

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Davidson, Jacob.; [Jacob Davidson]
Titel Title:	<u>Fuldmægtig Petersens Breve.</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhavn : J. H. Schubothes Boghandel, 1866
Fysiske størrelse Physical extent:	412 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Guldmægtig Petersens
B r e v e.

Anden Samling.

Kjøbenhavn.

Forlagt af S. G. Schubothes Boghandel.

1866.

Erypt hos Carl Lund.

Fortale.

Til et høifæret Publicum!

Kærbærende 2den Samling af mine Breve, der slutter sig til den i 1859 udgivne, tager jeg mig herved den Frihed at anbefale til et høifæret Publicums venlige Modtagelse og staansomme Overbærelse. Jeg haaber, at dens Udgivelse ikke skal trænge til nogen Undskyldning, endvidere haaber jeg, at man deri hverken vil see nogen Paatrængenhed eller nogen Forfatterindbildstthed. Ved den første Samling var i Grunden ogsaa Udgivelsen af den anden betinget, ellers vilde den første være noget Fragmentarisk, en Standse-ning paa Halvveien; det vilde være som et Maaltid, hvor man kun serverede Formaden og bleve Gjæsterne Estermeden sthyldig. Og da jeg meget vel kjender en Værts Pligter, er det langt fra mig at lade Gjæsterne gaae halvbespiste bort. Men dertil kommer, at jeg vilde have gjort mig sthyldig i en blodig Uret imod mine yngre Føstre, saafremt de ikke stillede paa lige Fod med de ældre. En slig stedsfaderlig Behandling kunde jeg saameget mindre bringe over mit Hjerte, som jeg har Erfaring om, at ikke saa faa af de Væsere, som have fundet noget Behag i mine Skriverier, have ønsket at saae mine siden 1859 i „Fylveposten“ optagne Breve i en Samling for sig, udgivne som en Fortsættelse af den første. Der er endog stillet directe Opfordringer til mig i den Anledning, og stulde man tvivle paa mit Ord, tillader jeg mig at henvise til Conferentsraad Sibberns Uttringer desangaaende i hans i 1865 udgivne Skrift „Samfundsbetragtninger“. I denne Opfordring fra en saadan Mand fandt jeg tillige en Opmuntring, som har — det tilslaaer jeg — glædet mig meget.

Om selve Brevene skal jeg kun sige Lidet. De maae tale for sig selv. Kun skal jeg bemærke, at de ere strevne salva conscientia og at den spøgefulde Form som oftest kun har været anvendt for at stasse Betragtninger af den alvorligste Natur Indgang. Paa denne Maade kunde Et og Andet siges, som ellers ikke let kunde være fremkommet, og mit Niemed var, ved nogen Satire, ved lidt Lune at bidrage Mit til, at en sundere og ædrueligere Opfattelse af de politiske Forhold kunde gjøre sig gjældende end den, som til Fædrelandets Fordærvelse havde bredt sig i Blade, Bøger og offent-

Fig Tale. Jeg søgte at føie en svag Røst til de stærke advarende Stemmer, der hørtas fra flere Sider; men desværre blev den, som de andre Røster, en Røst i Orken. Man vilde Intet see, Intet høre, undtagen hvad der kunde gotte Selvsjælsens. Man gif frem paa den uheldsvangre Vei, og Ødelæggelsen indsendt sig. Det er under saadanne Omstændigheder tilvisse kun en sørgelig Tilfredsstillelse, at have advaret imod Feilgreb og at have forudsagt hvad der vilde komme; men at dette ikke er undladt, derom vidne ikke saa faa af nærværende Breve.

Dog, for ikke at komme alisfor vidt ind paa et Thema, der ikke kan Andet end vække de bitterste og sørgeligste Følelser, vil jeg her slutte. Men endnu Et. Det er jo en almindelig Skik, at en Forfatter i sin Fortale til sin Bog ogsaa beder Kritiken om Overbærelse. Dette tillader jeg mig at undlade, ikke fordi jeg er forsængelig nok til at troe mig hævet over den, eller besteden nok til at antage mit Forfatterskab at staae under den, men ligesom af den simple Grund, at jeg ikke vilde kunne vente mig nogen Overbærelse eller velvillig Omtale af disse høimægtige, stjødnt selvbefalgede og ei altid kaldebe Smagsdommere. Var jeg slaaet ind paa Modetonen, havde jeg været liberal-national, hysteric-pæredans, dynastisk-standinavisk, havde jeg anseet „Han selv og de toogthve Tusind“ som min rette Landsherre, havde jeg sværget ved Hall, taget mit Sakramente hos Clausen, fundet Lehmann guddommelig og Bille sød; havde jeg endvidere ikke engang imellem gjort mig lidt lystig over Døgnkritik og over Døgnstriblere, som føre det store Ord og buldre jo tommere de ere — saa vilde jeg maaſtee være kommen i Kridthuset, saa vilde jeg være optaget til den politiske Kirkes Betsignelse isjædetfor jeg nu er bleven sat i dens Ban, saa vilde Kritiken som Guldanne have opammet min Bog med den slijgste Mælk. Men nu! Dog, jeg er resigneret. Vær saa artig, hudslet mig og min Bog, jeg har tidligere faaet Forsmag derpaa. Banen bliver tilsidst Natur, og naar jeg skal lægge Ngg til, har jeg ide mindste den Fyldestgjørelse, at det er ikke for Intet jeg gjør det. Jeg har endog aldeles Intet imod, at man ved mig Gudsteltelse spiller „Fryd Dig ved Livet“, som Accompagnement.

3 Februar 1866.

Arbødigt
Petersen,
Fuldmægtig.

Breve

til „Flyvepostens“ Redaction og
til et Par Andre.

I.

Den 5te October 1859.

Høifstærkede Hr. Redacteur!

Idag, Søndagen den 2den October, er det fjerde Aarsdagen for Fællesforfatningen af 2den October 1855. Dagen er gaaet stille og sporløs hen, og formodentlig er den kun bleven fejret i smaa Vennekredse, saasom af Ministeriet, af Bloug og Orla Lehmann formedelst de skjønne Resultater, samme Forfatning nu har bragt dem. Der var ingen Kanontorden fra Boldene i den stille Morgenstund under Commando af Dhrr. Flinch og Rosenhoff, der var intet festligt Arrangement med et Par Musikanter, dragende igjennem Gaderne; der var nok Fest i Tivoli, men den var extraordinair for Tivolis egen Regning, uden Talerstol, uden Overpræsident, uden Grundtvig og uden Barfod; der skulde have været Fest i Alhambra, dog ikke for Fællesforfatningens Skyld, men som Belønning, som det hedder i de offentlige Blade, for Hr. Directeur Bruuns Bestræbelser for Publicums Adspredelse. Der var ingen Flagnings paa Skibene og ingen Guldcæblers Springen paa Gammeltorv. Det var kortsagt, som der ikke eksisterede eller nogensinde havde eksisteret nogen Fællesforfatning af 2den October 1855. Og dog vide vi Alle, at den har eksisteret, og at den eksisterer endnu; Ministeriet har lydeligt og høit forkyndt det, og det veed dog bedst,

hvorledes det egentlig forholder sig. Den kan vel ikke ganske bruges, efterat Holsteen den 6te November 1858 er blevet udfillet, der er næsten ingen Paragraph i den, som ikke staaer i Strid med Virkeligheden, men hvad gør det? Aldeles Intet. Vor sakkeltaarne Ministerium har adskillig Indsigt i den naturlige Magi, og hvor den ikke slaaer til, tages den unaturlige tilhjælp. Ein, zwei, drei, Ruffelorum! hvad der er amputeret og dødt gøres levende, kan det ikke gaae, skal det slæbes afsted, og Folk staae forbausede og see paa Kunstnerne af disse Heremestere, som dog igrunden ingen Heremestere ere.

Saa, Fællessforfatningen af 2den October 1855, som ifjor 6te November noget nær af sine egne Fædre blev slaaet ihjel, gaaer nu igjen paa Christiansborg Slot og spøger der under Skikkelse af et saakaldet Rigsraad, som jeg tidligere har tilladt mig at benævne Rumpraad. Det holder, som det hedder i Rigsraadsstidenden, sin „3die ordentlige Samling“. Det kan man kalde at bruge prægnante, slaaende Ord. En prægtig Samling, overfor hvilken man næsten med al sin Forstand kan gaae fra Sands og Samling, og saa kaldes den oven- ijsøbet ordentlig. Saa, blev den kaldet „ordinair“, vilde jeg, med Meyers Fremmedordbog i Haanden, bevise, at Betegnelsen var rigtig; men ordentlig! Hvem der, selv af de kompetenteste Competente, med Kulsvietro paa Ministeriets Fortolkning af Forfatningens § 23, vil kunne bevise, at den er ordentlig, og selv — hvad der jo nok er Sagen — troe derpaa, han fortjener af Ministeriet at faae Hædersmedaillen for Selvopoffrelse, med Prædicat af politisk Sandhedssvidne, samt Expectance paa at blive officiel Redacteur af „Fædrelandet“, naar engang Hr. Ploug, efterat have skrevet flere ledende Artikler af den Art, som de af Sandhed og Oprigtighed sprudlende om Ministeriets lovlige Berettigelse til at gjøre, hvad det har gjort, stiger op til Gimle, for der at throne ved Balfaders Side.

Men jeg skal gjerne indrømme, at det er meget rigtigt af Ministeriet, at det kalder det saakaldte Rigs-

raads nuværende Samling overordentlig. Det kjender sine Pappenheimere, og veed, at Venærvnelsen gjør Meget, ja Alting. Det veed af Erfaring, at man hos os tager Alt for gode Varer, naar blot Skinnet er tilstede, det veed, at Sligt er istand til at berolige den ømmeste Samvittighed. Da Ministeriet, efter ved Hjælp af Rigsdagens Adresse at været kommet istedetfor det Ørstedske, gif bort fra de Løfter, denne Adresse indeholdt, og i det Væsentligste tog den Ørstedske Forsætning til at bygge videre paa, saa hed det dog, at Fællessforsætningen ikke alene var Decemberministeriets eget Værk, dets egen Opfindelse, men at den tillige i Et og Alt maatte fyldestgjøre Adressens Fordringer. Det hed saaledes, og de Troende troede derpaa, og de Ikketroende lode som de troede derpaa, og saaledes bleve Alle Troende. Man troer nu ogsaa, at der er en ordentlig Samling, selv om ikke de 41 Medlemmer altid komme tilstede. Apropos! Jeg vil raade Ministeriet til at forlange en lille Bevilling til en Hospitalsvogn, for det Tilfælde, at der maa sendes Bud efter en eller anden syg Ven, for at faae Tallet suppleret. Item har jeg det Raad at give, at ligesom Folkethinget og Landsthinget maae vige, medens Rumpraadsmøderne staae paa, saaledes bør det ogsaa skee med Snapstthinget; thi hvor let kan det ikke hænde sig, at dette Things Fristelser gjøre en eller anden af de fuldtroe Tilhængere affpænstig, og at der desformedelst kommer til at mangle een eller to af det til at tage Beslutning nødvendige Antal. Thi naturam furca pellas ex, og hvor fuldkomne og hvor hypperlige og hvor dydige disse Ministeriets Tilhængere i Et og Alt kunne være, saa ere de dog dødelige Mennesker, med Fornødenheder og Attraaer, der kunne finde en let Tilfredsstillelse i det nævnte tætvæd beliggende Snapstthing. Ja, det er endog ikke saa umuligt, at dette Thing kunde blive benyttet som et Paaskud for en Samvittighed, der ikke er ganske paa det Rene med sig selv, og allerede af den Grund mener jeg, at det indtil Videre bør lufkes.

Forlaget herom burde rettest udgaae fra Ministeriets geistlige Medlem, Cultusministeren, der jo nærmest bør paasee Overholdelsen af gode Sæder og hvem det tilkommer at fjerne Alt, hvad der indeholder Tristelse og vækker Forargelse.

Dog, nok om Rigsraad, Rumpraad og Politik idag; De mangler jo ikke ledende Artikler og Reflectioner derover, jeg føler mig hverken oplagt eller kaldet til at forøge dem, og saaledes paa en Maade bære Vand til Stranden. Jeg skal kun indskrænke mig til at udtale min store Forbauselse over, at De i Diebliffets brændende Spørgsmaal har faaet en Allieret i „Dagbladet“, der i de sidste Dage har hugget løs paa Ministeriet. Der er noget Gaadefuldt i den Historie, og da man jo veed af Erfaring, at „Dagbladet“s politiske Principer ikke ere de durableste, maa man næsten formode, at en Kurre paa Traaden har bragt entente cordiale mellem de to Stormagter, „Dagbladet“ og Ministeriet, til at bryde. Under saadanne Omstændigheder kan det iøvrigt være ubehageligt nok, at der gives en Fortid, der taler stærkt mod Nutiden, og som mistænkeliggjør Omslaget. Derved fremkommer let en Rapsun paa Talens Frihed, Pilen afstumpes og Angrebet bliver uden Virkning, især da man fremfor Alt veed, at Hr. Wille aldeles ikke er nogen Brutus eller Ministeriet nogen Cæsar. Imidlertid er jo Omslag ogsaa paa andre Gebeter end Politiken ikke noget ganske usædvanligt hos nævnte ærede Samtidige. Hans Udtalelser om Fru Heiberg, som vistnok ere de fleste i friskt Minde, ere jo et træffende Exempel. Han leverede her et Prøvefort paa alle Meninger, fra de fletteste til de fordeeltigste, og alt det aspasset efter Omstændigheder, hvad enten det af hans Mandanter ønskedes, at Fru Heiberg skulde fjernes eller hun skulde blive o. s. v. Derfor seer det saa overmaade morsomt ud, naar samme Samtidig i en nylig stedsfunden Strid værges sig imod Vebredelse for Forfølgelseslyst eller sigter „Fædrelandet“ for, at det tager Parti for sine gode

Benner. I den Retning have de to ærede Collegaer saamæn Intet at lade hinanden høre; Antipathier og Sympathier, Fjendskab og Venstab ere jo, som bekendt, Hovedbestemmelserne i Liberalismens Katechismus.

Jeg talte nylig om Fru Heiberg, og jeg er derved kommet til at tænke paa et andet af Diebliffets brændende Spørgsmaal: Hendes første Gjenoptræden paa Onsdag. „Ak! hvem der kunde faae en Billet til den Aften!“ saaledes lyder det almindelige Hjertesuk i disse Dage, og, oprigtigt talt, jeg forstaaer det meget godt, saasom det ogsaa uvilkaarligt er opsteget hos mig selv, og hos min Kone og hos mine Børn. Det er jo en Fest som kun faa, og jeg gamle Nar, der dog er langt over Enthusiasmens Alder, bliver næsten begejstret ved Tanken. Giv mig et Raad, Høistærede! hvorledes skal jeg faae en Billet, thi at det kan skee ad den ordinaire Wei, derom har jeg alt opgivet Tanken, saasom det hedder, at Theaterchefen skal have modtaget ikke færre end adskillige tusinde skriftlige Anmodninger i den Anledning, ikke at tale om de mange mundtlige. Man seer dog heraf, at hverken den gamle reelle Kjærlighed rufter, eller at overhovedet Kjøbenhavnernes Interesse for den dramatiske Kunst og dens sande, virkelige Repræsentanter er kjølnet eller forsvunden under Indflydelsen af det politiske Væsen. Ja, jeg gaaer endog saa vidt at antage, at medens Fru Heibergs Optræden paa Onsdag er i Hvers Mund, bekyrre kun forholdsviis faa sig om, hvad der foregaaer i Lovgivningsalen paa Christiansborg Slot, uagtet maastee vor politiske Eksistens ved de derværende Forhandlinger staaer paa Spil. I denne Sammenstilling skal der aldeles ikke være nogen Dadel i den ene eller den anden Henseende, der synes kun deri at ligge et Vidnesbyrd om den Uforberedthed, hvormed man har gjort Springet lige luft ind i den ubegrænsede Friheds Regioner, samt om Mangel paa den politiske Modenhed, der er en Forudsætning for en virkelig Burdering og Nydelse af politisk Frihed. Ægte Skildpaddede kan være en ud-

mærket Ret, men der hører dog en vis gastronomist Dannelselse til at goutere den ret; mangler man den, kan man maaskee bedre være tjent med forloren.

Søvrigt er det sikkert en Skjebnens Ironi, at Fru Heiberg træder første Gang op igjen i „Bagtalelsens Skole“.

Erbødigt
Petersen,
 Fuldmægtig.

II.

Den 17de October 1859.

Høifæredede Hr. Redacteur!

Fama, den tusindtunge, har bragt det Budskab, at der muligviis i disse Dage forestaaer en uheldsvinger Katastrophe, den nemlig, at vort Ministerium gaaer af, heelt eller halvt. Hvad der er Aarsagen eller Anledningen, skal jeg ikke kunne sige; det hedder kun, at Ministrene som Martyrer for deres Meninger i en Regjeringsfagerne aldeles uvedkommende, saa at sige privat Sag*), ville med den største Resignation finde sig i at tage en Pension af 3000 Rd. og maaskee i Tilgift et eller andet lille Embede, som ret tilpas under saa vanskelige Forhold, hvor det gjælder om, enten maaskee at fikke sig selv eller i den halvtolte Time at tjene en god Ven, er blevet ledigt. Det er iøvrigt skjönt, at de lige

*) En privat Strid imellem Generaladjutanten Hegermann Lindens crone og Kammerherre Berling.

til det Sidste vise denne saa udmærkede og saa opofrende Charakterfasthed, hvorpaa de saa mangfoldige Gange have givet Prøver. De studser, Høistærede, ved denne min Paastand, men jeg skal isandhed ikke blive Dem Bevistet skyldigt. Det er jo vel ganske vist, at de fra at være Forsvarere af Eiderideen gik over til at proklamere sig som Heelstatsmænd; men den Charakterløshed, som Mange heri maaskee vilde finde, finder sin ligefremme Modsigelse og Modrægt i den Charakterfasthed, hvormed de have holdt til med Eiderstatens Bærere og Rorphyæer, søgt deres fornemste Støtte blandt disse, og heller ikke ved Bortgivelsen af Embeder og anden Villighed have forglemte dem. Endvidere have de viist deres store Charakterfasthed med Hensyn til de politiske Forviklinger med Tydskland. De have jo rigtignok gjort adskillige Indrømmelser, — det er ganske sandt, — men hvergang de gjorde en saadan, forsikrede de med den største Charakterstyrke, at det var den sidste, at ingen Fanden, og heller ikke Frankfurt, skulde faae dem til at gaae videre, og saa holdt de ogsaa denne Forsikring med den største Charakterfasthed lige indtil det Dieblis, da man forlangte nye. Da gav man efter, men først da, thi hvem kan vel itaae sig mod en politisk Nødvendighed? (Under det Dristedste Ministerium hed det „en europæisk Nødvendighed“, derfor kaldes det nu en politisk, for at det ikke skal forveksles. Det kommer, som bekjendt, meget an paa Navnet, og man kan jo nok haane Det hos Andre, som man selv maa finde sig i, naar det blot skeer under et andet Navn). Jeg antager altsaa, Høistærede, at De vil erkjende, at paa Charakterfasthed har det ikke manglet vore Ministre, som nu tragte efter at blive Ex-Ministre.

Altsaa er der Udfigt til, at de træde af, som det hedder i det tekniske Ministerkrise-Sprog. Men træde de af, saa bliver deres Eftermæle tilbage. „Om hundred Aar er Alting glemt“, siger Søborgs gamle Sang, men Havamaal eller saadant et gammelt Sagn

figer, at Gæt er der, som aldrig døer, nemlig Efterverdens Grindring om de Døde. Kunsten bør hjælpe paa Grindringen om de Store, de Ophøiede, den bør forevige de Mænds Træk, der i og for sig ere Udødelige, men til disse høre dog unegteligt vore Ministre. De have jo, hvad saare sjældent falder i de Dødeliges Lod, gjort det Umulige muligt, og det er dog altid noget Ngt. Hs. Excell. Conseilspræsident Hall sluttede jo nemlig engang et varmt Foredrag med de uforglemmelige Ord, at saafremt Fællesforfatningen ikke kunde blive constitutionel, saa var Fællesforfatningen selv en Umulighed. Og nu seer man jo hver Dag, at der bestaaer i „usvækket Virksomhed“ en Fællesforfatning, som kun kan kaldes constitutionel, forsaavidt det kan kaldes saa, at nogle Mænd votere et Antal Summer, hvis Størrelse er bestemt iforveien. De have dernæst, hvad ogsaa meget sjældent falder i Dødeliges Lod, løst den Opgave, at naar man bortskjærer en Fjerdedeel af en Pære, saa bliver der desuagtet en heel Pære tilbage. Dette sjældne Kunsthykke kan hver Dag tages i behageligt Diesyn paa Christiansborg Slot, det vil da sige: saalænge Spilleværket gaar.

Endelig have de udført den usædvanlige Bedrift at forsvare Heelstaten ved Hjælp af Heelstatens Modstandere og forsvaret Heelstaten mod Heelstatens egne Venner, eller omtrent det Samme som at slukke Ilden ved Hjælp af Olie, og af al Magt holde Vandet bort fra Sprøjterne. Løsningen af de Opgaver, jeg har tilføjet mig at nævne, fortjener Eftertidens skjonsomme Anerkjendelse, og jeg forudsæer, at der vil komme en Tid, da „Berlingste Tidende“ ikke vil savne Sculpturarbejder i Hovedstaden. Dog skal jeg tillade mig itide at gjøre opmærksom paa, at vedkommende Kunstnere ville faae adskillige techniske Vanskeligheder at overvinde, thi det maa desværre erkjendes, at naar man undtager Ministeren for Danmarks Bei til Roes og Magt, Ministeren for Justitsen og Ministeren for Slesvig,

egne de øvrige sig ikke ganske til Behandling af den bildende Kunst.

Men naar nu Tidens Fylde kommer, naar disse Udbødelige skulle blive endnu mere Udbødelige ved deres Statuers Oprettelse, saa vil jo rigtignok Spørgsmaalet være det, for det Første, hvor Midlerne skulle komme fra, og dernæst, hvor de skulle sættes. Til det Første kan man jo rigtignok bemærke, at naar man ikke efter 10 Aars Forløb har kunnet drive det til en Statue for Dehlenschläger, saa vilde det maaskee være vanskeligt at drive det til Statuer for de nævnte Udbødelige. Men dertil maa jeg indvende, at man maa vide at skjelne mellem Fortjeneste og Fortjeneste, Et er Kong Salomon og Et er Jørgen Hattemager. Desuden maa det jo være en let Sag at faae Rigsdagen til at bevilge Summerne, og skulde dette mod al Forventning glippe, som det, horrible dictu! glippede med Hædersgaven til Advocat Broch for hans Bestræbelser i Retsretsagen, saa er jo det i sin Tid paa Børsen samlede Fond til afstedigede Embedsmænds Forpleining tilbage, saafremt Kjøbet af et nyt literairt „Dannevirke“ ikke skulde have slugt altfor Meget, og endelig kan det ikke betvivles, at Folket nok vil give Resten til dette folke- og fakkellaarne Ministeriums Forherligelse. Hvad Stedet angaaer for Statuernes Opreisning, saa bliver det vel, som altid, en vanskelig Casus; men man kan jo en bloc opstille dem foran Casino, hvorfra Oprindelsen til deres bethdningsfulde Virksomhed egentlig hidrører, eller man kunde anwise dem hver en Blads, hvor deres Virksomhed har sin største Fortjeneste: Hs. Excell. Con- seilspræsidenten f. Ex. udenfor det kgl. Theater, for hvis Opkomst han, som bekendt, har gjort saa saare Meget, og Hs. Excell. Finantsministeren udenfor Land- bohøjskolen, som Statuen i høi Grad vilde bidrage til at illustrere.

Jeg har nu efter Gvne bidraget til de Udbødeliges Forherligelse, og vil dermed foreløbigt skilles fra Dem. Havde jeg endnu lidt Tid, skulde jeg takke Hr. Prof.

Holst for hans ledende Artikler i den paa Begivenheder rige Tid om Flaget paa Rundetaarn, samt for hans kritiske Theater-Anmeldelser, blandt hvilke især den om „Brama og Bahaderen“ fortjener at fremhæves for sammes Originalitet med Hensyn til Sammenligningen imellem Wagner og Auber, og med Hensyn til Frøken Bournonvilles Toner, der gaaer mere end til Dret. Men det kan jo gjemmes til en anden Gang.

Erhødigst

Petersen,
Fuldmægtig.

III.

Den 5te November 1859.

Høifæredede Hr. Redacteur!

Naar engang Mallings store og gode Handlinger, det vil sige ikke Barfods forlorne Udgave af samme store og gode Handlinger, men Mallings egen virkelige Udgave, skulde fortsættes til Nutiden, da vil den Historiker, som paatager sig et saadant Sverv, ikke savne skønne Træk, der kunde henføres under nævnte Kategorie. Thi lader os være enige om een Ting, den nemlig, at Menneskeheden slet ikke er saa fordærvet, som Misanthropen stundom antager, og at, hvorvel Balles bekjendte Væresætning, at Menneskene ikke ere saa gode som de burde være, endnu bestandig staaer ved Magt, saa ere de dog altid efter Omstændighederne og i Gjennemsnit ret passable; ialtfald fattes der ikke paa Kjendsgjerninger, som vise, at man idetmindste

hertillands staaer temmelig høit oppe paa Dydens og Moralitetens samt det borgerlige Møds Trappetige. Det er ogsaa saadanne Kjendsgjerninger, jeg sigter til, naar jeg mener, at en Historiker vil faae et overvældende Stof, hvis han skal fortsætte Wallings store og gode Handlinger.

Han maa saaledes ikke forsumme at medtage vort nuværende Ministerium og fremstille det som et Monument paa Heroisme, Udholdenhed, Seighed og forskjellige andre Egenskaber, der constituerer det Statsmandsmæssige ved Statsmanden og Politikeren. Heroismen vil han kunne uddrage af den sjældne Kraft og Styrke, hvormed det har modsat sig Udlandets Overgreb, og er det veget, og veget mangfoldige Gange, saa er det kun skeet fordi Overmagten var altfor overmægtig. Det har endog viist sin Modstandsevne lige til det sidste Dieblif, som Conseilspræsidenten selv nylig fortalte, da Forbunds-Executionen skulde indtræde. Rigtignok har man ikke hørt det Mindste om, at der allerede var givet Ordre til, at en saadan Execution skulde exequeres, og ialtsald vilde der dog altid ved det tyske Forbunds temmelig sene Forretningsgang være hengaaet et Par Maaneder eller tre, forinden det nødvendige Troppecorps var bragt paa Benene. Men man er jo forpligtet til at troe en saadan excellent Mand som Conseilspræsidenten paa hans Ord, skjøndt man iøvrigt ikke saa ganske kan forstaae denne overordentlige Frygt for, at Holsteen blev belagt med en Executionsarmee, som det selv kom til at ernære, og det saaledes kom til at føle, hvad de ridderfabelige flesvig-holsteenske Agitationer føre til. Endvidere kan der ogsaa præsteres andre Beviser paa Ministeriets Heltemod, saasom at det uden videre selv har sparket sin egen Forsatning over Ende, og at det, forat godtgjøre, at dette Attentat er aldeles lovligt, byder al Logik og sund Fornuft Trods, eller, som man i Almuens vulgaire Sprog vilde kalde det, gjør Sort til Hvidt. Ingen vil kunne negte, at der hertil hører et stort Mod, baade moralsk og borgerligt, hvis

de decorerede Excellencer iøvrigt kunne være bekendte at besidde borgerligt Mod. Paa Seigheden og Udholdenheden kan der ogsaa anføres mangfoldige Beviser. Nu have de været Ministre, det vil sige de Fleste af dem, siden 1854, og hvorledes have de ikke holdt ud, trods de mange Anfægtelser, de have været udsatte for? De have med sjelden Styrke og Seighed holdt paa deres Portefeuller, og naar de undertiden ligesom have gjort Mine til at opgive dem, saa have de gjort det i den sjette Forvisning, at ingen Andre saa let vilde kunne komme i deres Sted. Deres Udholdenhed og deres Seighed fandt sin Styrke i Bevidstheden om, at de vare uundværlige, fordi der dog engang skal være Ministre, og fordi Ingen saa gjerne vil overtage et Bo, der af vedkommende Skiftecommisfaires, istedetfor at ordnes, er bragt i en endnu større Forvirring. Endnu i disse Dage har man Beviser paa denne Seighed og Udholdenhed, thi hvor længe er det ikke sagt med Bestemthed, at det hele Ministerium vil gaae af, og nu lader det dog til, at det bliver kun ved et Par Stykker. Men hvorfor skulde det ogsaa gaae af? Har det ikke Rigsraadets store Majoritet med sig? Har det ikke Dr. Lehmann og Ploug, og har det ikke lille Bille, som, skøndt han engang imellem er lidt uartig, dog til andre Tider er desto sødere, og meget gjerne gaaer Grinder i Byen, naar det er nødvendigt. Foreløbigt har det ogsaa Fred for det tydske Forbund, for Holsteen med, som ligger paa den anden Side af Eideren. Alting viser sig couleur de rose, og hvorfor saa give Afkald paa Hæd, Værdighed og Magt? Men det er jo saa prægtigt at gøre sig interessant, at vise, at man er udsat for Anfægtelser, for lumpne, i Stilhed sig snigende, med Slangens List sig væbnende Machinationer; det er en Art Piedestal, hvorpaa man kan tage sig nydelig ud for den beundrende og undrende Hobs Øine. Dernæst vil Historiefriveren vide at fortælle Ministeriets stærkt udprægede Sands for det Skønne i den menneskelige Charakter: Hang til Venstreb og

Kjærlighed. Man vil i denne Anledning kunne anføre hvorledes det fortrinnsviis tænker paa sine Venner, naar et eller andet fedt eller mageligt Embede er ledigt. At det tillige eier Personlighedens og Fordragelighedens Dyd kan bevises af den meget talende Omstændighed, at det netop vælger disse sine Venner blandt dem, som principmæssigt skulde være dets Fjender, nemlig Eidermændene.

Ja, de store og gode Handlingers Masse kan forøges med en betydelig Slump fra næste Datum. Der er nu f. Ex. Stormløbet mod Prof. Rasmus Nielsen af de 250 Studenter. Prof. Rasmus Nielsen har i en literair Strid sigtet en Student for at have begaaet en literair Drengestreg; Udtrykket er just ikke det eleganteste, i dette Tilfælde neppe det meest berettigede; men det er nu engang skeet, Manden har for et Dieblis glemt, at han var Philosoph, og er bleven hidsig. Men Capitalbrøden bestaaer deri, at han er bleven hidsig mod en Student; havde han sigtet enhver Anden for at have begaaet en literair Drengestreg, saa var det ikke værd at reise sig for, men en Student! Død og Plage, det maa straffes exemplariter! Hele Lauget, alle Studenterne er der gjort Tort ved en saadan Fremfærd, de ere solidariske. Og saa viser sig Modet, det sande borgerlig-akademiske Mod, i en Forsamling, der varer til midt om Natten, og som ender med Vedtagelsen af et Daddelsvotum til Professoren. Hr. I Levin er naturligviis med blandt Protestanterne; ved Siden af sin Udgivelse af Wessels paa Keigels Forlag har han ikke videre at bestille, og for dog at vise, at han gjør Noget for de 800 Rd., han har af Staten, ansporer han de Unge til tapper Daad, og viser dem tillige ved sit Exempel, hvorledes de skulde blive nyttige for Statssamfundet. Men ak! Alle ere ikke som Hr. Levin og de 250 gjennemtrængte af Bevidstheden om Standens ophøiede Værdighed og den gruelige Tort, der i Hr. Krarups Person er vedersfaret jamme; Alle have ikke det moralske Mod at sætte sig

til Doms over en Professor, der efter Sigende skal være temmelig dygtig i sit Fag; blandt selve Studenterne er der optraadt en Minoritet, der beklageligviis er næsten ligesaa stærk som Majoriteten, og som, langt fra at billige Protestanternes Fremførd, tværtimod selv protesterer imod denne og dadler den med haarde Ord som uberettiget og umotiveret. Det er haardt, at Saadant kan arrivere, det er haardt, at et saa skjönt Sammenhold skal møde Modstand der, hvor det vel mindst var paaregnet; men dette formindsker dog aldeles ikke det Heroiske og Række i selve Handlingen, og jeg andrager derfor paa det Bestemteste paa, at de 250 med Hr. Levin i Spidsen komme til at figurere i Fortættelsen af Wallings store og gode Handlinger.

Endnu et lille Fingerpeg for den omtalte Historiker. Selvopoffrelse er en Dyd, som i vor Tid hører til de temmelig sjældne. Det gjentager sig nu ikke saa let mere, at en Mand s. Ex. styrter sig med sin Hest i det gabende Svælg, for at skaane sin Fædrenestat for en Ulykke, og naar Hinduernes Koner til for ikke længe siden lode sig brænde paa deres Mænds Grave, for at følge dem i Døden, saa gaae vore Enker derimod hen og gifte sig et halvt Aar efter deres Mænds Død, naar Leilighed dertil gives. Derfor er det ogsaa saameget desto rigtigere at fastholde de enkelte Træk, der vise sig af denne Dyd. Vor allerseneste Theaterhistorie frembyder et Par saadanne. Hr. Prof. Høedt havde som bekjendt besluttet at optræde igjen; han kunde naturligtviis gjøre Regning paa al den Ostentation, som et begejstret Publicum kan finde paa; men som det lader til, har han nu med stor Selvfornægtelse, der omtrent er det Samme som Selvopoffrelse, besluttet at vise denne Leilighed til at høste Bisald og Laurbær fra sig, og han agter nok ikke mere at optræde. Aarsagen hertil siges at være den, at 3fr. Møller atter skal være bestemt til Dronningen i „Hamlet“, og Hr. Høedt har formodentlig meent, at man kan være meget selvopoffrende, men at Alt dog maa have en Grændse. Et

andet Exempel er det Tilbud, Hr. Bournonville har gjort om at lade Søstrene Healey ganske gratis optræde paa det kgl. Theater. Dette Tilbud, hvor smigrende og fordeelagtigt det end kan være, har Theaterchefen haadt Selvopoffrelse nok til at vise tilbage af den Grund, at naar disse Dandsferinder, som Hensigten er, dog skulde have Engagement ved Stockholms Theater, saa bør Overgangen fra Tivoli dertil neppe skee over det kgl. danske Theater som en temmelig besynderlig Omvei.

Erhødigst
Petersen,
 Fuldmægtig.

IV.

Den 29de November 1859.

Høifstærende Hr. Redacteur!

De har brudt Hovedet med at udfinde Aarsagen til, at Ministeriet omsider har indgivet sin Dimission, ja, De har endog opfordret det til at gjøre offentlig Rede derfor, saasom Folket dog maatte forlange at vide, hvad der har kunnet bevæge et saa høitelsket, fakkelyst, af Rigsraad og Rigsdag souteneret Ministerium til at gaae af, og opgive sin Magt, sin Ære, sin Bærdighed, sine rundelige Indtægter, sine Benneres Forsørgelsesret, for Udsigt til en Pension af lumpne 3000 Rd. aarligt. Det er ganske vist, at der ligger noget høist Forunderligt i denne Deserteren uden allermindste plaussible, for Dagen liggende Grunde fra et Kald, som de jo godvilligen have paataget sig; der er

noget høist Sælsomt i, at det samme Ministerium, kort efter at det er fremkommet med et nyt, om ikke splinter-nyt, Project til Forsatningsforviklingernes Løsning, saadan uden videre gaaer sin Vej, overladende til Andre at føre Projectet videre eller at lægge det hen til dets mangfoldige Fædre. Men ligeoverfor dette Sælsomme og dette Forunderlige vilde det være en meget daarlig Compliment til Ministeriets sunde Fornuft og gode Hoveder at antage det høist Latterlige, at den egentlige Aarsag, som de lærde Blade, der ere Ministeriets bestaltede Defensorer, have sigtet til, skulde være den, at det ikke har kunnet sætte sin Villie igjennem ligeoverfor Kongen i en ham privat vedkommende Sag, at det, fordi det har fundet en Art Fornærmelse af sin Høihedsret i Noget, der aldeles ikke vedrører denne Høihedsret, skulde trække sig som ni fortørnede Achilles'er tilbage i deres respective Telte. Jeg for min Part, Høistærede! har ogsaa en altfor god Mening om de Herrer, til at jeg skulde troe derpaa, men da der naturligvis maa være en Aarsag til den stedfundne Fremtoning, har jeg speculeret paa at udfinde den, og jeg troer nu næsten at være kommen Sandheden temmelig nær.

Jeg har her anført, hvad Ministeriets Venner udbrede om Aarsagen; hvad dets Modstandere angaaer, da skulle de nok nære den Formodning, at det nu med begge Hænder har grebet en gunstig Veilighed, hvorledes den saa er, til at gaae bort paa en Tid, da Forsatningsforviklingerne ved Udygtighed og Mangel paa politisk Fremsynethed ere voxede det saadan over Hovedet, at det hverken veed ud eller ind. Denne Mening kan jeg, som Ministeriets sande Ven, heller ikke paa nogen Maade godkjende. Ved Minoritetens sjældne Skaansomhed, for hvilken vistnok Conseilspræsidenten mangfoldige Gange til Tak har skjældt den Huden fuld, er det nu sluppet ud over Rigsraads sessionen, og fra den Kant kunde det saaledes have No idetmindste i to Aar. Dernæst kunde det jo hyperligt med sit nyeste

Notabel-Project træffe Tingene i Pangdrag i adskillig Tid; de fleste Herrer ere jo Jurister, og de kjende godt til den yndede Praxis at forlange Aftand samt Tid til at replicere. Saaledes vilde der ogsaa være Frist fra denne Side. Endelig havde jo dette oprigtige Heelstatsministerium allerede ved den tilendebragte Session temmelig godt slaaet Tidertilstanden fast — Conseils-præsidentens uvilkaarlige Udraab forleden Dag om nærværende Rigsraads mødes Betydning for Fremtiden er et talende Vidnesbyrd — og der kunde jo desuden være god Udsigt til, at den i den nærmeste Fremtid kunde blive endnu mere fastslaaet som en Forberedelse til Holsteens complete Udsøndring, maaskee tillige til Slesvigs Adskillelse fra Danmark og Rigets fuldstændige Opøsning eller dets Overlevering til Brødrene hiinsides Sundet. Altsaa, der var de skjønneste Udsigter, overalt Fred og ingen Fare; derfor maa Grunden søges et andet Sted, og den kan jeg rose mig af at have udfundet ad Speculationens Vej.

Der existerer som bekjendt her i Hovedstaden et Blad, som kaldes „Dagbladet“. Om dets Personalia og Generalia skal jeg ikke melde Noget; kun saa meget er det nødvendigt at anføre, at det er overmaade dydigt, hader Laster og dadler Feil. Denne Afsky for Verdens Skøbeligheder har imidlertid bragt det til at indtage et Standpunkt, som Philosopherne ville kalde det negative, eller som man maaskee i et noget simpelt, men for Alle meget forstaaeligt Sprog vilde kalde det afkrænkende. Det er saa uendelig dydigt og tillige selv saa dygtigt, saa fuldt af høitstræbende Orner, at det absolut ikke kan Andet end harmes over, hvad det ikke i sin høie Dyd og Viisdom kan billige eller give Medhold. Dog er der tillige det Skjønne, at det i sin Varm kan nære Venskab, og at det med sine korte, men aabne Arme kjærligt omfatter sine Venner. Men her ved kan der meget let opstaae Conflicter, og en saadan opstod ogsaa i det agtede Blads Forhold til det Hallste Ministerium. Før December 1854 kunde begge Dele

lade sig forene: dets Venstreb for dets Venner Hall & Comp. og dets dybe Indignation for det Bluhme=Dr=stedste Ministeriums i dets Dine saa forfæstelige Færd, især da samme Indignation saa hyperligt kunde hjælpe paa nævnte Hall & Comp. Men da Maalet var naaet, da Decemberministeriet 1854 var blevet til, da indtraadte den for Menneſtevennen saare bedrøvelige Conflict, Striden mellem Pligt og Kjerlighed, der minder om Hercules paa Stilleveien eller om Johans Kamp i „Kjerlighed uden Strømper“. Foreløbigt kunde „Dag=bladet“ jo kjølne sit Mod ved af og til at sende det aftraadte Ministerium et af de bekjendte Spark, men da dette begyndte at blive noget trivielt, kom det i For=legenhed, især da det Hall'ske Ministerium saa temmelig gik i sine forhadte Forgængeres Fodspor, i hvilken An=ledning jeg vil tillade mig at henvise til Andra's op=rigtige Tilstaaelse forleden Dag. Hvad skulde det nu gjøre? Følge Ministeriet eller raffe ned paa det? Det valgte en Middeelvei; det gav Venstret sin Ret med fulde Kæber, hvor der bare var Leilighed, men af og til optraadte det ogsaa belærende, tilrettevisende, ja stundom svang det endog sin Ferle med truende Mine, dog uden rigtigt at slaae til. Dette var f. Ex. Til=fældet, da det officieust i „Berl. Tid.“ erklæredes, at Ministeriet ikke havde noget andet Organ i Pressen, hvorved der paa en vis Maade höhnisch sparkedes til dets gamle Venner og Tilbedere. Men ved denne Dobbeltthed i Stillingen var der noget meget Geneert; Tungen var ligesom lammet, og det kunde ikke mere af Hjertenslyst følge sit Rald til at opponere, til at skole=mesterere, til at udfolde sine rige Evner i politisk Klop=fægteri. Det maatte ud af denne Stilling for enhver Priis, og derfor greb det med største Begjærlighed Leiligheden, da Taler var om, at enkelte Ministre vilde gaae bort, til at faae dem alle bort. Med en dydig Indignation forsikrede det, at det var under det hele Ministeriums Værdighed at blive, samt overgav dem, som bleve tilbage, til den almindelige Foragt. Stillet

saaledes frem og saaledes trængt af en fuldtro Ven, var der ikke Andet for Ministeriet in pleno end at indgive sin Dimission. Det er altsaa „Dagbladet“ og alene „Dagbladet“, der er den nærmeste Marsag. Hvad det har bidraget til at skabe, har det vel nu ogsaa meent at have fuldgylldig Ret til at tilintetgjøre.

Men nu aander det atter frit, som om det var befriet for et Mareridt, og det stiller sig allerede parat til at hugge løs paa det nye Ministerium*) efter Hjerstenslyst, lige meget hvad det er for et, naar blot ikke nogle af Bennerne ere med, mod hvilket det ogsaa har advaret. Det har allerede begyndt at øve sig paa bedste Maade. Dette saaes iløverdags, da det udskjældte Rigsraadsminoriteten for Forrædere mod Landets Sag, uagtet det selv for ikke længe siden har stillet sig omtrent paa samme Standpunkt som Minoriteten, hvilket dog ikke kan genere en stor Mand. Ja, nu vil det gaae løs med Skjældsord, og der vil sagtens i saa Henseende finde en skjøn Kæppestrid Sted mellem „Dagbladet“ og „Fædrelandet“ om hvem der kan præstere de fyndigste og kraftigste, men hvorved førstnævnte dog sikkert vil komme til at trække det korteste Straa, efter de udmærkede Prøver at dømme, som „Fædrelandet“ har opvartet med. Herved kommer jeg iøvrigt ved en naturlig Tankeforbindelse paa en Idee, der herved stilles til Communalbestyrelsens Overveielse. Det lader nemlig til, at den stundom er forlegen med at finde Navne til nye Gader, eller til saadanne, der trænge til at omdøbes. Hvad om man f. Ex. tog berømte og fortjente Mænds Navne for saaledes at forevige dem, og da vilde det sikkert være overmaade passende, om man benævnte den vestre Side af Gammelstrand, for ikke at forvekle den med den østre, for Blougs Gade. Vedkommende Handlende vilde sikkert gjengjælde den viste Opmærksomhed ved at tilegne sig den berømte Mands firklige Talemaader og urbane Dannelse.

*) Det Rottwittse.

Kan saaledes „Dagbladet“ med en vis indre Jubel hilse Ministeriets Afgang, saa er det neppe Tilfældet med „den Berl. Tid.“. Trods den Anomali, som paa Grund af Forholdene ligger heri, er det dog sikkert, at „Berl. Tid.“, hvis Redaction nylig forsikrede, at den er sine Principer tro og ikke skifter Mening, vil geraade i en slem Forlegenhed med sig selv og sine hidtilværende ministerielle Skrivere og Medarbejdere, naar der kommer et nyt Ministerium, der ikke ganske er det gamle. Ja, Consequensen maatte næsten være, at der ogsaa her fandt et Ministeriskifte Sted, men jeg troer ikke, at De, Høistærede! i nogen Maade vil ønske, at der i saa Henseende skete nogen Forandring; tværtimod troer jeg, at Bladene overmaade godt kunne være tjente med „den Berl. Tid.'s“ nuværende Redaction, baade den æsthetiske og den politiske. Og der er ogsaa Andre, der ere tjente med den, thi „Du und ich, und ich und Du, wir sind so traute Freunde“.

Erbødigt
Petersen,
Fuldmægtig.

V.

Den 10de December 1859

Høistærede Hr. Redacteur!

Som bekendt er det Omvæltningernes Tid, vi leve i. Det gaaer fra det Høieste til det Laveste, det viser sig i det offentlige som i Familielivet, og Intet kan siges at staae nok saa fast, nok saa urokkeligt, før end det pludselig er kuldastet som ved et Jordstjælv. Der er nu Crinolinerne, for at nævne et nærliggende

Exempel. Dette Klædebon, om man iøvrigt kan give en saa abstract Gjenstand dette Navn, antages som grundfæstet i vort sociale Liv; ingen Dame, der vilde troe at fortjene dette Navn, kunde driste sig til at vise sig uden dette Smykke, dersom hun ikke vilde ansees som et uciviliseret Væsen, som Alle betragtede med en vis foragtelig Forbaiselse. Diet havde i den Grad vænt sig til disse Tilfælder af Spanstrør, Fiskebeen, Hestehaar o. s. v., at hvor det ikke fandt dem hos et qvindeligt Væsen, var det som om det stirrede i et tomt Rum, forgjæves ledende efter Synspunktet. Men her har atter Forfængeligheden gjort sig gjældende paa en radical Maade. Ikke saasnart er det gaaet op for Reiserinde Eugenie, at denne Dragt ikke ganske hører til dem, som Skjønhedsfanden kan forelske sig i, ei heller at den just er synderlig at anbefale i sanitair Henseende, førend hun ved et Decret afskaffer Crinolinene blandt sine Omgivelser, og hele den civiliserede Verden har begyndt at følge Exemplet, skjøndt det vel nok vil vare en Stund endnu, førend Afkaffelsen finder Sted i dens yderste Conseqventer. Allerede i vor gode Stad Kjøbenhavn vise sig saaledes paa Promenaderne og i Theatrene ikke saa faa meget slanke Figurer, der forhen, idetmindste hvad den nederste Deel angaaer, vare meget fyldige, og jeg vil tillade mig at underrette Dem om, Høistærede, uden at jeg iøvrigt agter at indvie Dem i min Families Mysterier, at min Kone og mine Døttre ogsaa have begyndt at følge den franske Reiserindes op-
høiede Exempel, rigtignok med den Modification, at de foreløbigt holde sig til et anseeligt Antal stivede Skjorter.

De vil maaskee finde det underligt, Høistærede! at det i denne saa alvorfulde Tid — er det ikke saaledes det hedder? — kan falde mig ind at omtale en saa ubetydelig Gjenstand som Crinolinerne. Men næst efter at bemærke, at den hverken i reel eller formel Forstand kan ansees for ubetydelig (i reel Forstand havde den endog faaet et saadant Omfang, at jeg i den sidste Tid næsten har

styret at kjøre i Omnibus, og stundom i Theatret ved at faae Plads imellem et Par Damer formelig har været saaledes begravet, at mit Hoved har stukket frem som af et Hylster af Gage og Silke), saa mener jeg tillige, at dens Affkaffelse kan være et ligesaa slaaende Vidnesbyrd om Altings Omstiftelighed som det stedfundne Ministerstkifte. Dette kan være en Trøst og Husvælselse for dem, som tage sig dette Skifte nær, thi naar en saadan europæisk Nødvendighed som Crinolinen pludselig kan gives Løbepas, saa ligger dog deri en ligefrem Beroligelse med Hensyn til det i andre Henseender Foruroligende, at et Ministerium, der dog egentlig ikke var nogen europæisk Nødvendighed, har maattet vige for et andet. Ligesom Moden har sine pludselige Lumer, saaledes har det constitutionelle System ogsaa sine, og de afvegle næsten ligesaa hyppigt. Men i nærværende Tilfælde er det nok ikke det constitutionelle System, der har Skylden.

Og for selve de afgangne Ministre er der tillige den Trøst og Husvælselse, at de nu pludseligt blive Martyrer og kunne glæde sig ved en stor Sympati. Min Kone s. Ex., der har et blødt Hjerte, men forresten ikke bryder sig meget om Politik, udbrod ved Budskabet om deres Afgang: „Men Herre Gud, hvad har de da egentlig gjort?“ — „Det veed jeg ikke,“ tilled jeg mig at svare, „have de gjort Noget, saa har det nok ikke været stort.“ — Det kunde hun aldeles ikke forstaae, og hun meente, at naar de Ingenting havde gjort, saa kunde de ikke afflediges. Jeg derimod meente, at det var nok, Ingenting at gjøre, for at faae Affked, men det Børste var rigtignok for Statsmænd at gjøre Adskilligt, som man maatte ønske ugjort, og det kunde være muligt, at det her var Tilfældet. Min Kone fandt, at jeg talte i Gaader; men ialfald var det en Synd og Skam, meente hun, at saa udmærkede Folk, selv om de aldrig have gjort Noget, fik deres Affked, især naar de bleve efterfulgte af andre Folk, der ikke vare saa udmærkede som de. De kunde idetmindste

have et Fakkeltog, og Danmarks myndige Qvinder burde befrandre dem, thi havde de ikke gjort Andet, saa kunde man dog takke dem for, at de ugifte Fruentimmer nu have faaet Lov til selv at raade over deres Penge og anden Eiendom uden Lovværg eller Formyndere. „Vi gifte Koner derimod,“ tilføiede hun sukende med et vist Blif paa mig, „vi ere ikke saa vel farne, vi staae endnu under Trældommens Nag, og maae tigge Ver Mænd om enhver Skilling, vi skal bruge i Huusholdningen eller til vor Smule Pynt.“

Dette Contentum af vor lille Samtale er en Prøve paa den almindelige Opinions Standpunkt i disse Dage. Martyriumet er erhvervet og Beflagelsen stor. Men Martyrskabet er lidt behageligere end i gamle Dage, hvor man ialmindelighed forenede med dette Begreb Tanken om Baal og Pinsel. Nu er dermed forenet en sikker Pension paa 3000 Rd., ikke at tale om Geheimeetatstraadstitler o. s. v. samt, som „Dagbladet“ med Beslemthed siger, Expectance paa Prædikat af sikke Muligheder, naar Overgangen er tilende. Dertil kommer, at Martyrskabet forherliges endnu mere af de gode Benneres Bestræbelser for at vise Efterfølgernes Daarlighed. Det er en Folie, som laanes fra det camera obscura, hvori samme Efterfølgere puttes. Man stjælder og smælder paa det Nuværende, for at Forherligelsen endnu mere kan straaie om de Aftraadtes Bøse. Men oprigtigt talt, forekommer Eligt mig temmelig ubilligt, og jeg mener, at f. Ex. „Dagbladet“, som nu trækker løs paa de nuværende Ministre, og neppe levner dem Ere eller Dygtighed for to Skilling, saa at sige raser imod sit eget Kjød og Blod. De høre jo Alle til det liberale Parti, der i „Dagbladet“ har en saa udmærket og klartseende Forsægter. Hvor kan det være vred paa, at Kammerherre Rotwitt er bleven Conseilspræsident; han har jo altid gaaet og gjældt for en Demokrat. Hvor kan det være vred paa Blixen-Finecke; han var jo en af dem, „Dagbladet“ selv paa Partiets Begue anbefalede til de sidste Folke-

thingsvalg. Ellers kan jeg rose mig af med Hensyn til Baron Blixen-Finecke at have været en god Spaa-
mand, thi naar De vil gjenneemsee et Par af mine Breve ifjor, vil De finde, at jeg allerede dengang saae Udenrigsministeren i ham; men at han skulde blive fiesvigst Minister, det laae vistnok udenfor min fjerneste Formodning. Endvidere kan Statsraad Westenholz absolut betragtes som Liberalitetens fremholdte Skjodebarn, og Kammerherre Jessen har jo i Folkethinget næsten altid stemt med Partiet. Hvad General Thesstrup og Professor Borgen angaaer, da hører vistnok heller Ingen af dem til det saakaldte „Hoire“, hvilket jo er „Dagbladet“ en Horreur, og det er saaledes min Mening, at istedetfor at udbryde i et saa forfærdeligt Ramasfrig burde det tvertimod have klappet i Hænderne, ja istemmet et Hosanna af Glæde over, at det dog var af „vore Egne“, som Touren var kommet til. Men Kjærlighed gjør blind, Sorgen ligesaa, og i denne Blindhed har „Dagbladet“ ikke forstaaet at skjelne Venner fra Fjender, men hugger om sig som en vred Bersærk, ligegyldigt hvem det rammer, Alt i den Tro, at den undrende Mængde seer beundrende paa dets drabelige Hug og klapper ad dets Mandhaftighed.

Men her oversees tillige den store og væsentlige Omstændighed, at det nuværende Ministerium ikke var blevet til, naar ikke det forrige frivilligt, uden nogen ydre eller indre constitutionel Anledning, havde taget sin Dimission. Det er det Hallste, der egentlig her er Fødselskhjælper for det Rotwittske Ministerium, thi det kan dog umuligt antages, at saa loyale og monarchistiske Mænd skulde nære det lønlige Haab, at Monarchen en skjon Dag kom til at staa uden Ministerium, og saaledes var nødsaget til at modtage alle de Betingelser, de vilde foreskrive ham. Nei, nei, det skal Ingen saae mig til at troe! Tingen er simpel den, at naar man har regjeret i fem Aar, som det Hallste Ministerium har gjort, kan man nok være træt og modig og trænge til nogen Hvile. Om denne Træthed

fik man jo allerede et Begreb ved Folkethingets Aabning, da den forrige Conseilspræsident, som det uimod-
sagt er berettiget i J. A. Hansens Organ, ikke var istand
til at reise sig ved det „Leve“, der udbragtes for Hs.
Majestæt. Det var ingen Mangel paa Loyalitet —
aldeles ikke — det var Træthed, der endnu mere for-
øgedes ved Byrden af de Ordener, Geheimeetatsraaden
af Hs. Maj. Kongen er bleven decoreret med. At an-
tage Andet vilde sikkert være at gjøre Manden blodig
Uret. — Men naar de saa have udhvilet, og de ere
komne til de Kræfter igjen, som Regjeringsbyrderne
have consumeret, da ville de atter gribe Statens Roer
med kraftig Haand til almindelig Glæde og Contentement
for de Velsindede, for dem, der synge som hos
Holberg:

„Jeg stoler paa Dig meest
I dette og i mere,
Du min Apollo est,
Som ene kan curere.“

Indtil den Tid maae vi sagtens tage tiltakke med
dem, vi nu have, i hvilken Henseende det er rigtigst, at
jeg med Dem, Høistærede, først anseer deres Gjernin-
ger, og saa siger dem, hvem de ere.

Erbødigt
Petersen,
Fuldmægtig.

VI.

Den 31te December 1859.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Før Aaret er tilende, bør jeg ikke manquere at efterkomme en dybtfølt Trang til at bringe Dem og Deres Læsere min ærbødige Gratulation til det nye Aar med Tillæg af en ligesaa dybtfølt Tak for beviist Artighed og Opmærksomhed i det gamle. Det er en god gammel Skif, som man mellem Venner og Bekjendte bør holde i Hævd, ikke alene fordi det er en god gammel Skif, men fordi det tillige har det tilfælles med smaa Præsenter, at det holder Venstabet vedlige. Det sagde ogsaa forleden Taarnvægteren paa Nicolai Taarn, da han indfandt sig hos mig, for at gratulere Nytaar, hvilket han, i Parenthes, altid tager temmelig tidligt iagt, formodentlig for at have Tid til at komme hele Byen rundt. Denne høitstaaende Embedsmand klagede ogsaa over Tidernes Piinagtighed samt over sine tarvelige Udsigter. Jeg gjorde den bekjendte Bemærkning, at disse Udsigter dog hørte til de videste og omfangsrigeste, nogen Mand havde i Landet „Ja, ja, jeg forstaaer Dem nok, Deres Høivelbaarenhed,“ svarede han, „men ogsaa i den Forstand ere Udsigterne meget knappe end tidligere. De have bygget det ene høie Huus efter det andet, saaledes at man slet ikke kan see sig om saa frit som tidligere, og hvad Stillingen ellers angaaer, saa er det jo snart forbi med den,“ tilspøiede han sultende, „for nu skal de jo have disse hersens Telegrapher til Brandsignaler, og saa væk med os. Ja, hvad

finde de ikke alt paa, men det kan nu min Tro heller ikke gaae saaledes længe, Deres Hviælbaarenhed, mener De ikke det Samme?" — Da han ved dette directe Spørgsmaal truede med at føre mig ind paa politisk Glatis, afbrød jeg hurtigt Samtalen ved at putte ham et Par Smaaskillinger i Haanden, og han forlod mig med den Opfordring, at jeg dog engang skulde komme op paa Taarnet, for at tage Udsigten i Dieshn; den var dog rar alligevel.

Ja, Aaret er bragt til Ende, og ikke under de gunstigste Aspecter. Luften er ligesom tung og trykkende, og i denne Tid har jeg stundom tænkt, hvor fornuftigt det var af den Mand, der søgte en Opshynsmands Post paa et Fyrtaarn midt ude i Søen, „fordi han ønskede at føre et fredeligt Liv“. Dog, det kan aldrig gaae an at være i trist Humeur, naar Aarets Ende nærmer sig, og man atter har lagt et Afsnit tilbage af Livet. Flere af os have maaskee derved opnaaet Mere, end man havde ventet, og om ikke alle Forhaabninger ere gaaede i Opfyldelse, saa ere maaskee dog de, der ere opfyldte, bedre end de, som ere gaaede glip. Og saa modtage det nye Aar med sorgmodigt Ansigt! Det vilde jo være ligesaa uklogt og uartigt, som om man vilde modtage en kjær Gæst — og det er jo ethvert nyt Aar — med Brantenhed og utilfredse Miner; der vilde da være al Grund til at vente, at Brantenheden og Utilfredsheden vilde blive gjengjældt, og saa blev jo det Sidste værre end det Første. Nei lad os synge Allesammen:

„Mørke Griller, fly, fly!

Imorgen faae vi godt Veir,

Et muntert Sind gjør Guld af Bly —“

Det letter paa Gemhyttet og jager de mørke Skyer bort fra Panden. Man bliver mildere stemt, og hvad man før saae Graat i Graat, det viser sig med mere tiltalende Farver. Men Død og Plage! Jeg troer næsten, at jeg er paa Veie til at blive lidt sentimental, og det er dog meget fjernt fra mit Væsen og min hele Character.

Dog lidt Jølelse har man dog vel Lov til at bære til-
stue, idetmindste ved Aarets Slutning, thi skjøndt Sligt
vel ogsaa i Regelen hører til Contrebande, især nu da
Realismen og Materialismen og Cynismen synes at
være ovenpaa og næsten reducere Hjertet til en føles-
løs, trekantet Rjødflump, saa gives der dog Fornem-
melser, som uvilkaarligt bryde frem trods al Kapsun.

Ved Aarets Ende pleier man at holde Afregning
og slutte sine Bøger; det er en god Forretningsorden.
Det Samme kunde jeg ønske at gjøre ved at holde
Afregning med Begivenhederne i den senest forløbne
Tid, gjøre Notater ved adskillige Feilregninger, under-
strege adskillige Dumheder, og udtale min Overraskelse
over adskillige mærkværdige Metamorphoser. Jeg kunde
udbryde i et stort Forbauselsesudraab f. Ex. ved at see
„Dagbladet“ nu at tage sig med saa sjelden Varme
af Hs. kgl. Høiheid Thronfølgeren, medens denne for
ikke saa mange Tider siden var Gjenstand for Op-
mærksomheder af en heel anden Art fra nærvæ-
rende Samtidiges Side, saasom da Prindsen bestyldtes
for at have forladt et Theater, medens en dansk
Nationalsang blev spillet, eller da han havde ud-
stedt en Opfordring til Cavalleriet som dets Chef.
Men Sligt er jo en skøn og udmærket Forandring i
Sind og Skind, som jeg oprigtigt glæder mig over,
og som giver et Vidnesbyrd om den Bøielighed i Tænke-
maaden, hvilken selv store Characterer stundom ere i
Besiddelse af. Der var ogsaa adskilligt Andet, jeg kunde
have lyst til at antegne, men som sagt, hvorfor forbittre
sig de sidste Dage i Aaret ved Grindringer, som det
ikke er godt at opfriske, ved Bemærkninger, som, hvor
sande de end kunde være, dog ikke kunne trænge igjennem,
naar de kun betragtes med et omtaaget Blik.

Altfaa Farvel for denneinde og glædeligt Nytaar!
Gid Deres og Deres Kæres gode og fornuftige Un-
sker gaae i Opfyldelse, gid vort arme Fædreland snart
maa opnaae den Ro, som det saa inderligt trænger til,
naar alle de gode og rige Kræfter, det gemmer i sit

Skjød, skulde kunne komme til Udvikling! — Snart skal De igjen høre fra mig.

Erbedigst
Petersen,
 Fuldmægtig.

VII.

Den 21de Januar 1860.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Uf megen Tale og megen Skriven kan der under visse Omstændigheder komme Forargelse, derfor har De siden Nytaaar ikke hørt Noget fra mig; men da Tausheden under visse Omstændigheder kan vække Forargelse, saasom samme Taushed kan udlægges som Billigelse og Samtykke af Et og Andet, der passerer udenfor En, saa skal jeg tillade mig idag at underholde mig lidt med Dem om de sidste Tidens Begivenheder. Jeg har den Fordeel fremfor de sædvanlige Kronikereskrivere eller Dagspresseskrivere, at jeg ikke behøver at tage ligesom hver enkelt Begivenhed i Flugten og saa fylde den frisk og nybagt ind i Offentlighedens store Gab, hvorved det kan hændes, at Et og Andet paa uret Maade kommer i dens Brangstrube. Nei, jeg kan oppebie deres Følgerække, saaledes som de efterhaanden udvikle sig og kjæde sig til hinanden, jeg kan da see dem i deres Forbindelse og modtage et Totalindtryk af dem. Det har jeg isinde at gjøre ved hvad der i den sidste Tid er passeret, Høifstærede! og det er, som De veed, ikke saa lidt endda.

Først og fremmest har jeg som Resultat af mine Reflexioner over de passerede store og smaa Begivenheder faaet ud, at den skønneste og herligste Stilling, en ærgjerrig Mand kunde opnaae, er at blive en afstøbet Minister, en Ex-Excellence, omtrent som de, der med den suurterhvervede Pension af 3000 Rb. aarligt samt Geheimeetatsraadstitler ifølge eget Dnske afgik i December Maaned. Det var Folk, der efter deres egne Venners og Frænders Udsagn aldeles ikke glimrede ved deres Nærværelse; selv „Dagbladet“, det rene, det høie og dydige „Dagblad“, der dog kjender dem tilbunds og med en sjelden, om vel ikke altid uegenlyttig Kjærlighed hang ved dem, har adskillige Gange sagt dem lige i Dinene, at de vare nogle daarlige og upaalidelige Makkere. Men ikke saasnart ere de borte fra Stuepladsen, førend ogsaa det Ophøiedes Straaletrone samler sig om deres Bøse. Det er mageløse Folk, de Eneste, Danmark eier af Mænd at være. Saaledes hedder det jo i den Mening, der skal være den almindelige. Da de vare Ministre, troede man om dem, at de ikke vare Meget, ialfald saae man ikke Meget af dem; nu da de ere Ingenting (dette siges naturligvis som Modsatning til Ministerprædicatet), nu ere de Alt, de ere Danmarks Nutids Haab, Danmarks Fremtids Haab, ja, det gaaer saa saavidt, at for mange Retroende er det, som om Hs. Majestæt Kongens nuværende Ministerium ikke eksisterer. Naar de tale om Ministrene, saa tale de om Gyerne, de nye ignorere de, ja, der siges endogsaa, at nogle af disses ivrigste Tilbedere saadan saa smaat gif omkring og hvervede Candidater til at supplere de Faldne, der først ere blevne Storheder efterat de faldt. Det er curiøst nok, hvorledes Alt viser sig som en Cirkelgang. Før de bleve Ministre vare de Storheder; da de bleve Ministre reduceredes de af sig selv (ved deres Gjerninger) til Middelmaadigheder, og nu, da de have ophørt at være Ministre, ere de igjen blevne Storheder, formodentlig indtil de engang igjen blive Ministre, hvilket jo vel ikke

hører til Umulighederne. Men til Gæde for disse Storheder er det, at alle de skønne og rare Ting have fundet Sted, der ere passende for vor gode, sindelagdygtige (ikke sandt, det er et godt dansk Ord for gesinningsdygtig?) Hovedstad. Ja, meget deraf har endog en symbolisk Betydning baade for For-, Nu- og Fremtid.

Folkedemonstrationerne eller, som man paa en skammelig Maade vover at kalde dem, Pøbeloptøjerne vare saaledes Storhedernes Forherligelse. Var ikke Feltraabet blandt Andet: Ned med Ministeret! Og laae ikke netop deri Beflagelsen over de Bortgaaende, var det ikke en bengalsk Flamme, hvori de stillede af Folkestemningen? Naar nogle Studenter Nytaarsaften, som „Dagbladet“ har angivet og Studenterforeningens Seniorat har stadfæstet, gav Cultusministeren en stor Potte paa hans Dør, saa var dette skønne Charaktertræk af Dannelsen omtrent det samme som et Fakkeltog til Storhederne. Den ituslagne Potte var et tanketungt Symbolum, et firgurligt Emblem for den brustne Tilstand, hvori Landet ved Storhedernes Afgang var geraadet. Ogsaa i den berømte trekantede Hat*) var der noget symbolisk, omendstjondt vel ubevidst. Det skulde minde om det tunge Savn af den berømte trekantede Hat paa den forrige Conseilspræsidents Isse. Og nu, at atter nogle Studenter sang udenfor Cultusministerens Vinduer: „At Slyngler hæves til Grens Top“, deri var vistnok en skøn Forherligelse. Det var Contrasten mellem de Dydige og Slynglerne man vilde have frem, altsaa et Experiment i den høiere Moral; derved skulde vises symbolisk det ved Ministerstiftet indtraadte Ragnarok, hvori Asaguderne vare bukkede under for Rymtuderne. Skjaldene, som besang denne gruelige Begivenhed, vare de unge, af sand Moralitet, Dannelsen og sædelig Bevidsthed gennemtrængte Studenter, og naar Studenterforeningens Senoirat protesterer imod,

*) Ved Nytaarsoptøjerne 1860 gjorde en ung Student med trekantet Hat sig bemærket som Ansører.

at Sligt kan betragtes som Pøbeloptoier, saa er jeg fuldkomment enig med det. Det var ene og alene et Drapa, der blev sunget over Asaflægtens Undergang, samt en Forjættelse om dens snarlige Gjenopstandelse.

Det var endnu meget Andet, som kan henføres under Forherligelsens og det Symbolfkes Begreber. Naar man f. Ex. under Folketumulten en af Aftenerne slog Krybberne itu paa Høibroplads, for at bruge dem som Projectiler, saa laae deri en Antydning, at ved Ministerstiftet vare de rige Krybber tagne fra Udskillige, medens de for Andre, der formedelst Kammeratsskabet havde sikker Udsigt til dem, vare gaaede i Spaanerne. Herover kunde der naturligviis ikke Andet end udtale sig en billig Harm. Naar endvidere nogle smagfulde Rolighedsforstyrreere forgrebe sig paa en bekjendt, men ikke videre agtet Indretning paa den samme Høibroplads, saa var ogsaa deri en Forherligelse af Storhederne. Thi man vilde ikke, at en utaknemmelig Samtid skulde nyde Stuet af et af de Monumenter, der ere opsatte under det afgaaede Ministerium. Jeg har ellers mine egne Tanker med Hensyn til dette Monuments Demolering, og da jeg er en fredelstende Mand, om just ikke af den samme Sort som den Fredelster, Aristophanes-Bøgh præsenterer i sin „Cabinetsecretair“, saa skal jeg tillade mig at meddele Politiet mine Tanker derom. Man har, og vistnok Politiet med, meget brudt sit Hoved med at udfinde, hvem de egentlige Ophavsmaend vare til disse Spektakler. Nogle have været saa lumpne at tillægge „Dagbladet“ og den i Røret opvoksende Skandalpresse Skylden; Andre, saasom „Dagbladet“ selv, have meent, at det var den saakaldte Reaction; atter Andre have meent, at det Hele var uden Maal og Mæed, et Commerstykke, for, som det hedder, at bringe lidt Røre i Tøiet og afbryde den flemme Monotoni, der begyndte at indtræde i vort offentlige Liv. Men alt dette er Snak og løse Rygter, grebne ud af Luften. Den omtalte Indretnings Udelæggelse taler tydeligt for, at det maa have været den iøvrigt

meget gaadefulde kjøbenhavnske Skjønhedscomitee, der har været Ophavsmændene, og endnu mere talende er den Omstændighed, at fra det Dieblif, Værket var fuldbragt, og Hovedstaden befriet for et Skue, der traadte Skjønhedsfanden skjærende imøde, ere ogsaa Spektaklerne ophørte. Det var ingenlunde Politiets Stokkeslag eller Husarernes Indsriden, der gjorde Ende paa Historien, kun det, at Niemedet var opnaaet, gjorde Midlet oversflødigt. Derfor var det ogsaa aldeles for-gjæves, at man omsendte anonyme Breve med Opfordring til et nyt og storartet Choc den 17de Januar; Lederne havde truffet sig tilbage, og de Mange, som ventede noget Storartet, bleve narede April. Herved er det givet Politiet et vigtigt Fingerpeg ved dets nuværende Undersøgelser, uden at jeg forlanger nogen Belønning derfor.

Jøvrigt kan jeg som en Familiehemmelighed betroee Dem, at jeg i denne Tid har haft ikke saa Lidet at døie med min Kone. Den sædelige Indignations-Epidemi, der i den seneste Tid formedelst mange forskjellige Stoffer har besvangret Luften, har især grebet endeel af Qvindeskjønnet, navnlig de stærktsølende. Min Kone hører til dem, og hun har været i en stadig Exstase. Det af „Dagbladet“ opfundne „Berlingske Princip“ har været hendes Feltraab, og isjøndt jeg maa sige til hendes Roes, at hun med ligesaa stor Indignation som „Dagbladet“ misbilligede Gadeoptøjerne efter at de havde fundet Sted, har hun tillige deelt dets Forbittrelse mod Politiet. Den culminerede, da hun læste Historien om, hvorledes den unge norffe Dame blev behandlet, og hun meente, at nu var der ingen Skaansel, nu maatte der stee en Revolution. Selv efterat „Dagbladet“, sigtet for at være mystificeret, har oplyst, at Historien var en Novelle med en moralsk Tendents, sigtende til at give Politiet paa Hovedet, er min Kone endnu lige saa flem, idet hun siger, at er den Historie ikke sand, saa kunde den gjerne være sand, og var det ingen norff Dame, saa

har det maaskee været en svensk, og saa var det lige saa skjændigt o. s. v. „Sæt nu, at jeg kom til Malmö," vedblev hun, „og blev behandlet paa lignende Maade. Var det ikke grusomt? Men det bryder Du Dig naturligviis ikke det Mindste om. Jo, jeg kjender Dig nok, Petersen! Du er saadan en Reactionair og Politiven. Det sige Alle. Det sagde Læreren ogsaa forleden Dag til lille Christian, og nu skal det ovenkjøbet gaae ud over Børnene. Ja, jeg er en ulykkelig Kone.“ — De indseer, at til flige Replikker har jeg Intet at replicere.

Nu veed De altsaa, at jeg er en Politiven, men De maa helst holde det for Dem selv i disse Dage, thi det at være Politiven er omtrent det Samme som at staaes sammen med Politiet, og sidstnævnte er jo sat i Journalisternes Act. Det er meget muligt, at havde jeg faaet Brygl ved Optøjerne eller var jeg bleven bragt op paa Politikammeret og havde faaet Skamslikker eller var bleven sat i Gullet, saa var jeg maaskee bleven lige saa uregjerlig som de Andre, og havde raabt paa Despoti, Stokkeregimente og Raahed. Vi ere jo alle Menneſter med Feil og Svagheder. Men for det Første er jeg en ældre fredelig Mand, som hverken er Tilskuer ved Optøjer eller Deeltager i dem, dernæst gaaer jeg i Reglen iseng ved borgerlig Tid, og derfor har jeg ikke været i den Casus enten at blive banket eller arresteret. Men saameget er sikkert, at har Politiet forsyndet sig, saa er Straffen heller ikke udebleven. Alle sindelagsdygtige Journalister ere faldne over det med Ord, Talemaader og Beskyldninger, der i den litteraire Verden godt kunne gaae for Politiknipler i Bægterhænder. Det er overmaade pudsig at høre Folk fremføre Klager over Raahed og Brutalitæt i et Sprog, der selv er meget raat og brutalt, og man kommer derved uvilkaarligt til at tænke paa Matrosen, der sagde til sin Søn: „Naar Du bander, skal jeg F—g—m bande Dig!“ Men det er jo et saadant Sprog, der i bevægede Tider finder Anklang, og som

gjør, at de, der af „Fædrelandet“ betegnes med Navnet „litteraire Stratenrøvere“, kunne komme frem af Slammet med Haab om at finde Læsere.

Det er ellers en kjon Gjæld, hvori det kgl. Theater er kommet til Sorø Akademi, og som det neppe kan betale. Men derom en anden Gang. Iøvrigt har jo Theatret faaet en ny Professor i Hr. Høedt; saa har det vel ingen Nød.

Erbødigt
Petersen,
 Fuldmægtig.

VIII.

Den 8de Februar 1860.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Uden i mindste Maade at være belavet paa at skrive Noget, kan jeg dog ikke undlade at sende Dem nærværende Epistel, for dog at give et Livstegn fra mig til Glæde for Høifstærede og alle mine Belyndere, af hvilke jeg smigrer mig med at have endeel. Jeg føler Trang dertil, om ikke for Andet, saa for at vise Dem, at min Sindssro atter er kommen i Lave efter de forskjellige Rystelser, som Tidens Storme i de sidste Par Maaneder have bevirket, og jeg troer næsten, at ligesom mig gaaer det de fleste Andre, baade dem, som under Fanatismens Tryk havde tabt Besindigheden, og dem, som under denne Mangel paa Besindighed hos Andre vare nærvæd at miste deres egen. Selv min Comptoirchef, der siden 2den December er gaaet omkring med det meest smilende Ansigt, ligesom ventende

paa, at der skulde komme noget Stort, (entre-nous: han var i Slutningen af November belavet paa at faae et baade fedt og mageligt Embede i Provindserne), begynder at udmærke sig ikke alene ved et temmelig langt Ansigt, men tillige ved en temmelig urban Opførsel mod mig, hvem han hidtil har havt stærkt mistænkt for ikke at være det forrige Ministeriums fineste Ven. Det er et Tidernes Tegn, som maaskee ikke saa Saa foruden mig have havt Leilighed til at mærke sig i deres Virksomheds Kreds. Man begynder at indsee, at det har temmelig lange Udsigter med det gamle Ministeriums Gjenopstandelse; man mærker, at det, som ansaaes for en absolut Nødvendighed, ikke engang glimrer ved sin Graværelse og kun gjør sig bemærket ved sin Nærværelse paa — Pensionslisten.

Men ligesom de fromme strengtroende Katholiker holde ved deres udvalgte Helgener og ikke for nogen Priis forlade dem for nye eller andre, saaledes have de forrige Ministre ogsaa en Skare Rettroende og Fromme, der troe paa deres vidunderlige Magt, maaskee ogsaa paa deres snare Gjenopstandelse, og brænde hndig Røgelse og tykke Børløs til deres Hæder og Forherligelse. Denne Skare har hjemme i „Dagbladet“, og denne ærede Samtidige afgiver naturligviis Altaret, hvorpaa Røgelsen offres og de mangfoldige smaae og store Lys brænde til Hæder for de hedenfarne Helgen-Ministre. Det er isørigt allehaande mærkværdige Ting, der offres paa dette Altar til Gines Forherligelse. For det Første dette gaadefulde „Princip Verling“, dernæst „Fædrelandet“, som Ypperstepræsten Bille støder Kniven i Brystet, uden imidlertid at kunne faae Livet af det, item de arme Stakler, der gjorde Gadeoptøier, men af fornævnte Ypperstepræst bleve offrede som Bøbelpak, da Spektaklerne ikke gik for sig paa en ordentlig Maade (saa kunde de have det saa godt!), item Kjøbenhavns Politi, der er bleven stranguleret til Ministrenes Ære efter alle Kunstens Regler, og endelig den bekjendte norske Dame, som, klædt i Ustyldighedens Farve, er

bleven ført til „Dagbladet“s Slagterbænk og har udsaaet sit unge Liv.

Ja, den unge norske Dame har i sin Martyrkamp fremfor Alle høvt min Sympathi, og naftet Hr. Wille saa hønlige har frabedt sig hendes oftere Optræden, kan jeg dog ikke undlade et Dieblis at dvæle ved hendes Historie, der i flere Maader er lærerig og af tankefulgt moralsk Indhold. Som det lader til er hun et naturligt Barn af Historikeren Prof. Thge Becker, der ogsaa har Prædicat af „en af vore meest yndede Novellister“, men forresten i fordums Dage under Christian den Ottende var betegnet som en slem Reactionair. Formodentlig har den unge norske Dame, denne moderne Galathea, der skylder Pygmalion-Becker sin Tilværelse, arvet noget af sin Faders Talent som Historiker og Novellist, noget af hans levende Phantasi, og hun meddeelte ham da en Fortælling om, hvorledes hun og hendes Moder vare bleven paagrebne og behandlede af Politiet. Dyb Indignation greb Faderhjertet, med flydende Pen nedskrev han Fremstillingen, og ilede med den op til „Dagbladet“, med hvem han som Liberal og casseret Casserer ved det holsteenske Contingent, som ikke blev assendt, skal staae i intim Relation. Det var, hvad Tydsterne kalde „gesundenes Fressen“, den unge norske Dame og hendes Eidelser var en 100 Pds. Bombe i Stormen paa Politiet. Hr. Wille, ikke et Dieblis tvivlende om Sandheden, ligesaa lidt som han senere tvivlede om Sandheden af Historien om Løvy's Død, „Læderstræde Nr. 24“, der meddeelttes ham fra ligesaa paalidelig Kilde, redigerede strax en Efterkrift om, hvorlunde Politiet skulde opføre sig. Men af, ikke saasnart har den yndede Novelleforfatters Product staaet i „Dagbladet“ og Indignationen er paa det Høieste, førend der i den „Berl. Tid.“ læses en Berigtigelse, hvorefter Hr. Thge Becker til sin Gru erfarer, at hans naturlige Datter har været en unaturlig Datter, der har bundet sin Fader, hvad man i nærværende Tilfælde kan kalde, „en norsk Bjørn“ paa Ermet. Hr. Wille er

freidig; med sin saa yndede Ugeneerthed forsikkrer han, at han vidste ligesaa godt som Nogen, at den norste Dame aldrig havde existeret, det var en Fiction, og intet Menneſte kunde nogensinde tvivle om, at det var en ſaadan. Deſto mere beſippet er derimod Faderen, Hr. Becker. Af Histo-riens Erfaring troer han at vide, hvor godt det er at have Venner i forſkjellige Leire, derfor henvender han ſig til „den Berl. Tid.“ med Be-retning om, at hele Histo-rien er en Myſtification, ſom baade han og Hr. Wille have været en Boldt for. Hvad der nu ſenere er foregaaet imellem de to ſtore Mænd, Hr. Wille og Hr. Tyge Becker, kan ikke ſaa godt vides, men kun tænkes, ſaaſom det formodentligt er foregaaet indenfor Venskammerets tætte Vægge; men at Hr. Becker har følt Anger og Ruelse over ſin Be- kjendſe for „Berl. Tid.“, fremgaaer af hans Erklæ- ring i „Dagbladet“, hvoraf det, tvertimod hans for- nævnte Erklæring, ſkal fremgaae, at han ved „den unge norste Dame“ virkelig har forøget ſine Arbeider i No- velleſaget med en ny, der tilviſe er den, ſom har vaſt meeſt Opſigt. Men hvad „Dagbladet“ angaaer, da har det jo ſaaet Stadſættelſe paa, at det ikke har ſagt vit- terlig Uſandhed — Gud bevares! Det vidſte ſtrag, at den unge norste Dame var en Fiction — natur- ligviis!

Men hvorledes ſelv høie og noble Charakterer kunne komme i Strid med deres egne, faſte, grund- murede Principer, det har atter nylig Hr. Wille givet et mærkeligt Vidneſbyrd om. Med Rette har han i dydig og reen Indignation, af ædel Medfølelſe, — uden mindſte Bihenſyn — taget ſig af de arme Men- neſter, ſom angerløſt ſit Bank af Politiet hine minde- værdige Nætter, og dog er han ſaa gruſom, uden Naade og Barmhertighed at ſlaae en agtet Samtidig, Hr. Levh, „Læderſtræde Nr. 24“, ihjel. Han var vred, at det i den ſidſte Tid er gaaet ham lidt contrari', ſaa kom Levh ham iveien, og ſaa ſlog han ham mauſetodt. Vovrigt er det beſjendt nok, at Hr. Wille ikke tager det

saa nøie med Troesbekjendelsen, og det kan derfor ikke undre, at de Kariteter, der i Løbet af en kort Tid ere blevene fremviste i „Dagbladet“, hører til de forskjelligste Confessioner. Den ihjelslagne Levy var og er vel endnu crasorthodox Jøde, om den unge norske Dame kan det med Bestemthed siges, at hun ikke kan have været crasorthodox Jødinde, og hvad de navnkundige Trillinger angaaer, da høre de, som „Dagbladet“ selv, til ingen Religion, og ville vel i Tiden som „Dagbladet“'s Udgiver vægre sig ved at betale Præstepenge, saafremt disse ikke forinden ere afstaffede.

Harde jeg Tid skulde jeg tillade mig at give mit Beshv i den interessante Strid, der er ført mellem Erik Bøgh og Dem om den personlige Satires Beretigelse paa Scenen. Det kan imidlertid stee en anden Gang. Kun Det foreløbigt: Man bliver ingen Mester ved at sætte sit Navn ved Siden af Aristophanes, Molière og Holberg, om man saa ti Gange er en Mester Erik.

Erhødigst
Petersen,
 Fuldmægtig.

IX.

Den 28de Februar 1860.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Aa! der faldt da en tung Steen fra Hjertet!
 Efter 14 til 15 Dages piinlige Venten, efter 14 til
 15 Dages aandelige og vel ogsaa legemlige Lidelser,

saasom man jo ikke kunde gaae en Gade lang uden at overfaldes af Folk med Spørgsmaal omtrent som saa: „Naa, har vi faaet et Ministerium? Er det dannet? Har De hørt, at han skal derind? Har De hørt, at han har undslaaet sig? Hvad mener De? Vil det lykkes?“ osv. osv., har man nu heldigviis ikke alene faaet et Ministerium, men ovenikjøbet et Ministerium, som ifølge „Fædrelandets“ Udsagn, hvilket, som bekendt, forstaaer sig derpaa, er det toneangivende Publicum velbehageligt. Ja, de høie Guder ere vendte tilbage til Olympen, som de for nogle Uger havde forladt, frivilligt eller ufrivilligt, det er jo ikke mere Spørgsmaalet; de ere der jo engang, og vi Smaafolk staae og see beundrende op til dem, men denne Gang dog uden Fakler i Hænderne, thi dertil have vi ikke Naad. Den 24de Februar, der i Almanaken er betegnet som „Skuddag“, den 12te Marsdag for Revolutionen i Paris, ere de vendte tilbage, man mærk sig det. Folk have ogsaa mærket sig noget Andet, thi Folk ere jo tilbøielige til at lægge Vind paa Tegn og underlige Gjæringer. Samme Dag som Ministeriet blev indstiftet igjen, gik der 3ld i Dampfskibet „Slesvig“, hvorefter den forreste Deel brændte, og strax vare Folk paaferde med hovedrystende at sige: Ministeriet Hall have vi jo nok faaet, men en Deel af Slesvig have vi tabt. Det sagde Folk, men det er ikke mig, der siger det; jeg refererer blot, uden i mindste Maade at ville agere Augur.

Dog skal jeg ikke lade mørke Tanker eller sorte Ahuelser faae Rum hos mig, men aldeles hengive mig til Glæden over de Høies Gjenindsættelse, skjøndt denne Glæde ikke er saa ganske ublandet, saasom Statsraad Krieger ikke er med i de Tilbagevendtes Række. Men naar Rigsdagen er endt og den fatale Jernbanefag tilendebragt, da skulle vi atter flue ham, saa hedder det idetmindste. Men lad os glæde os ved hvad vi allerede have faaet, og naar Glæden kun staaer i nogenlunde Forhold til den Anstrengelse, det har kostet, saa bliver den tilvisse ikke ringe. Det kan maaskee være

nyttigt at see sig en Smule tilbage. Den stakkels Rotwitt var faren heden: den eneste Minister, der har havt den Lykke siden 1849 at døe som Minister, og den eneste Minister næsten, der har havt den Lykke at vække Ergrelse hos sine Fjender ved at opnaae almindelig Agtelse. Forhen uden Hale, nu uden Hoved, maatte 2den December=Ministeriet indgive sin Dimission, ventende paa bedre Tider. Da blev Madvig kaldet, denne moderne Odesseus. Jeg forudsætter, at han, Classikernes Mester, ikke bliver vred over, at jeg sammenligner ham med hiin af Homer saa herligt besungne Heros fra den classiske Alderdom. Hedder det ikke i de to første Vers af Odysseen:

„Musa, fortæl mig om Manden, den vidtbesarne, som flatted
Meg et omkring, da han havde forødt det hellige Troja.“ —

Her betyder det hellige Troja rigtignok kun det Rotwittske Ministerium, og det bestod han i en Pjece saa voldsomt med det groveste Rastestyk, at Skylden ikke er hans om det ikke blev aldeles ruineret. Vennen for denne Heltedaad udeblev heller ikke, han faaredes til at føre Statens Roer, naar han bare kunde finde Mandskab. Nu begyndte hans Odyssee. I hele 24 Timer flakkede han om for at finde et Ministerium, men af! Menneſker og Guder vare imod ham, han led ynkeligen Skibbrud paa Den Bluhme og paa Halvøen Hall, der timedes ham saare megen Modgang af forskjellig Art, tilsidst havde vilde Centaurer nær gjort Raal paa ham, indtil han endelig søgte sin Frelse i Flugten ud til en Skolevisitats i Slagelse. En Nutids=eller Fremtids=Homer vil jeg anbefale dette Stof til Behandling, det er rigt paa storartede Enkeltheder, hvorvel Enden ikke er den ønskeligste. Madvig har skrinlagt sig selv som Politiker, men det behøver hverken Politiken eller Videnskabeligheden at tage sig nær; den første vil ikke savne ham, og den sidste vil glæde sig derover, ligesom f. Ex. jeg glæder mig derover.

Saa kom endelig Raben til Monrad, med hvem man, som „Dagbladet“ meente, egentligt burde have begyndt. Den elektriske Traad bragte Budstabet om en dybtfølt Trang til Paris, og Hs. Høiærværdighed, der førend han reiste med stadigt Hensyn til Ministerportefeuillerne havde bemærket, at der kun var to Dages Reise fra Paris til Kjøbenhavn, gjorde sine egne Ord til Sandhed og var her i Staden to Dage efter, straalende af Bevidsthed om sit høie Kald, siffer paa Conseilspræsidiets og Udenrigsministerportefeuillen, siffer paa, at Ministercandidater uden Tal vilde flokke sig om ham. Men han gjorde Regning uden Hall, og det var næsten paa et hængende Haar, at han havde givet en lignende Odyssee tilbedste som hans Forgænger Madvig. Jeg, som en simpel Mand, kan naturligviis ikke være indviet i de Høitstaaendes Mysterier, jeg formaaer kun at combinere Rhytmer og Begivenheder og deraf logisk at udbrage Resultatet, men saameget synes dog temmelig vist, at Etiketten her har været med i Spillet, maaskee ogsaa lidt Baloufi — al ja! selv de meest Ophøjede have jo deres Rem af Huden. Og da nu den Ene ikke vil underordne sig den Anden, den Anden heller ikke den Ene, søgtes en Tredie, som man tilshyneladende kunde underordne sig, uden at bortgive noget af sin Værdighed. Tanken faldt da paa den skikkelige Unsgaard, til hvem Statsraad Krieger sendtes som Brevdue og Forsører. Unsgaard kom nok herover, men, lugtende den slet skjulte Punte, blot for at fortælle, at han havde faaet nok af Ministerposter og ikke mere vilde paa den Galei. Vilde Monrad nu ikke see alle sine Anstrengelser strande, saa maatte han bide i det sure Æble og lade sig nøie med Cultus- og Indenrigsministerportefeuillerne, medens Halls Attraa efter Conseilspræsidiets og Udenrigsministeriets til Fædrelandets Tarsv atter er bleven tilfredsstillt.

Dette er en kort og, som jeg formoder, sanddru Fremstilling af 24de Februar-Ministeriets Dannelses med alle dets forud gaaede Gjenvordigheder. Hvorledes det vil handle, hvad det fører i sit Skjold, om

det vil være istand til at bøde paa de forhaandenbærende Forvillinger, derom skal jeg ikke tillade mig at yttre nogen Mening. At Admiral Ville, denne af Monrad i sin Tid for Rigsretten indsternede Mand, nu efter samme Monrads Opfordring er indtraadt i Ministeriet, er imidlertid en ret talende Kjendsgjerning. „Fædrelandet“ har karakteriseret ham som Saul blandt Profheterne, Andre vilde maaskee karakterisere ham som Prophet blandt Saulerne, medmindre han og de alle sammen skulde være blevene lutter Profheter eller lutter Sauler. Vi ville faae at see. Jeg skulde tage meget Feil, om Hall ikke nu dybt i sit Hjerte angreer, at han hiin mindeværdige Dag i Rigsraadet lod sin Natur gaae over sin Optugtelse ved at henpege til Betydningen af det dansk-slesvigsk Rigsraads Sammenkaldelse. Dengang tænkte han neppe paa, at han saa hurtigt igjen skulde blive Premierminister.

Altsaa: der er og maa være Glæde over hele den toneangivende Deel af Samfundet, thi Gjenopstandelsens Stund har flaaet. Især i „Dagbladets“ Spalter burde Glæden være stor, thi med Rette kan dette agtede Organ tilskrive sig en Deel af Seiren. Hvorledes har det ikke arbeidet siden 2den December, hvilke wüthende Oppositionsartikler har det ikke indeholdt, hvilke „Røverhistorier“, hvilke „Hyl“ (vide „Fædrelandet“), Alt i den gode Sags Tjeneste! Det vilde ogsaa sikkert være ubilligt, dersom ikke dets Redacteur til Vøn derfor fik en eller anden indflydelsesrig Stilling, som f. Ex. en Cabinetssecrétaires hos Hs. Excellence Conseilspræsidenten med Titel af virkelig Etatsraad, saafremt man ikke hellere vilde foretrække ved Politiets forestaaende Reorganisation at gjøre ham til Politidirecteur, til hvilken Post han, ifølge de udmærkede Prøver, han har har præsteret, maatte være meget capabel. Han burde saameget hellere have denne Satisfaction, som man paa en skammelig Maade har forbigaaet ham ved en Brandmajors Udnævnelse, hvortil han ogsaa, ifølge sine Skizzer fra England, maa synes meget beqvem. Noget maa

han bestemt blive, det Banfseligste er kun Valget, thi der er jo Intet, som han ikke tilbunds forftaaer sig paa. Tvivlerne henviser jeg til „Dagbladet“, thi hvo kan læse en Spalte, en Linie deri, uden at modtage Indtrykket af Ufeilbarligheden i alle Sager, fra den ubetydeligste til den vigtigste. Levh, 24 i Væderstrædet, burde, efterat have læst om sin egen Død i „Dagbladet“, være gaaet hen og lagt sig til at døe, for at fornævnte Ufeilbarlighed ikke skulde blive rokket. Det dannede Samfund kunde med Willighed fordre det af ham. — —

Endnu til Slutning lidt om det fgl. Theater, som jeg ikke mere i mine Breve har saa stor Anledning til at omtale som tidligere, deels fordi der ikke er Meget, der er Omtale værd, og deels fordi jeg troer, at de Smaaintriguer, der drives bag Coulisserne, ikke have nogen videre Indflydelse paa Tingenes almindelige Gang. Der kunde dog imidlertid dog være Et og Andet, som jeg engang senere leilighedsviis skal omtale, men idag vil jeg kun glæde mig over den skjøne Jubilæumsfest, der feiredes Fastelavnsmandag ved Balletten Napolis Opførelse for 100de Gang. Balletmesteren som Skuespilleren lever saa at sige kun i Diebliffet; hans Kunst døer med ham, og hvad der bliver tilbage er kun en Tradition, som oftest kun en taaget Forestilling om det Forsvundne. Digteren lever derimod i sine Værker, og naar der f. Ex. ikke er viist Heiberg nogen offentlig Aerkjendelse ved et af hans Værkers Jubilæum paa det fgl. Theater, saa beroer det formodentlig paa den Erkjendelse, at han ikke behøver at have i Pose og Sæk, at han bør undvære Samtidiges Paaskjønnelse, saasom han kan være temmelig sikker paa Efterverdenens. Altsaa kan De slutte deraf, at jeg baade finder det smukt og i sin Orden, at Hr. Bourneville blev fremkaldt, jeg finder det smukt og i sin Orden, at han af en yngre Kunstfælle modtog en Laurbærkrands, endvidere at han er bleven hædret med Søloforset, og endelig at han af Theaterchefen har

modtaget Extra-Gratiale, som han strax bestemte — til en Kunstreise for sig selv. Der er iøvrigt al Præsumtion for at antage, at denne Festlighed ikke vil blive enestaaende i Hr. Bournonvilles Liv; ikke saa faa andre af hans geniale Balletter, saasom „Festen i Albano“, „Baldemar“, „Conservatoriet“, skulle ogsaa snart fejre deres respective Jubilæer, og skal „Napoli“ tjene som Norm for de øvrige, saa kan man inden føie Tid see Hr. Hofballetmesteren decoreret som Elephantridder, ikke at tale om de mangfoldige Kunstreiser, han da vil faae Anledning til at gjøre osv. Men som sagt, jeg finder alt dette i sin Orden; thi det er den rette Maade at give og faae Forskud paa Udbødeligheden.

Erbødigt
Peter sen,
Fuldmægtig.

X.

Den 27de Marts 1860.

Høifæredede Hr. Redacteur!

Meget beroer paa, fra hvilken Side og med hvilke Dine man betragter en Sag. Med lidt Lune, med lidt godt Humour kan man afvinde selv den alvorligste Sag en lystig Side, og Lystighed er, som Fader Demokritus adskillige Gange har bemærket, et Universalmiddel mod al Bærf og Vee i denne syndefulde Verden. Ikke alene at faae Patteren paa sin Side, men endog saa at lee hjerteligt med og af fuld Hals er sikkert det bedste Parti, man kan tage, og skal efter dygtige Lægers uforgribelige Mening ogsaa være overmaade sundt. Jeg veed ikke, om det er en philosophist Læresætning, jeg

her gjentager som et aldeles uphilosophist Menneſte, men ſaa meget er ſikkert, at det Alvorlige indeholder ſin Modſætning, ſom man vil kunne finde ved nogen Sagen eller ved at vende det paa forſkjellige Sider, ved at betragte det fraoven eller franeden, fra Høire eller Venſtre, paatvers eller paalangs. Men, ſom ſagt, lidt Lune, lidt godt Humeur er Betingelſen; det er kun derved, at der fremſtaaer Harmoni mellem Modſætningerne.

Dette ligner jo rigtignok en iſølge Indholdet temmelig alvorlig Indledning; men det er dog intet mindre, og jeg giver Dem frit Lov til, Høiſtærede, at betragte dette paa ſamme Maade, ſom naar De ſeer en Perſon benytte en Poſteſtang og et Bræſtjern til at lukke en Dør op, ſom aldeles ikke er lukket, men endog ſtaaer paaklem. Det er kun, ſom ſagt, en Indledning, der ſkal ſee lidt lærd, ja maafkee endog lidt philoſophiſt ud. Det kan ogſaa muligt være ſaadan en Form, ſom man betjener ſig af, naar man ikke ret veed, hvordan man ſkal begynde, eller maafkee heller ikke veed, hvad man egentlig vil ſige. Det ſtrider desuden mod god Tone eller mod Coutume at falde ſaadan uden videre med Døren ind i Huſet, man bør ſmukt lade ſig melde, og naar man ſaa er meldt og har ſaaet Entree, maa man forſt ſnakke om Dit og Dat, førend man gaaer til Sagen. Engländerne have en Venærvnſe derfor, ſom jeg ikke i Diebliffet kan huſke; men ſaaledes at indlede en Samtale betragtes ſom et ſuperſtiint Beviis paa god Opdragelſe.

Dog maa jeg proteſtere imod, at jeg paa Grund af fornævnte min Indledning ſlaaes i Hartkorn med dem, ſom ſige Noget, blot for at ſige Noget, hvilket jo næſten kunde føre til, at jeg blev ſat i Claſſe og Række med f. Ex. et eller andet Medlem af Rigsdagen, der blot lader ſig høre for at give ſine Vælgere Vidneſbyrd om ſin Tilværelſe, eller, for at ſtige endeel længere ned, med viſſe Blade, der dagligt give Biſkops Wefels Rolle, men med den Forſkjel, at hverken Biſkam

eller nogen anden jordist Sjæl bryder sig om deres Røst. Hvad jeg foran har sagt, sigter blot til, at jeg har opgivet Hvoret, vil lade Fem være lige, og ialfald ikke vil sætte den Bededagsmine op, som min Rone anker over, naar hun, hvad imellem os sagt ikke saa sjældent gaaer paa, forlanger mere, end min Pung kan udrede. Kort sagt, Folket skal see Alt Graat i Graat, naar det staaer i Ens Magt at faae Solen til at skinne gjennem Skyn.

Og for mig i min Stilling, kan De troe, Høfsterede! at et saadant Experiment, som det nysnævnte, er nødvendigt, for at holde Humeurret vedlige. Tænk engang, hvilken Engsteligthed jeg er gaaet i formedelst de nylig stedsfundne Ministerstifter! Hvor let kunde det ikke gaae ud over mig arme Fuldmægtig, som desuden nu engang har faaet det ufortjente Navn af ikke at være lojal (lojal betyder for Tiden eiderheeltatlig-ministeriel). I de Dage, da Diogenes-Madvig drog om med sin Lygte for at søge om barestens kun en enkelt Minister, i de Dage, da Monrad pr. Telegraph kom tilbage fra Paris og i 14 Dage combinerede og combinerede, indtil han endelig fik det nuværende straalende Ministerium tilveiebragt, men neppe som han selv havde tænkt sig det, og endelig i den nærmeste Tid derefter har jeg ikke været fri for Bespændelse af Tvivl og mørke Tanker, og hver Dag har jeg med Frygt og Bæven taget Bladene i Haanden, ventende at finde min Afstedigelse; thi det er jo af Bladene, at de Afstedigede uden nogen anden Underretning ofte faae deres Skjæbne at vide. Jeg kunde jo ligesaa godt vente, at Saadant vilde skee med mig, som det nu er skeet med en Hoben høie Officierer, der ere kjendte værdige til at nyde Statens Raadsensbrød under Navn af at være til Disposition. Men dertil kom ovenikjøbet for mig fra en anden Side Grund til Venæelse. Folkethinget har jo nylig strøget et Par Fuldmægtige ud af Listen, og hvem siger vel, at jeg ikke, trods min lange og troe Tjeneste, men mulig ogsaa formedelst denne, bliver en af de saa-

ledes uden Staausel Henrettede. Jeg holdt Sagen skjult for min Kone, men hun fik Nys derom ved et af Caffekalaserne hos Tante Lotte, der havde hørt det af Etatsraad P., og saaledes havde det fra første Haand. En skøn Dag, da jeg kom hjem fra Comptoirret, modtoges jeg af min Egethalvpart med en vis feberagtig Utaalmodighed. „Saavidt er det altsaa kommet!“ raabte hun mig imøde, lige da jeg var ifærd med at fare i Slobroffen og derefter i Middagsmaden. „Hvad?“ spurgte jeg ængsteligt. — „Naa, Du veed det altsaa ikke?“ — „Hvilket?“ — „At Du har faaet din Afsted.“ — „Jeg?“ — „Eller at Du bestemt vil faae den?“ — „Men min Gud, hvorfra veed Du det? Jeg har ikke hørt det Mindste derom.“ — „Jo jeg veed det, og veed det fra sikker Kilde, og det er bare for din Bogs Skyld, og for dine Skrivelser i Aviserne. Jo, det er smukt saadan at gjøre sin Familie ulykkelig! De arme Børn, hvad skal der nu blive af dem?“ — „Men jeg forstaaer ikke!“ indvendte jeg. — „Det vil jeg gjerne troe! Men det er ogsaa en rar Ting, dette hersens Folkething, saadan at gjøre Folk brodløse — det veed Du maaskee ikke, det er det, som har givet Dig Afsted.“ — „Er det Thinget, der har givet mig Afsted,“ svarede jeg, dragende lidt lettere Aande, „saa er nok Faren ikke saa stor. Der er lidt Forvirring i dine Begreber; Du, som saamange andre hæderlige Medborgerinder og Medborgere, veed endnu ikke saa rigtig Bæst med denne Rigsdag og dette Folkething, og det er jo heller ikke til at undres over, thi vi have faaet det Hele noget hovedfulds; men Du kan berolige Dig, foreløbigt er der ingen Fare, det kan Du stole paa.“ Jeg maa imidlertid oprigtigt tilstaae, at jeg i Virkeligheden ikke selv havde den samme Tillid til min Stillings Sikkerhed, som jeg søgte at indgyde min Kone. Lidt mere No fik jeg dog siden, da jeg blev inviteret til min Departementschefs Geburtsdag, hvilken Høitidelighed jeg muligen skal tage mig den Frihed at beskrive i et næste Brev. — —

Saa gif da den jydffe Jernbane i Madfkabet. Hvormegit er der ikke talt derom og hvormegit er der ikke fkreuet derom:

Skade

For Blæk og Pen og for de rene Blade!

og hvilken en Mængde Forhaabninger ere ikke knyttede dertil i de allerforfkjelligfte Retninger, det vil fige: i ligesaa mange forfkjellige Retninger, fom man vilde at Banen ffulde gaae i. Men at Banen er bleuen flaaet ihjel, troer jeg næften er ffeet ikke egentlig for at flaae den ihjel, men for at vife, at man var ikke faa ganffe overordentlig tilfreds med, at dette Ministerium ffulde tage Sagen i fin Haand efter Hiftorien med de halvtredie Millioner. Det var ogsaa en flem Hiftorie — og faa vil jeg tillade mig at fpørge de høie Organer „Dagbladet“ og „Fædrelandet“, hvad der vilde være ffeet, hvis Tillifch og Sponneck — ifald det forreften er tænkeligt, at de vilde gjort Eligt — faadan uden den lovgivende Magts Bemyndigelfe havde forpligtet fig til at anvende 2½ Millioner af Landets Penge til Indkjøb af et Papiir, der har den bedfte Udfigt til at blive ikke meget bedre end et Papiir? Medens de ærede Blade nu ikke med et Ord hnte om denne Dhrr. Kriegers og Jengers store og gode Gjerning, vilde de da ikke have raabt mildeft talt paa ffkjændig Odfen med Landets Penge, og vilde de ikke i haftemte Toner have andraget paa en Rigsretsaction, hvilket befkedne Forlangende naturligtviis vilde være efterkommet af Folkethinget med den ftørffe Forekommenhed. Men —

Hvad hos en Anden er rene Lyder

Bli'er hos Din Yndling derimod Dyder,

fom Blicher figer: og nu kunde det maafee hænde fig, at disse 2½ Millioners Anvendelfe af „Dagbladet“ fremftilledes fom et overmaade patriotift Foretagende, en overordentlig Opoffrelfe, der fortjente Sam- og Eftertidens Anerkjendelfe. Man kan aldrig vide det. —

Beg nævnte før, at for at faae den komiffe Side frem ved en alvorlig Sag, turde det være nødvendigt

at betragte den fra forskjellige Sider. Der er dog adskilligt Alvorligt, hvor det Romiske træder frem ved første Diekfst. Naar f. Ex. „Dagbladet“ forleden ved sin foreløbige Bedømmelse af Stykket „Skikkelige Folk“ med den alvorligste Mine af Verden klager over den Materialisme, der ligger til Grund for samme, saa kan man ikke Andet end strax finde det uendelig komisk. Thi har den haandgribelige Materialisme nogensinde havt ivrige Prædikanter, hvis Gjerning og Ord svare til hinanden, saa maa „Dagbladet“ søges i den forreste Række. Men dette svarer jo ogsaa fuldkommen til dets Bestemmelse, at tage sig af Handelsinteresserne, og disse have, som bekjendt, intet Videre med det Ideale at bestille. Saadanne Yttringer, som „Dagbladet“s om Materialismen i „Skikkelige Folk“, ere imidlertid saare beqvemme til at indgyde Læserne en hellig Gysen for dets høie Standpunkt af Dommerværdighed og indre moralist Soliditet, og den Respect, som det allerede forinden har blandt et taknemmeligt Publicum, maa saaledes tiltage uendeligt. Endnu stærkere komisk Indtryk gjorde forleden Dag en Artikel i „Dagbladet“ om den sceniske Kunst paa de danske Theatre, selv om man kun læste et Par Enkeltheder deri. Thi at arbejde sig derigjennem er mere, end der kan forlanges af et menneskeligt Væsen eller idetmindste af en Fuldmægtig, der har Andet at varetage. I denne Artikel blev Jomfru Smith fremstillet som det tgl. Theaters Haab og Stolthed. Jeg har megen Agtelse for den unge Dames Talent, og troer nok, der vil blive Noget af hende, naar Instructionen ikke tilintetgjør de kunstneriske Anlæg. Derfor gjør det mig meget ondt, at man saadan gjør Nar ad hende i „Dagbladet“. Hr. Høedt skulde virkelig forsvare hende mod slige skammelige Forsøg paa at ridiculifere hans Protegée.

Saa, Gudskeelov, der fattes ikke paa Stof for den komiske Betragtning. Der er f. Ex. Levins Synonymist og Hr. Emil Uhdes Mindeblad om „Stormen“, og hvor incommensurable disse to Ting end synes ved

første Diekast, saa ligne de hinanden dog deri, at man i begge faaer deres ærede Forfatteres meget lignende Portraiter, den enes aandeligt og den andens legemligt. Der er ogsaa Striden om „Spaaqvinden“; men da denne ved et Vers i Adresseavisen paa en passende Maade er afgjort, vilde jo mit Beshv komme post festum.

Erhødigst
 Petersen,
 Fuldmægtig.

XI

Den 20de April 1860.

Høifærede Hr. Redacteur!

Jeg lovede i mit forrige Brev at fortælle Dem, hvad der passerede ved min Comptoirchefs Diner, til hvilken jeg var inviteret. Her har De Indfrielsen af mit Løfte.

Forinden jeg gaaer til den egentlige Text, skal jeg tillade mig at forestille Dem min Comptoirchef paa sømmelig Maade. Af god Familie (det vil sige: hans Fader var Grosserer, havde et Par Gange spillet Falit og døde dog tilsidst som en meget rig og meget anseet Mand) blev han, efter med Nød og neppe at have taget Artium, sat ind i et af Cancelli-Comptoirerne, hvor han, formedelsst gode Connexioner, gennemgik temmelig hurtigt alle Embedsgraderne, indtil han nu, fire og halvtresindstyve Aar gammel, er Comptoirchef og Etatsraad. Den sidste Titel havde han erholdt,

fordi man havde troet at burde gjøre Noget for ham, uden at Prostitutionen skulde være altfor stor. Og at der burde gjøres Noget for ham, var der al Grund til, thi han er en meget rig Mand, fører et stort Huus, giver meget velsmagende Diners, og folgelig er han ikke uden Indflydelse, eftersom han seer Mange i sit Huus, der heller ikke ere uden Indflydelse. Som sagt: man har gjerne villet gjøre Noget for ham, men Departementschef kunde han ikke blive, thi det er vitterligt for de Fleste, at han allerede som Comptoirchef har bevaret en saa paradisiisk Ufskyldighed med Hensyn til Beridsheden om sit Kalds Pligter, at han omtrent ved lige saa meget Bessed om de fra hans Comptoir stete Udfærdigelser, der prange med hans Underskrift, som om han var gjennemtrængt af Følelsen af, at Saadant aldeles ikke vedkom ham, men kun var hans Personales Sag. Imidlertid fattes der ham ikke en vis Routine i at vise sig meget vidende. Den bestaaer navnlig deri, at han, naar man spørger ham, forlænger sit allerede lange og smalle Ansigt endeel, tillige rynker Panden, lukker Dinene paa halvt, og derpaa med denne grundigt vise Mine giver et Svar, der som alle de, der i sin Tid udgik fra Mad. Pythia, tillader en fleerdobbelt Udlægning. For den med Manden Ubekjendte har Sligt i Regelen noget Imponerende, men for os Andre, der omgaaes med ham dagligt og kjende ham godt, ere sliche Svar mere forstaaelige, forsaavidt som de lade forstaae, at han ikke forstaaer sig paa Noget. Forøvrigt er han en ret godmodig Mand, i Regelen elegant paa klædt, lidt rødmsset, og sætter stor Priis paa sit hvidgraae Haar, der klippet tæt giver ham et vist hofmandsmæssigt Udseende. Han smigrer sig med at ligne afdøde Levetau. Ifølge sin politiske Troesbekjendelse er han Nationalist til Eideren, og maafee ogsaa Delingsmand, naar galt skal være. Han bærer stadigt en Tandstikker hos sig, hvoraaf han meget ofte gjør Brug, og denne, Aviserne, Tobaksdaasen og Underskriften paa Udfærdigelserne optage hans kostbare Tid paa Comp-

toiret, hvor han i Regelen er at træffe fra 1 til 3; thi, som det hedder, „han arbejder meget hjemme“. Hans nylig stedsfundne Udnævnelse til Statsraad i Forbindelse med hans Fødselsdag foranledigede den omtalte Diner, hvortil min uværdige Ringhed var bleven inviteret, til stor Overraskelse for mig selv og min Kone, der just ikke gjorde de bedste Miner, da hun erfarede, at der var inviteret Damer, og at hun ikke kom med. Hun lod endelig nogle Ord falde om det Impertinente i en saadan Overseen, og forlangte tilsidst, at jeg af den Grund skulde blive borte. Men da jeg forestillede hende, at man hos Statsraaden ikke kjendte det Mindste til hende, ja maaskee ikke engang vidste, at der eksisterede en Fru Petersen, samt endelig at min Udeblivelse kunde blive optagen som en stor Uartighed, der kunde have skadelig Indflydelse paa min Stilling, slog hun sig tiltaals og gik saa vidt i sin Selvopoffrelse, at hun egenhændigt knyttede en Sløise paa mit hvide Tørklæde og hjalp mig min sorte Kjole paa, der ikke i mange Aar havde været til Gilde, kun engang imellem til Begravelse, og derfor ogsaa idethale saae meget traurig ud. I denne Henseende var det meget heldigt, at Dineren fandt Sted ved Lys.

Om Statsraadens Familie har jeg kun Lidet at anføre. Statsraadinden er en meget vel konserveret Dame med en meget aristokratisk Mine, der tillige har noget Determineret ved sig, hvorpaa hun ikke fjeldent skal give sin Mand Beviser, naar han giver en fjern Anelse om nogen Opsætsighed imod hendes Villie. Iøvrigt forstaaer hun at tale meget opbyggeligt om Kunst og Theater; hun sværmer for Høedt, har seet „Grevinden“ ti Gange, hvilket hun gjør sig en Glæde af at bemærke, samt er en stadig Kirkegænger i Barton. Hun forstaaer sig udmærket godt paa Huusholdningen, naar det kommer an paa, hvad der i daglig Tale hedder „at sige Tjenestefolkene Bested“, men ellers er Kjøkken og Fædebuur et terra incognita for hende og ikke mindre for hendes tvende voksne Døttre, der have ganste

Andet at tage vare paa, og aldrig vilde kunne faae Tid til saadanne Bagateller, formedelst deres Toilette, deres Uddannelse i de mangfoldigste Vidensfaber, deres Broderier, deres Sang, deres Claveerspil og deres Dands. De unge Damer ere særdeles fjonge i deres Udvortes, og da de tillige kunne vente en anseelig Arv, ere de meget søgte. Der tales ogsaa om en Gardeofficier og en vordende Diplomat, det vil sige, en ung Herre, der er Volontair i Udenrigsministeriet. Dog, sikkert er det endnu ikke, og som bekjendt er Intet saa lidt at stole paa, som hvad der fortælles om Courmageri og Frieri, saameget mindre i dette Tilfælde, som Moderen endnu er altfor ungdommelig i sit Væsen, til at hun saa snart kunde ønske at blive Bedstemoder. Kjøledæggen i Huset er forøvrigt Sønnen, en 18—19-aarig Yngling, der studerer eller med andre Ord endnu er Skoleelev med Præliminairexamen. Det er en ung haabefuld Mand med et særdeles middelmaadigt Hoved, men med en ualmindelig Driftighed til at tale med om Alting, og have sin Dom færdig om Alt. Han skriver allerede Theaterrecensioner i et Blad. Forøvrigt holder han meget af at slaae sig til Ridder paa ældre Følt, som ikke forstaae at afvise ham, eller som af Hensyn til Forældrene eller til sig selv ikke ville indlade sig i Desput med ham. Kort sagt, han er et Pragteremplar af en Yngling i den ægte Vømmelalder, sine Forældres Tyran og tillige Gjenstanden for deres varmeste Bæundring, hvorfor ikke sjelden den yngste Datter bliver tilbørlig irettesat, naar hun vover at kalde sin Broder en væmmelig vigtig Knekt, som Ingen kan udstaae. Han var heldigviis i et Besøg paa Landet, og derfor slap vi for at have ham med ved Bordet, hvor han naturligviis ikke vilde have undladt at lade sine Tale-gaver og andre Talenter glimre.

Dineren var bestemt til Kl. 5¹/₂, hvilket paa godt Kjøbenhavnssk vil sige Kl. 6¹/₄. Da denne eiendommelige Præcighed var mig ubekjendt, og jeg desuden nødig vilde komme naar Selskabet allerede for Største-

delen var samlet, hvilket for en Mand i min Stilling
 er yderst geneert, stod jeg præcis Kl. 5½ i Statsraa-
 dens Entrée, hvor en Tjener tog Overtøiet fra mig.
 Jeg var saaledes en af de Første og modtoges af selve
 Barten med et meget nedladende og venligt Smil.
 Efterat han havde spurgt mig, hvordan jeg befandt
 mig, og om der var noget Nyt, førte han mig, uden
 at oppebie Svaret herpaa, hen til sin Frue, der thronede
 i en grøn Fløiels Divan i den elegant meublerede
 Sal, og forestillede mig for hende som „Hr. Fuldmæg-
 tig Petersen, en af de Eldste i Comptoirret“. Fruen
 satte det venligste Ansigt op, hun formaaede, bød mig
 nedladende at tage Sæde, men alt dette med en Mine,
 der omtrent kunde udlægges: „En underlig Caprice af
 min Mand, at Du er her!“ — og som just ikke bi-
 drog til at give mig nogen videre sikker Holding. —
 Der opstod en Pause, som jeg netop vilde afbryde med
 en almindelig Talemaade eller Compliment, da jeg
 heldigviis blev befriet derfor ved en ny Gæst, der
 ligeledes skulde paradere for Fruen. Efterhaanden
 indfandt sig alle de øvrige Gæster, og jeg maa til
 min Skam tilstaae, at ved at see denne Skare titule-
 rede og decorerede Herrer, disse glimrende elegante, cri-
 nolerede Damer, følte jeg mig uendelig lille. Jeg ønskede
 næsten, at jeg havde efterkommet min Kones Forlangende
 og var bleven borte. Der var Medlemmer af Sam-
 fundets første Rangelasser, der var Commandeurer, ja,
 der var et Storkors, som stod paa Nippet til at blive
 Elephant, der var Stabsofficierer, og selv de af Han-
 delsstanden, der var tilstede, vare enten Consulere, Com-
 merceraader og Agenter. De Værde vare Statsraader
 og Kunstnerne vare Professore, ja selv en inviteret
 Skuespiller var Ridder. Det var ogsaa en overordent-
 lig Mængde af Selvbevidsthed, som her var samlet, en
 betydelig Deel af Selverkjendelse af særdeles Fortjeneste
 af det menneskelige Samfund. Dette viste sig i den
 ugeneerte Holding, i den Vethed, hvormed Artighed og
 Hylbninger modtoges og besvaredes, i det affable Smil,

parret med Forekommenhed eller en Smule sømmelig Impertinents, Alt efter Omstændigheder og Personer. Jeg sølte mig ligeoverfor alt dette reduceret til Nul og ønskede mig bedækket af hiin i Eventyret omtalte Baret, der havde den Gave at gjøre usynlig. Da jeg imidlertid nu engang ikke eiede denne Skat, søgte jeg hen i Vinduesfordybningen, hvor jeg heldigviis skjultes af de folderige Damaskes Gardiner, og kunde herfra i Ro anstille Betragtninger over min egen Lidenhed og Andres Storhed. Disse bleve dog snart afbrudte ved Tjenerens: „Der er serveret!“ og ved Bærtens Opfordring til at tage Damer og at gaae tilbords. Jeg troede at kunne slippe for at faae en Borddame og blive en ubemærket Undtagelse fra Regelen, men uheldigviis var der flere Damer end Herrer, og da jeg var den sidste, maatte jeg ovenikjøbet tage to, der naturligviis vare de ældste og de mindst kjønne, men desto elegantere og forsynede med store Crinoliner, hvoraf navnlig den ene i Forhold til dens Eierendes betydelige Omfang var et complet Monstrum af Beklædningsstykke, der ogsaa dækkede mig aldeles, da jeg omfjerd var kommen tilbords.

Saavidt jeg kunde see, vare vi omtrent fyrgethyve Gjæster, og med Familien udgjorde det saaledes en anseelig Forsamling. Etatsraadens Spisestue er meget rummelig, men den er dog knap i Forhold til 40 Personer, hvoraf omtrent Halvdelen Damer i Galla, og ovenikjøbet i den Galla, som Moden strengt har paa-
lagt, og som med en sjelden Udholdenhed, hvad der dog ellers ikke er Modernes Natur, staaer haardt imod alle Demonstrationer. Der er udkommet en Politiforordning om ikke at oversfylde Dampstube, vi have en Byggelov, som foreskriver hvormange Cubikfod Rum Bærelserne mindst skulde indtage, men endnu gives der ingen Lov mod Spisestuernes fordærvelige Overfyldning, eller nogen Bestemmelse om, hvormange Cubikfod Plads enhver Gjæst bør have, naar han saa nogenlunde skal kunne føle sig hyggelig tilmode og à son aise pleie

Mavens Glæder. Jeg gad nok spørge, om noget fornuftigt Væsen kan finde sig tilfreds ved et Bord, hvor han, naar han ikke hvert Dieblif skal risquere at pufse sin Nabo i Siden med Albuen eller at spolere sin Nabodames Anplingsærmer, maa lade sig nøie med at holde den ene Arm under Bordet, medens han mader sig med den anden, og saaledes ikke engang kan faae Plads til at skjære sin Steg og andre Guds Gaver i Smaastykker, skjænke frit i sit Glas eller hæve det til Munden, uden at komme til at spille. Nei, saa holder jeg med en temmelig corpulent Ven, jeg har, der i den Grad sætter Priis paa at være magelig tilbords, at han engang i et Selskab, da han ved et Blik paa Bordet indsaae, at han vilde komme til at sidde gruelig kneben, pludselig blev betagen af et Ildebefindende, saa at han nødvendig maatte opgive den store Fornøielse at være tilbords med og begive sig hjem. Han fjernede sig med den Bemærkning til Værten, at tabte han end Meget derved, saa trøstes han dog ved den Tanke, at de Tilbageblevne vandt ikke saa Lidet, forsaavidt som de jo dog fik endeel bedre Plads ved Bordet. Denne Mani, at stuve Folk sammen, er isørrigt fælles for alle Classer i Samfundet her i vort nordiske Athen, og det strider dog ikke saa lidet mod det stive Decorum, som nu jo engang, i Modsætning til Fortidens lystige og gemhytlig Tone, er det væsentligste Charaktertræk i vore selskabelige Sammenkomster.

Nu ere vi da endelig placerede ved Bordet, jeg mellem de to gamle Damer og, som anført, næsten skjult af dem. Jeg kunde nu som tro og paalidelig Historicus fristes til at give en Skildring af Bordet og dets Opdækning, til Nytte og Fornøielse for Huusmødre og Taffeldækkere; men da jeg frygter for, at min Fortælling skal faae en ulidelig Længde, maa jeg indskrænke mig til at anføre, at Opdækningen var overordentlig kostbar. Der fattedes ikke paa Solvopsatser, paa Solvarmstager, paa nydelige og kostbare Platenager, paa Vaser med levende Blomster, fortsagt,

der manglede Intet, som kunde forlyste Diet og fryde Sindet. Men det vilde naturligviis aldeles havde stridt mod den gode Tone, om man havde givet sin Beundring eller maastee ogsaa sin Misundelse — thi disse Begreber falde ikke sjeldent sammen — Luft i Ord. Enhver Yttring i saa Henseende kunde let udlægges, som om man ikke var vant til at see noget Saadant, og Sligt kunde jo virke nedsettende i det almindelige Omdømme. Ved hvert Couvert stod endeel forstjellige Glas, blandt hvilke et grønt og et meget bredt til Champagne; thi selv med Hensyn til Champagneglassene har Moden havt sine Tingre med i Spillet, og her er den, som saa ofte, gaaet fra den ene Yderlighed til den anden. I gode Huse ere allerede længe de smalle høie Champagneglas fortrængte af de brede lave, der frappant ligne en omvendt Crinoline, en Forandring, hvis Diemed jeg iøvrigt ikke kan forklare, medmindre den er skeet for at undgaae denne Slaaen paa Champagneglassene med den flade Haand, som ikke, især hos Damer, er synderlig gracieus, og som ligeledes skal stride mod den bekjendte „gode Tone“. Endelig laae ved hvert Couvert et lille zirligt lithographeret Kort med Fortegnelse over Retterne. Mere liberal end Hr. Bille, der ikke vilde offentliggjøre Spisefedlen ved Lord-Mahorens Gilde, men har gjemt den blandt sine Samlinger, skal jeg tillade mig at anføre Statsraadens, idet jeg henstiller til Enhver, hvorvidt han kan forklare sig nogle af de gaadefulde Navne eller deraf opnaae en Forestilling om, hvorledes Retterne smagte. Spisefedlen lød saaledes: Hollandss Suppe à la Reine, Karper, Fisk-matelot, Rapun à la Française, Østersposteier, vol au vent, Dretunge med Grønærter, Entrée af Algerhøns, Gaaseleverpostei, Zisbudding, Drefilets, Dessert. Derefter en Streg og saa Vinene: Beaune, La Rose, l'Eremitage, Rhinsvvin, Porto, Chateau-Yquem, Alicante, Champagne, rød og hvid. Hvor sligt maatte stimulere Appetiten og vække Tørsten!

Dog her maa jeg puste lidt; Resten skal De faae i et Par følgende Breve, som skal komme umiddelbart efter nærværende.

Erhødigst
Petersen,
 Fuldmægtig.

XII.

Den 21de April 1860.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Nu videre i Meddelelsen om min Comtoirchefs Diner:

Efterat jeg har sagt nogle artige, men meningsløse Ord til mine Borddamer, og derved gjort den stiltiende Bemærkning, at den ene af dem har taget sine Handsker af, medens den anden beholder dem paa, formodentlig fordi hendes Hænder i Et og Alt svare til hendes Ansigt, søger jeg at orientere mig med Hensyn til mine Gjenboer. Ligeoverfor mig sidder en gammel Herre, med graat opadstrittende Haar, med et smalt, guulladent, rynket Ansigt, der ligesom er overtrukket med Comptoirstøv, med en i Midten udhulet Næse, formodentlig for at Diet desto lettere kan skele derover; paa hans Bryst pranger et Ridderkors og et Dannebrogss-dito. I Nærheden af ham sidder en lille, meget bevægelig Mand med et jovial Fuldmaaneansigt; oprindelig har han været Urtekræmmer, men ved hellige Speculationer har han nu svunget sig iveiret til en meget rig Mand, og er nu Agent. Han er meget

snakksom, hører sig inderlig gjerne selv tale, har altid en Masse Anecdoter paa rede Haand, men dem gjengager han stadigt og bliver saaledes ikke sjeldent en Plage for sin Bekjendtskabskreds, skjøndt han i Regelen fortæller paa en ret morsom Maade. Paa den anden Side sidder en ung Mand i en guldgaloneret Uniform. Hans Ansigt er temmeligt intetsigende i og for sig, men da han er ansat i Udenrigsministeriet, troer han at burde hævde sin Værdighed og de Hemmeligheders Vigtighed, han formodentlig maa være i Besiddelse af, ved at lægge sit Ansigt i alvorlige Folder, og betvinge ethvert Smil, der paatrænger sig ham ved at høre paa sin lystige Rabe, Agenten. Lidt længere borte sidder en Herre, der fortjener at omtales formedelsst sin Specialitet. Jeg veed ikke egentlig hvad han er, men nogen Embedsstilling har han ikke. Han har en Titel, der ender paa Raad, og er desuden decoreret. Hvorfor han er bleven „Raad“ og decoreret, skal Ingen saa let kunne sige, man maa her tage sin Tilflugt til Conjecturer. Saameget veed man, at han har en stor Formue, er ugift, og kommer i mangfoldige Selstaber. Han er saaledes i Besiddelse af nogen Indflydelse. Denne forstod han at gjøre gjældende under det Ørstedste Ministerium til Fordeel for Oppositionen, og saaledes kan det maaskee forklares, at han, da denne kom til Roret, blev Gjenstand for dens Udmærkelser, som han ogsaa har gjengjældt med en stadig Beundring, med Raad og Daad især i Valgtider og under Ministerkriser. Hvorledes han imidlertid har kunnet opnaae denne Vigtighed, er ikke saa let at forklare, thi hele hans Væsen er en Petit-Maitres, trods hans noget fremrykkede Alder. Hans Klæder ere efter nyeste Snit, han har en Række af de meest skinnende hvide Tænder, trods hvilke han dog skjærer sin Mad meget smaat, hvilket jo er noget mistænkeligt, og hans Haar er udmærket ordnet, men ligner frappant Haaret paa Figuren hos Paryfmageren i Bimmelfastet. Han gjør sig meget behagelig for Damer, og hans fine Battistes Comme-

tørklæde duster af en ægte bouquet. Efter Sigende har han havt den Tanke, at komme ind i Rigsdagen eller Rigsraadet, men hans Venner have meent, at han gjør mere Gavn udenfor end i de lovgivende Forsamlinger, idet de lønligt antage, at saa vilde Forghldningen gaae altfor let af hans politiske Herlighed. — Der er endnu adskillige see- og mærkværdige Personer i min Nærhed, men disse haaber jeg at kunne forestille Dem senere. Jeg skal endnu kun bemærke, at Storkorsridderen som det anseteste Medlem har faaet Gresspladsen ved Siden af Fruen.

Jeg skal betroe Dem, at blandt det Meget, der bidrog til at genere mig som Gjæst ved Etatsraadens Høitid, var Tilstedeværelsen af tre Tjenere ikke det Mindste. I sorte Klæder, med hvide Halstørklæder og overhovedet temmeligt aristokratiske i deres Holdning udøvede de en vis nedtrykkende og nedstemmende Indflydelse paa mig, idet jeg stadigt frygtede for at gjøre mig skyldig i en eller anden keitet Bevægelse, i en eller anden urigtig Behandling af de serverede Retter, kortsagt i Noget, hvoraaf disse Herrer tjenende Væsenere kunde slutte sig til, at jeg var en complet Novice i den Kunst at være i stort og fornemt Selskab, at jeg var som en Hund i et Spil Regler. Men Tjeneropvartning ved et stort og fornemt Bord er nu engang et nødvendigt Onde, og uagtet en af disse Herrer tog sig den Frihed at dryppe mig med en fuld og hed Sauce-skaal, var der for mig ikke Andet end at gjøre gode Miner til slet Spil og, saavidt muligt, reparere Skaden med mit Tørklæde, medens mine Nabodamer laante mig alt Andet end venlige Blikke, fordi jeg derved kom til at støde den respective med mine Albuer.

Suppen nødes i Taushed; man hørte kun et Par meget sagte hvidskende Stemmer og Skeernes Klang mod Tallerkenerne. Da bad Etatsraaden det høitærede Selskab om at skjænke i Glasene. Det skete. Han reiste sig, bød i nogle faa, men velvalgte Ord Selskabet velkomment, idet han paa egne og Kones Begne

af Hjertet takkede sine kjære Venner og Veninder — det smigrede ham at betragte Selskabet som saadanne — at de vilde tage tiltakke ved hans simple Bord og hædre hans lille Familiefest ved deres Nærværelse. Denne Velkomst besvarede ved at nippe til Glasene og ved at Alles Blikke ligesom med Tak nikkende henvendte sig paa Herren, Fruen og alle Frøkenerne i Huset. Glasene fyldtes atter, det vil sige: foreløbigt skjenkedes kun en Draabe i, thi det strider mod god Tone at drikke mere end yderst lidt af Glasset, hver Gang der officielt skal drikkes. Men alt som Tiden glider og Hjertet aabner sig ved de hyppige Vibrationer, gaaer i Regelen Naturen over Optugtelsen, man afkaster da uvilkaarligt Convientsens Spændetroie, skjenker Glasset fuldt og tømmer det tilbunds, næsten uafvidende, indtil man opnaaer en vis Salighedens Tilstand, der aabenbarer sig i blussende Kinder og stammende Læber. Saavidt var det imidlertid endnu ikke kommet. Man hilste blot paa hinanden ved at drikke et Glas, indtil denne private Afspredelse pludselig oplyste derved, at en Herre, der sad i Nærheden af Statsraaden, efterat han havde slaaet med sin Kniv paa Glasset og med stor Moisommelighed reist sig, udbad sig Selskabets Tilladelse til at udbringe en Skaal. Det var en undersætsig middelaldrende, temmelig tyk Herre med en meget kort Hals og overhovedet med et Udseende, der i sanitair Henseende var saa lidt lovende, at jeg gad kjende det Livsforsikringselskab, der vilde paatage sig hans Assurance, selv til en overoverordentlig høi Præmie. Hans Tale bar ogsaa Præget af en Art Apoplexi; iøvrigt var han Justitsraad. Naar han, yttrede han, havde tilladt sig allerede saa tidligt — — at tage Ordet, saa — saa kunde man — ja, saa kunde man sikkert nok begribe, hvorfor han var saa fri. Han havde vel ikke noget Hverv af det ærede Selskab — paa ingen Maade! — han vidste ogsaa, at der var Mange tilstede, der paa en langt bedre og langt mere veltalende — ja, langt mere vel-

talende Maade — kunde udbringe den Skaal, han nu vilde tillade sig at udbringe, men han var forvisset om — aldeles forvisset og overbevist om, at hans simple Ord maatte finde Gjenklang i Alles Hjerter. „Og hvorfor ere vi samlede her?“ vedblev han spørgende. „Vi ere samlede for at s ie vor Anerkjendelse til den Anerkjendelse, der offentlig er bleven vor Ven — ja, vor Ven og Vært — tildeel for hans hæderlige og for Staden og Landet saa daadrige, saa nyttige — saa — Vandel paa Embedsveiens tornefulde Sti. Aldrig, siger jeg, og deri veed jeg, at jeg tør gjøre Regning paa Alles Tilstemning, aldrig er nogen h derfuldere Anerkjendelse truffen nogen Værdigere, og naar vi tillige vide, at denne Dag er den Dag, paa hvilken han for 53 Aar siden („Om Forladelse, 54!“ raabte Statsraaden) altsaa 54 — jeg troede if ndhed ikke, at vor blomstrende Ven var saa gammel — saae Lyset, saa — saa — er H itiden for hans fort rffelige Familie, for hans talrige Veninder og Venner, der her ere samlede, saameget — saameget h itideligere — og jeg troer derfor at udtale en almindelig Tanke, naar jeg med dette Glas, som jeg beder Dem Alle t mme, lyk nster vor Ven, Statsraad R., Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd.“ — Naturligvis blev Skaalen druffet med Enthusiasme, det vil sige, med den kolde, anstandsfulde Enthusiasme, der ytrer sig ved et „fiint“ Vord i Begyndelsen, og som best er deri, at man smiler til Gjenstanden for Skaalen, hæver Glasset  veiret og gjøre andre lignende anstandsfulde Fagter. Statsraaden takkede dybt rørt for Skaalen, og fremførte ved denne Leilighed en af de forhen omtalte pythiske Talemaader. Han vidste saare vel, at han var ikke ganske værdig til den f te offentlige Anerkjendelse; han vidste, at der var adskillige Andre, der vare værdigere end han; men ikke desto mindre kunde han dog med en vis Selvfølelse modtage baade den offentlige og private Anerkjendelse, der i saa fuldt

Maal var bleven ham tildeel, skjøndt han som sagt fandt, at den første ikke ganske var fortjent, i Forhold til hvad Andre allerede havde virket i den samme Retning, hvori han havde sat sin Virsopgave i Statens og Nationens Tjeneste osv. Af denne Tale var man uendelig opbygget, da Enhver jo kunde lægge sin Mening i den.

Imidlertid vare Karperne og Fiskematelotten fortærede, og man vilde netop til at servere Kapun à la française, da der opstod almindelig Tausshed, idet en lang, tynd Herre med et magert og smalt Ansigt, blondt krøllet Haar og Briller paa Næsen, over hvilke han kastede udfordrende Blikke til hele Forsamlingen, ved det bekjendte Tegns gav tilkjende, at han havde Noget paa Hjertet, han vilde sige. Forventningen var stor, thi Herrens betydelige Talegaver vare bekjendte og anerkjendte, og mangfoldige Gange havde han talt offentligt. Med Kniven i den ene Haand, med den anden i Lommen, og med en Stemme, der omtrent lignede Lyden af en Sang, naar den, ført af en kraftig Arm, søger at trænge igjennem tykt Træ, holdt han en Tale af omtrent følgende Indhold: „Vi glæde os Alle over den Hæder og saa fortjente offentlige Anerkjendelse, der er bleven vor Vært og Ven tildeel, og ifandhed, vi have Grund dertil, ikke blot for hans egen Skyld, men fordi dette Factum i Forbindelse med saamange andre er et Vidnesbyrd om, at vi have en Regjering, der lønner Fortjenesten og veed at sætte Priis paa dem, der ere den oprigtigt hengivne. Bevidstheden herom vil ogsaa være denne vor Regjerings største Styrke, thi dens Benners Hengivenhed for den, grundet paa en sliig Erkjendelse, vil i Farens Stund ligne Strandmaagernes Sammenhold, om hvilke Naturhistorikerne fortælle, at de, naar de samlede i en Klippekløft blive angrebne af Bægerne, lade sig trække frem som en Snor, idet den Eine bider sig fast i den Andens Hale. (Dette blev optaget med et tordnende „Hør“). Ja, mine Herrer,

det er kun ved et kraftigt Sammenhold, at vi ere istand til at støtte vore hæderlige og vise Styringsmænd i deres byrdefulde og sikkert kun lidet lønnede Hverv, at løse Diebliffets sorgelige Forviklinger og bringe Statens Skib ind i den sikke Havn. Et saadant Sammenhold, en saadan Bistand er saameget desto nødvendigere, som vi jo vide, at der er en Masse af Tjender, der i Vødsom lure paa at lægge Stene paa Ministeriets Bane, for at det kan snuble og bringes til Fald. Det er Reactionen jeg mener, disse Hunde, der bjæffe ad selve Maanen, fordi den drager roligt sin Bane fremad paa Himlens hvalte Bue, det er Reactionen, der med Harm seer hen til de mægtige Skridt, Frihedsgudinden i vor Tid har gjort i Retning af det Fuldkomne. Det er dette Parti, som med Vængsel stuer tilbage paa hiin herlige Tid, da Folket laae i Dvale, da Cancelliet og Keisersens Rødfrikt regjerede, da man levede lystigt og flot i Diebliffet og lod Regjeringen sørge for Resten, denne det idylliske Slavelivs Tid, da man forlystede sig ved Frederik den Sjettes Seilads i Frederiksberghaves mudrede Canal, da man sang „Dannevang ved grønne Bred“ og dermed troede, at man fuldkommen havde gjort sin Borgerpligt, især naar man trak i den røde Uniform, og som et godt og ærbart Medlem af den hæderlige Borgervæbning svedbadet gjorde Excitser paa Tælleden. Det er denne Tid, at man ønsker tilbage, og derfor er man vred og hadesfuld paa de Mænd, der have virket til at den nu kun er som en Drøm, et længe tilbagetrængt Stadium, som aldrig kan vende tilbage. Ja, vi see dem i Kortene, vi vide, hvad der skjuler sig bag deres Digten og Tragten, og derfor Held os, at vi have et Ministerium, et frisindet Ministerium, der vil gjøre deres Planer til Intet, et Ministerium, om hvilket vi baade med Ore og med Udsigt til Løn (hør!) og Gjengjældelse (hør!) kunne slutte Kreds. Mine Herrer! leve Ministeriet!“

— Denne Skaal blev naturligviis druffen med stort

Bisald, og Taleren erholdt fra alle Sider de venligste Blikke.

Imorgen skal Høistærede faae Resten.

Erhødigst
Petersen,
 Fuldmægtig.

XIII.

Den 23de April 1860.

Høistærede Hr. Redacteur!

Her har De Resten!

Det var en meget decoreret og meget rødskinneth Herre med Baffenbarter à l'anglaise, der, efterat de omtalte Høns vare fortærede, fandt sig foranlediget til at gjøre en Bemærkning i Anledning af den foregaaende Talers Uttringer. Han vilde i Gæt og Alt underskrive, hvad denne havde sagt i det Væsentligste, navnlig med Hensyn til Ministeriets Fortjenester. Han vidste ogsaa, at Reactionen lurede paa Leilighed til at sætte sine forte Planer igjennem. Men det forekom ham, at hans ærede Ven var vel frihedssværmerisk. Han (Taleren) elskede Grundloven, det veed Gud han gjorde, men den havde dog ogsaa sine Feil, og netop for Dieblirket viste det sig, at man ikke ganske rigtigt havde beregnet de moralske Garantier, man til Støtte for en saa udvidet Valglov havde beraabt sig paa. Det menigmandige Parti, de med Rette saakaldte Transtøvler, havde jo netop ved denne Valglov vidst at rive Magten til sig. Der var en Tid, da disse Folk havde forstaaet at be-

grændse sig og give Keiseren hvad Keiserens var; de havde fulgt Intelligentsens ophoiede Banner og viist en pligtskyldig Respect for dets Førelere; de gik med ved Stormløbet paa det frihedssjendiske, absolutistiske Dræbte Ministerium, og de vare endog fremstaaede som de varmeste Talsmænd for den høie og hellige skandinaviske Idee; dengang kunde man jo godt være tjent med en Valglov, der havde bragt saa skønne Frugter. Men nu, da dette menigmandige Parti med dets Hærskare af Niffedukker og politiske Undermaalere gjorde Mine til at ville gaae sin egen Vej, til — horrible dictu! — at optræde som selvstændige Lovgivere, at nyde den Magt, som det unegteligt ved Valgloven kunde sætte sig i Besiddelse af, endog sætte Fædrelandets helligste Interesser, som jo ogsaa er Intelligentsens Interesser, paa Spil, nu maatte det være paatide, at denne Lov undergik en Forandring. „Ja,“ udbroød Taleren, „jeg, som i 1848 kæmpede for den, jeg føler nu Uro og Anger derved. Valgloven maa forandres; jeg udtaler det høit. Mange ønske det med mig, om de end ikke vove at udtale det. Men jeg tør udtale det, thi mit Sindelag som Liberal er bekjendt, og paa mig kan ingen Mistanke hvile imod min Tænkemaades Reellitet. Var det derimod en af de Reactionaire, der ønskede en sliig Forandring, da var det en anden Sag. Da var det en affkyldig Idræt, der høit og lydeligt burde fordømmes, ja stemples som ligefremt Forræderi. Og desuden: vi have selv bygget det op, skulde vi saa ikke ogsaa have Lov til at rive det ned, naar det ikke svarer til vore Hensigter? Mine Herrer!“ endte han, „lad os give vore lønlige Tanker Udtryk i Ord: et Glas paa Valglovens Indskrænkning.“ Denne Skaal, som i 1848 eller 49 eller 53 maaskee i et lignende Selskab vilde have fremkaldt Gysen og stærke Demonstrationer, blev nu af de Allerslechte drukket med Begeistring. — — Imidlertid syntes Festen at ville antage en vel politisk Character, hvad der dog i Betragtning af, at der var Damer tilstede, neppe havde

været Tanken. Dette indsaae ogsaa en ung Herre med et ret flogt Ansigt og et dist humoristisk Smil om Væberne. Han reiste sig, medens Vol au vent blev serveret, og henstillede til Selskabet, om det, skjøndt man vistnok til langt ud paa Natten kunde høre paa saa fortrinlige, de rette Strenges anslaaende Taler om Diebliffets brændende Spørgsmaal, ikke var rettest for den almindelige Gemtyligheds Skyld, men navnlig formedelst de mange skjønnede Dameres Tilstedeværelse, at man foreløbigt lod Politik være Politik, og slog paa andre Streng. Det var naturligviis langt fra hans Mening at ville optræde som Censor morum, dertil var han altfor uværdig og altfor umoden. Men som Læge havde han ogsaa et Ord at sige, og det var hans usorgribelige Mening, som han ikke vilde lægge Dølgemaal paa, at politiske Taler ikke godt harmonere med Bordets Glæder, saasom de just ikke bidrage til at befordre den nødvendige Fordøielse. Allermindst harmonerede de med et Bord, der var saa ypperligt besat som dette og tillige omgivet med en saadan Krands af Blomster, der ved Skjønhed og Elskelighed tiltalte Die og Hjerte. Disse turde først og fremmest have Krav paa Alles Opmærksomhed, men især gjaldt dette om Huset's Damer, og det Smule Correctiv, han her tillod sig at fremkomme med, maatte for ham være en særdeles gunstig Leilighed til at udbringe deres Skaal som Kjønnets elskværdige, ja maaskee elskværdigste Repræsentanter. — Stor Enthusiasme, stor Begeistring, hvori der overhovedet viste sig en stærk Stigen. Der fulgte nu adskillige Skaaler af mere personlig og mere privat Charakter. Etatsraaden udbragte en for Storkorsridderen, „et af de skønneste Smykker, hans Familiefest havde at opvise“. En pluskjæbet Herre med fremstaaende Tænder og Næsen i Form af et omvendt Spørgsmaalstegn mindede om, at uagtet man med Rette burde afholde sig fra Politik, saa burde man dog ikke ved en Fæst som denne glemme den liberale og nationale Sags kjæffe og ufortrødne Forsvarere i Pressen. En Pro-

fessor udtalte sig om den indre Seløbevidsthed, denne Dydens kraftigste Støtte under Tilværelsens Regen Blindebuk. Han viste denne Seløbevidstheds Positivitet i Forhold til Negationen af det Høie og Store, talte Adskilligt om ethiske Kategorier, og kom idethele taget temmelig meget udenfor den sunde Fornufts Grændser, hvad enten dette nu var Følgen af hans philosophiske Standpunkt eller maaskee af dette Standpunkts Forrykkelse ved en meget hyppig Henvendelse til Glasfæ, eller muligen ogsaa af begge Factorer i Forening. Jo mere Desserten nærmede sig, begyndte der at komme baade Lystighed og Forvirring i Begreberne. En yngre Herre havde ved en vis Rokken frem og tilbage, ved en vis komisk Estertænkksomhed i Minerne givet Tegn til, at ogsaa han havde Noget paa Hjertet, som han vilde af med. Men desværre stod Conen ikke i Forhold til Villien. Det var om et godt Sindelag og en gemhytlig Tone som Livets Sødme og Balsam, han vilde udtale sig; men han kom derved ind i en saadan Labyrinth af uforstaaelige Talemaader og mærkværdige Sætninger, han maltrakterede i den Grad Sproget ved at henkaste Ordene hultertilbultet eller ved at pine dem frem som med en Knibtang, at Tilhørerne, hvis Stemning naturligviis herved blev endnu lystigere, saae sig foranledigede til at gjøre Ende paa hans Experimenter ved en almindelig Latter. Naturen gif her aldeles over Optugtelsen, og jeg kom derved til at mindes de gamle lystige Selskaber, hvor man ikke skammede sig ved at lee højrøstet, og hvor Gemhytligheden bestod i ret at slaae Gjakken løs. Ikke Alle deeltog i Latteren. Der var en mager visse Herre, som sad i min Nærhed, og til hvem jeg derfor havde Anledning at lægge Mærke. Mangfoldige Gange havde han viist en Uro paa sin Stol, som om han havde Bugbrud, han var ogsaa flere Gange, naar en Anden lige skulde til at begynde en Tale, staaet op, men havde atter med øiensynlig Arrighed kastet sig ned paa Stolen igjen. Jeg fik at vide hvad Marsagen var. Det var en Mand, som holdt

meget af at udbringe Skaaler, men altid saa længe udarbejdede dem i sit Indre, at Andre bestandig kom ham i Forkjøbet. Man tog ham saa at sige Skaalen ud af Munden, og det var saaledes yderst sjældent, at han kunde faae Ordet. Derfor var han malicieux. Men Ordet vilde han endelig have, han tog Pausen iagt og reiste sig; desværre havde han dog denne Gang ikke faaet ret Velighed til i Tankerne at gennemarbejde sin Tale; Resultatet var derfor ogsaa temmelig uheldigt. Han beklagede sig først i en meget bitter Tone over, at man saadan havde taget Skaalerne fra ham; de vare jo blevene udbragte meget bedre, end han var istand til — Gud bevares! men alligevel kunde han ikke ret forstaae, hvordan man kunde stille sig frem offentligt og tale, uden iforveien at tænke — og derpaa — ja, uden at fornærme Noget af de Tilstedeværende — derpaa havde man jo ofte faaet talende Vidnesbyrd. Derefter gik han over til den egentlige Text for sin Tale: hvorkunde det huuslige Livs stille ubemærkede Sysler kunde staae i Harmoni med det offentlige Livs vildtbevægede Travlhed. Noget egentligt Beviis for denne Harmonies Tilstedeværelse førte han vel ikke, men desto flere Beviser præsterede han for, at der aldeles ingen Harmoni var tilstede mellem hans Ord, hans Tanker og det Thema, han vilde behandle, saa at han tilsidst gik aldeles fra Concepterne og til Selskabets almindelige Contentement endte med en Forsætning uden tilsvarende Efterfølgning. Det var, som om alle Tilstedeværende havde faaet Ræseblod, da han mat og udmønt kastede sig ned paa Stolen. Heldigviis var man kommen til Champagnen. Naar Champagneproppen knalder, tager man det ikke saa nøie med Logiken; heller ikke overholdes Decorum saa strengt. Der hørttes Ratter og Skjemt, man var høirostet, man sagde Damerne Complimenter, som man ellers i besindigere Dødblikke vilde have holdt for sig selv; man drak et Glas med sin Uben, ja Statsraaden værdisegedes endog at nikke hen til mig og nippe af Glasset. Der udbragtes endnu

enkelte Toaster af lyrisk-humoristisk Indhold med Stænt af det høiere Banvid — og endelig reiste man sig fra Bordet Kl. omtrent 9, Aldskillige med Følelsen af at have siddet for længe ved Bordet, efter som Benene havde faaet en Mathed, der aabenbarede sig i en vis Slingren i Bevægelserne.

Derefter serveredes Caffen, og der opstod en almindelig Conversation. Mærkeligt nok: Det var mig næsten umuligt at troe, at det var de samme Mennesker, jeg havde seet samle sig her Kl. 6, saadan en Forandring var der foregaaet til det Bedre. Snak-somhed og Gemytlighed var traadt istedetfor stiv Formalitet og Alvor. Jeg selv saae Selskabet i et ganske andet Lys end tidligere, men jeg skal ikke indestaae for, at hvis jeg næste Dag atter havde truffet dets enkelte Gæster, om da ikke min Mening var bleven den samme som forhen. Tingen er den, at Conveniensens Firnis er trængt ind i Rjødets, kun ved Vinens magnetiske Indflydelse sveder noget af denne Firnis ud for et Die-blik; men siden tørrer den desto hurtigere ind.

Nesten af Tiden gik hen med forskjellig Underholdning, med Conversation, Spil og Sang. Stats-raadens ældste Datter blev overtalt til at sætte sig til Claveret og synge. Ved hendes Sang havde Diet større Forlystelse end Dret; hun saae smægtende opad, hendes Mund var saa melancholisk som en Frøes i Tørke, og jeg kan ikke negte, at hendes Sang havde en vis Lighed med Frørernes. Man var begejstret derover; men jeg listede mig bort uden at tage Afsked; thi i et fiint og fernemt Selskab er det ikke Skik at tage Afsked.

Kl. 10½ var jeg hjemme, træt og mødig; men desuagtet maatte jeg, førend jeg kom i Seng, give min Kone en nøiagtig og fuldstændig Beskrivelse af Dineren hos min Comptoirchef. Dog maa jeg gjøre opmærksom paa, at det meest var for Spisefedlen og Damernes Toilette at min Kone interesserede sig. Men hvad det Sidste angaaer, maatte jeg tilstaae min store Uvidenhed; det er ogsaa Marsagen til, at jeg her har forbigaaet

dette saa væsentlige Punkt; jeg kan kun indskrænke mig til at henvise til den nyeste Modejournal.

Erhødigst
 Petersen,
 Fuldmægtig.

XIV.

Den 28de April 1860.

Høifstærende Hr. Redacteur!

De vil sagtens undre Dem, at jeg igjen saa snart lader høre fra mig, især da De sidste Gang fik en saa anseelig Portion. Men da jeg endnu har Et og Andet, der, som det tidligere hed i det officielle Avisprog, trænger til „hurtig Meddelelse“, og jeg denne Gang desuden er istand til at fatte mig meget kort, haaber jeg, at De og Deres Læsere ville holde mig denne Paa-trængenhed tilgode.

Egentlig burde vore Skandinaver hylle sig i Sæl og Aske eller ogsaa gaae sørgeklædte, thi en af deres stjønneste Forhaabninger, der endog var sanctioneret af Rigsraadet og den vedkommende Minister, er bleven til Intet. Men ogsaa mig, der dog egentlig ikke er Skandinav i dette Ords moderne Begreb, har det gjort meget ondt at erfare, at der ikke bliver noget af den norsk-svenske Expedition til Japan, eller rettere: den skandinaviske, thi Hensigten var jo, som bekjendt, at vi skulde være med, det vil sige lidt underordnet, under svensk-norsk Egide, altsaa et Billede paa den skandinaviske Union, saaledes som den af Nogle herhjemme og

vistnok af Bennerne hiinsides Sundet tænkes realiseret. Jeg havde allerede givet mig til at studere Japans Historie og Geographi, i det Haab, at kunne sende Dem Breve fra Japan; thi jeg har jo seet af Bladene, at man meget prægtigt kan skrive Breve fra Stockholm og Paris, uden at uleilige sig med at reise fra Kjøbenhavn. Nu er det forbi, og jeg sidder med al min Lærdom til ingen Nytte. Der var iøvrigt en Yttring, som jeg fandt i Beretningen om Comodore Pारेys Expedition, og som jeg synes kunde have gjort stor Birkning, hvis jeg havde sendt den hjem fra Japan. Den lyder saaledes: „Naar der i Japan opstaaer en Meningsforskjel mellem Keiseren og hans Ministre, bliver der sammentaldt et Bølgiftsraad af Rigets høieste Adelige, og den Afgjørelse, som dette træffer, staaer ufravigeligt fast. Lyder nu Kjendelsen imod Ministrene, saa er der for dem ikke Andet at gjøre end at opstjære deres Maver, for at undgaae den offentlige Henrettelse, der for deres Familier vilde medføre Tabet af deres Eiendomme.“ Tænk Dem, hvilket Barbari! Og hvor langt ere vi ikke fremskredne i Civilisationen og Sparommelighed, eftersom vi indrette os paa at bruge vore Ministre flere Gange og istedetfor at gjøre deres Maver Fortræd tværtimod pleie dem paa det Bedste. Men hvorom Altting er, saa er det Sammenfald, at der ligeoverfor Japan og ligeoverfor hele Verden ikke bliver Noget af en saadan skandinavisk Demonstration som den paatænkte. Den kan imidlertid opnaaes paa en mindre bekostelig Maade, s. Ex. naar et svensk, et norsk og et dansk Skib i Førelse gjorde en lille Tour om Sprogø eller Bornholm. Det er kun at befrygte, at Japaneserne saa ikke fik Noget at vide derom, eller ogsaa at der muligviis skete en Smule Paaseiling mellem det norske og det svenske Skib; thi Saadant er nu formedelt den unionelle og venskabelige Sympathi mellem Norge og Sverrig særdeles meget at befrygte formedelt Attractionskraften.

Décidément, det lille r, som skriver de store Artikler i „Berl. Tid.“, bør være Ridder af Greslegionen. Han elsker i den Grad den franske Keiser, at han for hans Skyld gaaer i Kamp med „Verdensbladet Times“, samt slaaer det ganske til Jorden. Hvis blot „Verdensbladet“ kjendte Berl. Tids Monsieur lille r, vilde dets Sønderknuselse være synlig. Men vi Danske bør være stolte af at have en saadan David, der er istand til at fælde en saadan Goliath paa en saadan Afstand. Jeg har rigtignok hørt sige, at Monsieur lille r benytter sig af Afstanden ligesom Hestehandler Nathansen, da han sagde, at han paa sin Knabstruper-Hingst red til Korsør og bad Publicum vente ved „Sorte Hest“ indtil han kom tilbage. Han kom hastigt tilbage; men havde han været i Korsør? Den Sag er nok til Dato uafgjort. Som sagt, Hr. lille r bør være Ridder af Greslegionen.

Men tælle vi en saadan Kæmpe blandt os, en saadan Bayard sans peur et sans reproche, saa er der meget Andet, hvori vor gode Hovedstad staaer tilbage og navnlig bliver distanceret af vore Provindsbyer. Der er nu f. Ex. Odense. Var det ikke den, der gik forud for Kjøbenhavn med en Adresse til Majoriteten i den fiesvigiske Stænderforsamling? Men et endnu større Fremspring har den gjort i æsthetisk Dannelse. Medens der her ialmindelighed er unge Studenter, men dog altid Studenter, der som Smagens Forsægtere afgive Piberne i Theatret, er Dannelsen freiden saa vidt frem i Odense, at det der er Skolebrenge med eller uden Opsyn, der i Theatret opføre Floiteconcerter. Og medens man her lader det gaae ud over „Skikkelige Jøll“, er man i Odense saa honnet at revse en Skuespiller, der gjør sig skyldig i den vistnok hverken i kunsterist eller moralsk Henseende agtværdige Handling at copiere en stikkelig Mand. Distancen er saaledes overordentlig stor. Forresten var jeg meget nysgjerrig efter at see dette Tvistsens Eble, som her hos os har sat Bladene og Piberne i Bevægelse. Jeg vilde saa

gjærne ligeoverfor mig selv komme til Erkjendelse af, hvem der her havde Ret, hvorvel jeg ikke kan negte, at jeg allerede saa temmelig i saa Henseende var forud indtaget, efterat jeg havde læst „Dagbladets“ nedsættende Kritik, men især efterat have faaet Erfaring om den unge Mands aandelige og æsthetiske Standpunkt, der i nævnte Blad denuncerede sig selv som en af Pi-berne. Jeg saaet Stykket og fandt mig bestyrket i den forudsatte Mening, at det er godt, og langt bedre end det Meste, der opføres. Jeg gjorde mig selv det Spørgsmaal: hvorfor piber man egentlig? „Fædrel.“ er rigtignok kommet med den mærkelige Conjectur, at det er paa Grund af politiske Hensyn. Dette frappede mig rigtignok i Begyndelsen, især da der ikke er saa megen Politik som bag paa min Haand i Stykket. Men ved at gruble fandt jeg, at der dog maaskee kan være Noget i det. Muligt have de unge dybtfindige Herrer, der have haandteret det pibende Instrument, i „Skikkelige Folk“, fundet en upassende Allegori og Satire paa vore politiske Tilstande, forsaavidt der skulde sigtes til, at ligesom der er Slynkler i det daglige Liv, som gaar og gjælder for skikkelige Folk, saaledes findes der ogsaa store og feirede Politici, der igrunder ere Bægtene. Jeg holder paa denne Fortolkning, thi Ingen skal faa mig til at troe, at man er saa dum at gaar hen at pibe ad et Stykke, fordi det er oversat af en Mand, man har Noget imod.

Blandt Alt, hvad der i den sidste Tid er fremkommet i Pressen, har naturligviis Discussionen om Valgloven interesseret mig meest. De kjender min Mening derom, og jeg behøver ikke videre at dvæle derved, ei heller vil der om denne Sag vise sig nogen Meningsforskjel imellem os To. Kun er det curiøst, at Angrebet paa Valgloven netop kommer fra den Side, hvor den tidligere er holdt frem som en yndig Kjeledagge. Ved denne Leilighed er en stakkels Engländer kommen fælt i Klemme mellem Dhr. Cancelliraad de Coninck og Archivarius Frederik Barfod. Men jeg

troer ikke, Englænderen har nogen Skade deraf. Mistress Gamp i Dickens' Roman Martin Chuzzlewit be-
raaber sig altid som sin Hjemmel paa en Mistress Harris, der aldrig nogensinde har eksisteret, men hvis Vidnesbyrd hun dog vil have respecteret som uroffelig.

At vor ny Brandtelegraph fuldkommen har fyldestgjort alle Forventninger, er en bekendt Sag; men at den dog er istand til at gjøre urimelige Under-
værker, derom har „Dagbladet“ underrettet Publicum. Det lader nemlig til, at den ikke alene kan bruges til at gjøre Allarm, men at den ogsaa kan bruges til Be-
fordring for selve Brandredskaberne og Følkene, thi ellers er det ikke let at forstaae, hvorledes „Dagbladet“ har kunnet fortælle, at Sproitterne fra Nicolai Taarn kunde møde paa Kongens Nytorv 1, siger og skriver en Minut efter at Allarmeringen skete. Eller maaſtee skal det nu være Tilfældet, som det hedder i Vaude-
villen, at man skal være parat til Slutning en halv Time før det brænder?

Erbødigt
Petersen,
 Fuldmægtig.

XV.

Den 30te Mai 1860.

Høifstærede Hr. Cancelliraad de Coninck! *)

Jeg mærker til min Forbaufelse, at jeg begynder at blive vel seet i de høiere Kredse. For ikke lang Tid siden har jeg, som Deres Velbyrdighed veed, været inviteret til Diner hos min Comptoirchef, Statsraaden, og nu bærer Deres Velbyrdighed mig paa Tryk med

*) Dette Brev er skrevet som Svar paa følgende Epistel, som Hr. Cancelliraad de Coninck den 30te April sendte „Tilveposten“:

Hr. Redacteur!

Da jeg ikke har den Fornøjelse at kjende „Fuldmægtig Petersen“, vil De maastee hilse ham fra mig eller tillade mig herved gjennem Deres ærede Blad at sige ham, at den Englænder, der er kommen i Klemme mellem Archivaren Fred. Barfod og mig, ikke har den mindste Lighed med den Mistress Harris, hvortil Mrs. Camp appellerer i Martin Chuzzlewitt. For, det vil sige Hr. Barfods og min, Englænder er en virkelig eksisterende Person, som befinder sig i bedste Velgaaende, og fra hvem jeg endnu i Vinter fik en Hilsen. Hans Navn, Stilling o. s. v. skal jeg meddele Fuldmægtig Petersen, hvis han vil bære mig med et Besøg. Foruden at jeg ved et saadant Besøg vilde faae Leilighed til at gjøre en berømt Mand's Bekjendtskab, vilde jeg da tillige benytte Leiligheden til for Hr. Petersen at udvikle, hvad der maa være mig tilladt herved foreløbigt at sige ham, nemlig, at skjøndt jeg ganske vist hører og gjør mig en Ære af at henhøre til „den Side“, som har en væsentlig Andeel i vor nuværende Valglovs Tilblivelse, saa har denne Lov dog albrig for mig været „en yndig Skæddagge“. Den var det ikke i Aarene 1848 og 49 og er det endnu mindre i 1860.

Ærbødigst
A. L. C. de Coninck.

en Invitation til Dem i Anledning af den meget omtalte Englænder. Skjøndt jeg nu vel turde forvente, at samme Englænder ikke vil være det Eneste, som Deres Velbyrdighed vilde lade servere for mig, og jeg desuden muligt kunde opnaae en sjelden aandelig Forfriskning ved at efterkomme en saadan Invitation, nødes jeg dog til at undslaae mig. Mine Grunde ere forskjelliges. For det Første: Hvorledes skulde jeg egentlig bevise min Identitet? Der gives, som bekendt, adskillige Fuldmægtige af Navn Petersen, hvorom Vejviseren bedst kan overthvde, og hvorledes skulde Deres Velbyrdighed kunne faae Overbevisning om, at jeg var den extraordinaire mellem alle disse ordinaire, thi af det af mig udfomne Portrait vil man vanskelig kunne betjene sig som KjenDEMærke. Som dygtig Jurist kunde det jo falde Dem ind at følge Proc. Albertis Exempel og benegte at jeg overhovedet var nogen Fuldmægtig Petersen. Saadant vilde jo unegteligt være temmelig flaut for mig, ikke sandt? Dernæst stoler jeg vistnok paa Deres Discretion, Gud bevares! men selv med en saadan Forudsætning er det dog en egen Sag at give sig til Priis for en Mand, der ved sin Stilling som Lem og Led af Justitsen, og tillige som Den, der føler sig kaldet til at holde Justits i Politikens Rige, kan mene, at Discretionen nok er en Pligt i adskillige Tilfælde men ikke i alle. Og, sæt nu desuden, at De igjen fik en Samtale med Hr. Archivar Frederik Barfod. Endvidere er det vitterligt for Gud og Hvermand, at Deres Velbyrdighed omgaaes med og har Bekjendtskab til en saa stor Hoben Berømtheder, at jeg nødig vil forøge Byrden heraf med min egen, om denne end er nok saaringe. Ialtfald vilde jeg sikkert komme til at tage ved Compagniet. Til Syvende og sidst: Hvad om De nu ikke fandt Dem tilfreds med Resultatet af vor Samtale, og De saa behagede at give mig med Hud og Haar i Bold paa Deres Fuldmægtig, der skriver de bekjendte politiske Breve i „Dgbl.“, da vilde min Skjæbne sikkert blive græsfelig. Den Mand forstaaer at bruge

Næven, som figura viser, og uagtet jeg aldeles ikke hører til Bondevennerne, hvorom Deres Velbyrdighed kan være overbevist, saa er der al Grund til at befrygte, at den mandhaftige Forfatter i nærværende Tilfælde vilde slaae mig i Hartkorn sammen med dem. Nei, nei, jeg kommer ikke.

Hvad selve Sagen angaaer, vil den jo forhaabentlig meget nemt kunne afgjøres med følgende Erklæring:

„Følge de af Hr. Cancelliraad de Coninck givne Dplysninger tilstaaer jeg herved, at den af ham og den politiske Forfatter i „Dagbl.“ omtalte Engländer, selv om Smeden til Rude ikke var tilstede i Folkethinget, da han var tilstede, virkelig eksisterer, og at der aldeles Intet er tilfælles mellem ham og den bekendte Mrs. Harris, som Mrs. Gamp be-
raaber sig paa, men som ikke eksisterer. Saa at, hvad der af mig er sagt, hverken skal komme Cancelliraaden, Forfatteren, Mrs. Gamp, Mrs. Harris, Hr. Archivarius Barfod eller nogen anden af de heri implicerede Personer til Skade paa gode Navn og Rygte.“

Erbødigt
Petersen,
 Fuldmægtig.

XVI.

Den 19de Mai 1860.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Nylig omtaltes i Deres ærede Blad en Artikel af en russisk Avis, hvori der, som en Løsning paa Forviklingerne, blev foreslaaet, at Danmark skulde give Slip paa de saakaldte tydske Hertugdømmer Slesvig og Holsteen, og i Erstatning derfor annecteres Norge, som jo for visse Aarsagers Skyld skal være meget vred paa Sverrig. Det bemærkes ved denne Leilighed, at det russiske Blad, der meget betegnende kaldes Invaliden, aldeles har forglemmt, hvorledes den svenske Krone saa skulde tilfredsstilles for Tabet af Norge; men derfor vides jo et fortræffeligt Raad, som jeg tillader mig, skjøndt jeg hverken er Diplomat, Politiker ex professo eller Journalist i dette Ords almindelige Forstand, at give tilbedste. Jeg mener nemlig, at Sverrig burde have Slesvig og Holsteen. For det Første vilde der ved den skandinaviske Idee være realiseret til Elben; dernæst vilde vi jo saa skjønt være omslattede og omfavnede af Vennearme paa alle mulige Sider, at vi aldeles ikke behøvede at bekymre os om, hvad der gik for sig udenom os, men kunde lade Sverrig som Formuur sørge for Resten; ja, Flaade, staaende Hær, Krigsminister og Marineminister, Minister for Holsteen og Minister for Slesvig kunde vi stille os ved uden mindste Betænkelighed, og derved vilde jo umaadeligt Meget være vundet. Men hvad der tillige maatte tiltale ved denne Plan fra det nationale Standpunkt, det er Udfigten til, at ikke blot Slesvig, men ogsaa Holsteen

vilde blive i sproglig Henseende skandinavisk. Thi er der Noget, der forstaaer at forandre Sprogforholdene, saa er det Sverrig. Det har det slaende viist i Skaane, denne indtil Frederik den Tredies Tid ægte danske Provinds, hvor man nu er saa ravsvenst som i det gamle Sverrig, og mod hvis Omdannelse i sproglig Henseende Elsas's af Franskmændene er for Intet at regne. Jeg er saaledes aldeles sikker paa, at denne min Plan i høi Grad vil tiltale vore danske Skandinaver, med hvilke jeg ellers ikke i Regelen er saa enig.

Da jeg netop idag er kommet ind paa Politikens Gebet, ligger det saa nær, at jeg derved ogsaa kommer til at tænke paa Hr. Cancelliraad de Coninck, som jo hos os for Tiden er en tout-à-fait-Karl i Politiken. Ja, den Hemmelighed, som man (dette „man“ vil sige omtrent Alle, der kjende Hr. de Coninck, og det er overmaade Mange, thi en Berømtthed som han kan ikke blive ubemærket) allerede kjendte tilfulde ligesaa den første Dag, nemlig, hvem der stak bag den politiske Forfatter S—s til Dagbladets politiske Breve, eller Sincerus, som han ogsaa kalder sig, denne Hemmelighed er officielt afløret. Hr. Cancelliraad de Coninck, Justitssecretair, har givet sig tilkjende. Jeg kan tænke mig, at det er gaaet ham, som det stundom gaaer Folk paa Masquerade, der have masqueret sig med en Smule Smink og en falsk Anebensbart eller Bakke-dito, saa at Physiognomiet umiskjendeligt stikker frem. Alle Folk sige til den saaledes Masquerede: Det er Dig. Og Manden, der er saa glad over sig selv og gjerne vil kendes, siger: Det er mig. Men i Kængden finder den Masquerede denne Halvmasquerade formeldst stundom forblummet Tiltale noget generende. Saa guider han Sminken af sig, kaster Barterne væk, og staaer der i sin fulde Skjønhed. Saaledes Hr. de Coninck. Han maatte ogsaa høre adskillig forblummet Tiltale, saasom Hr. Barfods, Archivarius, i Anledning af den bevidste Englænder, og derfor har han omfider taget det Parti, at spille det aflørede Billede i Sais,

overfor hvilket Hr. Barsod naturligviis har mistet Mælet, saa at han ikke kan fremkomme med et eneste statistisk Datum, medens Andre knæle rundt om Billedet, raabende: Herre jeh! saa var det dog Dig. — Hvilket Tableau! —

Har Hr. de Coninck ikke tidligere — hvad dog nok kunde betvivles — været en berømt Mand, saa er han jo nu formedelst sine politiske Breve blevet det, og han vil sagtens nok engang blive nævnt som den danske Junius, hvorved dog er at mærke, at man endnu ikke ganske med Sikkerhed veed, hvem der skrev de engelske Juniusbreve af 1769—71, medens man strax har vidst, hvem der har skrevet de danske. Men berømt er Hr. de Coninck bleven formedelst samme Breve, og det er derfor saare heldigt for vordende Historikere, at han selv har givet Smaatræk til sin Biographi, ligesaa sin barnlige Alder. Af en Controvers med den Berl. Tid. sees det nemlig, at han allerede har været Politiker paa Skolebænken. Det er et vigtigt Moment som Vidnesbyrd om hans tidlige Udvikling, og naar han endnu har den fulde Bevidsthed om, hvad han dengang var, saa vil sagtens en granskende, til Bunden gaaende Historieskriver ogsaa være berettiget til at antage, at han allerede i Buggen speculerede over politiske Materier. Iøvrigt er det et temmeligt bekendt Factum, at Politisk ikke lidet drives paa Skolebænken; adskillige politiske Dagbladsartikler synes desuden tilstrækkeligt at vidne derom. Endvidere erfarer man, at Hr. de Coninck er en Ven af Amtmand Orla Lehmann. Dette er en værdifuld Oplysning, saa værdifuld, at han adskillige Gange selv gjør opmærksom derpaa. Iøvrigt har Hr. de Coninck mangfoldige Venner; som en ægte Humanist rutter han med Venstreb. Han staaer sig udmærket med alle Folk, selv med dem, han er uenig med; han skriver i „Dagbladet“, han skriver i „Fædrelandet“, han skriver i „Berl. Tid.“, ja endog i „Flyveposten“, og selv med min Ringhed har han villet staae paa en god Fod ved at invitere mig til sig, forat give mig Oplysninger

om den bevidste Engländer. Han er Censor morum ved Folketheatret, og Stykker, Skuespillere og Skuespillerinder censurerer han paa den venligste og velvilligste Maade. Men for at der ikke skal være nogen Jalousi fra Casinos Side, muligt for at tilveiebringe en høiere Enhed i Kunsten, har han ogsaa sikket denne Anstalt sin Hengivenhed og Assistance. Offentligt er han rigtignok kun Politiker, men han dyrker Mistjerne i Stilhed, det er nu hans „svage Side“. Det er en Mand, som sagt, der er gennemtrængt af en intensiv Venstabelighed. Kun Bondevennerne og al deres Gjerning hader han, det har han selv erklæret, og dette Had har fôstret de politiske Breve. Man seer, at Oprigtighed ogsaa hører med til hans Dyder. Endvidere har han været Bureauchef ved Rigsdagen, og det er derfor, at han ex officio, som han selv siger, har havt Leilighed til at anstille nogle Betragtninger, hvis Resultater nu foreligge Offentligheden. Man kan saaledes med Letthed forstaae, hvorfor Hr. Barfod er bleven vred paa Hr. de Coninck; Hr. Barfod har stadig staaet i den Indbildning, at han alene var Rigsdagens bestaltede Historiograph, nu bliver han pludseligt fusket i Haandværket af den forhenværende Bureauchef; men der kan maaskee være ham forbeholdt endnu flere Ydmthgelsler, thi Exemplet smitter, og det vil vel ikke vare længe, førend Budene ved Rigsdagen offentliggjøre deres Bidrag til Rigsdagens Characteristik.

Endvidere er Hr. de Coninck en Stærkodder. Han har udfordret alle ærlige Kæmper til at træde i Dyst med ham i Anledning af hans Angreb paa Valgloven. Først har han været ifærd med Deres Hr. N., nu skal han ifærd med Dr. Lehmann, derefter Bloug, saa kommer Raden til „Berl. Tid.“ Han vil bære sig ad ligesom Stærkodder med Angantyr og dennes mangfoldige Brødre, han vil sælbe sine Modstandere En for En. Derfor udbeder han sig som en Artighed, som en ridderlig fair play, at de ikke komme Allesammen paa eengang. Det er kun Bondevennerne han har

masjet en masse; hans andre Modstandere, der ikke ere af Bondestanden, vil han gaae i Holmgang med efter alle Kunstens Regler, og med al den Høflighed, som deres Stand og Vilkaar betinge. Det bliver en Tournering, hvortil den dannede Deel vil klappe og raabe Bravo, hvor Damerne viste med Tørklæderne og med deres søde Smil opmuntre de Kæmpende. Det er en Forlystelse, der vil afgive en farlig Concurrence for Tivoli, Alhambra, ja endog for Reng's Præstationer i den nye Circus. Heldigviis for Følketheatret ere dets Forestillinger snart forbi, ellers vilde disse upaatvivlelig være komne til at lide derunder.

Af disse smaa Charactertræk, som man for en væsentlig Deel skulder Hr. de Coninck selv (vide hans Artikel i den „Berl. Tid.“ af 14de Mai) vil en god Historiefrivder sikkert kunne construere en fuldstændig Personlighed, ligerviis som den store Cuvier erklærede sig capabel til af en eneste Knokkel af et Dyr at kunne gjætte sig til dets Udseende, Vaner, Opholdssted samt andre Generalia. Men forhaabentlig vil en saadan Gjættten frem være oversflødig. Hr. de Coninck faaer upaatvivleligt meget snart en Orden formedelt sine politiske og andre Meriter; han vil da selv være nødsaget til at skrive sin Biographi til Ordenscapitlet, han vil meddele Alt sig selv vedkommende, og saa naturligviis ikke forbigaae et saa betydningsfuldt og betegnende Moment som hans politiske Virksomhed paa Skolebænken til Opbyggelse og Efterligning for Jevnaldrende.

Nagtet der sikkert kunde være meget mere at sige om den nævnte Fremtoning i Politikens Rige, med hvem jeg iøvrigt — in parenthesi sagt — i Meget vil erklære mig enig, saa maa jeg dog foreløbigt opgive ham, for at faae Tid til at berøre Et og Andet, som jeg har paa Hjerte. Det vilde saaledes være en stor Skam, dersom jeg ikke bragte min allerbødigste Tak til „Dagbladets“ musikalske Referent for den Nydelse,

han har skjænket mig for sin mageløse Anmeldelse af Ole Bull i nævnte Blad af 7de Mai. Det er en Artikel, der skulmer af Mandrighed; især min Kone fandt, at det var saadan deilige Ord. Hun forstod dem vel ikke ganske, men det gjorde dog saa godt at læse saadan Noget. Det Eneste, der stødte hende, var dette, „at spise Groden fra Kanten af“, det forekom hende noget simpelt i Forhold til alt det Andet. Hun fandt iøvrigt med Forfatteren, at Kunstnerens Personlighed var Musikens nødvendige Commentar, og hun maatte aldeles indrømme, at man kun kunde forstaae hans Spil, naar man „saae dette mørkladne, markerede Ansigt, baade naar det smilte saligt, medens han vuggede sig paa de bløde Toner (?), og naar det opflammedes af et Bredestryk, der trængte sig frem bag (?) de næsten tilfukkede Dienlaag; man maatte have seet Haaret, der venligt deeltagende hang ned over Panden og tog livligt Deel i hele Gesticulationen, seet ham, naar han bøiede sig (!) i en uendelig Zigzag (?) ved en vanskelig Passage og derpaa reiste sig igjen, majestætisk som en Jupiter.“ Jeg var naturligviis aldeles enig med min Kone, men jeg beklagede, at de stakkels Elever i Blindeinstituttet, der i Regelen have et saa godt Dre for Musikken, og maaskee nyde denne bedre end vi andre Seende, som distraheres af saameget Andet, aldeles ikke vilde faae Godt af Ole Bull's Spil, saasom de Arme ei kunde see ham, hvilket jo, efter Dagblad=Musiksjenderens bestemte Mening, alene betingede Nydelsen af Bull's rette Forstaaelse. Jeg tillod mig desuden den Bemærkning, at man dog vistnok meget bedre vilde forstaae Bull's Spil med lukkede Øine end Kritikens Betragtninger over samme Spil, selv om man læste dem med de meest skarpsynede Brillen og desuden tog alle andre Sandser med til Hjælp. De kunne mageligt gaae og gjælde som et prægtigt Experiment af den højere æsthetiske Banvids intellectuelle Cultur.

Altsofom Culturen stiger, udvikle sig ogsaa Begreberne i det Enkelte, og der er efterhaanden opstaaet

Terminologier for hvert specielt Fag, hvert specielt Livsforhold. Fra „De Uadskillelige“ vide vi, at der baade for Forlovelser og Giftermaal er en egen Terminologi, og det Samme kan paavises i alle andre Forhold og Fag, Smedene have deres egen, Murerne deres (vide „Olgesellen“), Skraederne, Sælgekonerne, Rudske (s. Ex. den trækker paa det fjernere Forbeen), Bogtrykkerne, ja i Kjøkkenet drives der et eget Sprog, og den respectable Skoleungdom har ogsaa i denne Henseende sit Privilegium, s. Ex.: stil a', gi' han En, han er Væffenberg o. s. v. Dette er en temmelig bekjendt Sag, og ligesaa bekjendt er det ogsaa, at Videnskaberne især have deres egne respective Terminologier, men mindre paaagtet er det maafee, at selve Videnskabsmændene i deres indbyrdes Conflicter i den seneste Tid have erhvervet sig en sjelden terminologist Færdighed, der maa forbause den fredelige Lægmand. En mærkelig Prøve fik man i sin Tid derpaa, da afdøde Provst Bendz og Armeens endnu levende Overlæge, Dr. Dørup, sagde hinanden Artigheder i Anledning af Dientskygdommen blandt de Militaire; men Culminationen synes nu at være opnaaet af d'Hrr. Professore Rasmus Nielsen og Steen i den mellem dem opstaaede mathematiste Strid. Fra den ene Side vanker der Ord som „Rabulisti“, „Bedant“, „Chikanneur“, „mathematist Hornqvæg“ o. s. v., medens der paa den anden Side sigtes med „sjusket Matværk“, „philosophist Ræv“, „Ordghyder“, „Productioner paa Ordgjøglariets slappe Linie“, „Kjældermandslogist“ o. s. v. Man har bragt det til en Fuldkommenhed i urban Tone, som kan være et ligesaa sjønt som opmuntrende Exempel for de Unge, hvis Lærere og Forbillede de lærde Professore skulle være. Dog i Peder Paar's første Bog tredie Sang findes jo allerede stildret en saadan terminologist Fægtning mellem lærde Mænd, samt en Forklaring paa —

hvi de saa vrede vare.

Hvi disse flogte Mænd, hvi disse Verdens Pius,
Som galne, drutne Golt saa strege, holdte Huus,

og Moralen er den opbyggelige, at der ikke gives noget Ryt under Solen, ikke engang med Hensyn til lærde Folks Kjærlier.

Erhødigst
Petersen,
Fuldmægtig.

XVII.

Den 28de Juni 1860.

Høifstærede Hr. Redacteur!

De spørger, hvorledes jeg befinder mig, om jeg har været syg, siden De ikke saa længe har hørt fra mig. Takker for Efterspørgselen, jeg befinder mig ret vel, Gud ske Lov! Min Helbred er upaafagelig. Men jeg har været noget forknøbt, uden at jeg i Grunden veed hvorfor; det er Årsagen til min Taushed. Maaskee kommer det af det triste Veirslig, vi have havt den hele Tid. Sikken en Sommer! En a to Timer godt Veir, de øvrige Regn, Blæst og Kulde — er det ikke i Virkeligheden himmelraabende for en hjemmefiddende Kjøbenhavn, der hverken har Landsted, Hest eller Vogn, Reisespændium af Regjeringen eller det Keisersenske Fonds Understøttelse, og som forresten boer i en smal Gade paa Strygesiden, og det ovenikjøbet i Mellembygningen. Min Kone har jo nok trøstet mig paa det Bedste. Hun mener, at Smørret snart vil blive saare billigt formedelsst den store Regnmængde, som hun næsten kan beregne efter Linier, og den rigelige Græsning; endvidere spaaer hun en Overflødighed af Frugt, i

hvilken Anledning hun stadig minder mig om, at man itide maa fylte; endelig er det hendes uforgribelige Mening, at Brødet maa blive meget billigt, da hun fra vor Tørvebonde veed, at Alt staaer overmaade godt, uden imidlertid videre at lægge Vægt paa det langtrukne „m—e—n“, som altid følger bag efter denne Forsikkring om Guds Velsignelse. Thi det er en bekjendt Sag, at en sjællandsk Bonde aldrig, om Alting staaer nok saa godt og velsignet, undlader at svække den gode Forhaabning ved at see hen til visse Eventualiteter — saasom at vi kunne faae for megen Regn eller for megen Blæst, og at der kan komme Jordlopper, at der nok kan faaes endeel i Skjæppen, men kun lidet Straa, eller omvendt, o. s. v., Alt naturligtviis i den priisværdige Frygt for, at Folk skulle forlange Afslag paa Varerne, eller ogsaa at de skulle gjøre sig Forhaabninger, som det aldeles ikke er Bondens Agt at opfylde. Men hvorom Alting er, saa søger min Kone at trøste mig paa det Bedste i min Forknythed. Hun giver Udsigt til meget betydelige Bespareser i Huusholdningens forskjellige Brancher, Rjødets inclusive, formedelst Foderets Billighed, og med stadig Hensyn til alle disse Bespareser har hun anskaffet sig et af de saameget yndede Dynevaars Overtræk, der under Navn af Burnusser for Tiden ere grande mode, og som ere høist fordelagtige i en sparsommelig Huusholdning, forsaavidt de ogsaa afvejlende kunne tjene til Betræk til Dyrer. Endvidere har hun givet vore Døttre disse gratiøse Bægerhatte med Fuglefjer, der see saa coquette ud, Notabene for unge blomstrende, maaskee ogsaa lidt smægtende Ansigter, og lille Christian, der snart skal op til Examen, har hun i Forhaabning om hans Gjennemgang kjøbt en af de prægtige hvide Studenterhuer med rød Kant, hvis symboliske Betydning jeg forresten ikke ganske er paa det Rene med, men dog maa være tilstede, saasom en af Universitetets Professorer i sin nationale Dver har tilegnet sig samme til sjelden Prydelse for hans Personlighed.

Men den stærkeste Trøstegrund, som min Kone

ideligt anfører, er den, at Freden er aldeles betrygget. I denne Tid studerer hun meget flittigt Aviserne, da hun nærer en levende Sympathi for Garibaldi, Italiens Befrier, og hun er meget oprørt over, at der ikke her er foranstaltet en Tiirskillingssubscription til hans Fordeel. Vel har hun hørt, at der i et Par Skoler skal være paatænkt en Garibaldi=Indsamling, men hvad vil det forslaae, mener hun. Der maa mere til, og for den Sags Skyld kan baade Johanneskirken og Frederiksborg Slots Opbyggelse gjerne foreløbigt beroe. Garibaldi er hendes Haab og Trøst, hun hader grundigt de neapolitanske Bourboner, denne Familie af Kong Bombær, og i dette Had, som jeg af mit Hjerte respecterer, har hun som bekjendt mangfoldige Meningsfæller. Hun studerer ogsaa ivrigt det lille r's umaadelig store Artikler i „B. T.“ om Siciliens Historie, hvor Forfatteren er saa forsynlig at gaae tilbage til Verdens Skabelse eller idetmindste til Steenkuls- eller Jura-Perioden. Som sagt, Garibaldi er hendes Tro, hendes Messias, og naar han har befriet Italien, som hun med Bestemthed veed ikke vil vare ret længe, saa er ogsaa Freden sikket, thi Italien har, som hun har læst sig til, altid været det aabne, blødende Saar paa Europas Statslegeme, hvilket nu er ifærd med at læges og groe til. Endvidere har Fyrstemødet i Baden=Baden været hende en Garanti for Freden. Der er opstaaet en mageløs Enighed mellem de tyske Fyrster paa den ene Side og Napoleon paa den anden Side, og mellem de tyske Fyrster indbyrdes. Napoleon har forstaaet ved de samme slebne Manerer, som „B. T.“ tillægger Magikeren Steffen, at vinde Alle for sig, han har aldeles ingen Tilbøjelighed til den venstre Rhimbred, den eksisterer saa at sige ikke for ham, den er ingen naturlig Grændse, og skulde den ogsaa være en naturlig Grændse, og skulde han ogsaa føle en lønlig Attraa efter denne naturlige Grændse, saa er han altfor velopdragen til at hente Noget derom i et saa pænt Selstak som det, der var tilstede i Baden=Baden. Det kan aldrig falde

ham ind at vække Forargelse, hvad der jo skal komme af formegen Tale. Og man har vistnok i dette Fyrstemøde netop undgaaet at tale om det, som man meest havde paa Hjertet, thi talte man derom, saa vilde det vel ikke være langt fra, at man var kommen i Haarene paa hinanden, og det skulde jo Fyrstemødet forebygge.

Men ogsaa her i det Indre seer det saa skjønt og saa fredeligt ud. Trods de Conincs Artikler, som hans gode Venner havde været tilbøielige til at fordomme høirostet, medens de dog i Stilhed ere modige nok til at være enige med ham, er Freden ikke et Dieblis bleven forsthyret. Hvor fredeligt gik det f. Ex. ikke til ved Grundlovsfesterne, skjøndt man jo var belavet paa Krig og mødte paa de forskjellige Steder, i Tivoli og paa Skydebanen, til Tænderne klædt i Harnisk. Der var Glycerup og der var Grundtvig og der var Rimestad. Men Fjenden var intetsteds tilstede, og da de dog ikke saadan vilde være harnissklædte og bevæbnede for Ingenting, og da de meente at burde have de ved denne Leilighed gjorde Omkostninger dækkede, saa skabte de sig selv en Fjende, Fjenden af den almindelige Valgret, og bankede med bare Hænder løs paa ham til stor Beundring for Mange og Forundring for Udskillige. Det var en Fegten i Lusten og altsaa overmaade fredeligt. Paa Skydebanen, hvor den fine Portion havde forsamlet sig, var det ogsaa meget fredeligt, det vil sige efter Omstændighederne. At man hyskede af de Coninc, havde aldeles Intet at betyde. Det var kun en venlig Paamindelse om Ens egen overordentlige Liberalitet; desuden havde de tomme Glasfers Hær den gang forøget sig betydeligt. At det saa ogsaa gik ud over Zahle, var jo en naturlig Consequent af Hysningen af de Coninc samt af de omtalte tomme Glasfer. Man var illiberal af lutter Liberalitet, fanatisk af lutter Tolerance. Jeg seer af det af Zahle udgivne Ugeskrift „Ret og Pligt“, at den Skaal, som man gudhedsfuldt ikke vilde tillade ham at udbringe, var for Kjøbenhavns Borgere, navnlig for det smukke Forhold, de udviste i

1848, og for deres Andeel i den frie Forfatnings Tilblivelse. En saadan Staal kan være meget god og meget pæn, men han skulde dog have holdt sin Mund i et saa „intelligent“ Selskab, der, som sagt, kan være overmaade liberalt, men dog ikke videre end til et vist Punkt. Iøvrigt bør den historiske Sandhed gøres Kyldest; Hr. Zahle fik Understøttelse fra forskjellige Sider. I saa Henseende udmærkede sig en berømt Capitain, der var saa god at holde paa Stolen, paa hvilken Taleren stod op, og desuden gav ham en Haandskræfning, da han atter satte sig ned. Men det er ogsaa en dannet Mand. Det meest Opbyggelige ved den hele Historie var Efterspillet i „Fædrelandet“ og „Dagbladet“; hvor vred og vendte man sig ikke der for at komme bort fra en Scene, som simple nintelligente Folk muligen kunde kalde en gediegen Prostitution. Hvor skjønt søgte man ikke at udbrede Belansthændighedens Kjærlighedskappe derover, for at man ikke skulde falde paa at sammenligne dette Optrin med den Sommelighed og værdige Holdning, der viste sig ved de „simple“ Folks Festligheder i Tivoli, ja endog paa Frederiksberg.

Men overmaade fredeligt er Alting. Man mumler jo rigtignok næsten dagligt om Ministerkriser; man taler om Uenighed i Ministeriet, man siger, at Hall skal gaae af, og at Blixen-Finecke skal træde i hans Sted — men alt dette er vel ikke Andet end Følgen af de mangfoldige Ministerkriser, vi allerede have oplevet. Man er saa vant dertil, at man undrer sig over, at være kommen ud af Banen, og for ikke at komme ud af Banen, opfinder man Kriser, naar de ikke i Virkeligheden finde Sted. Og jeg gad nok vidst, hvorfor der skulde opkomme en Krise? Cunctator=Politiken følges endnu stadigt, det er jo den mageligste, den Kræfterne mindst opslidende. Man lægger Hænderne i Skjødets, venter paa den bekjendte stegte Due, tager paa Vandet, morer sig — og det kaldes at regjere med Fynd og Klem, medens en stakkels Fuldmægtig

som jeg maa slide i det fra Morgen til Aften. Naar Alt kommer til Alt, saa er det nok egentlig os, mig og mine Lige, der besørge de virkelige Regjeringsforretninger; kun med den Forskjel, at vi ikke have Eren, heller ikke Ordensforskene og endnu mindre Gagen — desværre nei! Men vi have Bevidstheden, og den skal jo, ifølge Valles Lærebog, være yderst lønnende, det vil sige, i moralsk Henseende.

Jeg behøver vel ikke at spørge Dem, om De har læst „Dagbladets“ feuilletonistiske Oversigt over det fgl. Theaters Virksomhed. For os — ved dette os menes naturligviis i nærværende Tilfælde De og jeg — har denne Oversigt frembudt en sjelden Satisfaction. De samme Meninger, som vi tidligere have tilladt os at udtale, f. Ex. om Høedts skadelige Indflydelse som Elevinstructeur, om den Afvei, hvorpaa Hfr. Schmidts respectable Talent er geraadet, om Fru Heibergs Betydning for Skuepladsen, og meget Andet, gaae her igjen, naturligviis med tilbørlige Variationer og feuilletonistisk Sving og Opfruenthed. Men, som det hedder i Visen: „Wie reimt sich das zusammen?“ Er det ikke netop imod de aldeles modsatte Meninger i „Dagbladet“, at de nævnte Meninger i „Flyveposten“ ere fremkomne? Ingen vil saa let kunne forglemme den Umage, „Dagbladet“ gjorde sig for at forjage Fru Heiberg fra Skuepladsen ved at paastaae, at hun var aldeles paa Retour, ja næsten skadelig for den danske Skuespilkunst. Ingen vil kunne glemme den Stillads, der blev bygget for Hr. Professor Høedt som Piedestal. Ingen vil forgjætte de fulde Ræber, hvormed i „Dagl.“ Hfr. Schmidts lysende Talent er blevet udbasunet. Der er i denne Oversigt en saadan uhyre Hob af Modsigelser og Indvendinger og Forkastelser af „Dagbladets“ egne, maa skee for ganske nyelig udtalte Meninger, at man ikke kan Andet end forbauses derover. Det er tilvisse en sjøn Lands-Elasticitet, men den Betragtning ligger dog ganske nær: For det Første, hvor megen Bægt kan der lægges paa en Mening, hvilken af Den, der udtaler samme,

kort efter paa det Bestemteste modsiges og underkjendes? Og hvilken af disse Meninger er den rette? Det er jo rigtignok saare liberalt, at det overlades til Publicum at vælge og adoptere den, som det synes bedst om, men vedkommende Blad faaer derved Afstilligt tilfælle med Bremenfeldt, der giver begge Parter Ret, og tilsidst kommer saa sælt i Knibe, at han ikke øiner andet Middel at komme ud deraf end det ligesaa gavnlige som praktiske at hænge sig.

Erbødigt
Petersen,
 Fuldmægtig.

XVIII.

Den 19de Juli 1860.

Høistærede Hr. Redacteur!

Jeg har læst et Sted, jeg husker ikke hvor, at Mennesket reiser for Tiden omtrent som en Kanonkugle: man putter ham ind i en Jernbanevogn, man stikker Blod paa Locomotivet, man hører en Piben, en underjordisk Larm, og Pas: den Reisende er skudt ud til sit Bestemmelsessted! Ak Høistærede! Vare man vilde gjøre det Samme ved mig, bare man saadan vilde putte mig ind i en af den sjællandske Jernbanes 2den eller 3die Classes Vogne — jeg er meget nøisom — og lade mig saa tilsidst styde ud i Paris, et eller andet Sted i Schweiz, i Italien, naturligviis med de tilbørlige Existensmidler i Lommen, hvor glad vilde jeg ikke være! Hvor prægtigt vilde det saa ikke tage sig ud, naar jeg

kunde datere mine Breve til Dem eller til min længselsfuldt-nysgjærrige Familie fra Paris den og den Dato, fra Zürich den og den Dato, Baden=Baden den og den Dato, Mailand, Florents, ja maaskee endog Neapel og Sicilien. Maaskee kunde jeg komme til at tale med Garibaldi i en Binduesfordybning, høre hans Mening om den indre og ydre Politik, og give ham et venstabeligt Raad angaaende Løsningen af de italienske Forviklinger. Maaskee kunde det endog være, at han af Mangel paa de nødvendige Ministre lod mig overtage en Portefeuille, thi som det lader til, consumeres der paa Sicilien omtrent ligesaa mange Ministre som her i Danmark, ja det synes næsten, som om man der bruger endnu flere. Men jeg troer dog ikke, at jeg lod mig bevæge til at blive Minister der. Thi medens vel den constitutionelle Sands skal være meget stor paa Sicilien, skulle Sicilianerne derhos være af et temmelig heftigt Gemyt, saa at det vilde være at befrygte, at den Minister, der ikke handlede som de syntes om, vilde blive ligesaa let expederet over i den anden Verden, som man har expederet de neapolitanske Sbirrer ved Hjælp af velanbragte Dolkestød.

Men hvorom Alting er, saa vil De af Øvenstaaende see, at jeg overmaade gjerne vilde gjøre en lille Udenlandsreise, naar jeg, som det hedder i dagligdags Tale, havde Raad dertil. Jeg følger ved mig selv, at det vilde være overmaade godt for min Sundhed, om jeg saadan en Smule kunde stille mig ved Comptoirstøvet i en Reises forfriskende Bad, derhos udvide min Synskreds og forøge mine Kundskaber med Hensyn til det menneskelige Samfunds forskjellige Bestanddele og særegne Tilfyneladelser. Permission skulde jeg nok faae, jeg har allerede i saa Henseende sonderet min Departementschef. Men hvorledes skaffe Midler dertil? Det er Knuden. Keiserenske Fond — det er for Industrien, og paa dens Vegne kan jeg ikke sige at ville reise, det gjorde kun min Ven Bille. Regjeringen — jo pyt! give Fuldmægtig Petersen en Reiseunderstøttelse,

nei, saa er der mange andre Værdigere, og mere Fortjenstfulde, og idethele langt Nærmere. Det kgl. Landhuusholdningselskab — men jeg forstaaer mig aldeles ikke hverken paa Draining eller paa nogensomhelst anden Green af Landøkonomien, jeg forstaaer mig overhovedet slet ikke paa nogen Slags Dekonomi, hvorefter min egen tilstrækkelighed vidner. Nei, paa Understøttelse fra slige offentlige Anstalter maa jeg aldeles forstaae. Men jeg har tænkt mig, om der ikke kunde oprettes et lille privat Actieselskab med det Formaal ved frivillige Bidrag at sætte mig istand til at faae min Yndlings-tanke realiseret, imod at jeg lod det nyttige og fornøi- lige Udbytte af mine Reiseobservationer paa en eller anden Maade komme det Offentlige tilgode enten i en Bog eller i Deres Blad, Høistæredo! Saa kunde jeg nok komme til at reise, ja jeg kunde maaskee endog faae Raad til at tage min Kone med — thi derpaa har hun allerede paa en vis delicat Maade hentydet. Men dette og lignende er desværre ikke Andet end Illusioner, Ideer og Planer, grebne ud af Luften, og jeg bliver vel nød-saget til fremdeles at indaande den kjøbenhavnske af 21 til 23 Graders Varme svangre Luft med tilhørende Behageligheder, og den hele Udenlandsreise, jeg kommer til at foretage mig, vil formodentlig indskrænke sig til en Fodtourt til Frederiksberg, eller, naar det kommer høit, til en Udflugt til Bellevue paa en Kapervogn, ifald ikke Udgiften til en Forhøielse af min Hjælpestat ogsaa affjærer mig denne Fornøielse. Det lader jo til, at Kjøbenhavns Borgere snart kunne nyde den Gæde at være de høit beskattede i hele Verden — men derom mere en anden Gang.

Saa, Vilkaarene ere saa høit forskjelligt fordeelte blandt Jordens Beboere. Var jeg nu f. Ex. Baron Blixen-Binecke, saa kunde jeg idag være i Paris og tale med Keiser Napoleon, imorgen ved Leiren i Skaane og tale med de tvende nordiske Majestæter og iovermorgen i Christiania og tale med de norske Statsraader — jeg kunde være overalt, i det bedste Selskab og med de bedste

Henfigter. Og var jeg endda Kätchen Renz, saa havde jeg ogsaa adskillige Fordele, for det Første kunde jeg under Bidsteknald og under Dandsemusik fremtræde som Publicums erklærede Yndling, dernæst vilde jeg være i Besiddelse af en kjærlig Onkel, der sørgede ikke blot for min, men ogsaa for mine fattige Paarørendes Opdragelse, og endelig kom jeg til at reise udenlands, ja jeg nød endog den Ære, at Politiet overalt blev sendt ud for at indhente mig. Jeg vilde, som sagt, være et Uxfens Skjøddebarn. Der er kun Et, der har undret mig ved den hele Historie med Mlle Kätchen Renz, nemlig at hendes Onkel stadigt vedbliver at kalde hende „Kätchen“. Egentlig hedder hun Käte, paa Dansk Cathrine, som der ogsaa undertiden stod paa Plakaten. Kätchen er saadan et Kjaledæggenavn, og det havde hun sikkert ogsaa Ret til at bære, thi hun var jo Publicums Dæggeslam. Men at hendes Onkel, der hidtil har været saa kjærlig imod hende, der har givet hende i hele to Aar i Pension til (?) Fru Regjeringsraadinde v. Baudemer i Berlin — som jeg iøvrigt ikke har den Fornøielse at kjende —, der endvidere har sat sig i store Udgifter til hendes Skolekundskaber, hendes Dands og Musik, der endelig ikke alene har søgt at uddanne hende til en god Kunstnerinde, men ogsaa til en anstændig Pige — at han vedbliver at kalde hende med dette nydelige Kätchen (som jeg for Guds Skyld beder mine ærede Landsmænd om ikke at udtale som det stygge „Kætten“), skjøndt han høit og helligt har erklæret, at han slaaer Haanden af hende og ikke vil erkjende hende som sin Niece, er ikke let at begribe, undtagen forsaavidt der deri skulde kunne lægges et nyt Tilfald om, at saafremt hun med Huelse og Anger vender tilbage, vilde han lade Naade gaae for Ret og trykke hende igjen til sin onkelige Barm. At Onkelen er vred, kan jeg meget godt forstaae. Ih! at være forelsket i et Medlem af en Familie, hvis ægte Navn er Schossig, men som har ombyttet det med Navnet Godesfroy, fordi de, som det hedder i Hr. Ernst Renz's Bekjendtgjørelse, troede at

finde en Skam deri, at de tilhørte den israelitiske Religion. De, Høistærede! veed maaskee bedre Bæstet i denne Henseende end jeg, men saavidt mit Kjendskab til det gamle Testamente strækker, veed jeg ikke, at deri forekommer noget israelitisk Navn Schossig, ligesom det heller ikke er mig bekjendt, at det er noget videre gængs Navn blandt Jøderne, ligesaa lidt som Navnet Rønz. Men hvorledes det saa er, saa er Brøden stor, og jeg kan ret vel forstaae, at Onkelen nu har revet den Kjærlighedskaabe bort, hvormed han hidtil har dækket hende. Det er kun at beklage, at hendes „Bortløben“ skal have saa sorgelige Følger for hele Familien, saasom den vil lamme Onkelens Godgjørenhed mod hans øvrige Slægtninge, af hvilke han, som han selv siger, har hele fem hos sig. Ja, det vil maaskee endog gaae ud over Kjøbenhavns Borgere, thi skulde han, som han jo næsten truer med, pludseligt slaae Haanden af dem, medens han er her, saa kunne de jo let falde det kjøbenhavnske Fattigvæsen tilbyrde, og deraf kunde Borgerrepræsentanterne samt Magistraten i Forening tage en gunstig Anledning til at forhøje Hjælpeeskatten, for at dække den forøgede Fattigskat. Hr. Rønz synes at kunne finde saameget mere Grund til at overdrage denne sin Byrde paa Fattigvæsenet, som han jo allerede har ydet et klæfelig Bidrag dertil i den 10 pCts. Afgift, han hver Aften maa svare af sin Brutto-Indtægt til Fattigkassen. Et Bud ved Fattigvæsenet har i al Stilhed betroet mig, at Afgiften allerede er løben op til henved 4000 Rd.

Men trods den store Utafnemmelighed, Mlle Røtchen Rønz har viist sin Onkel til Løn for al den Godhed, han har viist hende, for alt det, han har gjort for hendes Opdragelse, for alle de Udgifter, han har havt til hendes Skoleunderviisning, hendes Musik- og Dandselærer osv. osv., hvilket i sølende Hjerter maa vække den dybeste Medfølelse — jeg saae ogsaa forleden vor Amagerkone i Porten ligeoverfor fælde hede Taarer, medens hun læste Hr. Rønz's Anvertissement — saa kunne Kjøbenhavnerne paa en vis Maade føle sig tak-

nemmelige mod hende; hun har ved sin gjentagne Flugt bragt Afvevling i den nuværende Monotoni, hun har studt den kjedelige Politif i Baggrunden, hun har bragt et Sving og et Spring i Conversationen og givet den en udtømmelig Kilde til at øse af. Hendes Navn er blevet saa populairt som Pepitas, og endnu i den fjerneste Fremtid vil Sommeren 1860 staae som en Mærketid i de kjøbenhavnske Annaler. Ogsaa jeg maa være hende taknemmelig, og De maaskee med, Høistærede! thi uden hende var neppe nærværende Brev blevet til.

Erhødigst
Petersen,
 Fuldmægtig.

XIX.

Den 3die August 1860.

Høistærede Hr. Redacteur!

Maa jeg bede Dem besørge efterstaaende lille Bisittkort til Deres ærede Læsere paa mine Vegne:

Petersen,

Fuldmægtig.

P. P. C.

Det er nemlig ikke mere end hvad simpel Høflighed fordrer, at jeg paa den Maade, som nu for Tiden er Stik blandt hennette Folk af god Tone, lader Grede, som have viist nogen Interesse for min Person og mine Skrivelser, vide, at jeg i disse Dage forlader Staden, for med Regjeringens og mine egne Midlers Tilladelse at tiltræde en lille Udenlandsreise.

Skjøndt jeg naturligtviis ikke kan præteredere, at en Begivenhed af den Natur skal interessere i den Grad som f. Ex. forhenværende Rätchen Renz's, nuværende Mad. Schosfig-Godefroys Flugt og lykkelige Ankomst til Norges Hovedstad, ei heller som det Stikbrev, hendes hidtil saa kjærlige Onkel har sendt efter hende, ja end ikke engang saameget som den Hall-Schleinigste Notevegel i Anledning af det slesvigiske Spørgsmaal, der jo ialtsald har ydet den Nytte, at fylde i en mager Tid ikke saa saa tomme Spalter, endvidere maastee ei engang vil interessere saameget som den af „Berl. Tid.“ bragte Nyhed om den i Havnen bortkomne Skildpadde, der altsaa kan figurere som en virkelig „forloren“ Skildpadde — saa troer jeg dog at kunne vente, at min Bortreise herfra Staden idetmindste for et Dieblif turde vække nogen Opmærksomhed hos et meget æret Publikum, ikke alene formedelst Omstændighedens Mærkelighed i og for sig, at jeg kommer til at gjøre en Udenlandsreise, men ogsaa paa Grund af, at jeg kan gjøre denne Reise, hvad jeg og vistnok mangfoldige Andre, der kjendte min intime Situation, maatte ansee for en plad Umulighed. Men Factum er uigjendriveligt, og skulde man dog tvivle derom, behage man at uleilige sig op i Pascontoiret, hvor man finder Stadfæstelse derpaa, og tillige ved næriere Efterspørgsel kan blive bekendt med mit Signalement. Vil man nu spørge, hvorledes Saadant overhovedet kan være muligt, saa afviser jeg denne Nærgaaenhed paa det Bestemteste; man har ingen Ret til under vort gode constitutionelle Regimente, samt naar jeg iøvrigt er en uplettet Personlighed og ikke Politiets specielle Tilsyn undergiven,

at udførste mine Existens- eller Reisemidler. Men for at man dog ikke aldeles skal forgaae af Nysgjerrighed, vil jeg hvede en lille Flig af Sløret og kun antyde, at jeg hverken har faaet mine Reisepenge fra det Keiserenske Fond, fra det Offentlige eller fra nogen somhelst Offentlighed. Det er en privat Sag mellem mig og en Hædersmand, der har troet at kunne forene sin Interesse for mig med sin Interesse for det Offentlige. Han saae nemlig af mit sidste Brev, at jeg havde en overordentlig Lyst til at foretage en lille Udenlandsreise. Det var det Første, der bevægede ham. Men hvad der dog egentlig bestemte ham var den Efterretning, som „Fædrelandet“ bragte ved Naturforskerens Ophold her, at Kjøbenhavn i den Grad havde været overfyldt, at to arme, uhyggelige Svenskere havde været nødsagede til at drage tilbage hinsides Sundet, eftersom det havde været dem umuligt at finde Huusly for en eneste Nat i Kjøbenhavn med Forstæder. Medens han nu rigtignok baade som Huuseier og Kjøbenhavns Borger glædede sig over en saa uhyre Conflux af Mennesker, var han dog tillige Menneskeven nok til at indsee det Fordærvelige og maaskee Livsfarlige i den Sammenstuvning, som en saa complet Mangel paa Huusleilighed forudsætter, og for om muligt at skaffe en lille Smule Luft, besluttede han ikke alene at reise selv bort, men tillige, hvad der er det Herligste, at tage mig med paa en Tour til Hamborg, Brüssel, Paris og maaskee videre. See, saaledes forholder det sig med min forestaaende Udenlandsreise. Men at en saadan Humanitet, der baade har en privat og en offentlig Tarv for Die, fortjener at fremhæves, deri vil De sikkert være enig med mig, Høistærede! og jeg beklager kun, at det er mig formeent at nævne Mandens Navn; han hører i vor Tid til de Faa, som ikke ønske at figurere i Gladene for deres gode Gjerningers Skyld.

Altsaa skal jeg reise og formodentlig er jeg allerede paa Veien, naar Deres Læsere have modtaget nærværende Brev med tilhørende Visittkort pour prendre congé,

I Grunden ere Forberedelserne til en Reise just ikke de behageligste. Min Kone har især i Begyndelsen været gjennemtrængt af en vis glædeblandet Smerte, som gav hendes ellers saa milde Ansigt et vist bittert Udtryk. Hun lod sig nemlig ikke ganske uthdeligt mærke med, at det var meget kjedeligt, at hun skulde blive hjemme; men paa den anden Side var der dog en vis Glæde tilstede over mit Held, og tilsidst concentrerede hendes Følelser sig i en dyb Betymning over, at jeg muligen kunde blive forkjølet paa Reisen, i hvilken Anledning hun havde samlet hele min Garderobe, og forøget den med et Par uldne Trøier og et Par dito Mavebelter; men hun venter ogsaa til Gjengjæld for sin Opmærksomhed, at jeg skal have saadan Et og Andet med fra Paris til hende og Børnene. Endelig skulde Passet requireres. Det var en Løben fra Herodes til Pilatus. Ufskyldig og uerfaren som jeg var med Hensyn til slige Dele, vare Fataliteterne naturligviis desto større. Da jeg saaledes kom op paa Politikammeret, og forlangte et Pas, fik jeg den Bæst, at jeg maatte have en solid Borgermand til at indestaae for mig. Man kjendte mig jo meget godt, jeg var jo Petersen, Fuldmægtig, men det var ikke tilstrækkeligt, der maatte En til at cautionere for mig, at jeg ikke vilde løbe min Bei, efterladende Forpligtelser, som jeg vilde slippe for at opfylde. Jeg blev ganske hed om Dreng og gik bort næsten fortvivlet, thi hvor skulde jeg dog skaffe en Mand, som vilde cautionere i det Omfang, man syntes at forlange? Jeg gik allerede om med de sorte Tanker at opgive Reisen, da jeg paa Gaden mødte en Bekjendt, der ifølge Væsen og Egenskaber aldeles fyldestgjør Begrebet „solid Borger“. Jeg fortalte ham Sagen. „Intet Andet end det,“ sagde han sorgløst, „jeg skal gjerne indestaae for Dem paa Pascomptoiret, uden at det just dermed er sagt, at jeg vil indestaae for Dem andetsteds,“ tilføjede han smilende. Saa gik vi da op paa Pascomptoiret, og Passet blev udfærdiget uden videre. Men hermed var Sagen langtfra afgjort.

Jeg maatte gaae til den franske Gesandt, til den belgiske Gesandt, til den preussiske Gesandt, til Udenrigsministeriet og Gud veed hvor, for at faae Pasfæet paa tegnet, paa et Par Steder imod det befalede Gebyr. Adskillige Steder kom jeg i urette Tid og maatte gaae igjen, og saaledes gik to til tre Dage hen blot med at tilveiebringe det stakkels Pas. Nødvendigheden af et Pas kan jeg vel indsee, men at man maa underkaste sig saa mange generende Ophævelser for at faae det, den Nødvendighed kan jeg ikke godt begribe. Det forekommer mig saaledes, at man paa Pascomptoiret meget godt kunde have Pas paa rede Haand, der vare viserede af de forffjellige Gesandter; men formodentlig har man fundet det rigtigt at give Gesandtsskabssecretairene Noget at bestille, og hvad skulde de vel foretage sig, naar de ikke havde Passer at underskrive?

Men nu er ogsaa Alt klappet og klart; jeg har ladet det Thahsenske Comptoir besørge en Jernbanebillet og Tøiet afhente, og jeg har intet Andet at gjøre end imorgen tidlig at tage en rørende Afsted med min Familie, rørende som om det gjælder en Skilsmisse paa Livstid, og saa sætte mig i en Jernbanecoupe, hvor jeg træffer sammen med min forhen omtalte Velynder og Reisekasserer. Saa ud i den vide Verden, for, som Sterne i sin sentimentale Reise agtede at gjøre, at undersøge, om man i Udlandet er anderledes stabt eller forstaaer sig bedre paa Sager og Ting, end man gjør hos os. Naturligviis agter jeg ikke at dølge Frugterne af deslige Undersøgelser for Publicum, og jeg har derfor isinde at lade af og til høre fra mig paa min Reise, naar Enne og Leilighed tillader det. Jeg forsiikrer, at mine Beretninger skulde blive ligesaa paalidelige som de Reisendes ialmindelighed, uden at jeg dog forpligter mig til, som salig Oberst Sundt, høilovlig Ihukommelse, gjorde i sin berømte Fodreise, at angive nøiagtigt hver Dag hvad jeg spiser og drikker, hvad jeg betaler derfor, hvorledes jeg har sovet hver Nat, samt deslige vigtige Ting. Heller ikke lover jeg efter de nhere Rei-

sendes Maneer statsøkonomiske eller politiske Betragtninger, saasom jeg mener, at to til tre Dages Ophold paa hvert Sted neppe ganske kan sætte istand til at trænge ind i den vedkommende Politik eller Økonomi. Jeg lover Intet angaaende Indholdet, saa slipper jeg bedst derfra; men naar jeg skriver, saa stæer det til min Røne, og jeg haaber, at hun ikke vil have Noget imod, at Brevene blive aftrykte i Deres Blad; jeg skal indrette dem derefter.

Jeg kan imidlertid endnu ikke tage Afsted fra Dem, Høistædede! uden at meddele Dem en Plan, som er faldet mig ind, og som jeg mener vil være til overmaade stor Gavn for Samfundet. Man har nylig hos os oprettet en Examen for Skolelærere; dette billiger jeg fuldkomment, men hvorfor ikke føre denne Examen videre, hvorfor ikke ogsaa udvide den til dem, som disse Skolelærere opelske, den qvindelige Ungdom, hvorfor ikke give dem Anvendelse for den Tid, da den unge Pige skal opfylde sin Bestemmelse: at blive Røne og Huusmoder. Ved denne Examen skulde det stadfæstes, om den unge Pige kunde sye en Chemise, om hun kunde koge en god Ret Mad, om hun overhovedet havde noget Greb paa at føre en ordentlig Huusholdning. Der skulde naturligtviis ogsaa examineres i andre Discipliner, saasom i Broderi, i Retskrivning, i Geographi, men de fornævnte skulde være de hovedsagelige og have samme Betydning som i sin Tid Latin, Græsk og dansk Retskrivning ved examen artium. Endvidere var det ønskeligt, at der oprettedes en ny Disciplin, for hvilken lagdes en Lærebog til Grund, som, i Lighed med Knigges Omgang med Mennesker, skulde handle om Konernes Omgang med Piger. Saalænge Candidatinden ikke fik en fast bestemt god Charakter ved denne Examen, fik hun ingen Tilladelse til at gifte sig, selv om hun skulde fordømmes til at blive Pebermø hele sit Liv. Hvad mener De om den Sag, Høistædede! Er Ideen ikke brav, og kan De, hvis De synes om den, ikke sørge for, at Rigsdagen tog den i sin Haand?

Jeg frygter kun for, at hvis den gik igjennem, vilde en Mængde af den nuværende Generation unge Piger af den dannede Klasse komme til at døe som Pebermøer.

De seer, at jeg dog lige til det Sidste søger at arbejde med Iver paa Menneskehedens Velfærd. Imidlertid, farvel saalænge! De og Deres Læsere skulde forhaabentligt snart høre fra mig.

Erbødigt
Peter sen,
Fuldmægtig.

XX.

Breve til Hjemmet.

1.

Hamborg, den 7de August 1860.

Kjære Kone!

Tydskerne have et Ordsprog, der omtrent lyder saaledes: „Je schlechter das Wirthshaus, je größer die Zeche!“ De mene, at det er rigtigst paa en Reise at vælge de bedste Hoteller, thi disse ere omtrent ligesaa dyre eller ligesaa billige som de mindre gode, og man kan ovenikjøbet i de daarlige Hoteller risquere at komme til at betale for dem, som ikke tage ind der, forsaavidt som Værterne af Mangel paa Besøg ere saa forsynlige at revanchere sig ved en forhøiet Regning til dem, der ere saa stikkelfige at unde dem deres Besøg. Denne

Regel, der forøvrigt ogsaa er bleven mig foreholdt til Efterlevelse af forskjellige stadigt reisende Landsmænd, har jeg fulgt, og saaledes kommer det sig, at jeg skriver nærværende Brev paa en svulmende, med grønt Fløis Betræk forsynet Lænestol, ved et colossalt Palisander Skrivebord i et elegant Værelse med fortryllende Udsigt over Jungfernstieg og Alsteren i Hotel de l'Europe, et af de bedste, om ikke det bedste Hotel i Hamborg, hvis Vært, Hr. Bandli, er det danske Publicum fordeelagtigt bekendt.

Om selve Reisen hertil har jeg kun Videt at fortælle. Det kan neppe interessere hverken Dig eller Almenheden at erfare den næsten barnagtige, med en stolt Høitidelighed blandede Glæde, hvormed jeg satte mig tilrette i Jernbanevognen efter Afskeden paa Banegaarden. Jeg gamle Fyr, som ikke har været udenfor Sjælland, og aldrig har drømt om at skulle gjøre anden Reise end den lange, som vi Alle tidligt eller seent skulle tiltræde, at jeg dog skulde opnaae at komme til at see fremmede Lande, og det ovenikjøbet alene for min Fornøielses Skyld, — det havde sat mig i en Stemning, som næsten kunde kaldes elegisk. Det var under Indtrykket af denne, at jeg gjorde Touren til Korsør, og selv ikke en tydst Handelsreisendes kjedsommelige Passiar, hvormed jeg stadigt blev plaget trods min Ordnaaphed, der ikke saa lidet blev understøttet af mit slette Tydst, gjorde Skaar i mine Følelsers Fylde. Eiheller har jeg noget Videre at melde om Dampskibstouren fra Korsør til Kiel. Seiladsen var behagelig, Selskabet ligesaa og Tiden gik meget hurtigt. Jeg har kun den for Dig og vor Huusholdning lidet trostelige Bemærkning at gjøre, at efter Priserne paa Dampskibsbeværtningen at dømme forestaaer der os en forfærdelig Dyrtd. Alt er her steget til det Tredobbelte eller maastee Fiirdobbelte, og skulde jeg leve Ar ud og Ar ind paa dette Dampskib, vilde jeg ikke alene for min egen Mund kunne fortære min Fuldmægtiggage, men jeg maatte gjøre Arav paa et betydeligt Dyrtdistillæg for at kunne leve.

Dog være det sagt til Retfærdiggjørelse for det nævnte Dampskib, at det ikke er det eneste, hvor der er saa dyrt, men at det ogsaa skal være Tilfældet paa alle andre danske.

I Kiel opholdt jeg mig saa yderst kort Tid, at jeg aldeles Intet har at berette om denne By. Det er just ikke med de behageligste Følelser, at en saakaldet „Infeldäne“ gaaer iland i Kiel. Han formoder, at man meget hellere seer hans Ryg end hans Ansigt, og han spejder efter aaben eller skjult Schleswigholsteinisme og Had til de Danske hos Enhver, han træffer paa. Denne ubehagelige Følelse har man desværre, og vistnok med ikke saa ringe Grund, bestræbt sig for at bestyrke paa alle mulige Maader, og det kan ikke negtes, hvor tolerant man ellers kan være, at de gode Kielere ved hele deres Færd i mangfoldige Aar have bidraget betydeligt dertil. Dog, her kommer jeg ind paa et Gebet, som jeg paa det Bestemteste har besluttet at afholde mig fra. Jeg skal kun bemærke, at Billetkassereren paa Banegaarden i Kiel, trods det ubehagelige Blik, hvormed han maalte mig, efter nogen Tøven modtog en Femdalerfeddel, paa hvilken jeg fik preussiske Penge tilbage.

Jeg har nu været tre Dage i Hamborg og imorgen gaaer det videre over Hannover til Köln. Du vil formodentlig spørge, hvad jeg synes om Hamborg. Ikke videre. Der gives et eneste smukt Parti i selve Hamborg, det er Jungfernstieg, hvor jeg boer, med dens smukke Alleer, dens Pavilloner, dens pragtfulde Hoteller, der hver for sig ligne et storartet Palads, med dens saakaldte Binnenalster, der her er dæmmet til et stort Bassin, fuldt af Gondoler og smaae Dampskibe. Naar jeg undtager denne Deel og de fire til fem tilstødende Gader samt Børspladsen, kan jeg ikke negte, at jeg er patriotisk nok til at foretrække Kjøbenhavn i enhver Henseende, selv med dens Communalhvineri, hvorom „Dagbladet“ jo veed at melde saameget. Skade iøvrigt, at det nævnte Blad ikke udkommer i Hamborg, thi her vilde det formedelst denne Stads smalle Gader

og stinkende Canaler samt dito Kloaker finde en udmærket rig Mark for sin Virksomhed. Men om dette og overhovedet om alt Andet, hvad Byen vedrører, vil Du og nærværende Brevs øvrige Læsere kunne faae langt bedre Bistand i almindelige Reisebøger, end jeg er istand til at give. Den almindelige Bemærkning skal jeg kun gjøre, at uagtet Hamborg ved sit storartede Handelsliv har et eiendommeligt Præg, som den ikke deler med andre Byer, vil det for en tre Dages Jagtagelse — og min er jo ikke ældre — være temmelig vanskeligt at opdage nogen synderlig Forskjel paa Folk her og derhjemme, undtagen det maaskee skulde være i enkelte Smaating. Saaledes lader det for Exempel til, at de hamborgske Damer endnu langt mere end vore ere hengivne til uhyre Crinoliner og smaae Jagthatte med Fjer; selv gamle Matroner dele denne Hang. Overhovedet viser der sig hos de hamborgske Smukke en vis Tendents til at maie sig ud, til at glimre og vise sig i brogede, i deres Sammensætning smagløse Farver, der blive saa meget mere strigende, som de fleste ere temmelig kolossale og velnærede Figurer. Til speciel Underretning for Dig maa jeg gjøre Dig opmærksom paa en Egenhed hos Tjenestepigerne, der skal være aldeles specifikt hamborgsk. De gaae nemlig meget tarveligt klædte, idetmindste til Hverdagsbrug; men over deres Kuv, som de altid bære paa Armen, er udbredt et meget smukt Schawl. Heri bestaaer Pigernes egentlige Luxus, og de skulle sætte en sand Værdi i at have disse Dækkeler over Kuvene saa smukke og kostbare som muligt, ja for Huusmødrene skulle disse Schawler tilige være en Provesteen for Pigens Værdi og Ansæelse, og Lønnen bliver beregnet herefter. Man kan saaledes af Schawlets Bestaandighed næsten gjætte sig til, hvad en Pige faaer i aarlig Løn, og dette synes at være meget nemt for dette saa almindelige Capitel af den daglige Conversation.

Jeg talte før om de hamborgske Skjønne, men jeg maa til din Beroligelse tilstaae, at mit Kjendskab til

dem er aldeles cursforist, og har jeg som et Præservativ mod alstens Forsørelser læst flittigt i Levin's bekjendte Skrift om det hamborgske Liv, der har vakt saamegen Forargelse og endnu omtales som en skammelig Pamphlet, der burde brændes af Bøddelen. Om Levin iøvrigt ikke er for streng i sin Dom, skal jeg ikke kunne sige; det er jo bekjendt nok, at han ikke lægger Tingene imellem, men gjerne betjener sig af Graat i Graat til sine Tegninger selv udenfor Ringvistiken. Hans Ophold i Hamborg har maaskee heller ikke været det behageligste, og selv de ædlestes Gemytter kunne jo ikke godt frigjøre sig for en saadan Indflydelse. Men hvorom Alting er, skal jeg dømme efter forskjellige Kriterier, saa er det ikke videre bevendt hverken med ham-borgsk Inteligents eller hamborgsk Dannelse overhovedet. Som bedste Prøvesteen derfor kan man tage Blade og Theatre. De meest udbredte af de første ere opfyldte med Røverhistorier og private Geschichter. Deraf kan man saa temmelig slutte sig til, af hvad Bestaafenhed de aandelige Interesser ere, som den selskabelige Conversation dreier sig om. Hvad Theatrene angaaer, da ere de, efter hvad jeg har seet og efter hvad jeg ogsaa har hørt af Andre, meget middelmaadige. Der findes enkelte gode Kræfter, men disse gaae tilgrunde i flette Omgivelser. Dette gjælder især om Komedien, med Operaen er det noget bedre, fordi Personalet ikke sjældent rekruteres med gode Gæster. Og Repertoiret er i Regelen saaledes, at kun saa af de Stykker, som her gives, vilde kunne gaae Ildprøven igjennem for Casinos og Folketheatrets Publicum. En Hr. Wollheim (den samme, som under Fægtemester Sicks Navn skrev en Bjece mod daværende Prof. David) bestyrer Second-theatret. Han er selv Forfatter til nogle rigtignok meget middelmaadige Stykker, og derfor har han i Tydskland erhvervet sig Navn af anseet Dramaturg. Man ventede en Schröder i ham, med hvem det hamborgske Theaters Regeneration vilde opstaae som Mønster for hele Tydskland, men af, det blev en Schröder

fra „Stegekjælderen“. Hverken Kunsten eller Kassen har vundet derved; i Sommer har han maattet spille paa halv Gage, og for dog at tjene noget yderligere har Stadttheatret allieret sig med en „Biergarten“ i Nærheden, hvor dets Medlemmer ere optraadte som Concertsangere. Men heller ikke denne for den hamburgske Kunst saa skønne og passende Alliance har bragt videre Frugter for Dr. Wollheim, og man fortæller, at da han forleden besøgte Børsen og man udtalte sin Forundring derover, svarede han leende: „Egentlig har jeg ikke her Noget at bestille; men jeg vilde saa gjerne see en fuld Børs: det er længe siden, at den Lykke er faldet i min Lod.“

Blandt Hamborgs Seeværdigheder nævner jeg som de seeværdigste de bekjendte Vierländerpiger, der ere placerede paa Hjørnerne eller gaae om i Husene og falbøde Frugt, Blomster o. desl. Jeg havde tidligere hørt meget om disse Pigebørn, men jeg kan just ikke sige, at Virkeligheden svarede til den ideale Forestilling, jeg havde gjort mig om dem. Deres Dragt er nok meget malerisk, og man seer ialmindelighed særdeles velbannede Been stikke frem under deres yderst korte Skjorter, men dermed er ogsaa alt det Fordeeltagende fremhævet, der kan siges om dem. I Regelen ere deres Ansigter grove, Trækkene stundom groteske, og naar jeg tænker paa vore Ordruper og Lhyngbør Piger, saa have vi dog ganske andre Bønderpiger at opvise. Jeg fandt ogsaa Anledning til at gjøre en Udflugt til disse Pigers Fædreland Vierlanden, for at overbevise mig om, hvorvidt denne Hamborgs Kjøkkenhave endnu svarer til Baggesens overstadige Skildring. Det er virkelig et Paradiis af Frugtbarhed og fyldestgjør en Lækkermunds Forestilling om Utopium; men man kjedes derved i Længden, og jeg helder til Digterens Mening, at man maa foretrække en Smule Helvede for dette trivielle Paradiis. Jeg lagde ellers Mærke til, at man havde sendt de skønneste og yngste Piger til Hamborg, formodentlig som en Anbefaling, thi de Fruentimmer, jeg

faae her i Hjemstavn, vare enten grimme eller gamle. — En anden af Hamborgs meget faa og tarvelige Seeværdigheder (jeg taler ikke her om Wilkens, Beckmanns og flere Kjældere med de ypperligste Spisevarer) er den offentlige Malerisamling, den saakaldte „städtische“. Den raadede Hamborgerne mig til at see som noget „Famoses“, og jeg gif derhen. Men famos fandt jeg den aldeles ikke. Den har enkelte gode Arbejder og kan være ret anseelig for en privat Mand, men som offentlig er den neppe ganske anstændig. Jeg traf her en Landsmand, der var fuld af Beundring. Jeg bemærkede, at den var dog Intet mod den Moltkeske i Kjøbenhavn. Den havde han ikke seet, han havde heller ikke seet det fgl. Billedgaleri, ikke Thorvaldsens Museum, ikke en eneste offentlig Samling i Kjøbenhavn, uagtet han selv er Kjøbenhavner. Og nu gif han hen i Hamborg for at see „die städtische Gemäldgalerie“! Men han var jo Reisende, der skulde fortælle hjemme om Alt, hvad han havde seet i Udlandet, og jeg tvivler ikke om, at han har talrige Kammerater.

Men nu maa jeg slutte, thi Klokken lyder til Table d'hôte. Et Table d'hôte er i de store hamborgske Hoteller en sand Fæst, som man ikke gjerne forsømmer, saafremt man forresten sætter Priis paa Bordets Glæder. Og om disses Fortrin i Hamborg turde der kun være een Mening; at nyde dem har idetmindste for mig været den interessanteste Deel af Livet i Hamborg.

Noget egentligt Nyt og noget egentligt Morsomt har jeg vel ikke fortalt Dig; men foreløbigt maa Du tage tilfælde. Længere hen paa Reisen haaber jeg at være bedre oplagt. Her er Atmosphæren ikke dertil.

Din
Petersen,
 Fuldmægtig.

XXI.

—

2.

Strasborg, den 12te August 1860.

Kjære Kone!

Ankommen til den gamle tyske og nu næsten forfranskede Hovedstad i Elsas, hvor jeg agter at opholde mig en Dag eller to, veed jeg intet Bedre end til Dybhjggelse for Dig og Vigesindede at affatte et saavidt muligt udførligt og fuldstændigt Referat af min Rejse hertil fra Hamborg. Det var egentlig ikke min Hensigt at tage denne Bei til Paris, thi den kan saa at sige kaldes en Peer Gantes Gjenvei, eftersom den er betydeligt længere end den almindelige. Men da jeg i Dens saae Rhinen, følte jeg en saa overordentlig stor Øyst til at gjøre Rhintouren strax, at jeg ikke kunde Andet end give efter derfor, især da jeg betænkte, at der muligt kunde komme Noget iveien siden, eller at det kunde falde mig ind at tage en anden Bei tilbage. Og jeg fortryder sandelig ikke min Beslutning. Denne Tour har været saa rig paa Nydelser, at Erindringen derom vil følge mig gennem hele mit Liv. Men det er dog sagtens bedst, at jeg begynder med Begyndelsen.

Jeg har mangfoldige Gange, som Du veed, kjørt i Omnibus, men endnu har jeg ikke gjort det paa den Maade, som ved min Afreise fra Hamborg. Jeg blev nemlig befordret over Elben i Omnibus. Du tvivler, men Sagen forholder sig virkelig saaledes. Ankommen nede ved Floden, bliver Omnibussen med mig og alle Passagerer skudt ud paa en Færge, Hestene spændes fra,

og nu gaaer det raft til den lille Ø Wilhelmsburg, hvor Elben deler sig i to Arme. Atter spændes Hæstene for, og derpaa i en Fart til Haarbùrg, hvor Banegaarden er. Marschal Davoust, der endnu er Hamborgerne en Rædsel paa Grund af den aldeles ikke venlige Maade, hvorpaa han tog sig den Frihed at behandle Hansestaden, slog i 85 Dage en Bro mellem Hambùrg og Haarbùrg, nærmest til Brug for sine Tropper. Hamborgerne maatte baade give Materiale dertil og bygge den; men de gjorde det da ogsaa saa slet, at den stod sig kun et Par Aar og tilsidst blev ødelagt ved Høivande. Smidlertid have de ofte fortrudt det daarligere Arbejde, og den Bro, som de dengang af Hensyn til Davoust's venlige Sindelag, og tillige vel af Respekt for ham, kaldte „die Teufelsbrücke“, vilde de nu ansee som en Himlens Gave; ja de tale endog meget stærkt om at faae en anden Bro bragt istand ved fælles Bistand fra Hannovers og Hambùrgs Side — det vil sige, hvis de kunne blive enige, hvad dog nok skal være temmelig vanskeligt for tyske Stater og for den tyske Nation overhovedet, undtagen forsaavidt det kommer an paa at gjøre indbyrdes Aar, ja maaskee at nære lønligt Had til hinanden, som det kan falde sig.

Vi ankom tidligt til Banegaarden i Haarbùrg, en anseelig Bygning. I Ventesalen laae allerede adskillige Herrer henstængte paa Sophaerne, ugeneerte med Hensyn til nogle Damer, der gik eller stode omkring i Salen, og de gave saaledes Prøver paa en Frihed i Dm-gang, som jeg hidtil ikke har havt nogen Idee om. I Restaurationsalen havde man travlt med at spise Frokost, og jeg fandt det rigtigst at slaae mig til dette Parti, dels fordi jeg endnu ikke havde nydt Noget og dels fordi jeg ikke med Bestemthed kunde vide, naar jeg fik Noget at nyde. Overhovedet maa jeg til din specielle Underretning og Glæde fortælle Dig, at jeg hidtil paa hele Reisen har havt en fortræffelig Appetit, saa at der er Udsigt til, at jeg vender tilbage næsten som en Anden, det vil sige, med en ret anseelig Embon-

point, saafremt jeg ikke skulde have flere saadanne Ureglser som den, hine i Bentesalen henslængte Herrers Uopdragenhed voldte mig. Efter omtrent en Times Ophold led den hvinende Piben som Signal til Afgang, vi toge vort Overtøj og vore Badsække, stormede ud i Perronen, foer ind i en 2den Classes Coupé, og nu gif det afsted susende og brusende, snøftende og piilsuart ad Hannover til.

Det Første, man gjør, naar man kommer ind i en Jernbanecoupé, efter saavidt muligt at have søgt sig en god Plads (helst en i et Hjørne) og efter at have anbragt sit Reisetøj paa Knagerne eller paa Ræderremmene ovenfor, er at betragte sit Reiseselskab, for af de respective Physiognomier at erfare, hvorvidt man kan vente nogen Selskabelighed, nogen Meddeelsomhed, nogen Underholdning. Bulwer, forsaavidt som han har skildret sig selv i Pelham, erklærer, at han sjældent eller aldrig paa en Reise indlader sig i Samtale med tilfældige Reisesammerater; jeg, der hverken er Bulwer eller saa aristokratisk som denne Hightory, holder nok af, hvis det kan gaae an, at faae mig en luun Passiar. Desuden følte jeg mig godt oplagt, thi Bevidstheden om Reiselivets Lykke havde ligesom aabnet mit Gemys Ventiler; Selskabet i Coupéen bestod, foruden af mig og min Reisesælle, af fire Herrer og to Damer, en ældre og en yngre, til een Familie. De vare vel idet hele simpelt klædte, men der var noget Exquis ved dem. De talte et Sprog, som jeg ikke forstod, men det viste sig siden, at det var Polsk. Herren, en aldrende Mand, talte desuden med os meget flydende Tydsk, og Damerne hjalp sig i det samme Tungemaal saa godt de kunde. De to af de andre Herrer lode til at være meget almindelige Tydskere uden særlige Kjendemærker, med Undtagelse af, at den Ene syntes at have en vis Tendents til Rødme formedelst baierisk Al eller Biin. Den Tredie gjenkjendte jeg; jeg havde seet ham henstrakt paa Sophæen i Bentesalen, med Hovedet nedad og Fødderne opad. Han var overmaade fiint paaflædt,

Alt efter nyeste Mode: broderet Skjorte, Brillantes Anapper i Ermerne. Det viste sig, at han var Probenreuter, og det varede heller ikke længe, førend han gjorde sig gjældende som saadan ved sin hele Maade at være paa. Jeg har et velvilligt Gemyt, jeg holder meget af Menneskeheden idethele taget, men der er dog et enkelt specimen af samme, som jeg aldeles ikke sværmer for, og det er de saakaldte Handelsreisende, vulgo: Probenreutere. Der gives tilvisse hæderlige Undtagelser, men Regelen er dog en Blanding af Indbildsghed, Uforsømmethed, paafaldende Uvidenhed med en uhyre gennemsigtig Firnis af saakaldet forloren Dannelse, der aabenbarer sig i Kjendskab til Navnene paa tydske Digtere og Forfattere, Skuespillere og Skuespillerinder, og i Citater af „Fliegende Blätter“ og „Kladderadatsch“. Probenreuternes Ydre er overordentlig soigneret; hjemme, det vil sige i det elegante Hotel, hvor han boer, thi han har, som den evige Gode, intet egentligt Hjem, er han iført en grøn Damaskes vatteret Slobrok med nedhængende Quaster, en broderet Hue og røde Saffians Morgensko, ude er han et Afklask af den nyeste Modejournal, thi han bør jo gjøre Huset Gre, og han maa tillige vise sin Overlegenhed overfor almindelige Mennesker. Desuden maa han ved sit Ydre søge at imponere sine Kunder, for at disse, naar han bliver altfor paatrængende, dog skulde genere sig for at kaste en saa elegant Herre paa Døren, hvad dog undertiden hænder. Dog, jeg skal ikke videre opholde mig ved dette Folkesæd, disse omreisende Indufrielle, men blot fortælle Dig, at det Exemplar, vi vare lykksaliggjorte med i vor Coupé, syntes at høre til den mindst heldige Afdeling af hele Arten. Sin Debut gjorde han ved med den vigtigste Mine af Verden at tistale Banebetjenten ved Navn — hvilket skulde vise, hvor ofte han reisste — og ved at beklage sig over, at han mod Løfte ikke havde faaet en Coupé for sig selv, hvor han kunde ryge en Cigar. Banebetjenten svarede ham, at der var altfor mange Reisende til at Saadant

lod sig gjøre, men bemærkede, at hvis det øvrige Selskab ikke havde Noget derimod, var der Intet iveien for, at han kunde ryge. Chevalieren lod nu Blikket spørgende løbe rundt til hele Reiseselskabet, og tog i det samme sit Cigarfederal frem, men blev pludselig standset ved den Bemærkning af Polakken, at han for sine Dameres Skyld paa ingen Maade kunde tillade, at der blev røget. „Einbildung!“ raabte han nu, og appellerede til det øvrige Reiseselskab, idet han meente, at Majoriteten burde afgjøre Spørgsmaalet. Jeg tog da Ordet og forklarede ham saa godt jeg kunde, at Sagen aldeles ikke var et Majoritetsspørgsmaal, ikke engang et Sømmelighedsspørgsmaal, ifjøndt Sømmeligheden med Hensyn til Damerne dog absolut maatte være det Afgjørende; men at han, da han dog, som det lod til, var saa meget bereist, maatte vide, at hver Enkelt her havde et absolut Veto, som man maatte bøie sig for. Naturligviis fremsatte jeg denne min Bemærkning i den artigste Tone, men alligevel syntes den til min store Tilfredshed at blive optagen med betydelig Arrigskab, der ikke formindskedes derved, at det øvrige Reiseselskab ved Ord, Miner og Gebærder slog sig paa mit Parti. Følgen var, at Probenreuteren uden at mæle et Ord maalte mig ringeagtende fra Top til Taa, stak den fremtagne Cigar i Foderalet, klemte sig ind i sit Hjørne, lukkede Vinene i som for at sove, og anbragte sine Fodder paa Sædet ved Siden af mig. Jeg havde rigtignok inderlig Lyst til at forfølge min Seir ved ogsaa at gjøre Ende paa denne hans Fodders temmelig impertinente „passive Widerstand“, men da det lod til, at han var bleven bragt til Tausshed for Reisen, hvilket jo maatte ansees som en meget stor Binding, lod jeg ham foreløbigt hvile i Fred.

Denne lille Episode knyttede mig nærmere til det øvrige Reiseselskab; især Polakken og hans Damer viste sig meget forekommende og underholdende. Tydsterne derimod, der ogsaa ret livlige deeltog i Samtalen, bleve, idetmindste forekom det mig saaledes, noget mere

ordknappe, da de erfarede, at jeg var Danst. De søgte endog at føre Samtalen hen paa Politiken, men jeg undveg dette Capitel, og da de alligevel vedbleve at gjøre Hentydninger dertil, bemærkede jeg, at jeg aldeles ikke forstod mig paa Sligt, overhovedet reiste for at more mig, ikke for at ærgre mig — det Sidste kunde jeg meget godt gjøre hjemme, uden at behøve at reise udenlands — og at man forhaabentligt var saa artig at respectere min Neutralitet, selv om den ikke var bevæbnet. Det var maaskee ikke ganske kjæft af mig, vil Du mene, saaledes at trække mig tilbage, og ikke vove en Dyst for Fædrelandet, thi naturligviis var det om Schleswigholstein og Tydsklands formeentlige Ret dertil, at Angrebet dreiede sig om. Men hvorfor skulde jeg forsøge paa at give Oplysninger, som endog have været frugtesløse for en saa stor Statsmand som vor Udenrigsminister, og dernæst befandt jeg mig i samme Tilfælde med det tydske Sprog som Skorstensfeieren i „En Tale“ med det danske, at nemlig „Dialekten“ var mig ikke saa lidet tilhinder i en saa varm Debat som den, der var grundet Anledning til at antage at ville udvikle sig, idetmindste fra min Side.

Veien gaaer her for en betydelig Deel, som Du af din Børnelærdom veed, gjennem Lüneburger Heide, der af en Heide at være seer tækkelig ud. Hift og her ligge spredte Gaarde, og der findes ogsaa nogle enkelte frugtbare Strækninger, men det Hele har dog et yderst kjedsommeligt Anstrøg. Ved Hannover, hvor Jernbanen deler sig, skiftede vi Coupé og her bleve vi af med Probenreuterer. Om han foragtede vort Selskab og søgte et andet, eller om han havde Forretninger i Hannover, skal jeg ikke kunne sige: nok er det, han forlod os uden at sige Bah eller Buh, og i hans Sted fik vi en ung Englænder, der heller ikke mælede et Ord, men sad og førte sin Dagbog, og mærkede nøagtigt hver Station, vi kom forbi, hver Malkepige og hver Ko, der viste sig paa Marken. — Vi kom nu ind i det Westphalske, bekjendt for sine fortrinlige Stinker,

hvis Berømmelse jo allerede var stor i Holbergs Tider. Men, som det lader til, spise de stakkels Westphalere selv allermindst af Skinkerne, thi de Folk, jeg traf paa de forskjellige Stationer, saae saa skindmagre ud, som om der hverken eksisterede Svinekjød eller overhovedet Andet end det tørre Brød. De westphalske Bønder have ogsaa et Mundheld, der er hentet fra deres Huusdyr, og tillige saa temmelig kan give et Begreb om deres Forfatning. De sige nemlig om Den, der har en talrig Familie: Vel Swine maken den Drunk dünne. Ved Siden af den store Velsignelse af Sviin, der, som anført, ikke synes at komme Bonden selv videre tilgode, har Westphalen haft og har tildeels endnu en stor Rigdom paa Fyrster og regjerende Herrer. Her er Lippe-Deimold og Schaumburg-Lippe, her havde Bentheim-Steinfurtherne og Say-Wittgenstein-Berleburgerne hjemme, før nogen af dem drog til Kjøbenhavn, her regjerede de mediatiserede Fyrster af Salm-Salm med deres forskjellige Vinier Reifenscheid, Kyburg o. fl. Her var og er saaledes en saadan Velsignelse paa selvstændige regjerende Fyrster og deres talrige Afkom, at det aldeles ikke er noget Under, at det arme Westphalen, trods sine Sviin og sin Frugtbarhed, altid har hørt til de fattigste Strækninger i Nordtyskland, saa at der endnu har vedligeholdt sig det gamle noksom betegnende Riim:

Grob Brod, hospitium vile,
Dünn Bier, lange Mile.

Klokken var henved 11 om Aftenen, da vi under en meget stærk Regn ankom til Jernbanestationen ved Deutz, hvor vi tog ind i Hotel Fuchs, der anbefaler sig mere ved sin Elegance end ved sin Billighed. Her blev jeg en Dagstid, besøgte det gamle underlige Köln med dens herlige Domkirke og med dens mangfoldige Udsalg af ægte og virkelig Eau de Cologne, der minde om de flere virkelige ægte Sæbekjældere, som i sin

Tid vare paa Ulfelts Plads. I de smudsige Gader kunde man aldeles ikke spore nogenstomhelst Bellugt af den Masse ægte Eau de Cologne, som her fabrikeres.

Næste Dag gif jeg om Morgenens tidlig ombord — mirabile dictu! — paa Dampskibet „Friederich Wilhelm der Dritte“, for at gjøre Rhintouren. Men herom i næste Brev. Nærværende har allerede faaet en anseelig Længde.

Din
Petersen,
 Fuldmægtig.

XXII.

3.

Strasborg, den 13de August 1860.

Kjære Kone!

Beg veed ikke, om det ligger i Blodet, eller om det kommer af, at vi Danske næsten paa alle Punkter i vort kjære Fædreland have Søen for Die, og saaledes paa en vis Maade bliver en Art Amphibium, om hvilke det hedder i vor Børnelæsning, at det ligesaa godt kan leve i Vandet som paa Landet, men afgjort er det, at vi have en ikke ringe Tilbøjelighed for Søen, og derfor ogsaa i Regelen foretrække Seillads for Landtoure; det vil for mit Vedkommende sige, forsaavidt Veiret er smukt og Søen rolig, thi er det Sidste ikke Tilfældet, holder jeg meest af at være paa Landjorden. Hvad der igrigt gjør, at Seillads med et

Dampfskib langt er at foretrække for en Tour med Jernbane eller Deligence er den Omstændighed, at man det førstnævnte Sted kan vælge sit Reiseselskab. Naar dette er godt i en Jernbanecoupé eller i en Deligences snevre Rum, kan det jo være ret hyggeligt; men selv i dette heldige Tilfælde opstaaer der dog en vis Ensformighed i Længden, og et saadant Samliv ender i Regelen med en lille Luur, især naar det falder en Rejsende ind, hvad jo let kan skee, at fortælle en kjedelig Historie. Men er man ovenikjøbet fordømt til at være sammen med ubehagelige vis-à-vis, med vrøvlagtige eller maaskee endog impertinente Passagerer, eller med Saadanne, som indsvøbe sig i Fornemhedens Raabe og vise enhver Tilnærmelse tilbage, saa er det næsten ikke til at udholde, og enhver Station imøde-sees med fortærende Længsel. Paa et Dampfskib er man derimod ikke fængslet til Pladsen; er der Nogen, der ikke behager En, behøver man blot at skifte Plads og saaledes undgaae at komme i Berøring med ham. Dertil kommer, at man ganske anderledes end paa Jernbaner kan tage i Dieshn og fastholde de smukke Punkter, da Farten er langsommere og Synskredsen langt større, og man slipper tillige for, hvad der i mine Dine er en stor Fordeel, at indsluge en Masse Støv og indaande den høist ubehagelige Lugt af Vognsmørrelse, der er et Locomotivs uadskillelige Ledfager.

Du kan altsaa forestille Dig, at jeg sølte mig ret i mit Es, da jeg efter den lange Jernbanetour fra Hamborg til Deutz, befandt mig ombord paa det tgl. preussiske Dampfskib, der gjennemstar Rhinens stille Bunde. Veiret var smukt, Himlen klar og skyfri. Der var allerede en betydelig Deel Passagerer ombord og Flere ventedes undervejs. Her var en Samling af Repræsentanter for næsten alle Jordens Nationer, et Mønsterkort af forskjellige menneskelige Varianter, men Majoriteten vare dog Tydskere og Albions Sønner og Døttre. Det er mærkeligt nok, hvor let man sieblikkeligt kan kjende de Sidste baade paa deres Ansigtstræk,

deres Klædebragt og deres hele Maade at være paa. Hos ingen Nation i Verden udpræger Nationaliteten sig saa bestemt; men det er ogsaa aabenbart, at Englænderne i Regelen lægge ligesvem Bind paa ikke at være som andre Menneſter. I detmindſte var det Tilfældet med de Exemplarer, jeg her ſaae. Mandſkøene: umaadelig ſtore Bakkenbarter, Hatte med lige Skygger, ſiddende bag i Nakken, og Klæderne med et viſt eienommeligt Snit, der er aldeles engeliſt. Men det ligger ikke alene i Klæderne, thi ſelv om en Danſt eller en Tydſker ſprang fuldſtændig ud fra en engeliſt Skræders Boutik med alle tilhørende Attributer, behøves der kun et lille Kjenderblik for af Anſigtsdannelsen, men iſær af hele Holdningen at opdage det Forlorne. Kun ved et meget langvarigt Ophold i England vil man ſaa nogenlunde være iſtand til at tilegne ſig dette je ne ſais quoi eller rettere denne manner, ſom adſkiller Englænderen fra Ikke-Englænderen.

En engeliſt Familie tildrog ſig ſtrax min Opmærkeſomhed: Den beſtod af en gammel Dame, meget høi og meget mager, forſynet med et Par Brillen, meget lange i det Graae ſpillende Lokker, ſamt en Straahat, hvortil var fæſtet en bred blaae Silkeſtygge til Beſtyttelſe for Solen, dernæſt to unge Ladyer, ſimple, men ret ſmagfuldt klædte og udmærkende ſig ved en complet Mangel paa Crinoline, endelig to Dreng, hvoraf den ældſte var 14 til 15 Aar gammel og den anden 10 til 11 Aar, begge i korte Jakker, tærnede Beenklæder og ſkotiſke Huer. Den Førſtnævnte var aabenbar Familiens Tolk og Veileder. Han maatte være Mellemmand ved alle kildne og vanſkelige Spørgsmaal, og hjælpe ſig ſaa godt det lod ſig gjøre med ſit gebrokn Tydſk, hvorved han ikke forſømte af og til at raadføre ſig med en tydſk-engeliſt Valeur. Og det lod til, at det ikke fattedes paa vanſkelige og kildne Tilfælde, fremkaldte ved den Omſtændighed, at den gamle Lady nærede en overordentlig ſtor Miſtanke om, at Alle lagde an paa at trække hende op, ſamt at hun i ſaa

Henseende ikke noksom maatte være paa sin Post. Dette viste sig allerede ved Indskibningen. Familiens Reisetøj blev baaret over paa Dampbaaden af tvende Dragere. Jeg veed ikke, om den Betaling, de forlangte, var den reglementerede, muligen søgte de at tjene lidt per nefas, saasom det dog vare Englændere og navnlig Damer, der med Hensyn til deres formodede Rigdom og Ukyndighed maatte betragtes som Priisgods. Men de toge meget feil; den gamle Lady vilde ikke lade sig tage ved Næsen, skjøndt den formedelst sin anseelige Størrelse indbød dertil. Hvirvlet vilde hun nøiagtigt vide Besked, om de vare i deres Ret til at tage saa anseelige Dragerpenge. Sønnen blev opfordret til at slaae op i Reisebogen, for at see efter, og tilsidst blev Capitainen midt under Indskibningen opfordret til at afgjøre Trætten, hvilken Afgjørelse da ogsaa skete i Faveur af den engelske Lady, der slap med nogle Groschen mindre. Slige Scener gjentog sig hyppigt paa Touren; naar de skulde betale et Glas Ol, en Kop Caffe eller Middagsmaaltidet, var der stadigt Disputer, og den arme Capitain maatte være Mellemmand. Han fordmte vistnok i sit Hjerte, at han havde gjort den uforsigtige Tilstaaelse, at han forstod Engelsk.

Vi have ogsaa herhjemme Børsmatadorer, Speculanter, Pengemennestter, Banquierer; men disse adstille sig i Regelen ikke fra andre Folk, undtagen ved en vis Sikkerhed i Holdingen, et vis aristocratisk Udvortes, og maaskee ogsaa stundom, men dog kun som en Undtagelse, ved en vis tilbagevisende Indbildstthed. Dog maa det indrømmes, at Fleertallet af disse Mænd bærer Dannelsens Præg, hvad enten den er virkelig eller kun tilshyneladende. Overhovedet er det sjældent, at Pengemennestter ret kommer frem hos vore Pengemennestter. Jeg kjender kun altfor lidt til den tydske Handelsmand, og navnlig til Børsmatadorerne, til at kunne afgjøre, hvorvidt en saa gunstig Dom ogsaa kan sælles om disse; men skal jeg slutte fra, hvad jeg saae i Hamborg og hvad jeg nu saae her paa Rhindampstibet,

er jeg meget tilbøielig til at troe, at den tydske Børsherre eller Banquier er et meget ubehageligt Væsen. Der var flere af denne Art tilstede, og det almindelige Indtryk, som maatte paatrænge sig Enhver, der lagde lidt Mærke til deres Vater og Gebærder, til deres Mine og Holdning, var det, at man her havde Folk for sig, for hvem ingen Andre end lignende Penge-mennesker vare ebenblirtige, kort sagt, hvis stadige Tanke ligeoverfor Andre var: „Jeg er Kong Salomon og Du Jørgen Hattemager“. En saadan Repræsentant for denne Art morede det mig uendeligt at betragte. Det var en lille undersætsig Mand med skaldet Hoved, frum Næse, stikkende Næse, der saae over, under og gjennem et Par Guldbriller, alt som det kunde træffe sig. Hans Been vare meget korte og tynde i Forhold til hans Overkrop, men for at give sig den rette Holdning, vare de almindeligt meget strævende og ligesom faststemmede Skibets Planke, naar han nedladende talte med Nogen, og hyderligere havde han Hænderne i begge Buxelommerne, for at gjøre sin Vigtighed endnu vigtigere. Over Maven, der lignede en vel fyldt Portemonnaie, dinglede en Guldkjæde med Signeter, og hans Reisedragt var i al dens Elegance temmelig marqueret og broget. Han var ledsaget af en Tjener, som han gav nok at bestille. Snart maatte han skaffe ham Ild til hans Cigar, snart hjælpe ham en Overfrakke paa, snart tage den af, snart maatte han løbe hist, snart her, og alt dette skete fra Herrens Side med en saa bydende, vigtig og tillige en saa ringeagtende Mine, og fra Tjenerens paa en saa underdanig og krybende Maade, at man næsten her fik et Billede af amerikansk Slaveliv. At han iøvrigt var meget rig, meget formaaende og en paa Børsen meget anset Mand (hvilket just ikke altid bethyder det Samme som agtet), fremgik noksom af den Omstændighed, at flere Passagerer formeligt gjorde Cour til ham og ærbødigt lyttede til hans Ord, som om de vare Drakelsprog. Man nævne mig ham ogsaa som en bekendt

berlinsk Banquier, der agtede at besøge et Bad for sin Helbreds Skyld. Han havde gjort sig berømt i Børsverdenen som „Fixer“, og ikke saa vare de Statler, han havde afflædt til Beltestedet. Men desuagtet var han, som sagt, saare anseet, thi han commanderede jo over Millioner.

Et langt behageligere Syn var mig derimod en Familie sydtyske Landsfolk i deres eiendommelige Dragter; Mændene med langstjødede, kortlivede Multumsfrakker og brede opslagne Hætte, og Fruentimmer med brogede uldne Skjorter, hvide Liv og et vist eiendommeligt Hodedøi, der breder sig som en kruset Præstefave. Familien var komplet, 12 Individuer, ligesaa gamle Bedstefader til den lille seksaars Dreng, der i Klæde dragt og Udseende var en Miniaturudgave af de Øvrige. Pigebørnene vare, trods deres grove Ansigtstræk, ret lystelige at see paa, og det lod til, at de Alle vare overmaade glade over at gjøre Rhintouren. Ikke saasnart vare de komne ombord og havde taget Plads i Forenden, førend de strax gave sig ifærd med deres Madkurve. Brød, Pølser og Ost samt Biin og Øl kom frem i en saadan Masse, som om der var Tale om at forsyne en heel Armee, og det maa ogsaa indrømmes, at de fra den Største til den Mindste lode de gode Sager vederfares Retfærdighed med en beundringsværdig Appetit. Jeg glædede mig ved at see paa disse Folk, jeg gav mig ogsaa lidt i Snak med dem, men maatte desværre snart opgive Forsøget, da deres sydtyske Dialekt for en betydelig Deel var mig uforstaaelig. Og jeg kan tænke, at det Samme for dem saa omtrent var Tilfældet med mit Hoithdsk, der vel meget uegentlig kan kaldes saaledes.

Der er endnu mange Andre af Passagererne, som jeg kunde have lyst til at forestille Dig; men for ikke at blive altfor vidtløftig, vil jeg kun nævne, at der ikke fattedes paa værre Franskmænd, der aldrig i Omgang fornegte deres Høflighed og savoir faire, heller ikke paa Damer af samme Nation, der ere mere nette

end smukke, men altid elegante; ligeledes seer man hist og her smægtende Ladies med en Bog i den ene Haand og en Riffert i den anden; endelig drøje Hollændere, disse Mynheers, med hvilke vi Danske næsten altid for= verles, uagtet der i Regelen er en ikke saa ringe For= skjel. Der er ogsaa fornemme Reisende ombord: en russisk Fyrste med Gemalinde; de agte at tilbringe deres Hvedebrødsdage ved Badet i Homburg. Men Maleriet har ogsaa sin Skyggeside i nogle stakkels Ar= beiderfamilier, der krybe sammen i en Krog i Skibets Kørende og see saa usle og forfultne ud, at jeg i Hjem= met sjældent har seet noget lignende undtagen netop blandt indvandrede tyske og svenske Arbeidsfolk.

Men over Passagererne maa jeg ikke glemme selve Touren. Den skønne majestætiske Flod, denne Tydsklands Stolthed, men tillige denne Kilde til saamegen Befyrring og Angst, strækker sig mellem Mar= ter, Fjelde og Viinbjerge som en rolig, klar Flade, kun sjældent kruset af en svag Luftning. Skibet sætter sig i Bevægelse, men det gaaer ikke saa raft, thi det gaaer her op ad Strømmen. Desto bedre Velighed har man saa til at betragte de skønne Omgivelser. Strækningen fra Köln til Bonn er ikke særdeles smuk, Flodbredderne ere ikke saa maleriske som længere opad, de ere her flade, men de hist og her adspredt liggende smaa Lands= byer give dem et tiltrækkende Udseende. Den gamle Universitetsby Bonn ligger med sine talrige Huse og vinkende Hoteller ligesom henstrøet ved Bredden, og nu begynder den interessanteste Deel af Farten. Ved et= hvert Blik opdages et nyt Landskabsmaleri, høie Fjelde, nedenfor bekrandsede med kostelige Viinranter, og for oven med Borgruiner af tydsk eller romersk Oprindelse. Og det herlige Panorama oplives ved selve Livet paa Rhinen; Dampskibe flyve frem og tilbage, Fisterbaade glide langs Bredderne, og store Tømmerflaader, med en Masse Mennesker ombord, der stundom her bue og bygge i smaa Træhuse, seile ned ad Floden.

Dampskibet baner sig nu Vej mellem de to smaa

Der Nonnenwerth og Grafenwerth. Her gaaer en stærkt Strømning, som Rhinskipperne i gamle Dage kaldte Gotteshülfe. Udsigten til de majestætiske Siebengebirge paa den ene Side og til den interessante Ruin Rolandseck er udmærket smuk. Derefter følger den nydelige lille By Oberwinter, St. Appollonarisberg, hvor Narfloden forener sig med Rhinen, Remagen, det herlige Perspectiv ved Andernach, hvor Rhinen styrter sig i en dyb Bjergkløft, og endelig den lille nydelige By Neuwied, hvor Cæsar skal været gaaet over Rhinen. Men hvorfor opregne alle de mange smukke Punkter? Jeg giver jo ikke nogen Veiledning for Tourister, og den hele Rhinfart hører jo overhovedet til de Toure, som man selv maa gjøre, for at kunne vurdere Skjønheden og fatte Nydelsen.

Dampskibet er imidlertid blevet næsten fuldt ved den Mængde Passagerer, det har faaet ombord paa forskjellige Anløbssteder. Alle Stole, der ere bragte op fra Rummet, ere besatte, Bænkene ligesaa, og selv Skorstensens ubehagelige Nærhed er optaget. Atmosphæren begynder at blive noget trykkende. Dette kan man mærke paa en lille tyknavet Herre med skaldet Hoved, graae Dine, røde laskede Kinder og en anseelig med en Rigdom af Borter forsynet Næse. „A Glas Eis!“ hører man ham hvert Dieblis raabe, og i en Timestid har han forteret ikke mindre end en halv Snees Portioner, idet han stadig fortæller til Enhver, der vil høre paa ham, at han holder umaadelig af Sis; Sis er, istedetfor at afkjøle Maven, som Folk ere saa naragtige at troe, tværtimod meget vel skikket til at opvarme den, især naar Isen er vædet med et Glas Bourgogne, som han ogsaa lader sig komme. Men det lader til, at Sis og Bourgogne ikke er hans eneste Svæmeri. Han indlader sig i Samtale med enhver Dame, gammel eller ung, han kommer i Nærheden af, og det lader stundom til, at han ikke er saa lidet paatrængende, hvorfor han næsten altid bliver temmelig haanligt viist tilbage. Han lader sig imidlertid ikke fornytte, og endelig lyffes

det ham at knytte et som det synes temmelig intimt Bekjendtskab med en pyntet Modehandlerinde, der ligesom han er fra „Keln“. Jeg saae dem siden ved Table d'hôte, hvor han, overmaade glad over sin Erobring, tracterede hende med Rhinskviiin og Champagne.

Jeg talte om Table d'hôte og faaer saaledes Leilighed til at underrette Dig om, at der her spises ved Table d'hôte enten i den rummelige Spisefal eller paa Dækket, naar Veiret tillader det. Idag er Veiret smukt, og der blev derfor spist under fri Himmel. Det Banffeligste er at faae Plads for Bordene, naar der er saamange Passagerer. Man maa indtil videre ned i Kabytten eller ogsaa, saavidt muligt, trække sig tilbage til de yderste Yderpunkter af Skibet. Men har man faaet Plads til de lange Borde, saa gaaer Dækningen for sig i en saadan Fart, som man ikke herhjemme har noget Begreb om. Man maa ogsaa see disse travle, flinke Kellnere, see med hvilken Behændighed og hvilken Zilfærdighed de ile frem og tilbage, see hvorledes de haandtere Duge, Servietter, Porcelain, for at erkjende, at Opvartningen er en Videnskab, som vore seendragtige, feitede Opvartere herhjemme ikke have noget Begreb om. Men maaskee kan det betragtes som en Gæde, at Danske ikke due til Opvartere. Nok sagt: i et Nu er Alt istand, og man tager Plads, vel noget knapt, men altid ret hyggeligt. Og man spiser fortræffeligt, og forholdsvis billigt (en preussisk Thaler). Retternes Antal er anseeligt, og navnlig fattes ikke den bekjendte Rhinlax, der ikke har sin Mage. Vinen, som man her meest drikker, er naturligvis det indfødte Product i dens forskjellige Arter: Johannesberger, Hochheimer, Nierensteiner, Rüdesheimer, Markbrunner, Asmanshäuser osv. osv. og man fristes til at istemme med Hölth:

„Ein Leben wie im Paradies
Gewährt uns Vater Rhein,
Ich geb es zu, ein Kuß ist süß,
Doch süßer ist der Wein.“

(3 Regelen falder den dog lidt syrlig). Conversationen

er livlig, man taler med sin vis à vis, med sin Nabo eller Naboerke som det kan falde, man drikker et Glas sammen, skjøndt man maaskee aldrig har seet hinanden før, og maaskee seer hinanden sidste Gang, og det hele har Udseende af en Fest. Bøvrigt lægger jeg Mærke til, at den forhen omtalte engelske Familie ikke er med ved Bordet; formodentlig har den meent at finde sin Regning ved at spise à la carte, men deri turde den tage Feil, og den ullyksalige Capitain maa atter være Mellemmand, da den gamle Lady finder Regningen altfor stor.

Vi ere nu ved Coblenz; her stige vi ud for at raste en Dags Tid og tillige for at see den berømte Fæstning Ehrenbreitstein. Om denne saavel som om Coblenz og Moselsfloden samt den over samme førende Jernbanebro, der blev fuldbendt for et Par Aar siden, maae jeg henvise Dig til Reisebøger, der kunne give Dig langt bedre Underretning, end jeg er istand til. Jeg bemærker kun, at en skjønnere Udsigt end den fra Ehrenbreitsteins Tinder kan man vanskeligt tænke sig. Den næste Morgen tidligt gif vi atter ombord, men denne gang i „Borussia“, for at gjøre Resten af Touren til Mainz. Netop som vi stige ind, see vi en Alhyge Mennesker paa Skibet forsamlet om et qvindeligt Bæsen, der raaber og gesticulerer voldsomt med Armene. „Ach!“ raaber hun overlydt, „er ist mir abhande' gekommen“, und er war so en scheener Mand!“ Det var en ullykkelig forladt Dido, hvis Mand var løben bort fra hende, just ikke slæbende sin Fader paa Ryggen som Eneas, men bortførende deres Tjenestepige, „die maleficante Hexe“, som hun kalder hende, og med hvilken Hex han havde staaet i en høist utilladelig Forbindelse. „Und so en scheener Mann,“ gjentog Konen hvert Øieblik. Naar man nu saa Konen med rindende og tillige noget skelende Dine, med et Par saa fremstaaende Kindbeen, at de i Nødsfald kunde bruges til Knager, og det øvrige Corpus i Overensstemmelse hermed, var det ikke saa vanskeligt at forklare, at „en so scheener Mann“

var løbet bort med en Anden. Men hun skulde nok faae fat paa ham, forsikkede hun, hun antog med Bestemthed, at de vare flygtede til Mainz, hvortil der allerede af Politiet var telegrapheret, og hun reiste nu derhen for at befordre Paagribelsen. Forøvrigt udbredte hun sig vidtløstigt for de langtfra medfølsomme Hjertes, der hørte paa hende, om hvor godt han havde haft det hos hende, og hvor meget hun havde bestræbt sig for at forsøde ham Livet. Men dog var hun langtfra saa vred paa ham som paa „die Hexe“, hvem hun med misundelsesværdig Svada tillagde alle Udyer og Udyder og ønskede ned paa Rhinens dybeste Bund til Jøde for Jiffene. Da hun saaledes havde udstøit sit Hjerte for alle de Tilstedeværende, der, som sagt aldeles ikke vare saa medfølsomme, som hun troede at kunne vente, trak hun sig tilbage til et eensomt Hjørne af Skibet, formodentlig for i Stilhed at gruble over sit Tab og dets Følger samt saaledes lade sine Tanker gaae deres gvaelende, trættende Rundfreds. Der var heller Ingen, der sølte sig fristet til at afbryde hendes Grublerier.

Dette Dampskib var ligesaa talrigt besat som det forrige, og Reiseselskabet ligesaa broget, ligesaa forskjelligt. Dog var Frankrig her næsten ligesaa talrigt repræsenteret som England, men man nærmer sig jo ogsaa den franske Grændse. Nu forestod den smukkeste Deel af Rhintouren, og jeg søgte mig derfor en Plads med den muligst frie Udsigt til alle Omgivelser. Dette lykkedes mig fuldstændigt, og jeg havde de meest fortryllende Udsigter for Die. Først viste sig tilhøire Bjergflottet Stolzenfels, der, efterat det i mange Aar har ligget i Ruiner, i Aarene 40 er bleven opført fra nyt af Kongen af Preussien. Ligeoverfor udmunder Lahnsfloden, ved hvis Bredder høiner sig Borgen Lahneck, omgiven af en Mangfoldighed af Smaabyer, der tage sig saare malerisk ud. Længere op, hvor Floden gjør en stærk Krumning, viser sig Boppart med Borgen Liebenek ligeoverfor tilvenstre, og i Nærheden paa Tjelde Ruinerne af Borgene Liebenstein og Sternberg,

ogsaa kaldet Brødrene, fordi disse Borge ifølge et gammelt Sagn havde tilhørt tvende Brødre, der af Skindhge for en Borgfrøkens Skyld slog hinanden ihjel. Det ene skjønnede Parti afløser her det andet, og vi nærme os St. Goar, omgivet af Fjælde og af det meest fortryllende Landskab, opkaldt efter Sct. Goar, der prædikede for Fisterne og viste Skipperne Dei mellem de farlige Baner. Fra Loreleyklipperne fremkalder Kanonstødet et syvsoldigt Echo. Ved St. Goar lægger Dampskibet til for at afsætte Passagerer, og det gaar rast videre. Nu seile vi forbi det smukke, maleriske Oberwesel, bag hvilke hæver sig Ruinerne af Schönbург, og naaer Caub, hvis hvide Huse hæve sig smukt frem af den mørke Baggrund. Rhinen udvider sig her som en Sø, og i Midten af Floden, ligeoverfor Caub, viser sig den saakaldte Pfalz, en Klippeborg med en Brønd, hvis Rilder ere dybt i Rhinens Leie. Sagnet fortæller at denne Borg var bygget, for at Pfalzgrevinden usforstyrret kunde gjøre Barsel her, men dens Bestemmelse har nok egentlig været at inddrive Rhintolden. Længere oppe møder Diet den lille mørke By Bacharach med Slottet Stahleck, der tilhører Prindsessen af Preussen. Her i Nærheden findes i Floden en kæmpemæssig Klippesteen, Ara Bachi kaldet, der er synlig ved Lavvande og ialmindelighed kun viser sig i gode Viinaar. Ifjor, i den tørre Sommer, laae den næsten ganske bar; iaar seer man intet Spor til den.

I Beskuelser af dette saa afvejlende og i høi Grad tiltrækkende Panorama afbrydes jeg af en høi, mager Person af temmelig tvivlsom Alder og overhovedet af et temmelig tvivlsomt Udseende. Der er hos ham en aabenbar Higen efter at see elegant ud, men Forsøget er strandet paa en luvslidt Frakke og paa en Hat med et særdeles rødtligt Skjær. Hans stærkt furede Ansigt og rødlig Næse vidner om et temmeligt stormfuldt Liv, men det Hele oplives af spillende mørke Dine. Han gav sig høilyst til at declamere nogle Stropher til Rhinens Priis af en tydsk Digter, og søgte saaledes

at henlede sine Naboers Opmærksomhed paa sig, formentlig fordi han havde Beridsthed om, at den Adresse, hans Personlighed frembød, ikke i og for sig var anbefalende. Hans Forsøg lykkedes forsaavidt hos mig, som jeg uvilkaarligt saae paa ham. Dette var ogsaa nok for ham som Indledning til en Samtale. Først udtalte han sig vidt og bredt om Rhinens Skjønhed, og derom vidste han godt Besked, thi han havde gjort Touren mange Gange paa sit Fags Vegne. Jeg tillod mig da at spørge ham, om han var Viinreisende. Denne Formodning tilbageviste han næsten indigneret. Viinreisende! Nei, han var Skuespiller, Sanger, og han var optraadt paa Tydsklands første Skueplads i alle Roller, comiske saavelsom tragiske, og altid af første Rang. Nu var han egentlig Operasanger, thi hans Stemme havde efterhaanden udviklet sig til en vidunderlig Bas, som var Guld værd, og som han ogsaa udmøntede i Guld. Jeg hørte andægtigt paa ham, en just ikke med Beundring. Det var mig klart, at jeg her havde en af disse omreisende tydske Skuespillere for mig, der drage med Thespistarren gjennem de mindste tydske Byer, fristende et usselt Liv, og saaledes udgjøre Kunstens Proletarier. Hjemme hos os kender man heldigviis ikke til noget Vignende, og gives der end enkelte Individuer, der kunne henregnes til Kategorien, saa have de dog det Fortrin, at de ikke søge at lægge Dølgemaal paa deres sande Stilling, medens en saadan tydske omreisende Skuespiller som den, jeg havde for mig, gjør sin beklagelsesværdige Lod latterlig ved Forsøget paa at optræde som noget Stort, som en af de værdigste Repræsentanter for dramatisk Kunst. Den for Tydskerne meget gængse Svagheit at overdrive eller, hvad vi Danske kalde det, at skjære op, fremtræder paa den gresleste Maade hos Folk af denne Art. Da han ved at spørge mig erfarede, at jeg var Dansk og fra Kjøbenhavn, yttrede han stor Vyst til at tage Engagement der. Han havde hørt af Andre, at der i Kjøbenhavn skulde være meget vakkert — om Politik bekymrede han sig nemlig ikke —

men at der ved det kgl. Theater skulde vise sig en complet Mangel paa gode Sangere, samt at Operaen idet hele var middelmaaig. Det vidste han fra flere af hans Collegier (om det var Skuespillere, Chorister eller Bærtshuusangere, fik jeg ikke at vide), og han kunde nok have lyst til at tage Engagement ved det kgl. Theater, men under en Gage af 6 til 7000 Gylden skete det ikke. Naturligviis udtalte jeg min Forvisning om, at en Mand som ham vilde man ved det kgl. Theater modtage med Ryshaand, men jeg raadede ham dog til, at forinden han selv personlig begav sig til Kjøbenhavn, skulde han først skriftligt erkjendige sig hos Theaterchefen, om han havde Brug for en tydsk Bassist „ersten Ranges“. Maaſkee var Theaterchefen saa taabelig at mene, at Theatret ikke trængte til en saa værdifuld Forøgelse, man kunde aldrig vide det. „Meinen Sie?“ sagde han, „so will ich erst schreiben!“ og endte med at opfordre mig til at drikke en Seidel med ham paa det forestaaende Bekjendtskab og Venſkab i Kjøbenhavn. Jeg tænker, at Geheimeraad Tillisch i disse Dage har modtaget hans skriftlige Tilbud, hvori han omtaler, at Saadant er skeet ifølge en fornem Danſks Opfordring, hvis Bekjendtskab han har havt Leilighed til at gjøre, og som vil være istand til at bevidne hans udmærkede Talent. Han gik ned i Kabytten, og senere saae jeg ham i en Tilstand, der ikke var langt fra Salighedens. Formodentlig havde han taget Forſkud paa Haabet om det forventede Engagement.

Jeg var glad ved at blive af med ham, og for at han ikke saa let skulde gjenfinde mig, skiftede jeg Plads. Jeg satte mig i Nærheden af en Gruppe af Herrer og Damer, hvor der taltes Tydſk og Franſk imellem hinanden. Conversationen var livlig, der taltes om Rhintouren, om Theater, om Politik, men om den sidste vigtigſt med megen Forbeholdenhed. Leilighedsviis blev jeg trukken ind i Samtalen, og der blev opstillet Conjecturer med Hensyn til de forſkjellige Tilstedeværendes Nationaliteter. I Regelen gjættede man rig-

tigt, men meest strandede alle Gisninger paa en midaldrende Mand af et fornemt Udseende og temmelig mørk Teint. Han talte meget flydende og smukt Fransk, men hvad der lod slutte til, at han ikke var Franskmand, var den Omstændighed, at han talte ligesaa flydende Høithøist med en Indfødtss Accent, og det kan en Franskmand næsten aldrig uden at forraade sig ved Tonefaldet. Da Alle gave tabt, erklærede han smilende, at han var en Ungarer, men tilføiede med en vis Melancholi, at det ikke var saa underligt, at hans Nationalitet for en betydelig Deel var udriftet, eftersom han havde været nødsaget til at opholde sig den meste Tid af sit Liv udenfor sit Fædreland. Da Touren kom til mig, gjættede man paa Hollænder og paa Svensker. Jeg erklærede da, at jeg paa en vis Maade nok var i Slægt med disse Nationer, men dog ikke ganske hørte til dem; jeg var nemlig Dansk. Nogle af de tilstedeværende Tydske saae paa mig med mistænksomme Blikke, men en gammel hvidhaaret Franskmand med een Arm og et meget militairist Udortes, der hidtil stiltiende havde hørt til, reiste sig pludseligt og raabte: «Ah, vous êtes Danois!» rakte mig Haanden og erklærede med en vis Enthusiasme, at det var ham kjært at gjøre en Danstss Bekjendtskab, thi nogle af sit Livs skjønneste Dage havde han tilbragt i Danmark. Da jeg nu nærmere forhørte mig, erfarede jeg, at han som meget ung Lieutenant havde været med Bernadotte i Tysen, for at paaese paa Spanierne under La Romana. Han kunde aldrig glemme den smukke D og de smukke hvenste Piger, og Erindringen derom havde ledsaget ham gjennem hans Livs mangfoldige Afvexlinger. Han havde derfor ogsaa med stor Interesse fulgt Danmarks Kamp mod Overmagten i 1848—51, og den Erfaring, han aabnbarede om disse Begivenheder, viste, at hans Ord ikke vare nogen tom Forsikkring. Han knyttede sig ogsaa nøie til mig paa hele Touren, og jeg havde i den gamle Oberst — denne Charge indtog han nu, efterat han havde mistet sin Arm i Algier — en høist interessant

Reisefammerat lige til Nærheden af Strasborg, hvor han havde hjemme.

De her fortalte smaa Episoder adspredte vel min Opmærksomhed fra Rhintourens egentlige Diemed, men de bleve dog en Art Krydderi paa Reiselivet, hvorom jeg allerede har den Erfaring for mit Vedkommende, at lad det være nok saa interessant ved smukke og pittoreske Omgivelser, saa bliver ogsaa dette trættende, naar det ikke afvevler med anden Underholdning, eller naar man ikke kan give sine henrykte Følelser Luft ved Meddelelse. Dog vil jeg ikke dermed sige, at denne Regel er almindelig og eens for Alle; jeg kjender tværtimod Mennesker, som kun kunne nyde i Ensomhed, og hvis Tanke ere dem nok. Men hvorom Alting er, saa havde vi tilbagelagt en betydelig Strækning af Rhinen. Vi vare komne forbi det smukke, maleriske Bingen, hvor Rhinen har et smalt Pas mellem høie Klipper og danner det i gamle Dage af Rhinskipperne saa frygtede Bingerloch. Her, omkrandsat af hvidt Skum, ligger det eventyrlige Mufetaarn, hvor ifølge Sagnet en Biskep Hatto, der havde været meget grusom mod sine Undersaatter, blev rammet af Himlens Straf ved at opædes af Musene. Vi seilede forbi Asmannshausen og Rüdesheim, bekjendte af deres fortræffelige Viinforter og af nogle mærkelige Borgruiner, forbi Slottet Johannisberg, ligesaa berømt ved sin Viin som ved sine Giere, Tårsterne af Metternich, forbi Byerne Elfeld og Bibrich, der tage sig smukke ud idetmindste i Frastand, og ankom endelig efter at have banet os Veien mellem en Mængde Smaasøer, der her gjøre Seiladsen lidt vanskelig, til Mainz, hvor vi forlode Skibet og toge ind i Hotellet „Rheinischer Hof“, med en udmærket smuk Udsigt til Rhinen og Rhinbroen, der fører til det ligeoverfor liggende Castel. Herfra gjorde vi med Zernbanen en Udflugt til Frankfurt og til det i Nærheden liggende Bad Homburg. Men herom skal jeg fortælle Dig lidt i næste Brev; Gud skal vide, at nærværende allerede er bleven meget længere, end det var min Agt;

men har Du ikke Lyst til at læse det, kan Du uden Samvittighedsnag lade det være, og mine andre Læsere kunne jo gjøre det Samme. Desuden ligger min Underskyldning i Haandværksfrendens Sang:

Es — es — es — es ist eine harte Nuß,
 Daß — daß — daß — daß ich vom Rheine scheiden muß,
 Von Mainz, der lieben Stadt,
 Die mir so wohl gefallen hat — —
 Das Glück muß ich probiren:
 Marsch — schi — i — i — ren!

Din
Petersen,
 Guldmægtig.

XXIII.

4.

Paris, den 20de August 1860.

Kjære Kone!

Som Du af Overskriften seer, er jeg nu i Verdensstaden Paris, omgivet af en saadan Tummel, modtagende en saadan Mængde nye og eiendommelige Indtryk, at jeg næsten ikke kan komme til mig selv igjen, uagtet jeg dog allerede har været her et Par Dage. Sæg maa derfor see til at „summe“ mig lidt, for atter at blive den Gamle, og da jeg endnu har det givne Løfte at indfri, at give Dig og Vennerne derhjemme en liden og kort Beskrivelse af mine Reiseindtryk fra

Mainz og hertil, søger jeg at stjæle et Par Timer fra det Afspredelsens, Underholdningens, næsten Fortumlingens Liv, jeg pludselig er kommen ind i, og vil anvende denne Tid, for i No at underholde mig med Dig, forsaavidt der kan tales om No i Hotel Bergères, i Gaden Bergère, der ligger i Nærheden af Boulevarden og saaledes har sin Part i den almindelige Tummel.

Mainz er en underlig gammeldags Stad med lutter Pedermaadsensgange, saa at Gjenboerne næsten kunne række hinanden Haanden over Gaden fra deres Vinduer. Og disse smalle Gyder, hvor det er mig en Gaade at tvende Vogne kunne komme forbi hinanden, skjøndt dette dog steer, afveyle som en Contrast med ret anseelige Pladse, blandt hvilke Guttenbergspladsen med Thorvaldsens Statue af Guttenberg er den anseeligste. Det er en ret mærkelig Kjendsgjerning, at de ældste Byer — og Mainz hører jo til de ældste, thi den er bygget af Romerne paa deres Hærtog i Thydskland — ere saa hyderst knebue byggede imod de nyere. Dengang var der jo Plads nok til at bygge paa, man behøvede ikke at betale 3 til 4 Rd. for en Kvadratalen, og hverken Luft eller Rum blev dengang, som nu, tilmaalt En i dyre Domme. Hvorfor man desuagtet kneb sig saadan sammen som næsten i et Skibsrum, er uforklarligt, naar ikke Grunden søges i den daværende almindelige Usikkerhedstilstand, der bevirkede en Sammenslutning, for i Forening at kunne møde den fælles Fare. Dog skal jeg ikke fordybe mig i slige archæologiske Underjøgelser, men kun bemærke, at mit Ophold i Mainz var altfor kort, til at jeg kunde tage Staden nøiere i Eftersyn. De Par Timer, jeg var her, tilbragte jeg for Størstedelen i Rheinischer Hof, et meget stateligt Hotel som næsten alle Hoteller ved Rhinen, med en udmærket smuk Udsigt til det ligeoverfor liggende Castel. Udenfor mine Vinduer fik jeg et skjønt Vidnesbyrd om tydsk Enighed i et alvorligt Slagsmaal mellem en preussisk og en østerrigsk Soldat — thi Mainz er en Forbunds-fæstning og Garnisonen bestaaer af Preussere og Øster-

rigere. Dette Slagsmaal blev ført med saa god Villie fra begge Sider, at intet Menneſſe kunde formode, at Reiferen af Øſterrig ſaa kort iforveien havde havt en ifølge tydſke Blade ſaa herlig Sammenkomſt med Prindsregenten i Tepliz, og de Brygl, der ſaldt her paa begge Sider, uddeelt ſes med en Energi, ſom om man derved praktiſt vilde viſe, at al den Snak om preuſſiſt og øſterrigſt Enighed i Grunden ikke var Andet end Aloisænder. En Hæſſer kom til — thi her er ogſaa Hæſſere — i den ſkønne Henſigt at ſtille de Stridende ad, men det gik ham, ſom der ſtaaer i Viſen: „Hvo ſom ſig blander i Andres Tvift“ o. ſ. v., thi indigneret over, at en ſaadan hæſſiſt Ubethdelighed vovede at ſtille ſig imellem Øſterrig og Preuſſen, ſaldt begge Stormagter over den arme Fredſtifter, og han frelſte ſig kun ved at betale „Fersengeld“. Slagsmaalet havde nok ſamlet nogle Tilſtuer, men af deres Ligegehyldighed og af deres Ytringer fremgik tilſtrækkeligt, hvad jeg ogſaa hørte af Andre, at det Slags Optrin hørte til Dagens Orden.

Dette er det Mærkværdigſte, jeg har at melde Dig om den gode Stad Mainz. Endnu ſamme Aften var jeg i den frie Rigſſtad Frankfurt a. M., hvor jeg tog ind i Pariſer Hof paa Hjørnet af den ſaakaldte Paradeplads, et ſmukt og forholdsvis billigt Hotel, det vil ſige for dem, ſom ikke altfor meget ſee paa Skillingen. I Frankfurt opholdt jeg mig en Dags Tid og havde dog ſaa nogenlunde Velighed til at ſee mig lidt om. Det almindelige Indtryk af Staden er muntert og behageligt: ſmukke Gader, høie, ſtatelige Bygninger, og det Hele vidner om Velſtand. Men det kan heller ikke være Andet, thi her har jo Millionairernes Fader Rothschild, „der groſſe Barun“, hjemme, og i Virkſomhed og Handel ſtaaer Staden i Tydſkland næſten alene tilbage for Hamborg. I Eſchenheimerſtraße befinder ſig det fyrſtelige Thurn og Taxisſe Palads, hvor den tydſke Forbundsforſamling holder ſine Møder. Som det hør og bør en Danſk, ſaae jeg op dertil med en vis Engſtelse; dette Palads har voldt os derhjemme

ikke saa faa Bekymringer, og saa godmodig jeg end er af Naturen, var jeg næsten fristet til at dele en tydsk Students Mening, hvis Bekjendtskab jeg havde gjort i Hotellet, og som nu fulgte mig paa min Vandring, at nemlig Ganden gjerne maatte tage Paladset og hele Forsamlingen. Dog søgte jeg at modificere dette christelige Dnske med den Bemærkning, at for mig maatte Forsamlingen gjerne bestaae, naar den bare vilde lade være at blande sig i det slesvigste Spørgsmaal og iøvrigt lade Danmark gaae sin skjæve Gang. Men saa kom jeg rigtignok smukt an. Studenten, der var en Sydhøfster, var færdig at sluge mig med Vinene. Han yttrede, at hans Dnske om, at Forsamlingen skulde gaae Ganden i vold, for en betydelig Deel havde sin Grund i den horrible Egeghydighed, „der Bundestag“ viste med Hensyn til den slesvigholsteenske Sag, og det Skjændige i, at der ikke iøieblikkeligt blev decreteret en Expedition til de arme tydske Brødres Befrielse. „Aber das will auch geschehen!“ tilføiede han med triumpherende Mine, og han forsikrede, at var der Noget, hvorefter man i Tydskland var enig, saa var det heri. Desværre har jeg efter mangfoldige Udtalelser Føie til at troe, at Studenten i dette Tilfælde var Sandheden temmelig nær.

Jeg gjorde en lille Vandring gennem det saakaldte Jødekvarteer. Nu er det vel ikke mere forbudt Jøderne at bosætte sig i andre Dele af Byen, og de Rige og mere Velhavende gjøre det ogsaa, men Størstedelen har dog hjemme i dette Kvarteer, og de triste, smudsige, lave Bygninger og selve Befolkningens Udseende vidne om, at det sørgelige og stundom grusomme Tryk, som christelig Intolerance og Fanatisme i mange Aarhundreder har udøvet paa Jøderne her, endnu i sine Følger hviler tungt paa dem. Jeg saae St. Paulskirken, bedrøvelig Ihukommelse fra 1848, da man der søgte at lave et enigt og frit Tydskland og begyndte med Forfølgelsen paa at undertrykke Danmark og incorporere en Deel af Polen, og jeg saae den 380 Skridt lange Bro

af røde Kvadersteen, der over Mainen forbinder Frankfurt med Sachsenhausen. Naar jeg dertil spør, at Frankfurt i gamle Dage var den Stad, hvor de af Geert Westphaler omtalte Reichs- og Kreistage afholdtes, og at den Kunst, som man her fornemmelig dyrker, synes at være Spisefunsten, saasom man i saa Henseende næsten ikke staaer tilbage for Hamborg, saamener jeg efter fattig Veilighed at have sat Dig saa temmelig ind i Byens topographiske, politiske og kulturhistoriske Forhold. Vil Du vide mere herom, maa jeg atter henvise til Reisebøgerne.

Fra Frankfurt gaaer Touren deels med Jernbane deels med Omnibus i omtrent en Timestid til det ligesaa berømte som berhyggede Badested og Spillehuus Homburg vor der Høhe. Jeg gjorde en lille Udflugt dertil, og jeg fortrød den ikke. Egner og Omgivelserne ere fortryllende, og Kunsten har gjort Sit til Forskjønnelsen. Slotsparken minder ikke saa lidt om Sorgenfri Have, men Anlægene ere endnu kostbarere. Dog skriver det sig fra en nyere eller nyeste Tid, da Badestedet blev oprettet og Hazardspillet under de driftige Brødre Benazet blev indført; thi derfra har Landgreven af Hessen-Homburg sine største, om just ikke sine skønneste Indtægter. Tidligere var det meget smaat for disse Landgrever, og om Landgrev Friedrich Jacob, som regjerede i Midten af det forrige Aarhundrede, fortælles der, at alt det Sølvstøi, han eiede, bestod i to Sølvskeer, saa reduceret var han. Men nu har Landgreven store Indtægter, og næsten hele Europa, næsten hele Verden maa svare Tribut til ham og hans Compagnoner, Brødrene Benazet, thi en saadan Samling af Repræsentanter for de forskjelligste Nationer skal man vanskeligt træffe paa eet Sted, som det var Tilfældet i det saakaldte Conversationshuus, hvor Spillet med Trente et quarante og Roulette drives. Jeg kunde have lyst til at give Dig en udførlig Skildring af Livet her, men maa opsætte det, til jeg kommer hjem, og skal da ikke forsømme at fortælle mine Dagtagelser. Kun

skal jeg bemærke, at naar det blandt de meget anpriste Egenstaber ved Badet hedder i Bescjendtgjørelsen i Aviserne, at det er saare afførende, saa maa jeg stadfæste dette med den Tilspøining, at det ikke blot er afførende, men ogsaa afflødende, thi der var et Par unge Mennesker, en Englænder og en Fransmand, som ved det grønne Spillebord bleve formeligt afflødte. Heldigere var en ung, smuk Spanier; han vandt temmelig betydelige Summer. Om ham fortaltes det, at han ved Efterretningen om, at en anden Spanier for nogle Uger siden havde sprængt Banken, var i al Hast reist fra Madrid hertil, for at overbevise sig om, hvorvidt Rykten virkelig knyttede sig til Landsmandsskabet, og han syntes at faae Bekræftelse derpaa. Men hvorvidt Rykten har fulgt ham stadigt, skal jeg ikke kunne sige. Dog nok om „Spillebanken“ i Homburg. Jeg forbeholder mig, som sagt, at fortælle lidt mere derom, naar jeg kommer hjem.

Om Bernbanetouren til Strasborg har jeg intet Videre at melde Dig. Om Opholdet der og om Touren til Paris i mit næste Brev, der skal følge, saasnart blot Pariserlivet under mig en Smule Ro. Jeg kender mig neppe igjen, jeg gamle Thy, men alligevel er jeg

Din tro og hengivne

Petersen,
Tuldmægtig.

XXIV.

5.

Paris, den 29de August.

Kjære Kone!

Tak for Dit Brev! Gudstfeler, at I alle ere raske! Du siger at I længes; det gjør jeg ogsaa, forsaavidt som jeg nok holder en Klats af Hjemmet, der forresten ikke staaer saameget tilbage for Udlandet, som saamange gjerne ville indbilde os, og forsaavidt som jeg dog nok holder en Klats af Jer alle, og gjerne vilde være hos Jer. Men naar man er paa Reiser, bør man baade for Skams og for Grens Skyld være Kosmopolit, og finde sig vel netop paa det Sted, hvor man for Diebliffet er, thi ellers var det aldrig værd at reise. Vil man gjøre sig selv til Brager og Maaler, og ønske man overhovedet at pleie sin egen Magelighed, saa vil man paa Reisen aldrig finde sig ret tilpas, og man maa helst blive hjemme i sin Slobrok og sin Rathue. Brantne, kjedsommelige, melancholiske Personer maae fremfor Alt ikke reise, thi jeg vædder Ti mod En, at de netop ved de smaa Gjenvordigheder, de Uheld, de smaa og store Anstrengelser, der ere uadskillelige fra en Reise — forsaavidt man ikke reiser som en Lord med egen Equipage, med en Tjener paa enhver Finger, med en Fortunatuspung i Lommen — blive langt mere brantne, kjedsommelige og melancholiske, end de ere til daglig Brug. Det er en Erfaring, Mange sikkert selv have gjort, uden at de just ville være ved den; hvad mig angaaer, da har jeg heldigviis kun opnaaet den

ved at iagttage Andre. Jeg selv har ikke et Dieblif mistet mit gode Humeur selv under Reisens petites misères, tvertimod har jeg betragtet dem som en Art Krydderi, som de Skyggepartier, der netop gjøre den solbestinnede Deel saa tiltalende.

Endvidere takker jeg Dig for de forskjelligte Nyheder, Du har fortalt mig. Men Saadant er i Grunden overflødigt, thi man har ogsaa Aviser her, selv danske, og jeg har deraf erfaret Alt, hvad der har rørt sig i mit kjære Fædreland under min Fraværelse. Jeg har saaledes seet, at vor Conseilspræsident og Udenrigsminister er bleven Geheimeconferentsraad, og jeg har særligen glædet mig derved, thi baade er det et Vidnesbyrd om, at Fortjenesten, selv den skjulte, lønnes, og desuden maa jeg som en i Udlandet reisende Danskt specielt være stolt over, at vor Udenrigsminister, under hvilken jeg nu specielt forterer, er kommen saa høit paa Straa; det er som en Smule af den Glands, der nu omstraalet ham, ogsaa falder paa min Ubethdelighed. Desuden har jeg med Satisfaction erfaret de krigeriske Dvælseser, der ere foretagne derhjemme, disse Forsøg med Troppers Ind- og Udsfibning, der skulde være løbne saa glimrende af til Hæder for Generalstaben. Jeg omtalte dem forleden for en fransk Officier, som jeg tilfældigviis traf sammen med, men han lod til at være en Ignorant, thi han gav sig til at lee og paaastod, at slige Dvælseser vare aldeles overflødige, da det maatte være daarlige Officierer og Soldater, som ikke i Krigstid og naar det virkelig kneb, uden forudgaaet Dvælse, vilde finde sig tilrette ved Vandgang og ved Ind- og Udsfibning. Men paa slige Yttringer skal man ikke reflectere. De derhjemme forstaae sig dog vist bedre paa Sligt end denne Franskmand.

Dog tilbage til min Reise. Fra Mainz gif Touren med Jernbanen til Strasborg gjennem en udmærket smuk Egn, hvoraaf jeg imidlertid kun fik et hyderst ufuldstændigt Billede i Fragmenter af Bjerge, Dale og Floder. Det er afgjort, at den egentlige Reisepoesi for

en betydelig Deel er tilintetgjort, efterat Jernbanerne faa at sige have betvunget Tid og Rum, og vil man endnu nyde den, maa man bære sig ad som en schweizerst Student fra Aarau, som jeg traf paa Jernbanegaarden i Landau. Med Stok i Haanden og Randsel paa Ryggen havde han tilføds gjort Touren gjennem det Meste af Sydtyskland og agtede sig nu paa samme Maade til Paris. Af og til gjorde han nok en lille Tour paa en Jernbane, enten for at udhvile sig eller fordi han vidste, at den Deel af Landet ikke var videre smuk, men den øvrige Part havde han i Ordets egentlige Forstand gjort tilføds, og saaledes havde han touret om hele Sommeren, dvælende hist og her, hvor det behagede ham, men allerhelst undgaaende de større Byer, der efter hans Mening vare yderst kjedelige i Sammenligning med den store Interesse og rige Nydelse, der knyttede sig til en Fodvandring over Bjerge, gjennem Skov, Mark og Dal. Jeg begreb fuldkomment dette Reiselivs Nøde, og for Ungdommen og for det ungdommelige Gemyt — tvende Ting, der just ikke altid ere forenede — maa denne Maade at reise paa sikkert være den behageligste, forsaavidt som ikke Hangen til Magelighed, der jo nu i en meget betydelig Grad gjør sig gjældende hos den unge Verden, sætter Hensynet til en ædlere, Manden og Legemet lige forfriskende og styrkende Nydelse tilside. Hvad der staaer i det gamle tyske Digt om „Peter in der Fremde“, kan saa temmelig godt anvendes i nærværende Tilfælde:

Und jeho geht er fort, der Peter,
 Felt nit gar viel, hått's ihn gereut,
 Und geht er hundert Schritt — so steht er,
 So komt er freilich nit gar weit.
 Das Wetter will ihn gar nit freuen,
 Es geht der Wind so gräulich kalt;
 Was gilt's? 's wird heut noch schneeyen,
 Und schneyt's nit heut, so schneyt's doch bald
 Mi, sagt er, soll der Teufel reiten,
 Wenn's mi in Kopf kommt, fehr i um,
 Mei Mutter kennt sich nit vor Freuden,
 Wenn i heut' Abend wieder kumm. —

Strasborg er en gammeldags By af ægte tydsk Physiognomi trods den lette franske Tjirnis, der saa at sige er udbredt over det Halve. Husene have et tydsk Tilsknit, ogsaa hos Befolkningen aabenbarer sig umiskjendeligt den reent germaniske Oprindelse, men næsten paa alle Skilte læses franske Inscriptioner, man tiltales paa Fransk paa Gaden, og navnlig synes de saakaldte bedre Classer at genere sig ved at tale Tydsk. Derimod gaaer det raft løs med det Tydske hos Tjenestfolk, hos Bønder, hos Haandværkere, og ved at tænke paa Forholdene i Slesvig, hvor den pænere Deel af Samfundet helst taler Tydsk, medens det danske Tungemaal holder sig meest hos Almuen, kom jeg uvilkaarligt il at udbryde: „Vigesaa hos os“. Endnu skarpere viser sig Søndringen paa de offentlige Steder. I de efter fransk Stil indrettede elegante Cafés paa Place Broglie høres kun det franske Tungemaal, i Regelen talt med en temmelig daarlig Accent, i de saakaldte Bryggerier eller Uthaller, der kaldes „Wilder Mann“, „zur Blume“, „zur Glocke“, høres kun Tydsk, det vil sige i en temmelig uforstaaelig Dialekt, men dog altid Tydsk. Vigesaa i Boutikerne; i de eleganteste tales Fransk, i de simplere Tydsk, og dette er navnlig Tilfældet i en Art Bazar paa Aleberpladsen, der ikke lidet minder om Boutikerne i sin Tid paa Ulfeldtsplads og om de nuværende Pjaltboder i Helliggeiststræde. Jeg var næsten stolt over, at der ogsaa i Byen Strasborg er Noget, der kan lignes med disse Boder, om hvilke jeg hidtil har troet, at de vare aldeles specifikt kjøbenhavnske. Nu maa jeg bede Kjøbenhavns Magistrat om Forladelse. At jeg tog det berømte Strasborger Münster i Dieshn baade inden- og udenfor, er vel overflødigt at bemærke. En Befrielse deraf haaber jeg imidlertid Du skænker mig. Jeg skal kun bemærke til din specielle Underretning, at en ung Dame ved Navn Sabina von Steinbach for en betydelig Deel har hjulpet til ved Opførelsen af denne prægtige Kirke, og at hun navnlig med egen Haand har udført det kunstige Billedskjæreri paa Hovedportalen.

Men det var rigtigt nok i det fjortende Aarhundrede. Nu forstaae vore Damer sig ogsaa paa Billedstæreri, det vil sige det, der er anvendt til Modejournalerne.

I Hotellet „Maison Rouge“ paa Kleberpladsen, hvor jeg var taget ind, fik jeg ved Table d'hôte en Forsmag paa det franske Kjøkken. Der var en Masse Retter med de besynderligste Navne, men den egentlige Smag af disse kunde jeg saameget mindre distiguere, som jeg neppe havde prøvet at smage før den fransktalende Garçon med et bredt tydsk Physiognomi tog med en overordentlig artig Gebærde Tallerkenen fra mig og gav mig en anden, for ligesaa hurtigt at tage den bort. Resultatet var næsten det samme som ved Maaltidet i det arabiske Eventyr, hvor Calenderen opvartedes med imaginair Spise, og nattet der var fjorten Retter, reiste jeg mig efter kun at have taget ligesaa mange yderst smaa Mundfulde, og tog senere Opreisning i en solid Beuf, som jeg spiste i en tydstalende Restauration. Du kan altsaa vide, at det var med en ikke ringe Fordom med Hensyn til „Madvarerne“ at jeg kom til Paris, men Retfærdigheden byder mig at tilstaae, at jeg paa ingen Maade har fundet den berettiget.

Klokken var 6 om Estermiddagen, da vi satte os i en første Classes Jernbanecoupe, for med grande vitesse at gjøre den 92 Mil lange Tour til Paris, der tilbagelægges i omtrent 16 til 17 Timer. Naar jeg siger „vi“, saa mener jeg hermed mig og min Reisefælle. Men naar jeg ikke nærmere har omtalt ham og heller ikke gjør det nu, saa skeer det ifølge hans utrykkelige Forbud, da han har en gruelig Frygt for at komme til at figurere i Bladene. Han holder nok af at see Andre deri, men selv, nei, det frabeder han sig. Jeg har mine gyldige Grunde til ikke at gjøre ham imod, og derfor har jeg samvittighedsfuldt opfyldt hans Ønske. Men for at man ikke skulde troe, at denne Reisefælle kun var til i min egen Indbildning, et Phantasifoster, har jeg seet mig foranlediget til at give denne Forkla-

ring. Altsaa: vi toge Plads i en første Classes Coupé, thi til disse Art Viltog om Natten kan man ikke faae Billetter til de andre Classer. Reiseselskabet her bestod af en aldrende tydsk Herre, der udmærkede sig ved et Par sande Wildsvinetænder, der stak frem paa Siderne og gav hans ellers ret godmodige, men betydeligt rynkede Ansigt et temmeligt vildt Udseende. Han var ledsaget af en ung meget smægtende Dame, som jeg først antog for hans Datter, men senere erfarede var hans Kone, med hvem han gjorde en Reise i Hvedebrødsdagene. Endvidere var der en tyk schweizerisk Iglehandler, en ung, meget livlig Fransmand, og endelig en lille tør Miansling med et opvakt, satyrist Ansigt, der meget hurtigt aabenbarede sig som Correspondent til et Pariser Blad. Da jeg jo selv paa en vis Maade er et Stykke af en Correspondent, som jeg dog imidlertid ikke fortalte ham, søgte jeg at gjøre hans Bekjendtskab, hvad der ikke var Noget iveien for, da han var en ret snælsom og gemytlig Herre. Han var Fransmand, men sin Bopæl havde han i Leipzig, Brændpunctet, som han meente, for tydsk Intelligents, og derfra corresponderede han paa hele Tydsklands Begne til Paris. Politik, Statsøkonomi, Finantser, Literatur og Kunst — Alting behandlede han, og Intet var lettere meente han; naar der blot var anvendt lidt esprit paa Fremstillingen, saa gled det Øvrige nok ned, om det var nok saaravgalt. Han udtalte sig iøvrigt meget uforbeholdent og var en meget stor Beundrer af Louis Napoleon, hvem han antog langt større og langt dygtigere end selve Infelen. Da jeg var paa fransk Grund og i Selskab med Franskmænd, var jeg forsigtig nok til ikke at ytre min Tvivl og samtykke fuldkomment. Den unge Fransmand deltog i Samtalen, men ellers Ingen af det øvrige Reiseselskab. Iglehandleren gjorde sig det strax mageligt; ikke saasnart var han kommen ind i Coupéen, førend han af sin Randsel tog en Slobrok og en lille Hue frem, og med et Pardon! afførte sig sin Frakke og isørte sig sit Rattøi. Da dette

var steet, indtog han en beqvem Stilling, og inden kort Tid underrettede en stærk Snorken os om, at han var falden i dyb Søvn. Vildsvinetændernes Eier hvilede hele Tiden med sin unge smægtende Kone, tracterede hende med Bonbons, rakte hende hvert Dieblif en Lugtesflaske, pakkede hende ind i Shawlet osv. Hun syntes meget opbygget ved denne ægteskabelige Opmærksomhed, hvilket dog aldeles ikke forhindrede, at hun af og til kastede coquette Blikke over til den unge Fransmand, der var hendes vis-à-vis, en Correspondance, som denne naturligviis meget hurtigt gik ind paa, saa at Egtemanden tilsidst bemærkede det og fik sin True til at skifte Plads, medens hans eget Ansigt antog et saa bistert Udtryk, at jeg næsten frygtede for, at han vilde nedgrave sine Hugtænder i Franskmændens kjæffe Ansigt. Men det gik dog hurtigt over, især da den unge Kone i den lange Tunnel i Nærheden af Bar le Duc, af Frygt for det Forsærdelige ved at fare gennem Hvelvingen, trykkede sig ind i sin Mands Favn og belønnede hans Omhu med et langt Kys. Med disse Optrin, med Betragtninger derover og med gemyttlig Samtale gik Tiden temmeligt rask. Den unge Fransmand gav sig til at nymne en nydelig fransk Chanson, og saaledes blev Tiden ført hen paa Følkesangen og paa det bestemte Udtryk, den giver af den vedkommende Nationalitet og Folkets eiendommelige Væsen og aandige Natur. Den franske Correspondent, der syntes at have et musikalsk Talent og at være godt bevandret i forskellige Nationers Følkesange, sang flere af disse for at give Beviser for sin Mening, som vi iøvrigt aldeles istemte. Naturligviis kom jeg ogsaa til at omtale de nordiske Følkesange, og da jeg bemærkede, at Grundtonen var blød, næsten melancholsk, maatte jeg til Støtte herfor, saa godt jeg kunde, synge nogle Vers af et Par Kæmpeviser og af et Par Nationalsange. Overmaade stor Behag fandt man i Melodien til „Du er skøn, Du er deilig o Syd“, og da jeg, opmuntret ved dette Bisald, gav mig, saa godt jeg kunde, til at

synge Noget af Hertz's deilige „Reisen over Appenninerne“, der er digtet til en Bellmansk Melodi, fik jeg selv næsten Taarer i Øinene ved Verset:

Kommer Du fra Danmark, svævende Sky?
 Al, Dig har jeg seet ved min fædrene By.
 En brændende Middag paa Himmels Blaa
 Du sneehvid og skinnende laae.
 Bierne med Brum blandt Kløveren sloi;
 Jeg hvilte mig døsig og træt paa en Hvi.
 Mit Ansigt jeg dækked' paastraa med min Hat,
 Saa varm, saa behagelig mat!
 Hvis Du drager tilbage, saa hils paa mit Hjem:
 Hils dem Alle, fortæl, hvor jeg tænker paa dem!
 Men forðølg mine Klager, forðølg at jeg lidt
 Af hemmelig Hjemvee har lidt.

Den herved vakte veemodige Stemning forlod mig næsten ikke paa den øvrige Deel af Jernbanetouren, og først da vi susende og brusende stormede ind i Verdensstaden og steg af i den anseelige Banegaard, fik jeg mit gode Humour tilbage.

Altsaa er jeg Gud skee Lov i mine Breve ankommen hertil, og har saaledes løst en Deel af min Opgave. Forhaabentlig skal jeg ogsaa skille mig ved den øvrige Deel, som er at give Dig, saavidt muligt, et anskueligt Billede af Livet i Paris i nogle af dets Enkeltheder. Du maa tage tiltakke efter fattig Veilighed; paa Villien fattes det ikke, men Din Børnelærdom har jo sagt Dig, at Evnen ikke altid svarer dertil.

Iøvrigt kan Du bestille en Vinterfrakke til lille Peter; — hvad Esteraarsstykkerne til Dig og Pigebørnene angaaer, saa skal jeg see til, hvad der er at gjøre — af ja!

Din

Petersen,
 Fuldmægtig.

XXV.

6.

Paris, den 8de Septbr. 1860.

Kjære Kone!

Der er et franskt Mundheld, som hedder l'embar-ras de richesse, udlagt paa daarligt Dansk, men dog correct: Rigdommens Forlegenhed. Det vil sige: Man har saa stor en Overslod af det Gode, at man kommer i Forlegenhed med dets Anvendelse. Jeg er netop i denne Forlegenhed. Det Stof, jeg har for mig, er for stort og saa overvældende, at jeg hverken veed, hvor jeg skal begynde eller ende. Jeg har lovet at strive om Paris, men jeg kan ikke negte, at naar jeg blot i Tan-kerne lader alt det, som et saadant Løfte indbefatter, passere en Smule Revue, og dertil alene betænker det ringe Raaderum og den ringe Tid, ikke at tale om de forholdsviis ringe Evner, jeg har til dette Løstes Opfyldelse, saa kan jeg ikke negte, at jeg har stor Lyst til at bære mig ad paa samme Maade, som en gammel Ven af mig har sig ad med Hensyn til sine Creditorer. Han havde en stor Hoben, og naar han saa fik sin Maanedsgage, saa inddeelte han denne i Tankerne i smaa Summer, for at Enhver kunde faae en lille Part; men det gik snart op for ham, at de Fleste vilde faae altfor lidt i Afdrag, ja Nogle endog ikke en Skilling, og da han saaledes indsaae, at han umulig kunde gjøre Ret og Skjæl mod Enhver, besluttede han, at Ingen skulde have en Skilling, og at han selv helst maatte

beholde det Hele. Saaledes ogsaa her: Vilde jeg omtale Alt, hvad der om Paris bør omtales, saa vilde det blive meget lidt eller saa godt som Intet i det Enkelte og det Hele formedelst Stoffets Mangfoldighed reducere sig til saagodt som Ingenting eller kun blive et saare almindeligt Billede uden noget prægnant Physiognomi eller nogen fremtrædende Individualitet. Det Enkelte, som er det Charakteristiske, vilde svinde ind ligeoverfor det Hele, og hvad man saa fik, vilde omtrent blive det Samme som man kan læse i en Geographi eller i en Reisebog. I saa Fald burde jeg bære mig ad som min gamle Ven, lade Dem være lige, og sige til mig selv: Nei, hellere end en saadan Beskrivelse aldeles ingen, og reent ud sagt, kjære Kone, jeg har næsten været paa Nippet til at gjøre det, ikke alene af den omtalte Grund, men fordi Veiret, efter at have været regnfuldt og ustadigt i langsommelig Tid, nu er saa smukt, og jeg derfor har langt mere Lyst til at see mig om ude end at sidde hjemme ved Skrivebordet, og endelig fordi den Tid nærmer sig med stærke Skridt, da jeg skal vende Næsen hjemad.

Men da jeg altid i mit Liv har saavidt muligt været ordholdende, og da jeg endvidere aldrig kan være bekjendt at have gjort en Reise til Paris, uden som andre Literati at hjemsende Pariser-Breve, og saaledes, naar det ikke skete, kunde risquere at sætte mit gode Navn og Rygte til som Reiseiagttager og Tourist, saa som det omtrent vilde være det Samme som at besøge Rom uden at see Paven, saa maa jeg dog see til at stille mig ved mit Hverv. Heldigviis er dette maaskee lettere, end det fra første Færd seer ud. Jeg har nemlig isinde at holde mig til hine forhen berørte Enkeltheder, der give dette moderne Babel det egentlige Charakteristiske. Jeg vil søge at dvæle ved Det, hvorfra denne Verdensstad skjælnes sig fra saa mange andre Stæder, ved enkelte af dens Eiendommeligheder, forsaavidt disse vise sig i det ydre Liv. Det er hverken det handlende, det arbejdende, det speculerende eller po-

litiserende Paris med dets Digten og Tragten ialmindelighed, jeg vil bekymre mig om, thi heri skjælnes det sig ikke stort fra andre Stæder, ja endog ikke fra Kjøbenhavn, naar der tages en mindre Maalestok. Nei, det er det spisende, det drikende, det leende og dansende Paris, jeg vil have at bestille med. Jeg vil sidde paa Boulevarden, jeg vil gaae i Cafeer og Restaurationer, jeg vil styrte mig ind i Sværmen, jeg vil gaae i Theatrene, ikke saameget for at see Stykkerne og Spillet, som for at see Publicum og dets Væsen. Jeg vil see ind til Loretterne i Bal mabille, til Grisetterne i Chateau des Deurs — bliv bare ikke bange, lille Rone, bestandig i Selskab med min Reisefælle. Kort sagt, jeg vil betragte Paris som det aander og lever.

Jeg talte om Theatrene. Det er vistnok ikke noget Nyt, naar jeg fortæller Dig, at man spiller godt Comedie i Paris. Enhver Reiserende, som kommer dertil, veed at melde Underværker derom, og er vel ogsaa i saa Henseende meget tilbøielig til at overdrive, i den prisværdige Hensigt at nedfætte Vort ligeoverfor det Fremmede. Men skjøndt jeg aldeles ikke, som jeg berørte ovenfor, har isinde videre at omtale hverken Theatertilstandene her eller de Nyheder, jeg har seet under mit Ophold, og hvoraf de allerfleste vilde blive strengt domfældte af vort maaskee altfor fræsne Kjøbenhavnske Publicum, saa kan jeg dog ikke undertrykke den almindelige Bemærkning, at Rigdommen paa store dramatiske Talenter paa ingen Maade er stor i Paris selv ved de bedste Theatre som Théâtre français eller Gymnase. Der gives vistnok mange gode Kræfter, dog ingen isandhed fremragende; men hvad der bøder herpaa er dette mærkværdige Sammenspil, der gjør, at det Hele fremtræder som af een Støbning. Man mærker ingen Anstrengelse, ingen Ledn efter Ord, ingen Jamlen efter Stillingen, og hvad der er noget af det Priisværdigste: Souffleuren synes at være en complet overflødig Person. Der er i Memoreringen en Sikkerhed tilstede, som netop giver Conversationen denne Værdighed, der gjør, at Hand-

lingens Liv og Realitet ikke et Dieblif viser sig som Illusion. Hjemme hos os betragtes Souffleuren desvære endnu ikke sjeldent som den Underverdenens Guddom, hvortil man længselsfuldt stuer ned, men vænnede man sig af hermed, søgte man ved en omhyggelig Memorering at stole paa sine egne Kræfter, er jeg kjætters nok til at paaastaae, at man intetsteds kunde see bedre Komedie end hjemme i Kjøbenhavn paa det kgl. Theater. Det er Tilfældet med Theatrene som med saameget Andet, at man ved at besøge Udlandet netop lærer at sætte Priis paa Hjemmet.

Det Interessanteste og meest Underholdende for en Fremmed er ikke saameget selve Skuespillet som Publicum, — og hvad der foregaaer imellem Acterne. Publicum er i Regelen forskjelligt i de forskjellige Theatre. Théâtre français, den store Opera, Italienerne, Opéra comique, Odeon, Gymnase have omtrent det samme Publicum, den fornemme og den rige Handelsverden, som her ligesaa godt som andetsteds udgjør den saakaldte fine Portion. Den qvindelige Deel straalet i elegante Toiletter i de første Rækker Loger, den mandlige viser sig i sorte Klæder, hvide Halstørklæder og Glacehandsker i de saakaldte Stalles, vort Numerparquet. Selskabet er elegant og dog meget blandet, thi ved at kaste Blikket op paa disse straalende Damer og lade dem passere Revue, er det ikke saa vanskeligt at opdage Contrebandet i den overlæssede Elegance, den paa Opfigt beregnede Negligence i hele Stillingen, hvormed Damerne af den saakaldte Demi-Monde vise sig i Logerne. Disse Dammers Nærværelse generer isvrigt ikke det gode Selskab, og medens Damer her i Kjøbenhavn, naar de vidste, at de vare i Nærheden eller sadde ved Siden af slige berhyttede Fruentimmer, vilde føle sig temmelig ubehageligt tilmode, ja endog maafee forlade deres Plads, vises der i Theatrene i Paris en Tolerance, der maafee ogsaa kan tjene som et Vidnesbyrd om Sædernes Tilstand. Dog have Damerne af denne Kategori meest hjemme i det morsomme, men aldeles

ikke sædelige lille Palais-Royal-Theater. Her kan man lee ugeneert, her behøver man ikke, som der staaer hos Baggelsen, „at koge sine Ord“. Det skyes ogsaa tilsyneladende af det gode Selskab, man trækker paa Næsen deraf, og dog søger man ikke sjældent hen i de saakaldte Gitterloger, hvor man kan see uden at sees. I Boulevard, Varietés og Gaité-Theatret, i Porte-St.-Martin søger det egentlige Bourgeoisi dramatisk Fornøjelse. Her seer man ogsaa smukke Toiletter, men det Solide dominerer det Elegante. Her sees den lille Kræmmer, den lille Embedsmand, Haandværkeren, og paa Galeriet Blufemanden og Gamin'en. Folies-Dramatiques, Beaumarchais og Delasement-Comique besøges meest af Studenter, Arbeidere og Grisetter, som man for Guds Skyld ikke maa forvekle med Loretter, da de staae langt over disse. Her hersker selv under Forestillingen en Lystighed og en Støi, der gjør, at de Spillende paa Scenen maae anstrenge deres Lunger for at kunne forstaaes. Der er en Correspondance mellem Publicum, der ligesaa vel bestaaer i kjæle Diekast, kjæle Ord og lystige, ikke altid delicate, Indfald, som i Appelsinsfaller, Blommer og Nødder, der bruges som Projectiler, og har man Lyst til at være Vidne til Pariseralmuens Overgivenhed, har man rig Veilighed her. Hvor alle Stænder mødes er her, som overalt, hos Beriderne i Cirque de l'Impératrice i Champs Elysées eller i Théâtre-National, hvor den franske Gloire, bekrandset og illustreret i store Slagstykker, samler alle Samfundsklasser. Naar man seer den Blodfuldhed, det Liv og den Lyst, hvormed Tilskuerne af de allerforskjelligste Vilkaar, Mandfolk og Fruentimmer, Herrer og Damer, følge disse krigeriske Spektakelstykker, hvorledes de saa at sige spille med ved Miner og Gebærder, maa man uvilkaarligt erkjende, at man befinder sig her mellem en virkelig krigerisk Nation.

Men Gæt er fælles for alle Theatre, Parken og Støien i Mellemacterne. Conversationen er meget højrøstet, og ikke sjældent høres latter af Hjertenslyst. Det

er som en Sufen af en Bispværm. Og saa Udraaberne, der stige fra Bænk til Bænk for at tilbyde og ræfte deres Varer. Orgeade, Ol, Vis skrives af fuld Hals. Mere monotone ere de, som udbjude Aviser og Placater. «l'Entreacte, Journal des Théâtres», «Presse, Journal de soir», raaber man fra alle Sider, men altid med det samme Tonefald. Dertil kommer den Bevægelse, der er i Tilskuerne. Naar det er meget varmt, hvad ikke saa sjældent er Tilfældet, stæer der en stor Udbranding til Caféerne eller Foheen, og da stiger man fristvæk over Bænkene, for at tage den nærmeste Bei, efterladende paa sin Plads et Tørklæde eller en Handske, der altid respecteres.

Som en Contrast til det Liv og den Værm, der hersker i Mellemacterne, er den Stilhed og Opmærksomhed paaafaldende, hvormed man i bedre Theatre følger selve Forestillingen. Men Stilheden er stundom uhyggelig, thi de egentlige, betalende Tilskuere klappe sjældent. Det overlades til de betalte Klappere, til de saakaldte Ridderer af Lysekronen. Det er et yderst sjældent Tilfælde, at der høres Bisfald andetstedsfra end fra disse Claqueurs, og stæer det, saa kan man vædde Ti mod En, at det er fra Provindsialister eller Fremmede. For Skuespillerne maa den Løn, de saaledes opnaae, ikke være synderligt smigrende, og det er overhovedet ubegribeligt, hvordan en saadan Institution som denne Claque kan vedblive at taales, endfise at bestaae som en Art Nødvendighed. Den dræber baade Enthusiasmen hos Publicum og Gliden hos Skuespillerne, og at der desuagtet spilles godt Komedie i Paris, vidner mere end alt Andet om Fransmandens af Naturen rigt begavede dramatiske Talent. Jeg gad nok vide, hvad det vilde blive til hos os, naar det bisfaldgivende Publicum kun bestod af betalte Klappere.

En anden Plage ved Theatrene i Paris ere de qvindelige Controleurer, de saakaldte «ouvreuses des loges». De herske som absolute Dronninger, og det er kun for klingende Mønt, at de anvise gode Pladser,

bringe Skamler og Puder. Staaer man ikke med Stillingen i Haanden, kan man være sikker paa, især naar man er Fremmed, at blive anvist en Plads, hvorfra man ikke kan see det Ringeste. Overhovedet viser der sig en Art Optrækkere ved selv de anseeligste Theatre. Naar der er fuldt, er det aldeles ikke sagt, at man kan faae Plads, selv om man har Billet, og vil man ikke kjæbles med Billetsælgerne, hvilket undertiden har sine praktiske Vanskeligheder for Fremmede, saa gjør man rettest i enten at lade sig klemme ind i en Plads, der minder om vore gamle Høkerloger, eller ogsaa, hvad maaskee er det Fornuftigste, at gaae sin Vej, uden at faae sine Penge tilbage. Det Sidste har jeg gjort et Par Gange.

Hermed nok om Theatrene og deres Publicum. Næste Gang om andre Dele. Du kan takke min Comp-toirchef for Hilsenen. Jeg reiser tilbage om et Par Dage.

Din

Petersen,
Fuldmægtig.

XXVI.

7.

Paris, den 16de September.

Kjære Kone!

I dit sidste Brev spurgte Du mig om, hvorledes jeg egentlig kunde finde mig tilrette i det store Paris, om jeg ikke let paa mine Udflugter kunde blive vildfarende. Din Bekymring i saa Henseende vil jeg ile med at tilintetgjøre. Det er virkelig langt lettere at finde Vej gjennem Paris for en Fremmed, end man skulde formode. Har man blot et nogenlunde godt Kort til sin Raadighed, og kan man blot saa nogenlunde ja blot en lille Smule gjøre sig forstaaelig paa Fransk, frembyder Sagen ingen Vanskelighed, og man kan finde sig frem til de meest affidesliggende Punkter. Men man møder ogsaa i saa Henseende en sjelden Forekommenhed hos Pariserne. Spørger man sig for efter den eller den Gade, faaer man altid høist beredvillig og paa en meget artig Maade Oplysning, og denne er ialmindelighed saa tydelig og klar, at man sjeldent tager feil. At Pariserne ere vante til saaledes hvert Dieblif at spørges, fremgaaer næsten af den Routine, der udtales sig i Svaret, den hurtige Fremfagen af à gauche og à droite og aldrig, som sagt, træffer man paa Uvillie. Hæer afgive Municipalgardisterne, som man møder ved hvert Trin, levende Veivisere.

Men tillige er der fra offentlig som privat Side gjort Alt for Orientering. Der aabenbarer sig her en ualmindelig practisk Sands. Gadenavnene ere meget

tydelige og eensformige, overalt er der Inscriptioner til Veiledning; medens man i Kjøbenhavn og vel ogsaa andre Hovedstæder ikke synes at finde det passende ved Paamalingen eller Skilte at betegne offentlige Bygninger, Kirker o. desl. med deres Anvendelse eller Navne, finder man derimod dette rigtigt i Paris. Der er ingen offentlig Bygning, uden at den pranger med en paa= faldende Inscription, og dette Exempel efterfølges naturligviis ogsaa af Private paa meest opsigtsvækkende Maade. Skiltemaleriet har her naaet en mageløs Udvikling, og da Hensigten naturligviis er at tilbringe sig den almindelige Opmærksomhed, viser der sig heri en stor Rappellst. Concurrencen hos de Handlende er overordentlig stor, og ligesom man søger at overtrumfe hinanden i Boutikernes ydre og indre Elegance, hvorefter siden mere, saaledes stæder det ogsaa i Skilternes Mærkbarhed. Men disse ere ikke, som fordetmeste i Kjøbenhavn, udstaaende, der tager Synet og Udsigten bort fra Husene; denne Art er, og vist med Rette, forbudt i Paris; men de ere i Regelen paamaalede Husene med kæmpestore, smukke tydelige Bogstaver, og Skiltemalerne synes virkelig at være sande Virtuoser i deres Fag. For det Meste anvendes en Art gothisk Skrift med Sving, og saa klodsede Bogstaver som dem, man ikke sjelden finder paa de kjøbenhavnske Skilte, seer man her kun hyderst sjældent.

Touren gennem Paris lettes for Fremmede overordentlig ved den Mængde Omnibusser, der gaae i alle Retninger og staae i Forbindelse med hverandre. Det er et eneste Compagni, som raader over dette Foretagende og ved overordentlig Villighed og hensigtsmæssig Bestyrelse har knust alle de Forsøg paa Concurrence, der ogsaa i denne Retning ere dukkede op. For at give Dig et Begreb om dette Foretagendes Umaadelighed skal jeg blot anføre, at Compagniet har mange tusinde Heste til sin Raadighed, hvoraf de fleste ere graablåsfede. Selve Omnibusserne ere meget lettere byggede end de kjøbenhavnske, de ere indvendig afdeelte

i Pladser med Zernarme, og ovenfor gaaer en Rem, hvorved man holder sig og leder sig frem, naar man springer ind, thi i Regelen standser ikke Omnibussen, da man er vant til at stige ind og ud midt under Kjørsele. Foruden indvendig er der ogsaa Pladser ovenpaa, og tvende Heste trække saaledes i Regelen i en rask Fart 22—24 Personer gjennem de stundom skraae og ujevne Gader. Prisen er omtrent 5 Sous og udenpaa 3 Sous, hvad enten Veien er kort eller lang og man kan saaledes tilbagelægge en Veistrækning af en Mil eller halvanden for omtrent 6 Skilling Danst. Hver Omnibus er malet med forskjellige Farver efter det Qvarteer, hvorigjennem den gaaer, samt med de vedkommende Gaders Navne. Om Aftenen føre de couleurede Lygter. Alt er overmaade tydeligt, men desuagtet kan en Fremmed, der ikke er vant til den Correspondance, hvori Omnibusserne staae til hinanden, let komme i Vildere, og naar han ikke ret spørger sig for eller veed for Conducteuren at betegne det Sted, hvorhen han agter sig, kan han let risikere at komme til en Udskant af Staden istedetfor til en anden eller endog at vende tilbage til det samme Sted, hvorfra han kom. Dette veed jeg er skeet ikke saa sjældent, men er man først en Emule fortrolig med denne Maade at kjøre paa, vil man snart see sin Regning derved. Omnibusserne benyttes ogsaa overordentlig meget, og trods deres Billighed, betaler Føretagendet sig brillant.

Førrigt er de offentlige Kjøretøiers Antal i Paris umaadeligt, og naar man seer denne Masse af Diacres, Cabrioletter, Tilburys, Wienervogne, Kalescher, der krydse hverandre, der stødes og mødes, kan man næsten ikke begribe, at der endnu er Fodgængere i Gaderne og paa Fortougene. Men det synes ogsaa at være livsfarligt for Fodgængere at skraae over Gaderne, og paa Boulevarden maa man, naar man vil over paa den modsatte Side, formeligt staae paa Luur for at vente paa det Dieblik, da der viser sig i de uhyre Vognrækker en lille Abning, gjennem hvilken man kan slippe. Des-

uagtet er det overordentlig sjældent, at der stæer nogen Overkjørsel, og man maa virkelig beundre Kudskenes Færdighed i at kjøre mellem dette Chaos af Mennesker og Vogne, uden at gjøre Ulykker. Paakjørsel hører rigtignok mindre til Sjældenhederne, men det er heller ikke til at undres over. En saadan var jeg Vidne til. To Fiacres kjørte paa hinanden, uden at dog nogen af dem kom væsentlig til Skade. Ingen af Kudskenes vilde have Skylden, og herover opkom en Strid, der først yttrede sig i drøie Skjældsord, fremførte med en overordentlig Volubilitet, og senere truede med at gaae over til Haandgribeligheder. Begge Kudskenes fløi ned af deres Buffle, trak som i et Nu Frakkerne af, og jeg troede, at nu vilde det komme til et blodigt Slagsmaal. Men idetsamme som de stode Ansigt til Ansigt, betænkte de sig igjen, toge Frakkerne paa og flattede op paa Buffene. Nu skulde man vel troe, at denne Sag havde været tilende; men nei, den forrige Scene med Skjældsord, Frakkeafslædning gjentog sig, og desuagtet gif det ikke til videre Yderligheder. Imidlertid sadde de respective Passagerer i Fiacrene, roligt ventende indtil Striden var tilende, og uden i mindste Maade at blande sig deri. Den lille Scene viste mig Franskmændens let antændelige Gemhyt i et nyt Lys.

De private Kjøretøier staae i Antal næsten ikke tilbage for Hjevognene. At faae en Vogn og et Par Heste er den gode Parisers skønneste Drøm, hans Digten og Tragten. For at komme saa vidt staaer han gjerne i tredive Aar bag sin Duff, eller trækker paa anden Maade. At kjøbe en Vogn er for Pariser Borgere det Samme som en høitidelig Proclamation om, at han omsider har faaet Sit paa det Tørre, og at han nu agter at opgive sin Forretning. En elegant Vogn er en Pariser Løves Nødvendighed, thi uden denne er han ingen Løve, og for de omtalte Demi-Mondes-Damer er det en næsten uundværlig Luxus. Naar man i Champs-Élysées, i den umaadelige Række af elegante Vogne af de forstjelligste og smukkeste For-

mer, fra Kl. to til fire eller ogsaa efter Spisetiden paa en Sommerdag seer en nydelig Tilbury, forspændt med to slyrige Heste, med en eenlig elegant Dame af tvivlsom Alder, med en Rudsst og en lille Groom i elegant Liberi, saa kan man vædde Ti mod En, at denne Dame hører til den nævnte Klasse. De udfordrende Blikke og den negligente Stilling, hvorved Fodderne i Regelen hvile paa Forsædet, tale desuden tilstrækkeligt derfor.

Jeg omtalte før de paafaldende Skilte, hvormed de Handlende søge at tildrage sig den almindelige Opmærksomhed og derved ogsaa Kjøbere. Men dette er det Underordnede. I Boutikernes Udstyrelse er der anvendt en Luxus og Pragt, som formelig blænder: Forgyldning, Speilglas, Bronze, Palisander- og Rosentræ, Marmor og en Belysning, der giver det Hele et sandt Tryllestær. Og dette gjælder ikke blot om de større Etablissementer, om Guldsmed- og Galanteriboutikerne, nei, selv de ubetydeligste Udsalg, Smaafræmmerne staae ikke tilbage. Et andet Voksemiddel især for de Fremmede ere de i Vinduerne udstillede brillante og elegant ordnede Varer med de derpaa med store Tal angivne Priser. Men det Hele er Humbug. Gaaer man ind i en Boutik og ønsker at købe en af de saaledes udstillede Sager, saa kan man aldrig faae denne, men man kan faae det Samme i Magasinet, og enten er Det; der saaledes præsenteres En, dobbelt saa dyrt som den angivne Priis eller meget slettere end det Udstillede. Vil man demonstrere derimod, saa udfolde de friserede elegante Commis'er en saadan Overtalesesgave, at man ikke godt kan Andet end give efter, og i Regelen bliver man godt plukket. I de fleste af disse Boutiker er der en Dame, som fører Regnskabet, og med det meest fortryllende Smil af Verden udsteder Regningen, thi der gives Regning for alt muligt. Overhovedet spille Damerne som Regnskabsførere en fremragende Rolle i Paris. I enhver elegant Café, i enhver Restauration pranger en saadan ung Dame i det meest udsøgte Toilette og i Regelen ret smuk, fra en høi Estrade.

Det er la dame du comptoir. Hun har et artig Ord til Enhver, et venligt Blik, og hendes «merci» naar man lægger et Par Sous i den ved Siden af staaende Bøsse, klinger saa vennefuldt, at man fristes til at gjentage Gaven blot for at høre dette «Merci, Monsieur!» gjentages. I en stor Deel Boutiker, f. Ex. hos Modehandlere, Juvelerer, Parfumeurer, Conditorer, Liqueurhandlere o. s. v., besørges Udsalget af lutter unge Bigger, og det er naturligt ogsaa en Maade at lokke Kunder paa. Omvendt besørge Mandfolk ikke sjældent qvindeligt Arbeide, som f. Ex. i Hotellerne, hvor ikke blot Opvartningen, men ogsaa Reengjøring og Sengens Redning udføres af Garçons, og det er ret pudsig at see, hvordan en saadan ung Herre ikke sjældent ligger næsegruus og med en umaadelig stor Svamp vasker de bonede Trapper. Til Gode for disse Garçons maa det isørigt bemærkes, at de i fuld Bevidsthed af deres mandlige Værdighed beslutte sig paa at udføre dette for Rjønnet nedværdigende Arbeide saa slet som muligt. Derfor er ogsaa Reenlighed og Properhed en meget sjelden Fremtoning i et Pariser-Hotel.

Noget mere Broget, noget mere Levende, noget mere Afverklende og næsten Fortryllende kan man ikke tænke sig end Champs elysées om Eftermiddagen og om Aftenen. Det er Pariserens Tivoli, Alhambra, Dyrehave, forenet i Et. I den brede Avenue bevæge sig de eleganteste Kjøretøier med smagfuldt klædte Herrer og Damer Skridt for Skridt, og Ryttere paa vælige Heste sprænge frem og tilbage. Paa begge Sider Rækker af Stole, der udleies. Længere nede Masser af de forskjellige Forlystelser. Her stydes til Skive, hist udsolder en Polichinel sin Veltalenhed, her slaae Marionetter deres Volter, hist lyder en præstørende Musik fra et ambulans Orkester, her er Carouseller, Styrkeprøver, her viser sig et Beriderselskab paa aaben Circus og en som et Fruentimmer udklædt Person søger ved lossale Pautefslag at hidbrage Tilskuerne. Her fremvises sammenvøgne Tvillinger, Siamesernes ægte Efter-

følgere, og hist udbyder en Dulcamara, flædt aldeles som „Elstovsdriffens“, fra sin Vogn sine Arkana og Lægemidler, der curere alle tænkelige og utænkelige Sygdomme og finde en meget stor Affætning. Og saa disse Cafés chantants, der ere aldeles specifikt parisiske. Paa en Estrade, smykket med Blomster og svømmende i et Ushav af Gas, vise sig Damer med udsøgt Toilette og med Bister i Haanden, og bag dem Herrer i Sort med hvide Halsbind og Glacehandsker. De foredrage Sange, og man kunde fristes til at troe, at man bivaanedes en provencalsk Troubadourfest eller en glimrende Aftenunderholdning, hvis ikke det omvandrede Nodeblad paa en temmelig prosaisk Maade rev En ud af Illusionen. Tilstrømningen til disse Cafés chantants er altid overordentlig stor, naar Veiret er godt — thi man sidder her under aaben Himmel — og der er neppe Plads til de tætbefatte Stole. Det Meste, der nydes her, er bairisk Ol, en Drif, der for en halv Snees Aar siden var saa godt som ukendt i Paris, men nu ligesom i Kjøbenhavn næsten har fortrængt andre Drifkevarer.

Men Paris's egentlige Hjerte er dog Boulevarderne; her slunge alle den store Verdensstads Aarer sig sammen som i en Knude, her concentrerer sig det sande Pariser-Liv. Selv ikke den meest blomstrende Skildring kan give noget fyldestgjørende Billede, og den nøiagtigste Beskrivelse af det her herskende Liv blegner ligeoverfor Virkeligheden. Hver Deel af Boulevarderne fra Madelainekirken til Chateau d'Eau har sin egen Charakter og saa at sige sin egen Befolkning, sin egen Art Spadserende; den mellemste Deel er den rigeste, de yderste Dele ved begge Endepunkter besøges meest af Almuen, af Arbejderne, og Boutikerne, Caféeerne, Estamineterne ere meest beregnede paa disse. Den meest glimrende Deel af Boulevarderne er den, som strækker sig fra Chaussee d'Antin til Faubourg Montmartre. Her ere Bygninger som storartede Paladser, udførte i zirligste Stiil, med Piller og Balcons; her er Boutif

ved Bontif, den ene mere glimrende end den anden, her findes de berømte Caffehuse og Restaurationer som Café de Paris, Tortoni, Maison dorée. Et nylt for et Par Aar siden indrettet Caffehuus pranger med Skiltet «Le plus grand Café du Monde», og dette er ingen Hyperbol. Til selve Caféen hører en stor Forhalle med en Mangfoldighed af Statuer og Snitværk, og naar man kommer ind i Hovedsalonen, troer man, ved at see dens uhyre Størrelse, at det er en optist Skuffelse, frembragt ved Speilglas, hvilket ikke saafjeldent er Tilfældet med Cafээр og Restaurationer i Paris. Men her er det ingen Skuffelse. I denne Sal findes ikke færre end 24 Billarder, og ethvert af disse har sit eget Gasværk, der ved en egen Mechanisme controllerer Spillet. Og foruden denne Sal er der en Mængde andre Værelser, Væsesale, Cabinets particuliers o. desl. Denne Café er etableret af et Actieselskab, der dog nok ikke høster videre Fordeel ved Foretagendet. Ikke langt herfra er en Café, der er terrasformig og udstyret som en Blomsterhave, og en anden Café udmærker sig ved et omløbende Galeri, der er forbundet ved en Bro af Bronze, under hvilken pladsker et Springvand i et Marmorbassin. Man kan heraf gjøre sig et Begreb om, hvilke Anstrengelser der gjøres for at lokke Besøgere; men de meest frekwenterede ere dog de almindelige Cafээр, der befinde sig i de nederste Etager med en Art Veranda og Stole og Borde udenfor Boulevarden. Her kan der ryges, men indenfor tillades det ikke. For den Fremmede er det saare underholdende at tage Plads her og medens man nyder sin Kop Caffé — man drikker intetsteds en bedre Kop Caffé end i Paris, og intetsteds faaer man mere Sukker — iagttage de Spadserende det levende Panorama, der her bevæger sig. Elegante Herrer og Damer, smaa Sympiger, Arbejdere, Militaire, Børn med deres Tjenestepiger eller Ammer trænge sig her frem og tilbage. Tusinder af Rjoretøier, blandt hvilke den elegante Equipage afvevler med den med kæmpemæssige normanniske

Heste forspændte Arbeidsvogn, krydse hverandre. Og saa denne Larm af Udraaberne! Der udbydes med høie Raab alle mulige Sager: Frugter, Blomsterbouquetter, Bister, Aviser af alle Slags, Stofke, Knive, gamle Klæder, Jugle, Portraitter af Keiseren og Keiserinden og den lille Søn, allesammen for fire Sous, Garibalbi for ligesaa meget, Portemonnaier, Pêches au vin. Sælgeren af den nationale Drik Coco, en Art Sakritsvand, ringer uophørligt med sin Klokke og raaber: à la glace! à la fraiche! qui veut boire! Den gamle Kone, der ombyder de ligesaa nationale «Plaisirs», en Art Kræmmerhuse af Sukker, sønderslider Dreene med et uophørligt: Voilà le plaisir, mesdames! Saa kommer man paa en Bør slæbende med en Masse Kister af alle mulige Størrelser, og der raabes: Voyez tous les petits, tous les grands, tous les jolis cartons, mesdames! Stærkliberen etablerer sig med sit Bord, medens Brillseælgeren tilbyder sine Varer, og truer med at flemme Næsen sammen paa En, for at prøve sine Vorgnetter.

Paa denne Deel af Boulevarderne og i umiddelbar Nærhed deraf findes de af den elegante Verden meest besøgte Theatre: den store Opera, Gymnase, Varietés, og noget længere borte det store Porte St. Martin. Boulevardernes Rangfølge viser sig ogsaa i den Omstændighed, at de af Almuen meest besøgte Theatre, saasom Ambigu Comique, Gaité, Folies dramatiques og Beaumarchais findes paa den Deel af Boulevarderne, der skærer ind i og berører Arbeiderkvartererne. En Eiendommelighed for de fornemmere Boulevarder ere de smukke Passager, hvorved Husene ere brudte igjennem fra den ene Gade til den anden, og som faae deres Lys ovenfra ved et Glastag. Disse Passager, hvorom Kjøbenhavnerne i sin Tid fik en Idee ved det Glindste Actieproject, salig Ihukommelse, findes der en Mængde af i hele Paris, men de smukkeste og meest glimrende ere dog paa Boulevarderne. Passage Jouffroy, Passage Panorama, Passage de l'Opera og

Passage Verbeau ere de skønneste. De ere sande Bazarer med Bontik ved Bontik, Caf  er, L  sesaloner og Boglader, Friseurer og Dentister. Gjennem disse Passager gaaer der en stadig Strøm af Bes  gere, men især i Regnveir ere de et velkomment Tilflugtssted for Mængden. Her drives ogsaa en bethdelig Handel med brugte B  ger, den saakaldte Antiquarhandel. B  gerne ere anbragte i Kasser med Angivelsen af bestemt Priis for hver Afdeling, og man kan roligt blade B  gerne igjennem, uden at behøve at kjøbe Noget. Denne Handel drives dog meest paa Quaierne ved Seinen, hvis Granitbolv  rker ere ligesom garnerede af Kasser med gamle B  ger; her er det ogsaa at Bogelskere ikke sjældent for Spotpriis erhverve sig en eller anden stor literair Sjældenhed.

Overh  redet synes L  selysten at være overordentlig stor i Paris, men dette gjælder dog nok især med Hensyn til Journalerne. Paa de meest besøgte Steder, især paa Boulevardeerne, er der etableret Udsalg af de meest ans  te Morgen- og Aftenblade, og naar disse udkomme, er der en Tilstrømning, en Trængsel, som vanskelig lader sig beskrive. Der gjøres formelig Queue. Overalt paa Promenaderne, i Tuileriernes Have, i Palais Royal, i Champs Elys  es træffer man ved hvert Skridt Folk, der staaende, gaaende eller siddende l  se deres Blad, og denne Lyst, der næsten synes at være bleven til en Vidskab, deles ligesaavel af Blousemanden som af de Høieste paa Samsundets Trinstige. Og h  r som ikke selv kan l  se — og dette er trods den store Oplysning Tilfældet med ikke Faa af Pariser-Almuen — lader sig forelæse. Jeg har saaledes næsten hver Morgen haft Skuet af en ligeoverfor Hotellet boende Skoslikker, der har sit Etablissement ude paa Gaden og medens han travlt arbejder lader sig forelæse høit i en Avis af en lille Pige med et Par skj  lmte Dine.

Dog her maa jeg standse. Hvad jeg har fortalt Dig om Paris er vist h  derst ufuldstændigt, men foreløbigt maa Du og Publicum tage tiltakke. Der er

meget mere, som jeg kunde ønske at omtale, saasom Restaurationerne, de offentlige Baller o. desl., men det gamle og desværre sørgelige Ordsprog: Loven er ærlig, men Holden er besærlig har ogsaa her maattet stadfæste sig. Balsald maa jeg opsætte Indfrielsen, til jeg kommer hjem, og imorgen tidlig begive vi os paa Hjemreisen. Saa kan det mulig stee i en anden Form, thi at skrive Breve til Hjemmet, efterat jeg er kommen hjem, vilde, som et aabenbart Falsum, fortjene streng Dadel for Offentlighedens Domstol. Søvrigt er jeg glad ved, at mit Brevskriveri fra Udlandet er forbi; under visse Omstændigheder er det vanskeligere end man skulde troe, og, som Du ganske rigtig har bemærket i dit sidste Brev, jeg er ikke saa sjældent falden ud af Tonen. For dette beder jeg mig undskyldt hos et høistæret Publicum med Løfte om Bedring. Naar jeg først kommer i mine gamle Folder igjen, naar jeg er frøben i min Slobrok, og har mine vante Omgivelser om mig, naar jeg har hjulst paa mine Foresatte, nydt mit „Dagblad“ og fordøiet mit „Fædreland“ — disse gamle gode Venner, — saa vil Alting rette sig igjen, og jeg vil atter blive

ærbødigt
Petersen,
 Schuldægting.

XXVII.

Den 6te October 1860.

Høistærede Hr. Redacteur!

Efterat jeg nu er kommen en Smule til Ro fra min Udenlandsreise og ved Stræbsomhed har indhentet Afstilligt af det Forsømte paa Comptoiret, skal jeg tillade mig igjen at paabegynde min i længere Tid afbrudte Correspondance uden Indledning og uden Falbelader.

Den Bemærkning har jeg gjort ved min Hjemkomst, at jeg har fundet saa godt som Alting uforandret, som da jeg reiste. Der er ikke engang foregaaet saa meget som en Smule Ministerforandring, der har ikke engang været en Krise, skjøndt Sligt jo ellers hører til Dagens Orden. Ministeriet er endnu det samme, og da det hidtil hverken har været generet af Rigsraad eller Rigsdag eller Forbundsdag, saasom denne ogsaa har holdt Ferie, saa maa det jo have havt det saa inderligt godt, thi saadanne Smaaastjermhydsler som de med Preussens ere vel for Intet at regne. Man har jo rigtignok mumlet om, at Conseilspræsidenten og Indenrigsministeren i deres respective Meninger om det Unødvendige eller Nødvendige i Indførelsen af en ny Fællsforfatning ikke skulle have søbet saa godt Raal sammen; men dette er sagkens Noget, som maa henvises til Rygternes Rige, saasom der er Tøie til at antage, at man er enig om ikke at gjøre sig unyttige Besymringer i Utide. Trefemtedeel-Maskineriet gaar jo foreløbigt prægtigt med de Hjul, der ere igang, og skulle det Hele pludseligt komme i Uave ved en gammel indgroet Skade, som man ikke har forstaaet at rette

paa, saa er det jo altid tidsnok at toe sine Hænder efter Arbeidet og maaskee at gaae sin Bei. — Man har jo rigtignok mistet Heiberg, imedens jeg var borte, men han var jo allerede for længe siden baade af Hr. Herredsfoged Christensen og af „Dagbladet“ bragt ind i det literaire Barton, og skjøndt han dog vel ikke saa ganske var død, heller ikke saa ganske var glemt af Publikum, var det dog temmelig geneert for Adskillige at nævne hans Navn og beraabe sig paa hans Autoritet. Desuden er det jo bemærket i Deres Blad, Høistærende! at hans Blads fuldkomment er bleven udfyldt af Hr. Clemens Petersen. Med Hensyn til denne unge Mand, der nu har været kjæk nok til at afslæde sig sin anonyme Kappe, har jeg ikke saa sjældent tænkt paa en Dinkel, jeg havde. Denne holdt meget af at udgive Gaader, men det var ikke saa sjældent, at naar Andre gave fortabt, saa kunde han enten ikke selv løse dem eller ogsaa svarede hans Opøsning ikke til Gaaden. Saaledes omtrent gaaer det ogsaa med Hr. Clemens Petersens kritisk-philosophiske Arbeider. Der forekommer Sætninger, som deres Forfatter vist aldrig kan finde Rede i, naar han selv seer rigtig paa dem, og saa er det dog vist for meget forlangt, at Andre skulde kunne det. Overhovedet maa Hr. Clemens Petersen dog vide, at en altfor aabenbar og fremstikkende Stræben efter at gjøre en Tanke aandrigh frembringer det modsatte Resultat og gjør den triviell. Han kan jo udmærket sin Holberg, og derfor burde han virkelig vogte sig for i sine Disputeøvelser at blive en moderne Montanus, dette gode Hoved, der giver sin Dygtighed en saa forkeert Retning. Thi at Manden har Dygtighed og er et godt Hoved, troer jeg de Fleste vilde indrømme. Og dernæst skulde han være saa klog ikke at lade sine personlige Antipathier løbe af med sig; han saaer dog ikke Nogen til at troe, at Wiehe er en daarlig Skuespiller, skjøndt han vistnok er geraadet paa den Høedtske Glidebane, der gaaer nedad; og næste Gang, naar han anmelder en Fremstilling af Hr. Mangius,

saa skal han rose ham, trods Mangii Angreb paa ham i Berl. Tid., der kunde være velfortjent, naar det blot havde været bedre skrevet. Fremfor Alt bør Hr. Clemens Petersen beslutte sig paa at stige ned til mig og andre stikkelige Folk i sin Diction, thi vi Smaafolk ere ikke istand til at anskaffe os en Himmelsstige, for at flattrer op til ham.

Det banker i dette Dieblif paa min Dør. Jeg raaber „Værsgo“ og en lille brun italiensk Dreng med sorte Dine raaber „Garibaldi!“ og præsenterer mig et i Leer udført Portrait; det koster kun 12 sk. Heraf viser det sig tilstrækkeligt, at ogsaa her er Garibaldi Dagens Helt, og den Ting er let at forklare; Alt, hvad han hidtil har gjort, ja hans blotte Eksistens er noget saa Uført, saa complet Romantisk i vore uromantiske Tider, at det Hele klinger som et Eventyr fra Fæverdenen. Men om vi Danske for vort eget Vedkommende kunde være saa glade derved, er et andet Spørgsmaal. Sæt nu, at der opstod en slesvig-holsteensk Garibaldi, som blev understøttet af Preussen, og de udenlandske Magter saa ogsaa vilde følge deres Ikke-Interventions-Politik! Sligt er jo dog ikke saa utænkeligt, og man arbejder desuden godt paa fra thyds Side at fremstille Tilstanden i Slesvig som næsten neapolitanisk. Ja, man bør altid betænke Consequenterne — og derfor købte jeg heller ikke noget Portrait af Garibaldi, hvor stor Lyst jeg ellers kunde have dertil. Derimod har jeg med Fornøjelse læst den franske Revue i „Dagbladet“ af forskjellige Grunde. For det Første anseer jeg det som en Overgang fra eensidig Nationalisme til fornuftig Kosmopolitisme, saameget mere som denne Revue jo allerede har indtaget Pladsen paa Bladets første Spalter; dernæst kunne disse franske Dølvær have en dobbelt Nytte, nemlig at oplyse Udlandet om vore Forhold og hjælpe paa den franske Underviisning i Indlandet, og saaledes bøde paa den temmelig mangelfulde i Skolerne. Jeg vilde kun ønske, at „Dagbladet“ gav os nogle større Portioner og skulde idethele ikke

have saameget imod, om det udelukkende var skrevet paa Fransk. Saa kunde man maaſkee være ſikker paa, at den Barbergſke kritiſke Strubhpøl vilde tage lidt af ſin Raahed, og at det Tractement, ſom det kjøbenhavnſke Politi faaar i „Dagbladet“, og ſom næſten ſynes at være ligesaa ſlemt ſom det Tractement, Student Hoff og Hr. Hindsberg iſølge deres Vidneſbyrd have erholdt i Januar dagene af Politiet, vilde blive lidt mindre plumpt og lidt mere angenehm, thi det franſke Sprog egner ſig ikke til ſaadanne Drøiheder. Politiet er nu engang blevet „Dagbladets“ hête noire, der maa holde for ved alle Leiligheder; Bladets Digten og Tragten gaaer ud paa Politiets Ruin, og baade Perſonerne og Institutionen ſkulde viſes til Hekkenfelt. Ordet Politi er for „Dagbladet“ omtrent det Samme ſom et rødt Tørklæde for en Ralkun; Halvekrydſet ſvulmer op og Tjereſe reiſe ſig. Men jeg indſeer meget vel at „Dagbladet“ i ſin moralſke Idræt og i ſit Sværmeri for det Ideale ſøger at føre den kjøbenhavnſke Menneſkehed tilbage til en paradifiſk Uſkyldighedstilſtand, der aldeles ikke betinger noget Politi. Overfald, Indbrud, Tyveri, Slagsmaal og alt deſlige, der gjøre denne fordærvelige Institution til en Nødvendighed, er det „Dagbladets“ Ideal at faae til at ophøre, kort ſagt, det tragter efter at tilveiebringe en Tilſtand ſom den herlige, der ſtilbres i Bibelen, da Riddet ſkal lege med Løven og Ulven med Jaaret. Saadant er viſtnok overmaade ſmukt, men det forekommer mig dog, at Sagen i det Væſentlige ikke gribes ſaa rigtigt an, thi førſt bør den ideale Tilſtand tilveiebringes, førend Reſpecten for Politimyndigheden og ſelve Myndigheden tilintetgjøres, imedens nu det Omvendte ſkeer. Netop ved en ſaa forkeert Fremgangsmaade kunde det let hændes, at man, iſtedetfor at opnaae den ideale Tilſtand, maatte ſikre ſine Binduer med forſvarlige Jernſtænger.

Erhødigst
 Petersen,
 Fuldmægtig.

XXVIII.

Den 31te October 1860.

Høifstærede Hr. Redacteur! .

De har sikkert lagt Mærke til en besynderlig Bane, om Folk ikke sjeldent have, at naar der af en eller anden Grund opstaaer en Standsning i deres Besøg, hos en Familie, hvor de ellers jevnlig af Bane eller af Tilbøielighed komme, ophøre de dermed ganske, maaskee fordi de genere sig for Efterspørgsel om Grunden til deres Udeblivelse. Dette er næsten nu ogsaa blevet Tilfældet med mig, hvad mine Breve til Dem angaaer. En vis Træthed fra min Reise i Forbindelse med Flyttecommers, som det i daglig Tale hedder, har næsten bragt mig aldeles ud af mine gamle Folder og bevirket, at De ikke i længere Tid har hørt fra mig. Men jeg har følt Kuelse og Anger derover, og jeg tillader mig derfor at hilse paa Dem igjen med Nærværende. Oprigtigt talt, — at gaae i Glemmebogen er jo paa en vis Maade en aandelig Død, og den agter jeg ikke endnu at underkaste mig. Vigesaa oprigtigt talt: Jeg holder nok af engang imellem at skrive lidt offentligt, og da jeg netop har bemærket, at de bedste Forfattere ogsaa i Regelen ere de frugtbareste, vil jeg ialfald i denne Henseende søge at ligne dem, uden at jeg dog prætenderer nogen anden Vighed med disse end netop denne. Jeg melder mig altsaa til stadig Tjeneste igjen, og skal saaledes af og til, som tidligere, give en lille Overblik over, hvad der passerer, og muligen ogsaa over, hvad der vil passere i vor lille Mikrokosmos.

Dog beder jeg Dem for Guds Skyld ikke at misforstaae mig. Jeg vil aldeles ikke indlade mig i Con-

currence med „Dagbladets“ saa berømte „3 forrige Uge“. Denne er jo desuden faret heden, uden Klokke-
 klang og uden saameget som at der er sagt nogle skønne
 og trøstelige Ord ved dens Aare. Den kom som en
 Nyen og gif som en Nyen; den døde ligesaa ube-
 mærket, som den fortjente at være det i levende Live
 ifølge dens virkelige Fortjenester; der kan altsaa nu ikke
 være Tale om nogen Concurrence. Men jeg skal tillige
 vel vogte mig for at tage et Exempel deraf, thi først
 og fremmest tilstaaer jeg oprigtigt, at mine Evner ikke
 vilde mægte at svinge sig op til hiin høitstræbende
 Mandrigthed, der gjorde sig gjældende hos den salig Af-
 døde, og dernæst er det jo noksom bekjendt, at det næsten
 udelukkende var Theatret, den lod sin Blisdomsfakkell
 lyse over. Theatret vil jeg nok tage med en passant,
 men ligerviis en passant vil jeg Intet udelukke, der
 kan henføres under Horatsies „At gavne og fornøie“,
 dog uden at jeg, som en særdeles agtet Samtidig gjorde,
 da han satte sit Navn paa et Blad, vil spaae Publicum
 mangfoldige Overraskelser. Folk ere ligesaa vantroe
 Thomas' er som i Cassanders Tider, de fæste ikke Lid
 til saadanne Spaadomme, og have heller ingen Føie
 til at troe derpaa. Jeg spaaer derfor heller ingen
 Overraskelser, men derfor komme de maaſkee netop.
 Nous verrons! (Dette Franske tager sig saa godt ud,
 og navnlig gjør det paa en fiin Maade opmærksom
 paa, at jeg har været i Paris).

Det er heller ikke min Agt at indtræde i Concur-
 rence med „Dagbladets“ Revue de la semaine. Thi
 deels bliver jeg ved mit Modersmaal, og dernæst præ-
 tenderer jeg ikke at blive læst af udenlandske høie Herrer
 og Diplomater. Dog skal jeg ikke have Noget imod,
 at man formedelst disse mine Skrivelser skjælder mig,
 Fuldmægtig Petersen, ud i Folkethinget, ja jeg skal
 saamæn gjøre mig Umage for at blive skjældt ud. Det
 er ogsaa en Art Folie, og jeg skal da ikke være seen til
 at følge det med Dydens dybe Indignation givne Exem-
 pel, at andrage paa Sagfølgelse mod den ublue Tre-

skænder, hvorved ialfald opnaaes, at jeg ikke blot bliver Martyr, men tillige en berømt Mand, der er i Alles Munde. Og saa har jeg tillige den Fordeel at kunne drøfte Sagen omstændeligt og, naar jeg ikke opnaaer Tillabelse til Sagsøgelse, atter at kunne skjælde Vedkommende Huden fuld til Revanche — hvilket jo altid tager sig udmærket godt ud paa Tryk i vore Dage. Saaledes skal jeg ikke forglemme — i Lighed med hvad der er skeet i Revue de la semaine — at fortælle Historien og vise, hvilken skammelig Uret der er skeet mig, saa at Alverden kan pege Fingre ad min Modstander. Dog skal det dermed ikke være sagt, at jeg end kun tilnærmelsesviis vil kunne svinge mig op til det høie ethiske Standpunkt, hvorpaa „Dagbladet“ har stillet sig, naar det ifredags ligefrem erklærer, at det ved passende Veilighed nok skal huske Grev Schulin og Capitain Jallefen, at disse Herrer vare saa forvorne og tillige saa forvorpne at træde i Opposition mod Kong Wille den Første. Saadant vil jeg alene overlade til ham.

Men nu tilbage til mit egentlige Thema. Det er altid opløstende for Menneskeheden, samt saare trøsteligt for Bevidstheden, naar en blodig Uret møder sin Fersoning. Den offentlige Anklager i Rigsretssagen mod det Ørstedste Ministerium, Advocat Brock, fik som bekendt ikke i sin Tid den Nationalbelønning, gode Mennesker i Folkethinget havde tiltænkt ham. Intrigante Personer, der ikke havde Hjerte eller Die for hans Fortjenester af den omtalte Sag, forhindrede det. Dog, Vennen udebliver ikke, naar man blot giver en Smule Tid. Hr. Brock er med 146 Stemmer valgt til Landsthingsmand. Men heller ikke en saa dydig Gjerning som den, at forhjælpe en krænket og tilsidesat Mand til sin Ret, vil blive ubelønnet. Han vil naturligtviis være blandt dem, der ville afgive den værnende Parapluie mod den Hagelbyge, der truer med at nedslaae Ministeriet som frodige Rø. Hvor truende Faren er, har De allerede paaviist, Høistærede! og jeg skal kun tilføie den Forsikring, at mine Sympathier ligeoverfor

den forventede Kamp med Hensyn til Parternes Beskaffenhed er af en temmelig neutral Natur. Ulven og Bjørnen aad hinanden dog op i Fabeln; men dette Resultat kan man neppe vente her, og bliver en af dem den Seirende, som jo maa forudsees, er der neppe nogen mildere Skjæbne at vente for os andre uskyldige Heelstatsskabninger end at blive opædte, det vil sige, naar vi ikke tage Mands Mod og Hjerte til os.

Der er altsaa Udsigt til grandiose Forestillinger paa Politikens Gebet i den nærmeste Tid, Alting rustet sig, Maskineriet sættes i Bevægelse, og naturligtviis maa Staten betale Omkostningerne ved det parlamentaire Drama, ligesom det jo ogsaa f. Ex. var Tilfældet med det af Dhrr. Tscherning og Wille i skøn Forening forestattede Lydspil, der ifølge en probat Statistikers Forfikring har medført en Meerudgift af 1500 Rd. til Rigsdagen, og det ovenikjøbet paa en Tid, da Bilkaarene just ikke ere de bedste for Borgerne, da man hører en almindelig Klage over Næringsløshed, da Skatterne stige med hver Dag, da Alt holder sig i Priis og Tørvene ere mislykkede, saa at de ligge og futte i Raskelovnen og paa Ildstedet. Min Rone er ogsaa meget vred derved, og hun udtalte som sin uforgribelige Mening, at det var meget bedre, at man discuterede om, hvordan man skulde tilvejebringe en større Billighed paa Kjøb og Smør og Brød og Brændsel, end at man sad der og skjændte paa hverandre og saa ovenikjøbet lod Folk udenfor betale Omkostningerne. Det var jo med Nød og neppe, at man engang kunde faae Raad til at see paa andre Forestillinger, som f. Ex. paa „Orpheus i Underverdenen“, især da denne jo blev givet paa to Steder, og saaledes udkrævede de dobbelte Omkostninger, Noget, der for Publicum igrunden var det Børste ved denne Concurrence mellem de to Theatre. Endvidere bemærkede hun, at det dog vistnok var paa tide, at det Røn, hvortil hun selv havde den Ære at høre, blev valgbart, thi for det Første vidste det i mange Tilfælde ligesaa god Bested som de Fleste af dem, der

fadde deroppe i Thinget, især f. Ex. om Nærings-spørgsmaalet, og dernæst antog hun, at Tønen, der ifølge „Dagbladet“ nok skal være noget fordærvet, ikke saa Lidet vilde vinde ved Qvindens forædlende Indflydelse, ligesom man overhovedet i ethvert Selskab, hvor der er dannede Damer tilstede, altid pleier at betjene sig af pæne Udtryk. Hun overdrog mig at hilse Dem flittigt og bede Dem arbejde for denne Sag; dette gjør jeg nu ved npiagtigt at anføre hendes Ord til Deres Underretning og fremtidig Efterlevelse.

Det er curieuse Dphlysninger, som ere fremkomne ved Revisionen over Theatrets Regnskab, og hvorom Deres Blad har meddeelt det Væsentligste. Den Glorie, man har bestræbt sig for at tilveiebringe over det Justitsraad=Christensenske Regimente, har, som det lader til, været ikke Lidet kostbar, og naar man seer, at der alene i denne berømmelige Saison er brugt 16,000 Rbd. til uforudseelige Udgifter, hvis egentlige Beskaffenhed man ikke synes at have opdaget af Regnskabet, saa kan man ikke undre sig over, at Tilfredsheden i den engere Kreds har været stor med Regimentet, og at den berømte Theaterdirigents Fratræden blev ledsaget med Sorg og Klager. Ogsaa Tractementet har, som det lader til, været saare rigeligt; men det er jo ogsaa en ufravigelig Betingelse for den naturlige Skuespilkunst. Derfor troer jeg gjerne, hvad man med Bestemthed forleden fortalte mig, at ved et nyt Stykke, hvor der skulde serveres med varm Mad, blev der ogsaa paa Generalprøven gjort Prøve med nævnte varme Mad, for at man skulde bære sig rigtig ad, naar man spiste for Publicum. Saadant viser tilvisse en ualmindelig Indsigt i Kunstens Væsen og en Higen efter at gjøre den saa haandgribelig og tillige saa smagfuld eller idetmindste velsmagende som muligt; men jeg troer dog, at hvis jeg kjender Personalet ret, saa har det en saadan Øvelse i denne Deel af den udøvende Kunst, at det nok vilde have fundet sig tilrette uden at have afslagt den nævnte Prøve. Iøvrigt er der Grund til at an-

tage, at en saadan Generalprøve har hørt til dem, man allerhelst har bivaanet.

Forleden havde „Fædrelandet“ en indsendt Artikel om en Overlærer Petersens Udnævnelse til Professor, hvori Forfatteren saae en Tilfidesættelse mod Overlærer Berg, der ikke var bleven Professor. Den Første havde nemlig aldeles Intet gjort, der kvalificerede ham til denne Udnævnelse, medens den Sidste havde skrevet adskillige gode Bøger. Der kan maaskee være Noget i denne Betragtning i sin Almindelighed; men fra et høiere Standpunkt forekommer mig Indsigelsen dog ikke ganske billig. Man kan være perfect i mangfoldige Ting, man kan være perfect i Dhygtighed, og man kan være perfect i Udhygtighed, og jeg gad nok vide, hvorfor ikke den ene Perfecthed bør belønnes ligesaa godt som den anden. Analogien for denne Hr. Petersen vedrørende Udmærkelse ligger jo i den næsten altid gængse Regel, at den Embedsmand, der gaaer af fra sit Embede, fordi man ikke mere kan bruge ham, enten faaer en Decoration eller en høiere Titel. Dette er vistnok tilfyneladende curieust, men, som sagt, fra det høiere Standpunkt aldeles logisk, og et Ministerium har jo ogsaa for sit eget Vedkommende — ifald noget Mennefskeligt skulde ramme det selv — flige Exempler at be-
raabe sig paa.

En saadan Professortitel, en saadan Decoration er omtrent det Samme som at gaae med Sporer, naar man ikke rider og ovenikjøbet er vinkelbenet.

Erbødigt
Petersen,
Fuldmægtig.

XXIX.

Den 16de November 1860.

Høistærede Hr. Redacteur!

Forleden var „Dagbladet“ saa artig at nævne mig i Anledning af den Wille-Tscherningske Sag i Folke-thinget, nemlig for at beraabe sig paa mig som Vidnesbyrd om, at „Flyveposten“ havde slaaet sig paa Tschernings Parti ved hans Angreb paa Redacteur Wille. Det er vel noget seent, at jeg tager til Gjenmæle i dette Anliggende, men da jeg ikke har haft tidligere Leilighed til at lade høre fra mig overhovedet, maa jeg, hvad denne særlige Ting angaaer, beraabe mig paa den bekjendte: „Den Prosit, som kom seent,“ o. s. v. Først og fremmest skal jeg da med en krænket Personligheds dybe Indignation værgе mig imod, at man identificerer min Personlighed med nogen anden Personlighed end netop min egen, og skal i saa Henseende urgere, at jeg er den livspødtē Fuldmægtig Petersen, ingen Anden. At constituere en Sjælevandring i levende Live for mit Vedkommende, maa jeg ansee for saare upassende, mildelst talt; er jeg først afgaaet ved Døden, skal det aldeles ikke genere mig, at man transporterer min Sjæl, mit Jeg, om man vil, i et andet Legeme, men at gjøre det medens jeg lever er et himmelraabende Retsbrud, i visse Maader et ligefremt Attentat, for hvilket jeg vel kunde drage Vedkommende til Ansvar for Domstolene. Hvad vilde selve Hr. Wille sige, naar jeg paastod, at Hr. Wille i grunden ikke var Hr. Wille, men en Hr. Peer eller en Hr. Poul, eller

maaskee kun en Mythe, en Mystification, en norsk Dame, maaskee en Trilling eller Trillinger i en Enhed? Vilde det ikke være skammeligt — og er man virkelig forpligtet til, for at gjøre sin Identitet gjældende ligeoverfor Nogen, at præsentere sin Døbeattest eller præstere Attester eller Bitterlighedsvidner for, at man er Den, man er? Nei, Hr. Bille har ikke med nogen Anden at bestille end med undertegnede Fuldmægtig Petersen — slet og ret.

Dermed turde vel ogsaa Svaret være givet med Hensyn til Sagens Realitet, saasom Insinuationen om det Identiske i Personlighederne derved complet er slaaet af Marken, og heri syntes Pointen egentlig at ligge. Men jeg troer dog for mit Vedkommende, for mit eget Vedkommende, at burde gjøre „Dagbladet“ opmærksom paa, at man meget vel i den Tscherning=Billeste Sag har kunnet indtage et Mellemstandspunkt, uden at tage Parti hverken for den Ene eller for den Anden, og det har netop været Tilfældet med mig. Mit Raisonnement er: Tscherning skulde ikke have skjældt Bille og Pressen ud i Folkethinget, og Bille skulde ikke have viist en saa latterlig Omfindtlighed at tage sig Sagen nær. Ja, var det en Journalist, der altid besluttede sig paa en urban Tone, der ikke havde bragt den journalistiske Grovhed i System, der ikke svang Krabassen, saa Blodet pibiede frem under Strimerne, saa vilde vistnok Enhver billige, at han søgte den Regres, som Omstændighederne tillode ham. Men nu er det jo, som om han vil have Privilegium exclusivum paa at være grov, og derfor agter at straffe Enhver strengt, som griber ind i denne hans formeentlige Rettighed, især naar det gaaer ud over ham selv. Med denne Behagelighed kunde jo ogsaa det Rytige være forenet; idetmindste har A. Hage, dette Folkethingets enfant terrible, sagt det med tørre Ord; men om det indeholder Sandhed, skal jeg lade være usagt, da jeg ikke er istand til at prøve Hjerner og Nyrer. Nu haaber jeg imidlertid, at „Dagbladet“ veed min Mening om denne Sag;

falder den sammen med Deres, Høistærede, skal det ikke undre mig.

Det er ellers mærkeligt nok, at medens man netop i indværende Session har bebrejdet Folkethinget i det Hele som det Enkelte Uvidenhed, Bandalisme, Mangel paa Indsigt og Kundskaber, er det aldrig optraadt saa lærd som netop denne Gang. Dette har ikke blot viist sig ved Tschernings fornævnte kritiske Burdering af „Dagbladets“ franske Revue, men ogsaa ved andre Leiligheder, saasom ved Kosoeds Interpellation, ved Sagen om Brandvæsenet paa Landet osv., og naar man gjen-nemlæser disse Forhandlinger, skulde man næsten troe sig henjat paa en lærd Høistole. Det er her viist med den allerstørste Grundighed, at man neppe kan blive en god dansk Borger, ja, at man neppe engang rigtig kan blive salig, uden at der læres Svensk i Skolerne; endvidere faaer man et af Capitain Falsen foredraget høist opbyggeligt Curjus om det franske Sprogs Universalitet og det absolut Nødvendige i, at dette i Underviisningen fortrænger det Tydske, og endelig har baade nævnte Capitain og Hr. Archivarius Barsod søgt at værne om det danske Sprogs Reenhed ved at holde Foredrag over, hvorledes fremmede Ord og Talemaader bør erstattes med ægte danske. Slige Bestræbelser egne sig vistnok til at hævede Thingets Værdighed i den almindelige Beridsthed, samt at vise, at Prof. Schierns Vink om, at Rigsdagen burde tage Underviisningen i sin Haand, er faldet i god Jordbund. Jeg for mit Bedkommende havde kun ønsket, at d'Hrr. Barsod og Falsen vare gaaede lidt videre i deres Sprogrenjelse, og ikke vare blevne staaende ved nogle enkelte i Lovudkastene forekommende fremmede Ord. Ligesom Professor Oppermann gjorde opmærksom paa, hvor udansk den pseudonyme Forfatter Emil St. Hermidad har været i sine Arbejder, saaledes burde man ogsaa have fremdraget Dagspressen og viist, hvorledes fremmede Ord og Talemaader burde erstattes med ægte danske Benævnelser. Saaledes kunde de meget godt have an-

ført, at Ordet „Nips“, som det nu bruges af en Samtidig, godt kan erstattes med Ordene „Flauheder“, og det plattyske „Dit og Dat“ med „aandrigt Vanvid“. Indholdet godtgjør tilstrækkeligt det Udtømmende og Nøiagtige i disse Betegnelser. Iøvrigt skal jeg glæde Hr. Capitain Fallesen med den Underretning, at det franske Sprog allerede har fundet særdeles megen Indgang hos os. Dette viser sig f. Ex. i flere Blades Theateranmeldelser, som man fremfor Alt søger at lave til efter fransk Feuilletonmønster med Tilbehør af en Mandrighed, der vel i de fleste Tilfælde kan kaldes forloren, og naar man har opholdt sig nogen Tid i Paris, undlader man ikke ved alle Leiligheder at gøre opmærksom derpaa, for at Respccten for Bedkommendes Dom og Dømmekraft skal blive desto større. Havde man i Holbergs Tid haft Theaterkritici af den Art, kan man vædde Ti mod En, at han havde gjort Jean de France til Theatercriticus. Jeg var forleden i Casino for at see det saakaldte franske Selskab. I Nærheden af mig sad en Mand, der var idel Vatter under en kommiss Scene, som udførtes af Komikeren Petit. Da jeg ikke selv havde nogen Placat, bad jeg om Tilladelse til at see hans. „Værsgo“, sagde han, „de skal nok have Noget, som hedder Marjolaine,“ og udtalte dette Marjolaine saa dansk, at man aldeles ikke kunde være i Tvivl om hans danske Udtale, men vel endeel om hans Forstand paa det franske Sprog. Der er aldeles intet Umuligt i, at han er en af de fornævnte Theateranmeldere.

Men man gjør ogsaa Gjengæld i Frankrig med sædvanlig fransk Artighed. Man begynder at bekymre sig om danske Tilstande og om dansk Kunst. Især skal et Blad ved Navn l'Europe artistique indeholde ikke faa Efterretninger om kjøbenhavnske Theatertilstande. Det er saaledes fortalt mig — Bladet har jeg ikke selv seet — at der for nylig har staaet en Artikel deri, hvori anføres som den danske Operas Hovedstøtter Mad. Fossum, Hr. Schram og Hfr. Bournonville.

Man turde jo rigtignok med Hensyn til den Sidstnævnte nære en lidt besteden Tvivl om, at Forfatteren har været aldeles rigtigt underrettet, men naar man nu seer, hvordan den unge Dame bliver sat ind i alt Muligt, ja maaskee endog i alt Umuligt, hvorledes hun synger baade det, hun kan, og det, hun ikke kan, saa er det ikke saa underligt, at et fransk Blad virkelig anseer hende for en af Operaens første Støtter. Men at Efterretningen skulde være sendt herfra, maa betvivles; er det skeet, maa det være en Chicaneus Mystification. Næste Gang læses vel i l'Europe artistique, at Mlle Healey, en ung begavet Engländerinde, nu maa ansees som Ballettens Støtte. Ja, man pleier sjældent at blive staaende ved et enkelt ondskabssuldt Forsøg.

Jeg har seet, at Hr. Ploug er i Landsstinget Ordfører i Barbeersagen. Det er symbolsk og tillige berettiget, thi om han just ikke har givet sig af med at tage Folk ved Næsen, saa har han dog som Journalist viist sig saa dygtig i den høiere Indsæbnings- og Barbeerkunst, at der hos ham maa forudsættes en ualmindelig Indsigt i dette Sag. Nu har han jo ogsaa ganske nylig søgt at barbere Officiererne for deres saameget hndede „von“, og i denne Henseende tilstaaer jeg oprigtigt, at han har min Sympathi. Folk ville imidlertid vide, at dette Attentat har vaakt en bethdelig Forbittrelse hos endeel af de Vedkommende, saasom de betragte dette „von“ som et Prærogativ, der har hellig Hævd, som en af disse „verbrieftede Rechte“, man ikke tør røre ved. Det er Paschaernes Hestehaler eller Mandarinernes Knap-Værdigheds Symbolik. Men da jeg er conservativ, saa vil jeg foreslaae en Middelvei. Har jeg forstaaet „Fædrelandets“ Raisonnement ret, saa er det nok egentlig den Omstændighed, at dette „von“ er Dybst, der er Tornen i Diet. Saa kan man jo tage det franske «de» eller maaskee det danske „af“, der tillige har den Fordeel at være svensk. Det vilde vel sagtens i Begyndelsen lyde lig underligt, at høre Noget som Lieutenant af Madsen eller Capitain af Petersen eller Major

af Hansen, men man vilde dog vel tilsidst vænne sig dertil, især naar derved opnaaedes, baade at det Bestaaende blev bevaret, og at der tillige skete et Fremstridt i Retningen af det Nationale.

Da jeg netop idag har beskæftiget mig endeel med Rigsdagen og dens videnskabelige Forhandlinger, skal jeg ikke undlade at gjøre opmærksom paa, at Hr. Frederik Barfod ved Forhandlingerne om Baron Ludvig Holbergs Understøttelseslegat gjorde Folkethinget den interessante Meddelelse, at han (Barfod nemlig) var i Besiddelse af en Søn, der hed Ludvig, uden dog at tilføie noget videre om dette unge Menneskes Egenheder og ydre Personlighed, hvad der dog formedelst bemeldte Hr. Barfods bekjendte Tilbøielighed til at gaae ind paa biographiske Enkeltheder var at vente. Det kunde vel nok falde En og Anden ind at kalde en saadan Meddelelse parlamentarisk Bedemandsstil; jeg derimod er saa stikkelig ikke at see Andet deri end Faderglædens naive Udbrud, der desværre ikke altid kan regne paa nogen Paaskjønnelse, allermindst i en officiel Forsamling. Kan det iøvrigt være Hr. Barfod til nogen Nytte ved en anden Veilighed, naar Talen f. Ex. skulde falde paa Johannes Ewald eller Johannes Hage, saa tillader jeg mig at underrette ham om, at jeg har en Søn, der hedder Johannes, og en Datter, der hedder Johanne, hvad dog vist er nok saa mærkeligt, som at hans Søn hedder Ludvig.

Erhødigst
Petersen,
 Fuldmægtig.

XXX.

Den 24de December 1860.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Inden det gamle Aar tager Afsted og gaaer ind til sin Mangfoldighed af Fædre — en Mangfoldighed, hvorom jo de Værde ere i høi Grad uenige, — anseer jeg det for min Pligt at hilse paa Dem og Deres Læsere, for at takke for god Omgang i det gamle Aar og udbede mig fremdeles Belvillie i det nye. Denne Belvillie haaber jeg saa meget mere at kunne gjøre Regning paa, som man vil have bemærket, at jeg i den sidste Tid har været noget „sjelden“, og saaledes har Krav paa at være vel seet, saasom det jo er en be kjendt Regel, at den Gæst, der viser sig sjældent i et Huus, pleier at være mere velkommen end den, der kommer hyppigt. I sidste Tilfælde synker man let ned til at blive et Hverdagsansigt, som Ingen bryder sig om, og til Syvende og sidst ønskes Pokker i volds. Særlig skal jeg ikke negte, at sjældent jeg ofte nok har følt mig opfordret til at tilskrive Dem Et og Andet, har jeg ikke ret været oplagt. Jeg har været bespændt af mørke Tanker ved at see, hvordan Rigsdagen, det vil da navnlig sige Folkethinget, har taget sig saa varmt af os Embedsmænd, og i Sagen om Dommeres Lønning viist en saa stor Omhyggelighed, at det er gaaet mig til Marv og Been. Jeg veed meget vel, at disse

Bestræbelser for at sætte Embedsmænd paa smal Koft ere fremgaaede af sanitaire Hensyn. Belleynet er aldeles ikke gavnligt, det er en bekjendt Sag, og skjøndt vi, saaledes som vi nu ere lønnede, just ikke risquere at forfalde dertil, saa har man, for at betage os al mulig Anledning i denne Retning, fundet, at Subtraction dog ikke kunde være afveien. Endnu ere vi Subalterne vel ikke ligefrem berørte; men naar man bærer sig ad med Dommerne, som steet er, saa maa jo Raden snart komme til os — og det er det, som opfylder mig med Sorg og Engstelse. Jeg vil ikke høiere op — det bryder jeg mig nu engang ikke om, De veed det, Høistærende, jeg hører ikke til dem, der klage over ikke at kunne leve. Thi jeg husker paa Johan i Eventyret, der ikke kunde leve, skjøndt han steg fra Trin til Trin, og først da han kom i Tugthuset, kunde han leve. Men jeg vil saa gjerne beholde, hvad jeg har, og det ville sagtens ogsaa alle de, der sidde i Folkethinget og raade for vor Skjebne. „Gjør ikke med Andre, hvad Du ikke vil, at Andre skulle gjøre med Dig“, er et gyldent bibelsk Ord, som alle Forgivere burde lægge sig paa sinde, naar de atter skulde tage os arme Levebrøds mænd under Behandling.

Men der har ogsaa været Andet, der har betyngret mig. Jeg har saaledes med blødende Hjerte seet, hvorledes vor ferme Finantsminister og vor forrige Indenrigsminister ere blevne ilde behandlede i Folkethinget ved Forhandlingerne om de saakaldte Sidecontracter. Hvor kunde man dog have Hjerte til at gjøre Sligt, selv efterat Monrad med Salvelse havde appelleret til „Velvillien“, og uagtet Rimestad stillede sig frem som et afværgende Skjold og strakte de knyttede Hænder truende ud mod Modstanderne. Hvor jeg ængstedes og hvor jeg bævede! Men da dumpede Sir Morton Peto ned blandt os som en Frelsens Engel. Han „talte kort, han talte lidt“, som Monrad sagde forleden Dag, og Ein, zwei, drei, — var der ikke mere Tale om Fjender eller Krieger. Sidecontracterne ere op-

hævede, den ominøse Tverbane bliver indlemmet i det nye fuldstændige Jernbanenet, og d'Hrr. Jænger og Krieger kunne nu i Ro, frie for alle næsvise Anfægtelser, spise deres Zulegrød sammen med Indenrigsministeren, der paa deres og egne Begne ærligt har fortjent den. Ogsaa Repræsentanterne for den nordiske Kunst kunne glæde sig, thi ikke blot har Thinget viist sin Bod og Bedring overfor Indenrigsministeren, sin ustrømte Velvillie, ved at bevilge Constantin Hansen de ansøgte 5000 Rd. til Universitetets indre Decoration, men Hr. Morton Peto har jo ogsaa, som „Fædrel.“ officielt har berettet, gjort store Bestillinger paa Kunstværker, og at det er skeet hos den nævnte nordiske Kunsts Dyrkere, er udenfor al Tvivl. De ere virkelig Lyffkens Skjædebørn, der holdes frem ved alle Leiligheder. Men de andre Kunstnere, der ikke høre til denne Skole, de maae nøies med at see smukt til. Disse have derfor neppe nogen synderlig Glæde af deres Zulegrød, om de end have Raad til — hvad maaskee kunde betvivles — at nyde den.

Som Familiefader maae jeg med Tak erkjende den Omhu for Sædelighed o. s. v., som Finantsudvalgets Fleertal har viist med Hensyn til det af Indenrigsministeriet stillede Forlangende, at det Plankeværk, som adskiller Exerceerpladsen fra Rosenborgs Lysthave, skulde tages bort og ombyttes med et Stakit. Tscherning, der var Ordfører for dette Fleertal, fandt nemlig i denne høist vigtige Sag, at det ikke var rigtigt at anbringe et Stakit, saasom Ammerne let kunde fristes til at forlade Børnene, for gjennem Stakittet at underholde sig med Soldaterne. Forsaavidt som dette blev ytret paa Majoritetens Begne, maa jeg ganske underskrive hans Mening, saasom det er vitterligt nok, at der finder en ikke ringe Attraction Sted mellem Ammer og Soldater. Rigtignok afgiver et Plankeværk ikke altid en betryggende Skranke for Kjærligheden; idetmindste fortæller den gamle Historie, hvorlunde Hr. Pyramus og Troken Thisbe fik Leilighed til at tale

sammen gennem et Plankeværk, ved at bore et Hul derigjennem; men Sligt er dog altid forbundet med nogen Uleilighed, og kom der et Stakit, da var Marken aaben, og Moraliteten i den forfærdeligste Fare. Jeg giver altsaa Tscherning complet Ret. Men Pastor Hammerich fristes jeg ogsaa til at give Ret, fra hans Standpunkt idetmindste. Han mindede om, at Plankeværket var en Levning fra Absolutismens Tid, da man var saa nedrig at forbyde Folk det deilige Skue af Soldaternes Exercits, da man, som han udtrykte sig, vilde have Slotte og Soldater for sig selv. Hans prætereo censeo var som hiin Coto's, at Plankeværket skulde falde og give Plads for et Stakit, og deri har han, som sagt, fra sit Standpunkt, Ret. Fallesen har ogsaa Ret, fra sit militaire Standpunkt. Han meente, at Soldaterne ikke burde sættes i en lukket Kasse (id est: Plankeværk), men at et Buur (id est: Stakit) var at foretrække. Desuden kunde det jo i andre Henseender være hensigtsmæssigt, meente han. Man klagede over, at Soldaterne ikke altid bleve behandlet, som de burde (id est: at de fik Brygl). Kom der et Stakit, saa kunde Folk sidde i al Gemhytlighed under Træerne og see ind i Buret, hvorledes Soldaterne bleve behandlet. Han sluttede sig derfor til Hammerichs: Plankeværket maa falde. H. M. Petersen vilde det Modsatte. Han havde ogsaa gaaet i Skole paa Exercerpladsen, og han havde saaledes Erfaring for sig, hvor vigtigt det var, at det, som adskiller Kongenshave fra denne Plads, ikke var gjennemfaldt. De unge Mennesker, som gik i Exercer-skolen, vare, efter hans Mening, bedst tjente med, hverken at blive seet af eller selv at see dem, som gaae i Kongenshave. Hans Standpunkt var ligesaa meget et taktisk som et moralsk, og jeg maa derfor ogsaa give ham Ret. Men jeg er saaledes uheldigviis selv kommen paa Bremenfeldts Standpunkt, at jeg giver begge Parter Medhold i denne vigtige Sag, og derfor ikke ganske kan glæde

mig over, at Statittet blev forkastet, skjøndt jeg vel egentlig som Familiefader, i Moralitetens og Børneopdragelsens Interesse turde være tilfreds dermed. Dog kan jeg ikke undlade, med Hensyn til Sagens forstaaende Behandling i Landsstinget, at gjøre opmærksom paa den Middelvei, som en meget omtalt Mand udfandt, da han havde et lignende intricat Spørgsmaal om Statits Fortrin for Plankværk at afgjøre med sig selv. Efter nemlig at have veiet alle Grunde for og imod, besluttede han sig til at lade opføre et Plankværk og lade et Statit male derpaa. Saa havde han baade Statit og Plankværk paa eengang. Det Samme kan jo gøres ved Exerceerpladsen.

Men her maa jeg standse, da jeg ikke gjerne vil overskride det Reglementerede. Dog faaer jeg vel Plads endnu til at ønske Dem og Deres Læsere en glad Jul og et fornøjeligt Nytaar.

Erhødigst
Petersen,
 Guldmægter.

XXXI.

Den 27de Marts 1861.

Høistærede Hr. Redacteur!

Hvor Tiderne forandre sig! Jeg beder Dem slaae op i „Fædrelandet“ for 1854 og sammenligne det med „Fædrelandet“ for 1861. Dengang præsenterede det sig med ledende Artikler, struttende af de bekjendte geniale Grovheder, frembydende en sjelden Opfindsomhed af pikante Skjældsord. Men dengang gjaldt det det Ørsted-Bluhmeſke Ministerium, og Omkvædet var: at det med Bold og Magt vilde forraade Fædrelandet, Friheden, osv., osv. Dengang vare Hall og Monrad Danmarks Riges Frelsermænd, de store Propheter, fra hvem al Befrielse og al Lykkes Fylde skulde komme. Og nu — ah! nu er den samme Hall, den samme Monrad, især Monrad (thi Hall giver vel endnu Haab om God og Bedring), Folk, som man ingen Tillid kan have til, Folk, der have „dræbt Troen paa deres Folk og deres Fædreland“ og andet mere, som denne nye Bise indeholder. En saadan Forandring, hvor besynderlig den iøvrigt seer ud, er overmaade let at forklare. De Mænd, der nu skjældes saaledes ud, have jo i Forening med Hr. Ploug diet af Eiderdanismens Bryster, have draget Næring deraf og ere blevene store og stærke, ja, den Magt, de tvende Førstnævnte ere Indehavere af, have de uimodsigeligt denne deres Amme for en stor Deel at takke for. Men Fostbroderskabet er sprængt. Medens Ploug endnu er gjennemtrængt af den søde Mælk og endnu vugger sig i den „Eventyrpolitik“, som nævnte Amme saa skjönt fortalte om, er denne Mælk hos Hall, men som sagt især hos Monrad,

ved at de ere komne op i de høiere Regioner, hvor de have et videre Overblik, og hvor Temperaturen er langt tjøligere, trængt ud gjennem Porerne, og det Lidet, der er tilbage, er ikke istand til at holde Føstbroderskabet vedlige. Vel er der ikke saa sjældent forsøgt paa at fornøje Melken, og Hr. Ploug har i saa Henseende gjort sit Muligste, men da han nu har seet, at Modtageligheden derfor er bleven mindre og mindre, ja, at de saa godt som have vendt ham og den gamle Amme Ryggen, er hans Forbittrelse grændseløs, og at han tracterede dem som anført, er Noget, som ingen Billigtænkende vil undre sig over. En slem Skuffelse forhøier altid Harmen og skilte Venner blive ikke sjældent de bittreste Fjender.

Saavidt om Sagens psychologiske Side, som trods dens Alvor dog ikke savner et vist komisk Præg. Naar man saadan seer „Fædrelandet“ udslynge moralske Invectiver imod Ministeriets ledende Tanke og figurligt talt trække dem ved Haarene, kommer man til at tænke paa Saturn, der opæder sine egne Børn. Monrad og Hall hudsflettede i og af „Fædrelandet“! Er det ikke eventyrligt, men tillige komisk. Saadant vilde dog de Fleste for nogle Aar siden have anseet for en Umulighed, og dog har der vistnok været dem, der have ahnet, at det vilde komme saavidt. En Ting er det at være Opponenten paa Papir og i Rigsdag, men naar de samme Opponenten kommer til Regjeringen, faae de som oftest Troen ihænde paa, at Det, som de ansaae eller idetmindste proclamerede som et reent Smørrebrød, aldeles ikke gaaer saa glat, ja endog er en ligesvem Umulighed. De ere ikke de Første, der have gjort denne Erfaring, og ville heller ikke blive de Sidste. Ploug med sin reenlivede eiderdanske Tro vilde sikkert prøve det Samme, hvis han — hvad Vorherre dog bevare os for — kom til Regjeringen. Men saa vil jeg dog indrømme ham den Compliment, at han hellere gif ud af den igjen end afveg fra sit Princip, ligerviis som Clausen og Madvig gjorde. At han i sit Blad oppo-

nerede mod Fællesforfatningen af 2den October og desuagtet i Rigsdagen stemte for den, kan jo vel nok betragtes som Principløshed, men igrunderen var det kun et Offer, bragt paa Fostbroderskabets Alter, et Offer, som stete i Haab om velvillig Smødefkommen ved en anden Veilighed.

Dog nok derom! Naar man seer hen til, hvad der foregaaer i Ikehoe, kan man nok tabe Lyst og Lune, og ethvert Forsøg paa at svinge sig op dertil er kun en stakket Opstrammen. Slesvigholstetnismen, den forblændede, fanatiske, egoistiske Slesvigholsteinisme fører nu det store Ord, og enhver oprigtig Ven af Fædrelandets Sammenhold og Uafhængighed maa see det med dyb Sorg. At de Eiderdanske føle en lønlig Glæde derover, kan man jo neppe fortænke dem i. Det maa indrømmes, at de have kraftige Allierede i hine frysende Slesvigholstenere. Derfor kan man ogsaa forstaae, at „Fædrelandet“ hundser den eneste moderate Mand i Forsamlingen, Agent Kenc, den Eneste, der med Varme udtaler sig for Heelstaten, og at det regalerer den tgl. Commisarius, Minister Raasløff, paa en høist smagfuld Maade med Østers. Men Sagen har forsaavidt den gode Side, at Udlandet eller ialfald de venligtsindede Magter dog her kunne faae Syn for Sagen, hvor lidet enhver Smødefkommen frugter, hvor lidet enhver som helst Opoffrelse af egne Ønsker og Hensyn her finder Auerkjendelse, og endelig at de Kræfter, der i sin Tid virkede i den Hensigt at stille Danmark ikke alene ved Holsteen, men ogsaa ved Slesvig, endnu ere fuldt saa virksomme som dengang, og ikke have mistet Noget af deres Styrke. Det maa man haabe vil aabne Vinene for Meget, som hidtil var dunkelt og uklart, og det kunde maaskee nok være, at hvad der nu maa ansees for farefuldt og for yderst sørgeligt, i Virkeligheden fører til Frelse. Om hvordan denne Frelse bør være, vil der være deelte Meninger. Der kunde vistnok være dem, der ønskede, at Holsteen maatte seile sin egen Sø, og slutte sig saameget som det vilde til Tydskland

og navnlig til det saa elskede Preussen; men hvo borger saa for, at ikke Slesvig rives bort i Forvirringens Maelstrøm og saaledes Danmarks complete Oplosning medfølger. Det er dette Hensyn, der leder de virkelige Heelstatsmænd, og naar de hellere foretrække at lide nogen Overlast af det tyske Forbund for en saa sørgelig Eventualitet som den nævnte, saa er det dog vistnok, at de ikke kunne ansees for mindre gode Patrioter end de, der see Rigets Frelse i en Eiderstat. Desuden kan man være saa temmelig sikker paa, at den slesvigholsteenske Anskuelse ikke er det egentlige holsteenske Folks Anskuelse. Bevist herpaa kan søges i de talrige Petitioner om en Fællesstat. De, som nu føre det store Ord i den holsteenske Stænderfal, ere valgte af nogle enkelte Wühlere, og Folket, der er indifferent eller forpiint af mangeaarigt politisk Brøvl, har holdt sig tilbage. En almindelig Afstemning, om man vil blive ved Danmark paa rimelige Vilkaar, var maaskee et Experiment, der under nærværende Omstændigheder kunde føre til et heldigt Resultat. Almindelige Afstemninger have jo i de sidste Aar været paa Dagsordenen, og jeg gad nok vide, hvorfor man ikke ogsaa her kunde anvende samme. Vox populi er dog i de fleste Tilfælde vox dei, og vilde vel ogsaa blive det her, isald ikke Wühleriet, preussiske og augustenborgske Agitationer fit altfor megen Tid til at bemægtige sig Stemningen.

Dette til Overveielse. Her hedder det: Hjælp Dig selv, saa hjælper Gud Dig, thi at vi kunne vente nogen egentlig Hjælp fra Stormagterne, er vistnok et høist forfængeligt Haab. Har man ikke i disse Dage seet, at Frankrig, England og Rusland have søgt at formaae Regjeringen til at opfylde Forbundets Forlangende om Budgettets Forelæggelse for de holsteenske Stænder, og har man ikke hørt udtale af Ministeren i det engelske Parlament, at der er Uret paa begge Sider, og at navnlig den danske Regjering har gjort Uret ved sit Forhold i Slesvig. Man gjøre sig derfor ikke skadelige Illusioner om Hjælp fra den Kant, hvor man

Intet har at vente. At man paa ingen Maade vil Danmark's Undergang, at man tværtimod ønsker, at det skal bevare sin Uafhængighed og Selvstændighed, kan ikke betvivles; men man troe blot ikke, at man ledes dertil af virkelige Sympathier, om man end benytter de tilsvarende Phrafer. Det er Hensynet til det Fordeelagtige i, at et lille Rige har Nøglen til et af Verdenshavene, der er den levende Tanke. Men dette udelukker ikke, at man i Grunden er ligegyldig ved, hvorledes de indre Forhold ordnes, naar blot ikke Verdensfreden forstyrres derved og den europæiske Ligevægt forrykkes. Man vil ikke, at Tydskland eller Preussen meler sin Røge paa Danmark's Beføstning, men ligesaa lidt vil man, at Danmark af egen Tilskyndelse skal mele denne Røge, fordi Riget har tvende Nationaliteter, der ere uenige indbyrdes, men om hvis Uenighed man ikke har eller ikke bryder sig om at have noget ret Begreb. Men som sagt, det turde dog nok være muligt, at Slesvigholsteinismens aabenbare Optræden i den holsteenske Stændersforsamling og dens usorblommede Tragten efter at dele Monarchiet i to Halvdele vil fremkalde et Magtsprog af Stormagterne, der kunde gjøre en Ende paa Striden i fredelig Retning, skjøndt det just ikke er at haabe, at Saadant vilde være den gavnligste Løsning.

Og nu denne oldenborgske Hr. Peter, der kasted' Runer over Spange, hvorover Danmark's Konge skulde gange! Hvor god han dog er, at han vil forsvare Hs. Maj. Kongen mod dennes egne Undersaatter! Han har nu fordunklet den seirsæle Hertug af Coburg, og det varer sikkert ikke længe, førend der gives en Pfønning af hver Seidel Al det hele Germanien over til Beføstning af en Gulblaurbærkrone som Belønning for hans „unerschreckne“ Forsvar af tydsk Ret og Ære. Mulig har hans „freundwilliger“ Fætter Kongen af Danmark's Svar givet lidt Malurt i hans skjønne Selvbevidstheds fyldte Bæger, men hvad behøver Fætter Peter at bryde sig herom? Hans Runer ville erhyverve

ham en Hædersplads i det store Fædrelands Annaler ved Siden af „Wilhelm Erobreren“, og mulig give ham Rettighed til med Sidstnævnte at concurrere til den tydske Keiserkrone, naar Spørgsmaalet om denne om kort eller lang Tid kommer paa Dagsordenen.

Tag tiltakke med nærværende Mundfuld Politik. Egentlig er Eligt ikke min Sag, men det ligger i Atmosfæren, og man kan ikke, saa gjerne man vilde, frigjøre sig for Indtrykket deraf eller undlade at speculere derover. Meget hellere beskæftigede jeg mig med noget Morfomt, noget Interessant, som f. Ex. Bournovilles Indignation over, at den store Dandser Bestris, den ædle Dandskunstis Fader, saa stammeligt mishandles i Folketheatrets „Garat“ (see Artiklen i „Berl. Tid.“). Eligt hører til de Ting, som dog kan opmuntre En lidt i denne virkelig sørgelige Tid.

Erhødigst
 Petersen,
 Guldmægtig.

XXXII.

Den 3die Mai 1861.

Høifæredede Hr. Redacteur!

I den nye Udgave af Heibergs Skrifter findes i fjerde Deel en lille, forhen utrykt Afhandling om Anerkjendelse. Det er hans Mening, at det er mennekeligt og naturligt, at Enhver gjerne vil finde den Anerkjendelse, han troer at fortjene, men naar man seer, hvor megen Anerkjendelse der tilveiebringes ved udvortes,

kunstige Midler, som den Anerkjendte selv har sat i Berøggelse, fordi hans Fortjenester ikke sloge til, saa kan enhver Miskjendt let trøste sig over, at han ikke har faaet, hvad han ikke har stjaalet. Endvidere udvikler han, at den største Ulykke dog i Grunden er den at have forsømt at yde Anerkjendelse til Andre, som virkelig fortjene den; enten er det Blindhed eller Ondskab, den blasfemede Eløvhed eller den fordærvede Villie, der bevirker en sliq Fornegtelse, og begge Classer af Fornegten ere forkastelige. Men paa den anden Side gives der ogsaa visse Mennesker, hos hvem Anerkjendelsen af Andre sidder saa løst som en Kugle paa en Naalespids, de anerkjende næsten Alle og Alt, og man begriber ikke, hvorledes den samme Anerkjendelse kan blive de forskjelligste Qualiteter tildeel. Men denne stærke Oversømmelse af anerkjendende Tribut hidrører ikke fra noget Godt, og man frænkter netop det Gode ved at bringe det Slette og Middelmaadige sin Anerkjendelse. Heiberg ender sin Udvikling med den Bemærkning, at det i mange Tilfælde bliver tvivlsomt, om man skal være glad eller bedrøvet over at finde Anerkjendelse.

Skjøndt Heiberg skrev denne lille Afhandling i 1860 og Manden selv er død — desværre! — skulde man næsten troe, at hans Ord netop i denne Tid vare flydte af hans Pen, og at han sigtede til de nuværende Tilstande. Det lader virkelig til, at Anerkjendelse hos os, som han saa træffende bemærker, sidder saa løst som en Kugle paa en Naalespids. Overalt, i alle Byer, holdes der Møder, hvor Anerkjendelsen af Ministeriets store og gode Handlinger, dets Fortjenester af Fædrelandets Sag o. s. v. o. s. v. sprudler frem som en Fontaine, Hanen nylig er dreiet om paa. Ministeriet bliver formelig overdænget med Anerkjendelse — især Conseilspræsidenten. Men er denne Art Anerkjendelse virkelig saa behagelig, saa tilfredsstillende? Er der ikke en vis lønlig Anelse om, at den er af den Art, som man i Grunden ikke bør skjytte om. Slette Mennesker kunde maaskee sige, at den falder under den Kategori,

hvorom det hedder hos Heiberg, at den er tilbeiebragt ved udvortes kunstige Midler, som den Anerkjendte selv har sat i Bevægelse; men da jeg ikke er noget slet Menneſte, tværtimod meget godmodig, tillader jeg mig at paaſtaaе, at Anerkjendelsen i nærværende Tilfælde er kommen frem uden den nævnte Pøſteſtang. Men paa den anden Side vilde jeg efter min Overbeviisning træde Sandheden for nær, naar jeg udtalte, at den er kommen ſom af ſig ſelv, ſom begrundet i Forholdenes Natur og Perſonernes virkelige Fortjeneste. Anerkjendelsen er fremkommen ſom en Modvægt. Jeg var engang i et Selſkab, hvor der var to temmelig coquette Damer. Om begge flokkede ſig Tilbedere, og jo mere den ene Part af diſſe beſtræbte ſig for at viſe den Tilbedte Ar-tighed og Opmærkſomhed, deſto ſtærkere blev Cour-mageriet paa den anden Side. Der var en vis Kappelſt, en Anerkjendelse paa begge Sider i bengaliſt Flamme. Havde der ikke været en Concurrence, vilde man neppe her have overværet Skueſpillet af en ſaa ivrig Tilbedeſe. Saaledes ogſaa i nærværende Til-fælde. „Dannevirkerne“ lade gjøre Cour til ſig, de Miniſterielle ſee deri en Tilſidesættelſe, maaſtee en far-lig miniſterſtormende Tendents, og de føle Trang og Opfordring til at optage Concurrencen i Anerkjendelse, for at deres Tilbedte, ſom de maaſtee paa en eller an-den Maade ſkylde Ertjendtlighed, ikke ſkal ſtilles i Skygge og maaſtee endog blive diſtanceret. Saaledes er Anerkjendelsen ikke abſolut, den kommer kun frem ſom et Lod, der lægges i den ene Staal af Vægten, for at den kan balancere med den anden. Og oven-ikjøbet ſiges der: Ja, I ſkal have Anerkjendelse, men I ſaaе den kun, førſt fordi det er Jer, Jer ſelv, ikke for det, I have gjort, og dernæſt fordi vi ikke have Andre, der ere bedre, og endelig fordi det vilde være en Skam for os ſelv, hvis I ingen Anerkjendelse fik. Men un-der alle Omſtændigheder maa der ikke gives videre efter, end I allerede have gjort. I have allerede givet for meget efter.“ See, ſaaledes er denne Anerkjendelse be-

stassen, og oprigtigt talt, i sit stille Sind maa Ministeriet dog nok erkjende, at en sliq Anerkjendelse ikke er en Pibe Tobak værd.

Det er nu den Anerkjendelse, Ministeriet har faaet. Men den er ikke enestaaende; vor Tid er, som sagt, fuld af Anerkjendelse, og den strækker sig gjennem alle Grader. I Casino bliver stadigt Mad. Pepita anerkjendt med Fremkaldelse og en Bouquet. Dette er ogsaa fremkommet ved Modvægtens Lov; thi man viste hende den Artighed at pibe de første Aftener. Og saa har man i Casino „Ballet i Olympen“ — hvor herligt! Det er et Mesterværk, som opnaaer fuld Anerkjendelse. Og det fortjener det isandhed ogsaa, thi dets Forfatter hører til dem, som vide at træffe Publicums Smag, og er der Nogen, der fortjener den som Kuglen paa en Naalespids løst siddende Anerkjendelse, saa bør det være denne. Baggesen siger.

Det første Grundprincip i denne Sag,
 I hvad man kalder god og ægte Smag,
 Er: hvad til alle Tider Folk behager,
 Det er at sige: Hvad dem smager.
 Det smager dem — og dermed Stop!
 Som for Exempel's Skyld, jeg sætter
 Ei blot almindelige Retter,
 Men hvad man ellers differ op,
 Herr Geissbrechts Marionetter —
 Hvert Spring, hvormed os Sindet letter
 Casortis genialste Trop —
 Selv Balveis-Morianens Hop

Med eet Ord sagt: Alt hvad man vil,
 Hvad aldrig Bøhlens Gaben trætter,
 Og hos de Store selv maa til,
 For Tidens Korthed her i Live
 Saa langt som muligt at fordrive —
 Hvad er det Andet, ligesfrem,
 End Smageligt? „Det smager dem!“

Og som sagt — sliqe Bestræbelser bør hædres. Selv om det er „gamle jordslaaede Kjældermænd“, selv om man maa tage til Takke med Noget, som Crit Bøgh selv vilde kalde:

Denne evige Gjøren Commers,
 Disse næsten ideeforladte,
 Indvendig hule og udvendig glatte,
 Men af en ondskabssuld Dæmon besatte
 Hoppende Vers!

træffe de Publicums Smag, saa bør Anerkjendelsen være parat, thi vox populi vox dei, og i saa Fald bliver den guddommelig. Hvad gjør det, at det Gode krænktes ved, at det Middelmaadige fremhæves og op-
 høies — Sligt er Kjærlinge-Argumenter, der gjælde til Vandsbeck, men ikke med Hensyn til „Ballet i Olympen“.

Ogsaa den store kritiske Størrelse i „Dagbladet“, det store D, har vundet fuldt op af Anerkjendelse, men dog ikke ganske den, som Heiberg nærmest har sigtet til. Fader Mølbech vil ikke i det danske Sprog vide af nogen Anerkjendelse, han siger det er et udanskt Ord og holder paa, at „an“ skal bortkastes. Dette er tilpas med Hensyn til Hr. D, som i den sidste Tid ikke saameget har vundet Anerkjendelse som Erkjendelse. Man er kommen til Erkjendelse af den Plads, denne Hr. D. indtager blandt de Herrer Kritici, og denne Plads er ikke høit oppe. Min egen Ringhed har maaskee bidraget til denne Erkjendelses Udbredelse, ligesom Hr. Andresen i „Fædrelandet“, og naar Verecundus i „Danst Maanedsskrift“ taler om kritiske Skorstene, der sende deres Tørgnuister ud igjennem Skorsteenspiberne, for at bilde Folk ind, at der er Ild, hvor der kun er Røg, saa er Hr. D. sikkert bleven betaget af en vis underlig kildrende Fornemmelse, og hvor høi hans Selvbevidsthed end monne være, saa har han dog vist i sit stille Sind sagt: Han mener saagu' mig. Aber das genirt den großen Geist nicht. Han vil endnu fremdeles uforskrødent vedblive at uddampe Røg og give sin genialste Daarekistefsnak tilbedste, sine i Bøger og Encyclopædier opsamlede Visdomsfrø vil han endnu strøe ud for de Svage i Aanden, han vil endnu bestandigt søge at udfinde, Hvem der har leveret et dramatisk Ar-

beide, for derefter at indrette sig paa, Hvad han skal dømme om det, selv om det kun er en Oversættelse. Kort sagt, han vil vedblive at skrive sine Kritiker og udtale sine Domme med den samme Ugeneerthed som hidtil. Der kunde maaskee gives et Correctiv herimod. Holberg i sin „Niels Klim“ fortæller, at i det Land Mytae anvendes en eiendommelig Cnur paa flette Fattere, hvis Skrive-Orn hverken Raadets Forbud eller Paamindelser have kunnet fordrive. Der indgives ham et Laxativ, og Stadens Dommere, der alle ere Læger, blive paa denne Maade ved at plage ham med et Laxativ efter et andet, saalænge til Ornen forlader ham og han holder op at skrive. Var det ikke muligt at faae det Mytaeste Middel anvendt paa Hr. D.? Han vilde selv have godt deraf, og mangfoldige Andre vilde hans Helbredelse geraade til Contentement og Fornøielse.

Endnu har jeg lidt at bemærke om Anerkjendelse, men det er ikke med Hensyn til Andre, det er med Hensyn til mig selv. Jeg skal nemlig betroe Dem Noget. Min Kone havde i den sidste Tid været noget besynderlig; hun havde tabt sin sædvanlige Svada, og naar engang imellem Naturen gik over den af hende selv paatagne Optugtelse, skete det altid paa en saa vranten Maade, som om hun var vred paa mig, sig selv og hele Verden. Skjøndt denne Opførsel, der i Grunden havde noget af den i mindre og større Stater ikke saa sjældne passive Modstand ved sig, hvilede trykkende paa Huset og generede mig, forholdt jeg mig dog rolig, vidende af Erfaring, at det ikke altid er klogt at spørge, eftersom man saa stundom faaer Et og Andet at vide, som man just ikke skjønner om. Men endelig, da dette Muleri (jeg veed ikke nogen bedre Benævnelse) varede mig for længe, besluttede jeg efter megen Overvindelse at bryde Isen, og efterat jeg havde søgt at forberede en behageligere, mere velvillig Stemning ved Hjælp af et pænt Foraarsstykke, tillod jeg mig i den venligste, velvilligste Tone at spørge om Aarsagen til de mørke

Etter, der i saa lang Tid havde omleiret min Halvpart's Pande og derfra kastet deres Stygge paa vor Egteskabshimmel. I Begyndelsen vilde hun ikke frem med Narraagen, men endelig efter en noget forblømtet Indledning udgjød hun sit Hjerte. Hun meente, at jeg havde lagt mig paa den lade Side og aldrig lod høre offentlig fra mig. Folk længtes dog lidt derefter, og det var dog høist generende for hende, naar man saadan i Selstaber og Cassegilder spydigt spurgte, hvorledes hendes Mand egentlig havde det, om han virkelig var slaaet ihjel eller kommen af Dage paa naturlig Maade o. s. v. Det gik ligesaa meget ud over hende som over mig, meente hun, og det var derfor hendes uforgribelige Mening, at jeg endelig snart maatte skrive Noget. Hun havde mange Gange villet sige mig det, men da hun kjendte mig, og vidste, at jeg var gjensidig, naar jeg satte mig Noget i Hovedet (det er min Kone, der siger det), saa havde hun hellere foretrukket at tie og i Stilhed at fortære sin Ergrelse.

Heri, Høistærede! er jo ogsaa en Art af Anerkjendelse, og for at gjøre mig saameget mere fortjent dertil, sender jeg Dem nærværende Skrivelse med Løfte om snarlig Fortsættelse.

Ærbødigt
 Petersen,
 Fuldmægtig.

XXXIII.

Den 27de Mai 1861.

Høistærede Hr. Redacteur!

Jeg veed ikke, om Dannevirkerne ere glade i disse Dage, jeg har ikke stødt paa Nogen af dem, saa at jeg af deres Physiognomi kunde udgranske, om de virkelig ere glade, men at de burde være glade, derom kan der ikke være deelte Meninger, ja, de burde være ellevilde af Glæde, thi det er deres Politik, der har seiret. Jeg troede det rigtignok ikke ganske, da jeg først læste Regjeringens Svar paa den store Adresse, jeg kunde ikke saa rigtig faae Holsteens Udsøndring ud af de mange omsvøbende Ord; det gik mig som Matrosen, der fik en umaadelig Skaal med Suppe, hvori der skulde være Boller, men ikke kunde finde nogen deri, og tilsidst meente at burde klæde sig af, for at gaae tilbunds efter Bollerne, der ikke kunde opdages af hans overfladiske Blik. Mit overfladigste Blik har heller ikke saa lige kunnet opdage Udsøndringen, men nu har baade „Berl. Tid.“ og „Dagbl.“ og Ministeriets øvrige Domestiker sparet mig Uleiligheden og med en lang Gaffel halet Udsøndringsbollen frem af Suppens Dybde og præsenteret den for et undrende Publicum, for at det skal glæde sig over, hvor skjønt den af Ministeriet er lavet, for at det skal lugte til den og maa-
ske endog smage paa den. — Vi vide saalebes, at

Regjeringen er for Udsøndringen, og Dannevirkeforeningen burde svinge Hosiannah, thi egentlig er det jo dens Politik, som Regjeringen nu har gjort til sin egen. Ja, den har endog saa at sige seiret over de 71,000 og Nogle til, thi disse have ikke med et eneste Muk i deres Adresse forlangt nogen Udsøndring, tværtimod er Grundtanken i samme Ønsket om Monarchiets Betryggelse og Sammenhold, medens derimod Dannevirkerne stormende have krævet Udsøndringen og pointeret den som Hovedbetingelse. Rigtig nok fortæller nu „Fædrelandet“, at den af de 71,000 underskrevne Adresse ikke er den rigtige, at den i Grunden er forløren, og at den rigtige Adresse er det første oprindelige Udkast, som en stor Deel af Rigsraads mændene vægrede sig ved at antage, netop fordi Udsøndringen var antydet deri og maaskee ogsaa Slesvigs Incorporation. Det er dette Udkast, Ministeriet burde have for Øie i sit Svar — mener „Fædrelandet“ — og ikke den Adresse, der blev tilsendt det. O Dialektik, o Logik! hvor kunne I ikke løbe hen! stundom lige luft ind i Bistrup. Naar „Fædrelandets“ Redaction skriver en Artikel til sit Blad, og der i Kladden til samme er ikke saa lidt forandret eller overstreget, saa er den Artikel, vi see paa Tryk, ikke den rette, ikke den gjældende; men den rigtige, den vi maae holde os til, det er det oprindelige Udkast, hvoraf Stumperne maaskee findes i Fors.'s Papirskurv. Naar en Lov er vedtagen i Rigsdagen og er sanctioneret af Kongen, saa er Loven i den vedtagne Form og med det vedtagne Udtryk ikke den rette Lov, det er Udkastet og Forslaget dertil, som skal være gjældende, om der end er foregaaet nok saa mange Forandringer. Jeg har underskrevet Rigsdagsmændenes Adresse — jeg troer, jeg har omtalt det tidligere, — men nu seer jeg til min Forsærdelse af „Fædrelandet“, at det egentlig ikke er den Adresse, jeg har underskrevet, men at det er Udkastet, og har jeg ikke underskrevet Udkastet, saa har jeg dog egentlig meent dette. Erasmus Montanus, du est en reen Sinke imod „Fædre-

Landets" Redaction. Du vilde kun bevise, at Peer Degn var en Hane, „Fædrelandet“ beviser derimod, at det ikke mere eksisterende Udkast til en Adresse er den virkelige Adresse, og den virkelige Adresse er den ikke mere eksisterende. Om Adressen ogsaa skaffer 71,000 Bidnesblyd fra det hele Danmark, at den er en virkelig Adresse og intet Udkast, saa siger den moderne Montanus dog: „Du er ingen Adresse. Refuteer mig det Argument.“

Men som sagt: Dannevirkerne bør være glade og fornøiede, thi de have vundet en Seir, om ikke forvundet den. Nu bør det være forbi med alt Nag og alt Fjendskab mod Ministeriet, nu bør der ikke afholdes Meetings mere, nu bør Drengene ikke gaa mere om og sælge ministerstormende Artikler til 2 f, nu bør der ikke fastes Monrad i Næsen, at han har været Eiderdansk tidligere, derfra er bleven Heelstatsmand, og har kaldet Eiderdanismen Eventyrpolitik, thi han er gaaet i sig selv, og er selv bleven Eventyrpolitiker. Der bør nu være en skøn Alliance, en Fusion, en Forsoning, maaskee et Festmaal, hvor der holdes Taler paa den skønne Enighed, og hvor man endog tilsidst, naar Staalernes Mængde have gjort Hjertet blødt og Blodet varmt, trykker hinandens Haand og skuer kjærligt i hinandens Dine. Og i Forbindelse med Udsigten til denne Enighed, til denne entente cordiale, som det jo hedder i det politisk-diplomatisk Sprog, hvor lykkelig maa Ministeriet ikke føle sig med den! Naar man en lang Tid har gaaet med en Maske, og har transpireret stærkt derunder, maa det lette særdeles meget, naar man et Dieblisk kan tage den af, og i dette Tilfælde er jo Ministeriet kommet. Heelstatsmasken har man lagt af, og man viser nu sit egentlige Eider-Physiognomi, skønt og straalende; men dermed er det aldeles ikke sagt, at man ikke kan tage den paa igjen, naar Omstændighederne ere tvingende, naar det Haab, der udtales i Svaret paa Adressen, strandeder ligesom de mangfoldige andre Forhaabninger ere strandede, der i

de sidste sex Aar ere udtalte baade i officielle Svar og diplomatistiske Noter. Metamorphoser høre jo til Dagens Orden i vort politiske Liv, man mener ærligt Alt, hvad man mener, saalænge man mener det, og naar man saa forandrer sin Overbeviisning, saa steer det naturligt af en ærlig Overbeviisning; det er opløstende baade for En selv og for Tilskuerne, at bære paa en ærlig Overbeviisning.

At Ministeriet er tilfreds og glad over sin egen Gjerning og over den almindelige Glæde og Tilfredshed, som det, ifølge de officielle Blade, har erhvervet sig hos Nationen, fremgaaer paa en lysende Maade af den Omstændighed, at dets meest fremragende Medlemmer agte at stille sig ved Valgene til Rigsdagen, de fleste i Kjøbenhavn, de andre i deres forrige Valgkreds. For et halvt Aar siden eller maaskee kortere vilde det neppe være steet; idetmindste tillader jeg mig at nære en besteden Tvivl derom. Der er nu udbredt et Slør over de mangfoldige Indrømmelser, der ere gjorte i den ene og den anden Retning, der huffes ikke mere paa Confirmationshistorien i Slesvig, ikke mere paa Budgettets eiendommelige Forelæggelse, man tænker ikke mere paa Finantsministerens Opsigelse af det 5 pCt. Vaan paa en Tid, da man trænger til Penge, eller paa Jernbanefagen og Sidecontracterne, man har Tillid, og det var jo besynderligt, om denne Tillid vilde blive stuffet af dem, fra hvem Tilliden er udgaaet. Det er isvrigt besynderligt, at Minister Bille ikke stiller sig i Ryboder, hvor han dog hører hen, hvor han skal være saameget afholdt, og at han overhovedet slet ikke stiller sig. Det vilde have været interessant at erfare, hvorledes han, Medlemmet af det Ørsted-Bluhmefke Ministerium, vil kunne bringe sin stærkt udprægede Heelstatstilbøielighed i Harmoni med Regjeringens (altsaa ogsaa hans) Hensigt at arbejde for Holsteens Udsøndring; man vilde da maaskee have erfaret, at han havde firet tommeviis paa sin Overbeviisning — som i sin Tid paa Grundloven — og saaledes

var kommet til sit nuværende Standpunkt. Det er som sagt Skade, at han ikke stiller sig, man vilde da „faae Ngt at høre“.

Men stiller han sig ikke, saa stiller sig derimod hans Navnesælle og Slægtning, Medacteur Steen Anderssen Wille. Han er bleven opfordret dertil af hele 28 Medlemmer af 5te Kreds i en Forsamling, hvor 31 vare tilstede. Man vil nu vel kunne mene, at en Opfordring af 28 Vælgere i en Kreds, der tæller flere Tusinder, ikke har saa overmaade Meget at betyde, ja, der kunde endog være Dem, som antage, at hellere ingen Opfordring end en saadan Opfordring, men herimod drifter jeg mig til at sætte den Anstuelse, at i nærværende Tilfælde har Saadant aldeles Intet at betyde, Opfordringen er skeet med en overveiende Majoritet af dem, der vare tilstede, og det er tilstrækkeligt, især da de Fraværende jo altid, som Franskmændene siger, have Uret. Og det er ogsaa mit oprigtige Ønske, at Hr. Wille maa komme ind i Rigsdagen; var jeg Medlem af 5te Kreds, som jeg desværre ikke er, stemte jeg bestemt for ham. Mine Grunde ere følgende: For det Første kunde det maaskee være godt, at den saakaldte unge Studenterpolitik, for hvilken Hr. Wille er en af Repræsentanterne, kom frem i Folkethinget; mulig kunde det da gaae den, som den nyste Prøve af Studenterkomedien i det kgl. Theater, at nemlig det Komme kom frem ved Modsætningen, saafremt ikke, hvad man ei ganske veed, noget Hoftrupst var tilstede. Jeg vil kun erindre om, hvorledes det i sin Tid gik Lehmann i Stænderne, hvor han blev aldeles distanceret og var nærved at ødelægge sit Rennomee. Han løb her i Grunden Hornene af sig, og at de senere saa temmelig ere voxede ud igjen, er isandhed ikke Stændernes Skyld. Maaskee kan noget Lignende arrivere min gode Ven, man kan aldrig vide det. Min anden Grund er den, at Folkethingets Forhandlinger ikke sjældent trænge til et opmuntrende Element, til noget Dramatist, noget Lydigt, idetmindste for de Uforstaaende. Er et saadant

Element tilstede, vil Publicum med desto større Interesse følge Forhandlingerne, der atter ikke lidet vilde vinde ved en sliq Opmærksomhed. Nu, dette Element er der Udsigt til, at Hr. Bille vil bidrage til at skabe. Hvor ofte vil han og Tscherning ikke ryge sammen, og nu J. A. Hansen! Polemiken i „Dagbladet“ og „Morgenposten“ vil flytte over i Folkethingsalen, og den vil blive desto mere tiltrækkende, desto mere pikant, da den jo her betjener sig af „det levende Ord“, hvorved det Dramatiske træder langt mere frem end gennem det trykte, døde Bogstav, især da det her ledsages af tilsvarende Minespil og Gesticulationer. Og saa Rejnholdt Jensen, og saa Dr. Geert Winther contra Bille (det vil da sige, isald de blive valgte) — ja, man gjør Forsamlingen en stor Tjeneste ved at vælge Hr. Bille, og — isandhed mig med, thi forhaabentlig vil jeg da faae Stof for ikke faa Breve.

Erhødigst
 Petersen,
 Fuldmægtig.

XXXIV.

Den 23de Juli 1861.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Ferien er begyndt, min Departementschef er reist bort, min Comptoirchef ligger paa Landet og glimrer for det meste ved sin Fraværelse fra Comptoiret. Statens Forretninger hvile en lille Stund, og saaledes har jeg ogsaa, hvad ikke i lang Tid har været Tilfældet, faaet Stunder til at underholde mig med Dem, hvad jeg ogsaa vil tillade mig, for at De ikke skal troe, at jeg aldeles har slaaet mig fra Verden. Men hvorom skal jeg tale, det er Spørgsmaalet. Politiken? Den er nu egentlig ikke min Sag, og om den ogsaa virkelig var min Sag, saa ligger den jo ogsaa endnu under Barmens Tryk paa den lade Side, og de svage Livstegn, den giver, vil jeg lade Dem selv behandle paa de første Spalter. Bladene? Min Ven Bille er jo fraværende, og hvad er der saa tilbage? Et Tilbageblik paa 1848 i „Fædrelandet“, „Berl. Tid.'s“ Viisdom i forskjellig Retning giver aldeles ingen Stof til Betragtninger. At Bille reiser for at forvinde sin Seir fra Valget og for at styrke sig til den forestaaende Kamp i Folkethinget med Tscherning, J. A. Hansen og Rejnholdt Jensen, ikke at tale om Geert Winther, er ganske i sin Orden. Ligesom Thor paa forskjellig Maade styrkede sig til Kampen med Zetter, Hrimtusser og deslige Uthyrer, saaledes maa hans Welling i Diminutiv, den kjøbenhavnske Journalistiks Thor, i en Reises gjenoplivende Bad søge den fornødne Kraft, for til stor Contentement og Fornøielse for hans 500 og nogle Vælgere, at kunne

banke løs med Dialektikens Mjolsnir paa de forhærbede Bondevenners haarde Pander. I denne Ridderfærd, hvor Modstandernes Tal utvivlsomt forøger Hæderen, maa han jo være overmaade tilfreds ved at møde en Mand som Rejnholdt Jensen, og jeg har slet ikke kunnet begribe den Ulterhed, hvormed „Dagbl.“ har modarbejdet hans Valg og dets Ergrelse over, at det fandt Sted. Deri ligger unegteligt en vis Frygt for Manden og en næsten aabent proclameret Tilstaaelse af hans Farlighed som Modstander. Der er ellers en Curiositet knyttet til dette Valg, en Curiositet, der vel ikke er saameget curiens i sig selv, som den bliver det derved, at den giver Anledning til en Parallell. Mod Rejnholdt Jensens Valg virkedes der af Lægmand og Geistlige ved den Anklage, at han egentlig ikke hørte til noget Religionsksamfund og var udtraadt af Statskirken. Der fandt ogsaa i den Anledning en præstelig Catechisation Sted ved Valgmødet paa Samsø, hvorved J. A. Hansen lod sin dialektiske Færdighed skinne. Men nu Hr. Bille, der af det fuldtroende 5te District er sendt til Rigsdagen, har han ikke gjort sig skyldig omtrent i det Samme som Rejnholdt Jensen? Jeg har en god Hukommelse, og jeg skulde tage meget feil, om ikke Hr. Bille selv for nogle Aar siden i „Dagbladet“ erklærede, at han ikke hørte til Folkekirken eller til noget bestemt Religionsksamfund, og desaaarsag havde vægret sig ved at betale Præstepenge. Men desuagtet var der endog en geistlig Mand blandt dem, som opfordrede ham til at stille sig, ikke at tale om de adskillige Geistlige, baade indviiede og uindviiede, der stemte paa ham trods hans fornærnte Fornegtelse af Folkekirken. Det var en skøn Tolerance, som fortjener at optegnes; men Et er at være tolerant mod Bille, et Andet er at være det mod en af Bondevennernes Candidater. Sligt kommer an paa de forskjellige Standpunkter, paa hvilke man stiller sig.

Ja, Tolerancen, den christelige som den politiske, kan overmaade godt rette sig efter Omstændighederne.

Hvorfor arbejdede man af alle Kræfter mod Zahles Valg, hvorfor blev han af det nationale Bævedømme løst i Ban? Hvorfor udstødte man Glædesraab og Jubel ved hans Fald? Først og fremmest fordi han havde havt Mod til at vedkjende sig sin Overbeviisning, fordi han var saa ærlig og mod sig selv hensynsløs nok at udtale den. Men dernæst havde han været en af de Første, der i en Artikel i „B. T.“ havde tilraadet som en simpel Retfærdighedsjag den Forandring i Confirmationens Afholdelse, som blev indført i Slesvig. Han blev derfor haardt angrebet af nationale Præster og Ikkopræster, han blev stemplet som den komplette Slesvigholstener, han blev formelig erklæret i Nationalisternes Akt. Og nu proclamere baade Hall og Monrad i deres Taler fra Valgtribunerne, at det ikke alene var en Nødvendighed at foretage den omtalte Forandring i den slesvigiske Confirmation, men at det tillige var en god Gjerning, som de fortjente Tak og Lov for. Og de Troende takke og love og udraabe jublende: mageløse Ministre — Kalifen er stor! Hvilket dog ikke forhindrer, at de samme Troende næsten i samme Aandedræt udraabe: Held os, Nationaliteten har seiret, Zahle er falden, han ligger paa sin Confirmationsgjerning. Den politiske Tolerance retter sig ikke blot efter Omstændigheder, den retter sig ogsaa efter Personerne i Sammenstillingen af Kategorierne eller rettere i Coterierne.

I Dickens's Roman Bleakhouse omtales, hvorlunde de to store Partier Bumrichanerne og Cumrichanerne altid skjælde hinanden ud for Factioner. Bumrichanerne bebrejde Cumrichanerne at de ødelægge Landet og nedværdige Nationen for at kunne sætte personlige Interesser igjennem, og Cumrichanerne bebrejde Bumrichanerne accurat det Samme. Endvidere agitere de i Valgbevægelserne ved at stemple Modpartiets Candidater som daarlige, middelmaadige Personer, der aldeles ingen Tillid fortjene, samt fremhæve deres egne som de fortrinligste, de ypperste, de rareste. Vi have ogsaa vore

Bumrichaner og Cumrichaner. Bondevennerne sige om de Intelligente, at de ere værre end de Værste, de Intelligente sige om Bondevennerne: *ÿh!* deres Streger ere Labans. Sligt betaler sig, thi som Kierfegaard siger: paa Tribunen er det en hypperlig Gestus, fordommende at pege paa Catalina. Men det kan ikke negtes, at paa den Maade kommer Modvægten og derved Ligevægten tilveie. Begge Partier have altid et vakkert Sortiment af Skjældsord paa rede Haand. De Intelligente skjælde Bondevennerne ud for „Transtøvler“, Bondevennerne betitle de Intelligente for Ministerielle, Professorer, Levebrødsmand o. desl., og uagtet disse Udtryk i Virkeligheden ere langt mere artige, end man skulde vente af saadanne Raaheder som Bondevennerne, saa føle de Intelligente sig dog generede og bestragte dem som en blodig Fornærmelse. Saaledes er Ligevægten bragt tilveie ogsaa i Skjældsordene. Men i Politik er Ligevægten af overordentlig stor Vigtighed, og der er tilvisse noget overordentligt Velvilligt i, at begge Partier med den største Imødekommen gjensidigt søge at tilveiebringe den.

Dog, lad Politiken feriere, det baader den bedst og os Andre ligesaa. Man ærgrer sig kun derover, og i den varme Tid bør man saameget som muligt undgaae Uergrelse som skadelig for Sundheden. Men min Nabo Grossererens Kone og Døttre ærgre sig ikke lidet i denne varme Tid, uagtet de aldeles ikke befatte sig med Politik. Det betroede de forleden til min Kone, som engang imellem aflægger dem et Besøg og hædres med deres Contravisit. De beklagede sig høiligen over, at de ikke iaar ligge paa Landet. Grosserereren havde meent, at Lidenne ikke vare dertil, det var nok, at de havde en god og luftig Bopæl i Hovedstaden, den var allerede tilstrækkelig dyr, men ovenikjøbet at leie en Bopæl paa Strandveien, flytte derud, meublere den, modtage Fremmede, beværte dem, kjøre frem og tilbage, dertil var der aldeles ingen Raad. Man kunde hellere engang imellem tage ud i Skoven eller ogsaa besøge

Tivoli; det var langt billigere. Herover var der nær opstaaet Revolution i Grossererens Familie. Fruen meente, at Sigt kunde man paa ingen Maade være bekendt. Nu havde de ligget paa Landet i 16 Aar i Rad, og lode de det nu være, hvad vilde Folk saa sige? Man maatte absolut troe, at det gik tilbage, ja det vilde endog føre til at svække Crediten, og hun var af den usorgribelige Mening, at Banken snart ikke mere vilde modtage deres Buxler, naar det rygtedes i Byen. Den ældste Frøken, der har en lønlig For- modning om, at hun ikke er ganske ligegyldig for den rige Statsraad N. N.s Søn, Medicineren, og ved at anskaffe sig en af de smukke gule, med Fjer smykkede Garibaldihatte og en mægtig Crinoline, samt en alle Former paa den yndigste Maade fremhævende let Gaze- kjole havde belavet sig paa det sidste Stormløb, var nærved at fortvivle. For det Første boede Statsraadens paa Strandveien i Nærheden af det Sted, hvor Grossererens istsor havde ligget, men nu var der ikke mere Udsigt til det skjønne, stundom i Aftenens vinkende En- somhed sværmende Samliv, som havde fremkaldt Kjærlighedens Spirer i det unge Bryst, pleiet og opelsket den. Og dernæst: vilde der ikke opstaae Tanker og Formodninger hos Statsraaden, men især hos hans pengearistokratistiske Frue, der aldeles ikke vare til Op- muntring for den unge Dames lønlige Forhaabninger? Ogsaa den yngste Datter fandt Tingen oprørende. Hun gaaer i en høiere Dannelsesanstalt, hvor der læres alle levende Sprog (med Undtagelse af Modersmaalet), Mythologi, den græske, romerske og nordiske, Mathe- matik, Physik og Chemi (med Undtagelse af den Part, som vedrører Kogekunsten), Oekonomi (Statens, men ikke Huusholdningens), Haandarbejde (d. v. s. det finere, hvorunder paa ingen Maade maa henføres Strømpers Stopning, der aldeles ikke er nødvendig, saasom man kan faae dem nye) og fremfor Alt den gode Tone. Til denne gode Tone hører det utvivlsomt at ligge paa Landet om Sommeren og have en Voge om Vinteren.

Nærværende gode Tone vilde jo blive aldeles spoleret, naar det rygtedes, at Familien ikke mere laae paa Landet, og den almindelige Deeltagelse og Agtelse, den unge Dame havde nydt i Dannelsesanstalten netop paa Grund af den smukke Figur, Familien hidtil havde gjort, vilde upaatvivlelig gjøre Plads for Kulde og Eigegyldighed, saa at Stillingen tilsidst maatte blive uholdbar. Disse og lignende Forestillinger gjordes dagligen Grossererens i Sovestuen, ved Frokost-, Middags- og Aftensbordet, ikke at tale om de mangfoldige Hentydninger til Den og Den, der havde langt Mindre, og dog havde Raad til at ligge paa Landet, ja „endog holdt Hest og Vogn“, samt de dybe Suk over Uvalmheden i Staden, den trykkende, for Sundheden høist skadelige Luft, samt lignende hygieiniske Betragtninger. Men Alt prellede af paa Grossererens Fasthed som paa en Klippe. Til sin passive Modstand, der meest bestod i Trækken paa Skuldrene til alle Stikflerier eller ogsaa i et bestemt Nei til alle Bønner og Anmodninger om at forandre Beslutningen, foiede han tilsidst, da det ikke vilde høre op, saagar Trudslen om ingen Løge at tage til Vinteren samt at afskaffe den reglementerede «thé dansant», og dette har tilsidst gjort den fornødne Virkning. Grossererens Familie har endelig, skjøndt med dyb inderlig Bedrøvelse, fundet sig med christelig Resignation i sin Skjebne, og pludselig er den bleven overordentlig musikelskende. Den sees altid ved Løverdags-Symphonierne i Tivoli, og Døttrene forjævre nu deres Veninder og Bekjendte, at det er meest Motivet, hvorfor de ikke iaar ligge paa Landet. Det er ganske anderledes yndigt at høre den Musik end at plages af Myggene og Fluerne paa Landet og svides af Solstraalerne saa brune som Tater. Dette er hvad man vel med et passende Ord kan kalde Selskabspolitik.

Der er Anledning til at troe, at denne lille Familiehistorie ikke er enestaaende, ja at denne Art er temmelig almindelig hos os i denne Sommer. Folk nødsages til at indskrænke sig paa forskjellig Maade,

saasom Vilkaarene ere langt fra saa gode som forhen, og Handel og Vandel ligge stille. Der er kun en eller anden lille Industrigreen, som gaaer godt. Forleden var jeg paa Dyrehavsbakken; Folk flokkedes om en Boutik, hvor man solgte hvert enkelt Stykke af Varerne for 8 p . Det er de simpleste Ting, Legetøi, Nürnbergergvarer, smaa Fløiter, men det koster saa godt som Intet, og saa Folk i Grunden Ingenting for deres Penge, er det Meste ikke Andet end Skin, saa kan det dog overkommes, og Affætningen er derfor ikke ringe. Stundsom indseer man, naar man har kjøbt en Fløite, at der virkelig er blevet kjøbt En en Fløite. Denne Industri, „Alt for 8 p “, er ogsaa bleven indført i Journalistiken. Man har ogsaa her Boder, hvor der sælges Nürnbergergvarer, o: Røverhistorier, politisk og polemisk Pjat af den simpleste Sort, og Mængden flokkes og hyder sin Skjærv. Rigtignok bliver man som oftest vaer, at der ogsaa her er blevet kjøbt En en Fløite; men det er det Samme, Industrien florerer og bliver ogsaa en Kunde borte, komme to i Stedet. Man vil maaskee finde, at det Hele er en Fornedrelse for Journalistiken, og at det er et betydningsfuldt Bidnesbyrd om Fleertallets intellectuelle Standpunkt, at et saadant Foretagende kan finde Opmuntring og trives; men en saadan Bemærkning gjælder til Wandsbeck ligeoverfor Virkeligheden. Vilbo spørger i „Freyas Alter“, om Gudinden Freya er „Noget, der kan spises.“ Exemplet viser, at Godtsfolk overfor Journalistiken ere om trent ligesaa naive som v. Vilbo.

Erbødigt

Petersen,

Fuldmægtig.

XXXV.

Den 19de August 1861.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Jeg traf igaar paa Gaden en gammel Ven, hvem jeg længe ikke havde seet. Dette, at vi ikke havde seet hinanden saalænge, var maaskee tilfældigt, men den egentlige Grund er nok den, at vi ikke ret kunne harmonere i vore politiske Meninger. Da De kender mine, Høifstærede! behøver jeg kun at fortælle Dem, at hans ere mine diametralt modsatte, for deraf at slutte, hvorledes hans egentligt ere beskafne. Vi bleve derfor ikke sjældent uenige, kom undertiden i Totterne paa hinanden (det vil da sige: figurligt talt), og Følgen var, at vi hørte op med at komme til hinanden, samt at vore Familier, der ellers stadigt omgikkes sammen, ligeledes berørtes af Kulden og tilsidst bleve næsten fremmede for hinanden. Saadant har iøvrigt ikke hørt til Sjeldenhederne her i Kjøbenhavn i den sidste halve Snees Aar, Splid af politisk Uovereensstemmelse mellem Slægt og Venner er ikke ualmindelig, og skjøndt det vel ikke er udartet til Fjendskab som mellem salig Capuletti og Montecchi i den gode Stad Verona, er jeg vis paa, at det undertiden har været slemt nok. Og naar det gaaer saaledes i det private Liv, hvorledes maa det saa først gaae i det offentlige, f. Ex., for at tage noget Nærliggende, mellem Ver gode Redactører og Avisfribere, som staae saa skarpt mod hinanden i politisk Henseende og daglig tractere hinanden med de drøieste Drøiheder. Rigtignok troer jeg, at man godt kunde være politiske Modstandere og dog personlig nære

en vis Agtelse for hinanden, forsaavidt der ikke hviler nogen Plet paa den personlige Charakter, og forsaavidt de Bedkommende i deres private Stilling fortjene Agtelse; jeg har ogsaa ladet mig fortælle, at blandt de franske og engelske Journalister bestaae et slegt Artighedsforhold. Men, naar saadant ikke er Tilfældet hos os, saa ligger det maaskee i den Omstændighed, at vort politiske Liv endnu er for ungt til at Videnskaben i Erfaringen kan finde en nødvendig Dæmper og Moderador, der bevirker, at man kan skjælnes mellem Meninger og Personer, og overhovedet, at man er saa retfærdig at indrømme sin Modstander Retten til at have en afvigende Mening, selv om man i sit Hjerte er overtydet om, at den er urigtig.

Om Forladelse, det var en lang Excursion fra mit Thema. Jeg maa skynde mig tilbage til min omtalte forhenværende Ven, hvem jeg, som sagt, igaar hændelsesviis traf paa Gaden. Vi toge hinanden i Haanden, dog ikke med den tidligere Varme, spurgte til hinandens Befindende, hvorledes det stod sig med Familien osv., men undgik naturligviis omhyggeligt at tale om politiske Materier. N., saaledes vil jeg benævne min omtalte Ven, er Kjøbmand og har siddet godt i det; hvad han gjør nu, veed jeg ikke, men saa meget er vist, at han klagede gudsjammerligt over Tiderne, talte om, at Affætningen var meget ringe og Conjecturerne slette osv. Han gratulerede mig til, at jeg var Embedsmand og dog havde mine visse Indtægter; vare de end smaae kunde jeg dog beregne min Fremtid, medens den lille Handlende og den lille Haandværker under nærværende Omstændigheder, da Alle saa at sige holdt igjen og selv den Velhavende neppe anskaffede sig mere end det høiſt Nødvendige, kun med den allerstørste Nød kunde slaae sig igjennem. Jeg indrømmede dette, men bemærkede dog jukkende, at Enhver veed Sit og jeg Mit. For Embedsmanden med en lille Gage og en stor Familie vare Vilkaarene langtfra gode, og hans Stilling paa ingen Maade misundelsesværdig. Forskjellen var

imidlertid den, at den nævnte Art Embedsmænd altid havde været saa flet stillede; de vare blevene vant til at kæmpe sig igjennem, og da Banen var bleven til en anden Natur, faldt det dem ikke saa drøit. Kjøbmanden og Haandværkeren havde derimod haadt deres meget glimrende Periode forinden Krisen, de havde sagtens troet, at denne Tilstand vilde vare bestandig, og istedetfor, som Fransmanden siger, at gjemme en Bære til Tørsten indfinder sig, istedetfor at spare for en kommende Tid, havde man gjort en stor Figur, ladet sig smitte af den almindelige Lyst til at leve over sin Stand og nu, da der var indtraadt en saa bethdelig Forandring, da Fortjenesterne Dag for Dag aftage, var det saare vanskeligt at finde sig i Forholdene og rette sine og sin Families Fornødenheder efter de virkelige Forhold. R. fandt, at der var Sandhed i, hvad jeg sagde og bemærkede suffende, at Nødvendigheden for Indskrænkningen var i den Grad tilstede hos de Fleste, at de kom af sig selv. Men, tilspiede han, det er ikke sjældent en ligesvem Nødvendighed, at en Handlende maa vise en vis ydre Velstand, for paa den Maade at bevare sin Credit. Folk have i saa Henseende et skarpt Øie, og naar det først gjør sig gjældende, at det gaaer tilagters for ham, da kan man ogsaa være sikker paa, at Crediten trækker sig tilbage, og hvad der saa kommer, naar Forholdene ikke forandre sig til det Bedre, er let at gjætte. Tilliden er den Handlendes Livsprincip, og naar først den er borte, kan han næsten ansee sig som insolvent.

Jeg anfører dette Brudstykke af vor Samtale, ikke fordi den indeholder noget egentligt Nyt, men fordi jeg troer dens Gjenstand betegnende for Tilstanden. Jeg vilde ikke gjerne modsige R. med Hensyn til hans seneste Bemærkninger, især da han jo let kunde antage det som noget Personligt; men i mit stille Sind meente jeg, at det var en falsk, næsten foragtelig Undseelse, han gjorde sig til Talsmand for. Man søger at bevare et ydre Skin, for at blande Verden. Istedetfor at indskrænke

fig i enhver Henseende, for paa denne Maade at fyldestgøre sine Forpligtelser og saaledes i Virkeligheden at bevare sin Credit, arbejder man netop hen til det modsatte Resultat ved at fortsætte et Liv, der maaskee kunde have sin Undskyldning i de heldige Conjunctioner, men som under nuværende mislige Vilkaar næsten kan betragtes som Galsskab og førende til ligesvem Ruin. Dette søger man at besmykke, som om Crediten beroede derpaa; men i Virkeligheden er det i de fleste Tilfælde en Glendrian, en Vane, som man ikke har Mod til at opgive; det er en Feighed ligeoverfor Verdens Dom.

Ja, Alt kommer for Tiden an paa Skinnet. Dette gjælder i den politiske som i den commercielle Verden. Hvorledes bestræber man sig nu ikke for at bevise, at Ministeriet aldeles ingen Indrømmelser har gjort, og at, hvis der er gjort Indrømmelser, saa ere de kun foreløbige, men at de ialfald høre til den Art, som Premierministeren betegnede i sin Valgtale som „gode“. Ingen er i den Grad saa ivrig som den „Berl. Tid“. Hr. Buchheister har Ministeriet faaet en Forivarer i Dndt og Godt, i Dygt og Udygt, i Lyst og Fast. Han vilde kunne gjøre Underværker og bringe endnu mere Tillid tilveie end den store Masse, som Ministeriet allerede glædes ved, naar han blot ikke var saa grumme fjedelig. Der er noget Markotisk i hans Udtalelser, hvilket gjør, at man næsten sover ind over dem. Han hører til de Advokater, som ved deres trædede aandløse Foredrag ere istand til at fordærve den gode Sag, men naturligviis langt mindre ere istand til at hjælpe en slet Sag igjennem. Han er som de Rigsdagsmænd, under hvis Tale man en masse begiver sig ind i Snaapstthinget, det vil sige: man læser de uendelandske Efterretninger, Smaaanhederne, det med smaat Stil, men de fede, spærrede Artikler har man en Skraefor. Dog jeg fristes næsten til at troe, at selv om Hr. Buchheister talte med en Engletunge, vilde han dog næppe faae en Gnefte til at forandre sin Mening om

Ministeriets seneste Merite. Iøvrigt er jeg ikke blot med Hensyn til nævnte seneste Merite, men ogsaa med Hensyn til Alt, hvad der er foregaaet siden 1854 i Forhandlingerne med Udlandet, kommen til at tænke paa, hvad Holberg et Sted siger i sine moralske Tanker. Det maa nemlig ikke glemmes, at Hr. Hall ikke blot selv har paataget sig den Forretning, han nu har forestaaet siden 1854, men at han endog har sørget for, at de, som før havde den i hænde, bleve viste bort som upaalidelige og ubrugelige. Nu siger Holberg:

„Alle Menneskets Gierninger ere Critiquer underkastede; dog ikke alle lige, endstjøndt Gierningerne i sig selv kand være lige. Naar een af fri Villie uden Fornødenhed og alleene for at lade see sin Esprit og Behændighed, forretter noget, bliver det samme nøjere examineret, end hvad een gjør af Fornødenhed. Thi det heeder med den første: Jeg vil gjøre det som jeg vil; men med den anden: Jeg maa gjøre det som jeg kand. Den første drives til en Gierning af Ambition, den sidste af sin Pligt. Thi at gjøre en Ting ubeden, er ligesom man vil sige: Jeg kand gjøre det bedre end nogen anden. Derimod gjøre en Ting, som man er forbunden til at gjøre, vil ikke andet sige end: Dette er mig paalagt at gjøre, man maa tage Villien for Bæret. Dette kand forklares ved adskillige Exempler. En bliver ombeden at synge eller dantse: Han undskylder sig, bliver paa ny presset, og endelig synger eller dantser, som han best kand. En anden derimod inviterer Folk for at høre sin Stemme, eller at see sin Behændighed i at stikere Caprioler. Begge acquitere sig ilde. Den første haver milde Censores, efterdi han af Tvang gjorde hvad han kunde; den anden derimod underkastes haarde Critiquer, efterdi han uden Tvang gjorde, hvad han ikke kunde. Ja, endstjønt den sidste gjør sine Sager bedre end den første, faaer han dog haardere Dom, efterdi man af frivillige Gierninger promitterer sig en Slags

Fuldkommenhed: thi den første fand lignes med den, som giver noget, hvilket han ikke haver lovet; den anden derimod fand lignes med den, der giver mindre end hvad han haver lovet, saa at, endskiønt han giver meere end den første, giver han dog mindre, efterdi Gaven svarer ikke til Løftet. Videre, en Advokat gaaer i Rette for een, der haver Proces og betinger sig Salarium efter Sagens Storhed. En anden derimod vil intet Salarium have, men vil lade sig nøje med den Vre at blive applauderet for sin Veltalenhed. Den første lader ingen Generositet see, efterdi han tager Penge for sit Arbeide. Den anden derimod øver en Slags heroisk Gierning, efterdi han arbeider for intet. Men, uanseet den eenes Egenyttighed og den andens Generositet, bliver dog den første mindre criticeret, endskiønt han agerer Sagen maadelig, end den sidste, endskiønt han taler bedre, saasom den første gaaer i Rette for at fortjene sit Brød, men den anden for at lade sig høre. Det er i saa Henseende, at alle de saa kaldte Meisterstykker blandt Haandværksfolk bliver nøjere examineret end sædvanligt Arbeide. Og at Skribenterne blive meere igiennemheglede end andre Arbeidere; og det ikke uden Billighed. Thi, naar en Autor skriver en Bog, provocerer han den heele vide Verden til Critique; skriver han vel, takker ingen ham derfor, efterdi ingen bad ham skrive, og skriver han ilde, bliver han anseet, som en forfængelig og daarlig Mand, der giver sig ud for det, som han ikke forstaaer, og blotter sin Skøbelighed, som ellers kunde blive skjulet. Thi det hedder da: Si tacuisses, Philosophus mansisses."

Disse latinske Ord kunne gjengives paa Dansk omtrent saaledes: Havde Du ikke trængt Dig for langt frem i Oppositionens Rækker og raabt altfor høit, saa vilde man have antaget Dig for en stor Statsmand; men nu, da Du selv har gjort Dig til Statsmand og søgt at virke som saadan, har det tilstrækkeligt viist sig, at Du aldeles har overvurderet dine Kræfter og paa

ingen Maade har været istand til at løse den Opgave,
som Du rev ud af andre dhgtigere Hænder.

Erhødigst
Petersen,
Fuldmægtig.

XXXVI.

Den 9de September 1861.

Høistærede Hr. Redacteur!

Man skal lære saa længe man lever! Veed De hvad „en Fiirkant“ er? Jeg har aldrig vidst det før, men forleden Dag fik jeg det til min Forundring at vide, da jeg, mod Sædvane, gik ind hos en Conditor. „To Stykker Smørrebrød og en Fiirkant!“ forlangte en af Gæsterne. Jeg troede nu, at han til sit Smørrebrød ønskede Ministeriets berømte Fæstningsfiirkant: Hr. Buchheisters „Berlingske Tid.“, Hr. Billes „Dagblad“, Dhrr. Glørfeldts og Lindeløfs „Danmark“ og med Tugt at melde „Folkets Avis“, og jeg beundrede i mit stille Sind det Mod, Gæsten udviste ved at ville binde an med dem allesammen paa eensgang. Først med den brede „B. T.“ med dens langtrukne Godtgjæls-Visdom og med den latterlig-vigtige Mine, hvormed den, som i gamle Dage Skolelærerne, løber om med Tasken, naar Ministeriet finder Trang til at binde Folk en officiel, forblommet Benægtelse af en officiel Kjendsgjerning paa Ormet; dernæst med „Dagbladet“ med dets ungdommelige Flothed, dets Fore-

stillinger i den høiere Politiks Viniedands paa slap Linie med og uden Balanceerstang; endvidere med „Danmark“, som Hs. Excell. Hall med velberaad Hu har valgt til halvofficiel Afsløbsrende, fordi han, den dybe Mennefskjender, veed, at Intet er saa tjenligt til at stoppe Munden paa Folk som Kjedsommelighed, en Egenskab, der er den meest fremragende ved „Danmark“. Man kommer jo formelig til at gabe ved at see Bladet og dets lange Artikler til Forsvar for Ministeriets mesterlige Politik, og naar Folk først engang sove, saa synde de ikke og gjøre heller ikke Opposition mod Ministeriet, og saaledes er Riemedet fuldstændigt opnaaet, om end ad en Omvei. Saa endelig . . . men det er sandt, jeg sagde før: „med Tugt at melde“ og derved bliver jeg. Altsaa, jeg beundrede den Mand, der vilde binde an med alle disse meget og mindre hæderlige Organer, men jeg tog Feil. Opmarteren bragte nemlig vel Spiritus-Mæring, men denne var indesluttet i en firkantet hvid Flaske og var ikke Andet end fufelsfri, danst-national Kommenaquavit af den bekjendte gode Brøndumfke. Han skjænkede i et lille Glas for Gjæsten: det var „en Firkant“. Ved at erkjendige mig nærmere, fik jeg Aarsagen til Venævnelsen at vide. Conditorerne maae ikke udsjænke danst Brændeviin, kun Genever. Men da mange Gjæster meest hnde det nationale Product, har man fundet paa at udsjænke danst Snaps af firkantede Geneverflasker, for saaledes at bevare Skinnet. Den kaldes „en Firkant“, og for hver Kant beregnes en Skilling. Det er langt fra mig at ville denuncere en i og for sig uskyldig Omgaaen af Loven, der kun stæer for at imødekomme et temmeligt almindeligt nationalt Dnske. Jeg har kun villet give danste Sproggrandstere Oplysning om et Ords Ety-mologi, som de absolut vilde være aldeles uvidende om, naar de ikke, hvad Sproggrandstere i Regelen vel sjeldent gjøre, besøge Conditorierne. Om Oprindelsen til Venævnelsen „En halv Historie med dobbelt Bæge“, hvorefter som bekjendt menes et halvt Glas gammel

Komtoddy af den fine, eller „en Mentsdorfer“, hvorved en Snaps sin Gammelrom og et Glas kogt Vand samt Sukker bringes særskilt, kan jeg derimod ikke give nogen Oplysning, men maa henvise til Hr. J. Levin, der vistnok har anseet det for sin Pligt af Hensyn til de 800 Rd., han oppebærer af Statstassen, at komme tilbunds i denne Sag.

Fra disse Notitser om dansk Spiritus og dansk Sproggrænsning, den paa Tryk og den i Glasfer, begge til meget høie Priser, gjør jeg med Deres Bæjeres Tilladelse Overgangen til Fæstlighederne i Kiel, hvor upaatvivleligt Spiritussen ogsaa har spillet en ikke uvigtig Rolle, at dømme efter de 1200 Glasfer Rødvin og 200 Glasfer Champagne, der ifølge tydske Blades Beretninger bleve drukkne ved Fæsten, ikke at tale om de mange Baiere. Naar Schleswigholsteens Patriotisme bliver vædet af en saadan Mængde Drickvarer, er det ikke at undres over, at den slaaer Belter af Begjæring, synger „Schleswigholstein meerumschlungen“, lader Coburger = Ernst og Wilhelm Erobreren leve „hoch“ og allerede seer Nordalbingien for sig lyslevende, ja maaskee endog dobbelt. Det er vel ogsaa fra dette Synspunkt, at Hr. Excellence den holsteenske Minister er gaaet ud, naar han har meent, at det er urigtigt at drage Deeltagerne til Ansvar, og deri maa man give ham Medhold trods dem selv og de Blade, der ere af en anden Mening. Hr. Hall veed som praktisk og dygtig Jurist, at der gives en Utilregnelighedstilstand, som forudsætter Straflosigkeit, og denne, mener han sagtens, har været tilstede hos Deeltagerne i den kieliske Fæstlighed, Alt formedelst hine betydelige Qvanta Drickvarer. Rigtig nok hedder det ogsaa: In vino veritas, og Søren Kierkegaard har herpaa bygget en af sine sindrigste og smukkeste dialectiske Udviklinger. Sandheden ligger paa Bunden af Vinen, og denne dukker bestandig mere frem, jo tydeligere Bunden af Glasfer viser sig. Der er ogsaa et gammelt Mundheld, som siger: „Af Børn og fulde Folk skal

man høre Sandheden", og saaledes kan det nok være, at Festligheden i Kiel, netop ved hiint Incitament, har været et virkeligt Udtryk for Oprørstanterne, hvilket det kan være Regjeringens og navnlig den holsteenske Ministers Pligt at sætte den tilbørlige Dæmper paa. Men hvorfor tænke det Værste og vælge det Ubehageligste, hvorfor skabe sig et nyt Led i den bekjendte Lidelseshistorie? Man bør jo ogsaa være mild og eftergivende mod sine Medmennesker, om ikke for Andet, saa dog formedelst det gamle Ordsprog: „Den, som skal slaae Fanden, maa have Jernsingre“, og Hr. Hall har ingen Jernsingre, han har ialfald skrevet dem bløde i indrømmende Noter til de tyske Magter. „Er ist mürbe geworden“, som det hedder. Egentlig er han maaskee mere afholdt i Holsteen end i Danmark, men han fortjener ogsaa at være det. Jeg troer ikke engang, at Scheel-Plessen, endnu mindre Reventlov-Criminall eller nogensomhelst anden Holstener, der var holsteensk Minister, vilde være saa afholdt af Holstenerne, som han er det. „Zecheer Wochenblatt“, „Alt. Mercur“ give jo dagligt Beviser paa hans Mildhed. Og skulde han nu forstjærtlse denne Hengivenhed, skulde han tilintetgjøre dette skønne Forhold ved at gaae strengt tilværts mod de kielste Brødre? Nei! Men saa er der desværre de danske Skraalhalse, og Noget maa der jo gøres. Derfor foranstaltes en Undersøgelse om Visen for Herzog Ernst, som hverken er bleven uddeelt eller sunget ved Festen. „Det smager af Fugl, jagde Kjællingen, hun kogte Suppe paa en Green, hvor Skaden havde siddet.“ Den danske Cavour er fremfor Alt Forsønlighedens, Mildhedens, Indrømmelsens Cavour, og disse skønne Træk i Charakteren ville ikke blive forglemt, naar en eller anden Barfod, selv om han ikke er gaaet over Kongens Nytorv med ham og har givet ham fløgtige Raad, skal til at skrive hans Biographi.

Beundringen kan heller ikke udeblive, især er Dnfel de Coninck — jeg kalder ham Dnfel, thi det er ikke

passende med „Fædrelandet“ at kalde ham Tante, saasom dette involverer en fornærmelig Kjønnsfornektelse — endnu stadig fuld af Beundring, som maa frem, om den saa skal ud af Sidebenene. Der er virkelig noget saa Rørende i denne Hengivenhed, at det maa afløse følsomme Sjæle Beundring. Men det lønnes ogsaa, Onkel modtager af sin mægtige Neven Oplysninger fra første Haand. Saaledes fandt han sig berettiget til i en af de Artikler, han mirabile dictu saaar Lov til at skrive i „Dagbladet“ som Modvægt mod dettes egne Meninger, at fortælle, at Ministeriet vilde forelægge Rigsraadet alle Documenter i den dansk-tydske Strid og gaae freidigt og aabent tilværks. Det er dog en stor Trøst, og nu vil jeg bede Dem, Høistærede! og alle Vigefindede at ophøre med Deres Opposition, indtil Ministeriet har, som det hedder, været oppe med Documenterne. Naar dette vil skee, veed man jo rigtignok ikke, da man overhovedet ikke veed, naar Rigsraadet bliver samlet. Men jo længere det varer, inden det skeer, desto bedre. Saa har man jo imidlertid Forventningens Frist indad til, man har Forventningens Frist udad til, man kan summe sig, man beholder sine Portefeuiller, man kan forsørge sine gamle Venner, forskaffe sig nye, og Alle ere glade og fornøiede, ligegyldigt om man fra Syd eller Øst nok saameget tænker paa vor Sønderlemmelse og Deling.

Øst — Brødrarne hinsidan Sundet — kung Karl den unge Hjelte — Reisen til Frankrig — Reisen til England — alle disse Themaer kunde nok opfordre til alvorlig Overveieelse og Betænkning. Men jeg vil foreløbigt, maaskee til en anden Leilighed, følge Lord Palmerstons Exempel og være en tans, men mistænksom Tilskuer. Dog bør man itide tage sine Forholdsregler. Til min lille Christian har jeg kjøbt Hammerichs svenske Læsebog, og jeg selv kiger af og til i den. Man maa jo belave sig paa at blive forsvensket, som det i sin Tid er gaaet med de danske Provindsers Skaane, Halland og Blekingen. Og jeg mener, at det er langt bedre, at

Omskiiftelsen skeer frivilligt, end at det fremmede Tunge-
maal skal paatvinges En. Det er altid bedre at springe
i det end at krybe i det. Men min Kone har dog sat
en Trumf paa, at hun paa ingen Maade vil være
Svensk ligesaa lidt som Tydsk; hun mener, at et Land
som Danmark er altfor velsignet, til at det saadan skal
bartgives, hun siger, at det kun er Pjalte, der hengive
sig godvilligt til den Ene eller den Anden; hun holder
ligesaa lidt af Knækbrød som af tydske Klumper. Det
er hendes politiske Troesbekjendelse, og hun paaastaar,
at den danske Kvinde, der ikke deler den, fortjente ikke
dette Navn. Stundom bliver hun, hvad ellers langtfra
er hendes Feil, pathetisk og ophøiet i sin specifikke Fæ-
drelandsfjærighed. —

Nu ere da Theatrene begyndte; Gud skee Lov, det
vender dog Opmærksomheden lidt bort fra den sørge-
lige Politik. Men det Interessanteste eller rettere det
Morsomste derved er ikke saameget selve Forestillingerne
som Bladenes Omtale deraf. Meningerne ere stik for-
skjellige, saa forskjellige som Sort og Hvidt, og det
arme Publicum, der jo for en stor Deel henter sin
Mening fra Bladene, kommer complet i Vilderede. I
et Blad dables det, at der i et Stykke i Casino spises for
Meget, i et andet Blad, at der spises for Lidt. Jeg kan
ikke tænke mig nogen anden Grund, end at den ene af
Recensenterne har været overmæt, den Anden sult. Jeg
tænker, at Publicum i Consequents dermed vil dele sig i to
Partier, de Megetspisende og de Maadeholdne. Iøvrigt
er „Dagbl.“ Hr. D. igjen paa Færde. Det er en Karl,
der forstaaer sit Fag; han hører til de Recensenter, om
hvilke Lichtenberg siger, at de med et eneste Pennestrog ere
ude over enhver den sunde Forstands Grændser. Forleden
sagde han, at Texten til Operetten „Fortunios Elskovs-
sang“ er Brøvl. Jeg troer det, thi er der Nogen, der
forstaaer sig paa Brøvl, saa er det „Dagbladets“ D.

Erbsødigst

Petersen,

Fuldmægtig.

XXXVII.

Den 19de October 1861.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Ah! — jeg kan nu aande lettere, for Flyttedagen er overstaaet, og naar det gjøres nødvendigt, kan jeg forevise min Værts Qvittering for rigtig betalt Hunsleie. I Fortrolighed sagt, jeg var bange for, at jeg denne Gang, hvad jeg dog ellers ikke pleier, skulde komme til at staae i Resistance til min Vært, saasom min Næstingstes Confirmation ikke saa lidet har bidraget til Ebbe i min Pung. Men, Gudsfelov, jeg har dog faaet Værten klarer, og det er jeg, som sagt, meget glad over og naturligviis min Kone med, thi hun var meest bekymret. Nu er det vel ikke saa forfærdeligt, ei heller nogen Forbrydelse at skylde Penge til sin Vært — var det en Forbrydelse, saa er jeg desværre sikker paa, at Halvdelen af Landets Arresthuse ikke vilde forslaae til alle disse Forbrydere — og forsaavidt kunde min Samvittighed være beroliget. Men nu lader det dog virkelig til, at en æret Samling af Mænd, der kalder sig Grundeierforeningen, har isinde at stemple Udeblivelsen af Hunsleien som en Forbrydelse, der til Straf og Advarsel for Ligesindede skal forfølges med Ban og noteres i en Protokol til Estersyn for Alle og Enhver. Jeg kan overmaade vel forstaae, at Motivet hertil er særdeles moralsk, ligervviis som man i sin Tid i de katholske Lande af lutter Moralitet og Religiositet med Hug og Slag, Baal og Brand søgte at omvende Rjættene; jeg kan overmaade vel forstaae, at saadanne Folk, der ere istand til at betale deres Huns-

leie, men ikke gjøre det, nok kunde fortjene at straffes paa den Maade. Men rigtignok maa det først bevises at der eksisterer slige Folk, som finde Fornøielse i ikke at betale, naar de kunne, og hvis der virkelig lod sig paavise et saadant enkelt Tilfælde, forekommer det mig næsten drakonisk, at de Mange, der gjerne ville, men ikke kunne, skulle lide saa forfærdeligt for den Enkeltes Skyld, see deres gode Navn priisgivet for Sladderer, see deres Credit forspildt osv. Det undrer mig kun, at de gode Herrer, der have havt den vakre Idee at etablere en saadan Skampæl, ikke ere faldne paa at benytte sig af de fortræffelige Bybude, der jo kunne anvendes til alt Muligt, og lade dem udraabe Navnene paa de forfømmelige Leiere i Gaderne eller lade dem bringe Listerne derover om i Husene. De kunde jo maafee ogsaa lade Forbrydernes Contrafesi photographere paa Bisittort og lade dem udstille offentlig til „ævig Skam og Skændsel“. At man, naar den nævnte Protokolfortegnelse ikke vil gjøre sin Virkning, tilsidst vil gribe til de af mig angivne videregaaende Midler, tør jeg vel ansee for givet, og De kan derfor forstaae, Høistærede! hvorfor jeg er saa glad over, at jeg har betalt min Leie. Det kan ikke negtes, at vort offentlige Liv har taget et mærkeligt Opsving. Man behøver ikke nu hos Tjenestepiger eller Amagerkoner at erkjendige sig om, hvorledes det gaaer Nabo eller Gjenbo. Man kan faae Oplysning derom gennem den offentlige Thinglæsningsliste og gennem den vakre Grundeierforenings Protokol.

Imidlertid kan det jo ikke negtes, at der er en vis Phantasi i denne Opsindelse, og det har kun undret mig, at Hr. Lieutenant Saxtorph ikke allerede forlængst er kommen med den, da han jo ellers er saa overordentlig frugtbar i det Capitel. Gud, hvad har den Mand ikke alt opfundet! Redningsstiger, Redningsbælter, Redningsbaade, Redningsgittere, Redningsharnisser, en Tritonshal ved Charlottenlund til Forfriskning, en dito paa St. Annæplads, en dito i Ny-

havn, en Anstalt med frist Søvand til Badning samt
 Dampskibe til Badegjæsternes Befordring, en Visbaad,
 en Actieforening til Tilveiebringelse af godt og vel-
 smagende Rugbrød (for hvilken, i Parenthes sagt, min
 Kone har tegnet sig); kort sagt, der er intet Element,
 paa hvis Gebet Hr. Saxtorph ikke har inventeret No-
 get, der er intet Spiseligt eller Drickeligt, han ikke har
 tænkt paa at forbedre. Rigtignok er han vel i de fleste
 Tilfælde ikke kommen synderligt videre end til Tittlerne,
 Tegningerne og maaskee Modellerne, og det kan just
 ikke siges, at han har nydt nogen egentlig offentlig Op-
 muntring, skjøndt jeg har hørt sagkyndige Folk sige, at
 der er meget Godt og Sundt i det Meste, hvad han
 proponerer. Men Alsidighed eller Mangesidighed synes
 nu Folk engang ikke om, den Smed, der har for mange
 Jern i Jlden, holde de ikke af at lade deres Hest skoe
 hos, de ere bange for, at Skoen altfor hurtigt skal falde
 af, og hvad der seer ud som Projectmageri, selv om det
 ikke er det, har man en vis stærkt rodfæstet Mistanke
 til. Jovrigt kan det ikke negtes, at Hr. Saxtorph saa
 temmelig veed at afpasse sine Opfindelser efter Dieblis-
 kets Krav. I de stormfulde Dage i September frem-
 kom han med Opfindelsen af en Springklo, bestemt til
 at holde Matrosen i Mærset, naar han i Blæst og
 Storm var tilveirs. Men Opfinderen havde vist ogsaa
 en anden ligesaa almeennyttig, men endnu mere ophøiet
 Hensigt ved Inventionen af denne Springklo. Han har
 vistnok meent, at den ikke blot er nyttig for Matroser,
 men ogsaa for Ministre, der ikke befinde sig vel i den
 svimlende Høide i politisk Stormveir, og derfor trænge
 til Noget at holde sig fast ved. Jeg haaber ogsaa, at
 Ministeriet godhedsfuldt understøtter denne interessante
 og nyttige Opfindelse, thi om det endog foreløbigt har
 faaet Lehmann som en Art Springklo, saa er det ikke
 usandsynligt, at det om kort eller længere Tid kan
 komme til at trænge til den Saxtorphske. Muligen
 kan ogsaa hans Redningsbaad være til Nytte ved samme
 Leilighed.

Ja, Lehmann blev da Minister. Man har, som bekendt, grublet over, hvorfor han blev Minister og hvorfor han vilde være det, og man har endog hørt det Særshn, at de, som i ham saae en mageløs Politiker, en Heros, en Peel, en Brougham, en Palmerston, som kun søerge ved ham, aldeles ikke vare saa meget tilfredse med, at han blev Minister, naagtet man dog veed, at deres Digten og Tragten gaaer ud paa at skabe Ministre (der ogsaa paa andet Dansk kaldes Protectorer), naar de ikke selv kunne blive det. Grunden til denne Utilfredshed maa enten være den, at de ikke have fundet Ministeriet hyperligt nok til at optage en saa hyperlig Personlighed som Lehmann i sig, eller ogsaa at de mene, at Lehmann i det Selvfab kan komme til at holde langt mindre, end hvad man har lovet sig af ham. Udenfor var han Eiderstatens Bannersfører, der svang den vinkende Fane, indenfor bliver han maa-
ske kun en Gefreider, der enten maa følge Troppe- eller ogsaa blive tilbage som Invalid. At Hr. Hall derimod har modtaget ham med Ryshaand, er en Selvfølge. For det Første var Lehmann jo en Mulighed, der ved sin Popularitet stod truende som en Concurrent til Conseilspræsidiat; dernæst maatte det være Hs. Exc. Hall om at gjøre at styrke sin mindre excellente Stilling (vide ovenfor Springfloen), og endelig er det vel ikke saa umuligt, at Hr. Hall vilde godtgjøre for hele Verden, at hvad han ikke selv kan opnaae, det kunne heller ikke Andre, at man ikke er nogen Heremester, fordi der troes om En, at man kan hege. Kort sagt, Lehmann skulde ogsaa vide, hvad „en Lidelseshistorie“ har at bethyde, han skulde indsee, at store Ord just ikke er det, der regjerer Staterne og klarer Forviklingerne, men at der kommer ganske andre Factorer med i Betragtning. Om ikke en saadan Tanke ligefrem har været den ledende, saa vil man vistnok indrømme, at det ikke er usandsynligt, at den har været tilstede. Men hvorom Alting er, Lehmann er Minister, og nu skulle jo de store Gjærningers Tid være

kommen, ligesom man jo ogsaa venter sig store dito af Rigsdagsmanden for Kjøbenhavns 5te, Hr. Redacteur Wille.

At denne høistærede Rigsdagsmand strax vilde gjøre sig bemærket, er en Selvfølge. Det skulde han jo desuden et forventningsfuldt Publicum. Han talte rigtignok ikke i det første Møde, skjøndt han jo egentlig burde have gjort det, men han stemte, og var Halvparten af den Minoritet, som var for et Valgs Udsættelse. Men saa holdt han sin Zomfrutale i det tredje Møde, og skjøndt han i sit Blad adskillige Gange har anket over de meget talende Medlemmer, havde han Selvfornægtelse nok til at tale tre Gange i een Sag. Et lille Sammenstød med Tscherning var den dramatiske Pointe i hans Optræden, men hvorom Alting var, Laurbær høstede han egentlig ikke, saameget mindre som han ogsaa denne Gang blev i en Minoritet, hvoraf han udgjorde Tredieparten. Naar man af disse Stemmegivninger skal slutte sig baade til hans Menings Rigtighed og hans Indflydelses Størrelse, saa synes dette neppe at tilfredsstille de tarveligste Forventninger, medmindre han, efterliggende Søren Kierkegaard, vil glimre ved at have en eneste Tilhænger, ligesom denne kun søgte en eneste Læser. Ialfald har Debuten ikke været synderlig lovende; men Tilbederne af Rigsdagsmanden fra Exerccerhuset ville kunne trøste sig med den Kjendsgjerning, at Folk, der lyse som Skuespillere i private Kredse eller i Studenterkomedier, ikke altid tilfredsstille Forventningerne, naar de optræde offentligt paa en større Skueplads.

Erhbødigst
Petersen,
 Fuldmægtig.

XXXVIII.

Den 15de November 1861.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Skolelønnen er som bekjendt i en Familie, hvor der er mange Børn, en betydelig Udgiftspost, ikke at tale om Pengene til de mange Bøger, der variere, efter som en eller anden Lærer har skrevet en ny Bog og faaet den indført i sin Skole, hvad jo, som De veed Høifstærede! ikke saa sjældent gaaer paa. Videnskaberne og Lærefagene ere jo underkastede Forandringer, det er absolut nødvendigt at følge med disse Forandringer, idetmindste mene de Lærere det, som give sig af med Forandringerne, for at tilfredsstille et dybt følt Savn, og saaledes hænder det ikke saa sjældent, at min Kone med en vis klædelig Undseelse i sine Miner, med en vis stærk udpræget Forlegenhed, kommer ind til mig og siger: „Peterfen, nu faaer Du Lov til at rykke ud med nogle Penge.“ — „Hvad er der nu paa færde?“ — „Christian skal have en ny Bog, det er nok en ny forandret Udgave af en gammel Bog.“ — „Har han ikke den gamle?“ spørger jeg. — „Jo,“ svarer min Kone, „men hans Lærer har sagt, at han absolut skal have den nye, for den gamle duer nu ikke mere.“ — Nu kan jeg vel i mit stille Sind gjøre den Indvending, at naar den gamle duede igaar, saa kan den vel ogsaa bruges idag, Videnskaben gjør da vel ikke saa pludseligt et Spring; men da min Kone kun forstaaer sig paa den Logik, der ligger i Lærerens Ord, at den gamle Bog skal casseres, og at den nye Udgave skal kjøbes, faaer jeg finde mig i at rykke ud med de 9 Mk., Bo-

gen koster. Men skulde der nu ikke kunde være rimelig Udsigt til, at Udgifterne baade til Bøger og til Skole kunde afflaffes? Paa den Tanke er jeg bleven ledet hen ved Hr.'s Billes Foredrag i Folkethinget om Politiets Omordning. Han meente jo, at naar Politiet blot blev omdannet efter det engelske Mønster, vilde dermed være givet et vigtigt Middel til Folkets Opdragelse. Det kan jo ikke negtes, at Skoleundervisningen er en Bestanddeel af denne Opdragelse, og naar altsaa denne — det vil sige det Hele — besørges af Politiet, er det saa klart som at To og To er Fire, at den enkelte Part deraf, Skoleundervisningen, kan bespares. Naar Hr. Bille mener det, saa maa det være sandt — naturligtvis! — og jeg er saameget mere villig til at troe derpaa i nærværende Tilfælde, hvor Talen kan være om at bespare en for en subalterne og isøvrigt ubemidlet Mand ret anseelig Sum. Altsaa, Folket vil fremtidigt blive opdraget gennem den store Motor for Oplysningens Fremme, Politiet, og hvorfor skal jeg saa bekoste mine Børns Opdragelse, naar jeg kan faae den gratis ved Politiets Hjælp. For den givne Underretning er jeg derfor Rigsraad in spe Hr. Bille særdeles taknemmelig, og jeg skal i Fremtiden tillade mig at betittle ham som „min ærede Ven“, selv om han skulde være saa grusom til Gjengjæld at kalde mig sin ærede Uven, et Udtryk, der vidner om, at det endnu ikke er lykkedes Politiet at sørge tilstrækkeligt for Opdragelsen. Det har ellers undret mig, at han ved at opregne alle Politiets Skylder og Forseelser ikke ogsaa har medtaget dem, som det begik ved Afsløringen af Dohlenschlagers Statue. Han opfriskede jo sine tidligere Artikler i „Dagbladet“ om Politiet og gav dem fra sig i „Folkethinget“; hvorfor refererede han da ikke ogsaa den, som han havde om Uordenen ved Afsløringen? Disse Uordener vare jo ligesaa bequemme til at omtales, som alle de andre. Dengang til Politiet svært paa Hovedet i „Dagbladet“, fordi det forholdt sig passivt. Ganske consequent var det vel ikke af Politi-

Mester Bille, og det kan ikke negtes, at Politiet ligeoverfor ham stedes i et slemt Dilemma. Naar det gjør Brug af sin Autoritet, skal det stikkes ud, thi saa begaaer det Overgreb; gjør det som ved den nævnte Leilighed, ikke Brug af sin Autoritet, skal det ogsaa stikkes ud. „Vader Du Hatten ligge, faaer Du Brygl; tager Du den op faaer Du ogsaa Brygl.“ Mundheldet er noget trivielt, men det passer. Rjøbenhavnerne skulle ikke have Smør, som Hr. Bille saa smagfuldt udtrykker sig, naar han ikke synes om, at de skulle have Smør, s. Ex. ved Rytaarsoptøjerne i 1860 og Demoleringen af den bekjendte Bastille paa Amagertorv; men synes han om, at de skulle have Smør, som ved Afsløringen af Dehlenschlägers Statue, saa bør de ogsaa have det. Dette er det Incommensurables Toppunkt i Kraft af det Absurde. Men Vønnen vil ikke udeblive: Hr. Bille bliver idetmindste Rigsraad eller Politi-Directeur, eller ogsaa maaskee Amtmand i Veile, hvis ikke Hs. Ex. Lehmann, kjed af det Eider-Danmark og den Skandinavisisme, som han ikke kan faae bragt tilveie, foretrækker at vende tilbage til sit kjære Veile Amt, hvorfra Adressernes Honning i disse Dage trøster hans bekymrede Sind.

Der er et Stykke af Scribe „De Uafhængige“. Det gjorde for nogle Aar siden megen Lykke paa det fgl. Theater; men formodentlig er det for godt, og nu er det forsvundet fra Repertoiret, skjøndt det var et virkeligt Trækstykke. Til Gjengjæld opføres samme Stykke nu i Folkethinget, hvor dog Meningerne ere ikke saa lidet deelte. Nogle applaudere og Andre hysse, især steer det Sidste af Hr. Bille paa en saa stingerende Maade, at det gjenlyder i „Dagbladet.“ Disse Uafhængige, der spille Hovedrollen i Stykket, gives de tilbørlige aandelige Smør, fordi de ikke ville lystre Parolen og underordne sig den Bille'ske Sceneinstruction. De spille paa egen Haand og gaae deres egen Vej, og en saadan Opsætsighed kræver en ligesaa drøi Medfart som den, der bliver Politiet tildeel. Jeg er imidlertid

meget bange for, at Diemedet ikke ganske opnaaes, de lee tværtimod ad Instrueteurens sære Facter og vedblive desto mere at være deres Rolle og Navn troe. Og isandhed, naar jeg skal yttre en Mening, saa gjøre de fuldkommen Ret deri. Hvem Pokker vilde ikke være uafhængig, naar man blot er istand dertil! Gud give jeg var det — hvor vilde jeg ikke blæse ad hele Verden. Disse Uafhængige holde jo Situationen i deres Haand og ere istand til at foreskrive Andre Love. Jeg antager ogsaa, at det ikke varer længe, førend Tilhængere af begge Partier, mellem hvilke de staae, ville, i Erkjendelse af deres Magt og Myndighed, gaae over til dem, saa at der dog maaskee til Slutningen danner sig et juste milieu, der lader sig sine Anstuelser dictere af en virkelig Overbeviisning og ikke af Parti-Hensyn. I det politiske og parlamentariske Liv ansees det jo rigtignok som det Høieste at kunne underordne sig et Parties Anstuelser og efter Veilighed tage sin Overbeviisning fangen om denne end gjør sig nok saa udtillbeens. Hvad der i det private Liv ansees for mindre net, mindre hæderligt, ansees ogsaa i det politiske som noget overmaade Fortrinligt. Men hvorledes man egentlig i Virkeligheden kan bringe Harmoni mellem den borgerlige og politiske Moral, kan jeg ikke godt indsee; maaskee har Pater Pohola eller Statsmanden Machiavel løst denne Opgave i deres Skrifter, hvorom jeg dog ikke skal sige Noget, da jeg, oprigtigt talt, ikke kjender det Mindste til disse Skrifter.

Erbedigt
 Petersen,
 Fuldmægtig.

XXXIX.

Den 24de December 1861.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Rigsdagen er sluttet, og nu kunne igjen Landets Lovgivere ikke blot med god, men ogsaa med frelst Samvittighed vende tilbage til deres respective Hjem og spise deres Zulegrød efter veludrettet Gjerning. At nævnte Grød vil smage dem godt, er jo en Selvfølge, selv om den skulde mangle de almindeligt brugelige Krydderier; de kunne jo som Surrogat bruge den gode Bovidstighed at have udrettet noget Betydeligt, og at et slikt Krydderi kan bringe Alt til at glide ned, kan raade Bod paa alt det Bedste, Livet ellers har at byde, er bekendt nok. Desuden behøve de jo heller ikke at være i Forlegenhed for Zulegrødens Krydderier, thi deraf er der uddeelt ikke saa Livet ved Rigsdagen. Bille, J. N. Hansen, Tscherning, Indenrigsministeren og stundom ogsaa Formanden i Folkethinget have sørget for Cancell, og hvad Sukkeret angaaer, da skal der ikke sjældent af Ministeriet og dets fuldtroe Tilhængere være tracteret dermed i Vinduesfordybningerne. Her er altsaa Strøelse til Grøden, og Statens Ko har leveret Melken. Nu vil man jo sige, at der i Grunden ikke er udrettet Stort denne Gang, at der nok er talt meget, men at Resultatet paa ingen Maade er betydeligt. En stor Deel af Lovene ere ikke komne videre end i Comiteerne, saaledes blandt andre Politiloven for Kjøbenhavn, der jo ansaaes for en af de vigtigste. Ved denne Lov kommer man til at tænke paa det bekendte: „Bjergene skulle søde o. s. v.“ Hvilke umaadelige Dimensioner havde denne Sag ikke opnaaet da den, baaren af Nyt-

aarsøptøjerne og af „Dagbladet“, trængte ind i Beredtheden. Det Hele skulde omkalfatres efter det engelske Mønster. Kjøbenhavns Communalbestyrelse fik den under Behandling, og nu begyndte alt Bæstningen lidt. Saa fik Justitsministeren fat paa den, og den blev atter bestaaen. Som en sjelden Vækkerbidsten blev den serveret i Rigsdagen, og Bille lavede en lang Sance til den. Desuagtet vilde den ikke glide ned; man skar mangfoldige Dele bort som uspiselige, og da den omsider i en Skikkelse, der lod tvivle, om den var Fisk eller Fugl, blev præsenteret Landsthinget, vistes den tilbage som aldeles ubrugelig. Hr. Advocat Broch var saa god at holde Vigtalen. Den oprindelige Rof, Hr. Bille, har kun den Trøst, at kunne avertere om det uheldige Forsøg, samt at udbrede sig over det Tab, Kjøbenhavn foreløbigt har lidt derved, forbeholdende sig at koge den op adaare.

Men er det gaaet galt med „die rettende That“, som Hr. Bille har tiltænkt Kjøbenhavn, er det derimod gaaet desto bedre med den store Gjerning, der skulde frelse Fædrelandet: nemlig Hr. J. A. Hansens Interpellation. Uagtet Hr. Hansen i Regelen ikke behøver at gaae i Skole, skjøndt der er saa Mange, der gjerne ville tage ham deri, synes han dog denne Gang at have lært Noget af den store Mester i Paris. Denne holder meget af at overraske med Spring i sine Meninger, og Hr. Hansen har denne Gang flaaet et Saltomortale. Tingen er uagtetlig noget dunkel; men jeg tvivler ikke om, at han er Mand for at godtgjøre, at hvad han har gjort er fremtvunget ved Situationen, at han har meent, deels at Ministeriet selv burde tage de Kastanier ud af Ilden, det har kastet deri, og at det var fornødent at flaae Grundlovens Bestaaen fast mod alle Anfægtelser. Alt dette vil snart være at læse i hans Moniteur. Men hvorom Alting er, saa er der ved bragt et Votum tilveie, hvilket Ministrene, trods den Fornemhed, Indenrigsministeren viste, have Lov til at holde frem for Alle som et Vidnesbyrd om den

Tillid, det danske Folk nærer til dets Dygtighed og Evne til at klare Forviklingerne. For dem er Juleaftenens Glæde især ublandet, de 88 Folketingsmænd have baade tændt og holdt Lykene for dem, og naar det i Forening danses om det festligt smykkede Juletræ med „den selvstændige Stilling“ til Devise, burde J. A. Hansen ikke mangle i Kredsen som Festsarrangeur. Han skal jo nylig ved et politisk Gilde have modtaget den tilbørlige Aerkjendelse i Staaalter, og hvor opbyggeligt maa det f. Ex. ikke være at see en Bersmatador gaae frem og tilbage med Hs. Excell. Hall under den ene Arm og Napoleon-Hansen under den anden. *Les beaux esprit se rencontrent.*

Naar man er feirsæl, glad og tilfreds, er det jo og en Selvfølge, at man betænker sine Venner med en eller anden Present i Overensstemmelse med det bekjendte Ordsprog, at smaa Foræringer vedligeholde Venstabet. Saaledes har jo Ministeriet gjort Hr. Landsthingssecretair Barberg en Present med Justitssecretairens Post i den nye Sø- og Handelsret. For Mange har denne Ansættelse været en uoploselig Gaaede. Om Hr. Barberg har man hidtil kun vidst, at han skrev litteraire Anmeldelser i „Dagbladet“ med det væsentlige Formaal at rette Stil; egentlig er han blot en J. Levin, i samme Aand og ligesaa delicat. Det er nu ganske vist, at det, at skrive en eneste Linie i „Dagbladet“, allerede maa være tilstrækkeligt til at qualificere Folk hos det nuværende Ministerium til et eller andet Embede, men da han ved denne mægtige Protection for ikke saa lang Tid siden var bleven Landstingssecretair, maatte man troe, at dermed var foreløbigt gjort nok. Nu er han bleven Justitssecretair, uagtet der ikke kan være den fjerneste Formodning — med „Fædrelandets“ Tilladelse — om, at han er competent til denne Post, og han blev det ovenikjøbet, uagtet der var flere Ansøgere, hvis Competence og Dygtighed maatte være hævet over enhver Tvivl. Men, „dem Verdienste seine Krone“, Hr. Barberg skal ogsaa have

skrevet politiske Artikler i et vist Blad. Artiklerne vare igrunder kun en maadelig Gjentagelse af, hvad der en eller to Dage iforveien var at læse i „Dagbladet“, de vare skrevne i ægte Bedemandsstil, men alle gif de ud paa at vise Prophetens Storhed. Og Propheten, der kun kjender sin egen Villie og er hævet høit over saadanne Smaaating som Verdens Dom, gjengjældte den nærværende Tjeneste som skeet er. Johannes Hage skrev engang en Artikel om Nepotisme, der gjorde megen Opsigt. Det var i Absolutismens Dage, og det var mod Absolutismens formeentlige Gang til Nepotisme den var rettet. Jeg troer, at denne Artikel nu vilde have været mere tidsvarende, end den dengang var, thi en Ansættelse som Hr. Rudolf Barbergs vil vanskeligt kunne opvies i hiin Tid. Men Tingen er ligefrem den, at det absolute Regimente nu kun er gaaet over i andre Hænder; før var Kongen Indehaveren, nu er det Ministrene, og da disse jo ikke vide, hvor længe de ere i Besiddelse af Magten, er det naturligt viis rigtigt, at de tage den muligste Nytte deraf og bruge den i Frænders og Venners Faveur. Om man ogsaa har nok saa meget at indvende mod det nuværende Ministerium, saa maa man, naar man vil være retfærdig, erkjende, at det aldeles ikke mangler Taknemmelighed, og at det forstaaer at gjengjælde udviste Tjenester. Selv de, der paatage sig det beskedne Hverv at tage op, kunne, som Exemplet godtgjør, gjøre sikker Regning paa en raisonnabel Douceur. Om det er Staten, der betaler, om den belejres med Folk, der under et andet Regimente eller andre Forhold aldrig kunde være komne i Betragtning af Mangel paa den fornødne Qualification, om der ogsaa begaaes en himmelraabende Tilfældesættelse af dygtige i Statens Tjeneste veltjente Mænd, saa overveies dog alt dette af den ligesaa trøstelige og skjønne Betragtning: Den ene Haand vasser den anden. Dertil kommer, at vi Alle ere svage, dødelige Menneffer, som gjerne ville ansees for fuldkomne af en høitæret Samtid; naar der nu gives Folk,

der besørge denne Fuldkommenhed, saa gad jeg dog vide, om en sliq Idræt ikke fortjener at belønnes.

Hermed vil jeg slutte for idag. Deels ønsker jeg ikke mere at fordybe mig i et Thema, der mulig kunde forsthyre Andres Iuleglæde, og min egen med. Deels staaer min Kone bag min Stol, pudset og pyntet. Hun vil nemlig, at jeg skal følge hende i Boutikerne, for at kjøbe nogle smaa Iulepresenter til Børnene. Herre Gud! en Fuldmægtig og Indkjøb af Iulepresenter! Men man maa jo finde sig i sin Skjebne. „Kjære Kone, nu kommer jeg! Jeg har endnu blot et Ord at skrive.“ — Og dette Ord er da til Dem, Høistærede, og Deres Læsere: En glad og fornøielig Vnnd! Dette ønsker

ærbødigt

Petersen,
Fuldmægtig.

XL.

Den 5te Januar 1862.

Høistærede Hr. Redacteur!

Glædeligt Nytaar! Hilsen og Sundhed og Alt, hvad Dem ellers kjært er!

Denne Gratulation har i disse Dage saa uafslædt klingen i mine Øren, at De forhaabentlig finder det i sin Orden, at jeg som et Echo applicerer den paa Dem og vel ogsaa paa Deres Abonnenter og Deres Læsere. Det er et af disse gode gamle Ønsker, som

man gjerne hører, selv om det ledsages af en udstrakt Haand. I nærværende Tilfælde er det aldeles gratis, derfor er der saamegen mere Grund til at antage, at det kommer fra et godt Hjerte og er aldeles oprigtigt meent.

Det samme sagde ogsaa Bægteren, som Nytaarsdags Morgen var den første til at gratulere mig. Alene den Omstændighed, at han efter en pligtmæssig gennemvaaget Nat, i hvilken han jo paa Grund af den gode gamle Skif, at slaae Potter paa Benners og Fjenders Døre, ikke kunde komme til No, for strax at være ved Haanden, naar Faren udkrævede det, desuagtet var saa tidlig paa Benene for at varetage sin Pligt at gratulere Nytaar, fandt jeg saa prisværdig, at jeg forhøiede den ham tiltænkte Gave. Han var ogsaa meget taknemmelig derfor og udtalte sin Glæde over, at der dog endnu var medlidende, sympathetiske Hjerter i denne Verden. „Å! ja!“ tilføiede han, „for Gud veed, hvorlænge jeg endnu har at gratulere Nytaar!“ Jeg httrede min Forundring over dette dybe Hjertesuk og spurgte, om han havde ifinde at søge sin Afsted. — „Søge! Hr. Guldsmægtig! søge! — Nei, vi faaer den, vi skal jo ha' den! Bægterne skal affaffes, det har de store Mænd udspeculeret, som skrive i Bladene og sidde deroppe paa Raadstuen. Vi duer ikke Noget — nei, der skal Patroniller, og de skal holde Orden, og de skal passe paa Thyene — vi duer ikke Noget. Men hvorledes Folk skal komme ind naar de have glemt deres Gadedørsnøgle, og hvem der skal banke Pigerne op om Morgen, det har nok de lærde Herrer ikke endnu udspeculeret. Og saa Bægterversene, dem faaer da Folk heller ikke at høre, det er dog Noget, som gjør Sjælen saa godt, især naar de blive pænt sjungne, som jeg altid gjør mig Umage for. De Vers, de indeholde dog meget Moralsk; det sagde ogsaa Candidaten paa første Sal her i Huset; han skriver nok selv Vers, og han sagde, at saadan kunde Folk nu ikke mere digte, og at det var en Skam, at de skulde affaffes. Og hvad der saa skal

blive af os, det maa Vorherre vide! Ja, ja! saadan gaaer det! det Gamle skal bort, ikke fordi det ikke duer, men fordi det er gammelt og fordi det er saa rart at faae noget Nytt istedet, om det passer eller ikke passer — er Hr. Fuldmægtigen ikke af samme Mening?" — Saaledes ligefrem interPELLERET søgte jeg at slippe bort ad en Omvei. Jeg trøstede ham med, at det endnu havde lange Udsigter med Politimordningen, at det idetmindste kunde vare et Par Aar endnu, og at det overhovedet aldeles ikke var saa afgjort, at Vægterinstitutionen ganske skulde afflaffes, idetmindste lod det i Rigsdagen til, at man ikke var stemt derfor, det var maaskee endog af den Grund, at Lovforslaget var faldet. Det beroligede Manden i høi Grad, han syntes endog stolt deraf, talte om, at det igunden var nogle stikkelige Folk, der sad deroppe. „Nu skal Fuldmægtigen ha' saa mange Tak!" sluttede han, „det var en rigtig god Nyhed, De gav mig der paa Aarets første Dag; — den skal jeg ogsaa ligesaa varmt bringe Mutter derhjemme, det Skind kan nok trænge til noget Blædeligt i den Forfatning, — hun gaaer med den Gjerde, skal jeg sige os, og venter sig hver Dag. Adjøs Hr. Fuldmægtig, Adjøs!"

Det var een Malcontent, jeg fik stillet tilfreds; saa nemt gif det ikke med de næste Gratulanter. Det var To, der med en meget betydnende Gebærde strakte en gul og sort lakeret Bøsse henimod mig, sigende: „Vi ere de sorte Brandfolk, Herre!" — „Ja, det seer jeg nok, men hvorfor gratulere de sorte Brandfolk Nytaar, de have jo egentlig Intet at bestille, efterat Brandvæsenet er forandret?" — „Der kan Du see, Niels," sagde nu den Ene til den Anden, „der fik vi det igjen paa vor Tallerken! Tænkte jeg det ikke nok! Nei, gode Herre," vedblev Ordføreren, henvendende sig til mig, „der er De" — og saa bandte han — „der er De pinende galt underrettet; De kan nok mærke Røgen, men Ilden, pyt! den kan De ikke see. Saadan snakker alle Folk — og saa veed de ikke den bitterste Bæst.

Vi ere netop dem, der maae op med Lectien. Disse pyntede Herrer med deres Hjelm og Dikkedarer, som stikke Folt i Dinene — de gjør ikke det, der ligner; de kunde ligesaa godt lade sig leie som Duffer til at dreie rundt i Binduerne. Ja vist rende de med Sprøiten, naar dennehersens Telegraph fortæller, at der er Ild — det er ogsaa en af disse Nymodens Historier — men det er ogsaa det Hele, Andet gjør de Drivere ikke; men vi maae op naar det kniber, vi maae holde Straa= len og vi maae op paa Tagstjæget. Jo, dertil duede rigtignok disse pyntede Herrer! Nei, at staae og gabe og kroe sig, det kan de. Det er os, der maa lide i det, og derfor, Herre, er De nok saa god at unde os et Par Skilling. Naar der engang skal komme lidt Ild hos Deres Høivelbaarenhed, vil De nok lære at sætte Priis paa de sorte Brandfolt — og saa —" Jeg havde hørt nok; især var den sidste Bemærkning altfor slaaende, til at jeg kunde modstaae, og mine Par Mark glæde ned i Bøssen. Dette formilbede vel lidt de sorte Engle, men ikke desto mindre gif de brummende bort, som om der var steet dem en stor Fornærmelse.

Et Bladbud, som tillige har en Extrafortjeneste som Placatopklister, var den tredie Nytaarsgratulant. Heller ikke han saae synderlig oprømt ud, og da jeg, efter at have stattet til ham, spurgte om Marsagen, fik jeg den at vide. Ogsaa han var for det Gamle og en Fjende af alle Reformer. „Har Herren seet Mage med den Gadeavis! Ha, ha, nu troer de, ved Gud! at Folt give sig til at læse Aviser paa Hjørnerne i Regn og i Sneveir, i Blæst og i Solskin. Det skal være for Avertissementer, sige de — nei, det er deiligt! Ligesom Folt ikke kan see saadant Noget i Bladene, og de Folt, som ikke har Raad til at see saadant Noget i Bladene, men vil læse det gratis paa Hjørnerne — dem har jeg nu den Mening om, at de heller ikke har Raad til at kjøbe Noget. Og for hvem er det saa at der averteres? Og hvad Nytte er det saa til? Men Fattigfolt, som har lidt Extrafortjeneste ved Placaterne, dem skal det

gaae ud over! Som om man ikke kan trykke Placater, uden at det just skal være i en Avis! Og naar de saadan slaar Aviserne op paa Hjørnerne, hvad skal vi Bladbude saa gaae med? — Nei, det gaaer rigtignok altfor vidt — ikke sandt, Hr. Fuldmægtig?" — Jeg indrømmede det, men meente, at der dog muligt kunde blive en eller anden lille Fortjeneste for ham og hans Lige ved denne Avis, som f. Ex. at udleie Kifferter til Folk, for at de kunne læse den i Afstand, eller at udleie Trappestiger eller Stole til dem, der ville læse den i Nærheden o. dsl. Manden blev ganske glad over dette Fingerpeg, han forsikrede at ville benytte det med det Første, og jeg troer saaledes at have bidraget Mit til den nye Institutions Fuldkommengjørelse, der, som det hedder i de sædvanlige Annonceudtryk, har bødet paa „et længe følt Savn.“

De Betragtninger af mine Nytaarsgratulanter, som jeg har tilladt mig at anføre, kunne maaske figurere blandt de mange andre, det bethydningsfulde Aarsfifte foranlediger. De ere vel ikke af samme Betsaffenhed som Berl. Tidendes, forsaavidt som de ikke kunne henføres under Benævnelsen „høiere Bedemandsstil“, de kunne heller ikke siges at være af egentlig politisk Indhold, men under alle Omstændigheder burde de dog være at henføre under Betegnelsen det Almeennyttige, det til Almeenvællet Sigtende, og forsaavidt haaber jeg, at de have deres Berettigelse til at komme frem for Offentligheden. At der iøvrigt ikke har tilbraget sig noget egentligt Nyt eller Bethydningsfuldt i det soundne Aars Løb, der fortjener Omtale, har allerede „Fædrelandet“ i sine Nytaarsbetragtninger korteligt beviist, og jeg veed heller ikke rettere. Ikke engang den Top, som Damerne saa vidunderligt deiligt præsentere sig med under den opstrammede Hat, er noget Nyt. I gamle Dage var den en Vedsager af Fiskebeensstjörterne, og det maa ansees for at være aldeles i sin Orden, at den nu er indført som Følgesvend til Crinolinerne. Nu mangler blot Pudderet, og forhaabentligt vil dette

ikke udeblive paa en Tid som den nærværende, da man
 saa let kan blive puddret i anden Henseende. Kommer
 Puddret til, ville vore Damer være fuldkomne Flori-
 anse Hverdinder fra Ludvig den Fjortendes Tid; man
 troer sig allerede midt i en Idyl, naar man i Selstaber
 seer dem med sorte Seler over hvide Liv, en Opsats
 af Blomster paa Hovedet og Haaret samlet til en Top.
 Det er malerisk, siger min Kone, og jeg, der er en
 meget føielig Egtemand, gjentager: „Det er malerisk“.
 Forinden jeg slutter, tillader De mig maaskee en
 lille Bemærkning om Sundhedsforholdene i det for-
 løbne Aar. De have idethese været tilfredsstillende.
 Kun har der hersket en Art ondartet Epidemi blandt
 Ungdommen, der nærmest kan karakteriseres som kritisk
 Fingerrfløe. Den er af en feberagtig Natur, i Regelen
 snakker Patienten over sig, og kan den ophidsede Phan-
 tasi ikke slaae til, bruger han Phraser og Hukommel-
 sesstumper fra andre Forfattere som Islæt i sit Vær.
 Egentlig er Epidemien ikke farlig, det Kjedeligste er,
 at den er noget langvarig, og at saa godt som ingen
 Midler hjælpe; ikke engang den flinke Doctor, som
 under Mærket Verecundus skrev om Sygdommen i
 „Danst Maanedsskrift“, har kunnet standse den. Det
 lader ogsaa til, at Epidemien vil strække sig ind i nær-
 værende Aar, men maaskee kan der blive Raad for en
 Spændetroie.

Erbødigt

Petersen,

Fuldmægtig.

XLI.

Den 18de Januar 1862.

Høistærede Hr. Redacteur!

Det er vel ikke ganske klogt og heller ikke ganske delicat at indvie fremmede Folk i Ens huuslige Affairer, men da Meddelelse som bekendt altid letter Byrder, og da jeg endvidere veed, at kunne gjøre nogen Regning paa Deeltagelse hos Dem, Høistærede, tager jeg ikke i Betænkning at fremstille Dem Sagen, saameget mindre som De paa en Maade bærer Skylden. De har nemlig havt et Par Artikler i Deres Blad om Fruentimmernes Arbeide og om den Fordom, der i saakaldte bedre Familier hersker mod at lade Døtrene lære Noget, hvorved de i Tiden kunne sikke sig et selvstændigt Erhverv. Jeg kan ikke negte, at de deri udtalte Meninger behagede mig, og at jeg gjerne kunde underskrive Altsammen. Nu traf det sig, at en Cousine af min Kone forleden Dag var i Visit hos os, og hun fortalte da, at hun ikke ret vidste, hvad hun skulde fange an med sin Ida, der havde staaet sidste October. At beholde et saadant voxent Pigebarn hjemme tilloob hendes Mands Midler ikke — han er Noget paa et Comptoir — desuden kostede de tre Drenge svært i Skoleløn, Klæder, Skotøi; som sagt, hun vidste ikke, hvad hun skulde fange an med Ida. Hun vilde gjerne have hende ansat som Gouvernante, men hun var ikke ganske sikker paa, om hun duede dertil, idetmindste havde hun aldrig Taalmodighed til at gjenneemgaae Lectierne med sine smaa Brødre; desuden havde Cousinen hørt, at det kun

var dem, der havde gaaet i en høiere Dannelsesanstalt, som kunde faae en saadan Plads, og det holdt haardt nok endda. Ida havde jo rigtignok gaaet i et udmærket Institut, hun havde lært Fransk, Engelsk, Physik, Chemi, Geognosi, Mathematik, Arithmetik, Æsthetik og meget Andet, hun var derfor vist meget ferm, hun kunde ogsaa couleurt og hvidt Broderi og mange andre Netteder; hun kunde spille paa Fortepiano og synge, kort sagt, hun kunde Alt, hvad en ung dannet Pige kan, naar en Moder fremhæver hendes Fortjenester; men alle disse Fortjenester blegnede ligeoverfor den af selve Moderen indrømmede Rimelighed, at hun dog maaskee ikke dueede til det, der var meest passende for Døttre af dannede Familier, nemlig at være Gouvernante. Min Kone hørte paa hele dette Foredrag med en vis spydig Mine. Imellem os, hun meente, at Cousinen lever over sin Stand og over Mandens Gyne, dernæst at det ikke gaaer saa ordentlig til der i Huset, som det burde; endvidere, at medens Cousinen og hele Familien viser sig ude i det meest glimrende Toilette, regjerer Smalhans hjemme. Heller ikke kan Cousinen koge en ærlig Potte Mad, desaaarsag maa hun holde Koffepige, og dette er en stor Brøde i min Kones Dine. „Herregud,“ sagde hun, „skal Ida nu ogsaa være Gouvernante! Der bliver snart flere Gouvernanter, end der er Familier, ja end der er Børn. Spekhøkerens ved Siden af have ogsaa en Datter, der skal være Gouvernante. Ingen tænker nu paa at opdrage deres Døttre til gode Huusmødre, og det er dog det, vi meest trænge til. Men det er ikke heller Alle, der ere istand til i saa Henseende at give et godt Exempel.“ — Dette var bestemt en Finte til Cousinen, jeg saae det paa hendes blussende Kinder og paa min Kones Smil, og for at forebygge Udbrudet af et truende Uveir besluttede jeg at lægge mig derimellem. Jeg meente da, om det ikke kunde gaae an at faae Ida anbragt i et net Udsalg, hos en Broderihandler, hos en Kniplingshandler, i et Parfumeudsalg, ja maaskee i en Bagerboutik eller et

Conditori. Men dette gjød Olie i Ilden. Cousinen reiste sig i sin fulde Hvide — hun er sine gode halvtredie Aen — og spurgte mig harmguistrende, hvem jeg antog hende og hendes Mand for, om de vel kunde være bekendt at lade deres Datter kaste sig saadan hen. Om de saa skulde gjøre aldrig det, skulde Ida ikke fornødre sig selv og hendes Familie i den Grad. Dog, det var vistnok ogsaa sagt for Spøg, det kunde aldrig være min alvorlige Mening, ellers havde jeg nok sørget for at faae min egen Datter, Amalie, anbragt paa den Maade, istedetfor at hun nu gif og drev hjemme. Her til bemærkede jeg, at det tvertimod var min Hensigt at søge en saadan Beskjæftigelse for min Datter, og at jeg i dette Niemed allerede havde talt med en Handlende. Men nu gif det løs fra min Kones Side; det var nogle deilige Historier, jeg der kom med, det vidste hun ikke et Ord om, men det vilde hun sige mig, at hun aldrig vilde give sit Minde til; det var efter hendes Mening i høieste Grad umoralsk at staae i en Boutik og lade sig begloe. At lære at sye Modepynt eller Skræderhøning kunde endda gaae an; men at staae i en Boutik! sy, Petersen, jeg kunde dog aldrig vente, at Du tænkte paa Sligt. Og saa henvender hun sig til Cousinen: „Jeg skal ellers tillade mig at bemærke, at Amalie aldeles ikke driver, som Du saa smagfuldt udtrykker Dig. I mit Huus driver man ikke, om man ogsaa gjør det i andre Huse, som man nok kan faae Syn for. I mit Huus hersker der Orden og Properhed. For Stads og Hjas giver jeg ikke fire Skilling, naar der ellers ikke er Orden i Tingene. Amalie driver ikke, og Ingen driver her. Amalie gaaer mig tilhaande som saamange Andre, men rigtignok har hun ikke lært Chemi, Physik og alt det Djævelskab som din Ida. Petersen siger, at Sligt er aldeles overflødigt, og det har han ogsaa Ret i. Han kalder det saagar Skolehumbug, Blaar i Dinene, og han siger, at man forsømmer det Nyttige for det Overflødigste, at man lærer Alt og Ingenting, og at vore Pigebørn paa den Façon

omtrent ere ligesaa floge, naar de forlade Stolen, som naar de komme i den. Sprog lære de, jo der skal vi ha' det: naar der kommer en Frantsmand, en Englænder eller en ligefrem Tydsker, og han siger: „Wie befinden Sie sich, mein Fräulein?“ saa staae de og gabe som en Torst. Og hvor forfinebe og opstadsede ere de ikke! De spise Strabesmør paa Brødet for at bevare deres Teint. Til dem høre Amalie rigtignok ikke. Hun kan godt Haandarbeide, hun skriver ogsaa godt for sig, og hun er en flink Pige til at gaae i Huusholdningen og til at hjælpe i Kjøkkenet. Paa Stads sidder hun ikke; naar En faaer hende til Kone, kan han være tjeint med hende — og det troer jeg er det bedste, en ung Pige kan opdrages til. Men at hun skal ud og staae i en Boutik, det faaer hun aldrig Lov til, og det er godt, Petersen, at det undslap Dig. Nu veed jeg, hvad jeg har at rette mig efter. Ih! jeg havde aldrig ventet, at Du kunde tænke paa saadant Noget bag min Ryg! I en Boutik, har man hørt Mage!“

Saaledes blev baade jeg og Cousinen slaaede af Marken. Jeg veed nu, at jeg foreløbig maa finde mig i min Skjebne og stille min Plan i Bero. Cousinen gif harmfuld bort, og at hun ikke har forglemt min Kones Jinter og Sidehug, er tilstrækkeligt klart af den Omstændighed, at vi ikke ere blevne inviterede til hendes Fødselsdag, der altid feires ved en glimrende Fest. Men hvor ringe Haab der er for, at den i Deres Blad omtalte Reform i den paaapegede Retning kan vinde Fremme, og hvor fastgroet Fordommen er mod, at unge Piger af bedre Familier anbringes ved Industri og Handel, derpaa har De faaet et lille Beviis i den omtalte Familieepisode.

For denne Art Reformer synes altsaa vor Tid og vore Samfundsforhold ikke at være modne, og det lader ogsaa til, at unge Damer af den dannede Klasse i Bevidstheden heraf selv have tænkt paa at gaae en anden Vej, der er mere tiltalende, mere ideal, om jeg tør betjene mig af et for Tiden temmelig gængs Udtryk. De

gaac den literaire Bei, de blive Forfatterinder. Af denne Art synes der i den senere Tid at være opstaaet en farlig Hob, baade pseudonyme, navnløse og benævnede, og vort kjære Fædreland kan i denne Henseende næsten slaae Sparto til England, der jo fortrinnsviis skal være Blaastrømpernes Hjem. I Forhold til de mandlige Forfattere skal Antallet paa de qvindelige hos os ifølge en paalidelig Statistiker være som $3\frac{1}{2}$ til 1. Novellistik, Lyrik, Dramatik ere ikke de eneste Gebeter, de bevæge sig paa, men de skrive ogsaa om Philosophi, Theologi og Pædagogik. Kun Dekonomi og Kogekunst ligge udenfor deres Sphære, og Christiane Rosen og Fru Mangor have endnu neppe fundet Efterfølgere eller Concurrerter. Nu vel, jeg har aldeles Intet mod denne Virksomhed; naar der er Kald dertil, er den prisværdig, og flere af de skrivende Damer have ikke blot Smag og Aand, men de ere ogsaa i Regelen fine Dagttagere. Det kan naturligtviis ikke falde mig ind at skrive nogen literair Kritik eller paavise qvindelige literaire Talenter, jeg anfører kun Factum. Sjældnere er det dog vistnok, at Damerne skrive i Bladene; med Undtagelse af min Kone, som rigtignok kun indirecte eller paa anden Haand leverer Bidrag, veed jeg ingen Anden end Frøken Amalie Schwarz. Hun er idetmindste fremtraadt under sit Navn, som f. Ex. forleden i „Berl. Tid.“ i en curieus Artikel om Adkomsteramen til at forestaae private Skoler i Kjøbenhavn. Heri gaaer det blandt Andet ud over de jødiske Skolebestyrerinder, der driste sig til at optage christelige Elever. Det er ogsaa horribelt, at Saadant kan finde Sted. Egentlig pleie dog Bøderne ikke at høre til dem, der gjøre Profelytter, de ere i Regelen glade, naar de selv ikke ere Gjenstand for Profelytisme; men en Fare for Statskirken, for den christelige Religion overhovedet er dog unegteligt tilstede, og Frøken Schwarz har Ret i at bekæmpe den. Det er smukt, at der saaledes vogtes over Religionens og Statskirkens Prærogativer, og havde Frøken Schwarz levet for et Par hundrede Aar siden, vilde hun neppe

have undgaaet den Vre at canoniseres. Nu har hun kun mødt Modsigelse af Hr. Skoledirecteur Holbech, der har maalt Frøkenen Skjæppen fuld, skjøndt han betitlede hende aandrig. Denne Venærvnelse skal jeg gjerne være villig til at underskrive, selv om hun skriver flere saadanne Artikler som den i „Berl. Tid.“ Hvad Damer igrigt kunde være beqvemme til at skrive, er dog upaatvivleligt Correspondancer til Provindsbladene. De have megen Phantasi, megen Opfindsomhed, og det er Egenstaber, der som bekjendt ere nødvendige for en Correspondance af nævnte Art. Jeg troer næsten, at Begyndelsen allerede er skeet. Det er vist en gammel Frøken med Hængeskrøller, der bringer sine kjøbenhavnste Nyheder tiltrovs i forffjellige Provindsblade. Og hvorfor skulde Sladdersøstrene, der nylig ere fremstillede paa Scenen, ikke ogsaa have Lov til at repræsenteres i Pressen?

Erbødigt
 Petersen,
 Fuldmægtig.

XLII.

Den 19de Februar 1862.

Høistærede Hr. Redacteur!

Min Fader holdt meget af Sprikvorter, og han anvendte dem, hvor de passede eller ikke passede. Et af hans almindeligste var: „Man kan ikke altid see paa Parykken, om den skjuler Faareuld eller Rævehaar“. Om han selv var Forfatter til dette Ordsprog, eller om

det har Hævd i Sproget fra gammel Tid, skal jeg ikke kunne sige, idetmindste har jeg ikke kunnet finde det hos Molbech, heller ikke hos Peder Syv, men muligt er det at opdage hos Levin, naar hans ligesaa dyre som berømte Samlinger engang komme for Dagens Lys — medmindre det skulde gaae med disse Samlinger som med Trops Dyr, at de ikke blot ere endeel defecte, men at der, naar de skulle fremvises, Intet er i Bordstussen til Gjengjæld for de 800 Rd., Hs. Exc. Hall har ladet Statskassen aarlig betale for dem. Nok sagt, om Oprindelsen til nævnte min Faders Ordsprog er jeg ikke istand til at give nogenjombhelst Oplysning; det er kun et Factum, at han førte det ofte i Munden, naar han var uvis om, hvem han havde for sig, Ven eller Fjende, eller naar han ikke ret var paa det Rene med, hvad Nogen førte i sit Skjold, eller naar Ens Opsørsel var ham en Gaade. Dette Ordsprog er ogsaa flere Gange kommet mig i Tankerne, naar jeg ved at læse Referatet om Rigsraadsforhandlingerne og især Debatten om Forandringen af den ominøse § 37 har seet Conseilspræsidenten erklære, at Ministeriet i Grunden ikke havde anden Politik end den, som Omstændighederne medførte. En saadan Politik kan jo vistnok betegnes som meget nem, eftersom man ikke selv gjør den, men lader Andre udrette Arbeidet. Man lader det staae til, som det hedder, og med hver Vind er der Medbør, hvad enten det blæser fra Ost eller fra Vest. Dermed skal det dog ikke siges, at Skibet tilsidst skal gaae for alle Vinde — Gudbevares! Meningen er kun den, at der altid er en Nødhavn, der kan thyes ind i, hvad enten denne er heelstatlig eller eiderdanske standi- navist. Men for Passagererne har dette dog noget Uengsteligt og Trykkende, selv om der aldrig eksisterede Klipper og Skjær, hvorpaa Skibet i en Haanderending ved en saadan Seilads iblinde kunde strandre. Og saa Parhykken, om hvilken man ikke veed, om den stjuler Faareuld eller Røvehaar! Der er nu f. Ex. min Ring- heds, som er Embedsmand og heelstatlig af Sindelag; i

hvilken Baande er jeg ikke stedt, naar jeg betænker, at jeg ikke veed, hvad Parykken skjuler. Sæt nu, at jeg af Conseilspræsidentens Ittringer lader mig forlede til at udtale mine Anskuelser aabent og ligefrem, og det om kort Tid viser sig, at det paa ingen Maade var Alvor med Conseilspræsidentens Ittringer i heeltatlig Retning, saa er jeg dog forfærdelig compromiteret, og om jeg end ikke risquerer at miste mit Embede, saa kan jeg dog være temmelig vis paa at figurere paa det sorte Brædt blandt dem, der ingen Forfremmelse kunde vente, om jeg er nok saa gammel en Guldmægtig. Jeg springes bestemt forbi af En eller Anden, der maaskee skræver i de ministerielle eiderdansk = heeltatlige Blade, og ialfald kan jeg aldrig tænke paa en Carriere som Kammerjunker Rosengrøn, der til Løn for sin ministerielle Ansigtsskæb er bleven Directeur for Landbohøjskolen. Det er ved saadanne Smaatræk at Parykken skydes tilfide, og jeg vilde upaatvivleligt see betydeligt paa min Fordeel, naar jeg bare kunde slaae mig min gamle til lærte Mening om det Usskelige i Monarchiets fulde Bestaaen ud af Tanterne; men desværre gaaer Naturen over Optugtelsen, og saa har jeg det saa godt!

Forøvrigt er det ret mærkeligt, at medens et erkjendeligt Publicum paa Tribunen raabte Bravo til Ministeriets Udtalelser, har dette ikke fundet Echo i Pressen. Denne Selvtilstaaelse om Ligheden med Buridans Ganger imellem de to Knipper Hø har ikke fundet den Aerkjendelse, som enhver Oprigtighed fortjener. Nei, „Dagbladet har ladet det gaae hen som Roget, der ikke vedkommer det, det har fundet det hensigtsmæssigere at henlede Publicums Opmærksomhed paa Provindscorrespondenternes skammelige Væsen, og for ret at belyse dette Væsen har det aftrykt en Correspondance om, hvad der foregik paa Ballet i Casino, og hvorved nogle navngivne Damer paa en upassende Maade gaves til Priis for Offentligheden. „Dagbladets“ Indignation over sliq Misbrug af Pressen er jeg meget tilbøielig til at dele, men desto mærkeligere er det, at Bladet selv

aftyrkker denne Correspondance og derved bidrager til, at Noget, som det i saa høi Grad dadler, udbredes til en vid Kredss. Dog derved opnaaes jo rigtignok det Vesselske „at gavne og fornøie“. For det Første forfægtes den literaire Anstændighed, men da dette hører til de Themaer, som i den almindelige Mening ansees for temmelig tørre og uinteressante, er Saacen strax ved Haanden i den Skandale, der raabes Af og Bee over, og saa serverer man den tillige til Næring for dem, der sætte Priis paa stærke Kryderier. At der tillige derved søges rammet de Bedkommende, der paa Ballet havde sat Convenientsen lidt tilside, har jeg en altfor god Mening om „Dagbladet“ til at ville troe.

Det er overhovedet en egen Ting med den Convenients; den kan i visse Maader betragtes ikke blot som Selskabets, men ogsaa som Aandens og Forstændens Fernlænke, der forhindrer den frie Bevægelse og paalægger en unaturlig Tvang. Convenientsen blander sig i Alting og er overalt med i Spillet. Modtager jeg en Mand i Slobrok, om den er nok saa proper og meget pænere end min Comptoirfrakke, saa er Convenientsen strax der og siger, at det er upassende, og det Samme er i endnu høiere Grad Tilfældet, naar det paa en hed Sommerdag fleer i rene Skjortearmer, uagtet det aldeles ikke er upassende, at Damer gaar med lignende tynde Ermer eller endog med blottede Arme. Naar jeg i en Concert hører et classisk Musikstykke, som jeg finder forfærdelig kjedeligt, saa strider det aldeles imod Convenientsen at give denne Følelse Ord, ja jeg nødes endog til at udsætte mig for at faa Krampe, for at lade være at gabe, thi under saadanne Omstændigheder at gabe er en Gru i Convenientsens Dine, saameget mere som den overhovedet finder Gaben usømmelig, naar den ikke skjules med Haanden. I Theatret kan man nok nyde Bonbons og Pebermynte, naar man er flau, men at spise Ebler, Rager eller endog Brød, det strider aldeles mod den gode Smag eller mod Convenientsen, og naar jeg morer mig over

et Stykke, som Bladene i deres høie Viisdom have udtalt deres Van over, saa er det ogsaa mod Conventionsen at have en anden Mening end disse. Conventionsen er strax paafærde, naar man leer for høit, eller naar man faaer Taarer i Øinene; Sligt passer sig ikke det stemmer ikke overeens med den gode Tone. Naar en ung Moder præsenterer sin Ville for et Selskab, paabyder Conventionsen, at Alle skulde finde samme Ville yndig, om den er nok saa grim, og naar en Herre er bekendt for at være morsom, vil Conventionsen, at Alt, hvad der strømmer ud af hans Mund, skal være morsomt, om det er nok saa flaut. Min Kone har faaet sig en ny Kappe; den er fra en af de største Modehandlerinder, men desuagtet klæder den hende ikke. Nu er selv mellem Ægtefolk Conventionsen tilstede, og den forbyder mig i sliq vanstelig Sag at være oprigtig. Kappen er altsaa overmaade vakker og klædelig; min Kone gaaer med den i Selskab; det Første man gjør efter stiltiende at have mønstret Vidunderet, er at spørge, fra hvem den er. Underretningen gives med Velvillighed, Kappen er fra Fru Den eller Den, og saa vil Conventionsen, at Alle maae udbryde i Fortaler; men bag min Kones Ryg hedder det dog siden: „Gud hvor den Fru Petersen har uglet sig ud!“ Conventions kan ogsaa paa andet Dansk kaldes selskabeligt Hykleri.

Conventionsen fører det ogsaa med sig, at man skal see Sangeren Nyrop, thi det vilde dog stride aldeles mod dens Bud, om man skulde være som det femte Hjul til en Vogn i den almindelige Conversation, der dreiede sig om hiin paa Kunstens Himmel opstaaende Stjerne. Iøvrigt er det meget heldigt for den selskabelige Samtale, at den af og til kan finde sin Næring i sliqe Fremtoninger, ellers vilde den let blive mat og flau. Hvor stor Fortjeneste har f. Ex. ikke Pepita som Spiritus under Conversationens Rjedel. Der er saameget at lære paa, at der er nok for Aar og Dag. Paa den anden Side maa det ogsaa ansees for heldigt,

at slige Fremtoninger ikke komme for ofte, saa vilde Forbauselsen slappes; det er netop Sjeldenheden, der holder Beundringen i Aande. Nu bliver man, som Rierfegaard har antydet, begejstret over Kongens Guldtaaret, fordi den kun viser sig et Par Gange om Aaret; saa man den hver Dag, brød Ingen sig om den.

Erbødigt

Petersen,
 Fuldmægtig.

XLIII.

Den 17de Marts 1862.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Det kan virkelig mangen Gang ærgre En, naar man hører og seer den Paastand fremsat, at Verden er fordærvet, at den er fuld af Egoisme, og at Sidstnævnte er Vedetraaden i al menneskelig Zdræt, stor som ringe. Jeg paastaar, at det kun er Misanthroper, Pessimister og Folk med fordærvede Saster, der kunde komme med slige Paastande. Man behøver blot at see sig en Smule om, man behøver blot at følge Nutidens Historie, for at indsee, hvor urigtige og skammelige slige Bestyldninger ere. Overalt spores den menneskefjæligste Sympathi, som en rød Traad gaaer den gjennem alle offentlige Handlinger; dog er det især i Verdenspolitiken at den gjør sig gjældende. Der er nu f. Ex. den store Mester, som regjerer i Paris; ikke blot sfulme hans offentlige Udtalelser af den hjærligste Medfølelse for sine Raboer og Gjenboer, men han har ogsaa viist

dem i Gjerningen. Naar han med hele sin Magt har søgt at befrie Italien, saa skeer det naturligviis af lutter Sympathi for den derværende fortrykte Menneſtehed, paa ingen Maade for at ſvække Øſterrig eller for at afværge Orſiniſke Bomber, og naar han ſiden efter pludſelig ſluttede Fred, ſaa var det naturligviis af Sympathi for Øſterrig, paa det at det ikke ſkulde gaae aldeles under. Naar han lader ſine Tropper forblive i Rom, ſkeer det af en ſjøn Sympathi for Paven, og naar han i ſin Tid ſlog Ruſſerne ved Balaklava og ødelagde Sebaſtopol, ſaa var det blot fordi hans Kjærlighed ogſaa omfattede Tyrkerne. I alle Verdens ſjærefte Dele, i Marocco ſom i Mexico, gjør denne hans Medfølelſe ſig gjældende, og den vil forhaabentlig ogſaa viſe ſig med Henſyn til Rhinprovinſerne. Ogſaa vor Ben Preuſſen viſer en Sympathi, der næſten er ligesaa rørende. Naar det tager ſig af de ſaa grueligt fortrykte Holſtenere og de endnu mere fortrykte Slesvigere, ſaa ſkeer det naturligviis hverken for at tilfredſtille en ophidſet og vildledet Folkeſtemning eller for at opnaae Popularitet til Fordeel for ſtortydfte Planer, endnu mindre for at ſtille det danſke Monarchi ved dets bedſte Dele og derved erhverve gode Flaadeſtationer og andre lignende Smaafordele, men det ſkeer ene og alene af pure Deeltagelſe for den af Danſke „geknechtete“ Menneſtehed. England er ſom bekjendt ogſaa et Rige, hvor Sympathien for fortrykte Medmenneſker ſærligt leder alle Handlinger; den viſer ſig i Indien, i Perſien, i China, ja ſelv med Henſyn til Krigen i de Forenede amerikaniſke Stater gjør den ſig gjældende i den Grad, at den engeliſke Regjering af Medfølelſe for Sydstaterne kommer i Conflict med ſin Afſky for Slavehandelen, der jo ogſaa er et ſympathetiſt Træk i dens Charakteer. Dog kan det ikke negtes, at hvor ſjøn en ſlig Sympathi i og for ſig er, kan den dog undertiden blive noget generende for dem, den viſes imod, og derfor vil jeg ønske, at vore Venner hiinſides Sundet vilde være lidt mere maadeholdne end de fornævnte med deres

Sympathi med Hensyn til os, og at den navnlig ikke maa gaae saa vidt, som deres nyeste Circulairnote skal antyde, at de nemlig i fornødent Fald agte at besætte vore smukke Der. Gud, hvor jeg elsker Dig, sagde Bjørnen, da den krystede sin Fætter Rossen i sin Favn.

Denne Sympathi viser sig i forskjellige Afstygninger. (Afstygning er, som bekjendt et prægtigt Ord, der kan bruges til at betegne Meget). Den viser sig f. Ex. i Erkjendtlighed af viste Tjenester, og i den Henseende kunne de værste Fjender af vort nuværende Ministerium ikke Andet end indrømme, at det staaer høit paa Dydens Trappestige. Det viser sin Erkjendtlighed med rund Haand i Embedsansættelser, Embedsforfremmelse, Titler, Decorationer, o. s. v. o. s. v. Sligt er ikke alene smukt, det er ogsaa klogt. Naar noget Mennefselig skulde arrivere, naar det skulde gaae af, saa efterlader det ikke blot et dybtfølt Savn i den paa-pegede Retning — og det er jo herligt at være savnet — men det efterlader tillige en stor Skare fuldtroede Venner, der ere hævede ved dets Erkjendtlighed og saaledes atter ere forpligtede til at gjengjelde denne med en Hengivenhed, der kan have sine Følger i Fremtiden. Den ene Haand vasker den anden, som Ordsproget lidt simpelt lyder. Folk ville vide, at Veiligheden for de Fuldtroede til at vise denne Fremtids-Taknemmelighed ikke er saa fjern, thi der mumles stærkt om Ministerkrise. Nogle mene, at det hele Ministerium vil gaae af om kort Tid, Andre, at det kun bliver ved Fenger og Lehmann, og jeg har hørt forsikre, at Sidstnævnte endog skal være tiltænkt Overpræsidentposten i Kjøbenhavn, for at Hovedstaden værdigt kan være repræsenteret ved det forestaaende store skandinaviske Studentermøde, maaskee med et da capo af Scenen i Ridehuset. Det Vanskeligste vil sagtens blive at finde Eftermænd, men til Nød kan der jo thes til det af Casinos Bestyrelse anviste Middel, at avertere Ministeriet til Entreprise, saa ville muligen Liebhaveere indfinde sig. Et Ministerium i en lille Stat som Danmark,

hvor der, som Lehmann engang i sin Tid udtrykte sig, nok er mange Mandfolk, men saa Mænd, har det tilfælles med den absolute Rønge, at det egentlig ikke døer, naar det gaaer af; det bliver forsaavidt ilive, som det altid bliver en Mulighed, og selv om det Hallste Ministerium skulde nødsjages til at trække sig tilbage fra Affairerne, har det Fremtiden for sig, det vil sige den Fremtid, der skabes af erkjendtlige Venner, af dem, det har gjort Godt imod. Erkjendtligheden omsættes da i truende Bladartikler mod Efterfølgere, i en Kjæbedands om de Afgaaede under bengalst Flammebelhysning, ja maaskee i en Martyrkrone. Man husker jo meget godt, hvordan det gik under det korte Interregnum i 1860. Der blæstes i Trompeten, som om det gjaldt at nedblæse Jerichaus Mure til Jordeel for de Afgangne. Nu kunne de samme Trompet- eller Basun-Engle sætte Kjæberne ilave, thi, naar alle Zulemærker ikke flaae feil, faae de snart Leilighed til at bruge dem igjen. At man langt fra har været sin Opgave voksen, at man ikke har vidst noget Raad for Forviklingerne, at man ikke har kunnet bringe Orden i det Vilderede, man selv har bidraget til at skabe, er Noget, som der slaaes en Streg over; der bliver kun Tale om faldne Storheder, Storheder, hvis Tid om en søie Stund atter kan komme, og at gjøre denne Stund saa kort som mulig for dem og saa slem som mulig for Eftermændene, deri bestaaer Erkjendtlighedens Qvintessents.

Sympathien har, som sagt, mangfoldige Afstigninger. Dertil hører blandt Andet ogsaa den nedarbejdede Respect, man har for Et og Andet, f. Ex. Pressens Udtalelser. En saadan Respect nærer jeg i høi Grad. Dette hidrører ikke fra den Omstændighed, at jeg selv — med Deres Tilladelse, Høiesterede! — engang imellem benytter Pressen og derved faaer Part i Respecten; nei, det har sin Aarsag i, at jeg, som De jo veed, hører til en ældre Generation og saa at sige med Modermælken har indsuget den nævnte Respect. I min Barndom og i min Opvæxt troede man paa Bladenes

Udtalelser som paa Drakler, man fandt heri Indbegrebet af al Viisdom, og Troen paa sammes Ufeilbarlighed især i Almuen var omtrent ligesaa stor som en rettroende Katholiks paa Pavens. Med denne Overbeviisning forbandt sig ogsaa en betydelig Frygt; Noget af det Forfærdeligste, der kunde arrivere en Mand, det var at „komme i Bladet“, om det kun var for den største Ubetydeligheds Skyld. Handlingen i Henrik Herzh's „Debatten i Politivennen“ er intet Hjernesvind, men greben ud af Livet. Man havde Exempler paa, at Folk gif hen og hængte sig, fordi de havde staaet i „Bladet“, ja maaskee endog af den blotte Frygt for at komme deri. Denne Frygt har nu Gudskeelov tabt sig, og det maa indrømmes, at Pressen selv med Held har arbejdet paa at tilintetgjøre den. Den har ikke skaanet Nogen, hverken Høie eller Lave, man er bleven saa vant til at see de bedste Navne dragne ned i Sølet, ikke blot af den almindelige Smudspressen, men ogsaa, skjøndt paa en lidt elegantere Maade, af den saakaldte bedre Deel, at Saadant næsten ikke mere vækker Ergrelse eller Harme hos dem, det gaaer ud over, eller Betænkelighed med Hensyn til Vedkommendes Charakter, politiske Oprigtighed, Dygtighed eller desl. hos Tilskuerne. Man er kommen til den Overbeviisning, at en Mand kan være meget brav, om han ogsaa skjældes ud i Pressen, og omvendt, at han kan være en meget daarlig Person, skjøndt han hæves til Skyerne. Der er nu f. Ex. Tscherning; ham have da visse Blade gjort alt Muligt for at nedsætte i Folks Agtelse, han stemples som en gal Mand o. desl., og dog er der Saa af vore offentlige Personer, der nyde saa stor Anseelse, og om hvis redelige og retsindige Charakter der er en saa uroffelig Overbeviisning tilstede. Jeg kunde nævne mange Flere, hvorom det Samme gjælder, men deels frygter jeg, som Justitsraad Stage paa Casinos berømte Generalforsamling, for af lutter Utilbøielighed mod Personligheder at komme altfor meget ind paa Personlighedens Gebet, og deels er jeg bange for at

komme altfor langt bort fra mit egentlige Thema. Denne Respect bevirker nu, at jeg stundom kommer i et forfærdeligt Dilemma. Jeg hører, som jeg troer tidligere engang at have omtalt, til det meget talrige Publicum, der af Frygt for at kjøbe Ratten i Sækken aldrig gaaer hen og seer et nyt Stykke første Gang, men altid venter, til Bladene have udtalt sig derom. Derved ere adskillige Fordele. For det Første veed man, det er godt, naar Bladene sige det er godt, og i saa Fald er man jo sikker paa at faae Valuta for sine Penge; eller Bladene sige, at det er daarligt, og saa sparer man sine Penge, eller man bliver ialfald ikke narret for dem. Dernæst har man ved Hjælp af Bladene en Dom paa rede Haand og behøver ikke at gjøre sig den Uleilighed at dømme selv; man behøver kun at repetere. Men Ulykken er, at der er een Ting, man ikke tager med i Beregningen, nemlig de Lærdes Uenighed. Saamange Hoveder saamange Sind, selv om det er saa gode Hoveder som Hr. D. i „Dagbl.“, der nu, formodentlig af Betsedenhed, ikke mere er noget stort D., men Ingenting. Man har saaledes den Fremtoning, at hvad det ene Blad hæver til Skyerne, fordommer det Andet ned i den dybeste Bøl, og hvad skal saa et ulykksaligt Menneſte som jeg gjøre? Der er f. Ex. Picards „Brødrene Philibert“, som for kort Tid siden gaves paa Casinos Theater. Berl. Tid. fandt, at det var et udmærket Arbeide, der næsten kunde sættes ved Siden af de bedste classiske Lyſtſpil; „Dagbladet“ derimod fandt, at det var saa slet, at det neppe burde være opført, men forblevet i det fgl. Theaters Pulterkammer, hvor det var henlagt. Hvad var nu herved at gjøre? Hvilken Mening ſkulde man nu gaae efter af de tvende ſaa ſtif modsatte, fremsatte med kategorift Beſtemthed af to ſaa udmærkede æſthetiſke Domſtole? Kan man tænke ſig nogen større Forlegenhed for en Mand i min Situation? Jeg kunde jo næſten friſtes til at følge Hermann von Bremenſeldts Exempel og give begge Parter Ret. Heldigviis var jeg ſaa beſindig

at foretage et logisk Experiment, og fik ud, at Sandheden som altid ligger i Midten mellem de to Extrem, og en Vens paalidelige Dom over Stykket viste, at jeg ganske rigtigt havde valgt det Rette. Unegtelig har min Respect for Pressens Domme derved faaet et slemt Knæk, men det er da ikke den første Illusion, der gaaer i Skuddermudder, og bliver vist heller ikke den sidste. Hvor kan man overhovedet i denne Tid tænke paa at bevare Illusionerne, naar man har faaet Indkomstskatten paa Halsen? Apropos Indkomstskatten. Hr. Justitsraad Gammeltoft tillader jeg mig i al Erbødighed at interpellere: Min Gage med Sædtillæg er 1200 Rd. 3 Renter paa velvillige Bexler har jeg isjor betalt 300 Rd., 700 Rd. har jeg betalt paa gammel Gjæld; af ny Gjæld har jeg til høie Procenter gjort et Beløb af omtrent 1000 Rd., min Formue bestaaer isørigt i følgende Værdipapirer: 4 Stkr. Actier hver paa 25 Rd. i Prauskes Tegudrugsanstalt, 3 dito paa 100 Rd. Stkt. i det nedlagte Hørspinderi paa Gl. Kongevei, 6 Alhambra-Actier og 1 Casino-Actie (den sidste for at jeg kan bivaane de interessante Generalforsamlinger). Desuden er jeg gift, som bekendt, og har fire endnu uforsørgede Børn. Jeg beder nu Hr. Justitsraaden godhedsfuldt at underrette mig om, hvor meget jeg har at betale i Indkomstskat (eller i slikt Tilfælde turde den vel rettest kaldes en Udgiftsskat), naar den ansættes til 1 pCt. Et af de nævnte Værdipapirer staaer gjerne til Tjeneste, naar jeg kan slippe dermed.

Erbødigt

Petersen,

Fuldmægtig.

XLIV.

Den 22de April 1862.

Høistærede Hr. Redacteur!

En vis honnet Ambition fattes ikke min kjære Egtehalvpart, som De nok har bemærket, Høistærede! Dog, naar der ved honnet Ambition skal forstaaes noget Subjectivt, Noget, der har sin Grund i en vis Attraa, i en Art Eidskab, saasom Ergjerrighed, saa kan det vel ikke siges, at hun lider syndeligt deraf; er det derimod noget Objectivt, en Følelse, som hidrører fra en Sammenligning med Andre, en vis lønlig Erkjendelse af Tilfidesættelse i Forhold til Andre, saa har min Kone honnet Ambition, og det i en ret antagelig Grad. Naar hun f. Ex. læser Bladene og finder en eller anden Embedsforfremmelse, Ordensudnævnelse o. desl., hvis Aarsag ligger langt udenfor hendes Synskreds, saa udbryder hun først: „Naa, nu er han bleven det — Gud veed hvorfor?“ — Og saa tilføier hun strax: „Min Gud, Petersen, det er ogsaa underligt, at Du ikke bliver Noget. Men det ligger bestemt deri, at Du ikke gjør Dig gjældende — at Du ikke søger Indflydelse paa de Steder, hvor der er Indflydelse at opnaae. Du skulde ogsaa virkelig søge at udmærke Dig ved Noget. Thi naar de, som ikke udmærke sig ved Noget, blive saa udmærkede, saa er det jo klart, at de, som virkelig udmærke sig ved Noget, maae blive endnu mere udmærkede. Det er dog saa flaut, altid og evig at være Fuldmægtig, og ikke engang at være saa meget som Ridder.“

Der er virkelig megen Logik i denne min Kones

Berøisførelse; men jeg gjorde dog den Bemærkning, at Logiken ligesaa lidt som Fortjenesten var det Afgjørende ved en sliq Udmærkelse. Der var vist ikke saa faa af sliqe udmærkede Mænd, der med frelst Samvittighed kunde gjøre deres Saligheds Ed paa, at de ikke vidste, hvorfor de vare udmærkede, ligesaa lidt som de Folk vidste det, der havde faaet dem gjort dertil, naar man ret gif dem paa Klingen. Men et Svar vilde dog altid kunne være paa rede Haand. De have gjort sig fortjent af det Offentlige, kunde det hedde, og da dette nu ligesaa vel kan ssee i Løndom som aabenbart, saa at Enhver kan see det, er det en Selvfølge, at med et saadant Svar stoppes Munden paa Skumlere og Tvivlere. „Du burde ogsaa gjøre Dig fortjent af det Offentlige, Petersen,“ bemærkede min Kone, da jeg udtalte dette; „Du har jo ellers ret gode Ideer, see til, at Du kan finde paa Noget.“ — „Ja, ja, jeg vil forsøge derpaa,“ svarede jeg, og gif ind i mit Værelse for i Enrum og med Alvor at tænke over Tingen.

Nu sidder jeg her og grubler, uden at jeg endnu har kunnet blive enig om Maaden, hvorpaa jeg kan gjøre mig fortjent af det Offentlige eller af Fædrelandet.

Om jeg nu f. Ex. tilbød Ministeriet at vise det, hvorledes Holsteens Udsøndring eller blot dets selvstændigere Stilling kunde opnaaes. At Ministeriet selv veed det, uagtet det fgl. Budskab til Rigsraadet er bygget derpaa, synes ikke ganske givet. I detmindste har den stille Begravelse i Udvalgene af de dertil sigtende Lovudkast, Eiderstatslovudkastenes Omstabelse til heelt statlige, i Forbindelse med det store Hastværk med at faae Rigsraadet sluttet, tydet paa, at Ministeriet saa inderlig gjerne vilde, men ikke kunde, at Ennen langt fra svarede til Villien. Naar jeg nu paaviste de fornødne Midler til denne Maade at løse Forviklingerne paa, hvad jo endeel brave Mænd ansee som Universalmidlet mod Fædrelandets Vee og Værk, saa maatte jeg da være fortjent idetmindste til en Cancelliraadstitel

eller et Ridderkors. Der ere dem, der have faaet det for langt mindre.

Eller om jeg hjalp Finantsministeren med en grundig logisk Udvikling til at bringe Harmoni mellem de forstjellige Principer, der have gjort sig gjældende i hans Finantslove, det vil sige først som de vare udarbejdede fra hans Haand og senere som de ere blevne til efter hans Conferencer med Udvalgene. Det vilde være meget vanskeligt, men ialfald var det nok Umagen værd at tænke derover.

Eller om jeg paa naturlig Maade forklarede Iben Gaade, hvorledes Lehmann, der med den bekjendte Eidersfane høitvairende i Haanden kom ind i Ministeriet, nu smukt har puttet den ind under Ministerbænken, og ladet sin Collega bruge den som Fodtæppe, uden at gjøre saameget som en Mine til at sjerne sig, fornærmeth over denne Forhaanelse. Det vil jo rigtignok være en haard Nød at knække, og endnu løbe halvbevidste Ideesociationer i denne Retning om i Hovedet paa mig; men jeg stoler paa, at Hr. Lehmann selv, isald jeg henvendte mig til ham, kunde føre mig paa det rette Spor; thi er der Noget, der kunde forklare denne Modsigelse hos denne Politiker, saa maatte det jo være denne Politiker selv. Hs. Excellence bedes at lade høre fra sig i denne Anledning.

Endvidere: om jeg tilbød mig ganske alene at forsvare Dannevirkevolten, eller maaskee i Forening med Krigsministeren, paa den Betingelse, at han ganske vilde henholde sig til mig. Den gamle Historie fortæller jo, at Leonidas med sine to a tre hundrede Spartaner i lang Tid forsvarede det ubefæstede Pas Thermophlæ mod Xerxes's umaadelige Perserhær; nu have vi jo en befæstet Stilling og ovenikøbet en Oversømmelse, og da jeg antager, at Tydskerhæren vil blive en heel Deel mindre end Perserhæren, troer jeg nok, at jeg og en Spartaner som Krigsministeren ville være tilstrækkelige til at holde Positionen en god Stund.

Om jeg gjorde en ny Opfindelse i Pantserstibret-

ning. Jeg har allerede en Idee dertil, hvis nærmere Bestaffenhed jeg aldeles ikke skal lægge Dølgemaal paa. Det er et flydende Batteri med 2 Alen tykke Zernplader, hvis Modstandsevne mod Armstrongske 4 Centner svære Kugler ikke alene er saa umaadelig, at disse prælle af som Erter, men som tillige ved en Guttapercha eller Kautschukbeklædning kunne gives en saadan Elasticitet, at Kuglerne slynges tilbage og lige luft fare mod de Batterier, der have udstudt dem, saa at de, det vil sige Batterierne, i en Snub blive ødelagte. Jeg troer nok, at denne Opfindelse vil sige Sparto til baade Capitain Coles's og Capitain Ericssons, og jeg tillader mig at henlede Marineministerens Opmærksomhed derpaa. Det er jo rigtignok kun et Bink, men Directeuren for Skibsbyggeriet vil forhaabentlig kunne føre Opfindelsen videre, trods den Titel af Træmand, som Hr. A. Hage har givet ham. Medaillen for Fortjeneste af Fædrelandet vil vistnok være mig sikker.

Om jeg viste Regjeringen et Middel til at faae Holsteen til at betale sin Andeel af Statsudgifterne ud over Normalbudgettet! Det kunde maaskee stee paa den Maade, at vi gav Holsteen Dresundsfonden at raade over, og at det var saa genereust, at tage de nødvendige Midler deraf til Dækning af Udgifterne, Alt ifølge den bekjendte Regel: „Det kommer igjen, sa'e Bonden, da han gav sin So Flæst“. Rigtignok kunde man jo risquere at Holsteen mir nix, dir nix beholdt Dresundsfonden, uden alligevel at betale Noget; men Udenrigsministeren kunde jo i Genhold til hans tidligere Estergivenhed mod Holsteen i Pengespørgsmaal trøste sig med, at naar Fanden har taget Hesten, kan han tage Grimen med. Desuden er han tillige holsteensk Minister, og man kan dog neppe fortænke ham i, at han specielt sørger for den Landsdeel, der særligt er ham undergIVEN. At Holstenerne, som B. T. engang sagde, ere overmaade tilfredse med ham, kan jeg godt forstaae; de ville være umaadelig utaknemmelige, hvis de ikke vare det.

Om jeg skrev i et Regjeringsblad! Funtus — det er bestemt Veien til at naae Fordeel og Ære. Kunde jeg ikke blive Justitiarius eller idetmindste Justitssecretaire i en eller anden Ret, saa kunde jeg maaskee opnaae et eller andet lille fedt og mageligt Embede, enten jeg var beqvem dertil eller ikke, naturligviis. Og den Roes skal jeg give vore Magthavere: taknemmelige ere de, langt mere taknemmelige og erkjendtlige end det Ørstedste Ministerium, som rigtignok var mere religiøst og fulgte Bibelens Forskrift: „Gjører vel mod dem, som Eder hade“, thi det var netop sine offentlige og hemmelige Sjender, at det stjænkede sin Bestyttelse og forfremmede, medens det viste den Resignation, at det ikke brød sig synderligt om sine Venner. Desuden fattedes det en Egenkab, som J. A. Hansen fremhævede forleden som særdeles eiendommelig hos Conseilspræsidenten, en Egenkab, som de Gamle tillagde Circe. J. A. Hansen fortalte nemlig under Discussionen om de tre fgl. Beslutninger, at Conseilspræsidenten havde været saa god at tilbyde ham privat Underviisning angaaende den rette Forstaaelse af Regjeringens Depescher; „men,“ sagde han, „jeg har ikke benyttet det gode Tilbud fra den høie Conseilspræsidents Side, og det er skeet af den Grund, at jeg oftere har hørt, hvilke Virkninger den høie Conseilspræsident veed at tilveiebringe paa dem, med hvilke han holder Conferencer uden Vidner; jeg har seet saa ganske vidunderlige Virkninger, der ere blevne vitterlige i Publicum, at man har dannet et nyt Ord for tilstræffeligt at betegne dem; men jeg har ogsaa erfaret, at flere af dem, som have havt den Lykke at deeltage i disse Conferencer uden Vidner, ere nogen Tid efter mere og mere komne til at ansee sig for ved denne Leilighed at være mere vildledede end veiledede, og da jeg ikke vilde dese den almindelige Skjebne, der har ramt dem, der have havt den Ære at have saadanne Conferencer med den ærede Conseilspræsident, har jeg ikke troet at burde indlade mig paa det Capitel.“ — Det er altsaa den gamle Historie med Ulysses og

Circe. Ulykses = S. A. Hansen, der af Erfaring veed, hvorlunde mange brave Mænd af Circe-Conseilspræsidentens loffende Sang ere blevene hildede i Schllas og Charphbis's Hvirvler og der ere blevene aldeles forlorne, stopper Bøx i Drene, for ikke at dele Skjebne med hine Ulykkelige. Det er et Sujet for et Historiemaleri, paa hvilket jeg tillader mig at henlede Kunstakademiets Opmærksomhed til forestaaende Concurs.

Disse Ideer og adskillige Andre — saasom at forsvare de ifjor foretagne Rustninger og de samtidigt dermed foretagne Indrømmelser, at udfinde den egentlige Tanke, der ligger til Grund for den nye Frihandelsforening o. s. v. o. s. v., — ville, naar jeg ret gjenntænker dem og bringer dem ilive, forhaabentlig kunne bringe mig Ære og Anseelse og saaledes bevirke, at min Kones forhen omtalte honnette Ambition bliver tilfredsstillet. Jeg kunde maaskee endog tage Patent paa dem, for at Ingen skulde gaae hen og aagre med mit Fund. Men da jeg i Grunden blot har givet Antydninger, ikke den egentlige Udførelse af mine Ideer, haaber jeg at være garderet i saa Henseende. Og selv om jeg blot blev staaende ved Ideerne, og lod det af forskjellige Grunde berøe med Udførelsen, burde Regjeringen med stadigt Hensyn til den Patriotisme, der har diceret dem, forunde mig en passende Opmuntring. Overhovedet beraaber jeg mig paa Mandens Beregning: „Det er Mængden, der gjør det.“

Rigsraadet blev sluttet i den stille Uge. Dette var meget passende, og vel betænkt af Ministeriet, thi et Rigsraad som dette burde sluttet saa stille som muligt, uden Musik, uden Stads, uden Opsigt. Den stille Uges Betydning stod ogsaa i saare god Harmoni til den skønne Resignation, hvormed Ministeriet saae sine bedste Planer og Hensigter tilintetgjorte. Præsidenten undgik den yderst kildne Sag, at give den sædvanlige Oversigt over Rigsraadets Virksomhed, hvis væsentligste og meest overveiende Part laae begravet i Udvalgene. Stille og rolig var Rigsraadets Afgang, og da Mini-

siene trak sig tilbage, skete det med et saa dybt Ande-
bræt, som om en stor Byrde var væltet af Brystet.
Nu er der jo endnu et Aar at regjere i, hvis ikke, som
det bemærkedes, „Banen forinden er gleden ud“. Det
Mærkeligste, der ledsagede Rigsraadets Slutning, var,
at næsten samtidsigt dermed Flaget paa Rundetaarn ikke
vilde falde. Der var deri noget Symbolsk, som jeg
aldeles ikke vil formene Ministeriet at tage til Indtægt.

Erbødigt
Petersen,
Fuldmægtig.

XLV.

Den 27de Mai 1862.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Digteren synger:

„O, var jeg Kammen i dit Haar!
Med disse Loffer guldne, rene,
Som volde dybe Hjerteskaar,
Jeg, prydet med Galcondas Stene,
Mig kunde inderlig forene, —
O, var jeg Kammen i dit Haar!“

Det er nu hans Dnske. Han er i en erotisk Stemning,
og saa er det ikke saa forunderligt, at han udtaler sig
saaledes, medens Andre, der ikke befinde sig i en saadan
Stemning, og maaskee aldrig have været deri — skjøndt
rigtignok Mennefskjendere ville paastaae, at der er In-
gen, selv ikke den meest skimlede Bogorm eller den meest
afholdne Ascetiker, der ikke har befundet sig i en erotisk

Stemning, eller, som min Kone ogsaa vilde udtrykke sig, hvis Tid ikke er kommen — slet ikke kunne forstaae, hvordan det kunde falde Noget ind at ville være en Haarkam, selv om det var for at pryde en Elsterindes Haar. Men Enhver har jo sine Ønsker i Overeensstemmelse med sin Stilling, sine Tilbøjeligheder, sin Alder osv. osv. Handelsmanden, der har en stor Deel Korn paa Oplag, ønsker, at den næste Post skal bringe høiere Priser, medens den Fattige, der skal kjøbe det samme Korn i Form af Brød, ønsker det Modsatte, Noget vore officielle Statsøkonomer dog ansee som temmelig urimeligt. Pengemanden, der speculerer à la hausse, ønsker, at Obligationerne skulle gaae iveiret, den, der speculerer à la baisse, ønsker dem saa langt ned som muligt. De, som have foresat sig at tage i Stoven, ønske, at Veiret skal være godt; Landmanden ønsker Regn efter den gamle Regel, at al den Regn, vi faae inden St. Hansdag, er til god Nytte. Høkerens Datter ligeoverfor ønsker sig et Pianoforte, for det er saa gentilt, men Naboer og Gjenboer ønske, af Frygt for de forventede Exercitier paa samme Piano, at Fatter ikke maa faae Raad dertil, eller ialfald at han maa have Energi nok til at modsætte sig slige vidtgaaende Ønsker. Min Kone ønsker sig nye Gardiner til Dagligstuen, og min yngste Datter ønsker sig en af de klædelige runde Hatte; men jeg har aldeles gyldige Grunde til at ønske, at de ikke nære slige forfængelige Ønsker.

Det er imidlertid ikke de eneste Ønsker, jeg har; som De kan tænke, har jeg, trods at jeg er en aldrende og sat Mand, adskillige andre. Og jeg troer, at det er godt, at man har Ønsker og Attraaer, derved faaer Billien bestemte Formaal, og man henfalder ikke saa let i en sladelig Lethargi. For Exempel ønsker jeg, Petersen, en af de ældste Fuldmægtige i — Ministeriet, (for visse Aarsagers Skyld beder jeg Dem at lade det blive ved Tankestreger og ikke indsflette, i hvilket Ministerium jeg er ansat), at jeg i denne Tid var Haand-

værksvend, samt Medlem af Arbejderforeningen og liberal Taler. Alle disse tre Egenskaber have nu vel i det sociale Liv ikke saa Stort at betyde, men for Tiden ere de af Værdi, fordi de sikkert kunde hjælpe En til, mod Erlæggelse af 25 Rd. til Kost og Tæring, at komme til Industriudstillingen i London, og at jeg gjerne vilde derhen, skal jeg ikke kunne negte, ligesom jeg heller ikke benægter, at det i grunden vilde være mig ligegyldigt, om jeg ikke kom derhen, naar jeg bare fik gjort en eller anden lille Udflugt i Sommerens Løb til Afrykning af Comptoirstøvet og til Grillernes Distraction. Men jeg tog ogsaa gjerne til London, fordi det var dog meget prægtigt at kunne fortælle: „Ogsaa jeg har været ved Londonerudstillingen“, samt desformodt lade sig beundre af alle dem, som ikke have været der. Men jeg kunde ogsaa have utrolig Rytte deraf. Hvad kan man ikke see og gøre i de 9 Dage, Opholdet skal vare derovre? Man kan ved at anvende een Dag til Overfarten og 2 a 3 Dage til særligt Studium studere Industrien grundigt i alle dens Retninger og alle dens Gænge, gøre sig bekendt med alle trolige og utrolige Opfindelser, derhos besee Londons Mærkværdigheder, og maaskee endog, som Redacteur Wille gjorde, deeltage i en Diner hos Grev Wachtmeister, komme sammen med Lord Palmerston eller i Overeensstemmelse med de engelske Skibe spise Frokost i det nye Kloak anlæg. Endvidere kunde man, som det hedder i Indenrigsministerens Indbydelse, „udvide sin Synskreds og modtage Indtrykket af det mægtige Liv, som Frihed og Bindelselighed have udfoldet i London“, — Noget, som jo vil være aldeles ubetaleligt. Det vil sagtens blive meget gigantisk alt dette, og man kunde maaskee fristes til at betragte dette Arbejde som drøiere end alle de Arbejder, Hercules i sin Tid havde paataget sig at udføre, og hvilke han efter alle Samtidiges Forsikringer i Virkeligheden udførte. Men at alt dette og endel Andet, som omtales i bemeldte Indbydelse, kan udføres, det maa dog Hs. Exc. Indenrigsministeren være com-

plet overtydet om; thi ellers vilde han dog neppe, at Staten skulde anvende maasfee 20 til 30,000 Rd. til 200 „Arbeideres“ plus Prof. Hummels og Candidat Rimefiads Befordring til London og tilbage. Som Fornøielsestour alene turde den dog være vel dyr, selv om den Fornøielse, Hs. Exc. Indenrigsministeren og Hs. Exc. Marineministeren opnaae gennem forøget Popularitet hos Arbeiderne, for en væsentlig Deel tages med i Beregningen. Dog, hvad mig angaaer, da jeg nu ikke, strengt taget, hører til „Arbeiderne“, og heller ikke, strengt taget, til Kunstnerne, hvilke Hs. Exc. Indenrigsministeren jo vil forunde nogle Billetter, saa nødes jeg vel til at undertrykke mit Ønske om at deeltage og lade mig nøies med at ønske de Udkaarne lykkelig Reise.

Dermed ere dog paa ingen Maade mine Ønsker udtømte; jeg har adskillige endnu paa rede Haand. Bare jeg var en svensk eller norsk Student, der skulde deeltage i det skandinaviske Studentermøde, som efter Hr. Cand. Plougs Forsikkring paa Hr. Cand. Hansens Anmodning aldeles ikke skal være skandinavisst efter Hr. Plougs og Hr. Dr. Sturzenbeckers Begreb. Hvor prægtigt vilde det ikke være at deeltage i dette Nordmannertog, at modtages med aabne Arme af de 200 danske Brødre, som imidlertid maae have temmelig lange Arme for at omfavne de 750 svensk-norske Brødre (jeg haaber dog, at hverken Svenske eller Normænd ville blive fortrydelige over dette lille Bindetegn), at skue det fortryllende Smil af de unge og gamle, i Nordens Farver klædte Damer; at modtages med Gæstfrihed i Familiernes Skjød, at juble, synge og drikke i Forening, at høre paa Taler og selv at tale, at nyde den af Schweizerne i Danmarks Hovedstad tillavede svenske Banco, at deeltage i Udslugter pr. Dampskib og pr. Åre, fortsagt at faae en Forsmag paa Gimles Glæder. Men ogsaa dette Ønske hører til de forfængelige; hverken er jeg norsk eller svensk Student, og har jeg ogsaa været dansk, saa er det saa længe siden, at

man neppe vil anerkjende min Beqvemhed til at optræde som saadan. Hinc illæ lacrymæ! Jeg maa endog gjøre Afkald paa nærmere Berøring, thi hvorvel min Kone har ladet et Ord falde om, at det kunde være rart at tage et Par Studenter til sig, samt derved hentydet til det Fordeelagtige i en slig Gæstfrihed, hvad Caroline og Emma angaaer — saaledes hedde mine to Døttre — saa tvinge mine Forhold mig til at modsætte mig dette patriotiske Ønske og derved tilintetgjøre slige Fremtidsforhaabninger i Retning af den i Virkeligheden praktiske Skandinavisme.

Saa høit gaar dog ikke mine Ønsker, at jeg vilde være i en eller anden af vore Ministres Sted, skjøndt det, som sigura viser, dog ikke er saa farlig vanskeligt at være Minister, som man skulde troe, især om Sommeren, naar hverken Rigsdagen eller Rigsraadet er samlet, og især naar man agter at give den Sag, som man ikke selv kan klare, i Bold paa en Boldgift og saa vaske sine Hænder i Ufskyldighed. Heller ikke er det saa aldeles slemt at være Minister, thi man kan jo, selv om man er nok saa constitutionel, altid hjælpe paa sine Venner for at de igjen kunne hjælpe paa En. Man har dog Raadighed over adskillige meget fede og mindre fede Embeder, og Fransmanden siger saa sandt, at de smaa Præsenter vedligeholde Venstabet. Jo, naar jeg tænker mig om, kunde jeg dog maaskee ønske mig en eller anden Smule Ministerpost; men det Bedste var dog egentlig at være afskediget Minister, det vil da sige, en afskediget Minister af den Art, som vort saa liberale Ministerium har lavet, nemlig med 3000 Rd. i Pension. Det er i Grunden den mageligste og behageligste Stilling af Verden, og naar man saa tillige har en Directeurpost for Herlufsholm i Baghaanden, gad jeg nok vide, hvorfor man et Dieblik vil betænke sig paa at omstifte Tiden med Evigheden (i ministeriel Forstand). Naar man desuagtet, trods slige Udsigter til den behageligste Retraite, bliver paa sin Post, maa Aarsagen enten være den, at man er saa patriotist

at ansee sig uundværlig for Landets Frelse og Vel-
færd, eller at man ogsaa har den Rem af Huden, der
saa godt er fremstillet i Scribes Stykke „Den Er-
gjerrige“.

Dog, jeg er besteden i mine Ønsker, som De nok
har lagt Mærke til; jeg vil lade mig nøie med at være
i Hr. „Assistent“ Barfods Sted, som jo af Cultus-
ministeren er tilstaaet 600 Rd. til „en videnskabelig
Reise“. Formodentlig vil han paa denne videnskabelige
Reise fortsætte sine Undersøgelser i Retning af Dorthes
Engelbrechtsdatter og skaffe sig en yderligere Underret-
ning om hendes Fødselsaar samt Overbeviisning om,
hvorvidt hans mærkelige Conjectur er den rette eller
den urette. Vistnok er en flig for Literaturhistorien
uvurdeerlig Oplysning sine 600 Rd. værd mellem
Brødre, men ogsaa mellem Cultusministeren og Hr.
Barfod, der dog ikke ere Brødre, maaskee end ikke
Slægtninge, forsaavidt ikke Sidstnævnte selv skulde kunne
være istand til at udfinde Slægtskabet, hvortil han dog
nok, at dømme efter hans tidligere genealogiske For-
søgninger, er capabel. De 600 Rd. til „en videnskabelig
Reise“ ere ham vel undte, men jeg troer dog, at jeg og
mange Andre kunde foretage en Reise, der vilde bringe
Videnskaben et ligesaa stort Udbytte, hvorpaa jeg fore-
løbigt tillader mig at henlede Cultusministerens Op-
mærksomhed, uden at jeg dog skal indlade mig paa en
nærmere Forklaring, hvori dette Udbytte bestaaer. Søv-
rigt maae Hr. Barfods Fortjenester være meget betyde-
lige og Forventningerne om hans Reises Udbytte meget
store, naar tages Hensyn til, at der er tilstaaet ham
600 Rd., medens de Allerfleste af de andre Understøt-
tede have faaet langt mindre. Naar der f. Ex. er til-
staaet en ung Musiker 100 Rd. til en Reise for at
uddanne sig i sin Kunst, saa synes det alt i Forhold
til hine 600 Rd. at være temmelig lidt; men maaskee
er Tanken den, at han skal uddanne sig i sin Kunst i
Lyngby eller maaskee høit taget i Roestilbe, skjøndt det

just ikke vides, at disse tvende Bøer staae paa noget høit Trin i musikalisk Henseende.

Endnu har jeg adskillige mere eller mindre billige Ønsker tilbage, blandt Andet det, at de ærede Læsere ville betragte Nærværende som et Tegn paa, at jeg agter at fortsætte mit i længere Tid afbrudte Brevskriveri. At dertil knytter sig det ligesaa bestedne som oprigtige Ønske, at man ikke ganske vil være utilfreds med denne min Beslutning, er en Selvfølge.

Kærbødigst
Petersen,
 Fuldmægtig.

XLVI.

Den 21de Juni 1862.

Høistærede Hr. Redacteur!

Der gives Mennesker, som have et mærkværdigt Talent til at forvandle Alt til en Forretning; de spise, drikke, forelske sig, gaae i Theatret, gifte sig, Alt med en Forretningsmands Iver og Travlhed, ja, jeg troer saagar, at naar de lægge sig til at døe, stæer det paa forretningsmæssig Maade. Denne Art Mennesker falder naturligviis i Kategorier, forsaavidt de have en særegen Forretningsgjenstand, de foretrække fremfor alle Andre. Jeg kjendte saaledes en Mand, hvis væsentligste Forretning gjennem hele Livet bestod i at følge Folk til Jorden. Om han saa ikke kjendte det Mindste til Vedkommende, der havde omstiftet det Timelige med det Evige, naar han blot saae i Adressaavisen, at Den

eller Den var død, saa maatte han møde ved Righuset eller i Kirken, og han gjorde det med en Iver, som om hans Velfærd beroede derpaa. Han var derfor ogsaa nøie kjendt af Rigsbærere og Rigsvoognskudske, og naar han en enkelt Gang ved Sygdom eller en anden uovervindelig Hindring udeblev, vakte det overordentlig Forbauselse. Dette var nu vel en Tilbøielighed hos Manden, men den blev til en Forretning, og da han skulde til at døe, er jeg sikker paa, at hvad der meest nagede ham i hans sidste Stund var den Forvisning, at han ikke kunde bivaane sin egen Fordefærd. Ved Siden af denne Art Forretningsmennesker er der en anden, der tilfyneladende ere disse diametralt modsatte, men dog ikke ere saameget forskjellige fra dem. Det er de Kjedsommelige, det vil sige, de, som kjede sig over Alting, men dog gjøre Alt med i det Haab at blive Kjedsommeligheden qvit, uden nogensinde at opnaae Hensigten. Ogsaa for dem faaer Alt noget Forretningsmæssigt; deres Forretning er at kjede sig. Saa er der endvidere dem, som hige efter Adspredelser og ikke kunne leve dem foruden. Naar de staae op om Morgen, er deres første og vigtigste Lecture Adresseavisen eller Bladenes Erindringslister, for at see hvad de kunne more eller adsprede sig med, hvad der gives paa Theatret, hvor der er Concerter, hvad Tivoli har for Nart at byde osv. Om Titus fortælles, at han ansaae den Dag for spildt, paa hvilken han ikke havde gjort en god Gjerning; den Forlystelseshyge anseer den Dag for spildt, paa hvilken han ikke paa en eller anden Maade har moret sig. Men igrunden morer han sig ikke; Den morer sig ikke, som morer sig dagligt; naar det dagligt er Solstis, glæder man sig tilsidst slet ikke derover, men længes efter Graaveir. Morsskaben bliver da til en Forretning, ligesom at følge Folk til Jorden var en Forretning for hiin Mand, jeg før omtalte.

For alle disse Arter af Mennesker have de senest tilendebagte Dage været overordentlig prægtige, forsaavidt som de da fandt rige Motiver til at være for-

retningsmæssige. Der var nu Grundlovsdagens Høitideligholdelse, saa kom Pintsedagene og saa endelig det nordiske Studentermøde. Hvilke Kilder til Forretninger baade for de Travle, de sig Kjedende og de Forlystelseslyge. At Deeltagelsen var stor og Interessen overordentlig, er derfor let at forklare. Naturligviis blev Hines betydelige Antal forøget med de Mange, der i Virkeligheden vare glade over en Sammenkomst, som, betaget sin Partibraad, er smuk og tiltalende, og dertil hørte jeg oprigtig talt. De veed, Høistærede! at jeg paa ingen Maade er „skandinavistisk“, men ikke desto mindre glæder jeg mig særdeles meget over, at der hersker et godt og venfskabeligt Forhold mellem os og vore Naboer mod Østen, ikke blot fordi det i og for sig er rakkert, men fordi Sligt kan blive til gjensidig Nytte og Fordeel. Dog jeg gaaer rigtignok lidt videre: jeg ønsker, at et lignende godt Forhold eksisterede mellem os og vore Naboer mod Syden, og jeg har endnu den Tro, at det engang vil komme saa vidt, uagtet man rigtignok let kan blive forkjættret ved aabenbart at udtale en saadan Tro. Jeg henviser kun til den glædelige Forskjel mellem Fortid og Nutid. Dengang vi laae i blodigt Hjendskab med Svenskerne, vilde man da ikke have risqueret det Bæste, isald man havde udtalt, at dette Hjendskab var unaturligt, og at der nok vilde komme en Tid, hvor Nationalhadet aldeles vilde forsvinde og give Plads for oprigtigt Venfskab? Hver længe er det vel siden, at Svensk her var et Skjældsord, og at man kaldte Solen, naar den skinnede mellem to Sther, en svensk Sol? Og hvorledes har nu ikke Alt forandret sig? — kan dette da ikke ligesaa godt stee med Hensyn til Thydterne? Jeg haaber, at min Tro ikke vil blive tilskamme, om jeg vel ikke selv kommer til at opleve denne Forandring, som jeg haaber Mange med mig ville ansee som overordentlig heldig.

Dog, fra denne temmelig alvorlige Digression tilbage til mit Thema. Altsaa, jeg har glædet mig over dette Møde, og denne Glæde har saa godt som ikke

været forstyrret af nogen Dissonans, selv ikke paa Børsen, thi gif ogsaa Naturen her lidt over Optugtelsen hos enkelte ivrige Skandinavister, saa betegnedes det Hele dog af en vis Moderation, og en god Modvægt fandt Iderlighederne i Normændenes og Svenskernes Tilbageholdenhed. Det er mig fortalt, at en Svensker, da han hørte Pastor Vilhelm Birkedal, spurgte en Sidestaende, hvem den Mand var. „Det er Pastor Birkedal fra Ryslinge.“ — „Ja så“, bemærkede den Anden, „han svarar till sitt namn, han är verkligen ryslig“. Og i Rosenborghave dansede man lystigt paa den fugtige Jord, medens der holdtes tørre Taler. Det taler mere end alle politiske Taler. Man var kommen hertil for at more sig, ikke for at propagandere for den politiske Skandinavisme.

Men af alle Deeltagende — og dertil henregner jeg fremfor Alle Tilskuerne, thi disse deeltage i Grunden mere i Festlighederne end selve Deeltagerne, og Festlighederne ville complet have mistet deres Nimbus, deres Forklarelse, naar Tilskuerne ikke havde været — blandt disse Deeltagende spillede de unge Damer den allervigtigste Rolle. Det vilde være en værdig Opgave for en Statistiker at beregne, hvormange Bouquetter de yndige Hænder bandt og enten kastede ned paa de kjære unge Gæster eller ogsaa egenhændig overrakte dem — hvad der jo var det Rydeligste. Jeg kan give et Bidrag dertil fra min egen Familie. Af et foregaaende Brev veed De, at min Døttre ikke var ganske utilbøielig til at tage et Par Studenter til sig af Hensyn til vore voxne Døttre, Caroline og Emma, men at jeg havde overveiede Grunde til at modsætte mig dette patriotiske Duffe. Mine Døttre vare meget sørgmodige deraf; men det ophørte snart, da de havde bivaanet Indtoget; de vare formelig opfyldte af Begeistring, og det gif ud over mig. Jeg maatte som kjærlig Familiefader punge ud med Mønt til Blomster og Bouquetter, og veed De vel, hvormange mine Døttre consumerede af de sidstnævnte? ikke færre end 320 (de have selv talt dem), og

endda vare de udtømte endog før Afstedens høitidelige Dieblik var kommet. Foruden til Bouquetter var der ogsaa Udgift til røde, gule og blaae Baand og til Bisittkort. Jeg protesterede vel, men min Kone, der var greben af den højeste Enthusiasme, fandt, at jeg ikke burde negte de Stafler den Smule Fornøjelse. Det var alt tungt nok, at man ikke kunde have saameget som en eneste Upsalenser eller blot en Normand hos sig, saa burde man dog ikke negte Pigebørnene en saadan Bagatel. Man vidste aldrig, hvortil det kunde føre. — „Ja, det er netop Ulykken, man veed ikke, hvortil det kan føre!“ indvendte jeg. „Jeg synes, der er noget hyderst Overdrevet, næsten noget Uqvindeligt i denne lidenskabelige Enthusiasme, for at bruge et mildt Ord, og jeg troer, at de fleste Mandfolk, ja selv de, der tage den til Indtægt, betragte den med samme Dine som Alt, hvad der er opftruet og unaturligt. Vistnok bør man være venlig og forekommende mod de fremmede Gæster, og Damerne ere i deres gode Ret til at vise dem deres meest fortryllende Smil; men Anstanden bør under alle Omstændigheder iagttages, og naar jeg igaar saae Grossererens Døttre her ligeoverfor modtage Cour og Haandkys af et Par Svenskere paa den meest uforblommede Maade, og istedetfor undseelig at trække sig tilbage endog syntes at opmuntre dem til at fortsætte og rakte dem Bouquetter, var det mig næsten umuligt at gjenkjende de bestedne Piger, der ellers altid vise en næsten sippet Tilbageholdenhed overfor unge Mandfolk. At Naturen og Optugtelsen saa pludseligt kan forandre sig, er mig en Gaade.“ — „Snikomsnat,“ svarede min Kone, „det er Noget, som Mandfolk ikke kan sætte sig ind i, og allermindst Du, Petersen, der er af en kold, prosaisk Natur. Kvinden, selv den koldeste, eier i sin Barm et Besuv, der kan spruble Ild, naar det rette Dieblik kommer, og nu er det netop kommet.“ — „Saa er det vel ogsaa hurtigt udbrændt, helbigviis!“ bemærkede jeg smilende. „Hvor ofte — vedblev jeg — har jeg ikke sagt til Dig, Mutter, elst

mig lidt og elst mig længe — det er den solideste
 Art Kjærlighed, den varer for Evigheden. Naar jeg
 seer to Kjærestefolk kyskes og dægges selv ligeoverfor
 Fremmede; saa tænker jeg min Deel; af hundrede saa-
 danne Par, der have det saa heft, er der neppe to, hvor
 det holder ud til Enden. Den Enthusiasme, der saa-
 ledes bruser op i et Dieblit ligesom godt Seltfervand,
 naar Proppen tages af, den fordamper ligesaa hurtigt
 som Kulshyen, og den flauue Vandsmag bliver tilbage.“
 — Hvad min Kone hertil svarede, husker jeg ikke saa
 nøie, men Resultatet var imidlertid, at mine Døttre
 fik deres Visitkort trykte og naturligtviis ogsaa anvendte.
 De dansede i Rosenborg Have, de dansede i Tivoli,
 og det stadigt med Svenskere og Normænd, selv danske
 Studenter med hvide Baand kom ikke i Betragtning,
 og da de itirsdags kom hjem fra Afskeden, randt Taa-
 rerne ned ad deres Kinder, og de bare en complet
 Mangel paa Sløiser og andre Silkebaand tilskue. I
 det Dieblit, jeg skriver Nærværende, er min Kone ude
 med dem i Boutikerne for at erstatte det Manglende.
 De seer altsaa, at Enthusiasmen er bleven mig noget
 dyr; men jeg maa jo være glad, naar det blot bliver
 derved.

Erbødigt
 Petersen,
 Fuldmægtig.

XLVII.

Den 5te August 1862.

Høifstærende Hr. Redacteur!

Jeg er i disse Dage kommen til at tænke paa den Udfordring, som i 1611 fandt Sted imellem Kong Christian den Fjerde af Danmark og Kong Carl den Niende af Sverrig. Sidstnævnte sendte Christian den Fjerde et Cartel i Anledning af Calmars Indtagelse; det var affattet i drøie Ord; men den danske Kong blev ikke Svar skyldigt, han meente, at Brevet var et Hundebagsfoster, og hvad den foreslaaede Dvælp angik, saa erklærede han, at Kong Carl gjorde bedre i at blive bag en varm Kaffelovn end at „figte“, og at han meer havde en god Medicin fornøden, der kunde curere hans Hjerne, end at mødes i en Duel. Det var nu den Tids Sæder; man var ikke synderlig poleret, og man talte, som det hedder, fra Leveren. Nu har man jo rigtignok gjort gode Fremfribt, og naar man i den diplomatiste Verden er noget nærgaaende, er man nok spydig, men sjældent grov. Alligevel er hiin curieuse Brevverling kommen mig ifinde ved at læse de seneste danske og preussiske Circulairdepescher, og naar man tager de forskjellige Tider i Betragtning, vil man finde, at der ikke er saa stor Forskjel mellem hiin eiendommelige Noteverel mellem de nordiske Konger og dHrr. Bernstoffs og Halls saakaldte diplomatiste Skrivelser. Især hos den Første stikker Arrigtkaben frem mellem Ordene og Linierne; man skulde næsten troe, at han har gaaet i Skole hos Wessels berømte Udgiiver, Hr. J. Levin, der som bekjendt har studeret Sprogfinesserne.

Dog kan man see, at heller ikke Hr. Hall er bleven uberørt af denne Sproggrandstfers Underviisning, som han formodentlig har nydt til Gjengjæld for den livsvarige Fædersbelønning, han i sin Tid har skaffet ham af Statens Kasse med Anviisning paa Arven af hans berømte Samlinger.

Men jeg er nu ogsaa kommen til at tænke paa denne Udfordring i en anden Henseende, nemlig som Modfætning til det smukke og broderlige Forhold, der nu hersker imellem de nordiske Rigers Monarcher. Derved skal jeg dog ikke opholde mig videre, derom er skrevet, sunget og talt saameget, at det kun vilde være at bære Vand til Naen ved nærmere at gaae ind derpaa. Heller ikke kan det falde mig ind at fordybe mig i Speculationer over de Følger, som Venskabet mellem Kongerne og deres Folk kan have i politisk Retning, eller undersøge Muligheden eller det Fordeelagtige i et Forsvarsforbund; saadant vil jeg overlade til Politikere, baade de kaldede og de selv kaldede; kun saameget synes mig klart som et Hovedresultat af det nylig stedfundne Møde, at det indeholdt ikke saa Skuffelser især for Tilbederne og Forsvarerne af den praktiske Skandinavisme. Baron Blixen-Finecke blev f. Ex. ikke kaldt hertil pr. Telegraph, for at danne et rigtigt skandinavist-eiderdansk Ministerium, naar Halls Ministerium ifølge „Nordens“ Anviisning var bleven styrtet. Det skulde skee med Glæde. Hr. Blixen-Finecke var reist bort, ikke fordi han vilde glimre ved sin Graværelse, men fordi det vilde tage sig saa brillant ud, naar der blev telegrapheret efter ham i det nævnte praktiske Niemed, accurat som der i sin Tid blev telegrapheret efter Pepita, da Casino inderligt trængte til hende. Men det Hallske Ministerium faldt ikke, der blev ikke telegrapheret efter ham, og det var en stor Skuffelse. Man havde vel ogsaa ventet, at Børsbanketten skulde betale sig godt for den praktiske Skandinavisme og bringe den en værdifuld Understøttelse i en eller anden betydningsfuld Udtalelse af Kong Carl; men det var atter en

Skuffelse, og nu er ovenikjøbet Prinds Christian til Danmark inviteret til et Besøg hos Kongen paa Beckastog. Hr. Brix blev skuffet; han talte i Østen, og der svarede ham i Vesten; men som Balsam for denne Skuffelse har Hs. Excell. Indenrigsministeren godhedsfuldt skaffet ham et Ridderkors; mindre kunde det ikke være. Saa var det Skuffelsen med Sandarten; man troede ved Børsbanketten, at man spiste en ægte sjælden Fisk. maastee af ægte skandinavisk Oprindelse; saa oplyser „Fiskemadame“ Duns om, at det er en meget simpel Fisk, der ovenikjøbet kommer fra Tydskland. Være dHrr. Ploug, Brix eller Clausen blevne oplyste derom under Maaltidet, havde de bestemt ikke rørt den, eller den var bleven siddende paatvers i Halsen. Som sagt, det mangler ikke paa Skuffelser ved denne Veilighed. Blandt Andet var det jo en slem Skuffelse for tvende Digtere, at deres Sange ikke bleve sungne. Men hvad Hauchs Sang angaaer, kunde han være vel tjent med det. Det første Vers indeholder en slem historisk Bismert, idet nemlig den Bernadotteske *Ut* identificeres med Basaslægten ved at fremstilles som den, der havde kæmpet og blødt for Sverrig. Det var noget Rignende som den bekjendte Trykfeil i „Den Berl. Tid.“

Apropos Børsbanketten. Naar der nu atter skal vælges Borgerrepræsentanter, bør der, som Erfaringen har viist, tages særligt Hensyn til en Egenkab hos Valgcandidaterne, som ikke forhen vides at være kommen i Betragtning, at de nemlig ere i Besiddelse af en god Maave og en fortræffelig Appetit. De skulde jo ikke blot repræsentere Kjøbenhavns Borgere ved Communens almindelige Anliggender, men de skulde ogsaa repræsentere dem ved extraordinaire, naar der skal spises og drikkes, og for at dette kan skee paa en værdig Maade, som ved Børsbanketten, maae hine Betingelser absolut være tilstede. Naar nu „Dagbladet“ og „Fædrelandet“ og „Berl. Tid.“ næste Gang opstille deres Candidater, saa bør tilføies, at de, foruden at være dygtige, hæderlige Mænd, med den behørigte Indsigt i alle Commu-

nens Anliggender, tillige ere forsynede med en hypperlig Appetit, som gjør dem capable til at spise en heel Ginnerupst Spiseseddel fra Begyndelse til Enden, saa at de ved given Keilighed paa en ligesaa værdig som tilfredsstillende Maade kunne repræsentere Kjøbenhavns Borgere. At en slig Capacitet endnu mere end hidtil vil bevirke, at Kjøbenhavns Skatteydere ville vælge hine Blades Candidater, er en Selsølg. Iøvrigt kan jeg aldeles ikke begribe, hvorfor der er gjort saamegen Ophævelse for de stakkels 5000 Rd., man har taget af Communens Midler til Banketten. Det er jo kun en Draabe i det store Hav, og Indkomstskatten vil vel være istand til at tilveiebringe en langt større Sum, hvis man trænger dertil. Desuden gjør Lord-Majoren i London, som Hr. Rimestad siger, ganske anderledes kostbare Gilder paa Communens Regning, og hvorfor skulde man saa ikke kunne gjøre Lignende hos os? Men det falder da ogsaa af sig selv, at Hr. Rimestad selv skreven maa indbydes til dem; ellers var Folket, det virkelige Folk, ikke repræsenteret. Gud, hvad den Mand dog i den Retning er beffjæftiget!

Overhovedet maa det være en drøi Bestjæftigelse at være en officiel eller en populair Person og saaledes selvsreven at skulle deeltage i alle Festligheder, især paa en Tid som denne, hvor Festlighederne have hørt til Dagens Orden. Det skandinaviske Studentermøde, det skandinaviske Kongemøde, Høstareisen til London, Festlighederne i Helsingborg, Udflugterne med Studentersangforeningen til Slesvig, kort sagt, det er jo gaaet Slag i Slag, og naar det, som det idetmindste har været Tilfældet med mig, tager svært paa Kræfterne blot at læse de alenlange Beskrivelser i Bladene, hvormeget mere maa det ikke blive Tilfældet, naar man personligt deeltager deri. Naar jeg en enkelt Gang stiller mig fra Hverdagslivets Tummerum ved at deeltage i et eller andet gemhytligt Lag, er jeg ganske sikker paa, at jeg den næste Dag har, om ikke Ragenjammer, saa dog en vis sløv Dødsighed over mig, og jeg kommer da

til den Erkjendelse, at nævnte Hverdagslivets Tumme-
rum dog er det Bedste. Men jeg kan tænke mig,
at det kan blive til en Bane at leve i idel Festsfigheder,
ligesom det bliver til en Bane at føre et stille Liv, og at
Forskjellen kun er den, at Kagenjammeren henholdsvis
indtræder i et stille og i et bevæget Liv. „Det ligger
i Constitutionen,“ siger min Kone, og hun tilføjer:
„Constitutionen retter sig efter Forholdene; man kan
vænne sin Natur.“ I Parenthes bemærker jeg, at hun
sagde dette som Støtte for sin Anmodning om at tegne
mig og hende til Touren til Glensborg. Men jeg gik
ikke ind derpaa, thi deels løb de 2 pEt. Indkomststat
mig om i Hovedet og deels slog jeg hende af Marken
med den Indvending, at min Natur endnu ikke havde
vænnet sig til Forholdene. At hun ikke kom med til
Glensborg, er isøvrigt ikke hendes eneste Sorg. De
har jo bragt det Hjobsbudskab, at Nyrop har negtet
at tage Engagement til Vinter, og det er hun saare be-
døvet over. Hun mener, at man skulder den kjøben-
havnste Dameverden at engagere ham til hvilken Priis
det skal være. Jeg viste hende da en Avis fra Odense,
hvori fortaltes, at Nyrop aldeles ingen Lykke havde
gjort der. „Odense!“ udraabte hun foragtelig. „Odense!
hvad forstaaer man sig der paa Kunst og Sang. Hør
Petersen, Du skal ikke abonnere for mig i det kgl. Thea-
ter! Hvad Fornøjelse kan man nu vente sig der?“ Jeg
erindrede ikke ganske, at jeg i saa Henseende havde givet
noget Løfte; men med Fornøjelse erklærede jeg mig enig
med hende. De vil heraf see, at jeg har nogen In-
teresse i Spørgsmaalet om Hr. Nyrops Engagement;
bliver han fornuftig og modtager han det ham af
Theaterchefen gjorte rundelige Tilbud, saa maa jeg jo
ud med Mønten til Abonnement til min Kone. Jeg
kunde derfor næsten ønske, at han ikke blev fornuftig.

Erhødigst

Petersen,
Fuldmægtig.

XLVIII.

Den 15de August 1862.

Høifstærende Hr. Redacteur!

3 forrige Uge — saaledes begyndte i sin Tid „Dagbladets“ kritiske Feuilleton, men det udelukker dog ikke, at jeg, skjøndt jeg hverken er Kritiker eller Feuilletonist eller skriver i „Dagbladet“, begynder nærværende Brev paa lignende Maade — i forrige Uge altsaa havde vore Politici travlt. Talen var om, at Grev Carl Moltke skulde indtræde i Ministeriet som holsteenst Minister eller bestyre Holsteen som Gouverneur. Grev Carl Moltke! Man betænke, han, Heelstatsmanden, den Forhadte, den Udsfældte, den af alle ægte Liberal-Nationale næsten Banlyste, Medlemmet og Sjælen i det Ørstedske Ministerium, den Mand, som udstedte Forbudet i Slesvig mod „Fædrelandet“ og „Dagbladet“ — han skulde indtræde, ikke som en Saul blandt Profeterne, nei, maaskee omvendt, maaskee som den, fra hvem Frelsen skulde komme i Hjælpeløshedens og Forvirringens Stund. Nu var han ikke mere den Bussemand, der skulde manes bort med kraftige Besværgelser i de eiderdanske Organer, Frygten i Minerne havde forvandlet sig til et længselsfuldt sødt Smil, man stod med aabne Arme, nei, man stod ikke, man ilede ham imøde ligerviis man iler en sand Hjertensven, en ligesindet Troessælle imøde. Folk meente, at det kneb haardt for Ministeriet; nu har man Syn for Sagen, thi at et Ministerium, der tæller Lehmann i sin Midte, søger at drage Carl Moltke til sig, det taler mere for alle Hjælpekilders Udtømmelse end nogetsomhelst Andet.

Og hvad er det saa blevet til? Intet, og det er det Værste. Det er det Værste for Ministeriet, som har nedstykket den bittere Jdmhyggens Kalk, uden at opnaae Hensigten — og jeg mener, at det er endnu værre for Riget, for Holsteens og dermed tillige for Slesvigs Pacification, at Carl Moltke ikke har ladet sig bevæge. Men han har sagtens havt sine gyldige Grunde; hans værste Modstandere indrømme, at den Mand ikke handler uden Grund.

Hvor ubehagelig Skuffelsen har været, fremgaaer meget talende af den Omstændighed, at intet af Ministeriets officieuse Organer har omtalt Sagen eller med et Ord har ymtet om Forhandlingerne mellem Ministeriet og Carl Moltke. Formodentlig har man tænkt at det, saalænge de stode paa, ikke var sundt, at der kom Noget ud iblandt Publicum; det var jo aldeles ikke sikkert, at Forhandlingerne vilde føre til Noget — og førte de ikke til Noget, var det endnu usundere, om det blev bekendt. Derfor skulde Sagen holdes under Naas og Luffe, og naar Blade, som ellers have travlt med at melde den største Bagatel, ikke sagde et Ord om en saa vigtig Begivenhed, som disse Forhandlinger, saa kunde der jo være Grund til at antage, at Alt beroede paa løs Snak. Man seer, at den store Mesters Exempel i Paris ikke har været uden Frugter paa Hr. Halls Forhold til Pressen. Der er Udskilligt, som ved Tausked maa borttraifonneres, som om det aldrig har eksisteret; men da der dog gives Organer, der heldigvis ikke „halleres“, nytter hiin Tausked til Intet; tværtimod bliver den endnu mere betegnende, idet den ansfuerligt fremstiller Skuffelsens store Ubehagelighed.

Med Hensyn til en saadan for Ministeriet onstværdig Tausked kan det kaldes meget heldigt, at Opmærksomheden, idetmindste blandt Kjøbenhavns Borgere, har faaet en anden Retning, og at de i denne Uge beskæftiges med Noget, som mere directe angaaer dem selv. Brave Folk, denne Kjøbenhavns Comunalbestyrelse!

Da den ikke kunde invitere alle Skatteyderne eller idetmindste en Deel af dem til Børsbanketten, og altsaa ikke kunde hyde dem Noget at spise for deres egne Penge, har den dog ikke ganske villet forbigaae dem, og har nu, ved at lade Fortegnelsen over Indkomstskatten udkomme, givet dem Noget at tygge paa. „Berl. Tid.“ kaldte Fortegnelsen en interessant Broschüre; det har den Ret i, men man kan tilføie, at sjældent er nogen Bog bleven underkastet en saa gjennemgaaende og saa skarp Kritik, og denne gjælder ikke blot Forfatterne, nemlig Indkomstskattecommissionen med Hr. Justitsraad Gammeltoft i Spidsen, men tillige de i samme opførte Personer. Egentlig har jeg ikke ret kunnet fatte, hvad denne Fortegnelses Trykning og Offentliggjørelse skulde nytte, og jeg har ikke ret kunnet bringe det til at rime sig med den Omstændighed, at Commissionen er forpligtet til at holde alle Angivelser hemmelige, thi det er jo aldeles forbi med Hemmelighedsholdelsen, naar enhver Mand's Formuesomstændigheder her ere anførte med tydelige Tal. Fortegnelsen tager saa at sige Vinduerne af Husene, og Enhver kan see ind til sin Nabo eller Gjenbo uden at lade sig genere; han kan, naar han har en levende Phantasi, see, hvad der spises og hvad der driftes, ja, han kan endog see Nykkerne komme ind ad Døren. Som sagt, nogen tænkkelig Nytte har jeg ikke kunnet opdage ved Udgivelsen af denne Fortegnelse, og jeg meente, at skulde den endelig offentliggøres, saa var det nok, om den var bleven fremlagt paa Raadhuset, hvor Enhver saa kunde see den, naar han havde Øyst, ligesom det tidligere er skeet med Skatteligningerne. Man behøvede ikke engang dette; man kunde jo ved Rodemesteren lade hver Skatteyder underrette om, hvad Skat han er bleven sat i, for det Tilfælde, at han vilde reklamere, naar han troede sig forurettet. Nu giver den kun en ørkesløs Nysgjerrighed rig Næring, ikke at tale om mangfoldige Ubehageligheder, den kan bevirke for Skatteyderne. Min Rone, hvem jeg meddeelte disse

Bemærkninger, var dog af en ganske anden Mening. Hun fandt, at det var særdeles interessant og nyttigt at kjende Medborgeres Vilkaar. „Na," sagde hun, „see engang, hvad Onkel Johannes er sat i." Onkel Johannes er en ugift ældre Mand, han kommer jævnligt i vort Huus, er meget god ved Børnene og hjælper af og til min Kone, naar det kniber. Han har ogsaa saa smaat ladet sig mærke med, at han vil betænke os ved sin Død, ja maaskee endog gjøre os til sine Universal-arvinger. Sine Formuesomstændigheder havde han aldrig betroet os, vi vidste kun, at han var en temmelig holden Mand. At erfare, hvad hans aarlige Indtægter vare, især da han blot lever af sine Midler og ingen Næring driver, maatte saaledes interessere min Kone meget. Vi slog op og fandt ham efter megen Søgen. Han var ansat til 1200 Rd. aarlig Indtægt. Strax begyndte min Kone at regne efter, hun udfandt saaledes hans Formue, den svarede vel ikke ganske til hendes Forventning, men var altid ret anseelig, og hendes Ansigt lyste af Glæde. „Seer Du, Petersen, det havde vi ikke saa let saaet at vide, naar ikke Fortegnelsen var udkommen. So det er en god Bog. Men," vedblev hun, „hvad er Kræmmeren derovre ansat til? Han er vist en riig Mand. Det er forfærdeligt, hvor de flankere." Jeg slog op — 1000 Rd. „Tusind Rd!" raabte min Kone; „tusind Rd., det er aldrig muligt; det er bestemt ikke ham." — „So, det er virkelig ham, der kan Du selv see." — „Men Herre Gud! hvor er det muligt!" vedblev min Kone; „de har jo to Tjenestepiger. Fruen gaar klædt som en Prindsesse. I forrige Uge havde hun et Krepschawl paa, der bestemt koster sine 50 Rd., og Børnene ere klædte som sande Modedukker. Iffor Vinter havde de abonneret i første Etage, de give Selskaber og havde forleden Dandsesal, hvor det flød med Viin. Det sagde Jørgensen som var med." — „Manden maa være en udmærket Dekonom, og Konen ogsaa," sagde jeg smilende. „Der kan Du

see, hvilkte Underværker, der kan udrettes med 1000 Rd. Og Du, som altid klager over, at Alt er saa dyrt, og at der ingen Forslag er i Huusholdningspengene, tag Dig dette til Exempel." — Min Kone rystede paa Hovedet og trak paa Skuldrene. Det var hele hendes Svar. „Men Grosserereren nu, som boer derovre paa Hjørnet, hvormegit har han? det er vist smaat med ham; man mumler Et og Andet." — Jeg saae efter. Han stod anført med 4500 Rd. i aarlige Indtægter. Det kunde min Kone aldeles ikke begribe. Men jeg kunde godt begribe det. „Den Mand veed, hvad det betyder at holde paa sin Credit; vare hans virkelige Indtægter anførte, er det meget sandsynligt, at de vilde blive endnu lavere; nu kan de maaskee rejse sig." — „Men see engang," raabte min Kone, „Jensen staaer anført med 3000 Rd. aarligt; skulde det være muligt, at hans Næringsvei bringer Saameget ind? jeg troede at han knap kunde slaae sig igjennem." — „Der er Noget, som kaldes Humbug eller Charlatanisme," svarer jeg. „Scribe har under sidstnævnte Titel skrevet en lille aandrigh Komedie, hvori han viser, at det er Skinnet, der hjælper frem. Jensens 3000 Rd. ere et Advertisement, der fortæller, at han er en meget søgt Mand, og har han nu kun saa Kunder, saa vil han sagtens saae flere." — „Nu forstaaer jeg det. Men hør, Petersen, see engang efter, hvormegit den unge Langes Fader har i Indtægt. Jeg troer bestemt, det unge Menneffe har Tanker til vor Caroline, og det er maaskee rigtigst at see sig for, førend vi give vort Samtykke." Jeg saae efter, og Resultatet var meget tilfredsstillende. Den gamle Lange er, som det lader til, en holden Mand, og der vil saaledes fra min Kones Side neppe være Noget iveien for Forlovelsen. Overhovedet synes denne Fortegnelse at være uvurdeerlig for speculative Friere, der gaae om som brølende Løver efter en anseelig Medgift, medens den jo rigtignok paa den anden Side kan være en væsentlig Hindring for Forældre til at blive af med deres gifterærdige Døttre. Jeg

kommer herved til at tænke paa, hvad Kierlegaard fortæller om et Advertisement, der var opslaaet i forstjellige Kroer, han traf paa sin Vej. En bekymret Familiefader takkede i de forbindligste Udtryk en erfaren og øvet Prakticus, at han med en Kunstnerhaand let og uden Smerte havde hjulpet Familiefaderen samt hans Familie af med nogle flomme Vigtorne, og saaledes gjengivet ham og Familie til Selfabslivet. Familiens Personale var specificeret, og blandt disse var der ogsaa en Datter, der, da hun lig en Antigone, engang tilhørte denne ulykkelige Familie, heller ikke var bleven fritaget for dette Familie=Onde. Kierlegaard mener nu, at det var en Skam, at Datteren var stemplet saaledes, og at Frierne derved afholdtes fra at melde sig. Saaledes ogsaa med de Familier, der i Fortegnelsen ere stemplede som ubemidlede, de have ogsaa deres Vigtorne=Swagheder, som ville gjøre Frierne betænkelige.

Der er endnu Et og Andet, som Fortegnelsen over Indkomstskatten kunde give Anledning til at bemærke, men da mit Brev allerede er blevet langt nok, skal jeg afbryde for denne Gang. Imidlertid vil De af det her Anførte kunne see, at Fortegnelsen vel er stikket til at sætte Aanderne i en feberagtig Bevægelse og aflede Opmærksomheden fra Ministeriets Dilemma, ved paa en vis Maade at være Lynasleder for Hovedstadens Bedkommende. Ministeriet kunde af samme Grund maaskee ønske, at en lignende var udkommen for den øvrige Deel af Riget.

Erhødigst
Petersen,
 Fuldmægtig.

XLIX.

Den 1ste November 1862.

Høistærede Hr. Redacteur!

Den 1ste November have vi Skiftetid. Om det er til den Tid, at „Fædrelandet“ har sagt Ministeriet op, skal jeg ikke kunne sige, men sagt det op har det paa den høitideligste Maade forleden Aften. Der er, som det lader til, kommet noget Filtrevi imellem dem. Ministeriet har været „Fdl.“ ulhydigt, det har ikke holdt de mange kjønne Løfter, det offentlig og hemmeligt har givet, da det blev sættet, det har ikke sluttet nogen skandinavisk Alliance, det har ikke incorporeret Slesvig, ikke udsondret Holsteen, ja det har ikke engang stillet Holsteen i den belovede løsere Forbindelse. Det har jo nok været parat til at lystre Frankfurterforsamlingen ved at sondre Holsteen ud af Fællesforfatningen, men hvor tilfredsstillende dette end i Førstningen saae ud for Ministeriet selv og for dets gode Venner, viser samme Forfatning sig nu ved nærmere Betragtning som en Invalid, der har mistet begge Benene og maa hjælpe sig frem ved Krykker. Det skal skifte, „Fdl.“ vil det. Og det er dog en stor Skam, at være saa slem ved sit eget Kjød og Blod og glemme de mangfoldige Tjenester, Ministeriet har gjort Partiet. Er der vel nogen Gæste af alle Tilhængere, som ikke har nydt Godt af Naadens Sol og Magtens Herlighed? Ikke nogen Gæste, som ikke er bleven betænkt med et lille fedt og mageligt Embede, ikke nogen Gæste, som ikke er bleven decoreret, ikke nogen Gæste, som ikke er belønnet med Stipendier o. s. v. Det er virkelig meget

uretsfærdigt, at „Fædrelandet“ er saa vred. Ministeriet vilde usigeligt gjerne gjøre det Fyldest, det vilde gjerne udsøndre, gjerne være skandinaviske, thi dermed fulgte det ikke blot sin egen Tilbøielighed, men det vilde jo ogsaa glæde sig ved den store Masse, ved „Fædrelandets“ og „Dagbladets“ Haandklap og Bravoraab, og saa spartansk er det dog ikke, at det ikke skulde bryde sig om slikt Applaus, istedetfor at det nu næsten maa lade sig nøie med det sølle Blad „Danmarks“ Bisaldras, der næsten forkleiner istedetfor forstørre. Det vilde gjerne gjøre Altsammen, men Ulykken er, at det ikke kan; Nanden er villig, men Kjædet strøbeligt. Hvad det, da det greb Toilerne, ansaae for et reent Smørrebrød, viser sig nu som en Steen, det gaaer over Kræfterne at rokke. Heller ikke er det vel betænkt af „Fdl.“ at det saadan mir nichts, dir nichts fremstiller Ministeriet som jammerligt og sætter det Foden paa et vist Sted til Afsted. Det er jo, som det selv har sagt, „Landets bedste Mænd“, mirabile dictu, som det betegner paa den Maade og behandler en canaille, det er Cheferne for dets eget Parti, Idolerne, de tindrende Stjerner paa Horisonten, dem, som Buggaard nylig gav Attest for den mageløse Dygtighed, Patriotisme osv. osv. Bladet sælger jo derved selv Dødsdommen over det hele Parti, det godtgjør derved, at det er Folk, der nok kunne gjøre Opposition, naar de staae udenfor Regjeringen og denne ikke lystre eller følger Troppe, men at de, naar de selv komme til Regjeringen, ere adskilligt daarligere og udhygtigere end den Regjering, de lastede og opponerede imod.

Dette giver jeg at betænke. Det er min Natur at være forsonlig, og jeg vil saa gjerne have, at man skal enes. Derfor har det smertet mig dybt at see „Fdl.“ fare saadan løs paa Ministeriet og give det Afsted paa graat Papir. Jeg siger ikke: vil I forliges, I Skabhalse. Gud bevares, jeg mener blot, at Splid mellem gode Venner er et i ethvert Henseende stygt Skue. Og saa veed „Fædrelandet“ jo ikke engang selv, hvem der

skal gaae i Tjenesten efter det; det har jo rigtignok overteret adskillige Gange, men Ingen har meldt sig, hvorpaa der kunde reflecteres, og Noget maa der dog være. Som Schulin sagde i 1854 i Landstthinget: det kan dog ikke gaae an at kaste det slidne Band bort, førend man har det rene. Dengang fik man jo Noget, som man (s: „Fædrelandet“ og de gode Venner) betegnede som reent, særdeles reent Band, og nu er samme „man“ fremmest blandt dem, som udraabe det som slidt — Tempora mutantur. Nu skal det hældes ud, men hvor er saa det rene? d. v. s. reent i „Fædrelandets“ Begreb. Og saa er der den truende Reaction, frygte I ikke den? Man har alt begyndt at mane den frem som Schattenspiel an der Wand, kysende Børn og barnlige Sjæle; Reactionen, der vil forthydske os, der vil tage Grundloven, Pressesfriheden, Foreningsfriheden, der vil sluges Alt, hvad der er godt, med Hud og Haar. Det er prægtigt at have et saadant Skræmmebillede ved Haanden, det pynter Stilen, gjør Effect. „Reactionen gjør Fremskridt i Europa, tag Jer iagt, den kommer ogsaa her.“ Det er en Talemaade, som tager sig ud.

Imidlertid kan „Fædrelandet“ dog trøste sig med, at naar Ministeriet skal skifte, gaaer det ikke ganske tomhændet bort af Fædrelandets Tjeneste. Det gaaer bort, stadselig decoreret og betitlet. Det trænger ikke til at anbefales til Forsorg af den kvindelige Forening til Belønning for langvarig og tro Tjeneste, det har selv lagt sig Noget til Bedste.

Denne Bemærkning er dog ikke af mig selv, den er af min Rodemester, og for at han ikke ved at læse dette skal raabe „Hold paa Tyven“ samt beskylde mig for Plagiat, vil jeg give Rodemesteren, hvad Rodemesterens er. Desværre er man ikke altid istand til at give Rodemestrene, hvad Rodemestrenes er, det maae de kjøbenhavnske Borgere og Skatteydere i denne Tid betjende. Min Rodemester er iøvrigt en meget pæn og beleven Mand. Som De af ovennævnte Yttring vil see, holder han nok af at faae sig en politisk Discours,

dog helst om det Udenlandste, hvori han er meget inde. Han veed Bæst med Alting, ja han veed endog paa en Prist, hvad Keiser Napoleon vil gjøre, og jeg troer næsten, han kunde være ret beqvem til Udenrigsminister, naar der ikke var nogen Anden. Om Grev John Russels seneste Note er han af den usorgribelige Mening, at den er lumpen og uholdbar; han vidste nok, hvorledes den skulde besvares, og det er forsaavidt Skade, at Hall i saa Henseende er kommen ham i Forkjøbet. Hvad hans egne Embedsforretninger angaaer, da holder han ikke af at gaae forgjæves, og han gjør ialmindelighed, men altid særdeles artigt, opmærksom paa, at Embedet kaster altfor lidt af sig, til at han saaledes kan løbe om til Folk gjentagne Gange. Folk vide jo meget godt, naar han saa omtrent kommer, og da der med de communale Skatter ikke hjælper nogen „Kjære Moer“, vil det være ganske i sin Orden, at man lægger „de Par Skilling“ tilside, da de jo alligevel skulde betales. Han fortæller derpaa adskillige Geschichter om, hvorledes det især er velhavende Folk, hvem han oftest maa rykke, og nævner blandt Andre En, der i den grønne Bog er angivet med 6000 Rd. i aarlig Indtægt, som han maa vende til idetmindste tre til fire Gange, ja der har været en Gang, da denne Mand lod det komme til Udpantning. „Hos Dem, Hr. Petersen,“ bemærkede han fiint smilende, „behøver jeg da ikke at gaae saa ofte. De er en pæn Mand, der har Deres Sager i fuld Orden, og De holder vist heller ikke af, at Folk skal løbe Dem paa Døren.“ — „Det har De fuldkommen Ret i,“ svarede jeg, „men alligevel maa jeg bede Dem komme igjen. Tiden er virkelig meget ubeleilig til at betale Indkomstskatten.“ — „Ja, kjære Hr. Petersen, det sige Alle, at Tiden er ubeleilig, til hvilken Tid man saa kommer. Jeg skal snart aflægge Regnskab, og Borgemeesteren er strix. Jeg gjør kun min Pligt.“ — „Ganske vist,“ svarede jeg, „men det er dog aabenbart, at for Mange, og især for Folk med faste, men smaa Indtægter, kan Opfrævningen

af Skatter være langt mere beleilig paa een Tid end paa en anden. Jeg finder saaledes, at den nuværende Tid er den ubeleiligste af alle til at indkræve Indkomstskatten. For det Første har jeg i forrige Uge maattet ud med min Huusleie, dernæst har jeg maattet kjøbe Brændsel og gjort adskillige Winterindkjøb, endvidere har jeg havt en Søn til Confirmation, til 1ste November skal jeg ud med Pigeløn, og saaledes kan De vel meget let indsee, at jeg er aldeles renonce. Og som det gaaer mig, er jeg vis paa gaaer det mangfoldige Andre." — „Dertil kan jeg Intet sige, jeg maa kun parere Ordre," bemærkede han skuldertrækkende. — „Fuldkommen rigtigt," svarede jeg, „det er naturligviis heller ikke Dem, mine Ord gjælde. Jeg mener kun, at den høitærede Magistrat burde tage noget Hensyn til Omstændighederne og være saa human at rette sig lidt efter Skattebyderne og vælge den for dem bequemeste Tid til Incassationen, hvilken jo ikke vil være saameget vanskelig at udfinde." — „Ja, ja, saa maa jeg vel komme igjen, Hr. Petersen." — „Ja, men ikke altfor snart."

Et saadant Rodemesterbesøg vækker let afvorige Betragtninger og kan stille En ved Ens Smule gode Lune. Desuden begynder i dette Dieblis Værtens lille Søn nedenfor at tractere Pianofortet. Faderen har været i Casino og hørt de smaa miraculeuse Delépierrer, og da han har opdaget store musikalske Anlæg hos sin Haarige Søn, der alt har bragt det til at spille Slutningsfangen af „Cora" med een Finger, har han bestemt ham til Mirakelbarn og Virtuos, og Drengen skal derfor øve sig idetmindste fire Timer dagligt. Huset er moderne bygget, Claveret lyder op til mig som i min egen Stue, og De kan tænke Dem mine Dvaler. Men for at spare Dem, Høitærede, for Udtrykket deraf, iler jeg med at tegne mig

Erhødigst
Petersen,
Fuldmægtig.

L.

Den 24de December 1862.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Den søde Juletid er lige for Døren, Nytaar med, og jeg gad dog forinden hilse paa Dem og Deres Læsere. Ved Udsigten til disse Festens Dage bliver man ligesom lidt blød om Hjertet, og det kan heller ikke godt være Andet: Alt synes at smile i et forklaret Lys, og Forventningen om Julegrød, Pebernødder, Æbleskiver, Photographi-Albums, Gaafesteg med Æbler og Svedster samt alle andre nævnelige og unævnelige Herligheder skyder alle andre Sorger i Baggrunden og sætter En i Humeur til at faae en Discours med gode Benner. Man har jo ogsaa Terminen bag sig, den for Mange saa ulyksalige ellefte December, og har man ikke faaet sin Termin betalt, saa veed man da, at man har lidt Frist i Julen, maaskee endog til lidt efter Nytaar, og for den Betrængte er lidt Pusterum særdeles velgjørende. Der er nu for Exempel vort kjære Ministerium, det veed ret hvad et sligt Pusterum har at betyde, og hvor rart det er. I Genhold hertil har det ogsaa paa det Venligste bedet Folk om at have Taalmodighed, blot Taalmodighed, saa skal det, man venter paa, nok komme. Saadan har de sagt ved hver Termin, og der er gaaet ikke saa faa Terminer paa den Maade. Den sidste har forresten været den værste; først bankede Preussen og Østerrig paa Døren paa Forbundets Begne; de bleve rigtignok viste Vinterveien, men jeg er bange for, at de ikke lade sig nøie hermed. Dernæst indsendt Hr. John Rusfel sig, ledsaget af

tvende Støffemænd, og egentlig var han meest paastrængende, især da han forsikkrede, at han kom af pure Venstreb, og at det blot var hans Agt at bringe de jalbne Sager paa Fode igjen. Slige Følk kan man ikke affærdige som enhver anden Paastrængende, man maa bede dem sidde ned, man maa indlade sig med dem og vise dem Artighed, selv om man ønsker dem Pokker i vold. Man svarer dem høfligt, at man helst vil være fri for al Indblanding, men Grev John siger, at det aldeles ingen Indblanding er, at det kun er en Gjæld, der skal indfries, og for hvis rigtige Betaling han skal indestaae. Der er altsaa Udsigter til en Retsstevning. Er han vel ude af Døren, saa begynde de indbyrdes Creditorer at gjøre sig utilbeens. For nogle Aar siden udstedte Orla Lehman en Bægel paa et vist Forbehold om Grundlovens Gjenindsættelse for det Tilfælde, at Fællesforsatningen var udtraadt af anerkjendt Virksomhed. Adskillige gode Mænd have antaget, at denne Bægel forlængst var udløben, og Procurator B. Christensen fandt sig foranlediget til at gjøre den gjældende hos Ministeriet, der jo tæller Hr. Orla Lehmann i sin Midte. Hr. Balthazar Christensen troede sig saameget mere besøiet til at fremkomme med Fordringen, som det vel var ham hartad umuligt at indsee, hvorfor han ikke selv var Minister, ja ikke engang saameget som Kammerjunker, medens dog alle de Andre, der med ham i sin Tid havde været med at plante Frihedens herlige Træ, forlængst havde faaet Andeel i Magtens Fylde. Det kunde dog være saa prægtigt, om han med den Bægel om Forbeholdet i Haanden kunde tvinge Ministeriet til at gaae af, og saa selv faae Fingre i en Portefeuille. Men det gik ikke. Bæglens Gyldighed blev ikke anerkjendt, og selv dens Udsteder, Hr. Orla Lehmann, erklærede med den skønneste Resignation, at den ikke duede for en Bibe Tobak. Saa var den Storm afflaaet, men nu ventes en anden og en, der er værre. Det er Forslaget til en Adresse fra to store Landstingsmænd og to mindre dito. Nu skal

Eiderfanen heises i Birkeligheden, og nu skal der sættes Ministeriet Kniven paa Struben med det indtrængende Spørgsmaal: Vil I, eller vil I ikke? — ud med Sprogget! Men jeg troer ikke det kommer ud med Sprogget; ialfald er det en Trøst, at det har Tid til at summe sig til efter Nytaar. Den Tid den Sorg, og i den søde Zuletid skal Pokker bekymre sig om Politik. Forfaavidt ønskede vel Ministeriet, at det var Zuletid hele Aaret igjennem, og, Høistærede, der er vist Mange, der ønske accurat det Samme.

Jo, vi ere vel farne. Jeg havde en Ven, han hed Mortensen, nu er han død og begravet. Han courrede til en ung Pige, og medens han courrede blev han saa begeistret, at han skrev Digte. Hun blev hans Kone, og saa digtede han ikke mere. Det er gaaet vore nuværende Ministre omtrent som det gik Mortensen. Da de stode som Friere til Statsmagten, digtede de ogsaa; det Skjønne og Herlige, de vilde udrette trods deres Forgængere, havde ingen Ende, de alene kunde forsørge Staten og bøde paa dens Brøst og Mangler. De fik da hinanden, og nu digte vore Ministre ikke mere; de ere hverken Poeter eller Propheter, og det er sagtens gaaet op for dem, at der er stor Forskjel paa at være Friier og paa at være Ægtemand, en Bemærkning, som jeg forresten har fra min Kone. Det er ogsaa hende, der sammenligner Ministeriet med en virkelig Skildpadde, der smager af al Slags Kjød, saa at man ikke ret veed, hvad man spiser. Skildpadden har ogsaa en haard Skal, som man veed fra Naturhistorien og Skydebanen.

Smorges var Bægteren hos mig for at gratulere Juul. Tidligere har han været ligesom lidt melancholisk, thi han vidste jo, at man af alle Kræfter arbejdede paa Bægternes Afstæffelse; idag har hans af Veirets Indflydelse rynkede og gjennemfurede Ansigt derimod Bræget af en inderlig Glæde. Det var saa paafaldende, at jeg spurgte ham om Aarsagen. „3h, Hr. Fuldmægtig, det kan De nok begribe; endnu er det dog ikke saa

ganske afgjort, at vi skal bort. De velsignede Menneſter
 i Rigsdagen holde paa os, og jeg troer ogsaa, at Kjøben-
 havnerne nu, da de ſkal miſte Vægterne, dog beſt vil-
 beholde dem. Ja, nu begynde de at gaae i dem ſelv,
 og ſelv denne Hr. Ville, ſom har været ſaa ſlem imod
 os, iſær ſiden 1860 og ſiden dengang han blev mul-
 teret for Vægterens Skyld ved Nicolaitaarn, han har
 nu ſagt, at vi vare ſlinke Folk. Man fortæller rigtig-
 nok, at vi ſove paa vor Poſt; Herre Gud! det kan jo
 nok være, at man ſaaer ſig en Luur, og det kan heller
 ikke godt være Andet, naar man ſaadan ſkal være paa
 Gaden fra Klokken 8 om Aftenen til 6 om Morgen-
 en, og ſaa om Dagen maa trælde for at holde Livet oppe
 paa ſig og Familie, for af 2 Mark om Natten og de
 Par Skilling, ſom ſtikkelige Folk ellers unde En, kan
 man ikke godt leve i diſſe dyre Tider; men ſove vi
 ogsaa, ſaa ſkeer det dog i en Kjælderhals i Gaden, og
 man kan let ſaae fat paa os, naar der ſkulde ſkee noget
 Galt; men naar diſſeherſens Patrouiller blive indførte,
 og de have et ſtort Diſtrict, hvorledes ſkal man ſaa
 ſaae fat paa dem i en Snup? man kan blive udplyndret
 og ſlaaet fordærvet længe ſeend de komme, og ſaa har
 man det ſaa godt. See nu til London, Hr. Fuld-
 mægtig; der ſkulle vi jo hente al vor Viisdom fra, det
 ſkal vort Politi jo laves om efter, for det Londoner
 ſkal være ſaa udmærket; men der bliver dog Folk over-
 ſaldet midt paa Gaden og udplyndret og ſlaaet tilbøde
 — det ſeer man jo dagligt i Aviſerne. Det ſkulde ſlet
 ikke undre mig, om man nu ſandt paa at indføre Væg-
 tere der ſom Nattepoliti, og afſkaffede Patrouiller ſom
 daarligt og forældet. Men ſaadan er det hos os, vi
 tage det Gamle fra Andre, fordi det er nyt hos os, og
 naar det er nyt, ſaa ſkal det naturligviis være godt,
 om det ſaa ſlet ikke paſſer for os eller reverenter talt
 er noget Bux.“ — „De kan viſt have Ret i Udſkilligt,“
 bemærkede jeg, „men Vægterinſtitutionen har ſikkert og
 ſaa ſine ſtore Mangler.“ — „Det ſiger jeg ikke noget
 imod, gode Herre; læn os bedre, ſaa kunne vi ogsaa

bedre passe vor Tjeneste. Det er deri det ligger, Herre. Og hvem skal saa lukke Dørene op for Beboerne, naar de komme seent hjem og have glemt Nøglen? Betjenten — jo, det var rart. Saa skulle de løbe Gade op og Gade ned, forat finde ham. Jo, det er noget deiligt Noget, Folk kunne hitte paa. Men jeg er dog glad over, at Folk har taget sig lidt af os, ja man har jo saagar skrevet Bøger om os og vore Vers. Nu skal Herren have saamange Tak — en glædelig Jul og et fornøjeligt Nytaar! — Adjøs!" — Dermed gik han, og naar jeg her har anført hans Ord, saa er det kun sleet for at meddele Dem en virkelig Sagtyndigs Mening om et af Diebliffets brændende Spørgsmaal.

Et andet af Diebliffets brændende Spørgsmaal bragte min Kone fort efter paa Bane. I Anledning af Juletiden havde hun bestilt en Dalers Julekage hos Bageren. Den var nu kommen, og hun blev næsten som ude af sig selv. „Har Du seet Mage, Petersen! Er det et Stykke Brød for en Rd.! Det er dog forfærdeligt. Den er jo langt mindre, end den var ifjor!" Dette kunde jeg dog ikke indrømme, rigtignok var den lovlig lille, men saa stor som ifjor var den dog. — „Saa stor som ifjor! Men den burde være dobbelt saa stor, Hveden er jo langt fra saa dyr, den koster jo omtrent det Halve." — „Ganske sandt! men Brød af den Natur bliver sjældent større, det er Krydderiet, der koster, siger Bageren." — „Men nu det andet Brød — er det da større? See dette Tostillings Franskbød." — „Ja vist er det lille," svarede jeg, „men det er meget velbetænkt af Bagerne. Seer Du, lille Kone, de ere Philantroper og ville ikke forvænne Folk. Nu er Hveden og Rugen billigere. Men saa kan der jo komme en Tid, hvor Kornet bliver dyrere, og naar Brødet saa blev mindre, saa maatte Folk ogsaa spise mindre, og saa er det dog meget bedre, at det vedbliver at være smaat som det nu er, forat Folk ikke skulle komme ud af Banen," — „Ja, og saa skal de holde Hest og

Equipage, og saa skal de have Voge i Theatret, og saa skal Bagerens Frue og Frøkenene gaae i Silke og Atlast," sagde min Kone, „men det er et Politi, vi har, og en Regjering, at den ikke sætter en Pind for sligt Optrækkeri. Vare jeg kunde skrive! Den gamle Nathanson, det var en Mand, han kunde læse dem en Levite! Men nu! Veed Du hvad, jeg sender Zulekagen tilbage. Vi købe hellere Smaakager for Pengene, de forslaae bedre end Brødet. „Ja, som Marie Antoinette," sagde jeg; „gjør, hvad Du vil." — Det gjorde min Kone da ogsaa, men Pigen kom tilbage med den Bessed, at Somfruen havde været grov og vilde ikke tage Zulekagen tilbage. Der var altid saameget Brøvl med os, vi kunde købe vort Brød paa et andet Sted, hun brød sig slet ikke om vor Næring.

Saaledes endte den Historie. Vi ere altsaa nødsagede til at spise Zulekagen. Men det er da heller ikke saa slemt, og jeg vil ønske at der ikke maa times os, Dem og Deres Læsere nogen værre Skjebne end den at spise en Dalers Zulekage i Zulen.

Erhødigst
 Petersen,
 Fuldmægtig.

LI.

Den 15de Januar 1863.

Høistærede Hr. Redacteur!

Nærværende Brev kan jeg forsikre Dem, Høistærede! har jeg skrevet udenfor den af Hs. Excell. Indenrigsministeren befalede Comptoirtid fra Kl. 11 til 4, som jeg, skjøndt jeg ikke forterer under Hs. Excel-

lence, strengt iagttager. Jeg finder nemlig denne Bestemmelse fuldkommen rigtig, men bør være tilstede paa bestemt Tid og gaae paa bestemt Tid, selv om endeel af Tiden udfyldes med at læse Aviserne, tale om Dagsbegivenhederne, stange Tænderne (hvis man har Tænder) og saa isørigt besørge Statens Forretninger, uden hvilke Staten ikke kan bestaae. Hvis isørigt Bestemmelsen udstrækkes til andre Ministerier, kan det nok være, at den vil genere ikke saa faa. Hvad skulle f. Ex. de fange an, som ere vante til at drikke deres Caffe mellem Kl. 12 og 1 hos Conditoren, og hvem det er blevet til en anden Natur? Og jeg har kjendt en Departementschef, som kun var at træffe mellem $2\frac{3}{4}$ og 3 paa sit Comptoir et Par Dage om Ugen, medens han den øvrige Tid glimrede ved sin Fraværelse. Saadanne Folk maae jo aldeles forandre deres Levemaade, og man veed, hvad Sligt kan føre til, naar Folk ere komne til Skjels Nar og Alder, hvad jo i Regelen er Tilfældet med høiere staaende Embedsmænd. Formodentlig vil den bestemte Comptointid have en betydelig Reduction i Embedspersonalet tilfølgende; idetmindste synes Krigsministeren alt at have belavet sig derpaa, idet han ved Nytaarstid udførte den heroiske Beslutning at afskedige tre stakkels Extraskrivere. Den Besparelse i Krigsbudgettet kan næsten slaae Sparto til det, som det preussiske Deputeretkammer har foreslaaet med Hensyn til Tjenestetiden i den preussiske Hær.

Det var dog ikke derom, jeg nærmest vilde tale. Der er noget Andet, som mere ligger mig paa Hjerte, og det er den Skjebne, der har rammet Hs. Excell. Conseilspræsidentens eget Organ, Bladet „Danmark“. At jeg som ministeriel Embedsmand meget har interesseret mig for dette Blad, kan De vistnok godt forstaae. Nagtet min Kone fandt, at det var det kjedeligste af alle Blade, vedblev jeg at holde det, og jeg gjorde paa en vis Maade Figur dermed i Comptoiret. Naar jeg spiste min Frokost deroppe (to Stykker Rugbrød og et Stykke Hvedebrød, tyndt belagt, som min

Kone hver Morgen paffer ind til mig), havde jeg altid Bladet udbredt for mig paa Pulten. „Hvad er det, De læser, Petersen, De seer saa overordentlig glad og tilfreds ud?“ spurgte saa min Comptoirchef. „Det er „Danmark“, Hr. Justitsraad, en udmærket Artikel — accurat som Conseilspræsidenten selv taler — og hvor Oppositionen faaer! — nei, det er et Blad!“ — „Ja, ja, det er et godt Blad,“ sagde Comptoirchefen, „det er Skade, at det ikke er i det Ibsenske Bladabonnement, hvori jeg er. De kan maastee laane mig Numeret, Hr. Petersen.“ — „Med Fornøielse.“ — „Ja, ja, man kan dog virkelig see, at De er en loyal Mand og holder paa det Bestaaende. Jeg skal ikke undlade at gjøre Departementschefen opmærksom paa, at de skumle Rygter, der gaae om Deres politiske Troesbetsjendelse, ere ugrundede.“ — Og glad var jeg naturligviis. — Samme velsignede Blad gav mig ligeledes Anledning til at komme paa god Fod med Ministeren. Jeg skulde overrække ham en Ansøgning angaaende en Volontairplads for en Bens Søn. Sammen med Ansøgningen havde jeg et Numer af „Danmark“ liggende i Brystlommen. Jeg tager det op af en Feiltagelse og vil overrække ham det istedetfor Ansøgningen, da jeg bemærker Feilgrebet. „Na, jeg beder Deres Excellence tusinde Gange om Forladelse, det er ikke Ansøgningen, det er Bladet „Danmark“, — et mageløst Blad, — hvilke Artikler! som skrevne ud af mit Hjerte. Jeg gaaer altid med det hos mig, for at studere det. Deraf kan man lære Noget.“ — Excellencen behagede allernaadigst at smile; han modtog Ansøgningen og klappede mig allernaadigst paa Skulderen. Min Bens Søn fik Volontairposten, men naturligviis ikke af den Grund.

Jeg har engang læst en Historie om en af Carl den Tiendes Hofmænd. Han blev tort for Zulidagene angreben af en heftig Sygdom, under hvilken han tabte Bevidstheden og henlaae flere Uger som i en Dvale. I den Tid blev Carl den Tiende jaget bort og Ludvig Philip kom paa Thronen. Det vidste han Intet af,

og Ingen nænnede at sige det ved hans Opvraaghen. Men nu troede han sig, omtrent som Zeppe, henflyttet i en anden Verden. Marseillaisen og Parisiennen led igjennem Gaderne, hans egen Tjener mødte med en trefarvet Cocarde, og da han nu fik fat paa det Blad, hvoraf han hidtil havde hentet sin politiske Viisdom, kunde han ikke mere gjenkjende det. Før havde det raabt: Ned med Constitutionen, leve Carl den Tiende! nu holdt det paa samme Constitution med begge Hænder, og Carl den Tiende var en Forræder, hvem der ikke burde være viist nogen Skaansel. Da jeg den 2den Januar fik fat i „Danmark“, befandt jeg mig omtrent i samme Situation som hiin Carl den Tiendes Hofmand. Det indeholdt en rigtig eiderdans-standinavist Artikel. „Er jeg Zeppe eller er jeg ikke Zeppe?“ Skulde Ministeriet have forandret sig i den Grad, eller rettere skulde Situationen have forandret sig i den Grad, at Ministeriets Ledere igjen kunde blive, hvad de vare forinden de bleve Ministre? Herre Gud! saa maae vi ministerielle Embedsmænd jo pligtstyldigst følge med. Endelig gik det dog op for mig, at det ikke var Ministeriet, der havde forandret sig, men Bladet „Danmark“. Det saae accurat ud som før; Hænderne vare Esaus, men af, Røsten var bleven Jacobs. Det havde ophørt at være Hs. Excell. Conseilspræsidentens eget Organ, og fra en troende Paulus var det uden foregaaende Avertissement atter blevet en forfølgende Saulus. Og hvad skulde jeg Ulyksalige saa gjøre? At sige det af var for seent, skjøndt jeg maaskee var i min gode Ret dertil; at beholde det kunde compromittere mig i høi Grad. Jeg greb en Middevei; det er ikke mig selv, der nu holder det, det er min yngste Datter, der er ferm i det Engelse. Hun har godt af at læse den engelske Revue til videre Uddannelse, og hun er endnu saa umiddelbar, at Bladets Retning ikke kan udøve nogen uheldig Indflydelse paa hende. Desuden har nu ogsaa Hr. Lucianus Rosed begyndt at holde Forelæsninger over „Modersmålet“ i Bladets „bagejlighed“. Sligt kan

være af overordentlig Nytte for et ungt, usfordærvet Gemt. Hr. Lucianus (det er ellers et upassende græsk Navn for en saa god dansk Bornholmer) — Hr. Lucianus Refod har virkelig saa store Fortjenester af Mødersmaalet i skandinaviske Retning, at et saa skandinaviske Organ, som „Danmark“ nu er blevet, umuligt kunde negte ham Tilladelse til at udtale sig i dets Spalter. Det er ikke ganske tydeligt, hvad han skriver, man har ligesaa megen Nød med at følge hans Tankegang, som det stundom er vanskeligt at stave hans Skriftsprog; men hans Forsøg paa at rense Sproget i alle „egne og højder af samfundet — fra lærestolene til de lovgivende forsamlinger, fra herresæderne til værkstederne“ er saa prisværdig, at man ikke bør ændse, om disse Forsøg skee i et Kragemaal, der kun har noget Tilsvarende i Hr. Vinties Studier i Retning af det norske Sprogs Reformation.

Ja, det er en prægtig Ting med de Reformere; det er vor Tids Stikord, og due de ikke eller ere de overflødige eller umodne eller taabelige, saa forhindre de dog en skadelig Stagnation og give endog Papirfabrikerne Afstilligt at bestille. En Reformator af nyeste Datum er Hr. Emil Elberling. Det er en slot, ung Mand; han veed med Bestemthed, hvorledes Staten skal ordnes og Conflicterne skulle udjevnes. Det er reent Smørrebrød for ham, hvilket han har godtgjort i sine fire lange Artikler i „Fædrelandet“. Han er den meget lovende Debutant paa den politiske Skueplads, og nu veed man jo, hvor man skal finde et nyt Ministerium, naar der skulde times det otteaarige gamle noget Menesteligt. Hr. Emil Elberling er capabel til at besætte alle Pladser med sin egen Person; det er da det Mindste, man kan tiltroe ham efter hans Debut at dømme.

Til Slutning har jeg en privat Hilsen til Dem, Høistærede, fra en gammel Cousine, der har abonneret i det kgl. Theater. Hun klager gudsjammerligt over Repertoiret og siger, at det aldrig har været saa daarligt, som det nu er. Hun beder Dem derfor igjennem

mig at tage Dem lidt af Sagen, for at formaae Theater-
 directeuren til at opvarte med bedre Retter, end der nu
 serveres med. Jeg gjorde hende rigtignok opmærksom
 paa, at den Klage gjentog sig hvert Aar, og at det
 overhovedet var yderst vanskeligt at gjøre Alle tilpaa.
 Men saa kom hun med en Fortegnelse over de givne
 Stykker, der rigtignok viste, at man maatte være over-
 maade besteden i sine Fordringer, naar man skulde er-
 klære sig tilfreds. „Og saa har man lovet os „Wil-
 helm Tell“ med Nyrop og Døcker“, sagde hun; „det
 blev allerede lovet ifjor, og det blev lovet i Begyn-
 delsen af Saisonen; nu er der hengaaet over 4 Maa-
 neder, og dog er det ikke blevet til Noget. Jeg gad
 nok vidst, hvorledes de bære dem ad med saadan at
 drive Tiden hen! — 4 Maaneder til at indstudere en
 Opera — har man hørt Måge!“ Jeg bemærkede nu
 rigtignok, at Saadant vidnede om en mageløs Flid og
 Udholdenhed, samt at det tydeligt godtgjorde, at man
 ialfald ikke drev Tiden hen med Ingenting. Men min
 Cousine vilde ikke lade sig nøie med slige Indsigelser,
 jeg maatte love at opfylde hendes Ønske og beder Dem
 nu at røre ved Sagen, forøvrigt vaskende mine Hænder,
 da det ikke er min Hensigt at paadrage mig hverken
 den Enes eller den Andens Mishag.

Erbødigt
 Petersen,
 Juldmægtig.

LII.

Den 4de Marts 1863.

Høistærede Hr. Redacteur!

Naar jeg bryder min temmelig langvarige Taus-
hed, saa er det min Kones Skyld, ingen Andens. Hun
har nemlig paalagt mig at bede Dem om at indrykke
et Avertissement i Deres ærede Blad, omtrent saa-
lydende: „En ung Pige af tæffelig, ja næsten smuk
Udvortes og af en blid Charakter ønsker af visse
Grunde snarest muligt at indtræde i Ægtestanden.
Hendes Forbringer ere ikke store; hvad hun navnlig
seer paa hos sin tilkommende Mand, er ligeledes et
tæffeligt Udvortes, fremfor Alt Dannelsen, en fast Stil-
ling, og om muligt nogen Formue til fælles Bedste.
Hun har selv Noget ivente. Mangel paa Bekjendtskab
er Aarsagen til, at man vælger denne for en Dame
temmelig eiendommelige Bei, men, som sagt, der er
ingen Tid at tabe. Paa Gade- eller Boldmøder re-
flecteres ikke. En Billet, mærket „Haster“, bedes af-
lagt paa nærværende Blads Comptoir.“

Saaledes har min Kone skrevet det, og jeg parerer
Ordre. De vil formodentlig forbauses herover og kan
umuligt begribe et saa extraordinært Skridt, der næsten
smager af Mystification. Jeg maa tilstaae, at jeg vilde
være i samme Casus, dersom min Kone ikke havde for-
klaret mig Aarsagen. Tingen er denne. Som De
veed, er min ældste Datter giftsfærdig. Hendes Egen-
skaber skal jeg ikke nærmere gaae ind paa, men jeg for-
sikrer Dem, at hvad der siges i Avertissementet passer
aldeles paa hende. Men endnu har der ikke meldt sig
nogen Frier, thi nervus rerum gerendarum mangler.

Hun kommer ikke paa Baller og i Selskaber, jeg giver heller ingen saadanne af gylldige Grunde, og Anledning til at gjøre interessante Betjendtskaber, der muligen i Tiden kunde føre til Noget, mangler saaledes. Nu læste min Kone forleden i Bladene, at Prindsesse Alexandra havde udsat 6000 Rd. til Brudeudstyr til 6 unge Piger, som skulde have Bryllup inden 3 Maanedes. Med glædestraalende Ansigt kom hun ind til mig, viste mig Annoncen og sagde, at det var Noget for Caroline. „Ganste vist,“ svarede jeg, „det var en god Hjælp, men Ulykken er, at Caroline ikke skal giftes om tre Maanedes, ja at hun ikke engang er forlovet.“ — „Ja, det er desværre ogsaa sandt,“ sagde min Kone ganske modfalden; „men egentlig er det ogsaa din Skyld, Petersen.“ — „Min Skyld? er Du aflave, Kone, har jeg lagt nogen Hindring iveien for Carolines Forlovelse?“ — „Det er da din Skyld, at Cand. Madsen ikke mere kommer her i Huset, han havde bestemt et godt Die til Caroline; kunde det da ikke være Dig det samme, om han skriver Ordet „raaber“ med et svensk å eller med to a'er, eller om han paaftaaer, at det fremfor Alt kommer an paa at rense det danske Sprog for alle fremmede Ord og sætte gode, gamle istedet.“ — „Ja, vist er det mig det samme; men han var jo reent tøstet i den Sag, han snakkede derom til hver Tid han kom her; han sagde, at man aldrig kunde være en god dansk Mand, naar man brugte disse tydske Bogstaver, og da jeg endelig blev kjed deraf og sagde, at det var lutter Affectation (ogsaa det fremmede Ord skurrede slemt i hans Øren), at Sproget ligesaa godt kunde blomstre med de saakaldte tydske Bogstaver, ja, at jeg og vistnok Mange med mig neppe gad læse Bøger, der vare skrevne paa den Petersenske Maneer, samt at baade Hr. Barfod og Hr. Rosfod skulde stee Skam, fordi de havde spildt Folkethingets Tid og Landets Penge med taabelige og intetsigende Stilrettelser, og endelig, at alle de, der gik i deres Fodspor, vare nogle Taaber, blev Hr. Madsen saa vred som en Tydsker og løb sin Vej.“ — „Ja,

og saa har han ikke været her senere, og saa er det Parti gaaet overstyr ved din Fremfusenhed. Den stakfels Pige!" sagde min Kone med et tilintetgjørende Blik paa mig. — „Men jeg har aldeles ikke mærket, at Madsen har gjort Cour til Caroline," bemærkede jeg ydmygt. — „Ikke saadan ligefrem; men der var Noget i hans Maade at være paa, som kun en Qvindes skarpe Blik kan opdage. Jeg er ganske vis derpaa. Men lad nu den Fugl flyve. Herre Gud, hvad skal vi nu fange an? Det var dog saadan en udmærket Leilighed til at skaffe Caroline et Brudeudstyr. Ved Du hvad, jeg har en Idee — ja, det kan gaae an. Man kan ikke vide Peer Paarses Lykke. Saa galt har man seet før." — Saa satte hun sig ned og skrev Avertissementet, og gav mig det at besørge. Nu kan De forklare Dem Sagen. Maaskee kunde De selv i Deres Omgangskreds træffe paa en Reflecterende, hvis De ikke, hvad jeg finder ganske rimeligt, vil indrykke Avertissementet. Jeg toer mine Hænder.

Ja, man har sine Plager. Som jeg anførte før, jeg havde sikkert ikke skrevet til Dem, naar jeg ikke paa en vis Maade var bleven tvungen dertil. Jeg tør neppe risquere det. Der var nu disse Artikler om Nepotismen i Deres Blad, de have givet mig stor Frygt for at blive betragtet som Deres Medarbejder. Der var jo nok dem heroppe paa Comptoiret, som glædede sig derover og sandt, at de vare fuldt fortjente; men det var ikke Tilfældet med Departementschefen, der nylig har faaet sin Cousines Forlovede bragt ind i Comptoiret som Cancellist og har havt sikkert Haab om at faae et godt Kald til sin egen Svigersøn, en ung, theologisk Candidat. I de Dage var han neppe til at komme nær, saa bister var han. Uheldigviis havde jeg Referat hos ham, da vor Comptoirchef er syg. „Naa, Hr. Petersen, De har vel læst Artiklerne om Nepotisme! Det er dog skammeligt, ikke sandt?" — Jeg bukkede taus. — „Og det er en rigtig spidsborgerlig Opfatning," vedblev han; „hvad er dog rimeligere, end

at man netop tager Folk til Embeder, som man kender Noget til, samt om hvis Bequemhed man kan have nogen begrundet Mening, og det kan man dog have om Ens Familie og Venner. Ja, naar det blot gik ud paa at forskaffe Folk Embeder — lad gaae! Men det er der ikke Tale om; Taleren er om at skaffe Embederne duelige Folk, og saa er Betingelsen dog den, at man nøie maa kjende dem. Andre Folk, der have Krav paa Forfremmelse, tilsidefattes derved, mener De maaskee, Petersen; det siger jeg ikke Noget imod; men det er jo som oftest i deres egen Favør, thi saa have de desto mere Expectance paa det næste eller næstnæste ledige Embede, og deres Krav til Forfremmelse bliver endnu større. Desuden er det jo ikke sagt, at man kan undvære dem paa de Steder, hvor de alt ere ansatte; s. Ex. Dem, Petersen, der er en gammel veltjent Fuldmægtig, kunde vi ikke godt miste heroppe — og Statens Tare fremfor Alt. Det Skammelige er, at man har Forrædere her imellem sig, som give Bladskrivere Oplysninger om saadanne Ting. Men det siger jeg, at kunde jeg faae bestemt Visshed derom," — og saa faae han skarpt paa mig — „saa skulde de ikke et Dieblit blive i Comptoiret, om de vare nok saa dygtige. Det er nu min Mening. Farvel, Hr. Petersen!" Og dermed gik jeg — men med hvilke Følelser, kan De selv slutte Dem til.

En Selvfølge er da ogsaa, at jeg i nærværende Brev skal entholde mig fra alle Bemærkninger om Ministeriet og dets Gjerninger. Sligt hører jo ogsaa til Bladets alvorlige Deel, og Forholdene ere alvorlige nok i og for sig. Jeg skal kun bemærke, at i grunden maa Ministeriet være meget glad over Holstenerne, thi de gjøre da alt Muligt for at styrke det, ved at komme med deres Forlangender om et Slesvigholsteen, ved at vægre sig ved at bevilge Appanagen og Brudeudstyre og ved at løbe til Frankfurt. Jeg troer jo rigtignok, at det Hele Intet har at betyde, thi hverken de eller de Eiderdanske kunne rokke ved Staten, og den vil bestaae

trods alle Ansøgninger ude- eller indefra. Slige Bestræbelser ere ret godt skikkede til at contrabalancere hinanden; deri kunne bekymrede Folk see den bedste Fortrøstning. Og Trøst kan man jo trænge til i disse stemme Tider. For mig er det f. Ex. en stor Trøst, at det kgl. Theaters Repertoire er som det er. Det skal just ikke friste Folk i smaa Vilkaar i disse næringsløse Tider til at gaae i Theatret, og jeg antager ogsaa, at det er af saadanne philanthropiske Hensyn, at Theaterbestyrelsen har ladet opføre Stykker som „Arel Porse“, „Landligt Coquetteri“ o. desl. Andet Motiv til deres Opførelse kan man umuligt tænke sig.

Erbødigt
Petersen,
 Fuldmægtig.

LIII.

Den 16de Juni 1863.

Høijrædede Hr. Redacteur!

De har Ret; mine Visiter hos Dem have i den sidste Tid været noget sjældnere, og naar De vil, at jeg skal forklare Grunden til denne Efterladenhed, saa kunde jeg vel nok anføre en og anden Grund, der dog maaskee ikke vilde blive antagen for gyldig og overhovedet see ud som Paaskud. Jeg vil derfor hellere slet ingen Grunde angive, og kun indrømme, at jeg i det nævnte Capitel er en Synder. Jeg skal endvidere indrømme, at der ikke har manglet paa Aaledning til at slaae en Passiar af med Dem. Der var nu den mær-

telige Betjendtgjørelse af 30te Marts, som skulde skedsigjøre alle de saakaldte billige Ønsker om Holsteens Udsøndring, dette høitklingende Svar paa Casinoresolutionerne, som vor Ven Wille var saa overordentlig glad over, ligesom den paa den anden Side bragte Lydsferne i en forfærdelig Entrüstung. Først tænkte de paa at tage Holsteen i Pant, hvorved de maaskee kom til at concurrere med vore Laaneanstalter, der tage 100 smaa Procent; men senere forandrede de dog Mening, og nu foretrakke de en Execution, der dog vel forhaabentlig ikke bliver af samme Natur som den, Slagtermester Büschels Søn undergik. Og dog smager samme Betjendtgjørelse af 30te Marts ligesaa meget af Udsøndring, som den Suppe smagte af Fugl, som Kjællingen togte paa den Pind, hvorpaa Fuglen havde siddet. Dog, Skindet er frelst, den ministerielle Kulsviertro er frelst, og kun „Fædrelandets“ Bloug og „Danmarks“ Krabbe spille i deres eiderdansk-standnaviste Brantenhed den vantro Thomas. Dernæst var der Rigsraadets Adresse med dens 25 Stemmer og dens Tillid til Ministeriet. Situationen lignede omtrent Tordenstjolds, da han kun havde een Mand tilbage, og han sad og græd. Ministeriet forlangte Tillid, ellers vilde det gaae af; det fik Tilliden, men rigtignok i en saa ringe Portion, at den isandhed ikke vil være vanskelig at forbrøje, selv af de meest svækkede Mæver. Men hvorledes en saadan lille Stump Tillid kan udtrækkes og udsmedes til en stor Plade, det har Berl. Tid. tilstrækeligt viist, og nu have vi et Ministerium, der sidder urokket paa Labouretterne, støttet af Folkets Tillid i Berl. Tid.s Forstand. Saa var der endvidere det polske Sværmeri, der greb vore Plade, men ikke syn-derlig Rationen. Jeg holder meget af Polakkerne, jeg ønsker dem alt muligt Godt, men at understøtte en Opstand, der betegnes ved Enigmord og Røverier, det betaffer jeg mig for, og havde jeg Raad til at afsee en Stjærv, saa gav jeg den hellere til de druknede Fisteres Efterladte i Harbøre. Historien med den polske Expe-

dition i Malmø, den arme Poles's Medfart, den tappre Oberst Sapinski's Optraeden har bidraget ikke saa Lidet til at slaae koldt Vand i Blodet. Enthusiasmen var sat over Ilden, og hvor heldigt var det ikke, at den polske Expedition netop kom til Malmø, og at Sapinski og Demontowicz og hvad de alle hedde, kunde saa nemt komme til Kjøbenhavn. Saaledes laae det nødvendige Brændsel ved Haanden og behøvede ikke at hentes langvejsfra pr. Ase, pr. Dampskib eller pr. Telegram. Studenterforeningen med Ploug i Spidsen fyrede til, der blev afholdt et polsk Meeting, og Hr. Sapinski talte — paa Tydsk. Tydsk i Studenterforeningen! Men det var jo en polsk Opstandsmænd, der for Guds Skyld efter den „fædrelandste“ Theori ikke maa forveksles med en Oprører, og naar han talte Tydsk, saa gjorde det Ingenting. Det er da heller ikke saa underligt, at han talte i et Tungemaal, som han maatte forudsætte at de fleste kunde forstaae, der have taget examen artium, ikke at tale om det sørgelige Factum, at der i det danske Monarchi er adskillige Mennesker, der ere af den Bestaaenhed, at de tale Tydsk som deres Modersmaal. Derimod var der vel Grund til at antage, at Kendskab til det Polske var kun faare ringe selv hos et saa linguistisk dannet Selskab som Studenterforeningen. Den kjender til polsk Rigsdag, til polsk Egteskab, til polsk Forvirring, til polsk Besvimelse osv., men Polsk som Sprog har den neppe synderlig Indsigt i, og derfor er det ikke til at undres over, at Sapinski ikke udtrykte sin dybtfolte Tak i sit Modersmaal. Enthusiasmen var i Rog og Indsamlingen begyndte. Men den lod til at have et dobbelt Formaal. Det Fornemste var naturligvis at give et synligt Tegn paa Sympathien for det polske Oprør, det Andet, skjøndt underordnet, var at udtale Forbittrelsen mod det Hallste Ministerium for mebelst dets Mangel, ikke paa Udsøndringslyst, men paa Udsøndringsevne og Udsøndringsmod. Man læste nu i Bladene som Bidrag til Polakkerne: „2 Rd. fra en Modstander af den Hallste Politik“, „3 Rd. fra en

Ven af Polakkerne og en Fjende af Hall", „4 Rd. fra en usorsonlig Fjende af Hall osv.", Alt i stigende Scala. Det manglede jo rigtignok heller ikke paa Modvægt; man saae Bidrag fra en „Ven af Polakkerne og en Ven af det Hallste Ministerium", og man saae Navne blandt de Bidragydende, om hvem man vidste, at de følge Ministeriet i Lykt og Tyndt. Men hvorom Alting var, saa gik det ikke som det burde gaae med Indsamlingen. Saa satte Conferentsraad Hauch, Forf. af „den polske Familie", sig i Spidsen for Indsamlingen, og „Danmarks" Krabbe var med. Men det hjalp heller ikke Meget. Saa holdtes der polske Meetings i Provinserne, og Odenses første Sprøite, der dog denne Gang kun blev den anden eller tredie, med Hr. Overlærer Sief som Straalemeester, udeblev ikke; nu gik det rigtignok lidt bedre, men dog ikke ganske som man maatte ønske. Saa indbøde endeel Damer til en Bazar for Polakkerne. Den ene af mine Døttre har begyndt at brodere paa et Bogmærke, men om det er i den Anledning, skal jeg ikke kunne sige. Smidlertid kom Historien med Poles og Historien med Czartorhski. Poles blev som bekjendt inviteret af Hr. Dr. Sturzenbecker ind til Stephan a Porta og tracteret med en Kop Chocolade, medens Politiet blev hentet, hvilket indeholder den gavnlige Lære, at en liberal Skandinav dog ogsaa kan tye til Politiets Hjælp, ja endog selv kan agere en Smule Politi, naar det kniber, saasom Diemedet heliger Midlet. Poles blev nappet ved Hjælp af „Tyranniets Veiesvende", som det hedder i det republikanske Sprog, og Resten kender man jo. Historien om Czartorhski minder om „Kong Salomon og Sorgen Hattemager". Han optraadte som det polske Oprørs Prophet, blev feteret som saadan i Stockholm, Christiania og mange andre Steder i Brødrerigerne. Ved Nordflesvigernes Besøg i Odense bleve under Gildets Hede Selfabets brændende Sympathier for de undertrykte Polakker telegrapherede til ham, og der gaves Gilder til hans Vre af Blixen-Finecke og Alfred Hage. Der

hed ogsaa, at Fyrsten skulde spille en Rolle ved Grundlovsfesten den 5te Juni og stilles frem. Men saa slog de malmøeste Polakkers Erklæring ned som et Lyn fra den klare Himmel. Det polske Oprørs Kong Salomon, som han var gaaet for, var han aldeles ikke, han blev næsten degraderet til Børgen Hattemager. At han iøvrigt ikke desto mindre kan være en meget hæderlig Mand, skal jeg ikke bestride; jeg troer det tværtimod paa Grund af det Passerede. Men unegteligt var Opdagelsen ikke videre behagelig for vore Philopolakker, og Skuffelsens Røgenjammer var stærkt fremtrædende i Alles Miner.

Seer De, Høistærede, dette og adskilligt Andet kunde jo have givet godt Stof til Passiar med Dem, naar jeg blot vilde have været over det. Jeg kunde endvidere have bedet Dem lægge Mærke til, at Hr. Krabbes „Danmark“, der har været saa ilter med i den gode Sags Tjeneste at kaste Smuds paa den arme Poles, ikke, trods Alt, hvad der er fremkommet til hans Retfærdiggjørelse, har haft en Draabe Vand til at rense ham med, uagtet „Danmark“ har dette Element til sin fulde Naadighed. Jeg kunde ogsaa have havt Lykt til at tage Hs. Exc. Hall i Forsvar mod de Bitterheder, der ere udsatte over ham i Anledning af hans Note til Rusland, fordi han deri har udtalt det Dufte, at Polakkerne vilde nedlægge Baabnene; thi naar hans Frue, som det i „Fdl.“ offentligt er averteret, har givet 50 Rd., for at Polakkerne skulde kunne vedblive at føre Baaben, saa er jo deri en slyng Modvægt givet til Hr. Halls Dufte, og man seer, at dette i Grunden kun er en Phrase, der hører hjemme i det diplomatiste Sprog. Man er Polakven i Praxis og Polakmodstander i Theori, ligesom man er Eiderdans i Praxis og Heelstatsmand i Theori. Det ene er en Consequents af det Andet. Der kunde ogsaa have været Anledning til at opstille opbyggelige Betragtninger over den politiste Udvikling, som viser sig hos vor yngre Generation og endog har pyttret sig lige ned til Maribo Skole, hvor

Stoleungsdommen var blandt de Første til at offre til Polakkerne; men denne politiske Modenhed er dog for Intet at regne mod Hr. Fr. Barfods efter hans eget Sigende. Han fortalte nemlig ved et offentligt Gilde — jeg troer, det var den 17de Mai — hvorledes han fra dengang han var et $2\frac{3}{4}$ Aars Barn kunde mindes den dybe Sorg, som betog alle Gemytter over Kielerfreden 1814, der skilte Danmark fra Norge. Naar han alt har været saa mærkeligt udviklet i den Alder, da almindelige Menneskers Børn neppe kunne tale reent, saa kan man med Vished fatte det høie Standpunkt, han nu indtager som Politiker. Det viser sig da, at der gives Delépierrer i Politiken, uden at man behøver at hente Beviset derfor fra Skoleopdragelsen.

Jeg seer til min Forundring, at nærværende Brev alt er blevet saa stort ved det Stof, jeg ikke vilde skrive om, men kun nævne som Det, der kunde være skrevet om, at jeg ikke faaer nogen Plads til at skrive om Det, jeg vilde skrive om. Det er da heller ikke af stor Vigtighed, kan jeg tænke, saameget mindre som det skulde være paa anden Haand, min Kones Betragtninger nemlig over Kjøbenhavns Fremstribt og Udvikling hvad Befordringsvæsenet angaaer. Hun mener, at nu have da Kjøbenhavnerne ingen Nød med at komme frem i Verden, thi foruden Jernbanen til Helsingør og især den til Klampenborg skulle vi jo nu ogsaa have Sporveie til Klampenborg og til Frederiksberg, ikke at tale om den Hærskare af Char à bancs, Droschier og Omnibusser, vi alt have. Men da Kjøbenhavnerne saaledes have nemt ved at spare paa Venene, er det hendes uforgribelige Mening, at de ved samme Leilighed let kunne komme paa Knæerne. Trods denne megen Befordring, mener hun, mærke vi dog ikke synderligt til den i anden Forstand, „thi endnu er Du kun Guldmegetig, Petersen.“ Dette kan jeg da heller ikke negte, og jeg underskriver mig derfor som sædvanligt

Erbødigt

Petersen,
Guldmegetig.

LIV.

Den 8de Juli 1863.

Høifærede Hr. Redacteur!

Vi have ogsaa vore Moralister og Bodsprædikanter ligesom andetsteds, og de spille paa de samme Strenger som andetsteds: Verdens Fordærvlighed, Menneffets Syndighed, Sodoma og Gomorra o. a. desl. De vende Dinene i Hovedet, folde Hænderne og tale om Himlens Straf. Men jeg mener dog, at Verden langtfra er saa fordærvet, som disse Bodsprædikanter antage, ja, at den ikke blot er langt bedre, men endog paa Veien til den Fuldkommenhed, som det kun tilkommer Englene at opnaae. Tvivlerne i saa Henseende beder jeg blot at gjennemlæse Instruxen for det udbøvende Politi i Kjøbenhavn. Er det ikke heri forudsat hos saadanne almindelige Dødelige, som vore iøvrigt af Udsæende meget vakre Politibetjente ere, Dyder og Egenstaber, hvilke kun Engle ere udstyrede med? De skulde være i Besiddelse af Fuldkommenheder, som ville gjøre dem værdige til at gaae ind i Paradiset, uden at St. Peder kan have det Allermindste at indvende derimod, ja de turde endog findes bekvemme til at hvile blandt de Udvagte i Abrahams Skjød, saafremt de ere istand til at opfylde alle de Pligter, som Instruxen paalægger dem, Pligter, der ere saa talrige og saa forskjellige, at der alene udkræves en sjelden Begavelse til at huske dem. Jeg vil blot minde om Alt, hvad en Politibetjent har at paasee, og det svimler næsten ved Tanken. Men heri ligger da ogsaa Bevist for, hvad jeg forhen sagde. Thi naar man forlanger, at alle Cardinaldyder og alle

Fuldkommenheder skulle være tilstede hos de nævnte Personer, saa maa det ogsaa forudsættes, at de kunne være tilstede, og Bevist er givet. Tillige fremgaaer af denne Instrux at vort Røn paa ingen Maade er saa degenereret i legemlig Henseende, som Mange ere saa tilbgielige til at troe, men at det i Styrke og Udholdenhed siger Sparto til Oldtidens Heroer. Jeg troer saaledes, at det f. Ex. vilde falde en Herkules vansteligst at gaae en Maaned i Træk syv Timer om Natten igjennem Byens Gader uden at hvile sig, uden at sætte sig ned, lægge sig ned eller staae stille, uden at indlade sig i Samtale med Nogen, uden at turde gaae ind i et Værtshuus osv., men derimod med Forpligtelse til at lægge Mærke til Alt, høre Alt, see Alt. Der er Grund til at antage, at Herkules langt vilde have foretrukket de bekjendte tolv Arbejder for det nævnte, hvis det blev overdraget ham. At der skulde være nogen Tanke om, at Sligt overskrider et Mennesses Kræfter, kan dog umuligt antages, ligesaa lidt som at man har stillet Fordringer, der ikke kunde opfyldes. Man har dog maattet vide, hvad Folk ialmindelighed kan præstere, og naar jeg har seet Afskillige rygte paa Hovedet ved at gjennemlæse Instruxen, saa har det naturligviis været saadanne, der nære Tvivl om den menneskelige Fuldkommenhed, Pessimister, der see Alt Graat i Graat. Jeg derimod er nu fuldkommen overbevist om, at alle Reformer i moralsk Retning ere tilendebragte, og at der med det kjøbenhavnske Polities Reorganisation er føiet Slutstenen til den Øpperlighedens Æra, vi alt længe have levet i.

Men der gives ogsaa andre Tegn, som tyde paa, hvor fuldkommen Mennesseslægten er. Det dydige Samfundsliv udmærker sig som bekjendt ved en stærk udviklet Sands for det Bønsfabelige, enhver Damon finder sin Pytheas, ja hele Samfundet bestaaer næsten af slige Individuer. At denne Sands, denne indre Trang i fuldt Maal er tilstede hos os, viser Bladet „Fædrelandets“ Exempel. Det har en saa dybtfølt Trang til at slutte

fig til beslægtede Sjæle, at det, skjøndt det selv er op-
 høiet over alle Andre, dog seer gjennem Fingre med de
 nævnte beslægtede Sjæles Svagheder, naar blot Sym-
 pathier og Antipathier ere fælles. Af den Grund var
 det sagtens, at det sluttede sig til Bladet „Danmark“, tog
 sig med Varme af det, og da dets Redacteur, Hr. Krabbe,
 lig Mørus i Schillers Romance, sneg sig til Hr. Buch-
 heister med Stokken i Haanden og med onde Hensigter
 i Barmen, da gik „Fædrelandet“ i Borgen for ham
 og satte sit Liv i Pant for hans Tre mod Alverdens
 Tyranner med Hr. Bille i Spidsen. Det nyttede dog
 Intet, „Danmark“ trak sig tilbage som i sin Tid Leh-
 mann fra den politiske Arena, og nu er „Fædrelandet“
 venneløst og uden Bundsforvandre. Hvem skal nu op-
 fylde den vakante Plads? „Dagbladet“, som det engang
 tjælede for og nærrede med Mælk af sit moderlige Bryst,
 er en Trøstalden, der nu kun fortjener Tugtens Riis;
 om det kan der altsaa ikke mere være Tale. Men
 Funtus! der er „Pjerrot“. Det er et Blad, der har
 „en ideal Stræben“, med det bør der blandes Blod
 paa gammelnordiskt Fostbrodersæt — og nu er „Pjerrot“
 lyst i Kulb og Kjon af „Fædrelandet“ og dets Parti.
 Men det er ganske i sin Orden. Partiet har jo hidtil
 havt sin Briz, nu bør det heller ikke savne sin Pjerrot.

Nu kan man vel indvende, at der dog til Mod-
 sætning foregaaer Et og Andet, der viser, at Menne-
 skene, som der staaer i Balles Lærebog, ikke ere saa
 gode, som de burde være, og man vil muligen til Be-
 viis herfor paaberaabe sig den bekendte Krabbe-Buch-
 heisters Historie. Men denne Historie viser netop, at
 min Thesis er rigtig. Jeg skal, Høistærede, gjerne følge
 Deres giivne værdige Exempel og ikke omtale Historien
 videre, men De tillade mig dog at bemærke, at den er
 et Vidnesbyrd om, med hvilken Varme de respective
 Herrer opfatte deres Kald, og at de ialfald fra den
 ene Side, naar der er Tale om Beviisførelse, ikke fat-
 tes paa slaaende Grund. At Afgjørelsen paa denne
 Maade igrunnen er berettiget har „Fædrel.“ viist, rig-

tignot paa en indirecte Maade. Naar Føll angribes i Bladene og de tye til Domsstolene, hengaaer der stundom et eller to Aar, førend Afgjørelsen kommer, og hvorledes er saa Afgjørelsen? „Fædrelandet“ har givet en Mundsmaag ved at underkaste Ordet „bedrage“ en ægte juristisk Fortolkning. Hr. Krabbe har sagt om „Berl. Tid.“, at den, hvad enten den fra Begyndelsen havde handlet svigagtig eller blot skjodesløst, bedrog sine Læsere, og saa mener „Fdl.“, at Sligt aldeles Intet har at betyde. „Det Fornærmelige heri,“ siger det, „kan ikke ligge i de Side om Side henstillede Alternativer, thi det ene af dem er ikke fornærmeligt; altsaa maatte det ligge i Ordet „bedrage“, men deri kan det heller ikke ligge, thi dette behøver, ifølge almindelig Sprogbrug (s. Ex. Skinnet bedrager, Haabet bedrager), ikke at betyde Andet end skuffe.“ Nu veed man det. Pro primo: naar man siger til en Mand: Du est en Slyngel, en Hærfjænder, eller ogsaa est Du en Tallerkenslikker, saa følger af „Fædrel.s“ fortræffelige Læsesætning om Alternativerne, at da nu Tallerkenslikker i og for sig ikke er nogen Injurie, er Slyngel og Hærfjænder det heller ikke. Pro secundo: naar man siger om en Mand: „Du bedrager din Næste,“ saa mener „Fædrel.“, at det er saare uskyldigt, det er kun at „skuffe“ i den alleruskyldigste Hensigt. Jeg beder Hr. Levin notere denne Forklaring i hans formodede Samling af eenskyldige Ord. Naarjaltfsaa et lignende Juristeri som det, „Fdl.“ har givet en Prøve paa, skulde være anvendt i Proceduren, ja maaskee endog i Domsconclusionen — og det har man Exempler paa før — saa fulgte ganske naturligt deraf, at Hr. Krabbe i en eventuel Retsfag kunde have studt en hvid Bind efter den offentlige Fyldestgjørelse. Har han nu tilfidesat denne, og taget sig selv tilrette, saa har han idetmindste „Fædrelandets“ Vidnesbyrd for, at han ikke har gjort Uret, hvorvel jeg derimod paa ingen Maade indrømmer, at han har gjort Ret. Det er ellers yndigt at see de Selvbekjendelser, hvormed „Fædrel.“ er kommen i Anled-

ning af hiin fameuse Sag, blandt Andet den, at det har været grovt og nærgaaende mod stikkelige Folk, som det har truffet paa sin Vej. Selverkjendelse er Begyndelse til Forbedring, sige Philosopherne, men der er ogsaa andre Philosopher, der sige: naturam furca osv. Og Matrosen, hvem man bebrejdede, at han bandede altfor slemt, sagde: „Det veed jeg nok, men jeg kan“ — og saa bandte han — „jeg kan ikke gjøre for det. Det ligger nu engang i min Natur.“

Ja, Naturen faaer Skyld for saameget. Naar min Kone taler vel meget, naar min Datter er lidt coquet, naar min Tjenestepige gjør sig lidt Fordeel paa Kurven, naar jeg holder meget af Jordbær og ikke bryder mig om Kirsebær, saa er naturligviis Naturen Morsagen. Men efter den Regel kan man aldeles ikke gjøre for hvad man gjør; som man er skabt, er man nu engang, og man kan umuligt forandre sig. Det er vel ogsaa derfor, at jeg bestandig understriker mig:

Erhødigst
 Petersen,
 Fuldmægtig.

LV.

Den 11te Juli 1863.

Høifæredede Hr. Redacteur!

Enten kommer man for tidt, eller man bliver reent borte. Denne Gang gjør jeg det Første, men Anledningen er ogsaa af en saa uforkastelig Vigtighed, at der neppe behøves nogen Undskyldning. Jeg læste nemlig for et Par

Dage siden i Deres Blad, at Professor Høedt havde opgivet en væsentlig Deel af Scene-Instruktionen, saaledes at det var overdraget Skuespiller Holst at sætte de ældre Stykker i Scene, medens Hr. Professor Høedt beholdt de nye Arbejder, samt at Marsagen dertil maatte søges i, at Sidstnævnte fandt det hele Arbejde altfor anstrengende. Utvivlsomt er dette en epochegjørende Begivenhed, og jeg skal sige Dem hvorfor. Naar en Sag har været af den overordentligste Vigtighed, da den blev forberedt og kom til Verden, maa den naturligviis ogsaa være af den overordentligste Vigtighed, naar den bliver omgjort. Og den nuværende Generation behøver ikke at gaa langt tilbage for at kunne erindre, hvor vigtig Sagen dengang var, da Prof. Høedt absolut skulde være Scene-Instructeur, og hvorlunde det hed, at Theatrets Frelse alene beroede derpaa, at han alene var Manden, som kunde paatage sig dette Gjenfødelsens Værk, at Kunsten gik i Spaanerne, naar det ikke skete osv. Det var i 1857—58, og hvor rige vare dengang ikke „Dagbl.“ og „Berl. Tid.“ paa Artiller, som udførligt udviklede Nødvendigheden af, at Prof. Overstou gik bort, samt at Høedt, som dengang ikke var Professor, men vistnok fortjente at være det, kom i hans Sted. Men det var ikke blot Overstou, der var Tale om, der var ogsaa Tale om Heiberg, der aldeles ikke vilde erkjende den omtalte Nødvendighed, ogsaa han burde gaa sin Vej, og Fru Heiberg ligerviis, — og Heiberg og Fru Heiberg og Overstou gik deres Vej, Alt fordi Prof. Høedt skulde blive Scene-Instructeur, for at Theatret kunde faae nye Meubler, og for at Hr. Christensen, som dengang ikke endnu var Justitsraad, men sikkert fortjente at være det, kunde blive Theaterdirecteur. Man glemmer hurtigt i vore Tider, hvor den ene nye og vigtige Begivenhed afløser den anden, og derfor er det maaskee rigtigt at see engang imellem tilbage paa Fortiden, for at kunne forklare sig Nutidens frappante „Fremtoninger“. (Jeg betjener mig af dette Ord til Ære for Hr. Goldschmidts Tilbagekomst fra England). Men det

Tilbageblik, jeg her har tilladt mig, er rigtignok ikke nogen Forklaring af, hvad der nu er skeet, nemlig at Hr. Høedt har opgivet næsten den vigtigste Deel af det Embede, som han for Theatrets Held og Frelse paatog sig, og som Ingen uden han var capabel at udfylde, et Embede, hvis Vigtighed ved udførlige Deductioner var gaaet op for den undrende Samtid. De, Høistærede! har rigtignok givet en Forklaring af denne Fremtoning, idet De siger, at Prof. Høedt har fundet Arbeidet uoverkommeligt. Men naar man nu veed, at Dr. Ryge paa sine gamle Dage overtog denne Post, tillige var Garderobeinspecteur og derhos spillede idetmindste 3 til 4 Gange om Ugen Komedie, og det temmelig godt, foruden at han dog ogsaa selv maatte prøve, for at kunne spille Komedie, saa forekommer denne Forklaring mig dog temmelig usandsynlig. Jeg skal imidlertid gjerne indrømme, at der er Forskjel paa Scene = Instruction. Et er det at instruere som Hr. Høedt, et Andet at instruere som Ryge eller Overskou. Det Første er vistnok overordentlig fortræffeligt, idetmindste blev det sagt forud, og til at udføre det Fortræffelige udkræves der tilvisse overordentlig megen Tid og overordentlig meget Arbeide, og saaledes kan det jo nok være, at Arbeidet bliver uoverkommeligt. Men jeg skal dog dertil bemærke, at naar det virkelig er saa fortræffeligt, som jeg paa ingen Maade betvivler at det er, er det dog noget underligt, at det Fortræffelige ikke er kommet for Dagens Lys i Modsætning til det, som det Fortræffelige skulde erstatte. Kjendere have sagt mig, at man aldeles ikke har kunnet spore nogen Forskjel i Stykkernes Udførelse nu mod forhen, at Præcisionen var fuldt saa god tidligere, og at Forstjellen for en væsentlig Deel nu kun bestaaer i en Udstilling af pæne Meubler, Bordtæpper, Vaser og Ripsfager, der forlyste Diet. Er det det Hele, som man jo dog vil paaastaae, saa kan det ikke negtes, at Forandringen har været dyrt kjøbt, og at det neppe har været Umagen værd for den Sags Skyld at gjøre en saa gennemgri-

bende Revolution. Men de, som dømme saaledes, ere vel Smagens Herostrater, Materialister, der ikke have det indre Syn for Kunsten. Og da nu vistnok Mangel paa Erkjendelse og rigtig Burdering, der har gjort Hr. Prof. Høedt led og kjed om ikke af det Hele, saa idetmindste af en Deel deraf, og ialfald af den Deel, hvis Iscenesætning vækker mindst Opmærksomhed. Og her har De saaledes en meget plaussibel Forklaring af den store Begivenhed, at Hr. Høedt har besluttet at afgive en vigtig Deel af den Post, han for Theatrets Frelses Skyld overtog i Foraaret 1858.

Da jeg nu netop er ved at skrive, vil jeg ikke undlade at takke Hr. C. S. i „Fædrelandet“ for den Opmærksomhed, han har stænket mine Bemærkninger om den polske Opstand. Men selv om det ikke var skeet, vilde jeg utvivlsomt have takket ham for den nydelsesrige Belæring, han har givet tilbedste, og som har bevirket, at jeg nu betragter samme Opstand med ganske andre Øine end tilforn. Det er vel ikke ganske overbevisende Grunde, der have frembragt denne Forandring i mine Ideer, men snarere Beundringen med Hensyn til Hr. C. S.s sproglige Dplysninger i det Polske og Russiske, hvorved jeg med Holberg maa tage min Hat af og sige: „Om Forladelse, jeg vidste ikke, at Herren var saa lærd.“ Dertil kommer endnu den smukke Maade, hvorpaa han, om ikke forsvare, saa dog idetmindste undskylder de Snigmord, Undsigelser og lignende Handlinger, der betegne den polske Opstand. Rigtig nok beklager han, at flige Midler skulle være nødvendige, men nødvendige ere de dog til Despotismens Bekæmpelse. Fader Lohola, glæd Dig, Du mangler dog ikke Disciple, og — — Dog stop! det er sikkert ikke sundt at gaae videre; i denne stridbare Tid kunde det jo let gaae mig, som det gik Fader Mollberg paa Kroen i Rostock, hvorefter han synger:

Jag satt og spelte nykter og sur
 Drottningens polska i Polen, G dur;
 Rundt kring mig satt förståndiga män;
 Den drack ett stop, ett halfstop drack den,
 Men hur det var satt,
 Slog en af min hat,
 En ann' sad' åt mej:
 Hvad fan angå dej
 Polens affärer? Pling plingeli plång.
 Spela ej polska, men lär dig engång
 Ha tand för Tunga. Pling plingeli plång.

Erbødigt
 Petersen,
 Schuldægtig.

LVI.

Den 7de August 1863.

Høistærede Hr. Redacteur!

Ved Naturforsker mødet i Stockholm forleden med-
 deelte Prof. Scharling, at han i en Spegeflid havde
 fundet alkoholagtige Bestanddele eller, paa andet jevnt
 Danst, Spiritus. Denne Oplysning forklarer nu
 paa en temmelig tydelig Maade, hvorfor man, naar
 man har været lidt paa Svir om Aftenen, finder sig
 forfrisket ved den næste Dag at nyde en salt Sild —
 det er den alkoholagtige Bestanddeel, som bevirker denne
 Forfriskelse og Vækkelse. Nævnte Oplysning og de
 Værdomme, som deraf kunne drages, hører vel egentlig
 ind under Deres lægevidenskabelige Correspondent, Dr.

Brummes Ressort; men da den jo mulig kunde være undgaaet hans Opmærksomhed, har jeg ikke villet undlade at fremdrage samme ikke blot som særdeles værdifuld, men tillige fordi derved forklæres det Spirituelle, der udmærke Nordboerne som specielt spegefildnhydende Nationer. En Spegefild synes saaledes at være for Nordboen det Samme som attist Salt for Grækerne, og naar Nogen lægger en høi Grad af Mandrighed for Dagen, saa kan man nu saa temmelig være sikker paa, at Vedkommende har nydt en salt Sild til Frokost. Dette til Underretning for „Pjerrot“, som, idetmindste i den senere Tid, ikke lader spore, at han er en Ynder af denne Spise, men ialfald kun holder sig til den groveste Art, de saakaldte Graabeenssild, hvorved det Plumpe kommer i det Mandriges Sted. Dette til Underretning for „Fædrelandet“, som i sin skandinaviske Uregelse lader den gode Tone „springe fra Beghætten“ og stadigt vedbliver at udmønte grov Courant. Nu ja, er der Noget, som kan undskyldes, saa er det „Fædrelandets“ onde Humeur. I eet Livsspørgsmaal, det skandinaviske, er det raget uklart baade med „Aftenbladet“ og med „Dagbladet“, sine tidligere Bundsforvandre, og i et andet Livsspørgsmaal, Holsteens Udsondring, er det raget uklart med sig selv. Og medens det ulmer rundt om i Europa mellem de store Potentater, medens disse saa smaat forberede sig paa krigsgerste Eventualiteter, er Krigen i fuld Gang iblandt Pressens mindre Potentater hos os. „Dagbladet“ har opsagt „Fædrelandet“ Huldskab og Trofskab, „Fædrelandet“ har sendt „Dagbladet“ et Feidebrev, og nu flaae de løs paa hinanden, og der flyde Strømme af Blæk. Det er opbyggeligt, hvor Sandheden kommer for Dagen ved en sliq Controvers. F. Ex. den, at „Fædrelandet“ er meget tilbøielig til at see gjennem Fingre med sine Venners og Troesfællers Svagheder, medens det ved alle Leiligheder sparker til sine Fjender. Det er „Dagbladet“, som siger dette om „Fædrelandet“, men „Fædrelandet“ kunde vistnok accurat med ligesaa

megen Føie sige det om „Dagbladet“, de give hinanden i dette Capitel saamæn ikke meget efter. Iøvrigt kan det ikke negtes, at „Fædrelandet“ viser en sjelden Consequents. Der var nu den nye Varedepotsag; Anklagen, der tydede paa Bestikkelse paa den ene Side og urebelig Fremgangsmaade paa den anden Side, kom først frem i „Fædrelandet“. Der fandt paa Grund heraf et Overstjøn Sted, hvis Resultat meddelees af samme Blad paa saadan Maade, som om Anklagen var fuld begrundet. Nu meddeles en udsørligere Extract af Overstjønnen i „Berl. Tid.“, og det viser sig da tvertimod, at Anklagen er uberettiget og de Anklagede angerløse. Men „Fædrelandet“ vil alligevel have Ret — hvorfor skulde det vel have feilet, og Kjællingen sagde jo ogsaa: klippe, klippe, klippel! Det dreier og vender Overstjønnen, og faaer da ud, at der alligevel er begaaet store Misligheder. Denne Consequents gjælder ogsaa vor Conseilspræsident. Han skal nu engang formedelst sin Antistandinavisme (i „fædrelandsk“ Forstand) og sin Note i det polske Anliggende være kommen i Miskredit hos den svenske Konge, som aldeles ikke vil have at bestille med ham, og han skal saaledes være den væsentligste Aarsag til, at der ikke kan opnaaes noget Forsvarsforbund med Sverrig. Det er sagt mangfoldige Gange. Nu kommer „Dagbladet“ og fortæller, at Hs. Excellence Hall under Kong Carl den Femtendes Ophold paa Skodsborg har havt en halvanden Times Samtale med ham. Det kan aldrig være muligt, tænker „Fædrelandet“, og det maa saa heller ikke være muligt, og saa fortæller det da, at efter de Oplysninger, det har indhentet, forholder det sig ikke saaledes, som „Dagbladet“ har meddeelt. Senere er jo rigtignok „Fædrelandet“ kommet med en Bemærkning om, at Sagen dog muligen kunde forholde sig rigtig, men det steer dog paa saadan Maade, at hiin stjerne Consequents alligevel kommer frem. Ja, unegteligt har „Fædrelandet“ havt mange Ergrelser. Der var nu f. Ex. Vandbrugsmødet i Helsingborg,

hvor, som „Fædrelandet“ bemærker, de danske Deeltagere ikke vare overdrevent heldigt repræsenterede af Taler, saa at Kong Carls „varme“ Skaal for Danmark blev besvaret med en „temmelig kold og flau“, og et andet Svar var „blot og bar underdanigt“. Ikke sandt, det er ærgerligt! Men hvor kunde det ogsaa være Andet, naar Hr. Ploug ikke selv var tilstede ved en Leilighed, hvor han jo vilde være selvstreven Taler.

Til „Fædrelandets“ Ergrelser hører ogsaa Indsamlingen til Polakkerne. Det er ikke gaaet rigtigt godt dermed trods de mangfoldige Anstrengelser, der vare gjorte. Og Bazaren var alt Andet end det, man tænker sig ved en Bazar, men det Værste var, at det varede forlænge med Klampenborgbanens Aabning til at Folk kunde komme ud paa den og gjøre Indkjøb i Bazaren, og derfor gav „Fædrelandet“ Jernbanebestyrelsen paa Hovedet. Dog skal det siges, at der ogsaa hos os gives Exempler paa en mageløs Opoffrelse for den polske Sag. Jeg nævner Lægen i Silkeborg, der har ydet Beløbet af en solgt Seng som Bidrag. Det er en Hengivenhedens Yderlighed, som man skal søge Måge til i selve Polen.

Jeg skal ellers fortælle Dem, at min Kone aldeles ikke er tilfreds med de nuværende Tilstande. Hun siger, at vi vel nok have Frihed, men at det kun er en Frihed af Navn, at man nu ikke har Lov til at bevæge sig frit, ja, at det er meget værre nu, end dengang vi ingen Frihed havde. Forleden vilde hun have sine Sengklæder soledet, og hun havde allerede gjort Anstalter til at faae et Sengelad tillæns, men saa gjorde jeg hende opmærksom paa, at det ikke mere var tilladt at sove Sengklæder paa Gaden. En anden Gang vilde hun have sine Gulvtepper bankede ud ved Boldværket, som hun var vant til; men ogsaa dette betydede jeg hende, var forbudt. Vi skulde have Brænde, og da Gaardsrummet var lille og Gaden bred, meente hun, at der Intet var iveien for, at Brændet kunde sauges og hugges udenfor; men saa gjorde jeg hende

opmærksom paa, at man forinden maatte have Politiets Tilladelse dertil, hvilket vakte hendes store Harm. „Nu skal man vel ogsaa spørge Politiet om Tilladelse til at tage i Skoven eller paa Komedien,“ sagde hun forbitret. Men hvad Bestemmelsen om Torvekurvene angaaer, saa finder hun den ikke ganske ubillig. Tjenestepigerne have altid bredet sig saa voldsomt paa Fortougene med deres Kurve, at der ikke var Plads for stikkelige Folk, meente hun og hun mindede om, at hun engang havde faaet en ny Mantille spoleret ved Conflicten med en Kammejerding, der stak ud af en Piges Torvekurv. Desuden var det godt, at de kjæphøie kjøbenhavnske Tjenestepiger dog holdtes lidt indenfor deres rette Stranker. I mit stille Sind gjorde jeg rigtignok den Bemærkning, at naar hun selv var Pige, vilde hun maaskee modificere sine Anskuelse om denne Bestemmelses Fortræffelighed, men jeg holdt den klogelig hos mig selv. Ligesaa tilfreds som min Kone er med denne Bestemmelse, ligesaa tilfredse ere sikkert ogsaa de Blade, der referere minutieust hver Gang en Pige, der forseer sig mod Bestemmelsen, bliver „strevet“ eller transporteret paa „Stationen“ (nu hedder det ikke mere „Kammeret“), og saa siden maa møde for den offentlige Politiret. Det er et Stof, der er udtømmeligt, og det er jo godt at have et udtømmeligt Stof i denne magre Tid at servere med, især naar det stundom kan tillaves med sauce piquante. Til de udtømmelige Stoffer — om ikke i Bladene, saa dog i Københavnernes Conversation — har Klampenborghanen hørt siden dens Abning, og der er Faa, som ikke vide at fortælle om de Fataliteter, de have hørt at kjæmpe med paa Grund af det stærke Tilløb især om Søndagen. Men det forekommer mig, at netop dette stærke Tilløb godtgjør, at Folk ikke bryde sig saameget om disse Fataliteter, og man veed jo, at man ogsaa gjerne bærer slige til Skue for at kunne gjøre sig lidt interessant. For Raperkudskene skal nok Vanen have været meget indbringende, thi Folk, som ikke kunde komme

med Banen — og det er nok det største Antal om Søndagen — have intet andet Middel i deres store Baande end at tye til disse Rudske, der ogsaa vide at sætte en høi Priis paa denne Tillid. Den Concurrency, som man meente vilde ruinere dem complet, har saaledes gavnet dem ikke saa lidet. Demokritos sagde: „Rigtigt er det at nyde det Gode, som Diebliffet byder“; men der var en anden Mand, der muligviis ogsaa har været Philosoph, som sagde: „Efter den søde Kløse kommer den sure Svie.“

Saa rigt dette Stof end er for Conversationen, saa vil det dog sikkert i disse Dage blive overstraalt eller maastee ganske fortrængt af et andet, der rigtig nok ogsaa er ulige interessantere. Det er 2det og som jeg vil haabe sidste Udgave af Magistratens Hovedværk, Bogen om Indkomstskatten. Har denne Bog sine Ulemper, som Ingen vil negte, har den ogsaa den betydelige, Alt overveiende Fordeel, at den tillader et høist interessant Indblik i Naboen og Gjenboens, i Vens og Fiendes Forhold, og paa en aldeles lovlig Maade tilfredsstiller en let forklarlig Videbegjærlighed. Men derom skal jeg maastee tillade mig at udtale mig lidt nærmere en anden Gang.

Erhødigst
 Petersen,
 Fuldmægtig.

LVII.

Den 10de September 1863.

Høistærede Hr. Redacteur!

Nu skal da Forsvarsalliancen mellem Danmark, Sverrig og Norge være, om ikke fix og færdig, saa dog sin Afslutning nær. Man raaber Hurra i den skandinaviske Leir, og Hs. Excell. Hall er Dagens Helt, eftersom han ved sin diplomatistiske Kløgt har kunnet bringe det saa vidt at bekæmpe den Uvillie, der efter paalidelige Mænds Forsikkring skal have været tilstede hos Hs. Majestæt Kong Carl den Femtende mod at indlaabe sig med det nuværende Ministerium i nogen Forhandling dette Spørgsmaal angaaende. Seg maa imidlertid bekjende, at jeg har saa mine egne Tanker om Sagen. Det er nok ikke saameget den diplomatistiske Kløgt som Omstændighedernes Magt, der har frembragt Miraklet. Var Sverrig ikke optraadt paa saa slem en Maade mod Rusland i det polske Spørgsmaal, og med Diet længselsfuldt fæstet paa Finland, og havde Rusland ikke rustet sig saa stærkt i det samme Finland, og endelig var der ikke indtraadt en saadan Vending i den franske Politik, hvorved der er Udsigt til, at det polske Spørgsmaal vil træde i Baggrunden og Rusland blive mægtigere end nogensinde, hvorved det da muligen kunde falde det ind at afgjøre en lille Mellemregning med Sverrig — var alt dette ikke skeet, saa vil jeg tillade mig at troe, at den svenske Regjering aldeles ikke havde været saa ivrig i at gaae ind paa den omtalte Alliance, og at den — skjøndt sikkert med blødende Hjerte — havde ladet Danmark støtte sig selv. Tin-

gen er den, at den trænger maaskee mere til os, end vi til den, og under saadanne Omstændigheder er det saa hypperligt at spille Protectorens Rolle. En stjern Dag kan det maaskee blive Tilfældet, som „Fædrelandet“ jo alt har bebudet, at vore Senser blive sendte op til Finland, medens vi muligen meget godt kunde behøve dem til at beskytte Danmarks Gydgrændse mod Preussen; men vi maae jo fyldestgjøre en Alliances Forpligtelser, og saa hjælpe ingen kjære Moder. Jeg har ogsaa seet adskillige brave Mænd ryste paa Hovedet over denne Udsigt til en Hjælp, hvorved det nok egentlig bliver os, der komme til at spille Hjælperens Rolle. Gud hjælpe os for Alliancen, sige de, vi vare engang allierede med Frankrig, og saa mistede vi Norge. Men saa sige Andre: det er dog prægtigt at kunne imponere med en Alliance, det kan maaskee sætte Tydskland i Respekt, saaledes at det dher sig. Men naar det ikke vil dye sig overfor det lille Danmark, som har sin største Styrke i sin Veliggenhed, i sin Eidenhed og i sin gode Ret, saa vil det heller ikke dye sig overfor Danmark plus Sverrig, især naar det samme Tydskland kan vente, at Rusland da vil gribe Leiligheden til at afgjøre sin Regning med Sverrig. Og den Hjælp, vi ville faae fra Sverrig, vil vel ogsaa indskrænke sig for en væsentlig Deel til det Imponerende i Alliancen. Det er en Pistol, der ikke er ladet. Thi naar „Snällposten“ alt har fortalt, at Sverrig ingen Flaade har og kun kan disponere over 20,000 Mand, som det vel ikke kan afsee synderligt af, saa lader det til, at vi ere godt hjulpsne. Tscherning talte i Rigsraadet Noget om ikke at lade sig føre paa Glatis og fik forferdeligt paa Hovedet derfor af „Fædrelandet“. Men nu er det vore Diplomater, der her, tilsthyndede af vore Eiderskanbinaver, have bragt os paa Glatis, og jeg er meget bange for, at den frelsende Arm, der rækkes os, mindre vil forebygge vort Fald end fremme det. De kjender jo Historien om Kampen og Dvergen, der drog ud paa Eventyr. Den kan i nærværende Tilfælde maaskee

passé, men rigtignok lader det jo til, at Ræmpen ingen Ræmpe er, og endeel svagere end Dvergen, og saa er det jo rimeligt, at Sidstnævnte gaaer af med Bryglene.

Og skjøndt nu vor Regjering gjør Alt, hvad „Fædrelandet“ ønsker sig i den nævnte Retning, og skjøndt den nu har taget Tiløb til Nordens Enhed ved et blodigt Vindemiddel, er det dog saa utafnemmeligt at lade en af sine vilddanske Correspondenter fra Slesvig skjælde „Statsraadsformanden“ Hall, Sønnensønne „af den paa sin Fod fra Landsbyen Hall for saa og saa mange Aar siden udbrandrede Landværnsmand“, Huden fuld, fordi han ikke strax incorporerer Slesvig i Danmark. Men det er jo saa naturligt. Naar Bladet seer, at dets Skjældsord have havt Magt til at virke i een Retning, saa bør der fortsættes dermed, for at Virkningen ogsaa kan vise sig i en anden, og Midlet er jo, som man seer, probat. Ulykken er imidlertid den, at naar „Statsraadsformanden“ vil vise sig ligesaa eftergivende udadtil, som han saa gjerne vil vise sig indadtil, saa indtræder et stygt Dilemma, som kan bringe den Bedste fra Concepterne. Thi Eftergivenhed indadtil kan let komme til at blive Modstand udadtil og omvendt, og det gjentager sig ikke saa let, hvad der skete den 6te November 1858, at Eftergivenhed mod Udlandet ogsaa er Eftergivenhed mod det raadende Parti herhjemme. Men under alle Omstændigheder er det ikke kjønt af „Fædrelandet“, at det er saa slemt mod „Statsraadsformanden“; jeg kan forsikre, at turde han blot, saa gjorde han gjerne Alt for at tilfredsstille det og dets Venner; han holder vel ogsaa af Fakkeltog og anden Artighed, og det er dog altid ubehageligt at være Gjenstand for saa grovt Kastestøts som det, „Fædrelandet“ har en udmærket Døvelse i at betjene sig af, og som det stundom henter langveisfra.

Men Utafnemmelighed er jo Verdens Gang. Og dog gives der Undtagelser fra Regelen. Jeg læste forleden i „Illustreret Tidende“ en Biographi over Grev Sponneck og forbausedes. „Illustreret Tidende“ er dog

et meget sindelagsdygtigt Blad — jeg tillader mig at oversætte „gesinnungstüchtig“ paa den Maade — og derfor var Overraskelsen stor over at see en Mand, der paa ingen Maade har været sindelagsdygtig i det raadende Parties Forstand, rost i den Grad og hans For tjenester fremhævede i enhver Henseende. Det sagdes vel ikke med rene Ord, men idet Bladet nævnedes alle de Forbedringer, som Rigets Bestyrelse har modtaget under ham, udtaltes det dog indirecte, at Grev Sponneck har overstraalet alle andre Statsmænd siden 1848. Men det kan jo rigtignok ikke negtes, at denne Erkjendelse kommer noget seent, og det er vel meget tvivlsomt, om den var kommen, hvis man ikke alt betragtede ham paa en vis Maade som død og saaledes meente at kunne skrive en Art Nekrolog. Skulde han ikke følge Kong Georg til Grækenland, og betragtedes han endnu som Ministercandidat, som Den, paa hvem Mange her i Landet have deres Dine fæstede, fordi de stadigt have næret den samme Erkjendelse, som nu offentligt kommer frem selv fra det modsatte Parti, saa betvivler jeg meget stærkt, at Biographien i „Illustreret Tidende“ havde seet Lyset. Ialsald vilde den da have klinget endeel anderledes, og saa havde vel ogsaa Barfod skrevet den. Det er en Mand, der forstaaer at skrive Historie; han gjør det omtrent paa samme Maade, som naar Fanden læser Bibelen.

Ja, Tiden er alvorlig nok, og for Den, som ikke dvæler i Diebliffet, men seer lidt længere ud i Fremtiden, er der riigt Stof for alvorlige Betynmringer. Her mærker man rigtignok Intet til en sliq Betynmring, man gaaer i Tivoli, i Alhambra, i Teltleiren (Kjøbenhavnernes nyeste Forlystelsessted), man morer sig og lader Dem være lige. Apropos Teltleiren! Der skal her have været opplantet svenske og norske Faner ved Siden af den danske. I en dansk Veir en anden Fane end den, „som har sit eget Navn“, det har man vistnok endnu ikke tænkt sig! Og jeg tvivler stærkt om, at det i en svensk eller i en norsk Veir vilde blive tilladt at

heise Dannebroge, ja man vilde maaskee ansee Sligt som en Formastelighed mod Landets Farver og lade Vedkommende, der gjorde sig skyldig heri, exemplariter straffe. Men vi ere jo ogsaa Danske, om hvis Beskedenhed det alt hedder hos Wessel:

„Men naar han for vidt den driver
Og alt Fremmed Fortrin giver,
Den en Dyd ei nævnes kan
Og fornædret danske Mand.“

Og foruden at man morer sig, glæder man sig ogsaa over, at Høsten lover saa godt, og at der saaledes vil blive billige Priser. Min Kone, der er en stor Besimist i denne Retning, ryster imidlertid paa Hovedet, og kommer saa frem med et Fransktbrød eller en Ivedbak som talende Beviser. „See engang paa det Brød,“ siger hun, „skulde man troe, at Hveden nu kun koster 8 til 9 Rd. Tønden? Det er jo ikke meget større end dengang Hveden kostede 13 til 14 Rd. Er der Noget, der har godt af de billige Priser, saa er det Bagerne. Al ja — vi savne dog den gamle Nathanson, han forstod at læse Bagerne Tæsten. Og det var dog meget bedre, at Politiet og Magistraten paasaae saadant Noget, end at de jage de arme Sælgekoner bort fra Torvet og forhindre dem fra at ernære sig paa en redelig Maade. Ja, det er en rar Frihed, vi har. — —“ Jeg skal ikke videre citere, hvad min Kone hyderligere bemærkede, ligesaa lidt som jeg skal gjentage, hvad jeg svarede for at bibringe hende bedre Anskuelse. Det hjalp Intet, og hun paa lagde mig udtrykkeligt at bede Dem ved Leilighed see ind til Bagerne og Magistraten, der nu i hende have en Fjende, som ikke er at foragte, — det kan jeg af Erfaring forsikre Dem.

Erhødigst
Petersen,
Fuldmægtig.

LVIII.

Den 22de October 1863.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Execution eller Ikke-Execution, det er Spørgsmaalet, som drøftes i alle Kredse, men det giver dog neppe det Hovedbrud, som Spørgsmaalet om Være eller Ikkevære — skjøndt det maaskee for os indeholder Spørgsmaalet Være eller Ikkevære — voldte Prinds Hamlet. En møder en Bekjendt paa Gaden; der spørges først til hinandens og Familiens Befindende, saa taler man et Ord om Veiret, om den mærkelige milde October, som man ikke kan huske Magen til, saa klager man, naar man er Kjøbmand, over de daarlige Tider, og saa spørger man: „Hvad siger De om Executionen? Gaaer vi den?“ Den Adspurgte sætter et betænkeligt men tillige dybsindigt Ansigt op, lægger Stokken (hvis han har en saadan) paa Næsen og svarer: „Ja, det er vanskeligt at vide. Efter min Mening faae vi den, for Tydskland kan umuligt være Andet bekjendt; men det kan sgu ogsaa gjerne være, at der i det sidste Dieblit ikke bliver Noget af den, for Stormagterne ville ingen Krig have heroppe.“ — „Det er ogsaa min Mening,“ siger den Anden, og dermed stilles De, trykkende hinandens Hænder. Saadan omtrent drøftes Sagen, saadan omtrent er den Bevægelse, som Udsigten til en Execution i Holsteen vækker her i Kongens Kjøbenhavn. Og saa kan vort Ministerium, der ikke er forknøt, og saa kan vort Rigsraad, som jo ogsaa er meget freidigt, uforstyrret arbejde paa Forfatningsforandringer og foretage Keiserfsnittet med Holsteen. Men Ministeriet beder

dog Rigsraadet om at gjøre det af i en Fart, og i saa Henseende kommer jeg til at tænke paa Manden, der gik ind til en Friseur for at faae sit Haar klippet. Friseuren gav sig under Arbeidet til at fortælle en Historie, som truede med at blive temmelig vidtløftig, hvorover Kunden utaalmelig raabte: „Gjør det kort, gjør det kort!“ Det efterkom Friseuren paa den Maade, at Kunden var aldeles skaldet samtidigt med, at Historien var forbi. Det kan maaskee ved Ministeriets Iver gaae paa samme Maade, at der tilsidst ikke er mere tilbage af Forsatningen, den nye som den gamle, end der blev Haar tilbage paa Mandens Hoved.

Imidlertid ruste vi os, 12000 Mand skulle opstilles i den sydlige Deel af „Riget“; saaledes er det mig fortalt, at Ministeriets Andragende til Finantsudvalget om de fornødne Pengemidler dertil har lydt. Det er en meget elastisk Betegnelse, især i Ministeriets Mund. Det kan ligesaa godt være i Holsteen som i Slesvig. „Riget“ kan udadtil betegne Monarchiet til Elben, indadtil „Danmarks Rige“ til Eideren, alt ifølge Omstændighederne, ligesom Ministeriet efter Omstændighederne er heelstatlig eller eiderdansk. Man veed altsaa ikke om Opstillingen skal stee i Holsteen eller i Slesvig; men jeg tænker dog, at man vælger det Sidste, thi det Tidspunkt er jo kommet, da man ikke behøver at bryde sig videre om Holsteen. Det er isøvrigt temmelig besynderligt med Niemedet for vore Rustninger. Naar en Stat rustet sig, saa stee det enten for at forsvare det Gebet, det alt besidder, eller for at erhverve noget mere; men man har dog aldrig hørt, at det stee for at slippe en betydelig Deel fra sig af det, man alt er i Besiddelse af, og det synes dog til Syvende og sidst at være Hensigten. Men det er formodentlig Noget, der hører til den høiere Politik, som vi Rægsfolk ikke kunne begribe.

Der passerer overhovedet Meget, som man ikke let kan begribe, naar man ikke har den høiere Dannelses eller en udviklet Erudition. Ubegribelig er mig f. Ex.

Politiets Optræden mod de unge Studenter, der gjorde
 lidt Commers i Byens Gader og derpaa drog ud til
 Gressstøtten, for at tilbede de derværende fire Muser,
 hvilke de, som Herrerne i Nandernes Rige, jo maae
 ansee som deres udelukkende Eiendom. Ungdommen
 maa mere sig, og skeer det ogsaa lidt paa den offentlige
 Ordens Bekostning, saa bør man dog huske, at de unge
 Mennesker ved deres anstrengende Studier om Dagen have
 Ret til at forlyste sig om Natten, ellers kan det jo let
 hænde, at Legemet bukter under for Sjælens Anstren-
 gelser. Politiet er derfor ogsaa meget at dable, at det
 søgte at standse dem i deres smagsfulde ethiske og æsthe-
 tiske Adspredelser; tvertimod mener jeg, at Studenter-
 foreningen burde tildeles Ret for dens Medlemmer til
 at slaae Gjakken løs en eller to Nætter om Ugen i
 Byens Gader, og saa kunde der maaskee af Politidi-
 recteuren blive udviist nogle Politibetjente, som de havde
 Ret til at lege Himmelspræt med i Kirsebærgangen og
 maaskee ogsaa smide i Stadsgraven som Toppunktet af
 denne ustyldige Fornøielse. Det var virkeligt ikke mere
 end billigt. Og nu de fire unge Mennesker, der som
 Offerlam, smykkede med hvide Halstørklæder, indfandt sig
 i den offentlige Politiret. Ivi vorde Dig, Cancelliraad
 With, at Du idømte dem Mulet og ovenikjøbet holdt
 en straffende Formaningstale til dem. Hvorlidet kjender
 Du, der dog selv er Student, Studenternes høie og
 hellige Rald! Nei, saa bar „Dagbladet“ sig dog smukkere
 ad, hvis Redacteur ogsaa er Student. Det fortalte
 nok Sagen, men det trak dog ikke de unge Mennesker
 frem for Offentligheden ved at nævne deres Navn. Og
 det er ifandhed smukt af „Dagbladet“, da det jo har
 gjort sig til en Regel, at nævne de Syndere ved Navn,
 som møde i Politiretten, anklagede for saa store For-
 seelser som at spille Vand, gaae med Kurve paa For-
 tougene, gjøre sig skyldig i Nattesæde osv. Naar det
 nu har gjort en Undtagelse med de fire Musasøner,
 saa viser det ved at at gjøre Brud paa sine Principer
 en rørende Selvfornægtelse, der fortjener saameget mere

Baastjønneise, som der er Tøie til at antage, at en Undtagelse ikke vilde være steet, naar det havde været andre end de unge Herrer i Landernes Rige, der havde gjort Gadespilopper. Kierkegaard vilde utvivlsomt see noget meget komist i denne Prøve paa „Dagbladet“s Retsfølelse, der fremtræder i Destinationen mellem studerede og ustuderede Lovovertrædere og i Modsætningen mellem disse. Men Sagen er dog ikke komist alene, den har ogsaa en alvorlig Side, der fremtræder af sig selv og ikke behøver at paapeges.

Ved at omtale disse fire uskyldige Lam, der ere blevene offrede paa det nye Rattepolities Altar, kommer jeg til at tænke paa det mærkelige Mod, som Borgerrepræsentanternes Majoritet i disse Dage har lagt for Dagen ved at stemme imod en Forøgelse af Udgifterne til det nye Politi, naagtet „Dagbladet“ iforveien havde holdt Stadens Fædre de frygtelige Følger af et saadant Skridt for Die. Skade, at man ikke seer nær saa klart med Hensyn til de overdrevene Fordringer, der stilles fra den nye Politiks Side. Man skulde virkelig ikke troe, at det ogsaa der gjælder om at svække en Krone.

Erhødigst
 Petersen,
 Fuldmægtig.

LIX.

Den 30te November 1863.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Jo, jeg lever endnu, det skylder jeg at svare i Anledning af Deres ærede Forespørgsel, og jeg kan tilføie, hvis det iøvrigt kan interessere Dem, at mit legemlige Befinde er upaafageligt. Men gammel bliver man, om man end ikke er det, hverken i Sind eller i Skind, man ældes ved Begivenhederne, baade ved deres Mangfoldighed og deres Betydningsfuldhed. Jeg har endnu ikke, som De veed, naaet de Trede, og hvad har jeg ikke oplevet! Jeg har levet i fire Kongers Tid, og naar jeg blot i Huskommelsen gennemgaaer de Begivenheder, der have tilbraget sig i de sidste 15 Aar, svimler det næsten for mig; skal man regne efter disses Antal, Vigtighed og Betydning, kan man godt sige, at man har levet i et Tidsrum, der betyder ligesaameget som et Par Aarhundreder under almindelige Omstændigheder. At gennemføre denne Tanke, skal jeg imidlertid overlade til Historikere af Taget, jeg vil her kun indskrænke mig til at dvæle ved Diebliffet. Der er Noget, som kan sætte En graae Haar i Hovedet, hvis man ikke alt iforveien, som jo unegteligt er Tilfældet med mig, er forsynet med denne Prydelse.

Vor kjære, gode Frederik den Syvende er altsaa bortkaldt, og bortkaldt saa pludseligt, at det endnu maa forekomme En næsten som en Drøm, at Kongen hedder Christian den Niende. Skjøndt jeg af mit inderste Hjerte istemmer det Smertens og Beklagelsens Udbrud over den gode Konges Død, der lyder fra hele Na-

tionen, vil det dog være overflødigt og unyttigt at føie min Stemme hertil; der er i den Anledning sagt saa meget Smukt paa Vers og Prosa, at hvad der nu maatte komme kun kan være en mat Efterklang. Det er heller ikke min Sag, som De veed, at slaae paa slige Streng. Men det er som sagt endnu som en Drøm, at vi have faaet en ny Konge, og hvis han selv har Følelsen af, at det er en Drøm, hører den under de nuværende Omstændigheder neppe til de behageligste. Intet har været jevnet for ham, hans Stil-
ling er den vanskeligste, og overalt er han omgivet af Farer, som kun den største Forsigtighed kan besværges. Ikke saasnart satte han sin Fod paa Thronens Trin, førend de viste sig. Der var nu strax Grundloven for Danmark-Slesvig, som han skulde antage eller tilbagevise. At gjøre det Første maatte, det vidste Enhver, som seer lidt dybere i Tingene, medføre store Farer ikke blot udadtil, men ogsaa indadtil, forsaavidt som det vilde give Holsteen Anledning til at vise Opsætsighed. At lade det være vilde komme i Strid med den store Mængdes Ønsker herhjemme, der i denne Grundlov troer at see en Art Palladium, uden at de Allersleste dog vide, hvad denne Grundlov har at betyde, og om den nogensinde i Virkeligheden kan komme til Gyl-
dighed. Jeg hørte i denne Anledning tilfældigviis en Samtale mellem to Folk der stode paa Gaden. Den Ene sagde: „Har han underskrevet?“ — Den Anden svarede: „Nei“, og tilføiede: „men hvad er den Grundlov egentlig for Noget?“ — „Det veed jeg ikke,“ sagde den Første, „og jeg bryder mig heller ikke om at vide det, men underskrive skal han den — t — mig!“ Da en af mine Venner bemærkede, at Kongen dog burde skynde sig med at underskrive, gjorde jeg den Indvending, at han jo vel maatte have nogen Betænkningstid, og at det overhovedet tog sig noget besynderligt ud, at han i samme Nu, som han, ifølge sin Pligt, besvøer Fællesforsætningen, skulde vedtage en Lov, som jo op-
hævede den Forsætning, han havde besvøret, saa taug

min Ven rigtignot et Dieblif stille, men svarede derpaa: „Det kan Du maaskee have Ret i, men jeg mener alligevel, at han strax bør underskrive, det er min Mening, og det er alle Andres, og naar man vil det, saa er der jo ikke Andet at gjøre.“ — Ligeoverfor slige Argumenter var der naturligviis ikke Andet at gjøre end at tie stille. Det er ogsaa slige Argumenter, der igrunden have meest Fynd, især naar de stilles af forskjellige Magter og Magthavere. Blandt disse udmærkede sig ved denne Leilighed naturligviis den unge Magt, der har sit nye Regjeringsfæde ved Holmens Canal. Det var jo denne Magt, som ved Antagelsen i Rigsraadet havde givet sin Begeistring Lust i høie Udbrud, og den vilde have svigtet sig selv, hvis den ikke tillige nu virkede for Lovens Sanction. De unge Stemmer lode ogsaa smukt i det Frie, da de ved Kongens Kaaring fra Balconen paa Christiansborg Slot udraabte et Leve for den nye Grundlov. Denne Magt har antaget som sit Valgsprog det absolutistiske: „Vi alene vide“ osv.; det er jo i Grunden ikke Andet end en Omskrivning af det hndede: „Herre vi ere i Aandernes Rige,“ og sikkert ogsaa en meget tidssvarende Omskrivning.

Og saa var der Stormagten „Fædrelandet“. Det er dog mærkeligt, hvor Alt kan forandre sig! „Fædrelandet“ var fra første Færd, som dets lange ledende Artikler viste, langt fra fornøiet med Regjeringsudkastet. Men da det var antaget og Christian den Niende havde bestegit Thronen, fattede det en brændende Kjærlighed dertil. Det pludselige Thronskifte gjorde alle scandinaviske Drømme om en dynastisk Enhed tilskamme, det var meget slemt for „Fædrelandet“ og for Andre med det. Hvis nu Kong Christian ikke underskrev Grundloven for Danmark og Slesvig, og Stemningen var lidt agiteret, saa var det jo ikke saa ganske usandsynligt, at der atter kunde komme en Forandring i Tingene, især naar tillige den Mistillid, Bladet med høitrvæbende Ord strax ved Thronskiftet udtalte med Hensyn til Christian den Niendes danske Sindelag, har Frugter.

Der blev endog antydet, at naar der nu ikke blev Noget af den dansk-svenske Alliance, saa var Skylden Christian den Niendes. Men jeg finder, at „Fædrelandet“ har været overordentlig nærgaaende mod den svenske Konge og vel ogsaa mod den svenske Nation ved at komme med en sliq Antydning. Man skulde jo deraf troe, at det aldeles ikke var for den danske Nations Skyld, men blot formedelst det Vensteb, der herskede mellem den høifalige Monarch og Kong Carl den Femtende, at Forbundet var afsluttet. Nu, da Kong Frederik den Syvende var død, var Fadderskabet ude — eller ogsaa maa det have næret visse Forhaabninger om en dynastisk Forandring, som alene havde bevirket Ideen til en nordisk Forsvarsalliance. Denne burde vi iøvrigt, som „Fædrelandet“ mener, betale med, at vi tillod Sverig „at øve en vis Indflydelse og have et vist Indseende med vore diplomatiske Forhold“ — alt-saa betale den med en ligesrem Afhængighed af Sverrig. Men det kommer mere og mere frem, at dette Forsvarsforbund, om hvis Afslutning „Fædrelandet“ og en bekjendt hæsbælende ministeriel basunstødende Correspondent til „*Archivs Avis*“ og „*Köln. Zeit.*“ har bragt de „allerpaalideligste Efterretninger“, i grunden har hjemme i Illusionernes Rige. Den svenske Udenrigsminister har tydeligt sagt det ved Forhandlingen om Bevillingen til de 3 Millioner Rigsmønt, som, vel at mærke, skulle anvendes til Sikkring for Sverig i en eventuel Krig, der jo ved de dansk-tydske Forviklinger let kan udstrække sig til Naboriget. Manderström sagde nemlig: „At der i den sidste Tid har fundet Underhandlinger Sted, som Rhytet har berettet, er rigtigt, og at de have gaaet i samme Retning som den tidligere Politik, er naturligt. Men det har dog været overdrevne Angivelser, som vistnok ikke ere blevene gjendrevne, deels fordi det ikke er behageligt at optræde med Gjendrivelsler, inden man endnu kan forelægge Actstykker, deels fordi, naar disse Overdrivelsler mulig have kunnet medføre nogen Nytte for Danmark, der da ikke har

været Grund til at optræde derimod." Man kan næsten deraf slutte, at den hele Bistand, der hidtil er opnaaet, har reduceret sig til ikke at gjendrive Overdrivelser, som kunne være til Nytte for Danmark, og Nytten har da ogsaa været derefter.

En tredie Magt, som er en virkelig Magt og bør være det, gjorde sig ogsaa gjældende ved Spørgsmaalet om Sanction eller Ikke-Sanction, jeg mener Kjøbenhavns Politimester, Hr. Etatsraad Crone. Hr. Etatsraad Crone er min Ven, ikke fordi jeg kender ham personligt, men fordi jeg tillader mig at troe, at han er en Ven af ethvert fredeligt Medlem af Samfundet, og det smigrer jeg mig med at være. Jeg er desuden hans Ven, fordi jeg har taget mig Vessels Ord til Hjerte, der med lidt Omfkrivning lyde saaledes:

Og det kunde stille ham,
Hvis jeg gav ham mindste Lyde,
At han Freden turde bryde,
Og jeg saa fik Krig med ham

Saa vil det sikkert gaae mig meget ilde. Som sagt, Etatsraad Crone er min Ven; men netop da dette nu engang er givet, vilde jeg fornegte Venskabets Pligter, ifald jeg ikke udtalte min Beflagelse over den Forlegenhed, Hr. Crone piensynlig har befunden sig i ved den nævnte Leilighed. Manden er Politiker; naa, Herre Gud, det ere vi alle, mere eller mindre, og ere vi det ikke, saa blive vi det ved Omstændighedernes Magt. Han er eiderdansk og skandinavis, det har han Ret til at være, og denne Troesbekjendelse var jo vel ogsaa en af de væsentlige Grunde, formedelst hvilken han af Hr. Bille, Justitsministeren og „Fædrelandet“, disse vore Regeringsselementer, fandtes særdeles beqvem til at blive Politimester i Kjøbenhavn. Skjøndt man jo rigtignok har Føie til at ønske, at en Politimester helst ikke maa være Politiker, og at hans Politik væsentligt maa bestaae i at holde Ro og Fred og Orden i den ham underlagte Jurisdiction, da der jo ellers næsten kan være Fare for, at de, som nu engang tilfældigvis

ikke dele hans politiske Anskuelser, især naar disse ere stærkt fremtrædende, ikke komme til at nyde al den Betskyttelse, som de, uden Hensyn til politiske Meninger, have Krav paa at dele med alle Hovedstadens Borgere — skjøndt det som sagt var ønskeligt at en Politimester i Kjøbenhavn ikke var Politiker ex professo, saa kan det jo ogsaa paa den anden Side, naar man tager Menneskets Skrøbelighed i Betragtning, ikke ganske forundre, at Hr. Crone i nærværende Tilfælde ikke fornegtede sine Sympathier. Blandt disse synes ogsaa Sympathien for Grundloven for Danmark-Slesvig, der jo skal være Eiderstatens Alpha og Omega, at være stærkt udpræget; dens Sanction synes at have ligget Statsraaden stærkt paa sinde. Hans Befymring i denne Henseende blandede sig naturligviis med hans Befymring for Hovedstadens Ro, og deraf opstod den nævnte sørgelige Forlegenhed. Man taler om, at han skal have truet med at tage sin Dimission, naar Loven ikke blev sanctioneret; men jeg troer det ikke, førend jeg har seet Sort paa Hvidt derfor; jeg troer det ikke, fordi det i og for sig er utroligt, og fordi man bør troe det Bedste om sine Venner. Endvidere skal han have udbedt sig af Studenter- og Arbejderforeningerne, at de vilde forholde sig rolige idetmindste i 24 Timer. Heller ikke det kan jeg troe af de nævnte Grunde, men er det alligevel sandt, saa — ja, saa veed jeg ikke, hvad jeg skal sige. Og saa hedder det endvidere, at Røgtet om Oprør i Holsteen, som en Aften for nogle Dage siden satte den alt nok bevægede Hovedstad i Røre, skal ligefremt være colporteret ved Politiets Betjente ud i Byen og paa lignende Maade være kaldet tilbage; men heller ikke det kan jeg troe, thi Udbredelsen af Sligt er dog neppe Politiets Sag; det er tværtimod dets Sag at holde Alt tilbage, hvad der kan forurolige, naar det ikke absolut er nødvendigt at offentliggjøre det, men allermindst at udbrede ugrundede Rygter, som kunne tilveiebringe Uro og Gjæring blandt Befolkningen. Nok sagt, Hr. Crone har viensynlig været i stor Forlegenhed.

Det er fornemmelig disse Magter, som satte sig i Bevægelse, for at fremskynde det nævnte Resultat, og naar desuagtet Hovedstaden trods de hamborgske Øgne var saa rolig, saa kan man dog neppe med Frie sige, at Skylden var ingen Andens end Kjøbenhavnernes, der i deres Besindighed indsaar, at Eventyret om „den ufrie Konge“ muligen atter kunde dukke op igjen. At Kongen understrev, betragter naturligviis Mange som et Held. Men derom har De jo selv, Høistærede! udtalt Dem udsørligt.

Jeg seer, at mit Brev er blevet lovligt langt, og vil derfor slutte. Dog kan jeg endnu ikke dæmpe mig uden at henlede Deres Opmærksomhed paa den Tilbedelse, Grev Carl Moltke som en Frelsens Engel er Gjenstand for i denne Tid i de ministerielle Organer. Ja, de gaar endog saa vidt deri, at de formelig blive grove mod Hall ved at fortælle, at Holsteen under ham som holsteenskt Minister ikke har haft nogen Regjering. Grev Carl Moltke, som udgjorde en af Sjælene i det folkedomte Ørstedste Ministerium! Men derom og om adskilligt Andet, som i denne i og for sig høist skiebne-
svangre Tid foregaaer hos os, forbeholder jeg mig at skrive ved en anden Leilighed.

Erbødigst
Petersen,
Fuldmægtig.

LX.

Den 10de Mai 1864.

Høifstærende Hr. Redacteur!

«Inter arma silent Musæ» — udlagt paa Dansk: under Vaabengnyet tie Muserne. Det kan ogsaa udlægges paa den Maade: Under Vaabengnyet holder Guldmægtig Petersen sin Mund, hvoraf dog paa ingen Maade skal sluttet, at Deres ærbødigste Tjener i den allerfjerneste Forstand staaer i nogen Forbindelse med de Ni. Meningen er den, som De sikkert meget hurtigt vil gætte, at jeg ikke har fundet det rigtigt, under de Calamiteter, som have rammet Fædrelandet, at lade høre fra mig. Rune og Munterhed kunne være gode til deres Tid, men under sorgelige Omstændigheder blive de ligesaa stærkende Dissonanter, som naar der blev spillet op til Dands under en Forbærd. Desuden vilde det have været mig en Umulighed at komme i den rette Stemning. Det gaaer mig, som det sikkert gaaer Dem og Alle, som oprigtigt elske det kjære gamle Danmark, at der hviler ligesom en tung Byrde paa Brystet, og at man selv med den bedste Villie ikke kan frigjøre sig for dyb Bekymring for Fædrelandets Skjebne. Og den quælende Sorg er heller ikke fri for en vis Bitterhed; man har Bevidstheden om, at Meget kunde være anderledes, naar man herhjemme havde været besindig og lyttet til de advarende Stemmer, som havde forudsagt, hvad der nu er kommet. Det er vistnok sandt, at hvo som ikke hører, maa føle; men Ulykken er, at de Enkeltes Selvtillid, Misgreb, Egoisme, Ergjerrighed, men fremfor Alt deres fanatiste Ratio-

nalsværmeri gaaer ud over det Hele, og at Mange komme til at lide for det, hine Enkelte forbød. Under flige Følelser og Indtryk gaaer det naturlige Humour bort, og naar det en sjelden Gang ligesom uvilkaarlig pipper frem og giver Livstegn, saa fristes man næsten til at trænge det tilbage og vise det bort som en til Omstændighederne og Omgivelserne aldeles ikke passende Gæst.

Der har De Forflaringen af min Taushed. Mange Gange har jeg havt Pennen i Haanden, thi Begivenhederne have jo, som De vel kan vide, meget ofte fristet mig; men hver Gang har jeg kastet den mismodig bort, stadigt behersket af de omtalte Hensyn. Min Kone finder ogsaa, at det ikke er værd, at jeg skriver Noget. Hun er som de fleste Damer gaaet op i Politiken; men den er jo rigtignok ikke meget dybtgaaende. Hun var for, at Kongen skulde underskrive Novemberforfatningen; men hvad egentlig denne Forfatning er for Noget, det brød hun sig ikke om, og det kom heller ikke hende ved, meente hun. „Men“, sagde jeg, „hvor kan Du mene, at Kongen skal underskrive, naar Du ikke kan bedømme, hvad han skal underskrive, eller ikke har Ahnelse om, hvilke Følger det kan medføre?“ Saa svarede hun: „Der er saa Mange, der sige, at denne Forfatning er saa deilig. Jeg gjør mig ikke klogere, end jeg er, men Du er da heller ikke den, der har slugt al Klogskab for din egen Person, og jeg mener det Samme som de Mange.“ Naturligviis maatte jeg tie overfor flige Argumenter. Overordentlig opbragt var hun selvfølgelig over Dannevirkestillingsens Opgivelse; men senere kom hun dog til Raison, og jeg maa overhovedet indrømme, at hun idethale er kommen bethdeligt til Raison. Det er efterhaanden gaaet op for hende, at der er noget Galt. Dog erkjender hun det ikke ligefrem; hun viser det blot deri, at hun ikke mere politiserer, men indskrænker sig til — hvad vistnok er det Smukkeste, og det, som klæder Qvinden bedst, — at vise sin Medfølelse for Krigens sorgelige Offre og efter svag Evne at lindre

Nøden. Skandinav har hun aldeles ophørt at være; dette giver hun tilkjende i tydelige Ord. Hun har tillige næsten ophørt at læse Bladene, for hun siger, at det igrunden ikke er Andet end Ulykker, de bringe, og saa mener hun, at det heller ikke er værd at læse dem og endnu mindre at skrive i dem. Det kan jo ikke negtes, at der er Logik i den Tanke. Hun finder imidlertid, at man bør have lidt Adspredelse, og skjøndt man derved let kommer til at tænke paa Soldaten, der løb Spidsrod til Melodien „Fryd Dig ved Livet“, maa jeg dog i det Capitel give hende Ret. Saaledes skete det da, at jeg forleden Dag besøgte Kunststudstillingen paa Charlottenborg. Dette er den nærmeste Anledning til nærværende Brev og de efterfølgende Bemærkninger.

Først og fremmest finder jeg, at De, Høistærede! har taget aldeles Feil, naar De har seet Ironi i en i „Dagbladet“ fremkommen Artikel, hvori foreslaaes Hr. Geheimeraad Hall som den Diplomat, der fremfor alle Andre burde repræsentere Danmark, hvis Conferencen skulde udvides til en europæisk Congres. Det er nok Dem, der benytter den ironiske Taleform. Overhovedet maa det ansees for umuligt, at „Dagbl.“ vil tilslade, at der i dets Spalter ironiseres over Geheimeraad Hall. Dette vilde omtrent være ligesaa taabeligt, som det er at vrønge ad sit eget Speilbillede. Denne Mand er „Dagbl.“ altfor hellig, til at der skulde opstaae den fjerneste Tanke om noget Attentat imod ham i Retning af Ironien. Da Geheimeraaden var ved Magten, og han ved en eller anden af sine herlige diplomatiske Idrætter eller ved en af sine geniale Svingninger syntes at ville gaae ud af det Spor, som den høie offentlige Stemme „Dagbladet“ kaldte det rette, kunde det jo nok være, at samme Dagblad skjældte ham lidt ud; men det var kun phænomenalt, og saa blev han desto mere klappet og kjælet, naar det omtalte rette Spor igjen var fundet. Men nu da han er bortgangen fra Stuepladsen i samme Dieblis, som det af ham selv i adskillige Aar forberedte Drama skulde sættes i

Scene, da han er Fortidens Mand — og hvilken Fortid! — er det naturligviis „Dagbladet“ magtpaaliggende at skabe ham en Fremtid. Det er dette Hensyn, der aldeles maa tilintetgjøre enhver Tanke om Ironi, selv om dens Anvendelse i nærværende Tilfælde iøvrigt var tæneligt. Men hvo kan overhovedet tvivle om Geheimeraad Halls Fortjenester, naar man, som jeg, har været paa Kunstudstillingen og seet ham der? Jeg gif igjennem alle Bærelser. Kunstgjender er jeg paa ingen Maade, og jeg skal aldeles ikke genere Dem med mine Indtryk; ialmindelighed bemærker jeg kun, at der var Afstilligt jeg syntes om, uden at jeg derfor vil præterdere nogen Berettigelse til at synes om det. Jeg var kommen til det sidste Bærelse og vilde til at vende om i den Tro at der ikke var Mere, da jeg ved at dreie om et Skærmbræt saae henne ved et Vindue i den skønneste Belysning et Portrait i Legemsstørrelse, det sidste Maleri i Udstillingen, Rosinen i Pølseenden — og hvilken Rosin! Det var Geheimeraad Hall i fuld Pomp og Pragt, med alle sine Bærdigheds Insignier; hans Bryst strittede af Ordener, hans Hals ligesaa, ja selv hans Halsbind var løsnat ved Storkorsets Tyngde, og de Ordener, som ikke kunde faae Plads paa selve det brede Bryst, vare anbragte i zirlige Guier paa Bordet. Der saaes den sicilianste Constantins Orden, den spanske Carl IIIs Orden, den persiske Sol- og Løveorden, den hannoverske Gelpheorden, den tunesiske Richani-Istichar Orden og fremfor alle den italienske St. Mauritius og Lazarus-Orden, ikke at tale om de Ordener som et taknemligt Fædreland og de ligesaa taknemmelige Venner hiinsides Sundet have stænkter. Europa, Asien og Afrika have været enige i at anerkjende Geheimeraad Halls Fortjeneste, og denne Fortjeneste var nu her udstillet til offentlig Bestuelse. I Haanden havde han et Papir; hvad det var, vare tvende Personer, en ældre og en yngre Mand, der betragtede Portraittet, uenige om. Den Ældre meente, at det muligviis var „Dagbladet“ og at Geheimeraadens deri læste en Artikel, hvori hans Regi-

mente hævdes til Skyerne; den Yngre meente, at det muligen var Udkastet til den nordiske Alliancetractat, som nær var bleven underskrevet. Den Eldre var ellers noget bitter i sine Udtryk; han fandt det besynderligt, at Geheimeraaden havde ladet sig udstille og udstille paa denne Maade paa en Tid, da den Politik, hvis Bærer han havde været, havde ført til de nuværende sørgelige Resultater. Den Yngre var derimod aldeles ikke af denne Mening; han paaberaabte sig Clausens Ord: Naar blot Historiens Blade bleve udfyldte, var det det Samme, hvorledes de bleve udfyldte, og det var ved Halls Hjælp, at disse bleve udfyldte. Clausen havde jo desuden udtalt den Mening, at naar det gik rigtig galt, var det i Virkeligheden rigtig godt, og i saa Henseende var der Intet tilbage at ønske. Til den Bemærkning af den Eldre, at det dog ogsaa var underligt at see en demokratisk og liberal Minister smykke sig med det Dingeldangel, som Liberalismens Koryphæer i tidligere Tid, naar de skreve derom, fastede saa stor Foragt paa, svarede den Yngre, at naar en Mand har Fortjeneste, og denne blev erkjendt af en skjønnsom Samtid, vilde det dog være ubilligt at forlange at han ikke overfor Tvivlere og Skumlere skal fremtræde med Det, der slaaende viser denne hans Fortjeneste. Hertil svarede den Eldre: „Men hvad mener Du, de liberale Blade vilde sige, naar en Mand af den saakaldte ældre Skole, naar f. Ex. et Medlem af det Ørstedske Ministerium havde ladet sig male og udstille paa denne Maade og under nærværende Omstændigheder?“ Den Yngre indskrænkede sig da til at bemærke: „Det er en anden Sag. Saadanne Folk bør heller aldrig lade sig udstille. Have de faaet Ordener, saa er det kun fleet, fordi deres Stilling førte det med sig, ikke fordi de have nogen virkelig Fortjeneste. Nei, saa er det noget ganske Andet med Hall.“

Hermed ophørte Samtalen og de fjernede sig. Beg fulgte deres Exempel og gik hjem, medbringende den Overbeviisning, at Indsenderen i „Dagbladet“ har Ret,

naar han mener, at Geheimeraad Hall bør præsentere Landet ved Congressen. Dem og andre Tvivlere vil jeg tilraade at gaae paa Charlottenborg, see der Geheimeraadens Fortjenester udstillede, og jeg antager da, at de ville gaae over til min Mening.

Erbødigt

Petersen,

Fuldmægtig.

LXI.

Den 15de August 1864.

Høifæredede Hr. Redacteur!

So, jeg lever! Jeg er ikke falden i Krigen, efter som jeg ikke har været i Krigen; jeg siger som Hr. Rimestad, da han for nogen Tid siden skal have opfordret Arbejderforeningen til at gaae med, og man saa til Gjengjæld spurgte ham, om han ikke selv gik med: Jeg kan bedre tjene mit Fædreland herhjemme — jeg er Fuldmægtig. Jeg siger som Hr. Erik Bøgh, da han som Referent var paa Als og man begyndte at bombardere Sønderborg: „Her er ikke sundt at være!“ og saa hurtigt som muligt vendte tilbage til Rjøbenhavn. So, jeg lever, jeg sidder bag min Pult, er, som sædvanlig, Fuldmægtig i det Fælles (Gud hjælpe os!), og jeg faaer at vide, at jeg lever, thi jeg maa betale min Indkomstskat og min Krigsskat (Gud hjælpe mig!). Hvad Krigsskatten angaaer, da har jeg saadan mine egne Tanker. Jeg tænker ved mig selv: Hvorfor Pokker skal jeg betale Krigsskat, jeg, som altid har været

for Freden? Jeg har altid været for, at vi skulde see at komme til Enighed med Hertugdømmerne og Tydskland, jeg var imod Bekjendtgjørelsen af 30te Marts, og jeg var nær engang bleven overfalden af en ung Student, fordi jeg meente, at det var meget farligt at vedtage Novemberforsatningen. Jeg har altid troet, at en Kamp med to store Militairmagter maatte føre til Odelæggelse, naar vi ikke fik Hjælp udefra, som jeg da heller aldrig har troet paa, og for disse mine Meninger har jeg saagar, mellem os sagt, havt huuslige Scener. Jeg har altid tænkt Mit ved alle disse Yttringer om at slaaes „til sidste Mand“, og jeg har tilladt mig at udlægge dem paa saadan Maade, at dette „at slaaes til sidste Mand“ af dem, som førte det i Munden, blev forstaaet saaledes, at der skulde slaaes indtil Naden kom til dem, saa skulde der sluttet Fred. Derfor mener jeg, at det ikke er ganske billigt, at jeg skal betale mit Bidrag til en Krig, som jeg ikke har været med at fremkalde, og jeg fristes næsten til at bede Rodemeesteren henvende sig til Dhrr. Wille, Ploug, Hammerich, Birchedal, Adler o. Fl., for at lade disse saa krigerste Herrer paatage sig at betale min Deel. Der er dog virkelig Noget, som taler derfor. Jeg troer desuden, at de have bedre Raad dertil end en stakkels Fuldmægtig under det Fælles, som har en stor Familie at forsyge, og derfor Smalhans til Rjøgemeester.

Min hidtilværende Taushed har De sagtens forstaaet. Under Kanonernes Drøn, under Ruglernes Hvinen, under Enkernes og de Faderløses Jammerkrig, under den store Ulykke, der timedes mit stakkels Fædreland, maatte Humeuret aldeles forsvinde, og hvis det endnu holdt sig, maatte ethvert Udbrud lyde som en sturrende Dissonants. Naar jeg nu desuagtet lader høre fra mig, saa skeer det, fordi jeg følger Kong Davids Exempel. Da hans Barn var dødsygt, hyllede han sig i Sæk og Aske, fastede, græd og jamrede; men da det bøde, klædte han sig i sine bedste Klæder, spiste og

drak og var munter. Han fandt sig da i det Uundgaaelige, indseende, at nu kunde det ikke mere nytte at sørge. Nu, da Freden er saa godt som sluttet, kan det heller ikke hjælpe mere at sørge over det Uundgaaelige, man maa tage Begivenhederne, som de ere komne, og man maa trøste sig med, at man ikke har havt Skyld deri, som det jo er Tilfældet med mig. Der er nok dem, som have Skyld deri, og om dem kan jeg forstaae, at de ikke ere godt stemte, forsaavidt de have Erkjendelsen deraf. Men jeg veed ogsaa, at selv Mange, der have en saadan Erkjendelse, ikke vilde være ved den. De ville ikke være bekendte for Andre, neppe for dem selv, at de have feilet, og derfor tee de sig, som om ikke den mindste Skyld falder paa dem. Der er f. Ex. Hall, Indehaveren af de mangfoldige Ordener, Symbolet paa hans mangfoldige Fortjenester. Det er dog en Mand, der sikkert ifølge hans meget betydelige Erner maatte være begavet med Selverkjendelse, og for hvem det dog maatte være gaaet op, at hans Politik for en væsentlig Deel har ført til de Ulykker, som ere komne over Fædrelandet. Men kan der nu spores Noget af denne Selverkjendelse i hans hidtilværende offentlige Optræden? Synes han ikke snarere at ville fremture i sine Misgreb ved at fremtræde som Skandinavist og stille en Sammensmeltning med Sverrig i Udsigt? Han vil, at vi hyderligere skulle føres paa Glatis, og der er Intet, som tyder paa, at han ikke attraaer atter at komme til den Magt, som han kun har forstaaet at bruge paa saadan Maade, at Gud skal bevare os derfor. Men det gaaer med en affædiget Minister — om Statsmand vil jeg ikke her tale — som med en affædiget Skuespiller. Ligesom Coulisserne have et eget Trilleri, som man, naar man engang har været hildet deri, yderst vanskeligt kan løsride sig fra, men tværtimod altid attraaer at vende tilbage til, naar man ved Omstændighedernes Magt er bleven fortrængt derafra, saaledes har ogsaa Magten en Sødme, som, naar den engang er smagt, frembyder tusinde Til-

lokkelser. At byde, at befale, at styre, at tjene sine Venner og Bekjendte, er noget saa overordentligt Fri-
 stende, at der horer en stor Selvovervindelse til ei
 alene at give Slip derpaa, men tillige at opgive Tan-
 ken om igjen at faae det i sin Magt at byde, befale,
 styre, tjene sine Venner og Bekjendte. Overfor slige
 Hensyn viger alle andre Hensyn. Og som de Store,
 saaledes de Mindre, d. v. s. de, der have ført Regi-
 mentet i det Mindre, og nu ved Omstændighedernes
 Magt ikke mere kunde føre dette Regimente. Hvor
 uheldigt f. Ex. for „Dagbl.“, at det ikke, som det for-
 leden Dag anvendte paa Dem, kan gaae frit ud og
 ind i Udenrigsministeriets Archiver og nyde en Uden-
 rigsinisters Fortrolighed, ikke mere antage den officielle
 Mine, sole sig i Magtens Glæds og spille Protector
 med en Vigtighed, som stundom faldt i det Romiske.
 Og hvor kjedeligt er det ikke for alle disse Nepoter,
 for alle disse „Kammerater“, for alle disse „Venner“,
 at de ikke mere kunde glæde sig ved mægtig Beskyttelse,
 men at de ogsaa paatrænges af en lønlig Frygt for,
 at der nu er sat en Bind for Forfremmelse og Ud-
 mærkelser, ja at det muligen, naar en ved Omstændig-
 hedernes og Forholdenes Magt fornøden Reduction
 indtræder, kan komme til at gaae ud over dem, fordi
 de have Bevidstheden om, at det ikke er egen virkelig
 Fortjeneste, men kun en mægtig Protection, der har
 gjort dem til det, de nu ere. Det var ogsaa et næsten
 ubetalelig Skue for, mig at see de lange Ansigter, der
 viste sig hos nogle af mine høitærede Colleger i Comp-
 toiret ved Budskabet om, at det forrige Ministerium
 var gaaet af og de saakaldte „Mænd af den gamle
 Skole“ vare traadte til. De vare takfefulde og ord-
 knappe, Resignationen viste sig i et vist bitter-sødt
 Smil, ja, der var endog dem, som alt talte om, at de
 havde været i Comptoiret den længste Tid — et skjønt
 Beviis paa Selverkjendelse. Men jeg maa lade Sand-
 heden skee sin Ret. Da de have seet, at de nuværende
 Ministre ikke ere saa flemme, som de have troet — i

deres Forstand — har Frygten sat sig, man er bleven roligere og mere tillidsfuld, og man lader Ord falde, der tyde paa Haabet om, at det Regimente muligen snart vil blive afløst af et andet mere ønskværdigt — det vil sige i deres Forstand. Ministerstiftet betragtes af Mange paa den Maade, som det gik til i Eventyret, at et Menneske, der stod lyslevende, ved et Ords Nærværelse gik istykker, blev til Støv! Ordet blev nok sagt, men Virkningen udeblev, maaskee fordi Formularen ikke havde sin rette Form. Og deri ligger en stor Veroligelse for dem, som ikke have reent Brød i Posen.

Disse Betragtninger kunde jeg fortsætte videre, men jeg skal her standse. Med Nærværende har jeg kun villet give et Livstegn fra mig for Deres Læsere, med Øfte om, at det ikke skal blive derved. Jeg kan imidlertid ikke skilles uden at udtale mit Haab om, at saa galt det end seer ud og hvor sørgeligt det end er for vort stakkels Fædreland, saa er dog ikke alle Dages Aften kommen, og at det endnu kan blive meget bedre, end den første Udsigt er til. Der en god Livskraft i det gamle Danmark, og det er slet ikke nogen saa stor Ulykke at være en lille Stat, naar man blot forstaaer at benytte dens Hjælpemidler rigtig. Min Nabo er Snekker med smaa Indkomster og mange Børn, men han arbejder rast, er om sig; han seer altid tilfreds ud, og i dette Dieblis lyder hans muntre Sang ved Høylebænken ind til mig. Det kommer kun an paa, hvorledes man tager Livet, og hvorledes man finder sig i Forholdene.

Erhødigst
 Petersen,
 Fuldmægtig.

LXII.

Den 10de September 1864.

Høistærede Hr. Redacteur!

„Veiret er afftheligt!“ Med dette Hjertesuf sluttede Hr. Ploug forleden Aften en tre Liniers Anmeldelse om Dronningens Fødselsdag. Jeg gjentog ved at læse det: „Veiret er afftheligt!“ thi Regnen pladske mod Ruderne, og disse Ord ved den nævnte Leilighed pladske mig imøde som Støt af gulgrøn Arrigskab. Det er et afftheligt Veir paa den politiske Himmel, naar Pressen giver sin Galde Luft paa den Maade. Gud veed, tænkte jeg, om Hr. Ploug vilde have gjort den Bemærkning, hvis han f. Ex. havde havt Leilighed til at omtale den svenske Dronnings Fødselsdag, saa havde det vel klinget i andre Toner, saa var maaskee Lyren taget frem, og den demokratiske Skjald havde svunget sig op til Hofdigter. Men jeg skal dog tillade mig at sige Hr. Ploug, at et rigtig godt solidt Regnveir er endeel bedre end det Solskin, man i min Barn-dom betegnede som „svenst“. Det er den Sol, som skinner mellem to Skyer, som er skuffende og bedragerisk, som narrer En til at gaae ud og siden forsvinder, efterfulgt af en gennemblødende Regn. Stærkt Regnveir er derimod ikke falsk, man veed, hvad man har at rette sig efter, man bliver hjemme, eller, naar man endelig skal ud, tager man Paraply med til Beskyttelse. Men i det andet Veir, som jeg før nævnte, føres man, figurligt talt, paa Glatis, og man har Intet at værge sig med, fordi Solskinnet har vaakt Illusioner, som det ligger i den menneskelige Natur saa gjerne at hengive sig til, naar de stemme overeens med Ens Ønsker.

Jeg kan iøvrigt meget godt forstaae, at „Fædrel.“ er i daarligt Humeur. Foruden megen anden Modgang, som er rammet dets Parti ved dets Blindhed og dets statsopløsende Planer, en Modgang, som desværre ogsaa er gaaet ud over vort stakkels Fædreland, har det nu ogsaa nylig haft den Sorg, at dets Forbud mod at fejre Prindsen og Prindsessen af Wales's Ankomst paa en festlig Maade ikke blot ei er bleven overholdt, men synes endog at have været en Tilskyndelse for de brave Helsingørnere til at forsøge deres Bestræbelser ved den nævnte Leilighed. Denne Modgang har imidlertid ogsaa rammet andre hæderlige Blade, og det lader saaledes overhovedet til, at den Tid er forbi, da Publicum først spurgte Bladene om Forlov, om det maatte have sin egen Mening om, hvad det maatte gjøre og lade, eller, som det hedder hos Heiberg:

„Og derfor taler jeg ikke frit,
 For jeg har spurgt mig for hos Flere,
 Eller læst i Bladene, Sort paa Hvidt,
 En motiveret, fornuftig Dom,
 Der siger, hvad jeg skal synes om.“

Ja, det er tungt, at der viser sig saadanne haandgribelige Symptomer paa, at den Magt, som den liberale Dagspresse eller det national-liberale Parti har usurperet sig over Befolkningen, glider det ud af Hænderne, og at man har faaet nok af det doctrinaire Hornmod. Saa er der ogsaa andre Belymringer, som nok kunne sætte „Fædrelandet“ graa Haar i Hovedet. Der er f. Ex. Storfyrst Nicolaus Ophold paa Fredensborg og de dertil knyttede Udsigter. Var det endda den italienske Umberto eller maaskee blot et Medlem af den polske Nationalregjering; men Keiser Alexanders Søn, den russiske Thronfølger! Det er til at springe i Flint over. Og i Baggrunden for dette Besøg viser sig Personalunionen, dette Skræmmebillede, som Rigsraadstalerne, Lehmannerne, Birchetalerne, Hammercherne have benyttet til at kyske Børn og barnlige Sjæle med.

Det er dog en eiendommelig Logik, disse Herrer udvikle. De ville hellere have et Slesvig = Holsteen med de 200,000 dansktalende Slesvigere udenfor Staten under augustenborgsk og preussisk Herredømme, hellere give os en Augustenborger eller Preusserkonge til Nabo, end have et Slesvig = Holsteen indenfor Staten under en dansk Konge. De ville hellere priisgive de 200,000 dansktalende Indvaanere til en Augustenborgers Naade end til en dansk Konges Naade. Der er ikke engang Methode i denne Galsskab, det er Tankens Dybsindighed, som ved at gaae udenfor Tanken bliver til Nonsens.

Saa, Veiret har været affkyeligt, det seer sørgeligt ud med Høsten, og min Kone, der stadigt har Blikket henvendt paa Huusholdningen og hver Dag lader mig vide, hvor dyrt Alting er, og hvor umuligt det er for hende at komme ud af det med sine Huusholdningspenge, er endnu mere mismodig stemt over de sørgelige Udsigter. Men Skyerne begynde nu at stilles, Solen viser sig i dette Dieblis, og jeg synes næsten, at det er et godt Barzel for Fremtiden. Maaskee vil ogsaa snart de tykke Skyer paa Danmarks politiske Horizont adstilles og Solen træde frem igjen. Fra Østen eller Vesten kan der mulig komme en skarp Vind og rense Luften ovenpaa de telegraphiske Storme; man har seet Saadant før. Forhaabentlig vil det da ogsaa være forbi med den aandelige Trichinesygdom, som man har paadraget sig ved i Forening med Vennerne hiinsides Sundet at holde Gilde paa den nordiske Galt, og som har anrettet saamegen Ulykke blandt os. Den grasjerer vel endnu, men er dog i Aftagende, skjøndt der jo rigtignok af og til viser sig slemme Symptomer i vilde Feberphantasier saaledes som de forleden fremtraadte hos Hr. Krabbe, eller hos Hr. Adler, da han roste Hall for hans store Sandhedskjærlighed og talte om den store Gjærning, han saa smukt havde udført i Samstemning med det hele Folk og som vilde geraade ham til evig Ære. Denne varme Erkjendelse af Hr. Adler,

som man ikke kunde frakjende en vis poetisk Flugt, maatte tilvisse være en Balsam for Hr. Hall i disse Modgangens Dage og tillige give et Bidnessbyrd om, at der idetmindste er een Troende. Det er ellers ret mærkeligt, at den fremkom samtidig med, at Hs. preussiske Majestæt skjenkede Grev Rechberg den „schwarze Adlerorden“. Hr. Adler indsaae mulig, at en saadan Decoration, der fattes blandt de mangfoldige Decorationer, som Hr. Hall har modtaget paa sin diplomatiskke Løbebane, ligesaa vel burde være tilkommet ham som Grev Rechberg, og han har derfor villet bøde paa denne Uretfærdighed ved at give ham en Attest som den ovennævnte. En saadan har ganske vist meget at bethde og kan gaae og gjælde for den „røde“ Adlers Orden, om det end kun er den berømte Ordfører for Finantsudvalget, der har skjenket den.

Saa, den slemme nordiske Trichinesygdom.

Erbødigt

Petersen,
Fuldmægtig.

LXIII.

Den 20de September 1864.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Opriktigt talt, jeg er i et slem Dilemma, og De tager det vel ikke ilde op, at jeg henvender mig til Dem om Raad. Sagen er denne. Forleden læste jeg en levende Artikel i „Fædrelandet“ om den kjøbenhavnske Forlystelseshyge, om det Urigtige i ialmindelighed at

gaae saameget i Tivoli, i Alhambra og paa Frederiksberg, om det Rigtige i isærdeleshed under nærværende Omstændigheder at afholde sig derfra osv. Jeg fandt mig tiltalt af disse Anskuelse, især da de vare byggede paa en ligesaa aandrig som genial Beviisførelse, og da jeg tillige, som De veed, hører til dem, der nære dyb Respect for „Fædrelandet“, og gjerne lystre dets Parole, næsten ligesaa gjerne som jeg lystre „Dagbladet“s Parole, hvor jeg blot er istand dertil, besluttede jeg at holde mig Forbudet efterretteligt, trække i min Slobrok efter Arbeidets Besværligheder og holde mig inde, om jeg end havde nok saa stor Lyst og Trang til at komme ud. Men ak! hvad har Fanden ikke at bestille? jo bedre Fortsætterne ere, desto større ere gemeenlig Fristelserne, især naar man er Egtemand og Familiefader.

Jeg sad ved Bordet og nød Søbekaal. Jeg skal betro Dem, at jeg holder meget af Søbekaal. Min Kone kjender i saa Henseende min svage Side, og da hun i Regelen benytter Situationen til at fremkomme med sine smaa Ønsker, naar hun veed, at jeg er i godt Humeur, gjorde hun det ogsaa denne Gang. Hun skød Adressaavisen hen til mig, sigende: „See Petersen, iåsten er der Høstfest i Tivoli; den skal være smuk. Skal vi ikke gaae derind med Børnene? det er længe siden, vi have været der. Du kan ogsaa trænge til at lufte Dig lidt.“ — „Deraf bliver der Ingenting,“ svarede jeg hurtigt som den, der har en bestemt Villie og et dito Princip at støtte den paa. Min Kone er grundig, som De veed, hun vil altid gaae tilbunds i Tingene og kjende deres Aarsag. Hun spurgte da om Grunden til denne Vægning. Jeg respecterer Saadant, det er logisk, og jeg gav mig da til at oplæse „Fædrelandet“s Artikkel. Paa Indledningen hørte hun i det Hele taus, ført da jeg kom til Sammenligningen mellem Rjæbeshæderlivet og Provindslivet, kunde hun ikke dype sig længer og udbrød: „Tak skal Du have! Provindserne hav intet Tivoli, intet Alhambra, intet Frederiksberg; havde de noget Saadant, kan Du være vis paa, at de

vare ligesaa gale derefter, som Manden i „Fædrelandet“ figer at vi ere. Naar Folk komme i Besøg hertil fra Provindserne, saa ere de jo paa Farten hver evige Dag, saa hist, saa her, og hvor nødig ville de ikke skilles fra Kjøbenhavn blot for Forlystelsernes Skyld? Kan Du huske Kjøbmand Knudsen fra Aarhus med Frue? Det er gamle Folk, og hvorledes skulde de ikke tage Alting med?“ — Jeg vilde netop tage Ordet for at svare, da min Kone fik en uventet Allieret i en gammel Pensionist Jespersen, der engang imellem spiser ved mit Bord. Han sagde: „Ja, deri maa jeg sandelig give Fruen Ret; men det er ikke alene vore Provindsbeboere, det gjælder om. Der er nu f. Ex. Svenskerne, hvad Andet komme de vel over for end for at more dem? I Tivoli, i Alhambra, i Skoven, i Theatrene træffer man dem i Hobetal, og jeg anseer det for godt. Kjøbenhavns Krammere kunne takke de Steder for mangen en god Skilling, de ere Plastrene, der trække. Og allermindst skulde denneherens Hr. Ploug være vred paa disseherens Etablissementer, foruden dem vare de scandinaviske Sympathier hos Vennerne hiinsides Sundet endnu tyndere, end de allerede ere. Ja, jeg tør sige,“ vedblev Jespersen med en triumpherende Mine, som viste, hvilken Bægt han tillagde dette sit Argument, „jeg tør sige, at har Svenskerne Lyst til Sjælland, saa er Tivoli, Alhambra og Sommerlyst Skylden.“ — „Og den gode og billige Beværtning,“ tilspøiede min Kone, „den har de ikke ovre i Sverig, jeg huser nok, da jeg sidst var i Malmø.“ — „Det er Altsammen godt nok,“ svarede jeg, „men læg bare Mærke til, hvad „Fædrelandet“ figer: „At Slesvig er tabt i Tivoli eller at Kjøbenhavn ikke betymer sig om det Første, saalænge det jar det Sidste er naturligtvis altfor bittert sagt; men aldeles usandt er det ikke, thi en af Kilderne til vore politiske Ulykker vælder i den kjøbenhavnske Forlystelsesbyge.“ — „Herre Gud!“ bemærkede min Kone, „er Slesvig virkelig tabt i Tivoli, saa veed man dog, hvor man skal finde det igjen; man sætter det Bortforne i

Adviserne og udlover en passende *Douceur*". — „Ja,"
 sagde Jespersen, „det er rigtignok en dristig Paastand,
 at Slesvig er tabt i Tivoli; men der kan maaskee være
 Noget i det, naar Tivoli ifølge Hr. Plougs Mening
 skal betragtes som Sindbilledet paa den danske Eige-
 dhed, naar han derved sigter til, at man har ladet
 Fem være lige, har ladet de Folk regjere Stat og Land,
 som ikke forstode at regjere, har sagt „Ja" og „Amen"
 til politiske Stymperes og Ideologers Planer, har ladet
 sig foreskrive til Rigsdag og Rigsraad de Folk, som
 Bladene udpegede som de hypperste, kort sagt, ikke har
 betænkt sig om, hvordan Alt gik til, indtil man en
 Dag til sin Forfærdelse saa, at Riget var sin Under-
 gang nær og Slesvig tabt. Allermindst skulde Ploug
 og Consorter være brede paa Forlystelsesanstalterne,
 forsaavidt de virkelig, som jeg dog betvivler, have dra-
 get Folket bort fra det Alvorlige, og ikke den virkelige
 Aarsag til Eighedsbigheden ligger i en sorgelig Umo-
 denhed og beklagelig Glendrian, thi netop ved denne
 Eighedsbighed har han og hans Parti i en Række af
 Aar regjeret som de vilde og kunde." — „Det er rig-
 tignok en Betragtningssmaade, som jeg ikke har tænkt
 mig," svarede jeg; men hvad er der egentlig ved alle
 disse Fornøielser? See her, hvad „Fædrelandet" siger:
 Der er et Særkjende ved alle disse Nydelser, at, om
 de end i og for sig kunne være nok saa uskyldige, saa
 indeholde de ikke det mindste Frugtbare for Aand og
 Hjerte, saa ere de kun en ørkesløs Tidsfordriv, hvor-
 fra man kommer ligesaa tom hjem, som man gik ud.
 Men naar de ikke ere forædlende, ere de heller ikke ædle,
 men derimod usunde." — „Ha, ha!" loe min Kone,
 „Peteresen, Du maa ikke spise grøn Søbekaal, den er
 paa ingen Maade forædlende, og derfor er den ikke
 ædel, og altsaa usund. Men Spøg tilside: altsaa er
 det usundt, at spadserer i den friske Luft, at høre paa
 en kjon Symphoni eller Ouverture, nei, veed Du hvad,
 Petersen, Brøl staaer der nok af i Bladene, men den
 er riflet, som Lieutenanten siger." — „Ja," tilføiede

Zesperfen, „det er sagtens mere forædlen­de at sætte sig en Sommeraften hen i et Conditori med et Glas Punsch og læse „Fædrelandet“, „Dagbladet“ eller „Folkets Avis“, end at tilbringe den i det Frie og høre paa fjøn Musik. Jeg kan forresten tænke mig, hvad der i disse Folks Mening vilde gjøre Tivoli, Alhambra og Frederiksberg forædlen­de for Aand og Hjerte, det var, om der paa de Steder var opreist en Talerstol, og Hr. Ploug eller Høiærværdighederne Dhr. Birchedal og Hammerich — det er dog mærkeligt, at de begge have det tydske ch i deres Navne — foretog deres saliggjørende Politik. Det skeer jo ved Grundlovs­festerne, saa har man altid fundet det meget passende, ja maaskee ogsaa forædlen­de for Aand og Hjerte, at Tivoli blev besøgt. I saa Fald er det ikke usundt. Saadan en smuk Politik hver Aften, annonceret paa Programmet s. Ex. med de Ord: Hr. Hammerich har den Ære at udvikle, hvorlunde det er vor Herres Pligt at jage Tydskerne ud af Landet, eller: Hr. Ploug agter imellem Kl. 9 og 10 i Belysning af bengalsk Ild at holde en af sine hndede Taler om den Lyksalighed, der venter Nationen ved at gaae op i den svenske, eller: Hr. Krabbe agter paa Theatret plastisk at fremstille den Maade, hvorpaa han har tænkt sig at Principet af 15de Novbr. skal fjernes: Forestillingen ledsages af Accompanement paa den store Tromme af Hr. Valthasar Christensen, eller: Hr. Ville udvikler med logisk Styrke hvorlunde det kan forenes, at man fraraader at vise Prindsen af Wales offentlig Opmærksomhed og selv finder det passende at møde ved en Soirée til hans Ære, o. s. v., — seer De, naar slige Præstationer til­bødes, da vilde Hr. Ploug neppe undlade at skrive le­dende Artikler om, hvor forædlen­de og derfor ædelt og sundt det er, at besøge Tivoli.“ — „De er bitter, Hr. Zesperfen,“ bemærkede jeg, „men De maa huske paa, at „Fædrelandets“ Artikler dædler Forlystelseshygen isærdeleshed under nærværende sørgelige Omstændig­heder.“ — „Det veed jeg meget vel,“ svarede Zesperfen;

„men for det Første benægter jeg, at Forlystelseshygen er større nu end tidligere, og for det Andet benægter jeg, at den er større hos os end andetsteds. I Paris, Wien og andre Steder morer man sig ligesaa meget som her, men Tingen er, at her ere Folkemasserne concentrerede paa nogle enkelte Forlystelsessteder, og derfor blive de mere synlige, i de nævnte Hovedstæder ere de derimod fordeelte paa mange Steder. I London er Forholdet et andet, men paa ingen Maade til Gavn for Befolkningens Moralitet; Forlystelserne ere der forholdsvis saa og meget dyre, og den strenge Helligdagslov gjør et ikke ringe Skaar i de folkelige Forlystelser. Men hvad er Følgen? At Ginpalaadserne ere beleirede, at Drukkenskab og Slagsmaal og anden Daarlighed betegne Søndagen, og at overhovedet Moraliteten staaer paa et meget lavt Trin hos Almuen. Der har ogsaa hævet sig meget vægtige Stemmer for Formildelsen af Helligdagsloven og for Indførelsen af folkelige Forlystelser af en ædlere Natur. Hvad nu den Mening angaaer, at det er upassende under nærværende Omstændigheder at hengive sig for meget til Lystighed, saa kunde jeg fristes til at dele denne Mening, naar Lystigheden var overdreven. Men dertil kommer, at naar Bevidstheden om det store Tab er tilstede, hvad jeg betvivler er gaaet op for de Fleste, saa er det dog ikke saa besynderligt at man i Rummeren søger lidt Udspreddelse; man indseer, at det, som fattige Jack sagde, ikke nytter at græde, og at det ikke staaer til En selv at raade Bod paa det Skete.“ — „Jeg kan heller ikke forstaae, Petersen“, faldt min Kone ind, „at Du kan bryde Dig om saadan Snak som den, Du der oplæste, har Du ikke selv mangfoldige Gange sagt, at vore Forlystelser nu er af en langt bedre og mere foræblende Natur end i dine unge Dage, da man ikke kjendte Andet end at gaae paa Biinkjældere og i Værtshuse og satte sin Helbred til i Suus og Duus. Har Du ikke selv bemærket, at det er denne Forandring, der er Skyld i, at man sjældent seer fulde Folk, at der er opstaaet en

Tilnærmelse mellem alle Stænder, og at Almuen overhovedet har faaet Smag for ædlere Nydelse end tidligere. Naar en Mand har slidt den hele Uge ved tungt Arbejde, er det da saa underligt, at han med sin Familie om Søndagen tyer ud i den frie Luft og for en billig Priis nyder de mange Udspreddelser, flige Steder tilbyde? Høje, lustige Værelser har han ikke, heller ikke har han Raad til at holde Sommerleilighed, og saa søger han frisk Luft og Sommerleilighed i det Frie. Men jeg har ogsaa en lønlig Ahnelse om, at Folk, som saadan dadle Andres Lyst til at forlyste sig, selv forlyste sig paa deres Maade. Det kan gjerne være at de ikke komme i Tivoli, ikke i Alhambra, der er undertiden simpelt, der kan man let komme i Berøring med Almuen, for den kan man nok benytte, naar det passer i Ens Kram, ved Valghandlinger o. desl., ellers holder man den helst tre Skridt fra Livet — men man har sin Sommerleilighed, man har sin egen Have, man har sit eget Lysthuus man har andre Goder og Nydelse, som fuldstændig erstatte Det, som man finder forargeligt hos Andre, der ikke have disse Livets Goder. Naar man selv har Ekvipage, klæder det ilde at formalisere sig over, at der er dem, som nydes med Gumpeskærre; de kjøre dog begge. Og Petersen, kan Du huske Grosfereren, som boede ligeoverfor? Ogsaa han talte bestandig om Folks Forlystelsessyge og denne Driven om paa Tivoli og paa Frederiksberg; men hver Eftermiddag, Gud lod skæde, holdt hans Vogn for Døren, og saa tog han ud til Familien paa Landstedet, og saadan blev det ved, indtil han gik bag ad Dandsen. Nu derimod gaaer han og hans Familie paa Tivoli, og nu finder han, at det er et meget rart Sted, og nu taler han slet ikke om Folks store Forlystelsessyge." — "Jo, det husker jeg nok Altsammen, og jeg indrømmer, at Du i flere Henseender kan have Ret," sagde jeg, "men det maa ogsaa betænkes, at Motiverne til en sliq Udtalelse om den almindelige Forlystelsessyge kunne være ganske andre end egenkjærlige, som Du forudsætter,"

— „Deri har Du Ret,” svarede min Kone, „ligesaa mange Hoveder, ligesaa mange Sind. Det er ikke Alle, der have Smag og Sands for at more sig, eller som more sig paa den Maade, Andre gjøre. Der er Brantenpeer'er, som, fordi de see Alt Graat i Graat, ogsaa ville, at Andre skulde see det Graat i Graat, og slet ikke kunne forstaae, hvordan man kan finde Behag i at spadserere og more sig. Jeg holder nu deraf, Du holder deraf, Børnene holde deraf, og saa har Du vel ikke Noget imod, at vi iaften gaae i Tivoli?”

Hvor dristige og hurtige Conclusionerne end vare, fandt jeg dog nogen Logik deri, og jeg bøiede mig derfor, især da Grønkaalen var delicat. Men jeg er ikke bleven overbevist, og saaledes befinder jeg mig i det omtalte Dilemma. Jeg spørger Dem, hvem har in casu Ret, „Fædrelandet” eller min Kone og Hr. Jespersen? Iøvrigt har jeg en løslig Formodning om, at „Fædrelandets” Declamation mod Forlystelserne ikke er fremkommen saameget for Sagens egen som for den Omstændigheds Skyld, at Kongen med Brindsen af Wales forleden vare i Tivoli og den Sidstnævnte der havde „den Overraskelse at finde det fuldt af glade, forgløse Menneſker.” Den Yttring er Rosinen i Pølsens Ende, eller rettere, her er Rosinen Hovedsagen og Pølsen Bitingen.

Erbødigt
 Petersen,
 Fuldmægtig.

LXIV.

Den 25de October 1864.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Min Kone er, som De veed, videbegjærlig. Hun vil gjerne kjende Tingenes Sammenhæng, hun vil gjerne vide Betsed om, hvad der passerer, og endelig vil hun gjerne være inde i Nutidens Terminologier; thi, som hun siger, det er saa flaut at sidde og høre til og maabe, mens andre Folk føre Discusser saa om Dit og saa om Dat, uden at man kan give sit Beshv med af Frygt for at prostituere sig. Fuldkomment erkjendende det Rigtige og Priisværdige i denne Videbegjærlighed, nødes jeg derfor til, saa godt jeg er istand dertil, at agere Manufacteur og forklare min Kone, hvad der er dunkelt for hende, og hvad hun ikke kjender. Saaledes spurgte hun mig om, hvad de Ord „Reaction“ og „Reactionaire“ skulde sige. Hun havde i den sidste Tid hørt dem saa ofte og seet dem saa ofte paa Prent, og dog var hun lige klog paa deres Betydning. Af Nogle vare de blevene benyttede som Skjældsord, medens Andre havde gjort sig en Ære af at blive kaldt derfor; det var endog, som i Digtet forleden Dag i Deres Blad, blevet anvendt som et Feltraab til Kamp mod de Doctrinaire. Det sidste Ord kunde hun heller ikke rigtigt forstaae. „Lad os blive ved det første Ord, ved Reactionen,“ sagde jeg. „Det Andet skal jeg forklare Dig ved en anden Veilighed.“ Reaction kan være noget meget Slemt, men ogsaa noget meget Godt. Reaction er en Stræben efter at vende tilbage til de gamle Tilstande; vare disse Tilstande slemme, saa ligger det i

Sagens Natur, at Reaction ogsaa er noget Slemt, vare de derimod gode, saa er Reaction selvfølgelig ogsaa noget Godt. Vi ere her hos os gaaede for vidt i mange Retninger, Friheden er udskeiet til forargeligt Parti-
væsen, Tillsiden mellem Konge og Folk har man søgt at
række, indre Splid har gjort sig gjældende i alle Sam-
fundsklasser, man fordyber sig bestandig mere i national
Selvsorgubelse, og man arbejder hen til at fæste sig i
Armene paa Sverrig; det er paa den Maade, at man
mener at kunne hærde Nationens Selvstændighed og,
som det hedder i Kunstsproget, at leve sit eget Liv.
Seer Du, alt dette og meget Andet er ikke godt, og
naar man nu vil søge at vende tilbage til Tilstande,
hvor flige Udskeielser ikke fandt Sted, eller med andre
Ord, naar man vil reagere fra disse Udskeielser, saa er
det dog meget priisværdigt. Man vil Frihed, men ikke
den Frihed, som af et enkelt Parti benyttes til at under-
trykke Andre; man vil, at det gode og smukke Forhold,
som siden umindelige Tider betegnede Samlivet mellem
det danske Folk og dets Konger, skal indtræde igjen;
man vil, at den hæslige Pressefrækhed, der søler det
Bedste og Helligste ned i Snavset, skal bekæmpes ved
tilstrækkelig Modstand; man vil, at Nationen skal be-
vare sin Selvstændighed, uden hverken at blive tydsf
eller svensk, kort sagt, man vil søge at faae Tilstande,
der i Virkeligheden indeholde Borgen for en Nations
Samdrægtighed og Velfærd. Det er dette, de Reactio-
naire ville, og saa kan Du dog vel nok indsee, at det
er noget Godt, at betitles med dette Navn, som ellers
ialmindelighed betragtes som et Skjældsord. „Aha! nu
forstaaer jeg det," sagde min Kone, „Reaction i den
Forstand er altsaa omtrent det Samme som at rykke
tilbage med en Bogn, naar den kommer en Grøft for
nær, hvori den kan vælte." — „Ganske rigtigt, og Du
maa da indbømme, at Rudsken i saa Fald ikke blot
bærer sig meget fornuftigt ad, men at det endog er
hans simple Pligt at gjøre det. Der er en anden Sig-
nelse, som ligger endnu nærmere. Kan Du huske, hvad

Doctoren sagde, da Peter begyndte at komme sig lidt af sin haarde Sygdom? Han sagde; „Gudskeelov! Der er indtraadt en heldig Reaction, nu er han frelst.“ Vi ville haabe, at en saadan heldig Reaction ogsaa vil vise sig i vort kjære, stakkels Fædreland! Kort sagt: Jeg er Reactionair, og jeg haaber, at Du billiger det. Lad Folk kun skjælde os ud dermed, Du har vel fattet, at det er en Gæde at blive skjældt ud paa den Maade og med det Navn.“ Min Kone fandt sig tilfreds med denne Forklaring, og saa gik hun ud i Kjøkkenet for at see til Maden. Hun meente, at Politiken ikke burde bevirke, at vi fik freden Bælling til Middag.

Men jeg fortsatte i mit stille Sind de Betragtninger, som min Kones Forespørgsel havde vaakt hos mig. Jeg tænkte som saa: Hvor kan det være Andet, end at besindige Folk maae enes om at gjøre Modstand, naar man seer, at der arbeides hen til at bestride Kongens Ret til Thronen, som Hr. Bille har gjort ved at optage Artilleri som dem om Freden og Arvesølgen. Det er nu anden Gang, at der skal vækkes usalig Splid med dette Arvesølgesspørgsmaal og bringe Folk i Harnisk mod hinanden. Jeg husker nok, hvorledes Tilstanden blev i 1853, da Wegener kom frem med sit Skrift om Arvesølgen. Hvilken Tvedragt blev ikke dengang vaakt ved dette Skrift af en Mand, som kun kjender Verden fra sit Skrivebord. Han blev feiret som Martyr og kjælet for — og dog var han blandt dem, som i sin Tid ikke blot stemte mod Grundloven, men ogsaa protesterede imod den. Men alt Saadant glemmes eller kastes der et Slør over, naar Manden kan bruges paa anden Maade. Ja, det politiske Martyrium er saa klædeligt i vore Dage. Regjeringen mener, at det er dog vel galt, at man saadan uden videre søger at stemple Kongen som Usurpator, og den forlanger Folke-thingets Tilladelse til at anlægge Sag mod Hr. Bille, for at Domstolene kunne prøve, hvorvidt han er straffskyldig eller ikke. Det er dog saa lovligt som muligt, thi Regjeringen henviser Sagen til de uafhængige Dom-

stole. I Frankrig, som vore Doctrinaire nu see deres Regning ved at fremhæve og rose, i Haab om, at deres skandinaviske Bestræbelser skulde finde venlig Bistand paa denne Kant, vilde man neppe være gaaet saa lempelig frem. Jeg gad nok vide, hvad der vilde være skeet, om et fransk Blad var fremkommet med en Artikel, hvori det paavistes, at Keiseren var en Usurpator, og at han uretteligen sad paa Thronen. Vedkommende Redacteur vilde sagtens snart være bleven bekendt med, hvor Cahennepeberet voxer. Men heldigviis gaaer man ikke frem paa den Maade hos os, man forlanger blot, at Domstolene skulde kjende i Sagen. Men saa, da Andragendet kommer frem, kaster man sig over Ordet „uopholdeligt“ som krænkende for Forsamlingen, skjøndt det kun gjælder Formandens Paastynden af Sagen, og J. A. Hansen giver et rørende Vidnesbyrd om Selvfornægtelse, om Edelmødighed mod Bille, der dog saa ofte har skjældt ham og hans Parti Huden fuld og bæret dem med sin Foragt, og han tager sig af ham paa en faderlig Maade —, Gud bevares, ikke af Partihensyn, ikke til Gjengjæld for martsforenelige gode Øfter og gode Udsigter, men bare af Edelmødighed. Ja, Verden er langtfra saa fordærvet som man troer. Og saa Hr. Bille, — han svøber sig pynteligen ind i Martyriets Kaabe. Han fortæller med den største Beskedenhed, hvorlunde hele Verdens Dine hvile paa ham, han viser, at det har lønnet sig for ham at besøge Paris, ved at lave Calenbourgs, og han morer Galleriet med Vittigheder — det er hans Maade at tage Sagen paa i en forgivende Forsamling. En Bille kaster sig over en Krebs; jeg troede nu altid, at Billen var et skadeligt Dyr, forsaavidt som den ernærede sig af Blade, men at den ogsaa lever af Krebs, er noget Nyt og bør noteres af vore Naturhistorikere. Den Flothed, hvormed Hr. Billes Foredrag var ligesom gjennemshret, havde naturligviis til Hensigt at give en Afspælling af hans gode Bevidsthed. Det var den Freidighed, hvormed en Helt træder frem og siger: Jeg er

en Helt, det er mig, der har frelst Fædrelandet. Men det var rigtignok en frappant Contrast til Bedemandsstilen i den Artikel, som læstes i „Dagbladet“, da Als var taget, og da Hjendens Ankomst til Kjøbenhavn og til „Dagbladets“ Comptoir var en Mulighed. Da sank, som det hedder i Almuesproget, Hjertet ned i Byerne paa Helten. Men nu, da hiin Sandsynlighed har tabt sig, og „Dagbladets“ Comptoir er assureret for Krigsmolest, nu er Modet atter steget; idetmindste skulle Folk troe det, og det kan kun skee ved lignende Lazzis som de, hvormed Evalds Harlekin Patriot tilkjendegiver sin Freidighed og sit gode Humeur, efterat Fost har tiltalt Harlekin paa følgende Maade:

„Gaa, Ven! Markstrigeren, som gjerne sig til Bedste
Af kristen Kjarlighed stak Stæren paa sin Næse,
Og for at finde Stær omflakker By fra By,
Er just den Mand, hvis Raad Kortshuede bør sty.
Den Tillid til sig selv, den Frækhed i at møde
Al Fare, ubeseet, hos Levende og Døde,
At spøge med en Dviwl, som Andre søde ved,
O, det er ægte Tegn paa tyk Uvidenhed!
Tro mig, den raader bedst, som zitterer for at raade.
Hvor høi, hvor stærk en Sjæl, hvor sm en Tænkemaade
Tiltroer et Folk sin Ven, ham, som det har betroet
Sin Velfærd! Er det let at være Patriot?
Hvad Indsigt, hvilken Flid, hvor ægte Heltebyder,
Hvad Ansvar selv for Feil! Ha den, som selv tilbyder,
Som kjæl paansoder sig, den Mand er aabenbar
Sin Albers største Helt, Bedrager eller Nar!”

See, saadanne Betragtninger anstillede jeg, da min Rone gik ud for at lave Maden istand, og da den nu er paa Bordet, og som det hos Høstrup med en lille Forandring hedder: „Maden ei taaler at vente“, maa jeg opsætte hvad jeg ellers har paa Hjertet til en anden Gang og forbliver som sædvanligt:

Erhødigst
Petersen,
Fuldmægtig.

LXV.

Den 28de November 1864.

Høifstærende Hr. Redacteur!

Er man ikke overtroist og troer man ikke paa Var= sler, saa kan man dog næsten fristes til at troe derpaa. I 1846, — jeg troer, det var dette Aar, — var Kon= gen af Preussen til Gæst hos Kong Christian den Ottende. Da han reiste, gik der Ild i Kongeslaget paa det preussiske Dampskib, og den preussiske Drn brændte. Da Preussen siden sluttede sig til Oprøret i Hertug= dømmerne og paaførte os en skammelig Krig, fik den preussiske Korfugl sine Vinger spædne, og Mange saae heri Opfyldelsen af hiint Varsel fra den preussiske Kon= ges Besøg i Kjøbenhavn. Da det Rottwittske Mini= sterium ved sin Chefs Død var blevet opløst og Con= ferentsraad Madvig som en anden Diogenes forgjæves var gaaet omkring med sin Lygte for at samle et Mi= nisterium, kom omsider det Hall=Monradiske Ministerium atter til Roret den 24de Februar. Samme Dag gik der i Flaadens Leie Ild i Dampskibet „Slesvig“, og sammes forreste Deel brændte. Fristes man nu ikke til i Sammentræffet af disse Begivenheder, hvilket neppe Mange have lagt Mærke til, at see et Varsel om, hvad der nu er kommet, og kommet værre, end selv de, der forudsaae den Ulykke, som en eiderdans=doctrinair Po= litik vilde bringe over Danmark, nogensinde kunde ane. Ildbranden i „Slesvig“ var maaskee ligesaa godt en Advarsel som de stærke Røster i Skrift og Tale, der lode om ikke at betræde en Vej, som sandsynligviis vilde føre til Fordærvelse for Fædrelandet; men den gik lige=

saa sporløst hen som de sidstnævnte, — og nu er Resultatet kommet.

Dog, skeet er skeet, og det lader sig nu neppe mere ændre. „Det er ikke værd at klage,“ siger fattige Sack hos Marrhat, „bedre Lykke næste Gang.“ Jeg har ogsaa kun anført Ovenstaaende som en ret mærkelig Kjendsgjerning. Men naar jeg mener, at man ikke skal klage, saa mener jeg dog ikke dermed, at man skal tie. Jeg mener tværtimod, at man ikke skal tie overfor det Parti, hvorfra Fordærvelsen for en væsentlig Deel er kommen, man skal ikke tillade, at det ikke alene søger at dække de af dets Fjere begaaede store og ulykkelige Misgreb med Glemfjelens Slør og saaledes atter bane dem Veien til Magten, men at det tillige giver Andre Skylden for, hvad der nu er kommet; man skal endelig ikke tie overfor Planer og Hensigter, der gaae ud paa Oprettelsen af et dynastisk Skandinavien, under hvilket Danmarks Selvstændighed aldeles vil blive tilintetgjort, og man skal bekæmpe alle Bestræbelser, der sigte til at forberede en tredje slesvigsk Krig, thi vi have faaet Nod af den anden. Tie skal man ikke, thi de, som nære saadanne Planer og Hensigter, ønske Intet hellere end Tausshed. De raabe paa Enighed, men ved denne Enighed forstaae de kun Enighed om, hvad de selv ville, og Modstand derimod er kun i deres Dine Opsætsighed og Lyst til Splid. Ligesom de hidtil have betragtet sig selv som de privilegerede Indehavere af Fædrelands-kjærlighed og af Evne og Myndighed til at styre Land og Rige, saaledes betragte de sig ogsaa nu som de eneste myndige Besiddere af en privilegeret Ret til at føre Ordet, og de, som ikke ville finde sig deri, stemples som stammelige Opsætsige, hjemfaldne til Tugtens Riis. Men fra deres Standpunkt have de forsaavidt Ret, thi det er temmelig ubehageligt, saaledes stadig at høre sit Misgrebs- og Feils-Register opregne og at see sig forholdt de Følger, disse Misgreb have draget efter sig. Det er ikke blot ubehageligt, men det er ogsaa farligt, thi Folk, de Folk, hvorpaa de hidtil have støttet sig,

faae derved Dinene op, de gaae efterhaanden bort, Støtterne falde fra, en skøn Dag er Auditoriet tomt, og „Professorerne“ have som Tilhørere kun de fire Binde.

Derfor, Høistærede! fortsæt, som De hidtil har gjort, ti endelig ikke — det er det eneste Middel til at tilintetgjøre det Trylleri, som til Rigets Ulykke har hildet Nationen. Luther kastede Blæhornet i Hovedet paa den Slemme, den Slemme løb sin Vej, og hans Magt var brudt — følg Luthers Exempel, det er probat; der er endnu en stor Magt i Blæhornet, naar dets Indhold anvendes paa rigtig Maade. Men det maa ikke blive derved. Jeg har glædet mig over Augustforeningens Stiftelse, thi ogsaa den er en slem Torn i Dinene paa det hidtil raadende Parti. Dette søger at raillere og persifflere derover; men bag dette Railleri, bag denne Persifflage lurar Frygt og Bæven, thi denne Forening er for deres Parti som for Udenforstaaende et synligt og talende Beviis paa Emancipation fra det Herredømme, hvis Meriter ere ligesaa fabelagtige som dets Barighed. Augustforeningen er et Memento mori for dens Modstandere, og det have disse den fulde Bevidsthed om. Derfor bestræbe de sig for at bagvadske den, at fremstille den som frihedsfjendt, tydskjindet, som spindende Intriger mod Nationen, medens den netop, som Medlemslisten viser, indbefatter en stor Deel af Nationens Kjerne. Den skal nu ogsaa, som den seneste Bestyldning lyder, have gjort sig deelagtig i et grusomt Attentat paa Studenterforeningen ved at formaae den unge Hr. Student Lütken til at optræde, som han har gjort. Derved skal jeg tillade mig at dvæle et Øieblik. Sagen er curieus og i grunden mere komisk, end den er alvorlig, men meest komisk bliver den dog ved den høitragende Vigtighed, der tillægges den.

Ved et „Løverdagsfold“ og et Rusgilde i Studenterforeningen giver Hr. Skuespiller Mangius nogle Øier tilbedste; det er nu hans Fag som Histrion, og

ere Løierne mere plumpe end morsomme, saa passe de ialfsald til de tvende nævnte Kategorier af Forlystelser; han veed jo desuden, at han her kan gjøre Regning paa et mere sjønsoomt Publicum end det, han ellers pleier at give Forestillinger for. Ligeledes bør Indholdet af de bekjendte „Voller“ komme i Betragtning, det giver Løierne deres rette Betydning. Men Hr. Manzins har dog ladet falde nogle Ytringer, der ikke saadan uden videre bør forsvinde, da de ere altfor værdifulde Vidnesbyrd om Stemningen i et saa intelligent Selskab, selv om denne Stemning kun er fremkaldt under hine „Vollers“ Indflydelse. Der skal brilleres dermed. Sagen bringes ud blandt Publicum, og en Correspondent i „Sørø Amtstidende“, der i mere end een Betydning kan betegnes som den sorte C., skildrer vidt og bredt Sagen paa en saadan Maade, at man kan see, at det fremfor Alt kommer an paa at gjøre det vitterligt for Alverden, hvor kjæf Hr. Manzins er, og hvorledes hans, om ikke spirituelle, saa dog af Spiritus beaandede Ytringer finde Medhold i den meerrømtalte Forsamling af intelligente unge Mænd. Senere bliver den med Dadel omtalt af en Correspondent til „Holbet Avis“, og endelig tager Oberst Tscherning i en af ham til Selvforfvar forfattet Artikel i „Berl. Tid.“ Anledning til at vise, hvorledes Tønen er iblandt yngre Mennesker, der nylig have forladt Skolen, og hvorledes disse, forlede af Eldre, give sig af med at politisere. Sagen har saaledes faaet fuld Offentlighed. Hr. Student André Lütken finder, at det Passerede er yderst upassende; han udtaler dette indenfor Studenterforeningens fire Vægge, han skriver derom i den saakaldte Ankeprotocol, han henvender sig skriftligt til Senioratet og opfordrer dette til at ivertesætte Hr. Manzins for denne efter hans Mening meget upassende Opførsel, og han sender endog en skriftlig Opfordring til Hr. Manzins om at tage sine Ord tilbage eller udmelde sig af Foreningen — saaledes er det ibet-

mindste fortalt mig af min Brodersøn*). Hr. P. lader saaledes sine Bestræbelser for at redressere, hvad han finder upassende og usømmeligt, blive indenfor den Kreds, hvor det er foregaaet, og først da alt dette ikke frugter det Ringeste, bringer han det Passerede ud i Offentligheden. Han begaaer ingen Indiscretion, thi Sagen er jo, som jeg har anført, alt bleven publici juris. Men saa hæver Raabet sig om et Brud paa Anstændigheden, paa Privatlivets Hellighed — og „Fædrelandet“ og „Dagbladet“ slaae Hænderne sammen over Hovedet over en slig horribel Forbrydelse. Det er isørigt curieust, at man nu ved denne Leilighed absolut vil have, at Studenterforeningens Anliggender og hvad der passerer i dens Midte skulle være af privat Natur og ikke vedkomme Offentligheden. Har den ikke netop selv søgt at blive saa offentlig som mulig, fremtræder den ikke som en politisk Forening, tager den ikke som saadan Deel i det offentlige Liv, og har den ikke selv fundet det passende ved ikke saa Leiligheder at give tilkjende, hvad der tildrager sig i dens Midte, naar Saadant kan gavne fælles „store Dieneb“? Den har saaledes selv opgivet Hæret, og naar man nu tillige seer, hvordan Alt, hvad der foregaaer i Augustforeningen eller ikke foregaaer i den, drages frem for Lyset af Pressen, saa kan dog allermindst denne Presse raabe paa Indiscretion, naar Et eller Andet, som foretages i Studenterforeningen, drages frem for Lyset. Saa maa der tillige lægges Mærke til, at den allerførste Omtale af den nævnte Sag, ved C. i „Sørø Amtstidende“, var kommen frem for at sige Hr. Mankius og Studenterforeningen Complimenter, og denne sorte C. er dog vistnok ogsaa Medlem af „Foreningen“. Kort sagt: af det her Anførte sees tilstrækkeligt, at Hr. André Lütken

*) For at ikke alle de, der ere saa ulykkelige at høre Navnet Petersen, skulle blive udsatte for den haarde Exclusions-Straf, maa jeg dog bemærke, at bemeldte min Brodersøn er en Søn af min Halvbroder.

i sin Iver for det, han betragter som den gode Sag, ikke har begaaet nogen Indiscretion eller røbet nogen Hemmelighed. Desuagtet bør han have sin Straf, det høie Areopag, der staaer i Spidsen for Foreningen, finder, at den bør være eclatant, og det beslattes, at han skal excluderes. Det skeer da ogsaa, og 376 Medlemmer udføre Straffen, den forfærdelige Straf. Et Par Hundrede, der ere tilstede, stemme ikke, og 34 stemme Nei. Ved de Forhandlinger, der gaae forud for Afstraffelsen, viser sig atter noget Curieust. Paa Opfordring erklæres det, at Ingen ret kan erindre, om Hr. Mangius har brugt de omtalte upassende Ytringer. Dette er imidlertid endda ikke saa underligt, naar Hr. Mangius paa given Anledning skal have afgivet den Erklæring, at han ikke selv har kunnet huske det, skjøndt det vel bør være en Betingelse for en Skuespiller at kunne memorere godt, hvormed dog ikke skal benægtes, at der kan gives Tilfælde i et, selv med den bedste Hukommelse udstyret Menneskes Liv, hvor Hukommelsen svigter. Paa den Maade kommer man jo ogsaa bedst fra en Sag, hvor, naar der allerede skal være Tale om Straf, denne dog først og fremmest bør ramme den, fra hvem Forargelsen kommer. Det Curieuse er imidlertid dermed ikke udtømt. Hr. André Püttken excluderes, uagtet han factisk har ophørt at være Medlem af Studenterforeningen. Han havde selv forinden udmeldt sig, han var gaaet udenfor, og nu kastes han ud in effigie. Det er omtrent det Samme, som naar en Mand forbyder en Anden sit Huus, hvori denne Anden høitideligt har erklæret, at han ikke mere vil sætte sin Fod. Men hvorledes kunde Straffen ellers blive eclatant? Hvorledes kunde Hr. André Püttken sættes i Studenterforeningens Act uden ved denne særegne Fremgangsmaade?

Tillige skal der gjøres Capital af Sagen. Hr. André Püttken fremstilles nu med en skøn, rørende Medlidenhed som det unge, uerfarne Menneske, hvem Andre og navnlig Medlemmer af den skammelige Augustforening

have benyttet til deres Formaal. Han er bleven forført, den Arme, og derfor er han meget at beklage. Han har ikke selv skrevet Artiklerne, det have Andre gjort for ham, han har endog maaskee underskrevet sit Navn med paaholdt Pen. Det forudsættes altsaa som umuligt, at et ungt varmefølelse Menneske kan føle sig indigneret over Noget, som han betragter som Uvæsen af sine egne Standsfæller, og af egen Tilskyndelse søger at faae det hævet. Saadanne Argumenter som de, at han selv har skrevet i Ankeprotokollen, at han skriftligt har henvendt sig til Senioratet og Hr. Mangius, forinden han besluttede at fremtræde offentligt, ere for Intet at regne. Medlemmer af Augustforeningen skulle absolut have støbt Kuglerne, og Hr. Püttken har kun været den, der har skudt dem ud. Det er en fortræffelig Veilighed til at beskynde Augustforeningen for Angiveri, medens det er vitterligt for Enhver, som siden dens Stiftelse har fulgt med Bladene, at Ingen i den Grad har været Gjenstand for Angiveri som netop denne Forening. Og „Dagbladet“ udslynger denne Beskyldning, det samme Blad, paa hvis Angiveri der kan nævnes mangfoldige Exempler; jeg skal blot anføre som et af de seneste dets Optryk af en Privatskrivelse om Udgivelsen af Dr. Krebs's Artikler. Men som sagt, der skal gøres Capital. Og nu tilsidst den yderst naive Beklagelse over Hr. Püttkens Ungdom og Forsførelse af Eldre. „Fædrelandet“ knytter til Exclusionen følgende rørende Følelsesudbrud: „Iøvrigt beklage vi, at et ganske ungt Menneske har maattet bøde saa haardt (sic!) for hvad der fra hans Side vistnok kun er en stor Ubefindighed; en langt haardere Dom fortjene de Eldre, som have misbrugt ham i deres Fanatismes Tjeneste.“ Det er temmelig uoverlagt af „Fædrelandet“ at sige Saadant; har det ikke nogen Anelse om, at de samme Baaben kunne vendes mod det selv? De allerfleste af dem, som excluderede Hr. Püttken, ere neppe ældre end han, endeel af dem vistnok yngre. Kunne de ikke ligesaavel af Eldre være misbrugte i deres Fana-

tismes Tjeneste? Hr. Ploug kunde maaſtee behageligt beſvare dette Spørgsmaal. Men Moralen er den, at naar unge Studenter lyde Parolen af et eller andet „bemoostes Haupt“, hvad enten han er Redacteur eller Skueſpiller, ſaa vide de, hvad de gjøre, ſaa ere de unge haabefulde Menneſter med ſelvſtændig Mening, med uhildet Dømmekraft; gaae de derimod en anden Vei, vove de endog at have en fra den ſtore Hobs afvigende politiſk Anſkuelse, ſaa er det Ungdomsufindighed, ſaa ere de Redſtaber i Eldres Hænder, og ſaa — ſkulle de excluderes!

Dette være en Commentar til Hr. Plougs Opfatteſe af Studenterlivet:

„Vi bygge troelig ved Nat og Dag
Paa Bidſtavs evige Slot!“

ſom rigtignok ſuppleres paa et andet Sted med den Opfordring:

„Slutter nu Areds, Brødre, thi hylde
Vi ville Soldets ſtærke Aand.“

Erhødigſt
Petersen,
Fuldmægtig.

LXVI.

Den 21de Januar 1865.

Spistærede Hr. Redacteur!

Skaar bragte min Kone mig et Numer af „Dags-telegraphen“, som hun engang imellem laaner hos en liberal Tilmælerer — Tilmælererne ere gemeenlig liberal-nationale, det mærker man paa Skoleinsdommen —, der boer ligeoverfor os i samme Etage. Hun sagde: „Det er en rigtig Høitidsdag idag, betænk: den 17de Januar er det baade Hr. Rimestads og Hr. Erik Bøghs Fødselsdag; hvor det dog træffer sig mærkeligt, at saa store Folk kunne fødes paa den selvsamme Dag.“ — „Hvoraf veed Du det?“ spurgte jeg min Kone. — „Jh, det staaer her i Dagstelegraphen.“ — „Hvor?“ — „Her, Du kan selv see. Det staaer her under den 17de Januar 1816: Chr. B. Rimestads Fødselsdag, 1822: Erik Bøghs Fødselsdag, og seer Du, De ere ikke blot fødte paa samme Dag, men de ere ogsaa fødte paa samme Dag som Peder Dye og Benjamin Franklin og Digteren Alfieri. Det er et Skjebnens Fingerpeg; de passe Alle saa udmærket sammen.“ Min Kone havde Ret; det stod at læse med tydelige Bogstaver under Rubriken for verdenshistoriske Mærkedage og berømte, fortjente samt verdenshistoriske Mænds og Qvindes Fødsels- og Dødsdage. Det hedder nu rigtignok, at der ikke er noget Nytt under Solen; men Hr. Rimestad har viist, at om det end ikke er en haandgribelig Usandhed, er der dog Undtagelser fra Regelen. For det Første er det vistnok noget Splinternytt, at en Redacteur rangerer sig selv i sit eget Blad blandt berømte

Mænd, samt at han tillige tilfidesætter al smaalig Zalousi og stiller en høitæret Collega, Samtidig og Concurrent paa samme Piedestal ved Siden af sig. Det er ophøiet og rørende; men det er formodentlig tillige en fiin Finte til Orla Lehmann, der vil have Titler og Udmærkelser afflaffede. Hr. Rimestad har sagtens tænkt, at man godt er istand til at ophøie sig selv og Andre med, og at det saaledes staaer til En selv at raade Bod paa, hvad Orla Lehmann vil tilintetgjøre. Endvidere er der et gammelt tydsk Mundheld, som hedder: Nur die Lumpen sind bescheiden. Hr. Rimestad føler sin egen Fortjeneste af Fædrelandet, og naar ingen Anden vil erkjende samme Fortjeneste, hvorfor Bøtten skal han da ikke gjøre det selv? Og nu Hr. Erik Bøgh, han er jo unegtelig berømt, hans Navn er paa Alles Læber, man synger hans Viser i de høie Haller og i de dybe Kjældre, hans smagfulde Blad er, som det hedder i Annoncerne, det meest udbredte, idetmindste indtil Dagstelegraphen opstod som Concurrent; hvad han siger paa Prosa i sit Blad kan han tillige synge om paa to Theatre, og hans Plads er saaledes vistnok med Føie blandt de verdenshistoriske Personligheder. Desuden var der jo her en Retfærdighedsgjæring at udøve, og Hr. Rimestad har paataget sig Fru Justitias Rolle. Martsforeningen, som dog bestod af Hr. Bøghs politiske Meningsfæller, var saa utaknemmelig at vise ham bort, da han meldte sig som Medlem. Nu har Hr. Rimestad som en Balsam herpaa sat ham ind i sit Pantheon for store Mænd, det er ganske i sin Orden. Men dertil kommer, at aldrig har Hr. Bøghs Berømmethed glimret mere straalende end i dette Dieblis. Det er hans „Hr. Grylle og hans nyeste Viser“, som paa Casino afgiver Folien, eller rettere det er snarere de af Justitsministeren strøgne Vers, som have bragt hans Stjerne til at glimre i al dens Glans. Han burde smukt takke Justitsministeren derfor, og egentlig talt steer det paa en vis Maade ogsaa i de Artikler, som „Folkets Avis“ har bragt om denne sa-

menſe Sag. At blive ſkjældt Huden fuld kan formedeſt Stedet, hvor det ſkeer, og formedeſt den, af hvem det ſkeer, undertiden betragtes ſom en Hæder. Ja, Intet maatte være Hr. Bøgh mere velkomment end dette Forbud; det har bragt et artigt Udbytte, og Hr. Bøgh giver ogſaa ſin Tilfredſhed tilkjende i den inderlige Glæde, hvormed han exploiterer Situationen:

„Mir iſt cannibalifch wohl
Als wie fünfshundert Säuen.“

Men mærkeligt er det, at „Dagbladet“, ſom ogſaa med Varme har taget ſig af Sagen, finder ſig foranlediget til at give Hr. Bøgh den Atteſt, at han ikke „leer over Folkets Sønderſplittelse og Ulykke, og at han føler Sorgen herover ſaa dybt og inderligt ſom Nogen...“ Som om en ſaadan Forſikkring var nødvendig? Hvem kan tvivle derom? Men naar en ſlig Atteſt fremkommer, ſaa maatte man jo næſten troe, at der var ſtumle Menneſker, der paastode, at Hr. Eriſ Bøgh kun lader ſig lede af Motiver, der ere af en ganſke anden Beſkaffenhed, at hans Verſemageri er en industriel Speculation, at han ved at iſtemme det almindelige Felt-
raab kun søger at fremkalde Sandſepirringens Latter, at hans Satire kun er Grovheder, og at hans Indignation er ligesaa forloren ſom de Tilſtande, ſom han drager tilfelts imod, ere forlorne og Foſtre af en forceret Opſindsſomhed. Det er derfor min uſorgribelige Mening, at „Dagbladet“ ikke har gjort den danſke Ariſtophanes nogen Tjeneste ved at forſikre, at han føler inderligt for ſit Fædrelands Skjebne. Han er jo ikke nogen ny Mand, man kjender ham godt, og hvorfor ſaa et ſligt Studſmaal nu, da Studſmaalene ſtulle afſkaffes? Man maa jo abſolut have dannet ſig en Mening om hans Virkſomhed, og ſaa behøver et tænkende Publicum ikke at ledes paa det rette Spor. Iſandhed, Meningen er dannet fuldſtændigt, og „Dagbladets“ Atteſt gjør hverken fra eller til. Derimod har Hr. Rimeſtað fra ſit Standpunkt Ret i at anføre ham

ved Siden af sig selv blandt udmærkede Mænd; men dog kan Hr. Bøgh maaskee selv føle sig kaldet til at „gøre en Vise derom“, thi det kan jo ikke negtes, at den etablerede Rangforordning for den mere overfladiske Betragter er noget extraordinair. Jeg nærer ogsaa en lønlig Frygt for, at hvis „Dagstelegraphen“, hvad der ifølge dens Titel ikke er umuligt, finder Vej til de Udbødeliges Boliger, vil der sikkert blive en ikke ringe Staahoi mellem de afdøde Heroer i Digtekunstens Rige, og det tør navnlig antages, at Holberg, Evald, Baggesen, Bessels, Dehlenschläger og Heiberg ikke stiltiende ville finde sig i at lade sig opstille i Hr. Rimestads Pantheon, efterat han har fundet Hr. Erik Bøgh værdig til at optages i samme. Knud Sjællandsfaer har for ladet høre fra sig fra de himmelske Boliger, og han er, som man veed, ikke til at spørge med. Formodentlig vil han bede sig fritaget for at figurere i en Rangforordning af saa blandet Natur som den, Hr. Rimestad efter den givne Prøve har fundet for godt at indføre. Men Knud Sjællandsfaers Protest vil dog ingen Betydning have; han er en død Mand — og hvad er han mod den levende Bøgh, hvis Hoved er omgivet af aura popularis, og som tillige af „Dagbl.“ og Rimestad gives Attest for Fædrelandskjærlighed og Berømtthed.

Min Kone, hvem jeg meddeelte disse Betragtninger, fraraadede mig paa det Bestemteste at nedskrive dem og sende dem til „Flyveposten“. Hun mindede om, at Hr. Erik Bøgh alt eengang havde forsøgt at slaae mig ihjel, og at han mulig til Gjengjæld atter vilde forsøge derpaa; i værste Fald vilde han maaskee endog gjøre en Vise om mig og bringe mig paa Theatret. Jeg bemærkede dertil, at Manden jo aldeles ingen Anledning havde til at være saa slem imod mig. Hvad jeg havde sagt, var jo netop til hans Roes og Hæder, og han maatte være meget utaknemmelig, naar han vilde bære Nag for Noget, som var diceret af en dyb Erkjendelse af hans Fortjenester. Desuden maatte jeg ogsaa finde

mig i at blive mistkjendt, selv af Hr. Bøgh, og vilde han tage slige Repressalier som dem, min Kone sigtede til, saa kom jeg kun til at dele Skjæbne med adskillige andre hæderlige Mænd. *Commune naufragium dulce*, men det er overhovedet et Spørgsmaal, om dette Mundheld passer i nærværende Tilfælde, thi at komme i Noisen kan dog i Henhold til Omstændighederne neppe kaldes at lide noget Skibbrud. Hr. Bøgh giver jeg derfor fri Raadighed over min Person. Han har Lov til at handle med den som han vil. Han kan gjøre mig til en staaende Artikel i sin Udskjældningsanstalt med dens Filialer, og han kan lade sin Fidus Achates, Hr. Barberg, gaae ham tilhaande ved denne Justitsforretning. Den Herre er en Mester i Faget. Det skal ikke genere mig. I vore Dage gaaer Tølsomheden snart over, og Frygten for at „komme i Bladet“ er ved den hyppige Brug eller Misbrug, som gjøres deraf, bleven en Mythe. —

De har formodentlig med Opmærksomhed gennemlæst Plougs Tale, som han holdt ved den nordiske Fest? Den er et Blad af Jeremiae Begrædelsesbog, et veemodigt Drapa over den ihjelslagne Skandinavisme. Hr. Ploug opregner heri de mangfoldige Aarsager til, at Sverrig ikke kom os til Hjælp. Og efterat han har opregnet en stor Deel af disse Aarsager, rykker han frem med den vistnok principale, at Sverrig ikke kunde komme os til Hjælp, fordi det savnede Midlerne dertil ved den flette Tilstand, hvori dets Forsvarsvæsen befandt sig. Jeg kom herved til at tænke paa Manden, der vilde angive hundrede Grunde, hvorfor han ikke kunde modtage en Invitation til Middag. Den første var den, at han alt havde spist til Middag, og saa blev han da ogsaa forskaanet for at angive de øvrige 99 Grunde. Hr. Ploug kunde ogsaa have undladt at anføre de andre og blot holdt sig til den nævnte. Men som sagt, Talen gjør et veemodigt Indtryk, den er en Ligprædiken over begravede Forhaabninger, men den er tillige et Anathema over dem, som have bevirket Be-

gravelsen. Og dog er Haabet om en Opstandelse tilstede. Ploug er en altfor god Skandinaver, er alifor meget befnæret af sine Forhaabningers Tryllekraft, til at han saaledes uden Videre kan opgive dem. Det kommer desuden an paa at holde Meningsfællerne ved godt Mod, og saa forjætter han da den skandinaviske Idées Gjenopstandelse i Kjød og Blod. Men Propheternes Tid er forbi, og man skulde næsten skønne af Hr. Plougs Hjertesuf, at han ikke selv fæster stor Tid til sine Spaadomme. Seg gjør det ialfald paa ingen Maade.

Erbedigt
 Petersen,
 Fuldmægtig.

LXVII.

Den 21de Februar 1865.

Høistærede Hr. Redacteur!

For enhver dønnet Mand — og som saadan tager jeg mig den Frihed at betragte mig — og for enhver Mand, der interesserer sig lidt for Fædrelandets Anliggender — og det gjør jeg unægtelig — er det visnok en Pligt at følge med ved de nuværende Forhandlinger om Forsatningsforholdene; men, oprigtigt talt, jeg beghynder snart at opgive Været, thi der hører næsten mere end almindelig Menneftesforstand til for at finde Rede i al den Forvirring, al den Forvikling, som disse Spørgsmaal ere komne i, og forgjæves søger man efter en Ariadnetraad i denne Labyrinth, hvor man, jo mere

man leder efter Udgangen, bestandig fordyber sig i nendelige Krinkelstroge. Conseilspræsident Bluhme talte i sin Tid om, hvem der skulde aflæde sig, og hvem der skulde paaflæde sig, nemlig, at Rigsraadet skulde klæde sig af og Rigsdagen skulde klæde sig paa; men som det lader til er denne Af- og Paaflædningsproces langt drøiere, langt besværligere end den, som man undertiden seer foregaae i Casortis Pantomimer, naar Pjerrot skal hjælpe Casfander i Kjolen og selv stadigt faaer sin Arm ind i det ene Erme. Vare det ikke gaaer her som i Pantomimen, at Kjolen revner. Det er nu kommen saa vidt, at Rigsdagen ikke blot vil iføre sig sine egne Klæder, men ogsaa Rigsraadets ovenpaa. De Uuænelige har den allerede faaet sig iført, men Spidskjolen vil Rigsraadet søge at beholde, og hvad der gjør Striden om disse Klædningsstykker end mere forviklet er, at Rigsraadets Overdeel holder igjen, medens dens Underdeel formedelsk dens intime Slægtskab med Rigsdagen, gjerne giver denne Alt, hvad den vil have. Men Alt dette er som sagt en Forvirring, som minder om Arvehistorien i „Soldaterløier“; her hjælper det ikke engang at tælle paa Fingrene, for at orientere sig, eller hvert Dieblis at spørge: „Er De med?“ thi hvem Potter kan vel være med? Ikke jeg, og jeg kan godt forstaae, at min Ven Johansen forleden Dag sit et apoplektisk Tilfælde fort efterat have gennemlæst de 108 Endringsforslag til 2den Behandling af Forsatningsagen i Rigsraadets Folkething. Det var Mere, end hans svage Nerver kunde taale, og hans Rone forsvandt ogsaa, at hun længe havde forudsæet, at det vilde komme saa vidt, efterat han var bleven Abonnent paa Rigsraads- og Rigsdagstidenderne og flittigt studerede i dem. Jeg har ogsaa lagt Mærke til, at flere af vore Yørgivere ere soundne ind til sande Skygger, trods deres hyppige Besøg i Snapstinget, og man har maaskee ogsaa her Forklaringen af, at der er stor Sygelighed blandt Ministrene. Vedbliver det saaledes længe — og Udsigterne ere jo meget langvarige — er det ikke usand-

synligt, at naar Forsatningen engang er vedtaget, er der hverken Rigsdagsmænd eller Regjering tilbage, idet begge Parter have bukket under for de voldsomme Anstrengelser for at skaffe samme tilveie. Maaskee bliver kun Barfod tilbage som den sidste Mohikaner.

Men det Tungeste derved er, at det liberal-nationale Parti er blevet distanceret og ikke mere kan raade, som det gjerne vilde. Jeg beklager det naturligviis, men tillige kan jeg ikke forfølge min Forundring derover, thi det har jo, som „Dagstelegraphen“ nylig bemærkede, i Hr. Erik Bøgh sin poetiske Støtte. Det er en stor Ære for det liberal-nationale Parti, som det maa være glad over; men ak! stort har det dog ikke hjulpet, thi det gaaer tilbage, Hakon! Paa den anden Side er det ogsaa en Forherligelse af Hr. Erik Bøgh og en fortjent Løn for hans Fortjenester af den gode Sag. Vaade af den nævnte Titel og af „Dagstelegraphens“ Rangering af Hr. Bøgh blandt Verdens fortjente Mænd fremgaaer det iøvrigt, at han har faaet sig en Udraaber, der slaaer Sparto til alle dem, der i Dyrehaven præsentere sig udenfor Fjælleboderne og Gjøglerne. Han faaer derved en vis Lighed med Kongen af Darfur i Afrika, der, naar han rider ud og viser sig for Mængden, har en Udraaber, der straalet: „See her den store Bøffel, Søn af den store Bøffel, alle Andre ere Døer, kun han er den ægte Bøffel!“ I gamle Dage agerede Justitssecretair Barberg Udraaber, nu er han selv Interessent i Forretningen og har desuden nok at bestille med sig selv, navnlig har han travlt med at fremhæve sin velsignelsesrige Virksomhed i Rigsraad og Rigsdag, og Arbeidet som Udraaber har som sagt „Dagstelegraphen“ nu paataget sig. Dette er saare fljont, thi det viser, at der ikke hersker nogen smaalig Salousi mellem de store Mænd. De have ogsaa valgt forskjellige Veie, Hr. Rimestads Gebet er det Statsøkonomiske, det Almeennyttige, det til Borgerheld Sigtende, Hr. Erik Bøgh det Æsthetiske, det Kritiske, og som Klatterup beundrende siger: Af Begges forenede Bestræbelser

fremgaaer det almindelige Vel. Men som jeg alt sidst anførte, Hr. Erik Bøgh kan ogsaa trænge til lidt Opreisning; for ganske nylig har Hr. Prof. Hjort jo i Deres ærede Blad været meget slem imod ham, i hvilken Anledning jeg tillader mig at rette det Spørgsmaal til Hr. Professore, om det virkelig er hans Mening, at nævnte Hr. Erik Bøgh er en Cavaleer, naar han har taget en Insinuation mod ham i „Folk. Avis“ tilbage. Man skulde jo næsten troe det efter den Maade, hvorpaa Professore har stillet sin Opfordring, men jeg fritager ham iøvrigt gjerne for at besvare mit Spørgsmaal. Hvad selve Sagen angaaer, da vil Hr. Erik Bøgh formodentlig ikke undlade at gjøre en Vise derom, naar han igjen underkaster et af sine dramatiske Arbejder en Omarbejdelse. Folk kunne nok neppe begribe, hvorledes Hr. Bøgh kan gjøre saamange Vers over de samme Themaer i saa kort Tid; men Aarsagen er formodentlig den samme, som Gotfred i „Det lykkelige Skibbrud“ anfører om sin Herre, Magister Rosflengius: „De Vers, som vi have gjort isjor, koger vi op igjen iaar, hvilket er oekonomisk nok, thi ellers maatte den poetiske Geist faae en Ulykke paa Sidstningen og blive ganske udtømmet“. Og Saadant vilde være Jammer-skade for Hr. Bøghs poetiske Geist, den er altfor kostbar, til at der saaledes bør ruttet dermed.

At jeg fra Hr. Erik Bøgh gaaer over til at omtale den nye Folkeforening, haaber jeg ikke er nogen Forkleinselse hverken for den Ene eller for den Anden. Det er tværtimod en naturlig Ideassociation, thi den ene er jo en folkelig Digter og Redacteur for en Avis for „Folket“, den anden er jo en Forening for Folket, og jeg tænker, at der denne Gang ikke har været Noget iveauen for den Førstes Optagelse i den Anden, som det var Tilfældet med Martsforeningen, der var mere kræsen og aristokratisk. Nei, Folkeforeningen aabner sine Porte for Alle — uden Undtagelse — og krydser dem venligt i sin Favn; den er liberal. Saaledes har den ogsaa faaet henved 900 indenbyses Medlemmer, Mænd

og Qvinder, yngre og ældre. Jeg fortæller dog kun, hvad „Fædrelandet“ siger, det maa bære Ansvar for min Meddelelses Rigtighed. Foreningen havde ifredags sit første Møde i Industriforeningens Gaard og i det forenede borgerlige Selskabs Locale. Det var naturligviis symbolisk, af Hensyn til det Folkelige. Prof. Clausen holdt et Foredrag: Bidrag til Reactionens Characteristik, der, som det hedder i Bladenes Referater, jevnlig afbrødes af Bisald, og derefter var der, som det atter hedder i Bladenes Referater, et „tarveligt“ Afstemsmaaltid (ligeledes folkeligt), hvor Skaaler udbragtes for Danmarks Fremtid, den danske Folkeforening, Prof. Clausen, Damerne, Bestyrelsen osv. Det gik saaledes omtrent til, som det gaaer til i Augustforeningen, og hvis Lovene — som jeg forresten ikke veed — sætte Straf paa Plagiat, kunde vistnok Augustforeningen faae Folkeforeningen dømt derfor. Men der var jo rigtignok nogen Forskjel. I Augustforeningen begynde Møderne Kl. 7, her begyndte Mødet Kl. 7 $\frac{1}{2}$. Dernæst vare danske Qvinder, ældre som yngre, tilstede, hvad ikke er Tilfældet i Augustforeningen; saa holdt Clausen et Foredrag over Reactionen; men i denne Henseende er der mulig nogen Righed, thi i Augustforeningen er der holdt Foredrag over det doctrinaire Parti, og dette er, som V. A. Hansen har sagt i Rigsdagen, det egentlige reactionnaire Parti, skjøndt jeg dog nok har en Anelse om, at det neppe har været det doctrinaire Parti, Hr. Clausen i sit velvillige Foredrag sigtede til. Jeg har naturligviis ikke hørt det, da jeg ikke er Medlem af denne Folkeforening, men jeg kan tænke mig, hvad han har sagt, thi det har mange Gange staaet i „Dagbladet“ og „Fædrelandet“'s Angreb paa den smule Reaction, og Professorens kunde vistnok i saa Henseende ikke anføre noget Nytt, hvormegen Erudition han iøvrigt er i Besiddelse af i det nævnte Capitel. Et berørte han naturligviis ikke, nemlig hvorledes han og hans Partis Virksomhed har frembragt en Reaction i Danmark i den Forstand, at det er bleven reduceret med en Trediedeel af sit Gebet. Heller ikke tænker jeg han

berørte, hvorlunde der hos ham selv i 1854 foregik en mærkelig Reaction, idet han, da Embedsaffærdighederne fandt Sted, foretrak at nedlægge sit Mandat som Rigsdagsmand og trække sig tilbage fra det offentlige Liv, hvilket, som Lehmann engang i en Bladartikel bemærkede, var det Samme som at gaae ind i en Port i Regnveir, naar man ikke har Paraply. Endvidere er der en Forskjel mellem de to Foreninger, der bestaaer deri, at Kongens Skaal ikke anføres at være drukken ved Folkeforeningens „tarvelige“ Maaltid. Men da Kong Carl den Femtendes Skaal aldrig er bleven drukken ved Augustforeningens Fællesspisning, saa er det formodentlig en Revanche, som Folkeforeningen har taget, hvor det er naturligt, at der formedelsst de mange Hjemmesvenskere, den tæller, holdes Hærd over „Han selv“. Endvidere er der endnu en Forskjel tilføje, den nemlig, at Folkeforeningen ikke har sin Medlemsliste trykt. Men dette er besynderligt, saameget mere som sammes Offentliggjørelse i flere Henseender kunde være practisk. Jeg skal anføre et Exempel. Jeg har en Brodersøn, der er en meget dannet Person og politisk udviklet. Han er i den gifterærdige Alder og har Noget tilbedste samt er desuden i en god Stilling. Hans Altraa er at faae en Kone, der er ligesaa dannet som han og kan harmonere med ham i Henseende til national-liberal Politik; thi Lighed i politiske Ansættelser er for Tid en Bilkkaar for Familielivets Lykke. Naar der nu var trykt en Medlemsliste, saa vilde han der faae Leilighed til at see Navnene paa en heel Deel „ældre og yngre“ Qvinder, hvis Tilstedeværelse i Folkeforeningen gav ham Garanti for, at han ikke vilde gaae feil i sit Valg, idetmindste i den nævnte Henseende. Seet fra dette Synspunkt vil ogsaa Medlemslistens Trykning utvivlsomt tilvejebringe en betydelig Tilstrømning af Medlemmer, især qvindelige, og Foreningens praktiske Nytte kunde idetmindste i een Retning være indlysende.

Hvad jeg har anført er, som sagt, kun bygget paa Bladenes Referater; men jeg har det Haab, at jeg skal

kunne fortælle Dem noget Udførligere om det i Folkeforeningens Møde Passerede, hidrørende fra et Dievidne. Jeg skal meddele Dem, at der er en gammel Tante i Familien, som er gaaet ind i Foreningen. Politisk er hun egentlig ikke, men som alle ældre Folk dvæler hun gjerne ved sine Ungdomserindringer. Hun har sværmet for Orla Lehmann, hun var med at sende ham Blomster, da han var dømt i Fængsel, og hun broderede en Pude til ham. Dernæst ernærede hun sig saa godt som alene af Orla Lehmanns Rager, og hun fandt, at der var noget ligesaa Sødt ved disse Rager, som ved ham selv og noget saa Romantisk ved dette Navn Orla; hun yttrede engang for mig, at hun neppe vilde have sværmet saameget for ham, naar han f. Ex. havde havt Mads, Morten eller Jesper til Fornavn. Da hun nu saae hans Navn under Indbydelsen, var det nok for hende til at indtræde, det maatte absolut være en sød Forening, som han indbød til. Nu tænker jeg, at hun vil udøse sit Hjerte over alt det Deilige, der er foregaaet i Mødet, for min Rone, der er hendes Fortrolige, og skjøndt jeg saaledes faaer Referatet paa tredje Haand, vil det dog neppe derved tabe i Interesse, men tværtimod faae en forøget Tiltrækningskraft. Min Rone er desuden meget opsat paa at vide, om Majoritetten af Damerne har havt Crinoline paa; hvis det grundtvigianiske Parti har leveret et betydeligt Contingent er der Grund til at antage, at dette Udmærkelsesstegn ikke har været tilstede i nogen foruroligende Grad. Men derom vil hun ialfald vide Besked, og hun er derfor særdeles forhippet paa at komme til at tale med Tante. Det Gnefte, jeg frygter, er, at dette vigtige Capitel i den Grad skal lægge Beslag paa de to Dammers Conversation, at det idetmindste for mig Vigtigste bliver forbigaaet; men jeg skal fortælle Dem, hvad jeg erfarer, og mere kan De med Villighed ikke forlange.

Erhødigst
 Petersen,
 Fuldmægtig.

LXVIII.

Den 18de Mai 1865.

Høifstærede Hr. Redacteur!

Ganste vist har De Ret, naar De i Deres iøvrigt særdeles venlige Brev bebreider mig min langvarige Tausshed. Jeg har Intet dertil at svare, Intet, hvormed jeg kan undskyldte mig, og har jeg Noget at undskyldte mig med, saa er det af den Bestaaffenhed, at det, idetmindste i Deres og Deres Læsers Dine, ingen egentlig Undskyldning er. Factum er, at jeg ikke i lang Tid har ladet høre fra mig, uagtet, det indrømmer jeg, der har været mangfoldige Ting, som nok kunde foranledige til at skrive. De bemærker, forat give mig en Spore, at Deres Læsere savne mig. Jeg takker for Complimenten, men jeg takker endnu mere for det Vidnesbyrd, hvormed De vil bevise, at dette Savn virkelig er tilstede. De citerer nemlig af Conferentsraad Sibberns „Samsundsbetragtninger“, 1ste Hefte følgende Linier, mig vedrørende:

— — „Jeg bringes her paa det Naturligste til at mindes Flyvepostens „Fuldmægtig Petersen“, der ofte har fornøiet mig med sit muntre satiriske Lune. I den Tid, jeg ikke holdt Flyveposten, men ideligen læste den, ligesom flere andre Blade, paa offentlige Steder, var altid det Første, jeg saae efter, naar jeg fik den i Haanden, om der var Noget fra Fuldmægtig Petersen deri, og var der Noget, saa slap jeg Andet, forat læse det. Jeg vilde ønske, at man kunde læse de mange Breve fra ham samlede, og det i Forening med en Ansamling af de Ufsømmeligheder, man har opvartet ham med.“

Saa, jeg maa tilstaae, er der Noget, der kan anspore mig, saa er det dette den elskværdige gamle Mands, den dybe Tænkens Bifald. Man er jo dog kun et Menneske, og man vilde være mere end et Menneske, naar man vilde være ligegyldig for Roes som for Dadel. Man kan være ligegyldig for begge Dele, naar de komme fra en Side og fra Personer, som man ikke har nogen sær Agtelse for; man kan endog finde en vis Fornøielse i at blive udfjældt, naar man veed, at det steer af Folk, som det er en større Ære at blive løftet end roeft af. Men naar man finder Bifald hos Mænd, hvis Evner, Stilling og Hjertelag give deres Dom en stor Vægt, saa, det erkjender jeg for mit Bedkommende, ligger deri en Tilfredsstillelse, en Opmuntring, som har sin store Betydning, forsaavidt den ikke blot udøver sin Indflydelse paa Bedkommende selv, men paa Andres Dom om samme Bedkommende. Verden er nu engang saaledes. Man stoler som oftest mindre paa sig selv og paa det Indtryk, man selv modtager, end paa Andres Dom, som man troer competente. Man kan finde et Theaterstykke godt, en Bog god, og man kan endog være istand til at fælde en selvstændig Dom i saa Henseende, men alligevel vover man ikke at gjøre det, man oppebier, hvad de „Competente“ i Bladene sige derom, skjøndt det kan hænde, at disse Competente ere langt mindre competente end En selv. Folk maae udefra styrkes i deres Meninger: steer det ikke, ere de let tilbøjelige til at opgive dem — saaledes er nu engang Menneskenaturen. Min Kone og nogle af mine Venner synes ret godt om mine Skrivelser; men da engang Erik Bøgh, sagde, at det var noget Brøvl, ja endog paatog sig Booths Rolle imod mig, at slaae mig ihjel eller „rydde mig afveien“, saa begyndte nævnte min Kone og nævnte mine Venner at troe, at de havde taget Feil i deres Dom om mine Skrivelser, og lig-nende har vistnok ogsaa været Tilfældet i videre Kredse. Bare mine Skrivelser derimod bleve roste, selv om det havde været af nævnte Herre — hvad jeg anseer

for umuligt, da Ingen let skal kunne rose sig af at være roest af ham, undtagen det skulde være ham selv, eftersom der ikke i Verden gives nogen Anden som Hr. Erik Bøgh (vide „Min Morian“) — saa vilde Rosen have givet Echo trindt om, medens jeg, oprigtigt talt, ikke vilde have været meget tilfreds med dets Ophav. De kan saaledes forklare Dem, hvorfor jeg føler lidt Stoltthed og megen Tilfredsstillelse ved Conferentsraad Sibberns Ord, og hvorledes jeg deri finder en Spore til at fortsætte. Jeg veed, at hans Roes er oprigtig, thi ellers var han ikke Sibbern, den store Philosoph med det barnlige Hjerter, og derfor har den gjort mig saa godt. Jeg veed, at denne Roes ikke er noget Uoprigtigt, og jeg modtager den derfor, som den gives. Der kan være en Roes, som kan fremkalde Skamrødme, som f. Ex. naar Hall hæves til Eterne, kaldes Cavour, betegnes som en stor Statsmand, og det ovenikjøbet efter at vi ved hans Regimente have mistet Hertugdømmene; endvidere naar Constantin Hansen fremstilles i „Fædrelandet“ af en aandrig Kritiker som Danmarks første Maler og hans „Prometheus“ paa en Maade sættes over Blochs. Det er „Lobhudeley“, som Tydskten siger, og sammes Bestaaenhed viser ogsaa, hvor ringe Competencen er til at fælde slige Domme.

Saa meget om den Sag med Undskyldning for, at jeg saalænge har opholdt mig ved mig selv, hvilket da egentlig ikke er min, men Conferentsraad Sibberns og Deres Skuld. Iøvrigt skal jeg dog, hvad den egentlige Gjenstand for Deres Brev angaaer, bemærke, at jeg tilvisse ikke er bleven savnet paa en Tid, da Andre paa en vis Maade have paataget sig Guldmægtig Petersens Rolle baade ved Offentliggjørelsen af virkelige Breve og paa anden Maade. Hvad ere mine Breve med Hensyn til Deres Virkning mod det Brev f. Ex., som Hr. Wille skrev om Grosserer Fries? Det slaaer Sparto til alt Andet, og var jeg Vælger i Hr. Willes Valgkreds, hvad jeg ikke er, saa kunde jeg fristes til den 30te Mai at interpellere ham om, hvorlunde det egent-

lig forholdt sig med dette Brev, samt hvor vidt Forhandlingerne med den nævnte preussiske Notabilitet vare komne. Han vilde da maaskee, som de store Statsmænd i Regelen gjøre, undskylde sig med, at Forhandlingerne endnu vare svævende, at han let kunde committere Fries osv. Gik jeg ham da paa Livet og forestillede ham, at det saae noget underligt ud saaledes at drive diplomatisk Smughandel med en Mand, der virkelig en gros har „gjort“ i Fædrelandets Ulykke, saa vilde Hr. Wille naturligtviis med sin sædvanlige Svada under almindeligt Bisald forklare, at det var en saare patriotisk Idræt, som paa en skammelig Maade var bleven forvansket af de lumpne, frihedsfjendste, tydsksindede Reactionaire, og saa var naturligtviis Munden stoppet paa mig. Ja, man vilde maaskee kaste mig ud med bulet Hat, og derfor er det, idetmindste fra mit Standpunkt, ret godt, at jeg ikke er Vælger i den Hr. Wille tilhørende Kreds, thi min Stilling som Fuldmægtig i et Comptoir har ikke tilladt mig at udvikle mine physiske Kræfter. Min Bygning, mit Helbred, min Constitution gjør mig overhovedet ikke stikket til at være Interpellant, og hvad Svarene paa de Interpellationer angaaer, som stundom fremkomme ved vore Valghandlinger, saa er jeg derved undertiden kommen til at tænke paa S. Rierkegaards Fortælling om, hvorledes det gik ham paa Dyrehavsbakken. I Følgeskab med nogle andre trofskyldige Folk gik han hen for gjennem det lille Glas at titte ind i en Guckkasten; hans Nie vilde frydes ved Synet, medens hans Dre opfangede Foreviserens salvelsesfulde Foredrag. Guckkastens Eier og dens Indholds uskatterlige Fortolker frembragte ved Pirens Omdreining en sagte Musik, der satte Sjælen i Stemning. Ved et besynderligt Tilfælde udeblev derimod Billedet I Kassen var Intet at see uden et tomt Rum, derimod aflirede Foreviseren Musikstykket og sin Forklaring paa en vistnok meget tilfredsstillende Maade — naar der blot havde været Noget at see. Saaledes ved en Valghandling og især ved

Svaret paa en Interpellation. Man hører blot det melodramatiske Foredrag, men man faaer ikke Syn paa Noget, og man gaaer omtrent ligesaa klog bort som man kom.

I Anledning af Hr. Grosserer Fries og Hr. Billes Brev ham angaaende skal jeg gjøre Dem en Tilstaaelse. De, Høistærede, har nu kjendt mig i adskillige Aar og veed, at jeg i min Omgang med Folk altid har været meget høflig og forekommende, samt at jeg overhovedet saavidt muligt har bestræbt mig for at følge Friherre v. Knigges Lærdomme; men jeg skal betro Dem, at jeg i den allersidste Tid er bleven endnu mere høflig og forekommende end nogen- sinde, og at jeg navnlig og fremfor Alt viser dette mod de Folk i Comptoirer, som staae paa Skriverens og Copistens temmelig underordnede Trin. Jeg har nemlig faaet yderst Respect for denne i og for sig iøvrigt meget respectable Classe, siden jeg har seet, at en Copist har kunnet svinge sig op til (og det medens han endnu er Copist og ikke Andet, ikke engang har en Titel, ikke engang i Rangforordningen har Plads blandt „andre Secretairer“) at blive betroet en Envoyé plenipotentiaire's Post i forskjellige Stater og ved forskjellige Hoffer, at han forhandler med Bordens Mægtige, som om de ikke selv vare Andet end Copister, at han skriver Noter og Depescher, har sin Finger med ved Bestemmelsen af Landenes Skjebne, og endelig til Skyende og sidst har bevirket en Ministerkrise samt en Justitsministers Fjernelse. Han er en europæisk Berømthed, en verdenshistorisk Begivenhed, ligesaa verdenshistorisk som Titus Brandstok, da han præsenterede sig for sin Dufel, Bryggeren, med graa Barth. Og naar en forhenværende Brændehugger tidligere var de Forenede Staters Præsident, og en forhenværende Skræder nu beklæder samme Post, saa gad jeg da nok ogsaa vide, hvorfor ikke en nuværende Copist, der ogsaa har været Præsident ved et grønt Bord, kan blive Gesandt og diplomatisk Agent med og uden officiel Bemyndigelse.

See deraf kan de forklare Dem min overordentlige Høflighed mod Skrivere og Copister. Vore Samfundstilstande ere nu engang saaledes, at Det, som hidtil har været nedenunder, kommer ovenpaa og omvendt. Næsten Intet er uforanderligt, men der gives dog Undtagelser fra Regelen, og derfor tegner jeg mig uforanderligt:

Erbødigt
 Petersen,
 Iuldmægtig.

LXIX.

Den 23de Juni 1865.

Høistærede Hr. Redacteur!

Grüne har i sit Ugeblad „Kronen“ — der, in parenthesi sagt, indeholder mange hyperlige Ting, hvorfor jeg beder Dem anbefale det til Deres Læsere — omtalt, hvorledes Uenigheden til alle Sider kun er bleven forøget ved Valgene til Rigsraadets Folkething. Partierne ere uenige med sig selv og desavouere enhver Forbindelse med hinanden, bemærker han, og naar man har fulgt lidt med Begivenhederne, maa man give ham Ret deri. Jeg har adskillige Gange erklæret, at jeg ikke er Politiker, hverken af Tænkemaade eller Profession, og De veed det ogsaa; men man kommer uvilkaarligt til at politisere. Politiken ligner en Smitte, hvis Spire ligger i Rusten og forplantes af dens Strømninger. Om man nok saameget søger at gardere sig

derimod ved Præservativmidler, i nærværende Tilfælde ved f. Ex. ikke at læse Bladene, ved at forbyde sin Søn, der gaaer i Skole, sin Skopudser eller sin Tjenestefige, der har sin Viisdom fra Urtekræmmersvenden, at tale derom, saa trænger dog den politiske Smitte ind selv igjennem de lukkede Vinduer, og man er uden Naade dens Bytte. Saaledes kommer det sig, at man bliver Politiker imod sin Villie, og Deres ærbødige Tjener er det gaaet ligesaa. Det Resultat, jeg har faaet ud af mine paa en vis Maade aldeles ufrivillige Reflexioner, gaaer i samme Retning som Grünes, nemlig at Alt hos os besinder sig i en Oplosningstilstand, samt at Partierne opløse sig i deres Bestanddele og falde fra hinanden. Men derved er der kommen en Masse af Partifractioner, hvis Tal er Regio. Vi have saaledes et Parti, som vil, at Forfatningsforandringen først skal foretages gjennem Rigsdagen; men dette falder igjen i flere Underafdelinger. En af disse er for den uforandrede Grundlov af 5te Juni, en anden er for en Forandring af Landstthinget i conservativ Retning, en tredje er for en Forandring af Landstthinget i doctrinair Retning, en fjerde er for en Forandring baade af Folkethinget og Landstthinget i conservativ Retning, og endelig er der en femte for begge Kamres Forandring i doctrinair Retning, d. v. s., at begge Dele skulle bestaae af et overveiende Antal Professore, Embedsmænd o. desl. Da nu Midlerne til at opnaa disse forskjellige Formaal naturligvis kunne være forskjellige, saa ligger det nær, at disse Underafdelinger atter falde i Under-Underafdelinger. Endvidere er der et Parti, som vil, at Forfatningsforandringen skal foregaae gjennem Rigsraadet; dette falder omtrent i ligesaa mange Fractioner som det, der er for Forandringen gjennem Rigsdagen, og jeg skal ikke trætte Dem med en Gjentakelse. Fremdeles er der dem, som ville, at Kronens Ret fremfor Alt skal iagttages; de ville ikke vide af nogen Novemberforfatning, efterat Freden er sluttet, følgerlig heller ikke af noget Rigsraad; de mene,

at Kongen nu er den lovlige Indehaver af den Myn-
dighed i de saakaldte Fællesanliggender — Gud hjælpe
os! — som Rigsraadet hidtil havde, og at han besidder
den indtil Rigsdagen bliver udrustet med denne Myn-
dighed. Og paa den anden Side er der et Parti, som
blæser ad Kongens Ret og siger, at denne er gaaet over
til Folket. Det er de republikanske Constitutionelle, men
de falde atter i de forskjellige Afdelinger. Saa have vi
et Spidsmuusparti, der forhandler med Grosferer Fries
og har stor Forkjærlighed for luffede Pulte. Saa have vi
et Godseierparti, der vil gaae med Bondevennerne, og
et andet, som ikke vil det. Endvidere er der Skandi-
naverne; disse falde i adskillige Underafdelinger. Nogle
ere for den praktiske, den dynastiske Skandinavisme, som
igrunden er den meest upraktiske. Andre ere for den
theoretiske, den ideale, den Skandinavisme, som bestaaer
i, at man trykker hinanden i Haanden, drikker, naar
høit skal være, „Dus“ i svensk Banco, handler og kjøb-
flaaer sammen, og dermed Basta. Saa have vi et
Parti, og det er ikke saa ringe, som er Germanophober,
ja næsten Germanophager, der hader det Tydske som
Arvesynden og har Ewalds temmelig misforstaaede „Al
vor Fortræd er Tydsk“ til Devise. De steile formeligt,
naar de høre et tydsk Ord, og Synet af en Tydsker
gjør omtrent den samme Virkning paa dem som det
røde Klæde paa en Tyr. Min Kone har en lang Tid
hørt til dette Parti, men hun er bleven omvendt, og
den Amagerkone, hun under sin Søgning, er Skyld i
dette Mirakel. Ved nemlig for nogle Dage siden at
prutte med nævnte Amagerkone om forskjellige Grønt-
sager og Frugter fik min Kone til sin Forbauselse at
vibe, at Alt, hvad hun vilde kjøbslaae om, var fra
Tydskland. Der var tydske Agurker, tydske Gulerødder,
tydske Grønnearter, tydske Jordbær, tydske Kirsebær,
tydske Asparges; det var rigtignok dyrt, men det var
dog at faae, og saa fandt hun da, at der dog var noget
Godt hos Tydskerne, og at det ikke er saa aldeles bil-
ligt, at man altfor meget rakker ned paa dem. De

have jo rigtignot taget Slesvig og Holsteen fra os; men naar de sende os deres Gulerødder, Asparges, Agurker og Kirsebær, saa faaer man dog lidt Erstatning derfor. Det er nu hendes Huusholdningspolitik. Bore Professore og lærde Mænd, der dog have høstet nogen Nytte af tydskt Værdom, kunde maaskee have godt af at drage sig min Kones Exempel til Nytte. Saa er der endnu flere Partier; der er et, som mener, at Rusland vil hjælpe os til begge Hertugdømmerne, et andet, der mener, at Napoleon vil hjælpe os til Nordslesvig; men der er nok Ingen, der mere tænker paa „Han selv og de to og tyve Tusinde“. Med disse tvende nysnævnte Partier staae tvende andre i Forbindelse, hvoraf det ene ønsker en Personalunion, og det andet Nordslesvigs Tilbagegivelse; det sidstnævnte kan maaskee ogsaa betegnes som det, der speculerer paa den tredje slesvigsk Krig. Jeg kunde nævne endnu mangfoldige Partier, men Listen vilde blive altfor lang; jeg troer næsten, at der er flere, end der er Mennesker her i vort lille Land, saa at der neppe kommer et Parti paa hver Totrebiedeel Mand. Hvorledes der under saadanne Omstændigheder skal tilveiebringes Enighed, er vanskeligt at forstaae. Alle tale om Enighed og hvor sjønt og hvor rart og hvor lykkeligt det vilde være, naar den kunde tilveiebringes; men naar det kommer til Stykket, saa forstaaer Enhver ved Enighed, at man skal slutte sig til det, som han mener. Og saa er man lige nær. Man har et Princip eller et System, man holder sig til det, man viger ikke fra det, og saa gaaer det omtrent som med Manden, der gif hen og hængte sig, fordi han ikke vilde døe af Cholera. Det var nu hans System, at han ikke vilde døe af Cholera.

Jøvrigt har jeg, som god Patriot, grublet over, hvorledes man skal tilveiebringe Enighed og god Forstaaelse mellem alle Partier, og er ved denne Grublen kommen til en Løsning, som muligen kunde føre til Maalet, og som jeg herved tillader at forelægge Dem, Høiesterede, til videre Meddelelse for Publicum. Om

det engelske Sprog Oprindelse gaaer der det Sagn, at Faanden tog Alverdens Sprog, kastede dem i en Kjedel, rørte dem sammen, lod dem koge ved en sagte Ild, og at der af Skummet, som flød ovenpaa, blev det nævnte Sprog, som jo er et meget respectabelt Sprog. Faandens Exempel skal just ikke være meget priisværdigt at følge, men da ingen Regel er uden Undtagelse, og da man endog skal lære af sin Fjende, saa mener jeg, at hiin det engelske Sprog Tilblivelsesmaade maaskee kunde være at efterfølge ved vore Partiers Sammensmeltning. Man komme saaledes alle Partier, Rationale og Ifkenationale, Skandinaver og Ikke-skandinaver, Liberale og Conservative i en vældig Kjedel og lade dem koge ved en sagte Ild, saa er det at vente, at Productet af denne culinairiske Proces vil blive et Parti, som indeholder alle hine forskellige Partiers Bestanddele i den skønneste Forbindelse og Enighed. Det kan gjerne være, at Processen vil have nogen Vanskelighed, men det maae Dhr. store Statschemikere om. Det er ikke min Sag. Jeg har udsundet Ideén, og det tilkommer Andre at udføre den. Jeg har ogsaa tænkt mig, at der kunde etableres et stort Enighedsselskab paa Actier, hvis Bestyrelse var sammensat af Repræsentanter for alle Partier. Naar man veed, at et Actieselskab næsten altid siger Ja og Amen til sin Bestyrelses Bestemmelser, saa kan det være muligt, at Formaalet blev opnaaet paa denne Maade. Det kan nu gjerne være, at intet af de foreslaaede Midler viser sig praktisk eller vil hjælpe, og saa er jeg renonce. Men dog maa man ikke fortoivle. Naar man har seet, at det Bluhme-Davidiske Ministerium er blevet doctrinairt eller idetmindste, som „Fædrel.“ har paaviist, har sluttet sig til de Rational-Liberale, og der saaledes er fremkommet en Sammenblanding, der er mærkeligere end alle de Sammenblandinger, Chemien paa sit nuværende Høidepunkt har frembragt, saa er Alt endnu ikke tabt, og saa er det at haabe, at den Enighed, som Alle raabe paa som

Betingelse for, at Landet kan komme til Ro, omfider vil blive tilveiebragt.

Slutteligt skal jeg til Deres Beroligelse meddele Dem, at jeg har en Patentlaas paa min Pult paa Comptoiret, og at ingen Anden end jeg har Nøglen dertil. De kan derfor være temmelig sikker paa, at Deres Breve til mig, forsaavidt de henligge i Pulten, ere beskyttede for indiscrete Blikke, skjøndt de ikke ere forseglede med tre Segl.

Erhødigst

Petersen,

Fuldmægtig.

LXX.

Den 30te Juni 1865

Høifærede Hr. Redacteur!

Altsaa — Conferentsraad Naasløff fulgtes fra Valgtribunen af en Skare af 60 aalborgske Bøder, det fortæller Hr. Ploug i „Fædrelandet“. Det Mærkelige i denne Efterretning springer i Øinene, den har baade statistisk, politisk, historisk og religiøs Betydning. Aalborg har altsaa mindst 60 Bøder, alle disse Bøder ere Medlemmer af Augustforeningen og altsaa reactionaire, og da der under nærværende Omstændigheder hører Mod til at manifestere sig som Medlem af Augustforeningen eller som Reactionair, eftersom de, der gjør dette, udsætte sig for adskillige Ubehageligheder, især ved Valgene, saa maa man næsten troe, at der her er Tale om en religiøs Troessag, for hvilket Menneſket

som bekjendt langt mere end for den politiske Tro er villigt til at exponere sig. De „60 Bøder“ ere altsaa gjennem Hr. Ploug bleyne en ligesaa afgjort Kjendsgjerning som den af ham berettede Kjendsgjerning angaaende „Ham selv og de 22,000“, som ikke vare Bøder, men Svenskere, som ikke fulgte ham, men bleve hjemme. Men tvende af „Fædrelandet“s Læsere have følt sig lidt stødt over Meddelelsen af denne Kjendsgjerning af en saa mærkelig Natur, det vil sige, de have formodentlig fundet, at der i denne Yttring „60 aalborgske Bøder“ laae en Sigtelse af ringeagtende Natur til Medborgere af anden Troesbekjendelse end Hr. Plougs egen, samt at den staaer i en styg Modfætning til den „Liberalitet“, som Hr. Ploug hidtil har bekjendt sig som Indehaver af. Dette er i højeste Grad boneert eller røber ialfald Mangel paa Indsigt. De ærede Herrer maae vide, at „Liberalitet“ er et Begreb af elastisk Natur. Man kan være meget liberal, men det udelukker paa ingen Maade, at man er meget illiberal mod anderledes Tænkende; man kan føre de skønneste Phraser om Frihed, Lighed og Tolerance paa Læberne, men i Hjertet være Despot og Intolerant, og saaledes kan det let hændes, at den rette Tanke kommer frem i et ubevogtet Dieblit. Naturam furca pellas ex — hun kommer dog igjen den Hex. En saadan Tankeblomst kan desuden med en vis Virkning anvendes, naar den beregnes paa de „plebejiske Instincter“; en Sigtelse for at være reactionair, for at høre til Augustforeningen, for at stemme paa Raasløff er i og for sig alt slem, men naar nu ovenikjøbet Sigtelsen for at være „Bøde“ kommer med, saa faaer Bestyrelsen desto større Fynd, og Dansættelsen er fuldstændig. Hr. Ploug har af hine Læseres Demonstration fundet sig foranlediget til at forklare sin Yttring nærmere og at undskyldte den. Han siger, at den maa ikke tages altfor „bogstavelig“, samt at de brugte Udtryk saa langtfra skulde sigte til at nedsette de nævnte Troesbekjendere ialmindelighed, at de tværtimod kun ere brugte for at

betegne den Sjældenhed, det enkeltstaaende Træk, at paa eet Sted i Landet dog nogle af dem findes paa den reactionaire Side, medens de alle andre Steder ere paa den nationale og liberale Side. Det kunde heller ikke paa nogen Maade falde ham ind, at Nogen skulde troe om ham (s: Ploug), at han „overhovedet tillagde Troesbekjendelsen nogen politisk eller social Betydning". Ja, saadan kan man blive misfjendt, saa indskrænket kan Folks Synskreds være! Naar hine Aalborgensere ere blevne kaldte Bøder, saa er det ikke fordi de ere Bøder, men fordi de ikke ere saa nationale og saa liberale som deres Troesfæller i Hovedstaden. Være de ligesaa liberale og ligesaa nationale som disse, saa kaldtes de ikke Bøder — der er let at forstaae. Blive deres Troesfæller i Hovedstaden conservative og reactionaire, saa faae de samme Titel, saa skal der peges Fingre ad dem — det være deres Straf. Men curieuft er det alligevel. I det preussiske Herrefammar trækker en Friherre Senfft-Pilsach løs paa de mange Bøder, der som Journalister dirigere den liberale Presse i Preussen; herhjemme trækker Hr. Ploug, der ogsaa paa en Maade er Friherre over Fædrelandet, løs paa de aalborgste Bøder for deres Conservatisme. Det er de forskjellige Standpunkter i vor tolerante Tid; det godtgjør, at der ligesaa vel er Tolerance med Modification som Sandhed med Modification.

Medens det saaledes gaaer ud over Bøderne i Aalborg, gaaer det i Randers ud over Ungdommen i Almueskolerne, der af Pastor Pontoppidan og en Overlærer Albrechtsen er fremstillet som meget demoraliseret, hvorhos de ikke utydeligt have ladet sig mærke med, at Saadant er Lærernes Skjld. Herimod have da samtlige Lærere i Randers Borgerstole fundet sig foranlediget at nedlægge Protest. Jeg skal ikke tillade mig at fælde nogen Dom om, hvem der i nærværende Tilfælde har Ret; men hvad selve Sagen angaaer, da finder jeg, at Dhrr. Pontoppidan og Albrechtsen burde holde Tidsaanden noget tilgode og betænke, at Skole-

tugten ikke bør være altfor streng i vore frisinde-
 Tider, hvor Erkjendelsen af Menneskerettighederne er
 bleven levende i alle Aldere og Classer af Samfundet.
 Herre Gud, en Emule Communisme, lidt Tendens
 til Fællesskab i Eiendomsretten er jo under saadanne
 Omstændigheder tilgivelig i en Skole. Saadant bør
 ligesaa vel høre med til Skoleungdommens Præro-
 gativer som det, at tale om Politik, hvortil Lærerne jo
 selv give den fornødne Opmuntring og Veiledning.
 Min lille Christian er Pokkers flink i den Deel af sine
 Discipliner, især i den indre Politik. Han har neppe
 naaet de 11 Aar, og han kjenner alt tilbunds Halls
 Fortjenester af Fædrelandet og den Ulykke, Heelstats-
 politiken har bragt samme. Han veed Bæst om, hvilke
 arge Planer, Augustforeningen fører i sit Skjold, han
 betvivler Christian den Niendes Ret til den danske
 Trone, han er Skandinav samt hader Tydskerne af sit
 Hjerte, hvilket formodentlig er Grunden til, at han
 næsten aldrig kan sin tydske Læctie, og endnu mindre
 sin tydske Gramatik. Han undskylder sig med, at det
 ikke egner sig for en dansk Mand at give sig af med
 et Tungemaal, der tales af Landets Fjender. Over-
 hovedet lader det til, at Politik er den eneste Disciplin,
 Christian er rigtig ferm i, og det er saameget mærke-
 ligere, som jeg ikke har opdaget, at den er angivet blandt
 Skolens Læregjenstande, eller at der findes egne Timer
 til dens Studium; mulig gives der et Stænk af den i
 alle Timer. Medens jeg saaledes forleden Dag blev
 forbauset over at erfare, at Christian ikke vidste, hvor
 Marseille laae, eller hvorledes det forholdt sig med
 Slaget ved Waterloo (han svarede, at saa langt var
 han ikke kommen), ligesom han var fuldkommen uvidende
 om, hvem Griffensfelt var (saa langt var han heller ikke
 kommen), og overhovedet gav omtrent lignende Svar
 paa forffjellige Spørgsmaal som dem, Trine i „Aprils-
 narrene“ giver tilbedste med fornøden Tungesærdighed,
 saa vidste han derimod perfect at udtale en begrundet
 Dom om det Skammelige i General de Mezas Op-

givelse af Dannerirkeftillingen, ligesom det var hans uforgribelige Mening, at Novemberforfatningen paa ingen Maade havde været nogen Anledning til Krigen. Til Støtte for den sidstnævnte Anskuelse paaberaabte han sig Halls Vidnesbyrd, ved hvis Valg han havde været tilstede og bidraget Sit til, at hans Modstandere bragtes til Tausshed samt at han selv blev kaaret, forsaavidt Christians oprakte Hænder havde været synlige. De kan tænke Dem, Høistædede! hvor tilfredsstillet jeg følte mig over denne min yngste Podes Erudition i den indre Politiks Mysterier. Men da jeg fandt, at denne Kundskab var bleven vel meget udvillet paa andre Kundskabers Betofning, undlod jeg dog ikke at skrive et Brev til Institutbestyreren, hvori jeg udtalte min Forundring over dette stærkt fremtrædende Misforhold. Jeg har endnu ikke faaet noget Svar herpaa; saasnart det skeer, og hvis det indeholder noget Mærkeligt, skal jeg ikke undlade at meddele Dem samme.

Som en berettiget Ideeassociation kommer jeg her ved til at tænke paa en „længere“ ledende Artikel, som „Dagstelegraphen“ for et Par Dage siden indeholdt om den uconfirmerede Ungdoms Forhold til Græsset paa den Voldbastien, der er opkaldt efter Hahn, „den Æsel“. En Deel af denne Artikel er mig en Gaade, men en Deel deraf er mig dog ret forklarlig. Der er jo Ingen nærmere til at paatale de vordende Ynglinges Ret til Græsningen end Hr. Rimestad, der aabner for dem Arbejderforeningens moderlige Favn, naar de paa Kirkegulvet have opnaaet Stjels Aar og Alder. Der kunde jo vel være dem, som ønske Voldgræsningen befriet fra improviserede Biveie og sande Daser midt i Frodigheden, men Ungdommen kræver sin Ret, og den taaler ikke, at Græsningen lægger Hindringer iveien for dens Evolutioner. Det er en Slags Forøvelse for det kommende Livs Evolutioner i Arbejderforeningen. Altsaa bør Politiet, seet fra „Telegraphen“s Standpunkt, ikke hindre den opvoxende Slægt i at nedtræde Græsset. Men at Politiet holder Hævd

over en enkelt Bastion, er vist dog ikke, fordi den er opkalbt efter Hahn, den Wsel. Der er en anden og langt „dybere liggende“ Grund, som jeg ikke havde ventet at „Dagstelegraphen“s Redacteur skulde have overseet, og det er den, at der i denne Bastion engang har været en Viskjælder og nu nok er en Vihalle, altsaa i visse Maader et indviet Sted for Liebhaveere. Lad ialfald Ungdommen staaane dette Sted, indtil den selv engang lærer at erkjende, hvilken politisk Viisdom, der kan erhverves og udfoldes i en Vihalle.

Erhødigst

Petersen,

Fuldmægtig.

LXXI.

Den 31te Juli 1865.

Høifstærende Hr. Redacteur!

Det er saare opbyggeligt, ja hartad rørende at see, med hvilken Over og Interesse de kjøbenhavnske Autoriteter tage sig af vor legemlige Velfærd og derved tillige af vort aandelige, saasom der ifølge Physiologernes Mening skal bestaae en meget nøie Forbindelse imellem den legemlige og den aandelige Velfærd, idet begge beroe paa hinanden. Jeg sigter herved til de Undersøgelser, der i den senere Tid ere anstillede for at komme efter Caffeeforfalskninger, samt til de Straffe, der ere blevne dicterede adskillige Herrer, der have foretaget Experimenter paa Chemiens Gebeet i Retning af Guldsmagerkunsten ved at blande Caffen med brændte

Korn, Erter, Løvetand, Lever, Rugbrødsforper o. a. desl. og at sælge denne Composition som virkelig Caffé under Navn af Java, Mocca, Brasil og hvad det ellers hedder. Jeg behøver ikke at forsikre, at jeg af Hjertet bifalder disse Bestræbelser, thi jeg er en stor Elsker af Caffé, jeg anseer denne Drik som meget oplivende og behagelig, og som en Følge deraf sætter jeg ogsaa megen Priis paa at faae den reen og uforfalsket. Min Kone er ligeledes meget glad over de skete Opdagelser. Ogsaa hun har været Maalet for disse Bedragerier, og hun forsikrer nu, at hun længe har anet, at der var noget Galt sat derved. Rigtig nok tog jeg mig i den Anledning den Frihed at bemærke, at hun altid tidligere har fundet sin Caffé udmærket, og at hun endog har anseet det som en personlig Fornærmelse, naar jeg engang imellem fandt Smagen lidt underlig. Lillige mindede jeg om, at hun ved slig Leilighed havde svaret mig, at Indbildning var værre end Pestilens, at Intet var mig godt nok, at de Mænd skulde have at udsætte paa Alting osv. Dette benegtede hun nu paa det Bestemteste, tilføiende, at naar hun alligevel en sjelden Gang havde gjort slige Indvendinger, var det kun skeet, naar Caffen virkelig havde været hypperlig, og jeg saaledes Intet havde haft at klage over. Iøvrigt vedblev hun sin Paastand om, at hun „længe havde mærket det“ og at, naar hun ikke tidligere havde opdaget Forsælsningen, saa var det alene fordi hun ikke kunde troe, at Folk vare saa lave.

Saa, saaledes bortveires vore bedste Illusioner, saaledes forsvinde de som Dug for Solen. Blandt disse Illusioner var ogsaa den, at vi have drukket prægtig Caffé, og nu kommer Dr. Hannover og siger, at det ikke er sandt, og nu kommer Politiet og viser os den bittere Realitet under Form af Tidalersbøder. Det er Rundskabens Træ, man nøder os til at spise af. Skjællene falde fra vore Dine, og pludseligt opdage vi Eftersmagen af de brændte Erter, Korn, Lever, Rugbrødsforper osv., som man har kryddret vor Caffé

med og spækket sin Pung med. Den paradisiske Ustydighed, hvad Cassen angaaer, er fløiten, og Grumset er bleven tilbage. Java, Mocca, Brasil, hvor have I bebaaret os! — og alligevel vare vi lykkelige i vor Uvidenhed, tilfredse da vi, naivt og ustyldigt, troede paa Eder. Med Oplysningen om Eders sande Besskaffenhed, om at I kun i meget negentlig Forstand vare Java, Mocca og Brasil, men for Størstedelen kun schosle Planter, producerede paa vore hjemlige Marker, er Troen paa Menneskeslægtens Reellitet forsvunden, og Mistanke og Misanthropi er dragen ind i Sjælen. Og det vil blive værre — thi nu skal Røden ogsaa komme til Vinen. En Urtekræmmer, som i Politiretten blev dømt for Caffesorfalskning, fremkom med et Spørgsmaal derom, formodentlig som Lynafleder, og Dommeren forsikrede, at Vinen ogsaa vilde blive undersøgt. Jeg drikker ikke Vin, ialfald kun sjældent, thi for en simpel Fuldmægtig med stor Familie er Saadant Luxus, men alligevel gyser jeg ved Tanken om, hvad der vil fremkomme derved, hvilke Oplysninger der vil komme for Dagen om de mulige og umulige Ingredientser, der anvendes ved Blandingen, og hvilke Giftstoffer der paa denne Maade skaffe sig Vej i det menneskelige Legeme. „Der Wein erfreut das Menschenherz“, hedder det i den gamle tydske Vise, og nu vil det maaskee vise sig, at den Drik, som man før tiltroede en saa hypperlig Virkning, bliver en Pind til vor Egekiste. Naar saa denne Undersøgelse er gaaet for sig, og Illusionen i saa Henseende er bortdunstet, saa kommer maaskee Røden ogsaa til andet Forsælskt, andet Forlorent af endnu mere delicat Natur. Hvad, om man f. Ex. drev det saa vidt, at man udtrakke sin Undersøgelse til selve den menneskelige Slægt? Hvilke Illusioner vilde da ikke forsvinde, naar f. Ex. en feiende Dame af vor Modeverden skulde blive Gjenstand for en sliq Undersøgelse, saasom med Hensyn til den hvide og blomstrende Teint, de herlige Tænder, den hyppige Haarvæxt, den udmærkede, dadellose Figur osv. Hvilken

Composition af Natur og Kunst vilde man maaskee da ikke forefinde, en Composition, endnu findrigere, endnu mere kemist sammensat, end de Compositioner, der hidtil ere gaaede under Navn af ægte Java, Mocca og Brasil.

Men med al Respect for alle disse Undersøgelser, hvis Værdi og Gavn for det menneskelige Velvære jeg er meget villig til at anerkjende, er der dog een Gjenstand, hvor en Undersøgelse og Paaviisning af sammes Forfalskning havde været ulige gavnligere, saafremt det virkelig kunde være gaaet op for et høistæret Publicum, at Ingredienterne vare særdeles skadelige. Jeg sigter herved til den Composition, som af privilegerede og upriviligerede Statskemikere er bleven udsolgt under Navn af national Politik og af deres Blade og Markstrigerne er bleven udstreget som et useilbarligt Arcanum mod al Brøst paa Statens Vegeme. Hvad er Brasil, Java, Mocca med deres Bestanddele af Brødsforper, Lever, Korn, Erter, Lovetand, mod dette Mixturem Compositionum, og hvor ganske anderledes farlig har ikke den Sot været, som er bragt ind i Statslegemet ved denne Composition. Hørte man disse Dulcamaraer, saa var deres Politik den rene, den ægte, den usorfalskede, den eneste, som duede til Noget, og ved dette Markstrigeri blev Troen saa rodfæstet derpaa, at det tilsidst stempledes som en Forbrydelse, ikke at troe paa dens Useilbarlighed. Var der en eller anden Kemiker, som dristede sig til at nære nogen Tvivl om Compositionens Egthed og fandt den skadelig, strax løb et Trufelsbraab fra de Troendes Hærskarer, og Tvivleren sattes i Van. Mixturens Hovedbestanddele bestode af Nationalisme og Eiderdanisme, rørte sammen i en Extract af svensk Banco under Navn af Skandinavisme. Nydelsen heraf frembragte en vis behagelig Verufelse, og netop denne Behagelighed gjorde, at saa Mange tyllede Mixturen i sig. Men det var en sniende Gift, langt fordærveligere i sine Virkninger for Statslegemet end Alverdens Forfalskninger af Caffé og

Viin for det menneskelige Legeme... Da Decocten var opbrugt, var Staten sit Endeligt nær, og for at frelse, hvad der kunde frelses, maatte der foretages en Amputation. Nu gaaer den omkring paa Krykker. Og Quakksalverne, de, som have lavet Mixturen, som have udsolgt Forsalfsninger, de trækkes ikke frem for Politiretten, de idømmes ikke Mulcter. De holdes tværtimod i Hæd, de gaae omkring med kneisende Hoveder, de føre det store Ord i lovgivende Forsamlinger, de reise udenlands — og naar det skal være, ere de rede igjen til at begynde hvor de slap, for muligen med deres Arkannum at ødelægge den Rest, deres Kunst har ladet blive tilbage.

Mocca, Java, Brasil, — hvad ere de med deres Brødstorper, deres brændte Lever, Erter, Korn og Røvetand mod det Panacee, som er blevet anvendt paa Statslegemet! Og mange af dem, som forse sig og slaae Hænderne sammen over Hovedet over den stammelige Caffeforsalfsning, de have fundet hin anden Forsalfsning aldeles hypperlig, de ere endnu saa overthuede om dens Fortræffelighed eller lade idetmindste, som om de ere det, at det næsten er farlig at ville røkke en Tro, som er stærkere end Kulsvierens. Illusionen har været overordentlig dyr, og det er sagtens Grunden, at man ikke vil give slip paa den.

Dog, i denne Varme er det meget usundt at blive hidsig eller at fordybe sig i sørgelige Betragtninger. Alt Saadant kaster sig paa Maven, og da man af Hensyn til den flemme Gæst, som spørger i Syden og synes at nærme sig mod Norden, maa være meget vaersom med denne Deel af det menneskelige Legeme, tillader jeg mig af velbetænkt Selvopholdelsesdrift at slutte her og tegner mig som altid:

Erhødigst
 Peter sen,
 Guldsmægtig.

